

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

„СЛУЖБЕНИ ЛИСТ СРЈ”- Београд Јована Ристића 1. - Жиро - рачун код Службе за обрачун и плаћања 40802-603-8-4021943	Петак 6. март 1998. БРОЈ 12 БЕОГРАД ГОД. VII	Цена овом броју је 96,00 динара. Аконтациона претплатна цена за 1998. годину износи 880 динара плус порез на промет. Рок за рекламацију 15 дана
--	--	--

159.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О САВЕЗНОМ БУЏЕТУ ЗА 1998. ГОДИНУ

Проглашава се Закон о Савезном буџету за 1998. годину, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 53
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије,
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О САВЕЗНОМ БУЏЕТУ ЗА 1998. ГОДИНУ

Члан 1.

Овим законом утврђује се укупан обим средстава за финансирање Савезне Републике Југославије у 1998. години.

Члан 2.

Укупан обим расхода Савезне Републике Југославије у 1998. години износи 9.693,000.000 нових динара.

Члан 3.

Средства за покриће укупног обима расхода из члана 2. овог закона обезбеђују се:

- 1) из прихода који у целини припадају Савезној Републици Југославији, и то од:
 - царине и других увозних дажбина;
 - савезних административних такса и таксе која се плаћа приликом изласка из Савезне Републике Југославије;
 - прихода које својом делатношћу остварују савезни органи и савезне организације;
 - других прихода остварених на основу савезних закона;
- 2) из прихода који Савезној Републици Југославији припадају у висини од 40% свих наплаћених прихода од пореза на промет (акцизе, порез на промет производа и порез на промет услуга).

Члан 4.

Ако приходи који припадају Савезној Републици Југославији буду погрешно наплаћени, односно уплаћени или наплаћени у износу већем од прописаног, погрешно наплаћени, односно уплаћени или више наплаћени износ вратиће се на терет облика прихода на који су уплаћени, а ако таквих облика прихода нема – на терет других облика прихода.

Решење о враћању прихода из става 1. овог члана доноси савезни орган надлежан за послове финансија, ако савезним прописом није друкчије одређено.

Члан 5.

Средства за исплату пензија бораца и чланова њихових породица које се стичу под повољнијим условима распоређују се на фондове пензијског и инвалидског осигурања у републикама чланицама за аконтације за 1998. годину и за обавезе из претходне године.

Обавезе из претходне године према фондовима пензијског и инвалидског осигурања република чланица утврђује надлежни савезни орган решењем о коначном обрачуну обавеза Савезне Републике Југославије из става 1. овог члана.

Члан 6.

Средства за покриће обавеза за повлашћену и бесплатну возњу у путничком саобраћају користиће се за исплату накнада предузећима која се баве превозом путника – за извршен превоз лица којима је савезним прописима признато право на бесплатну и повлашћену возњу.

Члан 7.

Средства за плаћање међународних чланарина и котизација распоредиће Савезна влада.

Члан 8.

Средства за финансирање међународних активности спортиста Савезне Републике Југославије распоредиће Савезна влада на поједине спортске савезе.

Члан 9.

Средства за хуманитарну помоћ и средства за учешће у финансирању рада борачких и инвалидских организација, савеза удружења ратника ослободилачких ратова распоредиће Савезна влада.

Члан 10.

Средства за делимично покриће трошкова годишњег одмора и друге накнаде, као и средства за отпремнине запослених, преносиће се појединим савезним органима и организацијама на њихов захтев.

Члан 11.

Обавеза Савезне Републике Југославије према Народној банци Југославије по основу девизне позајмице дате Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији 1984. године, која је доспела за наплату у 1998. години и доспеле обавезе по основу дуга према СССР по међудржавним кредитним споразумима „Дунав” и „Техника” неће се измиривати у 1998. години.

Члан 12.

Распоред прихода и распоред расхода утврђује се у Билансу прихода и Билансу расхода, и то:

I. БИЛАНС ПРИХОДА

Класификациони број		П Р И Х О Д И	И з н о с	
облик прихода	подоблик прихода		подоблик прихода	облик прихода
1	2	3	4	5
Врста 03. Порез на промет				
03-1		Порез на промет (акцизе, порез на промет производа и порез на промет услуга)		5,208,000,000
	03-1-1	Порез на промет производа	2,970,000,000	
	03-1-2	Порез на промет услуга	1,197,000,000	
	03-1-3	Акцизе	1,041,000,000	
Свега врста 03.				5,208,000,000
Врста 05. Таксе				
05-1		Административне таксе		384,000,000
	05-1-1	Конзуларне таксе	257,000,000	
	05-1-2	Царинске таксе	4,000,000	
	05-1-3	Остале савезне административне таксе	123,000,000	
05-3		Судске таксе		1,000,000
05-4		Посебна такса при изласку из земље		450,000,000
Свега врста 05.				835,000,000
Врста 06. Царина и друге увозне дажбине				
06-1		Царина		2,710,000,000
06-2		Посебне увозне дажбине		290,000,000
	06-2-1	Посебне дажбине при увозу	10,000,000	
	06-2-3	Дажбине за царинско евидентирање	280,000,000	
Свега врста 06.				3,000,000,000
Врста 07. Приходи по посебним савезним прописима, приходи савезних органа и организација и остали приходи				
07-2		Приходи савезних органа и организација		550,000,000
	07-2-1	Приходи савезних органа и организација	60,000,000	
	07-2-2	Приходи Савезне управе за контролу летења	400,000,000	
	07-2-3	Приходи Војске Југославије	45,000,000	
	07-2-4	Приходи од продаје ствари и имовинских права и приходи од давања у закуп непокретности и покретних ствари	30,000,000	
	07-2-5	Приходи од камата	15,000,000	
07-4		Средства пренета из претходне године, приходи од хартија од вредности и остали приходи		70,000,000
07-5		Вишак прихода Народне банке Југославије		30,000,000
Свега врста 07.				650,000,000
УКУПНИ ПРИХОДИ (ВРСТЕ 03, 05, 06, и 07)				9,693,000,000

II. БИЛАНС РАСХОДА САВЕЗНОГ БУЏЕТА ЗА 1998. ГОДИНУ

Класификациони број		РАСХОДИ	И з н о с	
Распоре- дна група	Распоредна подгрупа		Распоредна подгрупа	Распоредна група
1	2		4	5
		Основна намена 01. Средства за рад органа		
01-1		Средства за зараде запослених, накнаде и друга примања		679,125,000
	01-1-1	Средства за зараде	664,125,000	
	01-1-2	Средства за накнаде и друга примања	15,000,000	
01-2		Средства за материјалне трошкове		219,205,000
01-3		Средства за посебне намене		423,104,000
	01-3-2	Средства за посебне намене и остале потребе	423,104,000	
		Свега основна намена 01.		1,321,434,000
		Основна намена 02. Средства за одбрану		
02-1		Средства за финансирање одбране		6,550,000,000
	02-1-1	Средства за зараде запослених	2,824,080,000	
	02-1-2	Средства за накнаде и друга примања	767,110,000	
	02-1-3	Средства за материјалне трошкова	1,272,222,000	
	02-1-4	Средства за развој и опремање	518,868,000	
	02-1-5	Допунска средства за финансирање пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника	1,167,720,000	
		Свега основна намена 02.		6,550,000,000
		Основна намена 05. Обавезе у финансирању борацко-инвалидске заштите и пензија по посебним прописима		
05-9		Обавезе према фондовима ПИО република		755,000,000
05-11		Борацко-инвалидска заштита		411,919,000
		Свега основна намена 05.		1,166,919,000
		Основна намена 06. Остале потребе		
06-2		Југословенски Црвени крст		8,200,000
06-11		Накнаде трошкова платног промета савезног буџета и накнада за евидентирање извршења савезног буџета		1,500,000
06-12		Остало		256,300,000
	06-12-1	Средства за прибављање станова за потребе кадрова и повратак исељених лица у АП Косово и Метохију	36,400,000	
	06-12-2	Средства за помоћ избеглим лицима	160,000,000	
	06-12-3	Средства за непривредне инвестиције и осигурање имовине СРЈ	31,000,000	
	06-12-4	Средства за модернизацију система безбедности ваздушне пловидбе	24,900,000	
	06-12-5	Средства за учешће у изградњи универзитетског стамбеног насеља у Приштини	4,000,000	
		Свега основна намена 06.		266,000,000
		Основна намена 07. Средства резерви		
07-2		Средства резерви		17,847,000
	07-2-1	Текућа буџетска резерва	17,847,000	
		Свега основна намена 07.		17,847,000
		Основна намена 08. Опрочена и издвојена средства, обавезе и друге потребе		
08-4		Обавезе по кредитима		119,300,000
	08-4-2	Обавезе из ранијих година	119,300,000	
		Свега основна намена 08.		119,300,000
		Основна намена 09. Средства за интервенције у привреди и подстицај развоја		
09-5		Средства за интервенције у привреди и подстицај развоја		251,500,000
		Свега основна намена 09.		251,500,000
		УКУПНИ РАСХОДИ		9,693,000,000

III. РАСПОРЕД РАСХОДА ПО НОСИОЦИМА И КОРИСНИЦИМА СРЕДСТАВА

Број позиције	Распоредна подгрупа	О С Н О В Н Е Н А М Е Н Е	Износ	
			позиција	основна намена
1	2	3	4	5
РАЗДЕО 1. САВЕЗНА СКУПШТИНА				
Основна намена 01. Средства за рад				
1	01 0 0	Средства за зараде запослених	38,891,000	
2	01 2	Средства за материјалне трошкове	4,000,000	
3	01 3 2	Трошкови парламентарних делегација	1,500,000	
4	01 3 2	Средства за рад Савезне изборне комисије	500,000	
5	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	500,000	
Свега основна намена 01.				45,391,000
СВЕГА РАЗДЕО 1 (позиције од 1 до 5)				45,391,000
РАЗДЕО 2. ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ПРЕДСЕДНИКА САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ				
Основна намена 01. Средства за рад				
6	01 1 1	Средства за зараде запослених	4,590,000	
7	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,140,000	
8	01 3 2	Трошкови пријема високих представника страних држава и трошкови путовања председника СРЈ у иностранство	2,030,000	
9	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	51,000	
Свега основна намена 01.				7,811,000
СВЕГА РАЗДЕО 2 (позиције од 6 до 9)				7,811,000
РАЗДЕО 3. САВЕЗНИ СУД				
Основна намена 01. Средства за рад				
10	01 1 1	Средства за зараде запослених	4,648,000	
11	01 2	Средства за материјалне трошкове	730,000	
12	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	150,000	
13	01 3 2	Издавање „Збирке судских одлука”	20,000	
Свега основна намена 01.				5,548,000
СВЕГА РАЗДЕО 3 (позиције од 10 до 13)				5,548,000
РАЗДЕО 4. САВЕЗНИ ДРЖАВНИ ТУЖИЛАЦ				
Основна намена 01. Средства за рад				
14	01 1 1	Средства за зараде запослених	1,878,000	
15	01 2	Средства за материјалне трошкове	400,000	
16	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	100,000	
Свега основна намена 01.				2,378,000
СВЕГА РАЗДЕО 4 (позиције од 14 до 16)				2,378,000
РАЗДЕО 5. САВЕЗНИ УСТАВНИ СУД				
Основна намена 01. Средства за рад				
17	01 1 1	Средства за зараде запослених	3,468,000	
18	01 2	Средства за материјалне трошкове	650,000	
19	01 3 2	Издавање збирке „Одлуке и мишљења Суда”	50,000	
20	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	50,000	
Свега основна намена 01.				4,218,000
СВЕГА РАЗДЕО 5 (позиције од 17 до 20)				4,218,000
РАЗДЕО 6. САВЕЗНО ВЕЋЕ ЗА ПРЕКРШАЈЕ				
Основна намена 01. Средства за рад				
21	01 1 1	Средства за зараде запослених	2,422,000	
22	01 2	Средства за материјалне трошкове	450,000	

1	2	3	4	5
23	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	40,000	
		Свега основна намена 01.		2,912,000
		СВЕГА РАЗДЕО 6 (позиције од 21 до 23)		2,912,000
РАЗДЕО 7. ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАРИЈАТ САВЕЗНЕ ВЛАДЕ				
Основна намена 01. Средства за рад				
24	01 1 1	Средства за зараде запослених	25,556,000	
25	01 2	Средства за материјалне трошкове	6,600,000	
26	01 2	Трошкови службених путовања у иностранство и међународне сарадње	3,200,000	
27	01 3 2	Допринос СРЈ Европском центру за мир и развој	200,000	
28	01 3 2	Средства за рад Економског савета Савезне владе	100,000	
29	01 3 2	Средства за рад Правног савета Савезне владе	100,000	
30	01 3 2	Средства за рад Савезног савета за квалитет	100,000	
31	01 3 2	Средства за рад Социјалног савета Савезне владе	100,000	
32	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	500,000	
33	01 3 2	Средства за опремање и прибављање станова за службене потребе	8,800,000	
34	01 3 2	Средства за рад Југословенске комисије за сарадњу са Фондом Уједињених нација за децу (УНИЦЕФ) и за унапређење положаја жена	300,000	
35	01 3 2	Средства за рад Комисије Савезне владе за односе са верским заједницама	10,300,000	
		Свега основна намена 01.		55,856,000
		СВЕГА РАЗДЕО 7 (позиције од 24 до 35)		55,856,000
РАЗДЕО 8. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА ИНОСТРАНЕ ПОСЛОВЕ				
Основна намена 01. Средства за рад				
36	01 1 1	Средства за зараде запослених	62,460,000	
37	01 2	Средства за материјалне трошкове	10,000,000	
38	01 3 2	Средства за рад дипломатских и конзуларних представништава у иностранству	230,000,000	
39	01 3 2	Трошкови разграничења са суседним земљама	600,000	
40	01 3 2	Средства за експлоатацију опреме радио-веза	400,000	
41	01 3 2	Средства за експлоатацију рачунарске и пратеће опреме	213,000	
42	01 3 2	Средства за потребе документације	1,000,000	
43	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме у земљи	2,000,000	
44	01 3 2	Средства за прибављање и одржавање непокретности у земљи и иностранству (ДКП)	3,000,000	
45	01 3 2	Средства за замену путничких исправа југословенских грађана у иностранству	9,000,000	
46	01 3 2	Средства за финансирање културно-информативних центара у иностранству	500,000	
47	01 3 2	Трошкови рада Југословенске комисије за сарадњу са ОУН за просвету, науку и културу	120,000	
48	01 3 2	Партиципација за међународне манифестације у области просвете и културе које се одржавају у Југославији	250,000	
49	01 3 2	Трошкови издавачке делатности – израда монографија и документационог материјала	100,000	
50	01 3 2	Трошкови билатералне сарадње у области васпитања и образовања југословенске деце у иностранству	60,000	
51	01 3 2	Трошкови заштите југословенских културних добара у иностранству	700,000	
52	01 3 2	Трошкови међународне билатералне и мултилатералне просветне и културне сарадње	200,000	
53	01 3 2	Трошкови специјализација и стипендирања предавача и студената са катедри за српски језик у иностранству	100,000	
54	01 3 2	Средства за покриће трошкова по тужбама против СРЈ у иностранству	6,000,000	
55	01 3 2	Средства за плаћање услуга Института за међународну политику и привреду	2,000,000	
56	01 3 2	Трошкови међународне сарадње и делегација	3,500,000	
		Свега основна намена 01.		332,203,000
		СВЕГА РАЗДЕО 8 (позиције од 36 до 56)		332,203,000

1	2	3	4	5
РАЗДЕО 9. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА ОДБРАНУ				
Глава 1. Министарство				
Основна намена 02. Средства за одбрану				
57	02 1 1	Средства за зараде запослених	188,880,000	
58	02 1 2	Средства за накнаде и друга примања	29,420,000	
59	02 1 3	Средства за материјалне расходе	95,895,000	
60	02 1 4	Средства за развој и опремање одбрамбених припрема и цивилне заштите	23,868,000	
61	02 1 5	Допунска средства за финансирање пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника	1,167,720,000	
Свега глава 1.				1,505,783,000
Глава 2. Војска Југославије				
Основна намена 02. Средства за одбрану				
62	02 1 1	Средства за зараде запослених	2,635,200,000	
63	02 1 2	Средства за накнаде и друга примања	737,690,000	
64	02 1 3	Средства за материјалне расходе	1,176,327,000	
65	02 1 4	Средства за материјално опремање	200,000,000	
66	02 1 4	Средства за изградњу војних непокретности	265,000,000	
67	02 1 4	Средства за научно-истраживачки и развојни рад	30,000,000	
Свега глава 2.				5,044,217,000
СВЕГА РАЗДЕО 9 (позиције од 57 до 67)				6,550,000,000
РАЗДЕО 10. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА УНУТРАШЊЕ ПОСЛОВЕ				
Основна намена 01. Средства за рад				
68	01 1 1	Средства за зараде запослених	44,383,000	
69	01 2	Средства за материјалне трошкове	8,500,000	
70	01 3 2	Средства за одређене потребе	3,000,000	
71	01 3 2	Средства за школовање кадрова	3,000,000	
72	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	4,000,000	
73	01 3 2	Опрема за Бригаду милиције	8,000,000	
Свега основна намена 01.				70,883,000
СВЕГА РАЗДЕО 10 (позиције од 68 до 73)				70,883,000
РАЗДЕО 11. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА ФИНАНСИЈЕ				
Глава 1. Министарство				
Основна намена 01. Средства за рад				
74	01 1 1	Средства за зараде запослених	7,415,000	
75	01 1 2	Средства за делимично покриће трошкова коришћења годишњег одмора и друге накнаде у складу са законом, за запослене у савезним органима	15,000,000	
76	01 2	Средства за материјалне трошкове	2,500,000	
77	01 3 2	Средства за одређене потребе	150,000	
78	01 3 2	Накнада за национализовану имовину	300,000	
79	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	270,000	
80	01 3 2	Средства за отпремнине запослених у савезним органима	7,000,000	
Свега основна намена 01.				32,635,000
Основна намена 05. Обавезе у финансирању борацко-инвалидске заштите и пензија по посебним прописима				
81	05 9	Средства за измиривање обавеза фондовима пензијско-инвалидског осигурања по посебним прописима (административне пензије, СМИП и СМУП)	30,000,000	
Свега основна намена 05.				30,000,000
Основна намена 06. Остале потребе				
82	06 1 1	Накнада трошкова платног промета савезног буџета и накнада за евидентирање извршења савезног буџета	1,500,000	
Свега основна намена 06.				1,500,000

1	2	3	4	5
		Основна намена 07. Средства резерви		
83	07 2 1	Текућа буџетска резерва	17,847,000	
		Свега основна намена 07.		17,847,000
		Основна намена 08.		
		Орочена и издвојена средства, обавезе и друге потребе		
84	08 4 2	Обавезе по предратним иностраним зајмовима и обавезе по основу национализоване имовине страних држављана	3,200,000	
85	08 4 2	Средства за отплату иностраног кредита за опрему Радио Југославије	3,250,000	
86	08 4 2	Преузете обавезе АП Косово и Метохија - отплата иностраног кредита за хидросистем „Ибар-Лепенац“	10,000,000	
87	08 4 2	Средства за отплату иностраног кредита Црне Горе за изградњу путева	10,000,000	
88	08 4 2	Средства за учешће у капиталу Међународне банке за обнову и развој (ИБРД)	14,150,000	
89	08 4 2	Средства на име доприноса СРЈ Међународном удружењу за развој (ИДА)	2,500,000	
90	08 4 2	Средства за учешће у капиталу Међународне финансијске корпорације (ИФЦ)	1,200,000	
91	08 4 2	Чланарине и доприноси међународним организацијама чија је СРЈ чланица	15,000,000	
92	08 4 2	Трошкови СРЈ у преговорима са међународним финансијским институцијама	5,000,000	
93	08 4 2	Средства за покриће камата и трошкова емитовања хартија од вредности	28,000,000	
94	08 4 2	Средства за измиривање обавеза према НБЈ	27,000,000	
		Свега основна намена 08.		119,300,000
		Основна намена 09. Средства за интервенције у привреди и подстицај развоја		
95	09 5 1	Средства за рад Агенције федерације за осигурање депозита и санацију банака	27,000,000	
96	09 5 1	Средства за измиривање дела обавеза по депонованој девизној штедњи	140,000,000	
		Свега основна намена 09.		167,000,000
		Свега глава 1.		368,282,000
		Глава 2. Савезни девизни инспекторат		
		Основна намена 01. Средства за рад		
97	01 1 1	Средства за зараде запослених	5,422,000	
98	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,100,000	
99	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	40,000	
		Свега основна намена 01.		6,562,000
		Свега глава 2.		6,562,000
		Глава 3. Савезни буџетски инспекторат		
		Основна намена 01. Средства за рад		
100	01 1 1	Средства за зараде запослених	789,000	
101	01 2	Средства за материјалне трошкове	150,000	
102	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	34,000	
		Свега основна намена 01.		973,000
		Свега глава 3.		973,000
		СВЕГА РАЗДЕО 11 (позиције 74 до 102)		375,817,000
		РАЗДЕО 12. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ		
		Глава 1. Министарство		
		Основна намена 01. Средства за рад		
103	01 1 1	Средства за зараде запослених	3,995,000	
104	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,300,000	
105	01 3 2	Трошкови екстрадиције	175,000	
106	01 3 2	Средства за рад Комисије Савезне владе за евидентирање имовине прогнаних и избеглих лица из Републике Хрватске и имовине грађана СРЈ и правних лица са седиштем у СРЈ која се налази у Републици Хрватској	300,000	
107	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	35,000	
108	01 3 2	Средства за плаћање услуга Институту за упоредно право	250,000	
		Свега основна намена 01.		6,055,000
		Свега глава 1.		6,055,000

1	2	3	4	5
Глава 2. Савезни управни инспекторат				
Основна намена 01. Средства за рад				
109	01 1 1	Средства за зараде запослених	717,000	
110	01 2	Средства за материјалне трошкове	300,000	
111	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	30,000	
Свега основна намена 01.				1,047,000
Свега глава 2.				1,047,000
Глава 3. Савезна дирекција за имовину Савезне Републике Југославије				
Основна намена 01. Средства за рад				
112	01 1 1	Средства за зараде запослених	2,177,000	
113	01 2	Средства за материјалне трошкове	400,000	
114	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	50,000	
Свега основна намена 01.				2,627,000
Основна намена 06. Остале потребе				
115	06 12 1	Средства за прибављање станова за потребе кадрова и повратак исељених лица у АП Косово и Метохију	36,400,000	
116	06 12 3	Средства за осигурање имовине СРЈ и осигурање лица	6,000,000	
117	06 12 3	Средства за непривредне инвестиције	10,000,000	
118	06 12 5	Средства за учешће у изградњи универзитетског стамбеног насеља у Приштини	4,000,000	
Свега основна намена 06.				56,400,000
Свега глава 3.				59,027,000
СВЕГА РАЗДЕО 12 (позиције од 103 до 118)				66,129,000
РАЗДЕО 13. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПРИВРЕДУ				
Основна намена 01. Средства за рад				
119	01 1 1	Средства за зараде запослених	3,200,000	
120	01 2	Средства за материјалне трошкове	610,000	
121	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	70,000	
122	01 3 2	Трошкови геолошке делатности	700,000	
123	01 3 2	Трошкови успостављања и одржавања основних геодетских мрежа и укључивања СРЈ у светски геодетски систем	300,000	
124	01 3 2	Средства за израду техничких прописа из области привреде	200,000	
125	01 3 2	Средства за спровођење Плана реализације мера и програма за ефикасно коришћење енергије у СРЈ	200,000	
126	01 3 2	Средства за компјутерско управљање стратегијом развоја енергетике СРЈ до 2020. године	400,000	
127	01 3 2	Средства за спровођење Споразума између СРЈ и Међународне агенције за атомску енергију (МААЕ) о примени гаранција у вези са Уговором о неширењу нуклеарног оружја	200,000	
Свега основна намена 01.				5,880,000
СВЕГА РАЗДЕО 13 (позиције од 119 до 127)				5,880,000
РАЗДЕО 14. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА САОБРАЋАЈ				
Глава 1. Министарство				
Основна намена 01. Средства за рад				
128	01 1 1	Средства за зараде запослених	3,950,000	
129	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,700,000	
130	01 3 2	Средства за покриће трошкова за отвореност аеродрома	700,000	
131	01 3 2	Трошкови регистра бродова унутрашње пловидбе	400,000	
132	01 3 2	Трошкови регистра бродова поморске пловидбе	400,000	
133	01 3 2	Средства за уређење и одржавање унутрашњих пловних путева	11,000,000	
134	01 3 2	Средства за одржавање и развој поморских пловних путева	3,000,000	

1	2	3	4	5
135	01 3 2	Средства за покриће обавеза за повлашћену возњу у путничком саобраћају	3,400,000	
136	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	200,000	
		Свега основна намена 01.		24,750,000
		Основна намена 09. Средства за интервенције у привреди и подстицај развоја		
137	09 5 1	Средства за покриће дела трошкова саобраћаја на прузи Подгорица-Божај	3,000,000	
		Свега основна намена 09.		3,000,000
		Свега глава 1.		27,750,000
		Глава 2. Савезна управа за контролу летења		
		Основна намена 01. Средства за рад		
138	01 1 1	Средства за зараде запослених	78,529,000	
139	01 2	Средства за материјалне трошкове	8,300,000	
140	01 3 2	Трошкови одржавања погона и опреме и набавке резервних делова за одржавање опреме	23,000,000	
141	01 3 2	Трошкови школовања кадрова	150,000	
142	01 3 2	Трошкови набавке средстава заштите на раду	2,000,000	
		Свега основна намена 01.		111,979,000
		Основна намена 06. Остале потребе		
143	06 12 4	Средства за модернизацију система безбедности ваздушне пловидбе	23,000,000	
		Свега основна намена 06.		23,000,000
		Свега глава 2.		134,979,000
		Глава 3. Савезни ваздухопловни инспекторат		
		Основна намена 01. Средства за рад	1,984,000	
144	01 1 1	Средства за зараде запослених		
145	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,000,000	
146	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	300,000	
		Свега основна намена 01.		3,284,000
		Свега глава 3.		3,284,000
		СВЕГА РАЗДЕО 14 (позиције од 128 до 146)		166,013,000
		РАЗДЕО 15. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА		
		Основна намена 01. Средства за рад		
147	01 1 1	Средства за зараде запослених	3,851,000	
148	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,400,000	
149	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	3,000,000	
150	01 3 2	Средства за рад Геоманетског института	2,300,000	
		Свега основна намена 01.		10,551,000
		СВЕГА РАЗДЕО 15 (позиције од 147 до 150)		10,551,000
		РАЗДЕО 16. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА УНУТРАШЊУ ТРГОВИНУ		
		Глава 1. Министарство		
		Основна намена 01. Средства за рад		
151	01 1 1	Средства за зараде запослених	3,469,000	
152	01 2	Средства за материјалне трошкове	900,000	
153	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	50,000	
		Свега основна намена 01.		4,419,000
		Свега глава 1.		4,419,000
		Глава 2. Савезни тржишни инспекторат		
		Основна намена 01. Средства за рад		
154	01 1 1	Средства за зараде запослених	6.666,000	
155	01 2	Средства за материјалне трошкове	2.000,000	

1	2	3	4	5
156	01 3 2	Трошкови контроле квалитета пољопривредно-прехрамбених производа при увозу и извозу	100,000	
157	01 3 2	Трошкови обезбеђења заштите на раду и набавка радне обуће и одеће	200,000	
158	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	300,000	
Свега основна намена 01.				9,266,000
Свега глава 2.				9,266,000
Глава 3. Антимонополска комисија				
Основна намена 01. Средства за рад				
159	01 1 1	Средства за зараде запослених	300,000	
160	01 2	Средства за материјалне трошкове	200,000	
Свега основна намена 01.				500,000
Свега глава 2.				500,000
СВЕГА РАЗДЕО 16 (позиције од 151 до 160)				14,185,000
РАЗДЕО 17. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА СПОЉНУ ТРГОВИНУ				
Основна намена 01. Средства за рад				
161	01 1 1	Средства за зараде запослених	7,220,000	
162	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,600,000	
163	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	150,000	
Свега основна намена 01.				8,970,000
Основна намена 09. Средства за интервенције у привреди и подстицај развоја				
164	09 5 1	Средства за повраћај пореских, царинских и других увозних дажбина и подстицај извоза	40,000,000	
165	09 5 1	Средства за туристичко-информативну делатност према иностранству	1,500,000	
Свега основна намена 09.				41,500,000
СВЕГА РАЗДЕО 17 (позиције од 161 до 165)				50,470,000
РАЗДЕО 18. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ				
Глава 1. Министарство				
Основна намена 01. Средства за рад				
166	01 1 1	Средства за зараде запослених	6,603,000	
167	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,725,000	
168	01 2 3	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	100,000	
169	01 2 3	Трошкови заштите земље од уношења заразних болести	5,000,000	
170	01 2 3	Трошкови инспекцијског надзора у области лекова, опојних дрога и отрова	400,000	
171	01 3 2	Трошкови рада стручних комисија из области лекова, опојних дрога и отрова	150,000	
172	01 3 2	Трошкови рада Комисије Савезне владе за хуманитарна питања и нестала лица	1,500,000	
173	01 3 2	Трошкови заштите од јонизујућих зрачења	750,000	
174	01 3 2	Трошкови материјалног обезбеђења и смештаја избеглица	330,000	
175	01 3 2	Трошкови уређења гробова и гробаља југословенских бораца у иностранству	600,000	
176	01 3 2	Учешће у финансирању рада бораčkih и инвалидских организација и савеза удружења ратника ослободилачких ратова	1,000,000	
Свега основна намена 01.				18,158,000
Основна намена 05. Обавезе у финансирању бораčko-инвалидске заштите и пензија по посебним прописима				
177	05 9	Средства за бенефициране пензије (без војних пензија) по Закону о обавезама федерације за пензије бораца	577,000,000	
178	05 9	Допунска средства фонду ПИО Црне Горе за покриће дефицита пензијског и инвалидског осигурања	148,000,000	
179	0511	Средства за инвалидска примања војних инвалида	387,000,000	
180	0511	Средства за здравствену заштиту и бораčki додатак	20,000,000	

1	2	3	4	5
181	0511	Накнада одликованим лицима	4,019,000	
182	0511	Инвалидска примања корисника у иностранству	900,000	
		Свега основна намена 05.		1,136,919,000
		Основна намена 06. Остале потребе		
183	0612 2	Средства за хуманитарну помоћ лицима избеглим у СРЈ	140,000,000	
184	0612 2	Средства за помоћ избеглим лицима из Републике Албаније	20,000,000	
		Свега основна намена 06.		160,000,000
		Свега глава 1.		1,315,077,000
		Глава 2. Савезни завод за заштиту и унапређење здравља		
		Основна намена 01. Средства за рад		
185	01 1 1	Средства за зараде запослених	1,897,000	
186	01 2	Средства за материјалне трошкове	300,000	
187	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	45,000	
188	01 3 2	Трошкови штампања стручних публикација	100,000	
189	01 3 2	Средства за издања Југословенске фармакопеје	150,000	
190	01 3 2	Средства за издање Међународна класификација болести	150,000	
		Свега основна намена 01.		2,642,000
		Свега глава 2.		2,642,000
		Глава 3. Савезни завод за социјално осигурање		
		Основна намена 01. Средства за рад		
191	01 1 1	Средства за зараде запослених	1,440,000	
192	01 2	Средства за материјалне трошкове	400,000	
193	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	35,000	
194	01 3 2	Средства за израду листе радних места на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем, професионалних болести и телесних оштећења	1,000,000	
		Свега основна намена 01.		2,875,000
		Свега глава 3.		2,875,000
		Глава 4. Савезни завод за тржиште рада и миграције		
		Основна намена 01. Средства за рад		
195	01 1 1	Средства за зараде запослених	1,362,000	
196	01 2	Средства за материјалне трошкове	400,000	
197	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	48,000	
198	01 3 2	Средства за финансирање активности у вези са функционисањем југословенског тржишта рада	50,000	
199	01 3 2	Средства за финансирање активности према југословенским грађанима у иностранству	50,000	
		Свега основна намена 01.		1,910,000
		Свега глава 4.		1,910,000
		Глава 5. Савезни санитарни инспекторат		
		Основна намена 01. Средства за рад		
200	01 1 1	Средства за зараде запослених	3,990,000	
201	01 2	Средства за материјалне трошкове	2,000,000	
202	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	300,000	
203	01 3 2	Средства за набавку радне одеће и обуће	200,000	
		Свега основна намена 01.		6,490,000
		Свега глава 5.		6,490,000
		СВЕГА РАЗДЕО 18 (позиције од 166 до 203)		1,328,994,000

1	2	3	4	5
РАЗДЕО 19. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА РАЗВОЈ, НАУКУ И ЖИВОТНУ СРЕДИНУ				
Глава 1. Министарство				
Основна намена 01. Средства за рад				
204	01 1 1	Средства за зараде запослених	4,037,000	
205	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,000,000	
206	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	30,000	
207	01 3 2	Средства за реализацију програма заштите животне средине	1,200,000	
208	01 3 2	Средства за финансирање образовних акција, помоћ невладиним организацијама и стимулисање заштите животне средине	30,000	
Свега основна намена 01.				6,297,000
Основна намена 09. Средства за интервенције у привреди и подстицај развоја				
209	09 5 1	Средства за финансирање научно-технолошког развоја Савезне Републике Југославије	40,000,000	
Свега основна намена 09.				40,000,000
Свега глава 1.				46,297,000
Глава 2. Савезни завод за информатику				
Основна намена 01. Средства за рад				
210	01 1 1	Средства за зараде запослених	3,478,000	
211	01 2	Средства за материјалне трошкове	455,000	
212	01 3 2	Средства за набавку стручне литературе за библиотеку Савезне владе	30,000	
213	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	2,300,000	
214	01 3 2	Средства за одржавање информатичке опреме савезних органа	100,000	
Свега основна намена 01.				6,363,000
Свега глава 2.				6,363,000
Глава 3. Савезни завод за интелектуалну својину				
Основна намена 01. Средства за рад				
215	01 1 1	Средства за зараде запослених	6,075,000	
216	01 2	Средства за материјалне трошкове	700,000	
217	01 3 2	Трошкови спровођења међународних конвенција и међународних уговора	182,000	
218	01 3 2	Трошкови издавачке делатности	1,200,000	
219	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	50,000	
Свега основна намена 01.				8,207,000
Свега глава 3.				8,207,000
Глава 4. Савезни завод за мере и драгоцене метале				
Основна намена 01. Средства за рад				
220	01 1 1	Средства за зараде запослених	11,012,000	
221	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,518,000	
222	01 2	Средства за покриће трошкова одржавања објеката	828,000	
223	01 3 2	Средства за покриће трошкова издавања „Гласника” и метролошких прописа и публикација	300,000	
224	01 3 2	Трошкови смештаја и развоја примарних еталона	140,000	
225	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	2,000,000	
Свега основна намена 01.				15,798,000
Свега глава 4.				15,798,000
Глава 5. Савезни завод за стандардизацију				
Основна намена 01. Средства за рад				
226	01 1 1	Средства за зараде запослених	7,060,000	
227	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,180,000	
228	01 3 2	Трошкови спровођења система обезбеђења квалитета и обавеза из међународних уговора	197,000	

1	2	3	4	5
229	01 3 2	Средства за штампање стандарда и публикација	866,000	
230	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	450,000	
		Свега основна намена 01.		9,753,000
		Свега глава 5.		9,753,000

Глава 6. Савезни завод за развој и економску политику

Основна намена 01. Средства за рад

231	01 1 1	Средства за зараде запослених	1,657,000	
232	01 2	Средства за материјалне трошкове	900,000	
233	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опрема	50,000	
234	01 3 2	Трошкови за израду и штампање: „Економског прегледа“, „Студије, анализе и политике“ и „Коњуктурног прегледа привреде Југославије“	150,000	
		Свега основна намена 01.		2,757,000
		Свега глава 6.		2,757,000
		СВЕГА РАЗДЕО 19 (позиције од 204 до 234)		89,175,000

РАЗДЕО 20. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ

Глава 1. Министарство

Основна намена 01. Средства за рад органа

235	01 1 1	Средства за зараде запослених	8,580,000	
236	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,130,000	
237	01 3 2	Трошкови међународне сарадње са Организацијом УН за храну и пољо-привреду (ФАО)	20,000	
238	01 3 2	Трошкови пројекта дефинисања југословенске листе концесија по споразуму о пољопривреди СТО (ГАТ)	45,000	
239	01 3 2	Средства за покриће трошкова у вези са заштитом вода	100,000	
240	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	100,000	
241	01 3 2	Трошкови сузбијања заразних болести животиња од интереса за целу земљу	3,200,000	
242	01 3 2	Трошкови овлашћених инспектора на граничним прелазима	100,000	
243	01 3 2	Трошкови праћења појава и кретања биљних болести и штеточина од интереса за целу земљу	100,000	
244	01 3 2	Трошкови спровођења Закона о промету средстава за заштиту биља и Закона о заштити биља од болести и штеточина које угрожавају целу земљу	335,000	
245	01 3 2	Трошкови извршавања обавеза које проистичу из Конвенције о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима (сушење шума)	60,000	
		Свега основна намена 01.		13,770,000
		Свега глава 1.		13,770,000

Глава 2. Савезни завод за биљне и животињске генетичке ресурсе

Основна намена 01. Средства за рад

246	01 1 1	Средства за зараде запослених	466,000	
247	01 2	Средства за материјалне трошкове	600,000	
248	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	100,000	
249	01 3 2	Трошкови спровођења Закона о признавању новостворених сорти пољопривредног и шумског биља и трошкови одржавања седница комисија и поткомисија за признавање сорти	123,000	
250	01 3 2	Средства за покриће трошкова чувања биљних гена	1,300,000	
		Свега основна намена 01.		2,589,000
		Свега глава 2.		2,589,000
		СВЕГА РАЗДЕО 20 (позиције од 235 до 250)		16,359,000

РАЗДЕО 21. САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА СПОРТ

Основна намена 01. Средства за рад

251	01 1 1	Средства за зараде запослених	883,000	
252	01 2	Средства за материјалне трошкове	400,000	

1	2	3	4	5
253	01 3 2	Средства за финансирање међународних активности спортиста СРЈ	9,000,000	
254	01 3 2	Трошкови међународне спортске сарадње	50,000	
255	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	100,000	
Свега основна намена 01.				10.433,000
СВЕГА РАЗДЕО 21 (позиције од 251 до 255)				10.433,000
РАЗДЕО 22. ВОЈНО ПРАВОБРАНИЛАШТВО				
Основна намена 01. Средства за рад				
256	01 1 1	Средства за зараде запослених	1,571,000	
257	01 2	Средства за материјалне трошкове	120,000	
258	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	50,000	
Свега основна намена 01.				1,741,000
СВЕГА РАЗДЕО 22 (позиције од 256 до 258)				1,741,000
РАЗДЕО 23. САВЕЗНО ЈАВНО ПРАВОБРАНИЛАШТВО				
Основна намена 01. Средства за рад				
259	01 1 1	Средства за зараде запослених	1,998,000	
260	01 2	Средства за материјалне трошкове	320,000	
261	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	30,000	
Свега основна намена 01.				2,348,000
СВЕГА РАЗДЕО 23 (позиције од 259 до 261)				2,348,000
РАЗДЕО 24. САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗАКОНОДАВСТВО				
Основна намена 01. Средства за рад				
262	01 1 1	Средства за зараде запослених	2,117,000	
263	01 2	Средства за материјалне трошкове	500,000	
264	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	60,000	
Свега основна намена 01.				2,677,000
СВЕГА РАЗДЕО 24 (позиције од 262 до 264)				2,677,000
РАЗДЕО 25. САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ИНФОРМИСАЊЕ				
Основна намена 01. Средства за рад				
265	01 1 1	Средства за зараде запослених	2,755,000	
266	01 2	Средства за материјалне трошкове	1,000,000	
267	01 3 2	Средства за остваривање информативне функције „Тањуг”	10,000,000	
268	01 3 2	Средства за остваривање информативне функције „Радио Југославије”	8,000,000	
269	01 3 2	Средства за остваривање информативне функције „Филмских новости”	1,135,000	
270	01 3 2	Средства за остваривање информативне функције НИП „Борба”	2,500,000	
271	01 3 2	Средства за остваривање информативне функције „Југословенског прегледа”	530,000	
272	01 3 2	Средства за остваривање информативне функције „Међународне политике”	630,000	
273	01 3 2	Средства за финансирање међународних активности Савеза новинара Југославије од интереса за СРЈ	30,000	
274	01 3 2	Средства за финансирање заједничких радио-телевизијских информативно-пропагандних програма	200,000	
275	01 3 2	Финансирање информативне делатности према иностранству	4,000,000	
276	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	50,000	
Свега основна намена 01.				30,830,000
СВЕГА РАЗДЕО 25 (позиције од 265 до 276)				30,830,000
РАЗДЕО 26. САВЕЗНА УПРАВА ЦАРИНА				
Основна намена 01. Средства за рад				
277	01 1 1	Средства за зараде запослених	193,906,000	
278	01 2	Средства за материјалне трошкове	27,600,000	
279	01 3 2	Средства за накнаду штете у царинском поступку	740,000	

1	2	3	4	5
280	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	7.000,000	
		Свега основна намена 01.		229,246,000
		Основна намена 06. Остале потребе		
281	06 12 3	Средства за непривредне инвестиције	11,000,000	
		Свега основна намена 06.		11,000,000
		СВЕГА РАЗДЕО 26 (позиције од 277 до 281)		240,246,000
		РАЗДЕО 27. САВЕЗНИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ		
		Основна намена 01. Средства за рад		
282	01 1 1	Средства за зараде запослених	12,286,000	
283	01 2	Средства за материјалне трошкове	3,000,000	
284	01 3 2	Средства за набавку резервних делова и сервисирање рачунарске опреме и штампарије	720,000	
285	01 3 2	Средства за закуп (лизинг) машина за аутоматску обраду података и набавку софтвера	3,000,000	
286	01 3 2	Трошкови припреме пописа становништва 2001. године	1,000,000	
		Свега основна намена 01.		20,006,000
		СВЕГА РАЗДЕО 27 (позиције од 282 до 286)		20,006,000
		РАЗДЕО 28. САВЕЗНИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД		
		Основна намена 01. Средства за рад		
287	01 1 1	Средства за зараде запослених	9,612,000	
288	01 2	Средства за материјалне трошкове	3,900,000	
289	01 3 2	Накнада Радио-Београду за емитовање водостаја на Дунаву	44,000	
290	01 3 2	Трошкови координације и извршавања обавеза које проистичу из Конвенције о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима	28,000	
291	01 3 2	Средства за рад рачунара и телекомуникационе опреме	600,000	
292	01 3 2	Трошкови координације и извршавања обавеза које проистичу из Протокола о програму ЕМЕП	30,000	
293	01 3 2	Трошкови спровођења МЕД-ПОЛ програма у оквиру Барселонске конвенције	148,000	
294	01 3 2	Трошкови хидролошких осматрања и мерења у циљу праћења утицаја акумулације ФИЈЕРЗА на југословенској територији	30,000	
295	01 3 2	Трошкови спровођења Југословенског климатског програма	40,000	
296	01 3 2	Трошкови штампања стручних публикација	100,000	
297	01 3 2	Трошкови Летње школе метеорологије	50,000	
298	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	1,000,000	
299	01 3 2	МЕД-ХИКОС (циклус хидролошког осматрачког система у области Медитерана)	15,000	
300	01 3 2	Средства за рад регионалног метеоролошког центра	150,000	
		Свега основна намена 01.		15,747,000
		Основна намена 06. Остале потребе		
301	06 12 4	Средства за модернизацију безбедности ваздушне пловидбе	1,900,000	
		Свега основна намена 06.		1,900,000
		СВЕГА РАЗДЕО 28 (позиције од 287 до 301)		17,647,000
		РАЗДЕО 29. САВЕЗНА ДИРЕКЦИЈА ЗА РОБНЕ РЕЗЕРВЕ		
		Основна намена 01. Средства за рад		
302	01 1 1	Средства за зараде запослених	5,012,000	
		Свега основна намена 01.		5,012,000
		СВЕГА РАЗДЕО 29 (позиције од 302 до 302)		5,012,000
		РАЗДЕО 30. АРХИВ ЈУГОСЛАВИЈЕ		
		Основна намена 01. Средства за рад		
303	01 1 1	Средства за зараде запослених	3,630,000	
304	01 2	Средства за материјалне трошкове	526,000	

1	2	3	4	5
305	01 3 2	Трошкови заштите архивске грађе у случају рата	37,000	
306	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	300,000	
		Свега основна намена 01.		4,493,000
		СВЕГА РАЗДЕО 30 (позиције од 303 до 306)		4,493,000
		РАЗДЕО 31. КОМИТЕТ ЗА ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА О ИЗВРШЕНИМ ЗЛОЧИНИМА ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ И МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА		
		Основна намена 01. Средства за рад		
307	01 1 1	Средства за зараде запослених	466,000	
308	01 2	Средства за материјалне трошкове	621,000	
309	01 2	Средства за покриће трошкова теренских истраживања и рад вештака на терену	69,000	
310	01 2	Трошкови међународне сарадње	34,000	
311	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	30,000	
312	01 3 2	Трошкови рада експертског тима	150,000	
		Свега основна намена 01.		1,370,000
		СВЕГА РАЗДЕО 31 (позиције од 307 до 312)		1,370,000
		РАЗДЕО 32. СЛУЖБА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ САВЕЗНИХ ОРГАНА		
		Основна намена 01. Средства за рад		
313	01 1 1	Средства за зараде запослених	43,331,000	
314	01 2	Средства за материјалне трошкове	7,000,000	
315	01 2	Средства за грејање, електричну енергију, потрошњу воде и ПТТ услуге	31,000,000	
316	01 2	Средства за коришћење и одржавање зграда, земљишта и опреме	12,000,000	
317	01 2	Средства за накнаду за грађевинско земљиште	15,000,000	
318	01 2	Средства за набавку резервних делова, горива, регистрацију аутомобила и осигурање у аутомобилском превозу	10,000,000	
319	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	2,800,000	
		Свега основна намена 01.		121,131,000
		СВЕГА РАЗДЕО 32 (позиције од 313 до 319)		121,131,000
		РАЗДЕО 33. АВИО-СЛУЖБА		
		Основна намена 01. Средства за рад		
320	01 1 1	Средства за зараде запослених	4,825,000	
321	01 2	Средства за материјалне трошкове	2,700,000	
322	01 2	Средства за сервисирање авиона, набавку резервних делова и горива, осигурање и таксе за авио-превоз	7,000,000	
323	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	50,000	
		Свега основна намена 01.		14,575,000
		Основна намена 06. Остале потребе		
324	06 12 3	Средства за довршење и изградњу хангара и анекса као и адаптације пословних просторија на аеродрому	4,000,000	
		Свега основна намена 06.		4,000,000
		СВЕГА РАЗДЕО 33 (позиције од 320 до 324)		18,575,000
		РАЗДЕО 34. САВЕЗНА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ (ЈУАТ)		
		Основна намена 01. Средства за рад		
325	01 1 1	Средства за зараде запослених	1,400,000	
326	01 2	Средства за материјалне трошкове	300,000	
327	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	50,000	
		Свега основна намена 01.		1,750,000
		СВЕГА РАЗДЕО 34 (позиције од 325 до 327)		1,750,000
		РАЗДЕО 35. МУЗЕЈ ИСТОРИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ		
		Основна намена 01. Средства за рад		
328	01 1 1	Средства за зараде запослених	4,406,000	
329	01 2	Средства за материјалне трошкове	700,000	

1	2	3	4	5
330	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	200,000	
		Свега основна намена 01.		5,306,000
		СВЕГА РАЗДЕО 35 (позиције од 328 до 330)		5,306,000
		РАЗДЕО 36. ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЦРВЕНИ КРСТ		
		Основна намена 06.		
331	06 2	Финансирање Програма рада Председништва	4,600,000	
332	06 2	Трошкови Службе тражења	450,000	
333	06 2	Чланарина Међународној федерацији и друштвима Црвеног крста и Црвеног полумесеца (ЛИГА)	150,000	
334	06 2	Средства за изградњу и опремање магацинског простора	3,000,000	
		Свега основна намена 06.		8,200,000
		СВЕГА РАЗДЕО 36 (позиције од 331 до 334)		8,200,000
		РАЗДЕО 37. УНИДО ЈУГОСЛАВИЈА ЦЕНТАР		
		Основна намена 01. Средства за рад		
335	01 1 1	Средства за зараде запослених	290,000	
336	01 2	Средства за материјалне трошкове	149,000	
337	01 3 2	Средства за набавку опреме и резервних делова за одржавање опреме	23,000	
		Свега основна намена 01.		462,000
		СВЕГА РАЗДЕО 37 (позиције од 335 до 337)		462,000
		УКУПНО		9,693,000,000

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

160.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

У К А З

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О САВЕЗНИМ АДМИНИСТРАТИВНИМ
ТАКСАМА

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о савезним административним таксама, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 54
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије,
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О САВЕЗНИМ
АДМИНИСТРАТИВНИМ ТАКСАМА

Члан 1.

У Закону о савезним административним таксама („Службени лист СРЈ”, бр. 81/94, 61/95, 63/96 и 29/97) у Тарифи савезних административних такса која је одштампана уз тај закон и чини његов саставни део, у одељку А. За списе и радње код савезних органа и организација у Савезној Републици Југославији врше се следеће измене и допуне:

- 1) у тар. броју 1 број: „5” замењује се бројем: „6”;
- 2) у тар. броју 2 број: „10” замењује се бројем: „13”;
- 3) у тар. броју 3 број: „14” замењује се бројем: „18”;
- 4) у тар. броју 4 број: „10” замењује се бројем: „13”;
- 5) у тар. броју 5 број: „28” замењује се бројем: „35”;
- 6) у тар. броју 6 број: „8” замењује се бројем: „10”;
- 7) у тар. броју 7 у саставу 1. број: „400” замењује се бројем: „440”.
- У ставу 2. број: „250” замењује се бројем: „280”.
- 8) у тар. броју 8 у ставу 1. број: „320” замењује се бројем: „350”.

У ставу 2. у тачки 1. број: „1.500” замењује се бројем: „1.650”, а у тачки 2. број: „2500” – бројем: „2800”.

У ставу 3. број: „29” замењује се бројем: „35”.

У ставу 4. број: „270” замењује се бројем: „300”.

У ставу 5. у тачки 1. број: „29” замењује се бројем: „35”, а у тачки 2. број: „126” – бројем: „150”.

У ставу 6. у тачки 1. број: „100” замењује се бројем: „110”, а у тачки 2. број: „500” – бројем: „550”;

9) у тар. броју 9 у тачки 1. број: „360” замењује се бројем: „400”, а у тачки 2. број: „600” – бројем: „660”;

10) у тар. броју 10 број: „360” замењује се бројем: „400”.

11) тарифни број 11. мења се и гласи:

„За посебну дозволу за билатерални међународни друмски превоз ствари 1500
За посебну дозволу за транзитни међународни друмски превоз ствари 360
За дозволу за међународни друмски превоз ствари из Савезне Републике Југославије за трећу земљу и обратно 2000”;

12) у тар. броју 12. у тачки 1. број: „250” замењује се бројем: „280”, у тачки 2. број: „180” – бројем: „200”, у тачки 3. број: „500” – бројем: „550”, а у тачки 4. број: „250” – бројем: „280”;

13) у тар. броју 13 број: „700” замењује се бројем: „770”;

14) у тар. броју 14 у ставу 1. у тачки 1. број: „600” замењује се бројем: „660”, у тачки 2. број: „300” – бројем: „330”, у тачки 3. број: „300” – бројем: „330”, у тачки 4. број: „300” – бројем: „330”, а у тачки 5. број: „150” – бројем: „165”.

У ставу 2. број: „150” замењује се бројем: „165”.

У ставу 3. у тачки 1. број: „900” замењује се бројем: „990”, у тачки 2. број: „300” – бројем: „330”, у тачки 3. број: „150” – бројем: „165”, а у тачки 4. број: „300” – бројем: „330”.

У ставу 4. у тачки 1. број: „300” замењује се бројем: „330”, у тачки 2. број: „150” – бројем: „165”, а у тачки 3. број: „100” – бројем: „110”.

У ставу 5. број: „60” замењује се бројем: „65”.

У ставу 6. број: „900” замењује се бројем: „990”.

У ставу 7. број: „450” замењује се бројем: „500”.

У ставу 8. у тачки 1. број: „1500” замењује се бројем: „1.650”.

У тачки 2. број: „300” замењује се бројем: „330”, у тачки 3. број: „300” – бројем: „330”, а у тачки 4. број: „150” – бројем: „165”.

У ставу 9. у тачки 1. број: „750” замењује се бројем: „830”, у тачки 2. број: „150” – бројем: „165”, у тачки 3. број: „150” – бројем: „165”, а у тачки 4. број: „80” – бројем: „90”.

У ставу 10. број: „1500” замењује се бројем: „1.650”.

У ставу 11. број: „30” замењује се бројем: „35”;

15) у тар. броју 15 у ставу 1. у тачки 1. број: „24.000“ замењује се бројем: „26.400“, у тачки 2. број: „18.000“ – бројем: „19.800“, у тачки 3. број: „3.000“ – бројем: „3.300“, а у тачки 4. број: „1.500“ – бројем: „1.650“.

У ставу 2. реч: „обрачунавање“ замењује се речју: „обучавање“, а број: „1.500“ бројем: „1.650“.

У ставу 3. број: „600“ замењује се бројем: „660“.

У ставу 4. у тачки 1. број: „1.500“ замењује се бројем: „1.650“, а у тачки 2. број: „600“ – бројем: „660“.

У ставу 5. у тачки 1. број: „2.400“ замењује се бројем: „2.640“, у тачки 2. број: „900“ – бројем: „990“, а у тачки 3. број: „600“ – бројем: „660“.

У ставу 6. број: „200“ замењује се бројем: „220“.

У ставу 7. у тачки 1. број: „23.000“ замењује се бројем: „25.300“, у тачки 2. број: „3.000“ – бројем: „3.300“, а у тачки 3. број: „600“ – бројем: „660“.

У ставу 8. у тачки 1. број: „12.000“ замењује се бројем: „13.200“, у тачки 2. број: „1.500“ – бројем: „1.650“, а у тачки 3. број: „300“ бројем: „330“.

У ставу 9. број: „30“ замењује се бројем: „35“.

У ставу 10. број: „150“ замењује се бројем: „165“.

16) у тар. броју 16 у тачки 1. број: „600“ замењује се бројем: „660“, а у тачки 2. број: „1.300“ – бројем: „1.430“.

17) у тар. броју 17 број: „3.400“ замењује се бројем: „3.740“.

18) у тар. броју 18 у тачки 1. број: „4.000“ замењује се бројем: „4.400“, у тачки 2. број: „5.000“ – бројем: „5.500“, у тачки 3. број: „8.000“ – бројем: „8.800“, у тачки 4. број: „13.000“ – бројем: „14.300“, а у тачки 5. број: „14.000“ – бројем: „15.400“.

19) у тар. броју 19 број: „7.000“ замењује се бројем: „7.700“.

20) после тар. броја 19 додају се тар. бројеви 19а и 19б, који гласе:

„Тар. број 19а

За решење о одобравању пуштања у пробни рад и употребу гасовода, нафтовода или подуктовода за магистрални транспорт 10.000

Тар. број 19б

За давање одобрења, односно мишљења за увоз, односно извоз отпада као секундарне сировине 1.100“.

21) у тар. броју 20 у ставу 1. број: „8.000“ замењује се бројем: „8.800“.

У ставу 2. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

У ставу 3. број: „1.200“ замењује се бројем: „1.320“.

У ставу 4. број: „200“ замењује се бројем: „220“.

У ставу 5. број: „1.500“ замењује се бројем: „1.650“.

22) у тар. броју 21 у ставу 1. број: „250“ замењује се бројем: „280“.

У ставу 2. број: „300“ замењује се бројем: „330“.

23) у тар. броју 22 став 1. број: „200“ замењује се бројем: „220“.

У ставу 2. број: „250“ замењује се бројем: „280“.

У ставу 3. број: „300“ замењује се бројем: „330“.

У ставу 4. број: „200“ замењује се бројем: „220“.

У ставу 5. број: „250“ замењује се бројем: „280“.

24) у тар. броју 23. у ставу 1. у тачки 1. број: „400“ замењује се бројем: „440“, у тачки 2. број: „300“ – бројем: „330“, а у тачки 3. број: „200“ – бројем: „220“.

У ставу 2. број: „80“ замењује се бројем: „90“.

25) у тар. броју 24 у тачки 1. број: „450“ замењује се бројем: „500“, у тачки 2. број: „270“ – бројем: „300“, а у тачки 3. број: „300“ – бројем: „330“.

26) у тар. броју 25 у тачки 1. број: „300“ замењује се бројем: „330“, у тачки 2. број: „200“ – бројем: „220“, у тачки 3. број: „1.000“ – бројем: „1.100“, а у тачки 4. број: „400“ – бројем: „440“.

27) у тар. броју 26 у тачки 1. број: „250“ замењује се бројем: „280“, у тачки 2. број: „200“ – бројем: „220“, у тачки 3. број: „250“ – бројем: „280“, а у тачки 4. број: „200“ – бројем: „220“.

28) у тар. броју 27. у уводној реченици реч: „односи“ замењује се речју: „односно“, у тачки 1. број: „300“ замењује се бројем: „330“, у тачки 2. број: „300“ – бројем: „330“, у тачки 3. број: „500“ – бројем: „550“, а у тачки 4. број: „250“ – бројем: 280“.

29) у тар. броју 28 у ставу 1. у тачки 1. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“, а у тачки 2. број: „700“ – бројем: „770“.

30) у тар. броју 29 број: „800“ замењује се бројем: „880“.

31) у тар. броју 30 у тачки 1. број: „100“ замењује се бројем: „110“, у тачки 2. број: „200“ – бројем: „220“, у тачки 3. број: „100“ – бројем: „110“, а у тачки 4. број: „100“ – бројем: „110“.

32) у тар. броју 31 у ставу 1. број: „200“ замењује се бројем: „220“.

У ставу 2. број: „100“ замењује се бројем: „110“.

33) у тар. броју 32 у ставу 1. број: „100“ замењује се бројем: „110“.

У ставу 2. број: „100“ замењује се бројем: „110“.

34) у тар. броју 33 у ставу 1. број: „500“ замењује се бројем: „550“.

У ставу 2. број: „50“ замењује се бројем: „55“.

35) у тар. броју 34 у ставу 1. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

У ставу 2. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

36) у тар. броју 35 број: „80“ замењује се бројем: „90“.

37) у тар. броју 36 број: „100“ замењује се бројем: „110“.

38) у тар. броју 37 у ставу 1. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

У ставу 2. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

39) у тар. броју 38 у ставу 1. број: „800“ замењује се бројем: „880“.

У ставу 2. број: „300“ замењује се бројем: „330“.

40) у тар. броју 39 у ставу 1. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

У ставу 2. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

41) у тар. броју 40 у ставу 1. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

У ставу 2. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

42) у тар. броју 41 у ставу 1. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

У ставу 2. број: „300“ замењује се бројем: „330“.

43) у тар. броју 42 у ставу 1. број: „3.000“ замењује се бројем: „3.300“.

У ставу 2. број: „3.000“ замењује се бројем: „3.300“.

44) у тар. броју 43 број: „1.500“ замењује се бројем: „1.650“.

45) у тар. броју 44 у ставу 1. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

У ставу 2. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

46) у тар. броју 45 у ставу 1. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

У ставу 2. број: „400“ замењује се бројем: „440“.

У ставу 3. број: „400“ замењује се бројем: „440“.

У ставу 4. број: „450“ замењује се бројем: „500“.

47) у тар. броју 46 у ставу 1. број: „3.000“ замењује се бројем: „3.300“.

У ставу 2. број: „3.000“ замењује се бројем: „3.300“.

48) у тар. броју 47 број: „1.500“ замењује се бројем: „1.650“.

49) у тар. броју 48 у ставу 1. број: „2.500“ замењује се бројем: „2.800“.

У ставу 2. број: „2.100“ замењује се бројем: „2.300“.

50) у тар. броју 49 у ставу 1. број: „600“ замењује се бројем: „660“.

У ставу 2. број: „600“ замењује се бројем: „660“.

У ставу 3. број: „1.100“ замењује се бројем: „1.200“.

У ставу 4. број: „700“ замењује се бројем: „770“.

У ставу 5. број: „700“ замењује се бројем: „770“.

У ставу 6. број: „1.600“ замењује се бројем: „1.800“.

51) у тар. броју 50 у ставу 1. број: „1.300“ замењује се бројем: „1.450“.

У ставу 2. број: „1.100“ замењује се бројем: „1.200“.

У ставу 3. број: „1.100“ замењује се бројем: „1.200“.

52) у тар. броју 51 у ставу 1. број: „2.000“ замењује се бројем: „2.200“.

У ставу 2. број: „1.500“ замењује се бројем: „1.650“.

У ставу 3. број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

У ставу 4. број: „2.000“ замењује се бројем: „2.200“.

53) у тар. броју 52 у ставу 1. број: „2.000“ замењује се бројем: „2.200“.

У ставу 2. број: „1.200“ замењује се бројем: „1.300“.

У ставу 3. број: „2.000“ замењује се бројем: „2.200“.

У ставу 4. број: „2.000“ замењује се бројем: „2.200“.

54) у тар. броју 53 у ставу 1. број: „2.000“ замењује се бројем: „2.200“.

У ставу 2. број: „2.000“ замењује се бројем: „2.200“.

55) у тар. броју 54 у тачки 1. број: „600“ замењује се бројем: „660“, а у тачки 2. број: „1.100“ – бројем: „1.200“.

56) у тар. броју 55 број: „10“ замењује се бројем: „13“.

57) у тар. броју 56 број: „10“ замењује се бројем: „13“.

58) у тар. броју 57 у тачки 1. број: „300“ замењује се бројем: „330“, у тачки 2. број: „150“ – бројем: „165“, у тачки 3. број: „100“ – бројем: „110“.

59) у тар. броју 58 број: „200“ замењује се бројем: „220“.

60) у тар. броју 59 број: „150“ замењује се бројем: „165“.

61) у тар. броју 60 број: „20“ замењује се бројем: „25“.

62) у тар. броју 61 број: „1.000“ замењује се бројем: „1.100“.

63) у тар. броју 62 у ставу 1. број: „2.500“ замењује се бројем: „2.750“.

У ставу 2. број: „1.500“ замењује се бројем: „1.650“.

64) у тар. броју 63 у ставу 1. број: „8“ замењује се бројем: „10“.

У ставу 2. број: „4“ замењује се бројем: „5“.

65) у тар. броју 64 у тачки 1. број: „6“ замењује се бројем: „8“, а у тачки 2. број: „2“ – бројем: „3“.

66) у тар. броју 65 број: „30” замењује се бројем: „40”;
 67) у тар. броју 66 став 1. у тачки 1. број: „300” замењује се бројем: „330”, у тачки 2. број: „200” – бројем: „220”, у тачки 3. број: „150” – бројем: „165”, у тачки 4. број: „150” – бројем: „165”, у тачки 5. број: „150” – бројем: „165”, у тачки 6. број: „100” – бројем: „110”, а у тачки 7. број: „80” – бројем: „90”.

У ставу 2. у тачки 1. број: „50” замењује се бројем: „55”, у тачки 2. број: „50” – бројем: „55”, у тачки 3. број: „50” – бројем: „55”, у тачки 4. број: „50” – бројем: „55”, у тачки 5. број: „50” – бројем: „55”, у тачки 6. број: „50” – бројем: „55”, а у тачки 7. број: „30” – бројем: „35”;

68) у тар. броју 67 број: „80” замењује се бројем: „90”;

69) у тар. броју 68 број: „10” замењује се бројем: „13”;

70) у тар. броју 69 став 1. у тачки 1. број: „20” замењује се бројем: „25”, у тачки 2. број: „8” – бројем: „10”, а у тачки 3. број: „4” – бројем: „5”.

У ставу 2. број: „5” замењује се бројем: „6”;

71) у тар. броју 70 број: „20” замењује се бројем: „25”;

72) у тар. броју 71 број: „2” замењује се бројем: „3”;

73) у тар. броју 72 број: „300” замењује се бројем: „330”;

74) у тар. броју 73 број: „350” замењује се бројем: „400”;

75) у тар. броју 74 број: „750” замењује се бројем: „830”;

76) у тар. броју 75 број: „300” замењује се бројем: „330”;

77) у тар. броју 756 у ставу 1. број: „50” замењује се бројем: „55”.

У ставу 2. број: „450” замењује се бројем: „500”.

78) Тар. број 76 мења се и гласи:

„За решење о акредитацији:

1. За обављање послова и задатака сертификације процеса, производа и услуга, система квалитета 1.450
2. За обављање послова и задатака испитивања производа 1.450
3. За обављање послова и задатака контроле усаглашености 1.450
4. За обављање послова и задатака техничког надзора 1.450”;

79) у тар. броју 77 број: „100” замењује се бројем: „110”;

80) у тар. броју 78 број: „100” замењује се бројем: „110”;

81) у тар. броју 79 број: „400” замењује се бројем: „440”;

82) у тар. броју 80 број: „160” замењује се бројем: „180”;

83) у тар. броју 81 у ставу 1. у тачки 1. број: „200” замењује се бројем: „220”, а у тачки 2. број: „40” – бројем: „45”.

У ставу 2. број: „160” замењује се бројем: „180”.

У ставу 3. у тачки 1. број: „160” замењује се бројем: „180”, а у тачки 2. број: „120” – бројем: „130”.

У ставу 4. у тачки 1. број: „300” замењује се бројем: „330”, а у тачки 2. број: „40” замењује се бројем: „45”.

У ставу 5. у тачки 1. број: „1.500” замењује се бројем: „1.650”, а у тачки 2. број: „150” – бројем: „165”.

У ставу 6. број: „200” замењује се бројем: „220”.

У ставу 7. број: „800” замењује се бројем: „900”.

У ставу 8. број: „3.500” замењује се бројем: „3.850”.

После става 8 додаје се став 9, који гласи:

„Такса из ст. 1. и 2. овог тар. броја увећава се за 50% ако је пријава поднесена у складу са Уговором о сарадњи у области патената, у накнадном року од 30 дана по истеку рока за улазак у националну фазу испитивања пријава.”;

84) у тар. броју 82 у тачки 1. број: „100” замењује се бројем: „110”, а у тачки 2. број: „20” – бројем: „25”;

85) у тар. броју 83 став 1. број: „1.200” замењује се бројем: „1.320”.

У ставу 2. број: „600” замењује се бројем: „660”.

У ставу 3. број: „600” замењује се бројем: „660”;

86) у тар. броју 84 у ставу 1. тачки 1. број: „200” замењује се бројем: „220”, у тачки 2. број: „220” – бројем: „250”, у тачки 3. број: „260” – бројем: „290”, у тачки 4. број: „360” – бројем: „400”, у тачки 5. број: „400” – бројем: „440”, у тачки 6. број: „480” – бројем: „530”, у тачки 7. број: „600” – бројем: „660”, а у тачки 8. број: „900” – бројем: „1.000”.

У Напомени под тачком 2. речи: „30 дана” замењују се речима: „три месеца”;

87) у тар. броју 85 у тачки 1. број: „160” замењује се бројем: „180”, у тачки 2. број: „180” – бројем: „200”, у тачки 3. број: „200” – бројем: „220”, у тачки 4. број: „280” – бројем: „310”, у тачки 5. број: „320” – бројем: „350”, у тачки 6. број: „380” – бројем: „420”, у тачки 7. број: „480” – бројем: „520”, а у тачки 8. број: „720” – бројем: „790”.

У Напомени под тачком 2. речи: „30 дана” замењују се речима: „три месеца”;

88) у тар. броју 86 у тачки 1. број: „600” замењује се бројем: „660”, а у тачки 2. број: „400” – бројем: „440”.

У Напомени под тачком 2. речи: „30 дана” замењују се речима: „шест месеци”;

89) у тар. броју 87 у ставу 1. у тачки 1. број: „1.000” замењује се бројем: „1.100”, а у тачки 2. број: „100” – бројем: „110”.

У ставу 2. у тачки 1. број: „4.500” замењује се бројем: „4.950”, а у тачки 2. број: „450” – бројем: „500”.

У ставу 3. у тачки 1. број: „2.300” замењује се бројем: „2.500”, а у тачки 2. број: „2.300” – бројем: „2.500”.

У Напомени под тачком 1. речи: „30 дана” замењују се речима: „шест месеци”;

90) у тар. броју 88 у ставу 1. у тачки 1. број: „800” замењује се бројем: „880”, а у тачки 2. број: „400” – бројем: „440”.

У ставу 2. у тачки 1. број: „600” замењује се бројем: „660”, а у тачки 2. број: „300” – бројем: „330”;

91) у тар. броју 89 у ставу 1. број: „200” замењује се бројем: „220”.

У ставу 2. број: „400” замењује се бројем: „440”;

92) у тар. броју 90 у тачки 1. број: „100” замењује се бројем: „110”, а у тачки 2. број: „20” – бројем: „25”;

93) у тар. броју 91 број: „400” замењује се бројем: „440”;

94) у тар. броју 92 у тачки 1. број: „100” замењује се бројем: „110”, а у тачки 2. број: „200” – бројем: „220”;

95) у тар. броју 93 број: „200” замењује се бројем: „220”;

96) у тар. броју 94 после речи: „регистрованог жига” речи: „модела и узорка”, бришу се, а број: „4.000” замењује се бројем: „4.400”.

Додаје се став 2, који гласи:

„За предлог за оглашавање ништавим решења о признавању модела, односно узорка:

- 1) ако је решењем признат један модел, односно узорак... 4.400
- 2) ако је решењем (на основу вишеструке) пријаве признато два или више модела или узорака, за други и сваки следећи модел, односно узорак ... 440”;

97) у тар. броју 95 број: „120” замењује се бројем: „130”;

98) у тар. броју 96 број: „90” замењује се бројем: „100”;

99) у тар. броју 97 у ставу 1. број: „400” замењује се бројем: „440”.

У ставу 2. број: „400” замењује се бројем: „440”.

У ставу 3. број: „400” замењује се бројем: „440”;

100) у тар. броју 98 у ставу 1. број: „200” замењује се бројем: „220”.

У ставу 2. број: „200” замењује се бројем: „220”;

101) у тар. броју 99 број: „10” замењује се бројем: „15”;

102) у тар. броју 100 у тачки 1. број: „200” замењује се бројем: „220”, а у тачки 2. број: „200” – бројем: „220”;

103) у тар. броју 101 број: „7.500” замењује се бројем: „8.250”;

104) у тар. броју 102 у ставу 1. број: „600” замењује се бројем: „660”.

У ставу 2. у тачки 1. број: „1.200” замењује се бројем: „1.320”, у тачки 2. број: „2.500” – бројем: „2.750”, у тачки 3. број: „5.000” – бројем: „5.500”, у тачки 4. број: „10.000” – бројем: „11.000”, у тачки 5. број: „20.000” – бројем: „22.000”, а у тачки 6. број: „25.000” – бројем: „27.500”.

У ставу 3. у тачки 1. број: „2.500” замењује се бројем: „2.750”, а у тачки 2. број: „7.500” – бројем: „8.250”.

У ставу 4. у тачки 1. број: „1.200” замењује се бројем: „1.320”, у тачки 2. број: „800” – бројем: „880”, у тачки 3. број: „300” – бројем: „330”, а у тачки 4. број: „200” – бројем: „220”.

У ставу 5. у тачки 1. број: „25.000” замењује се бројем: „27.500”, у тачки 2. број: „75.000” – бројем: „82.500”, у тачки 3. број: „200.000” – бројем: „220.000”, у тачки 4. број: „350.000” – бројем: „385.000”, а у тачки 5. број: „750.000” – бројем: „825.000”.

У ставу 7. у тачки 1. број: „2.500” замењује се бројем: „2.750”, у тачки 2. број: „1.500” – бројем: „1.650”, у тачки 3. број: „500” – бројем: „550”, а у тачки 4. број: „300” – бројем: „330”.

У ставу 8. у тачки 1. број: „50.000” замењује се бројем: „55.000”, у тачки 2. број: „150.000” – бројем: „165.000”, у тачки 3. број: „350.000” – бројем: „385.000”, у тачки 4. број: „750.000” – бројем: „825.000”, а у тачки 5. број: „1.500.000” – бројем: „1.650.000”.

У ставу 9. у тачки 1. број: „4.000” замењује се бројем: „4.400”, у тачки 2. број: „4.000” – бројем: „4.400”, у тачки 3. број: „1.000” – бројем: „1.100”, а у тачки 4. број: „2.000” – бројем: „2.200”.

У ставу 10. број: „4.500” замењује се бројем: „4.950”.

У ставу 11. у тачки 1. број: „50.000” замењује се бројем: „55.000”, а у тачки 2. број: „4.000” – бројем: „4.400”.

У ставу 13. број: „500” замењује се бројем: „550”.

У ставу 14. број: „150” замењује се бројем: „180”.

У ставу 15. у тачки 1. број: „100.000” замењује се бројем: „110.000”, у тачки 2. број: „5.000” – бројем: „5.500”, у тачки 3. број: „3.400” – бројем: „3.700”, у тачки 4. број: „1.000” – бројем: „1.100”, у тачки 5. број: „500” – бројем: „550”, а у тачки 6. број: „5.000” – бројем: „5.500”;

105) у тар. броју 103 у ставу 1. број: „2.000” замењује се бројем: „2.200”.

У ставу 2. број: „1.500” замењује се бројем: „1.650”;

106) у тар. броју 104 број: „1.000” замењује се бројем: „1.100”;
107) у тар. броју 105 у ставу 1. број: „800” замењује се бројем „880”.

У ставу 2. број: „400” замењује се бројем „440”;
108) у тар. броју 106 број: „200” замењује се бројем: „260”;
109) у тар. броју 107 број: „500” замењује се бројем: „550”;
110) у тар. броју 108 у ставу 1. у тачки 1. број: „1.500” замењује се бројем: „1.650”, а у тачки 2. број: „1.000” – бројем: „1.100”.

У ставу 2. број: „200” замењује се бројем: „220”;
111) у тар. броју 109 у ставу 1. број: „500” замењује се бројем: „550”.

У ставу 2. број: „300” замењује се бројем: „330”.

У ставу 3. број: „250” замењује се бројем: „280”;

112) у тар. броју 110 у тачки 1. број: „2.500” замењује се бројем „2.750”, у тачки 2. број: „5.000” – бројем: „5.500”, а у тачки 3. број: „100” – бројем: „110”;

113) у тар. броју 111 у ставу 1. у тачки 1. број: „150” замењује се бројем: „165”, у тачки 2. број: „20” – бројем: „25”, у тачки 3. број: „20” – бројем: „25”, у тачки 4. број: „30” – бројем: „35”, у тачки 5. број: „60” – бројем: „70”, у тачки 6. број: „20” – бројем: „25”, а у тачки 7. број: „100” – бројем: „110”;

114) после тарифног броја 111 додаје се тар. број 111а, који гласи:

„За жалбу против решења о прекршају донесеном у првом степену коју улажу правна лица, одговорно лице у правном лицу и грађани _____ 150

Напомена:

Такса се плаћа првостепеном органу приликом улагања жалбе.”

Члан 2.

За послове које савезни орган надлежан за послове стандардизације и предузећа и друга правна лица овлашћена по Закону о стандардизацији („Службени лист СФРЈ”, бр. 37/88 и 23/91 и „Службени лист СРЈ”, бр. 24/94) обављају на основу члана 52. Закона о стандардизацији („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96), плаћа се такса по следећим тарифним бројевима до рока утврђеног у том члану:

Тар. број 1

За одобрење за коришћење знака саобразности за атестирани производ 440

Тар. број 2

За атест о саобразности производа 440

Тар. број 3

За решење о овлашћењу предузећа и другог правног лица за обављање послова атестирања, односно испитивања производа 1.450

Тар. број 4

За решење о овлашћењу предузећа и другог правног лица за оцењивање и признавање система квалитета произвођача, односно испоручиоца 1.450

Тар. број 5

За потврду о признавању система квалитета произвођача, односно испоручиоца 1.000

Тар. број 6

За потврду о способности лабораторије, испитне станице и друге стручне институције за поуздано испитивање производа 1.000

Тар. број 7

За решење о овлашћењу предузећа и другог правног лица за оспособљавање кадрова за оцењивање и проверавање система квалитета произвођача, односно испоручиоца 1.450

Тар. број 8

За потврду да за одређени производ, производњу, услугу односно радове нису донесени прописи о југословенским стандардима, техничким нормативима, односно нормама квалитета и да се могу применити међународни стандарди, технички нормативи, односно норме квалитета или стандарди страних држава

180

Члан 3.

За списе и радње у управним стварима код савезних органа по којима је обавеза плаћања таксе настала до дана ступања на снагу овог закона платиће се такса по тар. бројевима Тарифе савезних административних такса која је важила до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

161.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О САВЕЗНИМ СУДСКИМ ТАКСАМА

Проглашава се Закон о изменама Закона о савезним судским таксама, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 55

3. марта 1998. године
Београд

Председник

Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О САВЕЗНИМ СУДСКИМ ТАКСАМА

Члан 1.

У Закону о савезним судским таксама („Службени лист СРЈ”, бр. 32/94, 28/96 и 63/96) у Тарифи савезних судских такса, која је саставни део тог закона врше се следеће измене:

1) у тарифном броју 3. број: „90” замењује се бројем: „100”;
2) у тарифном броју 4. став 1. број: „90” замењује се бројем: „100”.

У ставу 2. реч: „обнову” замењује се речју: „понављање”, а број: „115” бројем: „125”;

3) у тарифном броју 5. став 1. тачка 1. број: „780” замењује се бројем: „850”.

У ставу 1. тачка 2. број: „90” замењује се бројем: „100”.

У напоменама у тачки 1. број: „90” замењује се бројем: „100”;

4) у тарифном броју 6. став 1. број: „7” замењује се бројем: „10”.

У ставу 2. број: „13” замењује се бројем: „15”;

5) у тарифном броју 7. став 1. број: „20” замењује се бројем: „22”.

У ставу 2. број: „20” замењује се бројем: „22”.

У ставу 3. број: „20” замењује се бројем: „22”;

6) у тарифном броју 8. број: „30” замењује се бројем: „33”;

7) у тарифном броју 9. број: „13” замењује се бројем: „15”;

8) у тарифном броју 10. број: „13” замењује се бројем: „15”.

Члан 2.

За списе и радње у поступку пред Савезним судом и војним судовима по којима је обавеза плаћања таксе настала до дана ступања на снагу овог закона платиће се таксе по тарифним бројевима Тарифе савезних судских такса која је важила до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

162.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ
ЗАКОНА О ЗАДРУГАМА**

Проглашава се Закон о измени и допуни Закона о задругама, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 29. децембра 1997. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 56
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН**О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ ЗАКОНА О ЗАДРУГАМА****Члан 1.**

У Закону о задругама („Службени лист СРЈ”, бр. 41/96) у члану 85. после става 2. додаје се став 3, који гласи:

„Правила из тач. 1. и 2. става 1. овог члана објављују се у „Службеном листу СРЈ”.”

Члан 2.

У члану 91. став 2. речи: „у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона” замењују се речима: „до 4. јула 1998. године”.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

163.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О
ПУТНИМ ИСПРАВАМА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ
ДРЖАВЉАНА**

Проглашава се Закон о изменама Закона о путним исправама југословенских држављана, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 29. децембра 1997. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 57
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН**О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О ПУТНИМ ИСПРАВАМА
ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ДРЖАВЉАНА****Члан 1.**

У Закону о путним исправама југословенских држављана („Службени лист СРЈ”, бр. 33/96) у члану 31. став 3. мења се и гласи:

„3) За обрасце путних исправа и виза плаћа се прописана накнада”.

Члан 2.

У члану 63. речи: „две године од дана ступања на снагу овог закона” замењују се речима: „до 31. децембра 1999. године”.

Члан 3.

У члану 64. став 1. речи: „До 31. децембра 1997. године” замењују се речима: „До 31. децембра 1998. године”.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

164.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНИ ЗАКОНА О
ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ
КОЈЕ УГРОЖАВАЈУ ЦЕЛУ ЗЕМЉУ**

Проглашава се Закон о измени Закона о заштити становништва од заразних болести које угрожавају целу земљу, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 29. децембра 1997. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 59
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН**О ИЗМЕНИ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД
ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ КОЈЕ УГРОЖАВАЈУ ЦЕЛУ ЗЕМЉУ****Члан 1.**

У Закону о заштити становништва од заразних болести које угрожавају целу земљу („Службени лист СРЈ”, бр. 46/96) у члану 47. став 2. речи: „до 1. јануара 1998. године” замењују се речима: „до 1. јануара 1999. године”.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

165.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О
КЛАСИФИКАЦИЈИ ДЕЛАТНОСТИ И О РЕГИСТРУ
ЈЕДИНИЦА РАЗВРСТАВАЊА**

Проглашава се Закон о изменама Закона о Класификацији делатности и о Регистру јединица разврставања, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 29. децембра 1997. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 58
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН**О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О КЛАСИФИКАЦИЈИ
ДЕЛАТНОСТИ И О РЕГИСТРУ ЈЕДИНИЦА
РАЗВРСТАВАЊА****Члан 1.**

У Закону о Класификацији делатности и о Регистру јединица разврставања („Службени лист СРЈ”, бр. 31/96) у члану 9. речи: „од 1. јануара 1998. године”, замењују се речима: „од 1. јануара 1999. године”.

Члан 2.

У члану 10. у ставу 2. речи: „престаје да важи 31. децембра 1997. године”, замењују се речима: „престаје да важи 31. децембра 1998. године”.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

166.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПРЕСТАНКУ ВАЖЕЊА ЗАКОНА О ПРИМЕЊИВАЊУ ПРОПИСА И О РЕШАВАЊУ СУКОБА РЕПУБЛИЧКИХ, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИХ ЗАКОНА У ОБЛАСТИ ПОРЕЗА, ДОПРИНОСА И ТАКСА

Проглашава се Закон о престанку важења Закона о примењивању прописа и о решавању сукоба републичких, односно покрајинских закона у области пореза, доприноса и такса, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 97
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ПРЕСТАНКУ ВАЖЕЊА ЗАКОНА О ПРИМЕЊИВАЊУ ПРОПИСА И О РЕШАВАЊУ СУКОБА РЕПУБЛИЧКИХ, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИХ ЗАКОНА У ОБЛАСТИ ПОРЕЗА, ДОПРИНОСА И ТАКСА

Члан 1.

Закон о примењивању прописа и о решавању сукоба републичких, односно покрајинских закона у области пореза, доприноса и такса („Службени лист СФРЈ”, бр. 36/75, 33/76 и 43/82) престаје да важи.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

167.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПРЕСТАНКУ ВАЖЕЊА ЗАКОНА О КОРИШЋЕЊУ СРЕДСТАВА ОД НАКНАДЕ ЗА ПРИВРЕДНИ РИБОЛОВ У ОБАЛНОМ МОРУ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Проглашава се Закон о престанку важења Закона о коришћењу средстава од накнаде за привредни риболов у обалном мору Југославије, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 98
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ПРЕСТАНКУ ВАЖЕЊА ЗАКОНА О КОРИШЋЕЊУ СРЕДСТАВА ОД НАКНАДЕ ЗА ПРИВРЕДНИ РИБОЛОВ У ОБАЛНОМ МОРУ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Члан 1.

Закон о коришћењу средстава од накнаде за привредни риболов у обалном мору Југославије („Службени лист СФРЈ”, бр. 11/74), престаје да важи.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

168.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ТОПОГРАФИЈА ИНТЕГРИСАНИХ КОЛА

Проглашава се Закон о заштити топографија интегрисаних кола, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 100
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ТОПОГРАФИЈА ИНТЕГРИСАНИХ КОЛА

I. ОСНОВНА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овим законом уређују се предмет и услови заштите топографија интегрисаних кола (у даљем тексту: топографија), права стваралаца и начин њиховог остваривања, као и права предузећа или другог правног лица у коме је топографија настала.

II. ПРЕДМЕТ И УСЛОВИ ЗАШТИТЕ

1. Предмет заштите

Члан 2.

(1) Топографија, у смислу овог закона, јесте на било који начин приказан тродимензионални распоред елемената, од којих је најмање један активан, и међувеза у интегрисаном колу, или такав тродимензионални распоред припремљен за производњу одређеног интегрисаног кола.

(2) Интегрисано коло, у смислу овог закона, јесте готов производ или међупроизвод у коме се остварује одређена електронска функција и у коме су елементи, од којих је најмање један активан, и међувезе интегрално формиран у кодаду материјала или на кодаду материјала, односно и у кодаду и на кодаду материјала.

Члан 3.

Овим законом не штити се технологија која се користи у производњи топографије или интегрисаног кола, информације које се чувају у интегрисаном колу, идеје, поступци, процеси, системи, методи рада, концепти, принципи или открића, без обзира на начин на који су описани или објашњени.

2. Услови за заштиту

Члан 4.

(1) Може се штитити само оригинална топографија. Оригиналном топографијом сматра се топографија која је резултат интелектуалног напора ствараоца и која у време свог настанка није била општепозната међу ствараоцима топографија и произвођачима интегрисаних кола.

(2) Топографија која се састоји од комбинације елемената и међувеза које су општепознате биће заштићена само ако, посматрано у целини, испуњава услове из става 1. овог члана.

Члан 5.

(1) Заштита топографије може се тражити у року од две године од датума њене прве комерцијалне употребе било где у свету.

(2) Ако топографија није комерцијално употребљена, заштита топографије се може остварити у року од 15 година од дана њеног настанка.

3. Субјекти заштите

Члан 6.

(1) Право на заштиту топографије има њен стваралац, односно његов правни следбеник или послодавац, односно његов правни следбеник. Ако је топографију креирало више стваралаца, њима припада заједничко право на заштиту.

(2) На заштиту топографије која је настала у радном односу сходно се примењују одредбе савезног закона којим се уређују патенти.

Члан 7.

(1) Страна лица имају право на заштиту топографије у Савезној Републици Југославији (у даљем тексту: Југославија) под условима узајамности. У случају сумње, постојање узајамности доказује лице које се на њу позива.

(2) Страно лице мора, у поступку заштите топографије пред савезним органом, односно савезном организацијом надлежном за послове интелектуалне својине (у даљем тексту: надлежни савезни орган) и другим надлежним органима, имати заступника који се бави заступањем у виду занимања и који је југословенски држављанин или југословенско правно лице.

III. ПОСТУПАК ЗАШТИТЕ

1. Заједничке одредбе

Члан 8.

(1) Правна заштита топографије остварује се у управном поступку који води надлежни савезни орган.

(2) Одлуке надлежног савезног органа су коначне и против њих се може водити управни спор.

Члан 9.

(1) Надлежни савезни орган води следеће јавне књиге:

1) Регистар пријава топографија, у који се уписују подаци из захтева за признање права и прилози из члана 12. став 3. овог закона;

2) Регистар топографија, у који се уписују подаци о признатим правима на заштиту.

(2) Садржина јавних књига из става 1. овог члана утврђује се прописом донетим за извршавање овог закона.

2. Покретање поступка за заштиту топографије

Члан 10.

(1) Поступак за заштиту топографије покреће се подношењем пријаве за заштиту топографије (у даљем тексту: пријава) надлежном савезном органу.

(2) Надлежни савезни орган не проверава да ли подносилац пријаве има право на заштиту.

(3) За сваку топографију подноси се посебна пријава.

3. Пријаве домаћих лица у иностранству

Члан 11.

Домаће лице не сме да тражи заштиту топографије у иностранству пре него што истекне рок од три месеца од дана подношења пријаве надлежном савезном органу.

4. Садржина пријаве

Члан 12.

(1) Пријава садржи захтев за признање права на топографију и прилоге.

(2) Захтев за признање права на топографију садржи:

1) назив топографије;

2) податке о подносиоцу пријаве и ствараоцу топографије, ако подносилац пријаве није стваралац;

3) датум подношења пријаве;

4) датум настанка топографије, ако топографија није била комерцијално употребљена, или датум и место када је топографија први пут комерцијално употребљена било где у свету.

(3) Уз захтев за признање права на топографију подносе се следећи прилози:

1) опис топографије, са подацима који дефинишу електронску функцију коју интегрисано коло израђено према топографији обавља;

2) графички приказ или приказ топографије у другом одговарајућем облику којим се топографија идентификује;

3) примерак интегрисаног кола изведеног према топографији за коју се тражи заштита, ако је интегрисано коло комерцијално употребљено;

4) доказ о комерцијалној употреби топографије;

5) изјаву о праву на подношење пријаве ако подносилац пријаве није стваралац топографије.

(4) Подносилац пријаве може при подношењу пријаве да тражи да се делови прилога из става 3. тачка 2. овог члана који представљају пословну тајну не могу саопштавати ни чинити доступним трећим лицима, под условом да су остали делови прилога из става 3. тачка 2. овог члана довољни за идентификацију топографије.

(5) Уз пријаву се подноси доказ о уплати такса за подношење пријаве.

(6) Садржина захтева за признање права на топографију и прилога који се подносе уз тај захтев утврђује се прописом донетим за извршавање овог закона.

5. Испитивање пријаве

Члан 13.

(1) По пријему пријаве испитује се да ли је предмет пријаве топографија у смислу члана 2. став 1. овог закона и да ли је пријава поднесена у року из члана 5. овог закона.

(2) После утврђивања испуњења услова из става 1. овог члана надлежни савезни орган испитује:

1) да ли је, ако је подносилац пријаве страном лице, пријава поднесена преко заступника у смислу члана 7. став 2. овог закона;

2) да ли је поднесена посебна пријава за сваку топографију у смислу члана 10. став 3. овог закона;

3) да ли пријава садржи све податке из захтева за признање права у смислу члана 12. став 2. овог закона и прилоге у смислу члана 12. став 3. овог закона;

4) да ли је плаћена такса за подношење пријаве;

5) да ли захтев за признање права на топографију и прилози који се подносе уз тај захтев имају прописану садржину.

(3) Ако надлежни савезни орган на основу спроведеног поступка испитивања пријаве из ст. 1. и 2. овог члана утврди да су испуњени сви услови из тих ставова, донеће решење о признању права на топографију.

(4) Ако пријава није поднесена у року из члана 5. овог закона, надлежни савезни орган ће донети закључак о одбацивању пријаве.

(5) Ако надлежни савезни орган на основу спроведеног поступка испитивања пријаве из ст. 1. и 2. овог члана утврди да предмет пријаве није топографија у смислу члана 2. став 1. овог закона, односно да пријава није поднесена у складу са ставом 2. овог члана, писмено ће обавестити подносиоца пријаве о уоченим недостацима у року од 30 дана од дана пријема пријаве и одредиће рок за њихово отклањање који не може бити краћи од 30 дана, нити дужи од три месеца од дана пријема обавештења.

(6) Ако подносилац пријаве не отклони недостатке из става 5. овог члана у остављеном року, надлежни савезни орган ће донети решење о одбијању захтева за признање права (ако предмет пријаве није топографија у смислу члана 2. став 1. овог закона), односно закључак о одбацивању пријаве (ако не испуњава услове из става 2. овог члана).

6. Регистрација, издавање исправе и објава признатог права

Члан 14.

(1) Признато право на топографију уписује се у Регистар топографија.

(2) По извршеном упису у Регистар топографија, носиоцу права издаје се исправа о заштићеној топографији прописане садржине.

(3) Прописани подаци о признатом праву из става 1. овог члана објављују се у службеном гласилу надлежног савезног органа (у даљем тексту: службено гласило).

7. Стављање топографије на увид јавности

Члан 15.

(1) Од уписа у Регистар топографија свако има право да разгледа пријаву и добије копију захтева за признање права на топографију и прилога из члана 12. став 3. тач. 1, 2, 4. и 5. овог закона.

(2) Делови прилога означени као пословна тајна не смеју бити доступни трећим лицима без дозволе носиоца права или без судске одлуке.

(3) Разгледање прилога се не наплаћује.

IV. САДРЖИНА, ОГРАНИЧЕЊА И ТРАЈАЊЕ ПРАВА

1. Садржина права

Члан 16.

Носилац права на топографију има искључиво право да:

1) репродукује заштићену топографију у целини или њене битне делове;

2) производи интегрисана кола која садрже заштићену топографију, или њене битне делове;

3) увози, ставља у промет или на други начин комерцијално употребљава заштићену топографију или њене битне делове, или интегрисана кола у којима је садржана заштићена топографија, или њени битни делови.

2. Ограничење права

Члан 17.

(1) Не сматра се повредом права из члана 16. тачка 1. овог закона репродуковање топографије:

1) за личну употребу у некомерцијалне сврхе;

2) за наставу која се односи на топографију, као и за стручне анализе или истраживања.

(2) Не сматра се повредом права из члана 16. овог закона ако неко лице, на основу анализе или истраживања заштићене топографије, створи топографију која испуњава услове из члана 4. став 2. овог закона и коју користи у складу са одредбама члана 16. овог закона.

3. Исцрпљење права

Члан 18.

Не сматрају се повредом права радње из члана 16. тачка 3. овог закона ако се односе на заштићену топографију коју је први пут ставио у промет носилац права, односно лице које има његову сагласност.

4. Рок трајања права

Члан 19.

(1) Рок трајања права на топографију почиње од дана доношења пријаве која испуњава услове из члана 12. став 3. тач. 1. и 2. овог закона или од дана прве комерцијалне употребе топографије, зависно од тога који је дан ранији.

(2) Право на топографију престаје истеком календарске године у којој се навршава 10 година од дана почетка рока трајања права на топографију из става 1. овог члана.

V. ПРОМЕТ ПРАВА

Члан 20.

(1) Право на топографију може бити, у целини или делимично, предмет преноса на основу уговора о преносу или на основу наслеђивања.

(2) Поједина или сва овлашћења из права на топографију могу, са ограничењима или без њих, бити предмет уступања на основу уговора о лиценци.

(3) Уговори из ст. 1. и 2. овог члана су пуноважни само ако су састављени у писаној форми.

(4) На захтев једне од уговорних страна, уговори из ст. 1. и 2. овог члана уписују се у Регистар топографија.

(5) Уговори из ст. 1. и 2. овог члана имају дејство према трећим лицима само ако су уписани у Регистар топографија.

(6) Лице које је последње уписано у Регистар топографија сматраће се носиоцем права на топографију.

VI. ПОНИШТАЈ ПРАВА

Члан 21.

(1) Надлежни савезни орган може по службеној дужности или на предлог заинтересованог лица поништити решење о признању права на топографију за време трајања права, ако утврди да у моменту доношења решења:

1) предмет заштите није топографија у смислу члана 2. став 1. овог закона;

2) топографија не испуњава услове за заштиту у смислу члана 4. овог закона;

3) пријава није поднесена у року из члана 5. овог закона;

4) носилац права на топографију нема право на заштиту у смислу члана 7. став 1. овог закона, односно ако није имао заступника у смислу члана 7. став 2. овог закона;

5) прилози из члана 12. немају прописану садржину;

6) прилози из члана 12. став 3. тач. 1. и 2. овог закона не одговарају интегрисаном колу приложеном уз захтев за признање заштите.

(2) Ако подносилац предлога за поништај решења о признању права на топографију у току поступка одустане од свог захтева, надлежни савезни орган може да настави поступак по службеној дужности.

Члан 22.

(1) Предлог за поништај права на топографију подноси се надлежном савезном органу у писаном облику, у два примерка, и мора да садржи образложење и потребне доказе.

(2) Уз предлог за поништај права на топографију подноси се доказ о плаћеној такси за поништај.

Члан 23.

(1) Надлежни савезни орган обавештава носиоца права на топографију о предлогу за поништај и позива га да у року, који не може бити дужи од 60 дана, достави одговор у писаном облику, у два примерка.

(2) Ако носилац права не достави одговор у остављеном року, надлежни савезни орган може одлучити о предлогу за поништај на основу расположивих доказа.

(3) Ако носилац права достави одговор у остављеном року, надлежни савезни орган доставља примерак одговора подносиоцу предлога за поништај и одређује датум усмене расправе.

(4) Ако странке не дођу на усмену расправу, надлежни савезни орган може одлучити о предлогу за поништај на основу расположивих доказа.

(5) Странка у чију корист је донесено решење има право на накнаду трошкова поступка.

(6) Прописани подаци из решења о поништају права на топографију објављују се у службеном гласилу на прописан начин.

Члан 24.

Поништај решења о признању права на топографију нема ретроактивно дејство на правноснажне судске одлуке у вези са утврђивањем повреде права, као и на закључене уговоре о преносу права, односно уступању лиценце ако су и у мери у којој су ти уговори извршени, под условом да је тужилац, односно носилац права савестан.

VII. ПОВЕРЉИВЕ ПРИЈАВЕ

Члан 25.

(1) Пријаве топографија домаћих лица које су од значаја за одбрану или безбедност Југославије сматрају се поверљивим.

(2) Поверљиве пријаве се не објављују.

(3) На поверљиве пријаве сходно се примењују одредбе савезног закона којим се уређују патенти.

VIII. ГРАЂАНСКОПРАВНА ЗАШТИТА

1. Тужба због повреде права

Члан 26.

(1) Носилац права на топографију или стицалац искључиве лиценце на заштићеној топографији може поднети тужбу надлежном суду због повреде својих искључивих права из члана 16. овог закона.

(2) Приликом утврђивања да ли постоји повреда права на топографију, суд нарочито води рачуна о ограничењу права из члана 17. и о исцрпљењу права из члана 18. овог закона.

(3) Тужбом из става 1. овог члана се може захтевати:

1) утврђивање повреде права;

2) престанак повреде права;

3) накнада имовинске штете (стварне штете и изгубљене добити);

4) објављивање пресуде о трошку туженог.

(4) Тужба из става 1. овог члана може се поднети у року од године дана од дана сазнања за повреду и учиниоца, али не после истека рока од три године од дана учињене повреде.

(5) Поступак по тужби из става 1. овог члана је хитан.

Члан 27.

(1) Неће одговарати за накнаду штете из члана 26. став 3. тачка 3. овог закона лице које увезе, стави у промет или на други начин комерцијално употреби интегрисано коло ако није знало или није могло знати да је у њему садржана заштићена топографија.

(2) Носилац права на топографију има право да накнаду за стављање у промет или увоз од момента кад је лице које ставља у промет или увози интегрисана кола сазнало да су та кола незаконито произведена.

(3) Висина накнаде која припада носиоцу права из става 2. овог члана одређује се у висини накнаде коју носилац права добија за слободно уговорену лиценцу за ту топографију.

2. Тужба за оспоравање права на заштиту

Члан 28.

(1) Стваралац топографије или његов правни следбеник може тужбом захтевати од суда да утврди да он има право на заштиту топографије уместо лица или заједно са лицем које је поднело пријаву за заштиту топографије, односно које је носилац права на топографију.

(2) Тужба из става 1. овог члана може се поднети у року трајања заштите топографије.

(3) Ако се судском одлуком усвоји тужбени захтев из става 1. овог члана, надлежни савезни орган ће по пријему пресуде, или на захтев тужиоца, уписати тужиоца у одговарајући регистар као подносиоца пријаве, односно носиоца права на топографију.

(4) Прописани подаци о промени носиоца права објављују се у службеном гласилу.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 29.

(1) Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице:

1) ако се неовлашћено бави заступањем страних лица (члан 7. став 2);

2) ако затражи заштиту топографије у иностранству пре истека рока од три месеца од дана подношења пријаве надлежном савезном органу (члан 11).

(2) За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

(3) Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај физичко лице ако учини неку од радњи из става 1. овог члана.

Члан 30.

Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај одговорно лице у државном органу:

1) ако неовлашћено учини доступним трећем лицу делове прилога из пријаве који су означени као пословна тајна (члан 15. став 2);

2) ако објави поверљиву пријаву (члан 25. став 2).

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 31.

Ако је топографија први пут комерцијално употребљена у року од две године пре дана ступања на снагу овог закона, право на топографију почиње од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 32.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

169.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЕВИДЕНЦИЈАМА У ОБЛАСТИ ЗДРАВСТВА

Проглашава се Закон о евиденцијама у области здравства, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 101
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с.р.

ЗАКОН

О ЕВИДЕНЦИЈАМА У ОБЛАСТИ ЗДРАВСТВА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се врсте, садржај и начин вођења евиденција у области здравства, као и начин прикупљања, обраде, коришћења и заштите података из тих евиденција.

Члан 2.

Прикупљање, коришћење и заштита података из евиденција у области здравства врше се у складу са савезним законом којим се уређује заштита података о личности, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 3.

Евиденције воде надлежни државни органи, организације, здравствене установе, друга правна лица и предузетници који у оквиру своје делатности обављају послове за које су евиденције установљене овим законом.

II. ВРСТЕ, САДРЖАЈ И НАЧИН ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈА И КОРИШЋЕЊА ПОДАТАКА ИЗ ТИХ ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 4.

У области здравства установљавају се:

- 1) евиденција о стању и мерама заштите живота и здравља људи у животnoj средини;
- 2) евиденција о здравственој исправности намирница и предмета опште употребе;
- 3) евиденција о здравственој исправности воде за пиће;
- 4) евиденција о посети лица и врсти пружених здравствених услуга;
- 5) евиденција о утврђеним обољењима, стањима и повредама;
- 6) евиденција о болестима од већег социјално-медицинског значаја;
- 7) евиденција о заразним болестима;
- 8) евиденција о имунизацији против заразних болести;
- 9) евиденција о порођајима;
- 10) евиденција о побачајима;
- 11) евиденција о радним местима са посебним условима рада;
- 12) евиденција о повредама на раду;
- 13) евиденција о промету и потрошњи лекова;
- 14) евиденција о примању и издавању опојних дрога;
- 15) евиденција о кадровима који пружају здравствене услуге.

Члан 5.

Евиденција о стању и мерама заштите живота и здравља људи у животnoj средини садржи:

- 1) извор, узрок, место и датум загађења животне средине и врсту и количину биолошких, хемијских, физичких и других штетних материја;
- 2) стање загађености из појединих извора загађења;
- 3) последице загађености ваздуха, вода, земљишта и људске хране;
- 4) врсте мера за заштиту живота и здравља људи од појединих извора загађења.

Члан 6.

Евиденција о здравственој исправности намирница и предмета опште употребе садржи:

- 1) датум извршеног испитивања;
- 2) врсту намирнице, односно предмета опште употребе који се испитује;
- 3) назив и седиште предузећа, другог правног лица, предузетника или физичког лица чији се узорци испитују;
- 4) врсту извршених испитивања и њихове резултате.

Члан 7.

Евиденција о здравственој исправности воде за пиће садржи:

- 1) датум извршеног испитивања;
- 2) физичко-хемијске карактеристике вода на местима водозавхвата, санитарно-хигијенско стање водозахватног објекта;
- 3) назив и седиште предузећа, другог правног лица или физичког лица власника водног објекта;
- 4) врсте извршених испитивања (микробиолошка, хемијска и радиолошка);
- 5) резултате испитивања.

Члан 8.

Евиденција о посети лица и врсти пружених здравствених услуга садржи:

- 1) датум посете (прве и поновне) лекару и осталим медицинским радницима;
- 2) анамнезу, дијагнозу, епикризу, статус;
- 3) врсте пружених здравствених услуга.

Члан 9.

Евиденција о утврђеним обољењима, стањима и повредама садржи:

- 1) дијагнозу, односно утврђено стање;
- 2) терапију;
- 3) компликације за време лечења;
- 4) рехабилитацију;
- 5) узрок и трајање привремене неспособности за рад;
- 6) оцену радне способности;
- 7) исход лечења.

Члан 10.

Евиденција о болестима од већег социјално-медицинског значаја садржи:

- 1) број картона – историје болести;
- 2) датум пријаве и одјаве;
- 3) занимање;
- 4) утврђено обољење – дијагнозу и друга обољења од значаја за основну болест;
- 5) основне дијагностичке и терапијске процедуре;
- 6) исход лечења.

Болестима из става 1. овог члана сматрају се: рак, шећерна болест, болест зависности од опојних дрога, хронична бубрежна инсуфицијенција, професионална болест, хемофилија, сида и друге болести које одреди надлежни савезни орган.

Члан 11.

Евиденција о заразним болестима садржи:

- 1) дијагнозу (клиничку и лабораторијску);
- 2) датум почетка болести;
- 3) кретање оболелог лица до утврђивања обољења;
- 4) податке о одговарајућој имунизацији оболелог лица;
- 5) датум подношења пријаве о утврђеној заразној болести;
- 6) мере предузете за изолацију и лечење;
- 7) исход лечења;
- 8) датум и резултат прегледа на клицоноштво.

Члан 12.

Евиденција о имунизацији против заразних болести садржи:

- 1) датум имунизације;
- 2) врсту имунизације;
- 3) врсту и серију средства које је употребљено за имунизацију и фирму или назив произвођача тог средства;
- 4) количину средства утрошеног за имунизацију;
- 5) успех имунизације;
- 6) разлог због ког није извршена имунизација.

Члан 13.

Евиденција о порођајима садржи:

- 1) број ранијих порођаја и прекида трудноће;
- 2) здравствено стање породиље;

- 3) порођај, положај плода и број новорођене деце;
- 4) пол, дужину и тежину детета;
- 5) стање (оцену) детета;
- 6) трајање боравка и стање здравља породиље и детета при отпусту;
- 7) узрок смрти породиље или детета.

Члан 14.

Евиденција о побачајима садржи:

- 1) седмицу трудноће;
- 2) категорију прекида трудноће;
- 3) компликације у току прекида трудноће;
- 4) број деце (живорођене и мртворођене) и број побачаја;
- 5) средства коришћена за спречавање нежељене трудноће.

Члан 15.

Евиденција о радним местима са посебним условима рада садржи:

- 1) назив и седиште предузећа, другог правног лица или предузетника;
- 2) радна места с посебним условима рада;
- 3) извор и узрок штетности;
- 4) атест о извршеним прегледима и мерењима;
- 5) последице штетности за живот или здравље људи;
- 6) врсту мера предузетих у хигијенско-техничкој заштити.

Члан 16.

Евиденција о повредама на раду садржи:

- 1) податке о врсти и природи повреде;
- 2) време и место повреде;
- 3) тежину и исход повреде;
- 4) извор, узрок и опис повреде;
- 5) мере предузете у лечењу.

Члан 17.

Евиденција о промету и потрошњи лекова садржи:

- 1) назив лека;
- 2) врсту лека;
- 3) количину лека;
- 4) вредност лека.

Евиденција из става 1. овог члана, у прикупљању и преради крви садржи и:

- 1) датум узимања и количину узете крви;
- 2) количину крви за прераду и врсту крвних деривата добијених прерадом крви.

Члан 18.

Евиденција о примању и издавању опојних дрога садржи:

- 1) врсту опојне дроге;
- 2) количину опојне дроге;
- 3) обољење лица коме је издата опојна дрога;
- 4) назив здравствене установе, другог правног лица или предузетника или лица коме је издата опојна дрога;
- 5) име и презиме здравственог радника који је издао опојну дрогу.

Члан 19.

Евиденција о кадровима који пружају здравствене услуге садржи:

- 1) назив и седиште здравствене установе, односно предузетника, са унутрашњом организацијом;
- 2) школску спрему, занимање и стручни профил кадрова;
- 3) специјализацију и ужу специјализацију кадрова.

Члан 20.

Евиденције из чл. 9, 10, 11, 12, 13, 14. и 16, члана 17. став 2. и члана 18. садрже и податке о имену и презимену лица, датуму рођења, полу, занимању и матичном броју грађанина.

Члан 21.

Евиденција се води уписивањем података у здравствени картон, историју болести, регистар, средства за аутоматску и микрофилмску обраду, извештајни образац и друга прописана средства, на прописани начин.

У вођењу евиденција у области здравства примењују се прописани методолошки принципи и статистички стандарди (дефиниције, класификације, номенклатуре).

Члан 22.

Уписивање података у средства за вођење евиденција из члана 21. овог закона врши се на основу резултата прегледа и документације здравствене установе, других правних лица и предузетника, односно на основу јавних и других исправа.

Ако се подаци не могу уписати у средства за вођење евиденције на начин из става 1. овог члана, уписују се на основу потписане изјаве лица од ког се узимају подаци.

Члан 23.

Здравствени радници и здравствени сарадници дужни су да у средства за вођење евиденција својим потписом потврде налаз и резултате прегледа, односно других услуга које су пружили.

Члан 24.

За потпуност и тачност података уписаних у средства за вођење евиденција одговоран је запослени који врши уписивање тих података.

За потпуност и тачност података датих изјавом на основу члана 22. став 2. овог закона одговорно је лице које је потписало изјаву.

Члан 25.

Подаци из евиденција из чл. 5. до 19. овог закона достављају се за потребе статистичких истраживања у области здравства надлежном савезном органу, односно организацији на извештајним обрасцима, у роковима утврђеним прописима о статистичким истраживањима.

Члан 26.

Надзор над извршавањем овог закона и прописа донесених за извршавање овог закона врши надлежни савезни орган.

III. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај правно лице ако у оквиру своје делатности не води или неуредно води евиденцију о: стању и мерама заштите живота и здравља људи у животној средини; здравственој исправности намирница и предмета опште употребе; здравственој исправности воде за пиће; посети лица и врсти пружених здравствених услуга; утврђеним обољењима, стањима и повредама; болестима од већег социјално-медицинског значаја; заразним болестима; имунизацији против заразних болести; порођајима; побачајима; радним местима са посебним условима рада; повредама на раду; промету и потрошњи лекова; примању и издавању опојних дрога и кадровима који пружају здравствене услуге (чл. 5. до 19).

За радњу из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара и одговорно лице у правном лицу.

Члан 28.

Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај предузетник, ако учини радњу из члана 27. став 1. овог закона.

Члан 29.

Новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара казниће се за прекршај запослени у правном лицу, који врши уписивање података у евиденцију, ако непотпуно или нетачно уписује податке у евиденцију (члан 24. став 1).

Члан 30.

Новчаном казном од 100 до 1.000 нових динара казниће се за прекршај лице које изјавом коју је потписало да непотпуне или нетачне податке (члан 24. став 2).

IV. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 31.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о евиденцијама у области здравства („Службени лист СФРЈ”, бр. 22/78 и 18/88) и члан 21. Закона о изменама савезних закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје („Службени лист СРЈ”, бр. 28/96).

Члан 32.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

170.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о парничном поступку, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 102

3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије,
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Члан 1.

У Закону о парничном поступку („Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/80, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90, 35/91 и „Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 31/93 и 24/94) у члану 1. реч: „редовни”, речи: „суда или”, зарез после речи „државног” и речи: „односно друштвеног” бришу се.

Члан 2.

У члану 3. став 3. мења се и гласи:

„Суд неће уважити располагања странака која су у супротности са принудним прописима, јавним поретком и правилима морала”.

Члан 3.

Члан 6. мења се и гласи:

„Парнични поступак води се на српском језику екавског или ијекавског изговора и у том поступку користи се ћирилично писмо, а латинично писмо – у складу са уставом и законом. На подручјима на којима је, у складу са законом у службеној употреби језик одређене националне мањине поступак се води и на језику и уз употребу писма те националне мањине.

Странке и други учесници у поступку имају право да се служе својим језиком и писмом, у складу са одредбама овог закона”.

Члан 4.

У члану 15. став 3. реч: „редовни” брише се.

Члан 5.

У члану 16. став 2. речи: „ни редовни” и речи: „ни суд удруженог рада нити други самоуправни суд установљен законом или самоуправним општим актом” бришу се.

Члан 6.

У члану 21. став 1. речи: „чл. 16” замењују се речима: „чл. 17”, а реч: „редовном”, зарез после речи: „суду” и речи: „односно самоуправном суду (члан 16. став 2)” бришу се.

Члан 7.

У члану 23. став 1. реч: „редовних”, речи: „односно аутономне покрајине” и зарез испред њих на сва три места, бришу се.

У ставу 2. реч: „редовних” на оба места и речи: „односно аутономне покрајине” и зарез испред њих на оба места бришу се.

Ст. 3. и 4. бришу се.

У ставу 5. речи: „две или више република, између судова са територија аутономних покрајина и судова са територија других република” замењују се речима: „република чланица”.

Члан 8.

У члану 26. став 1. речи: „право имунитета” замењују се речима: „имунитет”, а речи: „Социјалистичкој Федеративној

Републици Југославији” замењују се речима: „Савезној Републици Југославији”.

У ставу 2. реч: „права” и реч: „управе” бришу се, а реч: „правосуђа” замењује се речју: „правде”.

Члан 9.

У члану 33. речи: „и аутономним покрајинама”, зарез после речи: „републичким” и речи: „односно покрајинским” бришу се.

Члан 10.

У члану 34. тачка 1. речи: „Федерације и републике, односно аутономне покрајине, као и између република, односно аутономне покрајине и друге републике” замењују се речима: „република чланица, као и Савезна Република Југославија и република чланица”.

У тачки 2. реч: „федерације” замењује се речима: „Савезне Републике Југославије”, а иза речи: „других” додаје се реч: „савезних”.

У тачки 6, зарез после речи: „законом” и речи: „у оквиру права и дужности федерације” бришу се.

Члан 11.

Члан 38. мења се и гласи:

„Кад се спор води о постојању закупног односа, вредност се рачуна према једногодишњој закупнини, осим ако се ради о закупном односу закљученом на краће време”.

Члан 12.

У члану 41. став 2. мења се и гласи: „Случајеви у којима судија појединац одређује се овим законом”.

Члан 13.

У члану 43. став 1. број: „800” замењује се бројем „5.000”.

У ставу 5. речи: „или жигова” замењују се речима: „жигова или географских ознака порекла”.

Члан 14.

У члану 44. став 3. после речи: „републици” зарез и речи: „односно аутономној покрајини” бришу се.

У ставу 4. после речи: „републике” зарез и речи: „односно аутономне покрајине”, на оба места, бришу се.

Члан 15.

У члану 48. став 1. речи: „друштвено-политичке јединице” замењују се речима: „Савезне Републике Југославије, република чланица, јединица локалне самоуправе, као и других облика територијалне организације”.

Члан 16.

У члану 49. речи: „држављана СФРЈ” замењују се речима: „југословенских држављана”, а речи: „СФРЈ” – речима: „Савезној Републици Југославији.”

Члан 17.

У члану 52. став 3. речи: „заједнице осигурања” на оба места, замењују се речима: „организације за осигурање”.

Члан 18.

У члану 56. став 1. мења се и гласи:

„За суђење у споровима о праву својине и другим стварним правима на непокретности, у споровима због сметања поседа на непокретности, као и у споровима из закупних односа на непокретности, искључиво је надлежан суд на чијем се подручју налази непокретност.”

Члан 19.

У члану 57. став 1. мења се и гласи:

„Кад је за суђење у споровима о праву својине и другим стварима: правима на ваздухоплову, поморском броду и броду унутрашње пловидбе, као и у споровима из закупних односа на ваздухоплову и броду, надлежан југословенски суд, искључиво је месно надлежан суд на чијем се подручју води уписник у који је ваздухоплов, односно брод уписан”.

Члан 20.

У наслову изнад члана 61. после речи: „јединицама” додају се зарез и речи: „односно установама”.

У члану 61. реч: „федерације” замењује се речима: „Савезне Републике Југославије”, после речи: „јединицама” додају се зарез

и речи: „односно установама”, а после речи: „јединице” – зарез и речи: „односно установе”.

Члан 21.

У члану 65. реч: „радни” замењује се речју: „запослени”.

Члан 22.

У члану 66. речи: „држављани СФРЈ” замењују се речима: „југословенски држављани”.

Члан 23.

У члану 68. речи: „односно аутономној покрајини”, као и зарези испред и иза њих, бришу се.

Члан 24.

У члану 71. тачка 2. речи: „у радној заједници, организацији удруженог рада или у другом друштвеном или грађанском” замењују се речима: „код предузетника или у”, а речи: „који је” – речима: „који су”.

У тачки 5. речи: „самоуправног суда”, као и зарез испред њих, бришу се.

Члан 25.

У члану 74. став 3. речи: „односно аутономној покрајини”, као и зарез после њих, бришу се.

Члан 26.

У члану 77. став 3. речи: „друштвеним средствима, односно” бришу се.

Члан 27.

Члан 78. мења се и гласи:

„Кад је државни, односно јавни тужилац законом овлашћен да покрене парнични поступак, он може предузимати радње у поступку потребне за остваривање својих овлашћења.”

Члан 28.

У члану 80. став 2. речи: „донесеним на основу закона” бришу се.

Члан 29.

У члану 86. став 1. после речи: „републичком” зарез и речи: „односно покрајинском” бришу се.

Члан 30.

У члану 87. став 1. речи: „држављанима СФРЈ”, у различитим падежима, замењују се речима: „југословенског држављанина”, у одговарајућем падежу, а после речи: „републике” зарез и речи: „односно аутономне покрајине”, на оба места, бришу се.

У ставу 2. речи: „држављанина СФРЈ”, у различитим падежима, замењују се речима: „југословенског држављанина”, у одговарајућем падежу, а после речи: „републике” зарез и речи: „односно аутономне покрајине”, на оба места, бришу се.

Члан 31.

У члану 90. став 1. после речи: „свако” додаје се реч: „физичко”.

Члан 32.

У члану 91. број: „2.500” замењује се бројем: „15.000”.

Члан 33.

У члану 102. став 1. после речи: „обезбедиће им се” додају се речи: „на њихов захтев”.

У ставу 2. речи: „Они се могу одрећи права на превозење ако изјаве да знају језик на коме се води поступак”, бришу се.

Члан 34.

Члан 103. мења се и гласи:

„Позиви, одлуке и друга судска писмена упућују се странкама и другим учесницима у поступку на српском језику.

Ако је у суду у службеној употреби и неки од језика националних мањина, суд ће на том језику достављати судска писмена оним странкама и учесницима у поступку који су припадници те националне мањине и у поступку се служе тим језиком.”

Члан 35.

У члану 104. став 1. речи: „народа или народности” бришу се.
Став 2. брише се.

У досадашњем ставу 3. који постаје став 2. речи: „народности Југославије” замењују се речима: „националних мањина”, а речи: „уставом” и речи: „или другим прописима који важе на подручју тог суда” бришу се.

Члан 36.

У члану 105. речи: „народа и народности Југославије” на оба места замењују се речима: „националних мањина”.

Члан 37.

У члану 110. став 1. број: „50” замењује се бројем: „300”.

Члан 38.

У члану 113. ст. 4. и 5. речи: „Југословенској народној армији” замењују се речима: „Војсци Југославије”, а речи: „или штабу” у одговарајућем броју и падежу бришу се.

Члан 39.

У члану 131. став 4. речи: „Ако се у погледу висине новчаног износа или количине гласови поделе на више од два мишљења, поново ће се размотрити разлози за свако мишљење, па ако се и после тога не може постићи већина, гласови дати за највећи новчани износ или количину додаће се гласовима датим за најближи мањи новчани износ или количину док се не постигне већина”, бришу се.

Члан 40.

У члану 133. реч: „радника” замењује се речима: „лица запосленог”.

Члан 41.

У члану 134. став 1. мења се и гласи:

„Достављање државним органима, органима локалне самоуправе и органима других облика територијалне организације врши се предајом писмена у просторији за пријем писмена и то лицу овлашћеном за примање писмена. Достављање правним лицима се врши на исти начин, а може се извршити и предаја писмена запосленом или члану правног лица које се затекне у његовим просторијама”.

У ставу 2. речи: „друштвеном правобраниоцу самоуправљања, јавном тужилаштву”, замењују се речима: „државном, односно јавном тужиоцу”.

У ставу 3. речи: „њихов радник” замењују се речима: „код њих запослено”.

Члан 42.

У члану 135. речи: „радницима милиције и радницима сувоземног, речног, поморског и ваздушног саобраћаја” замењују се речима: „припадницима полиције и запосленима у сувоземном, речном, поморском и ваздушном саобраћају”.

Члан 43.

У члану 136. став 1. речи: „право имунитета” замењују се речју: „имунитет”.

У ставу 2. речи: „држављанима СФРЈ” замењују се речима: „југословенским држављанима”, а реч: „СФРЈ” – речима: „Савезне Републике Југославије”.

Члан 44.

У члану 144. речи: „радник државног органа и правног лица” замењују се речима: „запослени у државном органу или правном лицу”.

Члан 45.

У члану 148. реч: „управе” брише се.

Члан 46.

У члану 150. став 2. реч: „радник” замењује се речју: „запослени”.

Члан 47.

У члану 153. став 2. у првој реченици речи: „или кад га суд одреди по службеној дужности” и зарез иза њих бришу се. У другој реченици речи: „може одредити да износ положи само једна странка” замењују се речима: „одредиће да износ положи

странка на коју пада терет доказивања чињенице о којој се изводи доказ”.

Члан 48.

У члану 162. ст. 1. до 4. речи: „друштвени правобранилац самоуправљања” у различитим падежима замењују се речју: „државни” у одговарајућем падежу.

У ст. 3. и 4. речи: „чл. 204. и” замењују се речима: „члан 205”.

Члан 49.

У члану 163. после речи: „јавно правобранилаштво” додају се зарез и речи: „односно државни тужилац”.

Члан 50.

У члану 173. став 2. реч: „управе” брише се.

Став 4. брише се.

Ст. 5. и 6. постају ст. 4. и 5.

Члан 51.

Члан 178а. мења се и гласи:

„Прописе о накнади трошкова парничног поступка који настану пред Савезним судом и војним судовима доноси Савезна влада.

Накнада трошкова парничног поступка који настану пред судовима у републикама утврђују се по републичком пропису.”

Члан 52.

У члану 179. став 3. после речи: „републичким” зарез и речи: „односно покрајинским” бришу се.

Члан 53.

Члан 180. мења се и гласи:

„Судови међусобно опште на језику који је у службеној употреби у њиховом суду.

Ако је писмено састављено на језику националне мањине, а упућује се суду у коме језик те националне мањине није у службеној употреби, уз судско писмено на језику националне мањине приложиће се превод тог писмена на српском језику.”

Члан 54.

У члану 181. став 1. реч: „управе” брише се, а реч: „правосуђа” замењује се речју: „правде”.

У ставу 2. реч: „СФРЈ” замењује се речју: „СРЈ”, а речи: „односно аутономне покрајине”, као и зарез испред и иза њих, бришу се.

Члан 55.

У члану 183. речи: „једном од језика народа Југославије” замењују се речима: „српском језику”.

Члан 56.

Наслов изнад члана 204. и члан 204. бришу се.

Члан 57.

У наслову изнад члана 205. после речи: „учешће” додају се речи: „државног, односно”.

У члану 205. став 1. мења се и гласи:

„Ако постоји сумња да једна или обе странке користе своја права у поступку да би онемогућиле примену принудних прописа о природним богатствима, да би избегле јавне финансијске обавезе или да би онемогућиле примену принудних одредаба међународног уговора, надлежни државни, односно јавни тужилац има право да учествује у таквој парници која тече међу другим лицима”.

Став 2. замењује са четири нова става који гласе:

„Кад државни, односно јавни тужилац на основу законског овлашћења, учествује у парници која тече међу другим лицима, овлашћен је да у границама тужбеног захтева предлаже да се утврде и чињенице које странке нису навеле и изведу докази које странке нису предложили, као и да изјављује правне лекове.

Своје учествовање у поступку државни, односно јавни тужилац пријављује поднеском суду пред којим се води парница међу другим лицима.

Ако сматра да постоје законски услови за учествовање државног, односно јавног тужиоца у парници и да је његово учествовање потребно, суд ће о томе обавестити надлежног државног, односно јавног тужиоца и одредити му рок у коме може пријавити своје учествовање. Док тај рок не протекне, суд ће застати са поступком, али се државни, односно јавни тужилац

може и по протеклу тог рока користити својим правом из става 2. овог члана.

Суд ће државног, односно јавног тужиоца који учествује у парници позивати на сва рочишта и достављаће му све одлуке против којих је дозвољен правни лек”.

Члан 58.

Члан 229. мења се и гласи:

„Ако треба разгледати ствар која се налази код једне од странака или код трећег сходно ће се применити одредба овог закона о прибављању исправа (члан 232. до 234).”.

Члан 59.

У члану 230. став 1. речи: „издала самоуправна организација или заједница” замењују се речима: „издало предузеће или друга организација”, а речи: „или одлуком општинске скупштине заснованом на закону” бришу се.

Члан 60.

У члану 232. став 3. речи: „друштвеног правног лица коме” замењују се речима: „предузећа или друге организације којима”.

Члан 61.

У члану 248. ст. 1. и 2. број: „50” замењује се бројем: „300”.

У ставу 6. речи: „радници милиције” замењују се речима: „припадници полиције”.

Члан 62.

У члану 253. став 3. речи: „овлашћени радник” замењују се речима: „овлашћено лице” а речи: „вештак ради” речима: „је вештак запослен”.

Члан 63.

У члану 255. став 1. број: „50” замењује се бројем: „300”.

Члан 64.

У члану 282. став 2. реч: „редовном” и речи: „односно самоуправном суду”, као и зарез испред њих, бришу се.

Члан 65.

У члану 286. став 3. после речи: „орган или” додају се речи: „предузећа или друге”, а реч: „којој” замењује се речју: „којима”.

Члан 66.

У члану 316. број: „50” замењује се бројем: „300”.

Члан 67.

У члану 318. став 1. број: „50” замењују се бројем: „300”.

Члан 68.

У члану 319. речи: „друштвени правобранилац самоуправљања” у различитим падежима и зарез после њих, на три места, замењују се речима: „државни, односно” у одговарајућем падежу.

Члан 69.

У члану 326. став 2. после речи: „издржавање” додају се речи: „за накнаду штете у виду ренте због изгубљене зараде или других прихода по основу рада или због изгубљеног издржавања”.

У ставу 3. речи: „најам или” бришу се.

Члан 70.

У члану 354. став 2. после тачке 3. додаје се нова тачка 4, која гласи:

„4) ако је одлучено о захтеву по тужби која је поднета после законом прописаног рока,”.

Досадашње тач. 4. до 13. постају тач. 5. до 14.

У досадашњој тачки 4, која постаје тачка 5, реч: „редовни” и речи: „односно самоуправни суд”, као и зарези испред и иза њих, бришу се.

Члан 71.

У члану 369. став 2. речи: „3. и 11” замењују се речима: „3, 4. и 12.”

У ставу 3. речи: „тачка 10.” замењују се речима: „тачка 11”.

Члан 72.

У члану 382. став 1. после речи: „степену” додају се зарез и речи: „у свим споровима”.

У ст. 2. и 3. број: „800” замењује се бројем: „15.000”.

Став 4. мења се и гласи:

„Изузетно, и кад се ради о тужбеном захтеву из ст. 2. и 3. овог члана, ревизија је увек дозвољена:

1) у споровима о издржавању;

2) у споровима о накнади штете за изгубљено издржавање услед смрти даваоца издржавања и због изгубљене зараде или других прихода по основу рада;

3) у имовинским споровима који настану из противуставних и противзаконитих појединачних аката и радњи којима се правна или физичка лица зависно од седишта, односно пребивалишта стављају у неравноправан положај на јединственом југословенском тржишту или на други начин нарушава јединство југословенског тржишта, укључујући и спорове о накнади штете, која се тим проузрокује”.

Члан 73.

У члану 383. после речи: „републици” зарез и речи: „односно аутономној покрајини” бришу се.

Члан 74.

У члану 385. став 1. после речи: „тачка 4.” замењују се речима: „тачка 5”, речи: „тачка 9.” – речима: „тачка 10.”, речи: „тачка 11.” речима: „тачка 12.”, а речи: „тачка 12.” – речима: „тачка 13.”.

Члан 75.

У члану 386. речи: „тачка 10.” замењују се речима: „тачка 11.”.

Члан 76.

У члану 388. после речи: „странку и” додају се речи: „државног, односно”.

Члан 77.

У члану 390. став 1. после речи: „странци и” додају се речи: „државном, односно”.

У ст. 2. и 3. испред речи: „јавном” у различитим падежима додају се речи: „државном, односно” у одговарајућем падежу.

Члан 78.

У члану 394. став 2. речи: „тач. 3. и 11.” замењују се речима: „тач. 3, 4. и 12.”.

У ставу 3. речи: „тачка 10.” замењују се речима: „тачка 11.”.

Члан 79.

У члану 397. речи: „тачка 5.” замењују се речима: „тачка 6.”.

Члан 80.

У члану 398. став 2. после речи: „надлежном” додају се речи: „државном, односно”.

Члан 81.

У члану 401. став 1. после речи: „одлуке” додају се речи: „државни, односно”.

У ставу 3. после речи: „ревизију” додају се речи: „државни, односно”.

Члан 82.

У члану 401а. после речи: „непокретности” додају се речи: „државни, односно”, а речи: „уставом утврђеним начелима друштвеног уређења, принудним прописима или моралу социјалистичког самоуправног друштва” замењују се речима: „принудним прописима, јавном поретку и правилима морала”.

Члан 83.

У члану 403. после речи: „подиже”, додају се речи: „државни, односно”, а после речи: „републичким” зарез и речи: „односно покрајинским” бришу се.

Члан 84.

У члану 404. став 1, у уводној реченици, речи: „Јавни” замењује се речима: „Државни, односно јавни”, речи: „тачка 4.” речима: „тачка 5.”, речи: „тачка 9.” речима: „тачка 10.”, речи: „тачка 11.” речима: „тачка 12”, а речи: „тачка 12.” речима: „тачка 13.”.

У ставу 2. реч: „Јавни” замењује се речима: „Државни, односно јавни”.

Члан 85.

У члану 407. после речи: „надлежни” додају се речи: „државни, односно”.

Члан 86.

У члану 408. став 1. после речи: „повреда које” додају се речи: „државни, односно”.

Члан 87.

У наслову изнад члана 409. и у члану 409. ст. 1. до 3. реч: „јавни” у различитим падежима замењује се речју: „државни” у одговарајућем падежу.

У ставу 2. речи: „односно аутономне покрајине” и зарез пре њих бришу се.

Члан 88.

У члану 410. став 1. после речи: „Савезни” реч: „јавни” замењује се речју: „државни” после речи: „законитости може подићи” додају се речи: „државни, односно”, а после речи: „републици” зарез и речи: „односно аутономној покрајини” бришу се.

У ставу 2. после речи: „републичког” зарез и речи: „односно покрајинског” бришу се.

У ставу 3. у уводној реченици, после речи: „републичког” зарез и речи: „односно покрајинског” бришу се, а реч: „јавни” замењује се речју: „државни”.

У ставу 3. тачка 3. после речи: „република” зарез и речи: „као и аутономне покрајине и друге републике” бришу се.

Члан 89.

У члану 411. реч: „јавног” замењује се речју: „државног”.

Члан 90.

У члану 412. ст. 1, 3, 4, 5. и 6. после речи: „савезни” реч: „јавни” замењује се речју: „државни”.

У ставу 2. тач. 1. и 2. у ст. 4. и 5. после речи: „надлежни” у различитим падежима додају се речи: „државни, односно” у одговарајућем падежу, а после речи: „републици”, зарез и речи: „односно аутономној покрајини” бришу се.

Члан 91.

У члану 415. реч: „јавног” замењује се речју: „државног”.

Члан 92.

У члану 416. став 2. речи: „предузећа, односно друга правна лица или радни људи” замењују се речима: „правна или физичка лица”.

Члан 93.

У члану 418. ст. 1. и 2. реч: „јавни” у различитим падежима замењује се речју: „државни” у одговарајућем падежу.

Члан 94.

У члану 419. реч: „јавни” замењује се речју: „државни”.

Члан 95.

У члану 429. ст. 2. и 3. речи: „тачка 11” замењују се речима: „тачка 12.”.

Члан 96.

У члану 432. после речи: „надлежни” додају се речи: „државни, односно”, после речи: „републици” зарез и речи: „односно аутономној покрајини” бришу се, а после речи: „савезни” реч: „јавни” замењује се речју: „државни”.

Члан 97.

После члана 437. додаје се нови члан 437а, који гласи:

„Члан 437а.

Ревизија је дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа”.

Члан 98.

У члану 447. став 1. број: „80” замењује се бројем: „500”.

Члан 99.

У члану 458. став. 1. број „80” замењује се бројем „500”.

Члан 100.

У члану 400. број: „80” замењује се бројем: „500”.

Члан 101.

У члану 464. ст. 1. и 2. број: „80” замењује се бројем: „500”.

Члан 102.

У члану 472. став 3. речи: „редовних судова и судије на раду у судовима удруженог рада” замењују се речима: „од позива”.

Члан 103.

У Глави тридесет другој поднаслов: „ПОДРУЧЈЕ ПРИМЕНЕ” брише се.

Члан 104.

Чл. 489. до 491. бришу се.

Члан 105.

У члану 494. став 1. број: „1.500” замењује се бројем: „9.000”.

Члан 106.

У члану 497. став 1. број: „4.500” замењује се бројем: „50.000”.

У ставу 2. речи: „тач. 3, 4. и 5.” замењују се речима: „тачка 3.”.

Члан 107.

У члану 502. став 1. број: „450” замењује се бројем: „3.000”.

Члан 108.

Наслов Главе тридесет треће мења се и гласи.

„Поступак пред Савезним судом у имовинским споровима између Савезне Републике Југославије и република чланица, као и између република чланица”.

Члан 109.

Члан 503. мења се и гласи:

„У поступку пред Савезним судом у имовинским споровима између Савезне Републике Југославије и република чланица, као и између република чланица, као и у споровима о заштити имовинских права Савезне Републике Југославије у случају неизвршавања или повреде савезних закона, других савезних прописа и општих аката, примењиваће се одредбе главе прве до главе двадесет четврте и одредбе главе двадесет шесте, одељак пети овог закона, ако у наредним члановима није друкчије одређено”.

Члан 110.

У члану 47. став 2, члану 51. ст. 2. и 3, члану 54. став 2, члану 54а, члану 55. став 2, наслову изнад члана 58. и члану 58. ст. 2. до 3, наслову изнад члана 60. и члану 60, члану 468а. и члану 485. тачка 6. речи: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија”, у различитим падежима замењују се речима: „Савезна Република Југославија”, у одговарајућем падежу.

У члану 49, члану 66, члану 84. став 2, тачка 5, члану 136. став 2. члану 146. и члану 182. реч: „СФРЈ” замењује се речју: „СРЈ”.

Члан 111.

Ако је пре ступања на снагу овог закона донесена првостепена пресуда или решење којим је поступак пред првостепеним судом окончан, даљи поступак спровешће се по правилима парничног поступка, која су важила до дана ступања на снагу овог закона.

Ако после ступања на снагу овог закона буде укинута првостепена одлука из става 1. овог члана, даљи поступак спровешће се по овом закону.

Члан 112.

Овлашћује се Законодавно-правна комисија Савезне скупштине да утврди пречишћени текст Закона о парничном поступку.

Члан 113.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

171.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

У К А З

**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О УТВРЂИВАЊУ И
РАЗВРСТАВАЊУ РЕЗЕРВИ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА
И ПРИКАЗИВАЊУ ПОДАТАКА ГЕОЛОШКИХ
ИСТРАЖИВАЊА**

Проглашава се Закон о утврђивању и разврставању резерви минералних сировина и приказивању података геолошких истраживања, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 104
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије,
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

**О УТВРЂИВАЊУ И РАЗВРСТАВАЊУ РЕЗЕРВИ
МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА И ПРИКАЗИВАЊУ
ПОДАТАКА ГЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА**

Члан 1.

Овим законом уређују се утврђивање и разврставање резерви минералних сировина у категорије и класе, израда елабората о резервама минералних сировина, вођење евиденције о стању резерви минералних сировина и приказивање података геолошких истраживања билансима резерви минералних сировина, извештајима о резервама минералних сировина, геолошким картама и катастрима.

Члан 2.

(1) Минералним сировинама, у смислу овог закона, сматрају се: све врсте угља и уљних шкриљаца, гасовити, течни и чврсти угљоводоници и други природни гасови, радиоактивне минералне сировине, металичне минералне сировине и њихова употребљива једињења, неметаличне минералне сировине, минералне сировине за добијање грађевинских материјала, техногене минералне сировине, подземне воде (питке, минералне и термалне) и све врсте соли и сонних вода.

(2) Подацима геолошких истраживања, у смислу овог закона, сматрају се: подаци добијени општим геолошким, геоморфолошким, геофизичким, сеизмолошким, геохемијским, хидрогеолошким и геотехничким истраживањима, истраживањима минералних сировина и другим геолошким истраживањима.

(3) Геолошке карте, у смислу овог закона, јесу опште геолошке, тектонске, геофизичке, сеизмолошке, хидрогеолошке, инжењерско-геолошке, геотермалне, минерогенетске, геохемијске и друге карте које приказују одређена геолошка својства, размере мање од 1:25.000.

Члан 3.

Предузећа и друга правна лица која врше геолошка истраживања, односно експлоатацију минералних сировина утврђују и разврставају резерве минералних сировина у категорије и класе, врше њихов прорачун, израђују елаборат о резервама минералних сировина и воде евиденцију о стању резерви минералних сировина, у складу са овим законом и прописима донетим за извршавање овог закона.

Члан 4.

(1) Резерве минералних сировина утврђују се и разврставају у категорије истражених резерви и категорије претпостављених резерви, према степену истражености лежишта, односно минералне сировине.

(2) Резерве минералних сировина разврставају се у категорије истражених резерви ако су подаци о њиховим лежишним условима и квалитету за даљу прераду, односно експлоатацију вишег степена веродостојности.

(3) Резерве минералних сировина разврставају се у категорије претпостављених резерви ако су подаци о њиховим лежишним условима и квалитету за даљу прераду, односно експлоатацију нижег степена веродостојности.

Члан 5.

(1) Степен истражености лежишта, односно минералне сировине утврђују се на основу грађе, величине и података о просторном положају лежишта, односно минералне сировине, хидрогеолошких и инжењерско-геолошких и других карактеристика лежишта и околних стена, минеролошко-петролошких, физичко-хемијских и структурно-текстурних особина, садржаја корисних и штетних компоненти и могућности прераде минералне сировине.

(2) Степен истражености лежишта, односно минералне сировине утврђује се свим методама геолошких, геофизичких, геохемијских, хидрогеолошких, инжењерско-геолошких и других истраживања.

Члан 6.

(1) Резерве минералних сировина разврстане у категорије истражених резерви разврставају се, зависно од могућности њихове експлоатације, у класу билансних и класу ванбилансних резерви минералних сировина.

(2) У класу билансних резерви минералних сировина разврставају се резерве у лежишту или делу лежишта које се постојећом техником и технологијом експлоатације и прераде могу економично и рационално користити.

(3) У класу ванбилансних резерви минералних сировина разврставају се резерве у лежишту или делу лежишта које се постојећом техником и технологијом експлоатације и прераде не могу економично и рационално користити.

(4) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, резерве подземних вода разврставају се само у класу билансних резерви.

Члан 7.

(1) Категоризација резерви минералних сировина и класификација истражених резерви минералних сировина и њихов прорачун, као и геолошке и друге карактеристике лежишта приказују се елаборатом о резервама минералних сировина, који садржи текстуални део, графичку документацију и документациони материјал.

(2) Текстуални део елабората из става 1. овог члана садржи податке о: лежишту, геолошким истраживањима и испитивањима, геолошким карактеристикама ширег подручја лежишта и геологији лежишта, хидрогеолошким и инжењерско-геолошким карактеристикама лежишта, квалитету минералне сировине и прорачунатим резервама, технолошко-економској вредности лежишта, односно минералне сировине са приказом резерви по категоријама и класама, као и друге податке од значаја за израду елабората.

(3) Графичка документација елабората из става 1. овог члана садржи: географску карту са уртаним истражним, односно експлоатационим пољем, геолошке карте различитог садржаја и размера, геолошке профиле лежишта и истражних бушотина, ситуационе планове и другу графичку документацију од значаја за израду елабората.

(4) Документациони материјал елабората из става 1. овог члана садржи резултате теренских, лабораторијских и других испитивања минералне сировине, табеларне приказе резерви минералних сировина и техничке и документационе извештаје о извршеним истраживањима и испитивањима минералне сировине.

Члан 8.

(1) О стању резерви минералних сировина на истражном, односно експлоатационом простору води се евиденција.

(2) Евиденција из става 1. овог члана садржи податке о: предузећу или другом правном лицу које врши геолошка истраживања, односно експлоатацију минералне сировине, називу и локацији лежишта, врсти минералне сировине, компонента минералне сировине које се користе и које се не користе, одобрењу за истраживање или експлоатацију, стању укупних (билансних и ванбилансних) и експлоатационих резерви по категоријама, са подацима о количини, квалитету, експлоатационим губицима и откопаним резервама, по годинама, као и друге прописане податке од значаја за истраживање и експлоатацију минералне сировине.

Члан 9.

Утврђивање и разврставање резерви минералних сировина у категорије и класе и њихов прорачун, израда елабората о резервама минералних сировина и вођење евиденције о стању резерви минералних сировина врше се на прописан начин.

Члан 10.

(1) Биланс резерви минералних сировина у Савезној Републици Југославији обухвата сва лежишта минералних сировина (лежишта у експлоатацији, лежишта ван експлоатације која нису исцрпена и лежишта која су истражена, али се још не експлоатишу) и за сваку врсту минералне сировине исказују се подаци који се обезбеђују евиденцијом о стању резерви минералних сировина, и то:

- 1) назив минералне сировине;
- 2) назив лежишта (истражног простора, односно експлоатационог поља);
- 3) назив предузећа, односно другог правног лица које врши геолошко истраживање, односно експлоатацију минералне сировине;
- 4) количину резерви минералних сировина по категоријама и класама;
- 5) проценат губитка при експлоатацији;
- 6) количину експлоатационих резерви минералних сировина;
- 7) податке о квалитету резерви минералних сировина;
- 8) остале податке од значаја за минералне сировине.

(2) Биланс из става 1. овог члана, са анализом података приказаних у њему, израђује надлежни савезни орган до 31. јула у години у којој се израђује биланс.

(3) Биланс из става 1. овог члана израђује се за петогодишњи период.

(4) Предузећа и друга правна лица која врше геолошка истраживања, односно експлоатацију минералних сировина дужна су да надлежном савезном органу достављају податке из става 1. овог члана до 15. марта у години у којој се израђује биланс резерви минералних сировина у Савезној Републици Југославији, а према стању резерви на дан 31. децембра претходне године.

Члан 11.

(1) За нафту, кондензат и природне гасове, угаљ и минералне сировине за добијање бакра, олова, цинка, антимона, бора, алуминијума, никла, кобалта, магнезита и ватросталних глина израђује се извештај о резервама минералних сировина Савезне Републике Југославије.

(2) Извештај о резервама минералних сировина Савезне Републике Југославије садржи податке из члана 10. став 1. овог закона.

(3) Извештај о резервама минералних сировина Савезне Републике Југославије, са анализом података приказаних у њему, израђује надлежни савезни орган до 30. јуна сваке године за претходну годину.

(4) Предузећа и друга правна лица која врше геолошка истраживања, односно експлоатацију минералних сировина дужна су да надлежном савезном органу сваке године до 15. марта достављају податке из става 2. овог члана, са стањем резерви на дан 31. децембра претходне године.

Члан 12.

(1) Геолошке карте садрже графички и текстуални приказ података геолошких истраживања. Геолошке карте приказују општа геолошка, тектонска, палеографска, геоморфолошка, геофизичка, сеизмолошка, хидрогеолошка, инжењерско-геолошка, геотермална, минерогенетска, геохемијска и друга геолошка својства одређеног подручја.

(2) Геолошке карте и документацију за израду тих карата (пројектну и извођачку) израђују предузећа и друга правна лица која врше геолошка истраживања у складу са овим законом и прописима донетим за извршавање овог закона.

(3) Геолошке карте штампају се у складу са годишњим програмом припрема за штампање и штампања геолошких карата.

(4) Програм из става 4. овог члана доноси Савезна влада до 31. октобра текуће године за наредну годину.

(5) Средства за финансирање програма из става 4. овог члана обезбеђују се у савезном буџету.

(6) Припрему за штампање и штампање геолошких карата врши надлежни савезни орган.

Члан 13.

(1) Геолошке катастре за територију Савезне Републике Југославије води надлежни савезни орган.

(2) Геолошки катастри из става 1. овог члана садрже прописане податке о називу и локацији лежишта, квантитативним и квалитативним карактеристикама геолошких појава и лежишта, као и друге податке од значаја за планирање и остваривање развоја, животну средину и друге потребе.

Члан 14.

(1) Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице:

1) ако не утврђује и не разврстава резерве минералних сировина у категорије и класе и не врши њихов прорачун или ако не израђује елаборат о резервама минералних сировина или не воде евиденцију о стању резерви минералних сировина у складу са овим законом и прописима донетим за извршавање овог закона (члан 3);

2) ако надлежном савезном органу не достави или не достави у року податке из члана 10. став 1. (члан 10. став 4. и члан 11. став 4);

3) ако не израђује геолошке карте и документацију за израду тих карата у складу са овим законом и прописима донетим за извршавање овог закона (члан 12. став 2).

(2) За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

Члан 15.

Први биланс резерви минералних сировина у Савезној Републици Југославији, после ступања на снагу овог закона, израдиће се до 31. јула 1999. године.

Члан 16.

Прописи за извршавање овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 17.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе: Закон о основама геолошке делатности од интереса за целу земљу („Службени лист СФРЈ”, бр. 63/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 28/96), Закон о јединственом начину утврђивања, евидентирања и прикупљања података о резервама минералних сировина и подземних вода и о билансу тих резерви („Службени лист СФРЈ”, бр. 53/77, 24/86 и 17/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 28/96), Закон о утврђивању укупног износа средстава за финансирање Програма припрема за штампање и штампања Основне хидрогеолошке карте Југославије и Основне инжењерско-геолошке карте Југославије у периоду од 1988. до 2009. године („Службени лист СФРЈ”, бр. 37/87) и Закон о Програму припрема за штампање и штампања Основне хидрогеолошке карте Југославије и Основне инжењерско-геолошке карте Југославије за период од 1988. до 2009. године („Службени лист СФРЈ”, бр. 74/87).

Члан 18.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

172.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

У К А З

**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЕВИДЕНЦИЈИ О НАУЧНОЈ,
ТЕХНИЧКОЈ, ТЕХНОЛОШКОЈ, КУЛТУРНОЈ И
ПРОСВЕТНОЈ САРАДЊИ СА ИНОСТРАНСТВОМ**

Проглашава се Закон о евиденцији о научној, техничкој, технолошкој, културној и просветној сарадњи са иностранством, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 107
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије,
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН**О ЕВИДЕНЦИЈИ О НАУЧНОЈ, ТЕХНИЧКОЈ, ТЕХНОЛОШКОЈ, КУЛТУРНОЈ И ПРОСВЕТНОЈ САРАДЊИ СА ИНОСТРАНСТВОМ****Члан 1.**

Овим законом уређује се евиденција о оствареној научној, техничкој, технолошкој, културној и просветној сарадњи са иностранством.

Члан 2.

Евиденција о оствареној научној, техничкој, технолошкој, културној и просветној сарадњи са иностранством садржи податке о основима, носиоцима, садржају и облицима сарадње, као и финансирању те сарадње.

Евиденцију о оствареној научној, техничкој, технолошкој, културној и просветној сарадњи са иностранством (у даљем тексту: евиденција) дужни су да воде носиоци сарадње.

Члан 3.

Носиоци сарадње, у смислу овог закона, су правна лица, физичка лица која самостално обављају делатности, државни органи и организације и органи јединице локалне самоуправе.

Члан 4.

Подаци о основима научне, техничке, технолошке, културне и просветне сарадње са иностранством односе се на:

- 1) назив међународног уговора на основу ког се остварује сарадња;
- 2) назив инструмента утврђен на основу међународног уговора;
- 3) назив других основа за остваривање међународне сарадње.

Члан 5.

Подаци о носиоцима научне, техничке, технолошке, просветне и културне сарадње са иностранством односе се на:

- 1) назив, односно фирму и седиште носиоца сарадње у Савезној Републици Југославији;
- 2) назив, односно фирму и седиште носиоца сарадње у иностранству.

Члан 6.

Подаци о садржини и облицима научне, техничке, технолошке, просветне и културне сарадње са иностранством односе се на: научна, развојна и примењена истраживања; специјализацију и размену стручњака и других лица; упућивање грађана Савезне Републике Југославије на рад у иностранство у оквиру међународне научне, техничке, технолошке, просветне и културне сарадње; међународне скупове у земљи и иностранству; стручну обуку; студијске боравке; размену и коришћење научне и техничке документације и информационе базе података; патенте, лиценце и друге видове интелектуалне својине; школовање у високошколским и другим образовним установама; уметничке и друге културне манифестације; учешће у раду иностраних и међународних владиних и невладиних организација, као и на друге облике научне, техничке, технолошке, просветне и културне сарадње са иностранством.

Члан 7.

Подаци о изворима о финансирању научне, техничке, технолошке, културне и просветне сарадње са иностранством односе се на учеснике у финансирању сарадње и на висину финансијских средстава, по изворима финансирања (домаћим и иностраним).

Члан 8.

Евиденција из члана 2. овог закона води се према прописаној методологији, а подаци из те евиденције достављају се савезном органу надлежном за питања међународне научне, техничке, технолошке, просветне и културне сарадње са иностранством.

Члан 9.

Подаци о оствареној научној, техничкој, технолошкој, културној и просветној сарадњи са иностранством су јавни и доступни су свим носиоцима сарадње и другим заинтересованим правним и физичким лицима.

Члан 10.

Одредбе овог закона не односе се на научну, техничку, технолошку, културну и просветну сарадњу са иностранством коју остварују органи надлежни за послове одбране и унутрашње послове.

Члан 11.

Новчаном казном од 3.000 од 30.000 нових динара казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1) не води или неуредно води евиденцију прописану овим законом (члан 2. став 2);
- 2) податке о оствареној научној, техничкој, технолошкој, културној и просветној сарадњи са иностранством не доставља или их неуредно доставља надлежном савезном органу (члан 8).

За радње из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, државном органу и организацији и јединици локалне самоуправе новчаном казном од 3.000 до 4.500 нових динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се и физичко лице које самостално обавља делатности, новчаном казном од 3.000 до 4.500 нових динара.

Члан 12.

Методологија из члана 8. овог закона донеће се у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 13.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о евиденцији о научној, културној, просветној и техничкој сарадњи са иностранством („Службени лист СФРЈ”, бр. 59/81).

Члан 14.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

173.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О МЕРНИМ ЈЕДИНИЦАМА И МЕРИЛИМА**

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о мерним јединицама и мерилима, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 108
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О МЕРНИМ ЈЕДИНИЦАМА И МЕРИЛИМА****Члан 1.**

У Закону о мерним јединицама и мерилима („Службени лист СРЈ”, бр. 80/94) у члану 1. речи: „поверовање прегледа” замењују се речима: „акредитовање за преглед”, а речи: „предузећима и другим правним лицима” бришу се.

Члан 2.

У члану 7. став 3. речи: „коме је поверен преглед” замењују се речима: „акредитовано за преглед радних еталона, мерила и узорка референтних материјала (у даљем тексту: акредитована лабораторија)”.

Члан 3.

Члан 9. мења се и гласи:

„Члан 9.

Организација и начин вршења послова у вези са спровођењем одредаба овог закона за специфичне потребе одбране уређују се прописом у складу са овим законом.”

Члан 4.

У члану 10. тачка 8. број: „1” замењује се бројем: „3”.

Члан 5.

У члану 11. после тачке 10. додаје се тачка 11, која гласи:

„11) акредитовање је поступак у коме савезни орган, односно савезна организација надлежна за акредитовање (у даљем тексту: акредитационо тело) на прописани начин утврђује оспособљеност и компетентност предузећа и других правних лица за преглед одређених врста радних еталона, мерила и узорака референтних материјала.”

Члан 6.

Члан 23. брише се.

Члан 7.

Члан 24. брише се.

Члан 8.

У члану 34. став 2. после речи: „захтев” додаје се реч: „домаћег”.

Члан 9.

У члану 44. став 1. мења се и гласи:

„Преглед мерила врше Контроле и акредитоване лабораторије, а периодични и ванредни преглед мерила у производном процесу могу да врше и предузећа и друга правна лица – имаоци тих мерила.”

Члан 10.

После члана 47. додаје се нови члан 47а, који гласи:

„Члан 47а.

Предузећа и друга правна лица – имаоци мерила која се користе у производном процесу дужни су да периодично или ванредно прегледају та мерила сагласно одредбама овог закона, прописана донесених на основу овог закона и својих аката, радним еталонима које је прегледала савезна организација надлежна за мере и драгоцене метале или предузеће или друго правно лице из члана 57. став 1. овог закона.

Предузећа и друга правна лица – имаоци мерила која се користе у производном процесу могу та мерила поднети на преглед предузећима или другим правним лицима из члана 57. став 1. овог закона, односно Контроли, ако постоје услови за вршење прегледа тих врста мерила.

Предузећа и друга правна лица из става 1. овог члана дужна су да воде евиденцију о извршеним прегледима мерила која се користе у производном процесу.”

Члан 11.

Назив поглавља VI мења се и гласи:

„VI. АКРЕДИТОВАЊЕ ЗА ПРЕГЛЕД РАДНИХ ЕТАЛОНА, МЕРИЛА И УЗОРАКА РЕФЕРЕНТНИХ МАТЕРИЈАЛА”.

Члан 12.

У члану 57. став 1. мења се и гласи:

„Предузећа и друга правна лица могу се акредитовати за преглед радних еталона, мерила или узорака референтних материјала ако испуњавају организационе, кадровске, техничке и друге прописане услове.”

После става 1. додају се нови ст. 2, 3. и 4, који гласе:

„Предузећа и друга правна лица која радне еталоне, мерила и узорке референтних материјала производе или употребљавају за заштиту људи и имовине, обрачун, контролу квалитета у вези с обрачуном или у области здравства не могу се акредитовати за преглед тих радних еталона, мерила и узорака референтних материјала.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, за први преглед мерила масовне производње (угоститељске посуде, инјекциони шприцеви за једну употребу, мерила дужине и сл.) могу се акредитовати произвођачи тих мерила ако је процес израде или испитивања тих мерила аутоматизован, односно такав да гарантује испуњавање прописаних метролошких услова.

Одредбе овог закона о акредитовању за преглед радних еталона, мерила или узорака референтних материјала, које се односе на предузећа и друга правна лица сходно се примењују и на организационе јединице савезног министарства надлежног за

послове одбране и на јединице и установе Војске Југославије и друге савезне и републичке органе и организације.”

У досадашњем ставу 2. који постаје став 5. речи: „чији се преглед може поверити” замењују се речима: „за чији се преглед могу акредитовати”, а речи: „којима се поверава” замењују се речима: „која се акредитују за”.

Члан 13.

Члан 58. брише се.

Члан 14.

Члан 59. брише се.

Члан 15.

Члан 60. мења се и гласи:

„Члан 60.

Предузеће или друго правно лице подноси захтев за акредитацију акредитационом телу.

О захтеву из става 1. овог члана стручно мишљење даје савезна организација надлежна за мере и драгоцене метале.

Ако акредитационо тело, на основу извештаја савезне организације надлежне за мере и драгоцене метале утврди да подносилац захтева испуњава прописане услове за акредитацију, донеће решење о акредитацији за преглед одређених врста радних еталона, мерила или узорака референтних материјала, односно први преглед мерила масовне производње, чији је рок важења три године.

Ако подносилац захтева не испуњава прописане услове, акредитационо тело донеће решење којим се одбија захтев за акредитацију.

Против решења из става 4. овог члана може се изјавити жалба Министарству.

Жалба не задржава извршење решења.

Акредитационо тело води регистар акредитованих лабораторија са подацима о врсти и обиму акредитације.

Акредитоване лабораторије дужне су да, без одлагања, обавесте акредитационо тело о променама које се односе на услове под којима је добијена акредитација.”

Члан 16.

У члану 61. став 1. мења се и гласи:

„Акредитоване лабораторије дужне су да воде евиденцију о извршеним прегледима радних еталона, мерила и узорака референтних материјала, односно о првим прегледима мерила масовне производње.”

Члан 17.

Члан 64. мења се и гласи:

„Члан 64.

Трошкове испитивања типа, прегледа еталона, мерила и узорака референтних материјала, утврђивања испуњености услова да се преглед мерила може обављати у просторијама подносиоца захтева, као и трошкове акредитације и обављања других послова утврђених овим законом сноси подносиоци захтева.

Трошкове првог прегледа мерила масовне производње чији је процес израде или испитивања аутоматизован сноси произвођачи тих мерила.

Висину и начин плаћања накнаде за покриће трошкова из ст. 1. и 2. овог члана прописује Савезна влада.

Акредитоване лабораторије од подносиоца захтева наплаћују накнаду сходно пропису донесеном у смислу става 3. овог члана.”

Члан 18.

У члану 65. став 1. мења се и гласи:

„Савезна организација надлежна за мере и драгоцене метале на прописани начин врши надзор над одржавањем прописаних услова у лабораторијама у којима Контрола врши преглед мерила (члан 46. ст. 1. и 2) и надзор над прегледом радних еталона, мерила и узорака референтних материјала који врше акредитоване лабораторије (члан 57).”

Члан 19.

Члан 71. мења се и гласи:

„Члан 71.

Ако савезна организација надлежна за мере и драгоцене метале у вршењу надзора из члана 70. овог закона утврди да акредитована лабораторија не испуњава неки од прописаних услова, односно ако утврди одређене неправилности у њеном раду, привремено ће јој забранити обављање прегледа и одредити рок у коме мора отклонити утврђене неправилности, односно испунити прописане услове, о чему обавештава акредитационо тело.

Ако акредитована лабораторија у одређеном року не отклони неправилности, односно не испуни прописане услове, савезна организација надлежна за мере и драгоцене метале предложиће акредитационом телу да донесе решење о одузимању акредитације.

Кад акредитационо тело донесе решење о одузимању акредитације, оно брише акредитовану лабораторију из регистра акредитованих лабораторија.

Против решења из става 3. овог члана може се изјавити жалба Министарству.

Жалба не задржава извршење решења.”

Члан 20.

У члану 72. речи: „прегледало и жигосало предузеће и друго правно лице коме је поверен преглед” замењују се речима: „прегледала и жигосала акредитована лабораторија”.

Члан 21.

У члану 27. став 3, члану 29. став 1, члану 30. став 1. тачка 2, члану 31. став 3. и члану 70. речи: „којима је савезна организација надлежна за мере и драгоцене метале поверила”, у различитим падежима, замењују се речима: „акредитована за” у одговарајућем падежу.

Члан 22.

Решења о поверавању прегледа којим се подносиоци захтева овлашћују за преглед радних еталона, мерила или узорака референтних материјала, односно први преглед мерила масовне производње, издата до дана ступања на снагу овог закона остају на снази и важе до истека рока утврђеног тим решењима, а најдуже две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 23.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

174.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

У К А З

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О АРХИВскоЈ ГРАђИ
САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Проглашава се Закон о архивској грађи Савезне Републике Југославије, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 110
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О АРХИВскоЈ ГРАђИ САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ
ЈУГОСЛАВИЈЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Архивска грађа Савезне Републике Југославије, у смислу овог закона, је изворни и репродуковани писани, цртани, штампани, фотографисани, филмовани, фонографисани, читљиво машином или на други начин забележен документарни материјал од трајне вредности и значаја за науку, културу и друге друштвене потребе.

Архивском грађом Савезне Републике Југославије (у даљем тексту: архивска грађа), сматра се архивска грађа која је настала у раду:

1) Савезне скупштине, председника Републике, Савезне владе, савезних министарстава, других савезних органа и савезних организација, Савезног суда, Савезног државног тужиоца, Савезног уставног суда, Народне банке Југославије, Војске Југославије, војних судова, војних тужилаштва, Војног правобранилаштва, Врховног савета одбране; предузећа или других организација којима је савезним законом поверено вршење јавних овлашћења; јавних предузећа, јавних установа и других организација основаних савезним законом и међународних скупова чији су организатори органи Савезне Републике Југославије (у даљем тексту: савезни органи и организације);

2) централних државних органа и установа, централних органа политичких партија и других организација и стручних и других удружења Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, односно Краљевине Југославије;

3) централних политичких органа народноослободилачког покрета, органа власти и управе и политичких и других организација Југославије из времена народноослободилачког рата;

4) централних државних органа и установа, друштвено-политичких организација у федерацији, установа које су вршиле послове од интереса за остваривање функција федерације, заједница основаних савезним законом, друштвених организација и удружења грађана и њихових савеза на нивоу федерације и самоуправних организација и заједница којима је савезним законом поверено вршење јавних овлашћења, као и међурегионалних и међународних скупова чији су организатори ти органи, односно организације Југославије од Другог светског рата до стварања Савезне Републике Југославије;

5) војске Србије и војске Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, односно Краљевине Југославије;

6) јединица народноослободилачке војске и партизанских одреда Југославије, односно Југословенске народне армије и архивска грађа војне природе која потиче од окупатора и њихових сарадника из Другог светског рата;

7) надлежних савезних органа за народну одбрану и оружаних снага Југославије од Другог светског рата до стварања Савезне Републике Југославије;

8) организација политичког, синдикалног и другог удруживања за деловање на територији Савезне Републике Југославије, као и политичких, културних, научних, јавних и других личности чије су активности од интереса за Савезну Републику Југославију, ако се та архивска грађа повери надлежном савезном органу, односно организацији у складу са овим законом.

Члан 2.

Регистратурски материјал Савезне Републике Југославије, у смислу овог закона, јесте сав изворни и репродуктивни писани, цртани, штампани, фотографисани, филмовани, фонографисани, читљиво машином или на други начин забележен документарни материјал и књиге, картотеке и друге евиденције о том материјалу, из кога није одабрана архивска грађа (у даљем тексту: регистратурски материјал).

Члан 3.

Архивска грађа и регистратурски материјал настали радом савезног органа и организације и других субјеката из члана 1. овог закона чувају се као целина (архивски фонд) и из њега се не могу издајати поједини делови.

Члан 4.

Архивску грађу евидентира, прикупља, преузима, сређује, обрађује, објављује, изучава, заштитије и обезбеђује услове за њено коришћење надлежни савезни орган, односно организација.

Члан 5.

Архивска грађа и регистратурски материјал су у својини Савезне Републике Југославије.

Архивска грађа је културно добро од општег интереса.

Члан 6.

Регистратурски материјал чува се од оштећења, уништења и не може се отуђити док се из њега не одабере архивска грађа.

Члан 7.

Архивска грађа и регистратурски материјал су ван промета, осим у случајевима утврђеним овим законом.

Члан 8.

Архивска грађа и регистратурски материјал могу се износити у иностранство под условима утврђеним овим законом и другим савезним прописима.

Члан 9.

Запослени у надлежном савезном органу, односно организацији који раде са архивском грађом не могу за себе нити за друга лица куповати, стицати поклоном, или на други начин прибављати архивску грађу.

II. ПРАВА И ДУЖНОСТИ САВЕЗНИХ ОРГАНА И ОРГАНИЗАЦИЈА У ЧИЈЕМ РАДУ НАСТАЈУ АРХИВСКА ГРАЂА И РЕГИСТРАТУРСКИ МАТЕРИЈАЛ

Члан 10.

Савезни органи и организације у чијем раду настају архивска грађа и регистратурски материјал дужни су да на прописан начин:

- 1) обележавају и датирају регистратурски материјал и да о њему воде евиденцију;
- 2) класификују регистратурски материјал и да врше текуће архивирање тог материјала;
- 3) чувају регистратурски материјал у срећеном и безбедном стању;
- 4) одабирају архивску грађу из регистратурског материјала и издвајају безвредни регистратурски материјал;
- 5) пописују архивску грађу и регистратурски материјал;
- 6) чувају архивску грађу од оштећења, нестајања и уништења до предаје надлежном савезном органу, односно организацији;
- 7) дају податке и информације надлежном савезном органу, односно организацији ради информисања о архивској грађи;
- 8) предају архивску грађу надлежном савезном органу, односно организацији под условима и у роковима утврђеним овим законом.

Савезни органи и организације дужни су да обавештавају надлежни савезни орган, односно организацију о свим променама стања архивске грађе и регистратурског материјала којима располажу.

Одредбе става 1. тач. 1) до 7) овог члана односе се и на организације политичког, синдикалног и другог удруживања за деловање на територији Савезне Републике Југославије.

Члан 11.

Савезни органи и организације одабирају архивску грађу из регистратурског материјала који је настао у њиховом раду, или који се код њих налази.

Одабирање архивске грађе из става 1. овог члана врши се на основу листе категорија регистратурског материјала, са роковима чувања коју су они дужни да утврде на прописан начин.

Члан 12.

Одабирање архивске грађе из регистратурског материјала врше савезни органи и организације код којих се та грађа налази, по истеку рокова до којих се поједине категорије регистратурског материјала морају чувати, сагласно листи категорија регистратурског материјала, са роковима чувања из члана 11. овог закона.

Савезни органи и организације дужни су да издвоје безвредан регистратурски материјал, ради уништавања, у року од једне године од дана истека рока чувања утврђеног листом категорија регистратурског материјала, са роковима чувања.

Члан 13.

Савезни органи и организације одабирају архивску грађу на тај начин што из регистратурског материјала издвајају делове који нису од значаја за текући рад, науку, културу и друге друштвене потребе.

О издвојеним деловима регистратурског материјала савезни органи и организације састављају записник.

Издвојени делови регистратурског материјала не могу се отуђити ни уништити док надлежни савезни орган, односно организација провером не утврди да ли се у том материјалу налази и архивска грађа.

Члан 14.

Савезни органи и организације срећену и пописану архивску грађу која је настала у њиховом раду, или која се код њих налази, на прописан начин и према прописаној динамици, предају надлежном савезном органу, односно организацији кад постане доступна за коришћење, у складу са овим законом, а најдоцније у року од 30, односно 50 година од њеног настанка.

Архивска грађа, као и регистратурски материјал коме није истекао рок чувања, а који је настао у раду или се налази код савезних органа и организација које престану са радом, на прописан начин предаје се надлежном савезном органу, односно орга-

низацији, ако није одређено да их преузме други орган или организација.

III. ЧУВАЊЕ, КОМПЛЕТИРАЊЕ, ЕВИДЕНТИРАЊЕ, ОБРАДА И КОРИШЋЕЊЕ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

Члан 15.

Архивска грађа чува се од оштећења, уништења и нестајања применом прописаних мера које се односе на смештај и техничко-технолошку и безбедносну заштиту.

Члан 16.

Архивска грађа комплетира се откупом, поклоном, завештањем, истраживањем и снимањем у земљи и иностранству.

Члан 17.

Ако архивска грађа настала у раду организација политичког, синдикалног и другог удруживања за деловање на територији СРЈ, као и политичких, културних, научних, јавних и других личности чије су активности од интереса за Савезну Републику Југославију није поверена надлежном савезном органу, односно организацији, а буде изложена продаји, право прече куповине, под једнаким условима, има Савезна Република Југославија.

Право прече куповине има Савезна Република Југославија и ако архивска грађа из члана 1. став 2. тач. 2) до 7) овог закона буде изложена продаји.

Члан 18.

О савезним органима и организацијама и другим субјектима у чијем раду настаје архивска грађа, о имаоцима архивске грађе, о архивској грађи, о фондовима и збиркама, о снимљеној и прикупљеној архивској грађи из страних архива и о публикацијама и информативним средствима о архивској грађи из земље и иностранства која је од значаја за историју Југославије, надлежни савезни орган, односно организација води евиденције на прописан начин.

Члан 19.

Обрада архивске грађе и израда информативних средстава о архивској грађи врше се применом прописаних јединствених стандарда и методологије.

Члан 20.

Архивска грађа користи се за научноистраживачке, стручне и друге потребе правних и физичких лица, као и за потребе остваривања функција савезних органа и организација.

Члан 21.

Архивска грађа постаје доступна за коришћење, уз смислу члана 20. овог закона, по истеку рокова које утврђују савезни органи и организације у чијем је раду настала или код којих се налази, с тим што ти рокови не могу бити дужи од 30 година, рачунајући од године настанка архивске грађе, односно 50 година ако је то посебним савезним прописом одређено.

Архивска грађа користи се под прописаним условима и на прописан начин.

Кориснику који се не придржава прописа из става 2. овог члана ускраћује се право коришћења архивске грађе.

Члан 22.

Архивска грађа може се привремено износити у иностранство по одобрењу надлежног савезног органа, односно организације на прописан начин.

Члан 23.

Страни држављани могу користити архивску грађу по одобрењу надлежног савезног органа, односно организације.

IV. НАДЗОР

Члан 24.

Надзор над извршавањем овог закона врши надлежни савезни орган, односно организација.

У вршењу надзора овлашћено лице:

- 1) врши увид у стање регистратурског материјала и архивске грађе и извршавање свих обавеза предвиђених овим законом и другим савезним прописима, ради утврђивања чињеница и околности од интереса за вршење надзора;

2) узима изјаве од одговорних, односно службених лица за архивску грађу и регистратурски материјал;

3) предлаже предузимање превентивних и других мера ради заштите регистратурског материјала и архивске грађе.

Члан 25.

Кад се утврди да савезни орган и организација у раду с регистратурским материјалом и архивском грађом не поступају у складу са овим законом и другим савезним прописима, овлашћено лице:

1) налаже предузимање мера и радњи ради отклањања утврђених неправилности или недостатака, у року који одреди;

2) захтева од савезних органа и организација достављање потребне документације и података, у року који одреди;

3) подноси пријаву надлежном органу за покретање кривичног поступка;

4) подноси пријаву надлежном органу за покретање прекршајног поступка.

Члан 26.

О извршеном надзору овлашћено лице сачињава записник.

Примерак записника из става 1. овог члана доставља се савезном органу и организацији у којој је извршен надзор.

Члан 27.

На чињенично стање утврђено у записнику може се уложити приговор надлежном савезном органу, односно организацији.

Надлежни савезни орган, односно организација дужна је да размотри наводе истакнуте у приговору из става 1. овог члана и о свом ставу обавести подносиоца приговора.

Члан 28.

Овлашћено лице за вршење надзора које је стручно оспособљено за заштиту архивске грађе поседује прописану службену легитимацију.

V. ПОСЕБНА ЗАШТИТА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ И РЕГИСТРАТУРСКОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 29.

Савезни органи и организације обезбеђују и спроводе на прописан начин, посебну заштиту архивске грађе и регистратурског материјала у случају ратног стања, стања непосредне ратне опасности или ванредног стања.

Члан 30.

Савезни органи и организације дужни су да у складу са обавезама из плана одбране земље утврде мере за благовремену припрему и заштиту архивске грађе и регистратурског материјала у случају ратног стања, стања непосредне ратне опасности или ванредног стања.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Кривично дело

Члан 31.

Ко присвоји, прикрије, у већој мери оштети, уништи или на други начин учини неупотребљивом архивску грађу или регистратурски материјал или их изнесе у иностранство без претходног одобрења надлежног савезног органа, односно организације, или омогући другом да то учини, казниће се за кривично дело затвором од 3 месеца до 5 година.

Прекршаји

Члан 32.

Новчаном казном у износу од 10.000 до 100.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице ако:

1) не изврши или неуредно изврши обележавање, датирање, и вођење евиденције о регистратурском материјалу, или класификовање и архивирање регистратурског материјала, или чување регистратурског материјала у срећеном и безбедном стању, или одабирање архивске грађе и регистратурског материјала, или чување архивске грађе од оштећења, уништења и нестајања до предаје надлежном савезном органу, односно организацији, или достављање података и информација надлежном савезном органу односно организацији ради информисања о архивској

грађи, или предају архивске грађе надлежном савезном органу, односно организацији под условима и у роковима утврђеним овим законом, или обавештавање надлежног савезног органа, односно организације о свим променама стања архивске грађе и регистратурског материјала којима располажу (члан 20);

2) не утврде листу категорија регистратурског материјала, са роковима чувања (члан 11);

3) не омогући овлашћеном лицу за вршење надзора увид у стање регистратурског материјала и архивске грађе, ради утврђивања чињеница и околности од интереса за вршење надзора, узимање изјава од одговорних службених лица за архивску грађу и регистратурски материјал (члан 24).

За радње из става 1. овог члана новчаном казном у износу од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

Новчаном казном у износу од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај и одговорно лице у државном органу ако изврши неку од радњи из става 1. овог члана.

Члан 33.

Новчаном казном у износу од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај свако лице запослено у надлежном савезном органу, односно организацији које ради са архивском грађом а које за себе или за друго лице купи, стекне поклоном или на други начин прибави архивску грађу (члан 9).

Архивска грађа која је предмет прекршаја из става 1. овог члана одузеће се.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34.

Удружења грађана и друга правна лица која су имаоци архивске грађе настале у раду друштвених организација и удружења грађана и њихових савеза на нивоу федерације (члан 1. став 2. тачка 4. овог закона) дужни су да ту архивску грађу предају надлежном савезном органу, односно организацији у року који споразумно утврде, а најдоцније у року од пет година од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 35.

Прописи за извршавање овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 36.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о архивској грађи федерације („Службени лист СФРЈ”, бр. 11/86).

Члан 37.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

175.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА И ОСНОВАМА СВОЈИНСКО-ПРАВНИХ ОДНОСА У ВАЗДУШНОМ САОБРАЋАЈУ

Проглашава се Закон о облигационим односима и основама својинско-правних односа у ваздушном саобраћају, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 26. фебруара 1998. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године.

ПР бр. 109
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике
Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН**О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА И ОСНОВАМА
СВОЈИНСКО-ПРАВНИХ ОДНОСА У ВАЗДУШНОМ
САОБРАЋАЈУ****ПРВИ ДЕО****ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.**

Овим законом уређују се облигациони односи у ваздушном саобраћају и основе својинско-правних односа на ваздухоплову.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) авио-превозилац је лице које на основу уговора превози путнике и ствари;

2) уговорни превозилац је лице које је закључило уговор о превозу са путником, наручиоцем превоза или пошљаоцем;

3) стварни превозилац је лице које није уговорни превозилац, али које извршава цео превоз или један део тог превоза, а није узастопни превозилац;

4) узастопни превозилац је лице које на основу уговора о превозу, који закључи први превозилац, извршава један део тог превоза са пристанком путника, односно наручиоца превоза;

5) наручилац превоза је лице које са уговорним превозиоцем закључује уговор о превозу;

6) пошљалац је лице у чије име се на основу уговора предаје ствар на превоз;

7) примацац је лице које је овлашћено да у месту опредељења прима ствар предату на превоз;

8) путник је лице које на основу уговора има право на превоз ваздухопловом;

9) ималац права је лице које на основу уговора има захтев према авио-превозиоцу;

10) међународни превоз је превоз ваздухопловом код кога се, према уговору о превозу, место поласка и место опредељења налазе на територијама двеју држава, или на територији само једне државе ако је предвиђено међуслетање на територији друге државе;

11) време превоза путника у ваздушном саобраћају је време од почетка радњи отпреме путника до свршетка радњи прихвата путника;

12) регистровани пртљак је пртљак који нема својство ручног пртљага, који се прима на превоз уз издавање потврде у писменом облику;

13) ствари у смислу овог закона су ствари које се дају на превоз, а нису обухваћене одредбама овог закона које се односе на уговор о превозу путника;

14) време превоза ствари у ваздушном саобраћају је време од преузимања ствари на аеродрому поласка ради отпреме до предаје ствари лицу које је овлашћено да њоме располаже на аеродрому опредељења или на ком другом месту на које слети ваздухоплов;

15) медицински превоз је превоз болесних, повређених, рањених и инвалидних лица ваздухопловом, опремљеним неопходном опремом за тај вид превоза;

16) пружање услуга из ваздуха је пружање услуга у пољопривреди и шумарству, гашење пожара, аеро-фото снимање, рекламирање (вуча транспарената, исписивање у ваздуху, бацање рекламног материјала), осматрање из ваздуха и др;

17) припадак ваздухоплова су све ствари које су трајно намењене ваздухоплову, без обзира да ли су у саставу ваздухоплова или су привремено одвојене од њега;

18) ваздухоплов у лету је ваздухоплов од тренутка када је моторна снага ваздухоплова употребљена ради полетања па све до тренутка заустављања ваздухоплова и престанка рада мотора после слетања;

19) државни ваздухоплови су војни, царински и ваздухоплови органа унутрашњих послова.

ДРУГИ ДЕО**ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ У ВАЗДУШНОМ
САОБРАЋАЈУ****ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ****Члан 3.**

Облигациони односи у ваздушном саобраћају у смислу овог закона, су односи који настају из уговора о превозу путника, уговора о превозу ствари, уговора о медицинском превозу и пружању услуга из ваздуха, уговора о закупу ваздухоплова, уговора о осигурању у ваздушном саобраћају, као и односи који настају у случају штете која се ваздухопловом у лету причини трећим лицима.

Члан 4.

(1) Уговори из члана 3. овог закона морају бити закључени у писаном облику.

(2) Облигациони односи у ваздушном саобраћају могу се уговором, односно општим условима превоза и друкчије уредити, ако то законом није забрањено.

(3) Општим условима превоза из става 2. овог члана (у даљем тексту: услови превоза) авио-превозилац прописује начин извршења послова у вези са уговорима о превозу.

Члан 5.

(1) Уговором, односно условима превоза из члана 4. овог закона не могу се предвидети одредбе којима се авио-превозилац, потпуно или делимично ослобађа одговорности предвиђене овим законом, одредбе којима се искључују или ограничавају права која по овом закону припадају путнику и наручиоцу превоза или којима се пребацује терет доказивања са авио-превозиоца, или којима се предвиђају ограничења одговорности повољнија за авио-превозиоца од ограничења предвиђених овим законом, ако овим законом није друкчије одређено.

(2) Авио-превозилац је дужан да заинтересованом лицу, на његов захтев, стави на увид услове превоза.

(3) Изузетно од одредбе члана 5. став 1. овог закона, уговором о превозу ствари могу се предвидети одредбе којима се авио-превозилац потпуно или делимично ослобађа одговорности или којима се предвиђају ограничења одговорности повољнија за авио-превозиоца од ограничења предвиђених овим законом, само у случају губитка или оштећења која настану услед природе или недостатка ствари која се превози.

Г л а в а I**Уговори о превозу***Заједничке одредбе***Члан 6.**

Уговором о превозу превоз се може организовати као узастопни превоз и мешовити (комбиновани) превоз.

Члан 7.

Уговор о узастопном превозу у ваздушном саобраћају је уговор о превозу путника, пртљага или ствари којим се авио-превозилац (први превозилац) обавезује да изврши превоз уз учешће више авио-превозилаца (узастопни превозиоци), а путник, односно наручилац превоза на то пристаје.

Члан 8.

(1) За штету насталу због смрти, оштећења здравља или повреде путника као и за штету проузроковану закашњењем, одговарају солидарно први превозилац и онај узастопни превозилац на чијем делу пута је дошло до штете.

(2) Први превозилац може уговором искључити своју одговорност за штету из става 1. овог члана која настане на делу пута на коме врше превоз узастопни превозиоци.

Члан 9.

(1) За губитак или оштећење пртљага и ствари, као и за штету због закашњења у превозу и предаји пошљаоцу, поред авио-превозиоца на чијем је делу пута дошло до штете, пошљаоцу солидарно одговара и први превозилац а примаоцу и последњи превозилац.

(2) Ако се не може утврдити на чијем је делу пута дошло до губитка, односно оштећења ствари, за настану штету одговарају солидарно сви авио-превозиоци.

Члан 10.

(1) Авио-превозилац у ваздушном саобраћају може уговорени превоз извршити уз учешће превозилаца из других грана саобраћаја (мешовити превоз), ако је тако уговорено.

(2) Превозилац који је закључио уговор о мешовитом превозу одговара за штету по оним прописима о накнади штете који важе за превозиоца на чијем је делу пута штета настала.

(3) Превозилац који изврши мешовити превоз ствари без сагласности пошиљаоца, одговара за штету по одредбама закона који је за наручиоца превоза најповољнији, без обзира на ком је делу пута штета настала.

Одељак I

Уговор о превозу путника

1. Превоз путника

Члан 11.

Уговор о превозу путника закључује се између авио-превозиоца и путника или између авио-превозиоца и наручиоца превоза.

Члан 12.

(1) Уговором о превозу путника авио-превозилац се обавезује да путника превезе од места поласка до места одређења у време предвиђено редом летења, односно у уговорено време, а путник се обавезује да плати одговарајућу накнаду.

(2) Уговорни превозилац може поверити превоз путника стварном превозиоцу ако обезбеди исте или сличне услове превоза, ако уговором о превозу путника није друкчије одређено.

(3) Однос између уговорног и стварног превозиоца из става 2. овог члана уређује се уговором.

(4) Однос између уговорног и стварног превозиоца уређују се у складу са одредбама овог закона о превозу путника, ако уговором из става 3. овог члана није друкчије одређено.

Члан 13.

(1) Уговором о превозу путника закљученим између авио-превозиоца и наручиоца превоза авио-превозилац се обавезује да ће, под условима утврђеним уговором, превести једног или више путника које одреди наручилац превоза.

(2) Уговор из става 1. овог члана може се закључити за једно или више путовања или на одређено време за коришћење целог капацитета или дела капацитета ваздухоплова.

Члан 14.

Уговорни превозилац по уговору из члана 13. овог закона о коришћењу целог капацитета ваздухоплова на одређено време има право:

1) да повери превоз стварном превозиоцу, ако је то уговором предвиђено или ако наручилац превоза на то накнадно изричито пристане;

2) да замени уговорени тип ваздухоплова уз пристанак наручиоца превоза;

3) да располаже неискоришћеним капацитетом ваздухоплова по пристанку наручиоца превоза уз сразмерно смањење уговорене превознине.

Члан 15.

(1) Уговорни превозилац из члана 14. овог закона дужан је да извршава налоге наручиоца превоза у границама уговора и према намени ваздухоплова.

(2) Наручилац превоза из става 1. овог члана не може одредити путовање које би изложило ваздухоплов, посаду или путнике опасности која се у време закључења уговора није могла предвидети, као ни путовање за које се може очекивати да ће се завршити са знатнијим прекорачењем времена за које је уговор закључен.

Члан 16.

(1) Авио-превозилац је дужан да изда појединачну путну карту.

(2) Путна карта је доказ да је закључен уговор о превозу путника, али се постојање уговора о превозу може доказивати и на други начин.

(3) Путна карта гласи на име.

(4) Путна карта мора да садржи назначење места поласка и одређења, као и време поласка ваздухоплова предвиђено редом летења, односно уговором.

Члан 17.

(1) Путник има право да одустане од уговора о превозу пре него што започне његово извршење.

(2) Авио-превозилац је дужан да врати путнику накнаду ако путник одустане од путовања - у домаћем саобраћају најкасније 24 часа, а у међународном саобраћају - најкасније 48 часова пре почетка путовања.

(3) Ако путник одустане од путовања под условима из става 2. овог члана, авио-превозилац може задржати највише 10% од износа накнаде, ако условима превоза није друкчије одређено.

Члан 18.

(1) Ако путник, члан његове уже породице или његов пратилац без кога не може путовати умре пре почетка путовања, накнада се враћа под условом да је авио-превозилац пре поласка ваздухоплова обавештен о немогућности путовања.

(2) Чланом уже породице, у смислу става 1. овог члана, сматрају се брачни друг, родитељи и деца.

(3) У случају из става 1. овог члана авио-превозилац има право да задржи највише 5% од износа накнаде.

(4) Ако сметња за путовање из става 1. овог члана настане у току превоза, накнада се враћа сразмерно неискоришћеном делу пута.

Члан 19.

(1) Ако путовање у ваздушном саобраћају не започне у року од четири часа после времена поласка ваздухоплова предвиђеног редом летења или уговором (одлагања путовања), путник може пре полетања ваздухоплова захтевати да га авио-превозилац превезе својим или другим погодним ваздухопловом, односно другим превозним средством до места одређења или одустати од путовања и захтевати да му се врати накнада.

(2) Ако не дође до одустанка од путовања због одлагања путовања, авио-превозилац је дужан да путнику, најдуже 24 часа, на свој трошак обезбеди храну за време чекања да путовање започне, а путнику који нема пребивалиште у месту полетања - и смештај, на начин уобичајен у ваздушном саобраћају, осим ако је до одлагања путовања дошло на основу акта надлежног органа из разлога безбедности ваздушног саобраћаја или је до одлагања путовања дошло из разлога за које је путник одговоран.

Члан 20.

(1) Ако је путовање (лет) у ваздушном саобраћају завршено, а авио-превозилац не превезе путника који има путну карту за тај лет и који се благовремено пријавио за то путовање (неизвршење путовања) путник може захтевати да га авио-превозилац превезе својим или другим погодним ваздухопловом односно другим превозним средством до места одређења или одустати од уговора и захтевати да му се врати плаћена накнада увећана за 10%.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, путник који је одустао од уговора може захтевати да му се врати само накнада, ако је до неизвршења путовања дошло на основу акта надлежног органа из разлога безбедности ваздушног саобраћаја.

(3) Ако путник из става 1. овог члана не одустане од уговора примениће се одредбе члана 19. став 2. овог закона.

Члан 21.

Ако је у току путовања дошло до прекида због разлога за које путник није одговоран, а прекид траје дуже од три часа у домаћем, односно дуже од шест часова у међународном саобраћају, путник има право:

1) да га авио-превозилац својим или другим погодним превозним средством, превезе до места одређења;

2) да га авио-превозилац, заједно са пртљагом у примерном року врати у место поласка и да му врати накнаду за неизвршени део уговореног путовања;

3) да одустане од уговора уз повраћај накнаде за неизвршени део путовања.

У случајевима превоза по одредбама тач. 1. и 2. става 1. овог члана, за штету настану на путу авио-превозилац одговара према одредбама овог закона.

Ако не дође до одустанка од уговора због прекида путовања, авио-превозилац је дужан да путнику, док чека да се путовање настави, о свом трошку обезбеди смештај и храну на начин уобичајен у ваздушном саобраћају.

Члан 22.

(1) Наручилац превоза одговара авио-превозиоцу за обавезе које произилазе из уговора о превозу путника ако тим уговором није друкчије одређено.

(2) Ако наручилац превоза одговара авио-превозиоцу за обавезе које произилазе из уговора о превозу путника, путник може своје захтеве настале у случају одустанка, прекида одлагања, односно закашњења у превозу остваривати само према наручиоцу превоза.

(3) Наручилац превоза је обавезан да путнику прибави услуге авио-превозиоца, ако уговором између наручиоца превоза и путника није друкчије одређено.

2. Превоз пртљага

Члан 23.

(1) На основу уговора о превозу путник има право да унесе у ваздухоплов и превезе без посебне накнаде ручни пртљак о коме се сам стара.

(2) Као ручни пртљак не може се у ваздухоплов унети ствар која по својој природи и обиму може представљати опасност или сметњу за ваздухоплов, путнике или друге ствари, или јој није место у просторијама за смештај путника.

(3) Авио-превозилац одређује масу, обим и број комада ручног пртљага који путник може унети у ваздухоплов.

Члан 24.

(1) Авио-превозилац је дужан да прими на превоз регистровани пртљак и да о томе изда потврду у писаном облику.

(2) Као регистровани пртљак не могу се предати ствари за чији је превоз потребна посебна дозвола или ствари које се морају превозити под посебним условима, нити ствари које по својој природи могу изазвати опасност за ваздухоплов или путнике или изазвати, односно нанети штету другом пртљагу, као ни ствари којима, по њиховој природи, обиму или маси није место у просторијама одређеним за смештај пртљага.

(3) Авио-превозилац одређује шта се сматра регистрованим пртљагом који путник предаје и услове под којима се тај пртљак превози без накнаде.

Члан 25.

Авио-превозилац може, уз посебну накнаду, примити на превоз и чување драгоцености или друге ствари велике вредности за које је путник означио већи износ вредности од износа утврђених прописом из члана 37. став 1. овог закона, уз обавезу да о томе изда потврду у писаном облику.

3. Одговорности авио-превозиоца

Члан 26.

(1) Авио-превозилац одговара за штету насталу због смрти, оштећења здравља или повреде путника за време превоза у ваздушном саобраћају, за штету насталу због одлагања, неизвршења и прекида путовања или због закашњења у превозу ваздухопловом.

(2) Авио-превозилац одговара за штету из става 1. овог члана коју проузрокује лице које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза ваздухопловом.

Члан 27.

За штету насталу због смрти, оштећења здравља или повреде путника, као и за штету насталу због одлагања, неизвршења и прекида путовања или закашњења у превозу ваздухопловом, авио-превозилац не одговара ако докаже да су он или лице које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза предузели све потребне мере да се штета избегне или ако докаже да није било могуће те мере предузети.

Члан 28.

Одговорност авио-превозиоца за накнаду штете умањује се у сразмери са доприносом путника настанку штете, ако авио-превозилац докаже да су смрт, оштећење здравља или повреда настали и из разлога који се налазе на страни оштећеног путника.

Члан 29.

Код превоза путника на основу уговора о коришћењу целог капацитета ваздухоплова на одређено време, за смрт, оштећење здравља или повреду путника наручилац превоза одговара солидарно са авио-превозиоцем.

Члан 30.

(1) Савезна влада прописује највиши износ накнаде коју авио-превозилац плаћа за штету насталу услед смрти, оштећења здравља или повреде путника.

(2) Ако се накнада штете досуђује у облику новчане ренте, укупни износ ренте не може бити већи од износа из става 1. овог члана.

(3) За штету насталу због одлагања, неизвршења, прекида путовања или закашњења у превозу авио-превозилац одговара до износа двоструке накнаде.

Члан 31.

(1) Захтев за накнаду штете у случају одлагања, неизвршења, прекида путовања или закашњења у превозу мора се поднети авио-превозиоцу у виду рекламације у року од 15 дана од дана кад је одложено, односно неизвршено путовање требало да почне или од дана кад је путовање прекинато, односно завршено.

(2) Захтев за накнаду штете може се поднети и после истека рока из става 1. овог члана, ако се докаже да је штета проузрокована намерно или крајњом непажњом.

Члан 32.

(1) Авио-превозилац се не може позивати на границу одговорности из члана 30. овог закона ако се докаже да је штета проузрокована намерно или крајњом непажњом.

(2) Авио-превозилац се може позивати на границу одговорности ако је штету намерно или крајњом непажњом проузроковало лице које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза, ако докаже да је то лице радило ван оквира својих дужности.

Члан 33.

(1) Ако је захтев за накнаду штете из члана 26. овог закона, према општим правилима о одговорности за проузроковану штету, постављен према лицу које је по налогу или за рачун авио-превозиоца радило на извршењу превоза, на одговорност тог лица примењују се одредбе о ограниченој одговорности која је код превоза путника утврђена за авио-превозиоца, ако то лице докаже да је радило у оквиру својих дужности.

(2) Лице из става 1. овог члана не може се позвати на границу одговорности ако се докаже да је оно штету проузроковало намерно или крајњом непажњом.

Члан 34.

(1) Уговорни и стварни превозилац одговарају имаоцу права солидарно.

(2) Укупни износ накнаде штете који се по једном путнику може захтевати од уговорног и стварног превозиоца и од лица која су по њиховом налогу или за њихов рачун радила на извршењу превоза, не може прећи, у смислу овог закона, утврђени износ највише накнаде штете која се може тражити од уговорног или стварног превозиоца, осим ако је било ко од њих штету проузроковао намерно или крајњом непажњом.

Члан 35.

Изузетно од одредбе члана 34. став 2. овог закона:

1) стварни превозилац не може због радње или пропуста уговорног превозиоца или лица које је по налогу или за рачун уговорног превозиоца радило на извршењу превоза одговарати по правилима о неограниченој одговорности;

2) сваки уговор или нека његова одредба којим уговорни превозилац преузима веће обавезе или се одриче права утврђених овим законом не обавезује стварног превозиоца, ако он на тај уговор или неку његову одредбу није изричито пристао.

Члан 36.

(1) Авио-превозилац одговара за штету насталу због оштећења или губитка ручног пртљага ако путник докаже да је штета проузрокована кривицом авио-превозиоца или лица које је по налогу или за рачун авио-превозиоца радило на извршењу превоза.

(2) Ако је до оштећења или губитка ручног пртљага дошло услед удеса ваздухоплова, авио-превозилац одговара за насталу штету, осим ако докаже да су он или лица која су по његовом налогу или за његов рачун радила на извршењу превоза, предузели све потребне мере да се штета избегне или ако докаже да није било могуће те мере предузети.

Члан 37.

(1) Савезна влада прописује највиши износ накнаде коју авио-превозилац плаћа за штету насталу услед губитка или оштећења ручног пртљага.

(2) У случају из члана 25. овог закона авио-превозилац одговара до означеног износа за штету насталу због губитка или оштећења ствари, као и због закашњења са предајом те ствари.

(3) Ако је ствар из става 2. овог члана изгубљена претпоставља се да штета одговара означеном износу.

Члан 38.

(1) Авио-превозилац не одговара за штету због оштећења или губитка ручног пртљага, предатих драгоцености и других ствари велике вредности, ако путник не стави авио-превозиоцу писмени приговор одмах по откривању штете, а најкасније у року од седам дана од дана њиховог преузимања, односно, у случају губитка, од момента завршетка лета.

(2) Ако је до штете дошло због закашњења у превозу пртљага, путник мора ставити приговор најкасније у року од 21 дан, рачунајући од дана кад му је пртљак стављен на располагање у месту опредељења.

(3) Ако је штета настала због узрока услед којих је путник био спречен да поднесе приговор у року из ст. 1. и 2. овог члана, приговор се мора ставити чим је то могуће, а најкасније у року од седам дана од дана кад су престали узроци услед којих је путник био спречен да поднесе приговор на време.

Члан 39.

Авио-превозилац се не може позивати на границу одговорности из члана 37. овог закона, као ни на одредбе члана 38. овог закона ако је штета настала из његове радње или пропуста, или из радње или пропуста лица које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза, а та радња или пропуст су учињени намерно или крајњом непажњом.

Члан 40.

Ради обезбеђења својих потраживања у вези са превозом авио-превозилац има право задржавања регистрованог пртљага и примљених драгоцености или других ствари велике вредности.

Члан 41.

На одговорност авио-превозиоца за регистровани пртљак, сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на превоз ствари.

Члан 42.

Авио-превозилац одговара за штету коју претрпи наручилац превоза у случају:

1) замене уговореног типа ваздухоплова без пристанка наручиоца превоза;

2) располагања неискоришћеним капацитетом ваздухоплова без пристанка наручиоца превоза.

Одељак II**Уговор о превозу ствари****1. Превоз ствари****Члан 43.**

Уговором о превозу ствари ваздухопловом уговорни превозилац се обавезује наручиоцу превоза да ће превести ствар ваздухопловом, а наручилац превоза - да ће платити превознину.

Члан 44.

Уговор о превозу ствари може се односити на један или више превоза или на превоз на одређено време, на цео капацитет ваздухоплова, на одређену количину ствари или на поједину ствар.

Члан 45.

(1) Количина ствари која се предаје на превоз може се одредити бројем комада, масом, запремином, димензијама или комбиновано.

(2) У случају сумње, количина ствари се одређује мером која је уобичајена у месту предаје ствари авио-превозиоцу.

Члан 46.

При превозу ствари целим капацитетом ваздухоплова може се на превоз предати друга ствар уместо уговорене ствари, ако се

тиме не мењају услови превоза на штету авио-превозиоца, ако због тога не би дошло до задржавања ваздухоплова, ако не би била угрожена безбедност ваздухоплова и ако пошљалац на захтев авио-превозиоца пружи обезбеђење за потраживања која би могла настати због замене ствари.

Члан 47.

(1) Наручилац превоза може овластити треће лице да у своје име преда на превоз уговорену количину или део уговорене количине ствари (у даљем тексту: пошљалац) ако је то уговором о превозу ствари предвиђено.

(2) Наручилац превоза, који је овластио пошљалоца да преда ствар на превоз, одговара авио-превозиоцу за обавезе које произилазе из уговора о превозу ствари, ако између наручиоца превоза и авио-превозиоца није друкчије уговорено.

(3) Авио-превозилац не одговара пошљалоцу за обавезе веће од оних које су преузете уговором са наручиоцем.

Члан 48.

Ако друкчије није уговорено и пошљалац одговара авио-превозиоцу за обавезе из уговора о превозу ствари које се односе на ствар коју је он предао авио-превозиоцу на превоз.

Члан 49.

Наручилац превоза се обавезује само да пошљалоцу прибави услуге авио-превозиоца, ако у уговору између наручиоца превоза и пошљалоца није друкчије одређено.

Члан 50.

На превоз ствари сходно се примењују одредбе о превозу путника из чл. 14, 15, 22. и 42. овог закона.

2. Товарни листи**Члан 51.**

(1) Авио-превозилац има право да тражи од пошљалоца да сачини и да му преда ваздухопловни товарни лист (у даљем тексту: товарни лист), а пошљалац има право да тражи од авио-превозиоца да прими ту исправу.

(2) Одредбе уговора о превозу ствари противне ставу 1. овог члана ништаве су.

(3) Товарни лист може бити сачињен за више колета.

(4) Авио-превозилац има право да тражи од пошљалоца да сачини товарни лист за свако колето, а пошљалац има право да тражи од превозиоца да прими посебни товарни лист за свако колето.

(5) Ако авио-превозилац сачини товарни лист на захтев пошљалоца, претпоставља се да је то учинио у име пошљалоца.

(6) Непостојање или неисправност товарног листа не утиче на постојање ни на пуноважност уговора о превозу ствари ваздухопловом.

(7) Пошљалац сачињава товарни лист у три оригинална примерка и предаје их заједно са стварима авио-превозиоцу. Први примерак задржава авио-превозилац, други примерак прати ствар, а трећи примерак авио-превозилац предаје пошљалоцу пошто га потпише.

Члан 52.

Товарни лист мора да садржи:

1) место и датум издавања товарног листа;

2) место поласка и место опредељења;

3) име или назив и адресу пошљалоца;

4) име или назив и адресу примаоца;

5) врсту и количину ствари.

Товарни лист може да садржи рок испоруке, вредност пошљке, и сл.

Први примерак товарног листа мора да садржи и ознаку: „за авио-превозиоца“, а други: „за примаоца“.

Први примерак товарног листа потписује пошљалац, други - пошљалац и авио-превозилац, а трећи - авио-превозилац.

Потпис авио-превозиоца мора се ставити пре утовара ствари у ваздухоплов.

Потпис авио-превозиоца може бити замењен печатом, а потпис пошљалоца може бити унапред одштампан или замењен печатом.

Члан 53.

(1) Пошљалац је одговоран за тачност података и изјава у товарном листу које уноси или које на његов захтев уноси авио-превозилац.

(2) Пошиљалац је одговоран за штету коју претрпи авио-превозилац или за коју је авио-превозилац одговоран према трећим лицима, ако штета настане због неисправних, нетачних или непотпуних података или изјава пошиљалоца.

Члан 54.

(1) Предајом трећег примерка товарног листа пошиљалоцу сматра се да је закључен уговор о превозу и да је ствар примљена на превоз под условима који су у товарном листу наведени.

(2) Сматра се да су тачни подаци који су наведени у товарном листу о маси, запремини, димензијама и амбалажи, као и о броју колета.

(3) Ако је авио-превозилац у присуству пошиљалоца проверио податке наведене у товарном листу о запремини, маси, стању ствари и амбалажи и то навео у товарном листу, сматра се да су ти подаци, односно то стање тачни.

Члан 55.

(1) Авио-превозилац може у товарни лист унети примедбе о спољашњем стању ствари и амбалаже.

(2) Претпоставља се да ствар и амбалажа нису имале спољних мана, ако у товарном листу нису унете примедбе из става 1. овог члана.

Члан 56.

(1) Пошиљалац је дужан да пружи авио-превозиоцу све податке, да их приложи уз товарни лист и да стави на располагање превозиоцу све исправе које су потребне за спровођење царинских и других радњи.

(2) Авио-превозилац није дужан да испитује исправност и тачност података и исправа из става 1. овог члана.

(3) Пошиљалац одговара за штету која би могла настати због недостатка, нетачности или неисправности података и исправа из става 1. овог члана.

Члан 57.

Пошиљалац је одговоран за штету која је проузрокована лицима, возилу и другим стварима дејством својства ствари која је предата на превоз, ако авио-превозиоцу та својства нису била нити су морала бити позната.

3. Преносиви товарни лист

Члан 58.

(1) Пошиљалац и авио-превозилац могу уговорити да ће се трећи примерак (примерак за пошиљалоца) товарног листа издати као товарни лист по наредби или на доносиоца (преносиви товарни лист).

(2) Ако је издат преносиви товарни лист, на осталим примерцима товарног листа то мора бити изричито назначено.

(3) Преносиви товарни лист мора да садржи потписе авио-превозиоца и пошиљалоца или лица која они овласте.

(4) Ако у товарном листу није изричито наведено да је реч о преносивом товарном листу, сматра се да је издат непреносиви товарни лист.

(5) Пошиљалац и авио-превозилац могу захтевати да се за њихове потребе сачини препис преносивог товарног листа.

(6) Ако је извршен препис преносивог товарног листа, на сваком препису то мора бити видно означено и ти преписи морају имати упозорење да се на основу њих не може располагати са ствари.

Члан 59.

(1) Преносиви товарни лист по наредби преноси се индосаментом, а преносиви товарни лист на доносиоца – предајом.

(2) На облик и правно дејство индосамента сходно се примењује савезни закон којим се уређује меница, осим одредаба које се односе на регрес.

(3) Ако у преносивом товарном листу по наредби није означен прималац ствари, такав товарни лист преноси се наредбом пошиљалоца.

Члан 60.

(1) Услови уговора о превозу обавезују овлашћеног имаоца преносивог товарног листа, који није наручилац превоза ни пошиљалац, само ако су садржани у преносивом товарном листу.

(2) Уговор о превозу и услови превоза уговорног авио-превозиоца обавезују овлашћеног имаоца преносивог товарног листа, који није наручилац превоза ни пошиљалац и ако се преносиви товарни лист на њих изричито позива.

(3) Услови превоза стварног авио-превозиоца не обавезују овлашћеног имаоца преносивог товарног листа, и ако се преносиви товарни лист на њих позива.

Члан 61.

Одредбе овог закона о товарном листу сходно се примењују и на преносиви товарни лист, осим одредбе члана 54. став 1. овог закона.

4. Извршење превоза

Члан 62.

(1) Авио-превозилац је дужан да превоз ствари изврши ваздушним путем који је уговорен.

(2) Авио-превозилац мора извршити превоз ваздушним путем који је уобичајен, ако пут превоза није уговорен.

(3) Изузетно од одредбе ст. 1. и 2. овог члана, авио-превозилац може извршити превоз другим ваздушним путем, ако то захтевају разлози безбедности ваздушног саобраћаја или други оправдани разлози.

Члан 63.

(1) Авио-превозилац је дужан да превоз ствари изврши у уговореном року (у даљем тексту: рок превоза).

(2) Авио-превозилац је дужан да превоз изврши за време које је уобичајено, с обзиром на дужину пута, врсту ваздухоплова и друге околности од утицаја на време превоза, ако рок превоза није уговорен.

Члан 64.

(1) Рок превоза почиње од момента пријема ствари на превоз, ако није drukчије уговорено.

(2) Рок превоза не тече за време задржавања ствари које је настало услед узрока који спречавају почетак или настављање превоза, ако за то нема кривике авио-превозиоца.

(3) Претпоставља се да је рок превоза истекао часом обавештења датог примаоцу да је ствар приспела у место одређења и припремљена за предају, или од часа кад је авио-превозилац покушао предати ствар примаоцу.

Члан 65.

(1) Ако авио-превозилац из било којих разлога не може да изврши уговор о превозу према уговореним условима, а сметња би трајала дуже или је њено трајање неизвесно, авио-превозилац је дужан да тражи упутство од примаоца.

(2) Ако авио-превозилац не може да поступи на начин из става 1. овог члана или не може да поступи по примљеном упутству, дужан је да, према околностима случаја, претовари ствар или да је врати у место поласка или да поступи на други начин, водећи при томе рачуна и о интересима имаоца права.

5. Располагање са ствари у току превоза

Члан 66.

(1) Ако није издат преносиви товарни лист, пошиљалац који је извршио обавезе које произилазе из уговора о превозу може да располаже са ствари, и то:

1) да је повуче са аеродрома поласка или одређења;

2) да је задржи у току превоза на било ком месту слетања;

3) да захтева да буде испоручена у место одређења у току превоза лицу које није означено у товарном листу као прималац;

4) да тражи да се врати у место поласка.

(2) Захтев за располагање из става 1. овог члана пошиљалац подноси уговорном превозиоцу, а његовом пуномоћнику само ако је то уговорено.

(3) Пошиљалац је дужан да авио-превозиоцу накнади трошкове проузроковане извршењем захтева из става 1. овог члана.

(4) Пошиљалац који располаже са ствари у смислу става 1. овог члана мора уговорном превозиоцу или његовом пуномоћнику да поднесе трећи примерак товарног листа.

(5) Авио-превозилац или његов пуномоћник има право да тражи да се захтев за располагање са ствари унесе у први примерак товарног листа и да се тај захтев изда у писаном облику.

Члан 67.

(1) Странке могу уговором искључити или ограничити располагање са ствари предвиђено у члану 66. овог закона.

(2) Споразум из става 1. овог члана који није унесен у товарни лист без правног је дејства.

Члан 68.

Ако авио-превозилац изврши захтев пошилаоца за располагање са ствари, иако му није поднет трећи примерак товарног листа, у смислу члана 66. став 4. овог закона, дужан је да накнади штету проузроковану извршењем тог захтева овлашћеном имаоцу трећег примерка товарног листа. Овим се не дира у право регреса авио-превозиоца према пошилаоцу.

Члан 69.

У случају да извршење захтева за располагање са ствари није могуће, или да би се његовим извршењем проузроковала штета авио-превозиоцу или имаоцима захтева за располагање другом ствари, авио-превозилац је дужан да о томе обавести пошилаоца.

Члан 70.

(1) Авио-превозилац може одбити извршење захтева за располагање са ствари:

- 1) ако извршење захтева није могуће;
- 2) ако би настала штета имаоцу захтева за располагање другом ствари;
- 3) ако би настала штета за авио-превозиоца, или ако би трошкови извршења захтева били већи од вредности ствари;
- 4) ако би извршење захтева било противно царинским и другим прописима.

(2) У случајевима из тачке 3. став 1. овог члана, превозилац не може одбити извршење захтева ако му се пружи одговарајуће обезбеђење.

Члан 71.

Авио-превозилац је дужан да у случају одбијања извршења захтева без одлагања обавести подносиоца захтева и да поступи према одредбама члана 65. овог закона.

Члан 72.

(1) Располагање пошилаоца са ствари престаје кад ствар стигне у место одређења и примаца постави захтев за предају ствари или товарног листа.

(2) Авио-превозилац је дужан да преда ствар или товарни лист примаоцу ако налогом пошилаоца није друкчије одређено и ако је примаца испунио обавезе из чл. 85. и 86. овог закона.

(3) Ако примаца после постављеног захтева из става 1. овог члана одбије преузимање товарног листа или ствари, пошилаца може поново да располаже са ствари.

(4) Ако примаца одбије преузимање товарног листа или ствари, пошилаца може да располаже са ствари и без доношења трећег примерка товарног листа.

Члан 73.

(1) Овлашћени имаца преносивог товарног листа, који је извршио обавезе које из њега произлазе, може да располаже са ствари, и то:

- 1) да је повуче са места поласка;
- 2) да је задржи или захтева да му буде предата у току превоза на било ком месту слетања;
- 3) да захтева да се врати у место поласка.

(2) Овлашћени имаца преносивог товарног листа, који на основу става 1. овог члана захтева да му се преда ствар, мора приликом преузимања ствари вратити авио-превозиоцу оригинал преносивог товарног листа, а у свим другим случајевима налог за располагање са ствари дужан је да унесе у преносиви товарни лист и да потпише.

Члан 74.

Одредбе члана 66. став 3. и чл. 67. и 69. овог закона сходно се примењују и на преносиви товарни лист.

6. Предаја ствари

Члан 75.

(1) Авио-превозилац је дужан да преда ствар у месту одређења наведеном у уговору, товарном листу или преносивом товарном листу, или у месту које одреди примаца.

(2) Авио-превозилац предаје примаоцу ствар на аеродрому места одређења, ако уговором није друкчије одређено.

(3) Авио-превозилац је дужан да преда ствар примаоцу који је наведен у товарном листу или овлашћеном имаоцу преносивог товарног листа, а ако товарни лист није издат – лицу које је уговором о превозу или на други начин одређено за пријем ствари.

(4) Ако пошилаца према одредбама члана 66. овог закона одреди као примаоца друго лице а не лице које је наведено у

товарном листу, авио-превозилац је дужан да ствар преда том другом лицу.

(5) Авио-превозилац је дужан да без одлагања обавести примаоца о приспећу ствари у место одређења, ако није друкчије уговорено.

(6) Имаца преносивог товарног листа дужан је да приликом пријема ствари врати авио-превозиоцу оригинал преносивог товарног листа.

(7) Превозилац има право да захтева да му лице коме предаје ствар, а које није имаца преносивог товарног листа у смислу овог закона, изда потврду о количини и стању примљене ствари.

Члан 76.

(1) Ако примаца ствари не стави писмени приговор због оштећења ствари приликом преузимања, претпоставља се да му је ствар предата у стању у којем је примљена на превоз, односно како је наведено у товарном листу.

(2) Ако се оштећење ствари није могло утврдити приликом преузимања, примаца може да достави авио-превозиоцу приговор непосредно пошто оштећење открије, а најкасније у року од 14 дана од дана преузимања ствари.

Члан 77.

Ако је због закашњења са предајом ствари настала штета, примаца може доставити писмени приговор у року од 21 дан, рачунајући од дана кад му је ствар предата.

Члан 78.

(1) Ако писмени приговор примаоца ствари не буде достављен у року из чл. 76. и 77. овог закона, авио-превозилац не одговара за штету.

(2) Писмени приговор може се доставити и после рока из става 1. овог члана ако је штета настала због радње или пропуста авио-превозиоца или лица које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза, а радње или пропусти су учињени намерно или крајњом непажњом.

Члан 79.

(1) Ако се примаца не може пронаћи или ако одбије да преузме товарни лист или ствар, авио-превозилац је дужан да, без одлагања, затражи упутство од пошилаоца.

(2) Ако од пошилаоца у примереном року не прими упутство или ако примљено упутство не може извршити, авио-превозилац може, на трошак и ризик примаоца, предати ствар на чување јавном складишту или другом подесном лицу или је сам узети на чување, о чему је дужан, без одлагања, обавестити пошилаоца или примаоца.

(3) Ако ствар преда на чување другом лицу, авио-превозилац је одговоран за његов избор.

(4) Ако авио-превозилац поступи по одредби става 2. овог члана, сматра се да је превоз завршен.

Члан 80.

(1) Ако пошилаца, односно примаца не преузме ствар у року од 30 дана од дана стављања ствари на чување, авио-превозилац је овлашћен да ствар прода.

(2) Авио-превозилац може продати ствар и пре истека рока из става 1. овог члана:

- 1) ако је ствар у квару или јој прети непосредна опасност од квара;
- 2) ако трошкови чувања не би били у сразмери са вредношћу ствари;
- 3) ако се услед одлагања продаје не би могао постићи износ довољан за покриће потраживања авио-превозиоца и трошкова чувања ствари.

Члан 81.

(1) Продаја се врши јавно, осим ако се ради о кварљивој ствари или ствари чија је цена одређена или се формира на берзи.

(2) Износ остварен продајом ствари, по одбитку овог потраживања у вези са превозом те ствари и по одбитку трошкова чувања и продаје, авио-превозилац је дужан да положи код суда надлежног према месту продаје у корист примаоца, и да га о томе обавести.

7. Превознина

Члан 82.

(1) Превознина је цена за извршени превоз ствари.

(2) Висина и начин плаћања превознине одређују се уговором.

Члан 83.

(1) Авио-превозилац има право на превознину и када ствар није превезена и стављена на располагање примаоцу, ако је то проузроковао наручилац превоза, пошилалац, лице овлашћено да располаже са ствари или лице за које они одговарају, или ако се разлог због кога ствар није приспела на место опредељења налази на самој ствари.

(2) Авио-превозилац има право на превознину сразмерно корисно извршеном превозу, ако је ствар, осим у случају из става 1. овог члана, превезена само једним делом пута.

Члан 84.

(1) Ако се уместо уговорене ствари преда на превоз друга ствар чија је превознина већа од уговорене, превознина се плаћа за предату ствар.

(2) Ако се преда на превоз мање ствари него што је уговорено, или се не преда ништа, превознина се плаћа за целу уговорену количину ствари.

(3) Ако се преда мање ствари него што је уговорено, а превознина за предату другу ствар је већа од уговорене превознине, платиће се цела уговорена превознина и разлика између уговорене превознине и веће превознине за предату ствар.

Члан 85.

(1) Прималац који је овлашћен да тражи предају товарног листа и предају ствари дужан је да намири потраживање и испуни све друге услове који су наведени у товарном листу или преносивом товарном листу, а за које није изричито наведено да их плаћа, односно испуњава пошилалац или наручилац превоза.

(2) Ако је издат преносиви товарни лист, прималац је дужан да намири потраживања која су настала после издавања тог листа, ако та потраживања авио-превозилац унесе у свој примерак товарног листа.

Члан 86.

Прималац који тражи предају ствари дужан је да плати превознину и друга потраживања авио-превозиоца у вези са превозом ствари, ако се превоз врши без товарног листа.

Члан 87.

(1) За превоз на одређено време наручилац превоза плаћа превознину унапред у једнаким месечним износима, а авио-превозиоцу припада превознина само за време извршавања уговора.

(2) Ако у току важења уговора о превозу на одређено време наступе сметње у коришћењу ваздухоплова, наручилац плаћа превознину и за време трајања тих сметњи ако је сметњу он проузроковао или је сметња настала због извршења његовог налога.

(3) Авио-превозилац може одустати од уговора о превозу на одређено време ако превознина није плаћена у року утврђеном уговором.

Члан 88.

(1) Ако прималац не изврши своје обавезе, авио-превозилац има право да задржи ствар и да је преда на чување јавном складишту или другом подесном лицу или да је сам узме на чување, о чему је дужан да без одлагања обавести примаоца и пошилаоца.

(2) Ако авио-превозиоцу не буду исплаћени дуговани износи у року од 15 дана од дана предаје обавештења из става 1. овог члана, он је овлашћен да прода ствар.

(3) На чување и продају ствари из ст. 1. и 2. овог члана односе се одредбе чл. од 79. до 81. овог закона.

Члан 89.

(1) Авио-превозилац који је предао ствар примаоцу који није извршио своје обавезе из члана 85. овог закона, нема право да тражи од пошилаоца, односно од наручиоца превоза да они изврше те обавезе, осим ако су се због тога пошилалац или наручилац превоза неоправдано обогатили.

(2) Ако авио-превозилац, који је поступио у складу с одредбама члана 88. овог закона, наплати своје потраживање само делимично, он може од лица наведених у ставу 1. овог члана захтевати исплату ненаплаћеног дела потраживања.

Члан 90.

Ради обезбеђења својих потраживања из уговора о превозу ствари авио-превозилац има право залоге на ствари коју је преузео на превоз.

8. Одговорности авио-превозиоца

Члан 91.

(1) Авио-превозилац одговара за штету насталу због губитка и оштећења ствари коју прими на превоз, као и за штету насталу због закашњења у превозу и предаји ствари примаоцу.

(2) Авио-превозилац одговара за штету из става 1. овог члана коју проузрокује лице које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза.

Члан 92.

(1) Авио-превозилац одговара за губитак и оштећење ствари, као и за штету због закашњења који су настали за време превоза у ваздушном саобраћају.

(2) Авио-превозилац неће одговарати ако докаже да су он или лице које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза предузели све потребне мере да се штета избегне или ако докаже да није било могуће ове мере предузети.

(3) Претпоставља се да је штета настала за време превоза ваздухопловом, ако уговор о превозу у ваздушном саобраћају обухвата и превоз пре почетка или после завршетка превоза ваздухопловом.

Члан 93.

(1) Сматра се да је ствар изгубљена у превозу ако је авио-превозилац није предао примаоцу у року од седам дана од дана кад је по уговору дужан да је преда, или ако авио-превозилац, пре истека наведеног рока, изјави да је ствар изгубљена.

(2) Рок из става 1. овог члана рачуна се од дана кад је предаја требало да буде извршена сходно одредби члана 63. став 2. овог закона, ако уговором није предвиђен рок предаје.

Члан 94.

(1) Авио-превозилац одговара за вредност изгубљене ствари или њеног дела или за умањење вредности оштећене ствари.

(2) Авио-превозилац одговара и за штету проузроковану закашњењем, ако су ствари из става 1. овог члана предате примаоцу са закашњењем.

Члан 95.

У случају губитка или оштећења ствари вредност ствари се одређује према одређеној, односно тржишној цени ствари исте количине и својства у месту и у време предаје примаоцу.

Члан 96.

(1) Савезна влада прописује највиши износ накнаде штете коју авио-превозилац плаћа због губитка или оштећења ствари.

(2) Износ накнаде штете утврђен прописом из става 1. овог члана примењује се и на поступање авио-превозиоца супротно члану 62. став 1. и члану 67. овог закона.

(3) Износ накнаде штете због закашњења са предајом ствари не може бити већи од двоструког износа превознине.

Члан 97.

(1) Авио-превозилац се не може позивати на границу одговорности из члана 96. овог закона ако се докаже да је штета настала из радње или пропусти авио-превозиоца или лица које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза, и да су радње или пропусти учињени намерно или крајњом непажњом.

(2) Авио-превозилац се може позивати на границу одговорности ако је штету намерно или крајњом непажњом проузроковало лице које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза, ако докаже да је то лице радило ван оквира својих дужности.

Члан 98.

Авио-превозилац који се не може позивати на границу одговорности из члана 96. овог закона, одговара, осим за штете из члана 94. овог закона и за сваку другу штету проузроковану губитком, оштећењем или закашњењем са предајом ствари.

Члан 99.

(1) У уговору о превозу може се означити вредност ствари у износу већем од износа из члана 96. став 1. овог закона, и у том случају авио-превозилац одговара до означеног износа за сваку штету насталу због губитка или оштећења, као и због закашњења са предајом ствари.

(2) Авио-превозилац има право на повећање превознине, ако је вредност ствари означена на начин из става 1. овог члана.

(3) Сматра се да вредност ствари одговара износу означеном у смислу става 1. овог члана, ако авио-превозилац супротно не докаже.

Члан 100.

На превоз ствари сходно се примењују одредбе о превозу путника из члана 14. тач. 2. и 3. и чл. 33. до 35. овог закона.

Одељак III

Прихват и отпрема путника, пртљага и ствари

Члан 101.

(1) Уговор о превозу обухвата и послове прихвата и отпреме путника, пртљага и ствари који се врше за време превоза у ваздушном саобраћају.

(2) Као послови из става 1. овог члана сматрају се:

1) отпремање путника из пристанишне зграде и праћење или превоз до ваздухоплова и обратно, односно праћење или превоз путника од једног до другог ваздухоплова;

2) превоз регистрованог пртљага и ствари из просторије одређене за пријем пртљага односно ствари од складишта или од других превозних средстава на ваздухопловном пристаништу до ваздухоплова и њихов утовар и слагање у ваздухоплов;

3) истовар регистрованог пртљага и ствари из ваздухоплова и њихов превоз у просторију одређену за издавање пртљага путницима, односно ствари до складишта или до других превозних средстава на ваздухопловном пристаништу;

4) претовар регистрованог пртљага и ствари из једног ваздухоплова у други на платформи ваздухопловног пристаништа;

5) старање да се регистровани пртљак и ствари утоварају у ваздухоплов, односно истоварају из ваздухоплова према одговарајућим документима.

Члан 102.

(1) Ако послове прихвата и отпреме не обавља авио-превозилац већ друго лице које обавља послове прихвата и отпреме, односи између превозиоца и тог лица уређују се уговором.

(2) Уговором из става 1. овог члана лице које обавља послове прихвата и отпреме обавезује се да ради извршења уговора о превозу у ваздушном саобраћају уредно и благовремено обави послове прихвата и отпреме путника, пртљага и ствари, а авио-превозилац се обавезује да том лицу плати одређену накнаду.

Члан 103.

Закључивањем уговора из члана 102. овог закона лице које обавља послове прихвата и отпреме обавезује се и да предузима радње потребне за очување права авио-превозиоца према имаоцима захтева за располагање пртљагом или стварима који су му поверени на руковање.

Члан 104.

(1) Авио-превозилац одговара лицу из члана 102. овог закона за штету насталу услед руковања опасном ствари или са ствари која се превози под посебним условима ако о природи тих ствари није обавестио то лице, или ако му није дао потребна упутства, осим ако је то лице за природу ствари знало или морало знати.

(2) Авио-превозилац одговара лицу из члана 102. овог закона за штету предвиђену у члану 53. став 2. и члану 56. став 3. овог закона.

Члан 105.

(1) За штету коју проузрокује у извршењу послова прихвата и отпреме и лице из члана 102. овог закона одговара превозиоцу, по правилима одговорности авио-превозиоца при извршењу уговора о превозу.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, лице из члана 102. овог закона одговара и путнику односно имаоцу захтева за располагање пртљагом или стварима, ако је штету проузроковало намерно или крајњом непажњом, или ако је радило ван оквира своје дужности.

Члан 106.

Одредба уговора о превозу којом авио-превозилац преузима већу одговорност од оне која је прописана овим законом обавезује лице из члана 102. овог закона само ако је оно на то изричито пристало.

Члан 107.

Одредбе уговора о обављању послова прихвата и отпреме којима се смањује одговорност лица из члана 102. овог закона, предвиђена овим законом, или којима се смањује одговорност авио-превозиоца из члана 104. овог закона, или којима се на штету трећег лица мењају одредбе о њиховој одговорности предвиђене овим законом, без правног су дејства.

Одељак IV

Рекламације

Члан 108.

(1) Потраживања из уговора о превозу ималац права остварује подношењем рекламације авио-превозиоцу у писаном облику са одговарајућим доказима.

(2) Ако авио-превозилац у року од 30 дана од дана доставе рекламације не удовољи захтеву из рекламације, ималац права може своје потраживање остварити подношењем тужбе суду.

(3) На захтев имаоца права авио-превозилац плаћа затезну камату од дана доставе рекламације.

(4) На потраживања авио-превозиоца камата тече од дана доставе захтева путнику, односно наручиоцу превоза.

Г л а в а II

Уговор о медицинском превозу и пружању услуга из ваздуха

Члан 109.

(1) Уговором о медицинском превозу и пружању услуга из ваздуха предузеће, друго правно лице или државни орган (у даљем тексту: вршилац услуге), обавезује се да изврши услугу медицинског превоза, односно услугу из ваздуха, а наручилац услуге да плати одређену накнаду.

(2) На уговор из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе чл. 13, 14. и 42. овог закона.

Члан 110.

Вршилац услуге из члана 109. овог закона дужан је да извршава налоге наручиоца услуга које произилазе из одредаба уговора и намене ваздухоплова, осим ако би се извршењем таквог налога ваздухоплов или лица у ваздухоплову изложили опасности или проузроковала штета трећим лицима.

Члан 111.

На извршење уговора из члана 109. овог закона примењују се одредбе савезног закона којима је регулисан уговор о делу, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 112.

На штету због смрти, оштећења здравља или повреде наручиоца услуге, овлашћеног лица наручиоца, или корисника услуге који се налазе у ваздухоплову, као и на штету због губитка или оштећења наручиоцевих ствари које се налазе у ваздухоплову ради извршења услуге, сходно се примењују одредбе овог закона о одговорности за штету из уговора о превозу путника и ствари.

Члан 113.

(1) Вршилац услуге одговара за штету коју наручиоцу у извршењу уговора о услузи из члана 109. овог закона учине лица која су по његовом налогу и за његов рачун радила на извршењу те услуге.

(2) Уговором из става 1. овог члана не може се искључити одговорност за штету коју намерно или крајњом непажњом причине лица која су по налогу и за рачун вршиоца услуге радила на извршењу те услуге.

Члан 114.

(1) Потраживања по основу уговора из члана 141. овог закона, као и регресна потраживања по том основу застаревају за једну годину.

(2) Рок застарелости из става 1. овог члана почиње тећи:

1) код уговора о медицинском превозу и услузи из ваздуха од дана доспелости потраживања;

2) код регресних потраживања од дана утврђеног у члану 141. став 2. тачка 4. овог закона.

Г л а в а III

Уговор о закупу ваздухоплова

Члан 115.

Уговором о закупу ваздухоплова, у смислу овог закона, обавезује се закуподавац да одређени ваздухоплов преда закупцу на коришћења, купац се обавезује да за то плаћа одређену закупнину.

Члан 116.

(1) Закуподавац је дужан да преда закупцу ваздухоплов у стању да се може користити према уговореној или уобичајеној намени.

(2) Ако је уговором о закупу ваздухоплова предвиђено да закуподавац обезбеди посаду ваздухоплова, у том случају посада је дужна да извршава налоге закупца, осим ако би то угрозило безбедност ваздухоплова, путника, пртљага, ствари и трећих лица.

Члан 117.

У случају сумње да ли је закључен уговор о закупу или уговор о превозу на одређено време сматра се да је закључен уговор о превозу на одређено време.

Члан 118.

(1) Закупнина се плаћа месечно унапред, рачунајући од дана предаје закупљеног ваздухоплова, ако уговором није другачије одређено.

(2) Закупнина не припада закуподавцу за време док је купац био спречен да користи ваздухоплов кривицом закуподавца, или због скривеног недостатка ваздухоплова ако је овај постојао у време предаје ваздухоплова закупцу.

(3) Закуподавац може својом изјавом раскинути уговор ако му закупнина није плаћена у року од 15 дана после доспелости, чиме се не дира у његово право на накнаду штете.

(4) У случају из става 3. овог члана уговор ће остати на снази ако купац исплати дужну закупнину пре него што прими изјаву о раскиду.

Члан 119.

Уговор о закупу престаје у случају уништења ваздухоплова и трајне неупотребљивости ваздухоплова, ако уговором није другачије одређено.

Члан 120.

(1) Ако купац не врати закуподавцу ваздухоплов по истеку времена за враћање предвиђеног уговором о закупу, дужан је да плати сразмерну накнаду у висини двоструке уговорене закупнине за прекорачено време.

(2) Ако је купац крив за закашњење у враћању ваздухоплова, одговара, поред износа из става 1. овог члана, и за сваку штету коју због тога претрпи закуподавац.

Члан 121.

Награда за трагање и спасавање закупљеним ваздухопловом за време трајања уговора о закупу припада закупцу.

Члан 122.

Закупац може дати ваздухоплов у закуп другоме (подзакуп) само на основу пристанка закуподавца датог у писменом облику.

Члан 123.

(1) Ако у току важења уговора о закупу дође до промене власника, уговор о закупу важи до истека рока предвиђеног тим уговором, под условом да је то право уписано у Југословенски регистар цивилних ваздухоплова (у даљем тексту: Регистар ваздухоплова).

(2) Закупац из става 1. овог члана има право прече куповине ваздухоплова, док закуп траје.

Г л а в а IV

Уговор о осигурању у ваздушном саобраћају

Члан 124.

(1) Уговором о осигурању у ваздушном саобраћају по одредбама овог закона осигуравају се:

1) ваздухоплов и његова опрема, као и ствари које се ваздухопловом превозе или се на њему налазе;

2) путници од последица несрећног случаја;

3) власник, односно корисник ваздухоплова од одговорности за штету причињену ваздухопловом трећим лицима.

(2) Трећа лица, у смислу става 1. тачка 3. овог члана, су лица која нису субјекти уговора о осигурању.

(3) Уговором из става 1. овог члана могу се осигурати и превозина, трошкови осигурања, очекивани добитак, заложно и остала права и материјалне користи које постоје или се оправдано могу очекивати у вези са ваздушним саобраћајем, а могу се проценити у новцу.

Члан 125.

Одредбе овог закона које се односе на осигурање односе се и на реосигурање предмета из члана 124. овог закона, ако је закључено по полисама или условима уобичајеним за осигурање у ваздушном саобраћају.

Члан 126.

(1) Уговор о осигурању у ваздушном саобраћају закључује се на одређено време, а може се закључити и за одређено путовање.

(2) Осигурање у ваздушном саобраћају за одређено путовање почиње од тренутка кад се ваздухоплов стави у покрет ради извршења осигураног путовања у месту поласка наведеном у уговору о осигурању, до заустављања ваздухоплова непосредно после слетања у место одређења наведено у уговору о осигурању.

Члан 127.

(1) Из осигурања у ваздушном саобраћају су искључене штете настале посредно или непосредно услед недостатака ваздухоплова за безбедан ваздушни саобраћај, ако је осигураник за њих знао или могао сазнати дужном пажњом, а није спречио настанак штете иако је могао.

(2) Одредба става 1. овог члана не односи се на штете настале услед недостатака ваздухоплова за безбедан ваздушни саобраћај о којима је осигуравач био обавештен или за које је сазнао на други начин приликом закључивања уговора о осигурању.

(3) Недостацима ваздухоплова за безбедан ваздушни саобраћај, у смислу овог члана, сматрају се технички недостаци, недовољна опремљеност ваздухоплова и neodговарајућа посада или непрописно оптерећење ваздухоплова.

(4) Из осигурања у ваздушном саобраћају на одређено време су, поред штете из става 1. овог члана, искључене и штете настале посредно или непосредно услед ризика остварених ван подручја ваздушног саобраћаја предвиђеног у уговору о осигурању, осим ако је до прекорачења граница подручја ваздушног саобраћаја дошло услед више силе, грешке у управљању ваздухопловом или ради спасавања имовине и живота или пружања здравствене помоћи, као и у случају мањих прекорачења која нису знатније утицала на настанак и величину штете.

Члан 128.

(1) Уговор о осигурању у ваздушном саобраћају закључен на одређено време, продужава се за време трајања неодложних поправки и оштећења покривених осигурањем које су започете у току трајања осигурања и које се изводе без неоправданих задржавања, а најдуже 15 дана од дана истека уговореног рока осигурања, ако се за то време ваздухоплов не може користити за безбедан ваздушни саобраћај.

(2) Осигураник је дужан да благовремено обавести осигуравача о случају из става 1. овог члана.

Члан 129.

(1) У случају кад се изврши оправка оштећеног ваздухоплова или се изгубљени, односно уништени делови опреме ваздухоплова замене, из осигурања се надокнађује само штета у висини стварних трошкова нужних за оправку ваздухоплова и замену делова, али не и штета настала услед губитка вредности ваздухоплова до кога је дошло и поред извршене оправке ваздухоплова и замене делова.

(2) Накнада штете из става 1. овог члана извршиће се без обзира да ли је оправком ваздухоплова и заменом делова дошло до повећања вредности ваздухоплова.

Члан 130.

Сматра се да је осигурани ваздухоплов нестао оног дана кад је прекинута свака веза између ваздухоплова и надлежне контроле летења, односно оног дана на који се односе последње поуздане вести о ваздухоплову.

Члан 131.

На уговоре о осигурању у ваздушном саобраћају сходно се примењују одредбе савезног закона којим се уређује осигурање имовине и лица и одредбе о уговорима о пловидбеном осигурању савезног закона којим се уређује поморска и унутрашња пловидба, осим посебних одредаба о осигурању бродова, ако овим законом није друкчије одређено.

Г л а в а V

Одговорност за штете које се ваздухопловом у лету причине трећим лицима

Члан 132.

(1) Власник, односно корисник ваздухоплова и лице које је по његовом налогу или за његов рачун радило на извршењу превоза, односно услуга из ваздуха (у даљем тексту: одговорно лице), одговара за штету насталу на земљи због смрти, оштећења здравља или повреде трећих лица, као и за штету причињену на стварима, коју проузрокује ваздухоплов у лету или лица или ствари које су испале или су избачене из ваздухоплова у лету, ако је штета директна последица чињенице која је штету проузроковала.

(2) Одредба става 1. овог члана односи се и на штету која је проузрокована самим пролазом ваздухоплова кроз ваздушни простор ако је до штете дошло услед непридржавања прописа о безбедности ваздушног саобраћаја.

(3) За штету из става 1. овог члана коју причини ваздухоплов узет у закуп одговара купац ваздухоплова.

(4) Ако право закупа није уписано у Регистар ваздухоплова за штету из става 1. овог члана коју причини ваздухоплов узет у закуп солидарно одговарају купац и власник, односно корисник ваздухоплова.

(5) За штету из става 1. овог члана коју причини ваздухоплов солидарно одговарају лица из ст. 1. и 3. овог члана и наручилац превоза целим капацитетом ваздухоплова на одређено време и наручилац услуге медицинског превоза и услуге из ваздуха.

Члан 133.

За штету из члана 132. став 1. овог закона која настане као последица судара или међусобног ометања два или више ваздухоплова, као и за штету коју заједнички причине два или више ваздухоплова, одговарају солидарно сва одговорна лица.

Члан 134.

(1) Одговорно лице одговара за штету из члана 132. став 1. овог закона до висине вредности (цене) новог ваздухоплова у време удеса.

(2) За штету због смрти, оштећења здравља или повреде одговорно лице одговара до износа утврђеног прописом Савезне владе из члана 30. овог закона.

Члан 135.

(1) На границу одговорности из члана 134. овог закона не може се позивати:

1) одговорно лице, ако се докаже да је штета проузрокована намерно или крајњом непажњом;

2) лице које се противправно користило ваздухопловом којим је проузрокована штета.

(2) Одговорно лице се може позивати на границу одговорности из члана 134. овог закона ако докаже да је лице које је, по његовом налогу и за његов рачун радило на извршењу превоза, починило штету намерно или крајњом непажњом, радећи ван оквира своје дужности.

Члан 136.

Укупан износ накнаде који се може захтевати од више одговорних лица за штету коју причини ваздухоплов из једног догађаја не може бити већи од износа који је одређен у члану 134. овог закона, осим ако је штета проузрокована намерно или крајњом непажњом.

Члан 137.

(1) Ако причињена штета трећим лицима и стварима на земљи прелази износе предвиђене у члану 134. овог закона, половина износа ће се употребити за накнаду штете због смрти, оштећења здравља или телесне повреде лица, а друга половина на накнаду осталих штета, сразмерно њиховој висини.

(2) Ако износ из става 1. овог члана одређен за накнаду штете због смрти, оштећења здравља или телесне повреде није за то

довољан, неподмирени део ће се намирити из друге половине износа у сразмери са осталим штетама.

Члан 138.

(1) Одговорно лице из члана 132. може се делимично или потпуно ослободити одговорности ако докаже:

1) да је штета настала радњом оштећеног или лица које је по налогу и за рачун оштећеног радило;

2) да је ваздухоплов којим је штета причињена противправно користило друго лице, а да је одговорно лице предузело све потребне мере да се спречи противправно коришћење ваздухоплова.

(2) Одговорно лице које не докаже да је предузело мере из става 1. овог члана, одговара за штету солидарно са лицем које је противправно користило ваздухоплов.

Члан 139.

Одговорно лице се не може ослободити одговорности према одредбама члана 138. став 1. тачка 1. овог закона ако су штету проузроковала лица која су по налогу и за рачун оштећеног радила, а оштећени докаже да су та лица радила ван оквира њихових дужности.

Члан 140.

(1) Одредбе чл. 132. до 139. овог закона односе се и на државне ваздухоплове.

(2) На страни ваздухоплов, одредбе ове главе закона се примењују под условима узајамности.

Г л а в а VI

Застарелост потраживања

Члан 141.

(1) Потраживање из уговора о превозу, као и регресна потраживања у вези с тим уговором застаревају за две године.

(2) Време застарелости почиње тећи:

1) код уговора о превозу путника:

- у случају смрти, оштећења здравља, повреде путника или закашњења у превозу - од дана када је ваздухоплов стигао или требало да стигне у место одређења;

- у случају смрти која је наступила после искрцавања путника из ваздухоплова, као последица повреде настале у току превоза - од дана смрти, с тим да тужба мора бити поднесена најдоцније у року од три године од дана када је ваздухоплов стигао или је требало да стигне у место одређења;

2) код превоза ручног пртљага - од дана када је ваздухоплов стигао или је требало да стигне у место одређења;

3) код превоза регистрованог пртљага и ствари:

- у случају губитка или оштећења - од дана када су предате, односно требало да буду предате у место одређења;

- у случају осталих потраживања - од дана када је потраживање требало испунити;

4) код регресних захтева - од дана када је настала обавеза исплате потраживања на основу судске одлуке или на основу сваког другог акта којим се заснива право на регрес;

5) код уговора о прихвату и отпреми путника, пртљага и ствари - од дана одређеног у тач. 1. до 3. овог става.

Члан 142.

(1) Потраживања из уговора о закупу, као и регресна потраживања из тог уговора застаревају за једну годину.

(2) Рок застарелости из става 1. овог члана почиње тећи:

1) код уговора о закупу - од дана доспелости потраживања;

2) код регресних потраживања - од дана утврђеног у члану 141. став 2. тачка 4. овог закона.

ТРЕЋИ ДЕО

**ОСНОВЕ СВОЈИНСКО-ПРАВНИХ ОДНОСА НА
ВАЗДУХОПЛОВУ****ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ**

Члан 143.

Ваздухоплов је покретна ствар.

Члан 144.

(1) На основу правног посла, права на ваздухоплову стичу се уписом у Регистар ваздухоплова.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, права по основу уговора о закупу уговореном у трајању краћем од шест месеци не морају се уписати у Регистар ваздухоплова.

(3) Упис права на ваздухоплову у Регистар ваздухоплова, начин вођења регистра и поступак органа надлежних за уписивање врши се према одредбама о регистрацији ваздухоплова у смислу савезног закона којим се уређује ваздушни саобраћај.

Г л а в а I

Право својине

Члан 145.

Власник ваздухоплова има право да ваздухоплов држи, да га користи и да њиме располаже у границама одређеним законом.

Члан 146.

(1) Предмет права својине може бити и ваздухоплов у изградњи.

(2) Право својине на ваздухоплову у изградњи обухвата ствари које су у ваздухоплову у изградњи уграђене.

(3) Ако у Регистар ваздухоплова није што друго уписано, право својине на ваздухоплову у изградњи обухвата и ствари које се налазе у фабрикама и радионицама, а нису уграђене у ваздухоплов, ако су по својој изградњи одређене искључиво за уградњу у одређени ваздухоплов или за његов припадак, или ако су на видљив начин обележене или издвојене за уградњу у тај ваздухоплов.

Члан 147.

(1) Ваздухоплов и ваздухоплов у изградњи могу бити у сувласништву, а сувласништво се одређује уделима.

(2) Сваки сувласник може, сагласно одредбама овог закона, свој удео на ваздухоплову отуђити или оптеретити.

Г л а в а II

Уговорно založno право на ваздухоплову

Члан 148.

Уговорно založno право на ваздухоплову је право по коме је поверилац овлашћен да се намири из продајне цене ваздухоплова остварене судском продајом, ако му обезбеђено потраживање уговорним zaloжним правом не буде намирено о доспелости.

Члан 149.

Превознина, накнада за услугу медицинског превоза и пружање услуге из ваздуха и закупнина, као и награда за извршено трагање за ваздухопловом и његово спасавање припадају уговорном zaloжном дужнику, ако није друкчије уговорено.

Члан 150.

(1) Уговорно založno право односи се и на накнаду која из осигурања ваздухоплова припада власнику, односно кориснику ваздухоплова, ако није друкчије уговорено.

(2) Ако је осигуравач био обавештен о уговорном zaloжном праву, не може накнаду из осигурања исплатити осигуранику без пристанка уговорног zaloжног повериоца.

Члан 151.

Уговорно založno право у корист главнице постоји и за трогодишње уговорене или законске камате, доспеле до покретања извршног поступка, камате доспеле у току тог поступка, као и за трошкове уписа уговорног zaloжног права, парничног и извршног поступка.

Члан 152.

(1) На уговорном zaloжном праву на ваздухоплову може се засновати подzаложно право у корист трећих лица.

(2) Ако је засновано подzаложно право у корист трећих лица, уговорни zaloжни дужник може подмирити свој дуг уговорном zaloжном повериоцу само ако то дозволи уговорни пазаложни поверилац или ако дужни износ положи у депозит код суда.

(3) Уговорно zaloжно право остаје на снази за потраживање уговорног пазаложног повериоца, ако уговорни zaloжни дужник не поступи по одредби става 1. овог члана.

Члан 153.

(1) Ваздухоплов оптерећен уговорним zaloжним правом не може бити трајно повучен из ваздушног саобраћаја без претходног пристанка свих уговорних zaloжених поверилаца.

(2) Уговорни zaloжни дужник може захтевати од суда да се ваздухоплов прода на јавној продаји, ако сви уговорни zaloжни повериоци нису дали свој пристанак.

Члан 154.

За заснивање уговорног zaloжног права на сувласничком делу на ваздухоплову потребан је пристанак сувласника чији удели заједно чине више од половине вредности ваздухоплова.

Члан 155.

(1) Ако су уговорним zaloжним правом оптерећени сувласнички удели који чине више од половине вредности ваздухоплова уговорни zaloжни поверилац може тражити продају целог ваздухоплова, али се намирење његовог потраживања може вршити само из дела продајне цене који се односи на уделе оптерећене тим уговорним zaloжним правом.

(2) Одредба става 1. овог члана односи се и на трошкове одржавања.

Члан 156.

Уговорно zaloжно право и његов ред првенства, стечен уписом у Регистар ваздухоплова, не престаје брисањем ваздухоплова из Регистра, и ако је брисање уследило због тога што је ваздухоплов постао трајно неупотребљив, нестао или је из других разлога повучен из употребе за ваздушни саобраћај.

Члан 157.

Уговорно zaloжно право престаје:

- 1) брисањем из Регистра ваздухоплова;
- 2) продајом ваздухоплова у извршном или стечајном поступку.

Члан 158.

(1) Уговорно zaloжно право може се уписати за исто потраживање нераздељено на два или више ваздухоплова или на два или више уговорних zaloжних потраживања (заједничко уговорно zaloжно право).

(2) У случају из става 1. овог члана поверилац је овлашћен да тражи намирење целог потраживања из сваког појединог ваздухоплова оптерећеног уговорним zaloжним правом.

Члан 159.

(1) Zaloжно право уписано у страни регистар ваздухоплова на ваздухоплов који накнадно стекне државну припадност Савезне Републике Југославије уписаће се у Регистар ваздухоплова као предбележба уговорног zaloжног права ако је наведено у исправи о брисању ваздухоплова из страног регистра, с тим што ће му се признати ред првенства према часу који је био меродаван за утврђивање његовог реда првенства у страном регистру.

(2) Уговорни zaloжни поверилац из става 1. овог члана дужан је да за уписану предбележбу поднесе доказе у року од 30 дана од дана уписа предбележбе.

Члан 160.

Одредбе овог закона о уговорном zaloжном праву на ваздухоплову сходно се примењују и на ваздухоплов у изградњи.

Г л а в а III

Законско zaloжно право на ваздухоплову

Члан 161.

Законско zaloжно право на ваздухоплову постоји за:

1) судске трошкове учињене у заједничком интересу свих поверилаца у току поступка извршења или обезбеђења ради чувања ваздухоплова или спровођења принудне продаје;

2) потраживања која се односе на плаћање које се дугује по основу трагања за ваздухопловом или његовог спасавања;

3) потраживања која се односе на ванредне трошкове нужне за очување ваздухоплова.

Члан 162.

(1) Превознина и накнада за услугу медицинског превоза и услугу из ваздуха, коју путник или наручилац превоза, односно услуге дугује припада законском zaloжном повериоцу.

(2) Законско заложно право на ваздухоплову се односи и на накнаду која из осигурања ваздухоплова припада власнику, односно кориснику ваздухоплова.

(3) Законско заложно право на ваздухоплову у корист главнице односи се и на камате према одредби члана 151. овог закона.

Члан 163.

(1) Потраживања обезбеђена законским заложним правом намирају се пре свих осталих права.

(2) Ако се потраживања која имају исти ред првенства не могу у потпуности намирити, намириће се сразмерно.

(3) Код потраживања наведених у члану 161. тачка 2. овог закона касније настало потраживање има предност пред ранијим, а у случају сумње, претпоставља се да су та потраживања настала истовремено.

Члан 164.

Потраживања обезбеђена законским заложним правом последњег путовања имају предност пред потраживањима ранијег путовања.

Члан 165.

Законско заложно право на ваздухоплову престаје:

1 престанком потраживања обезбеђеног законским заложним правом;

2) истеком рока од 90 дана од дана настанка;

3) принудном продајом у извршном или стечајном поступку;

4) добровољном продајом, под условом:

- да је извршен упис преноса права власништва, односно коришћења у Регистар ваздухоплова и да је тај упис објављен на начин како се објављује упис у регистар предузећа, као и на огласној табли суда на чијем се подручју води регистар ваздухоплова у коју је ваздухоплов уписан;

- да поверилац који има законско заложно право у року од 60 дана од дана објаве огласа о упису преноса, али пре истека рока од 90 дана од дана настанка потраживања, не покрене судски поступак за намирење овог потраживања.

Члан 166.

Изузетно од одредаба члана 165. тач. 2. и 3. овог закона потраживање обезбеђено законским заложним правом не престаје, ако се у року од 90 дана од дана настанка потраживања:

1) потраживање забележи у Регистар ваздухоплова у који је ваздухоплов уписан;

2) странке споразумеју о висини потраживања;

3) пред судом поведе поступак за признање овог потраживања, у ком случају суд утврђује да ли постоје оправдани разлози за повраћај у пређашње стање.

Члан 167.

Рок из члана 165. тачка 2. овог закона рачуна се код законског заложног права за потраживање за трошкове и награде трагања и спасавања, као и за изванредне трошкове нужне за очување ваздухоплова - од дана кад су радње предузете.

Члан 168.

(1) Рок из члана 165. тачка 2. овог закона престаје тећи доношењем тужбе за остваривање потраживања, под условом да се изврши заустављање ваздухоплова или да се забележба поднесене тужбе упише у Регистар ваздухоплова у који је ваздухоплов уписан.

(2) Кад пресуда на основу поднесене тужбе која је била предмет забележбе постане извршна, законско заложно право престаје у року од 60 дана од дана извршности пресуде ако поверилац у том року не затражи принудну продају или заустављање ваздухоплова. Поверилац има право у том року да тражи од суда да потраживање из овог законског заложног права упише као уговорно заложно право са редом првенства према часу кад је забележба тужбе за остваривање законског заложног права уписана у Регистар ваздухоплова.

Члан 169.

Законско заложно право на ваздухоплову не престаје брисањем ваздухоплова из Регистра ваздухоплова.

Члан 170.

(1) Престанком законског заложног права не престаје и потраживање које је било обезбеђено тим правом.

(2) Уступањем потраживања обезбеђеног законским заложним правом преноси се и законско заложно право.

Члан 171.

Одредбе овог закона о законском заложном праву не примењују се у случају да је власнику односно кориснику ваздухоплов одузет противправном радњом, а поверилац није савестан.

Глава IV

Право прече куповине

Члан 172.

Ако један од сувласника отуђује свој удео на ваздухоплову, остали сувласници имају право прече куповине, ако је то право уписано у Регистар ваздухоплова.

Члан 173.

На право прече куповине на ваздухопловима сходно се примењују одредбе о праву прече куповине из савезног закона којим се уређују облигациони односи.

ЧЕТВРТИ ДЕО

ПОСТУПАК ИЗВРШЕЊА И ОБЕЗБЕЂЕЊА НА ВАЗДУХОПЛОВУ

Члан 174.

(1) Принудно извршење судске одлуке које гласи на испуњење обавезе, као и ради обезбеђења потраживања на ваздухоплову може се вршити ако се ваздухоплов налази на територији Савезне Републике Југославије.

(2) Извршење и обезбеђење може се дозволити и на ваздухоплову који се не налази на територији Савезне Републике Југославије ако је уписан у Регистар ваздухоплова.

Члан 175.

(1) Не могу бити предмет извршења или обезбеђења:

1) државни и санитетски ваздухоплови;

2) инострани ваздухоплов који у складу са важећим прописима, прелеће преко територије Савезне Републике Југославије или слети на аеродром на територији Савезне Републике Југославије због више силе или ради безбедности пловидбе (ваздухоплов у нужди), док виша сила или разлози безбедности пловидбе трају, као и кад слети по наређењу надлежног органа.

(2) Ваздухоплов из става 1. тачке 2. овог члана може бити предмет извршења или обезбеђења ако се поступак спроводи ради извршења или обезбеђења потраживања које је настало за време прелета или задржавања ваздухоплова на територији Савезне Републике Југославије.

Члан 176.

(1) Не може да буде предмет извршења продајом ваздухоплов који представља основно средство и неопходан је за обављање основне делатности предузећа или другог правног лица против кога се спроводи извршење.

(2) Одредба става 1. овог члана не односи се на извршење продајом ради остваривања потраживања тражиоца извршења, ако се ради о потраживању обезбеђеном уговорним заложним правом или ако се ради о намирењу неког потраживања обезбеђеног законским заложним правом.

(3) Одредба става 1. овог члана не односи се на извршење продајом ради намирења потраживања која произлазе из:

1) штете настале на земљи због смрти, оштећења здравља или повреде лица које је проузроковао ваздухоплов у лету на коме се спроводи извршење или које су претрпела лица у ваздухоплову услед искоришћавања тог ваздухоплова;

2) трагања и спасавања, пружања помоћи или чувања ваздухоплова;

3) уговора о превозу или другог уговора о искоришћавању ваздухоплова који је предмет извршења;

4) снабдевања, поправке и опреме ваздухоплова који је предмет извршења.

Члан 177.

(1) Привремена мера заустављања и чувања ваздухоплова не може се дозволити у току извршења јавног превоза по утврђеном реду летења (редовни, линијски саобраћај), ако се томе противи власник односно корисник ваздухоплова.

(2) Зауостављање и чување ваздухоплова не може се дозволити ни на ваздухоплову у току извршења превоза у ванредном (слободном) саобраћају, ако се ваздухоплов налази непосредно пред полетањем или наставља раније започети превоз, ако се томе противи власник односно корисник ваздухоплова.

(3) Зауостављање и чување ваздухоплова из става 2. овог члана може се дозволити ако се поступак спроводи ради извршења потраживања насталог у вези с тим превозом.

(4) Одредбе овог члана примењују се и на страни ваздухоплов, под условима узајамности.

Члан 178.

(1) Ако се привремена мера одређује ради обезбеђења новчаних потраживања, ваздухоплов ће се ослободити зауостављања или чувања ако авио-превозилац да обезбеђење у висини износа потраживања за које се тражи зауостављање, под условима да је то обезбеђење расположиво и преносиво у корист повериоца.

(2) Висина обезбеђења из става 1. овог члана не може бити већа од износа ограничене одговорности, ако се ради о потраживањима за која дужник може ограничити своју одговорност.

(3) Кад један од домаћих судова на основу одредбе става 1. овог члана ослободи ваздухоплов од зауостављања, ниједан други домаћи суд не може дозволити зауостављање тог или било ког другог ваздухоплова за исто потраживање и за исто повериоца, под условом да је дато обезбеђење расположиво и преносиво у корист повериоца.

Члан 179.

(1) За одлучивање о предлогу за извршење и обезбеђење стварно је надлежан суд на чијем се подручју води регистар у који је ваздухоплов уписан.

(2) Извршење спроводи стварно надлежан суд на чијем се подручју у време спровођења извршења налази ваздухоплов који је предмет извршења.

Члан 180.

О предлогу за извршење и спровођење извршења на страном ваздухоплову, и на домаћем ваздухоплову који није уписан у Регистар ваздухоплова, решава и извршење спроводи стварно надлежан суд на чијем се подручју налази предмет извршења у време подношења предлога за извршење.

Члан 181.

О предлогу за одређивање привремених мера на ваздухоплову решава и привремене мере спроводи стварно надлежан суд на чијем се подручју ваздухоплов налази у време подношења предлога за одређивање привремених мера, односно у време спровођења привремених мера.

Члан 182.

За извршење, односно за обезбеђење на стварима које се ради превоза налазе на ваздухоплову на коме се спроводи извршење или обезбеђење искључиво је надлежан суд који спроводи извршење, односно обезбеђење на ваздухоплову.

Члан 183.

(1) Предлог за принудну продају ваздухоплова који је уписан у Регистар ваздухоплова, предлог за оснивање принудног заложног права или за предбележбу принудног заложног права на ваздухоплову или на праву укњиженом на њему подноси се органу који води регистар.

(2) Орган из става 1. овог члана доставиће предлоге надлежном суду.

(3) Време предаје предлога органу који води регистар сматра се као време предаје предлога надлежном органу.

Члан 184.

На поступак извршења и обезбеђења на ваздухоплову у ваздушном саобраћају сходно се примењују одредбе о поступку извршења и обезбеђења на бродовима из савезног закона којим се уређује поморска и унутрашња пловидба, ако овим законом није друкчије одређено.

ПЕТИ ДЕО

МЕРОДАВНО ПРАВО И НАДЛЕЖНОСТ СУДОВА У САВЕЗНОЈ РЕПУБЛИЦИ ЈУГОСЛАВИЈИ ЗА СПОРОВЕ С МЕЂУНАРОДНИМ ОБЕЛЕЖЈЕМ

Члан 185.

(1) Одредбе овог закона о уговорима о превозу путника и ствари не примењују се на односе који настају у међународном ваздушном саобраћају, ако су странке уговориле примену одређеног другог права.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, одредбе о уговорима из чл. 4. до 140. овог закона обавезно се примењују:

1) кад су обе уговорне стране – физичка или правна лица са пребивалиштем, односно седиштем у Савезној Републици Југославији, а место поласка или место опредељења се налази у Савезној Републици Југославији;

2) ако би се применом другог права повредиле одредбе овог закона, које се уговором странака не могу искључити и мењати, а место поласка или место опредељења се налази у Савезној Републици Југославији;

3) ако би путник применом другог права био стављен у неповољнији положај него применом одредаба овог закона.

(3) Уговор закључен противно одредбама става 2. овог члана без правног је дејства.

Члан 186.

(1) Ако се право чију су примену уговорне стране уговориле не може применити на цео уговор, или на неки од односа који проистичу из уговора, или ако стране нису изричито одредиле право које ће се примењивати, а њихова се намера о примени одређеног права не може недвосмислено утврдити ни из околности случаја, на уговор или на уговорни однос примењује се право које је с њим у најближој вези.

(2) Ако из битних околности не произилази ништа друго, на главна права и главне обавезе примењује се, као најближе, право државе у којој је у време закључења уговора превозилац имао пребивалиште, односно седиште.

(3) На споредна права и споредне обавезе примењује се право места где су те радње извршене односно где је требало да буду извршене.

Члан 187.

Уговор и свака друга правна радња извршена у испуњењу тог уговора ваљани су у погледу форме ако је уговор закључен, односно радња извршена у облику који је прописан правом места државе у којој је закључен уговор, односно извршена радња или правом према коме се оцењују главна права и главне обавезе из уговора.

Члан 188.

У споровима о праву својине, заложном праву и другим правима на ваздухоплову примењује се право државе у којој је ваздухоплов регистрован.

Члан 189.

На одговорност за штете из члана 132. став 1. овог закона примењује се право државе на чијој је територији штета причињена.

Члан 190.

Одредбе страног права не примењују се ако би се дејство примене очигледно противило јавном поретку Савезне Републике Југославије.

Члан 191.

Југословенски суд је искључиво надлежан за суђење:

1) у споровима о награди за спасавање државних ваздухоплова и споровима о накнади штете настале због судара ваздухоплова од којих је један државни ваздухоплов;

2) за извршење на ваздухопловима уписаним у Регистар ваздухоплова, као и у споровима који настану у току и поводом судског извршног поступка који југословенски суд спроводи на тим ваздухопловима.

ШЕСТИ ДЕО

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 192.

Одредбе овог закона не односе се на облигационе односе и основе својинско-правних односа који су настали пре ступања на снагу овог закона.

Члан 193.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о облигационим и основним материјално-правним односима у ваздушној пловидби („Службени лист СФРЈ”, бр. 22/77 и 12/85).

Члан 194.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

176.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

У К А З

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПОМОРСКОЈ И УНУТРАШЊОЈ ПЛОВИДБИ

Проглашава се Закон о поморској и унутрашњој пловидби, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 4. марта 1998. године.

ПР бр. 120
4. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ПОМОРСКОЈ И УНУТРАШЊОЈ ПЛОВИДБИ

ПРВИ ДЕО

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се безбедност пловидбе на мору и унутрашњим водама Савезне Републике Југославије, пловни путеви на обалном мору и на унутрашњим водама у Савезној Републици Југославији, државна припадност, идентификација и упис брода, основи својинско-правних односа у погледу бродова, бродар, облигациони односи који се односе на бродове, пловидбене незгоде, поступак извршења и обезбеђења на бродовима и меродавно право и надлежност судова у Савезној Републици Југославији за спорове са међународним обележјем.

Члан 2.

Бродови који имају југословенску државну припадност (у даљем тексту: југословенски бродови) када се налазе на отвореном мору су под суверенитетом Савезне Републике Југославије.

Члан 3.

Одредбе овог закона које се односе на бродове односе се и на ратне бродове и друге пловне објекте поморске и унутрашње пловидбе, ако је то овим законом предвиђено.

Члан 4.

На односе који нису уређени овим законом и другим прописима донесеним на основу овог закона, примењују се обичаји у поморској и унутрашњој пловидби.

Члан 5.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) „поморска пловидба” је пловидба која се обавља на мору, на рекама Јадранског слива до границе до које су оне пловне с морске стране, на Скадарском језеру и на реци Ријека Црнојевића;

2) „унутрашња пловидба” је пловидба која се обавља на рекама, каналама и језерима, осим на рекама Јадранског слива и на Скадарском језеру и на реци Ријека Црнојевића;

3) „пловни објект” је брод, технички пловни објект, пловеће постројење, чамац и други објект који је оспособљен за пловидбу и који учествује у пловидби;

4) „трговачка морнарица” обухвата поморске бродове и бродове унутрашње пловидбе и друге пловне објекте, осим ратних бродова;

5) „брод” је поморски брод и брод унутрашње пловидбе, осим ратног брода;

6) „југословенски ратни брод” је брод који је под командом официра Војске Југославије, а чија је посада војна;

7) „поморски брод” је брод регистрован за пловидбу морем, чија баждарска дужина износи најмање 12 метара, а регистарска запремина – најмање 15 БРТ;

8) „путнички брод” је брод поморске или унутрашње пловидбе регистрован за превоз више од 12 путника;

9) „поморски теретни брод” је брод који није поморски путнички брод;

10) „поморски технички пловни објект” је брод регистрован за обављање техничких радова (багер, дизалица, платформа за истраживање и експлоатацију нафте и сл.);

11) „поморски чамац” је пловни објект регистрован за пловидбу морем, чија баждарска дужина износи мање од 12 метара, а регистарска запремина – мање од 15 БРТ;

12) „брод унутрашње пловидбе” је брод регистрован за пловидбу на унутрашњим водама, чија дужина трупа износи најмање 15 метара, а ширина трупа – најмање три метра или чија је највећа истиснина најмање 15 тона, као и тегљач и потискивач, без обзира на њихову дужину, ширину и истиснину;

13) „теретни брод унутрашње пловидбе” је брод регистрован за превоз терета;

14) „тегљач, односно потискивач” је брод регистрован за тегљење или потискивање других пловних објеката;

15) „брод унутрашње пловидбе са сопственим погоном” је брод који има сопствени машински уређај за погон;

16) „брод унутрашње пловидбе без сопственог погона” је брод који нема сопствени машински уређај за погон, као и брод чији се машински уређај користи за премештања у пристаништу или местима укрцаја или искрцаја или да би се повећале његове маневарске способности за време потискивања или тегљења;

17) „технички пловни објект унутрашње пловидбе” је објект опремљен механичким уређајима за обављање техничких радова на унутрашњим водама са сопственим погонским машинским уређајем или без њега (пловећа направа, багер, дизалица, платформа и сл.);

18) „пловеће постројење” је пловни објект без сопственог погона који није предвиђен за премештање нити за обављање посебних радова на мору или унутрашњим водама (купатило, пристан, хангар, воденица, рибарска тиквара, кућа за одмор, понтонски мост, стамбена лађа, угоститељски објект, слав кућица, пловећа радионица и сл.);

19) „чамац унутрашње пловидбе” је пловни објект, осим тегљача и потискивача, без обзира на њихову дужину, ширину и истиснину, регистрован за пловидбу на унутрашњим водама, чија дужина трупа износи мање од 15 метара, а ширина трупа мање од три метра, а чија највећа истиснина износи мање од 15 тона;

20) „нуклеарни брод” је поморски брод опремљен нуклеарним постројењем;

21) „рибарски брод” је брод регистрован и опремљен за улов рибе или других живих бића која живе у води;

22) „јахта” је брод који служи у непривредне сврхе за разону, спорт или рекреацију;

23) „југословенски јавни брод” је брод који употребљава југословенски државни орган, а који није ратни брод и који служи искључиво у непривредне сврхе;

24) „танкер” је брод поморске или унутрашње пловидбе регистрован за превоз терета у течном стању;

25) „брод у градњи” је брод од момента полагања кобилице или сличног поступка градње до момента уписа у уписник бродова;

26) „постојећи брод” је брод који није у градњи;

27) „страни трговачки брод” је поморски брод који има страну државну припадност, односно брод унутрашње пловидбе који је уписан у страни уписник бродова;

28) „страни ратни брод” је брод који је под командом официра страних оружаних снага, а чија је посада војна;

29) „страни јавни брод” је брод који употребљава орган стране државе а који није ратни брод и служи искључиво у непривредне сврхе;

30) „страни чамац” је пловни објект који се сматра чамцем према прописима државе у којој је евидентиран, а ако није еви-

дентиран – према прописима државе чији је држављанин власник чамца;

31) „скела” је пловни објект унутрашње пловидбе намењен за превоз лица и ствари са једне на другу обалу унутрашњих вода;

32) „путник” је свако лице на броду, чамцу или другом пловном објекту, осим деце млађе од једне године, лица запослених на броду у било ком својству и чланова њихове породице;

33) „међународно путовање” је путовање бродом, чамцем или другим пловним објектом из југословенске луке или пристаништа у страну луку или пристаниште и обратно;

34) „потисница” је теретни брод унутрашње пловидбе без сопственог погона и без сопственог кормиларског уређаја;

35) „тегљеница” је теретни брод унутрашње пловидбе без сопственог погона, а који има сопствени кормиларски уређај;

36) „санитетски брод” је брод регистрован и опремљен за здравствену службу;

37) „ледоломац” је брод регистрован и опремљен за разбијање леда;

38) „лука, односно пристаниште” је водени и са водом непосредно повезани копнени простор са објектима намењеним за пристајање, сидрење и заштиту пловних објеката, као и укрцавање и искрцавање путника и робе;

39) „зимовник” је изграђени или природни водени простор на унутрашњем пловном путу који је уређен и оспособљен као сигурно склониште за бродове од оштећења ледом или велике воде;

40) „склониште” је природни део воденог простора на унутрашњем пловном путу који служи за нужни смештај бродова ради заштите од оштећења приликом непосредног надоласка леда или велике воде;

41) „сидриште на унутрашњим водама” је опремљени и обележени део унутрашњих вода на којем се може вршити безбедно стајање и маневрисање пловног објекта и чија дубина не сме бити мања од минималне дубине пловног пута на којем се сидриште налази или са којим је спојено;

42) „сидриште на мору” је део мора испред луке одређен лучким узансама те луке;

43) „марина” је специјализована лука или пристаниште на обали мора, река, канала или језера намењених за прихват, чување и опрему пловних објеката који служе за рекреацију, спорт и разоноду;

44) „бродар” је физичко или правно лице које је као држалац брода носилац пловидбеног подухвата, с тим што се претпоставља, док се противно не докаже, да је бродар лице које је у уписник бродова уписано као власник брода;

45) „уље” је свако постојано уље, сирова нафта, тешко дизел-уље, мазиво-уље и животињска биљна уља и масти, без обзира на то да ли се превози бродом као терет или као гориво за погон брода;

46) „пловидбена незгода” је ванредни догађај на мору или унутрашњим водама настао у пловидби или искоришћавању пловног објекта, пловног пута или објекта на њему при којем је дошло до људских жртава или телесних оштећења, материјалне штете или загађивања животне средине.

ДРУГИ ДЕО

БЕЗБЕДНОСТ ПЛОВИДБЕ

Глава 1

ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

Члан 6.

Пловни путеви у обалном мору и на унутрашњим водама Савезне Републике Југославије, луке и пристаништа, поморски бродови, бродови унутрашње пловидбе и други пловни објекти, посада на бродовима и другим пловним објектима, на мору и унутрашњим пловним путевима, морају да испуњавају услове за безбедну пловидбу прописане овим законом.

Овим законом уређује се и безбедност пловидбе на пловним путевима на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе.

Члан 7.

Начин остваривања заштите живота људи на мору и унутрашњим пловним путевима, као и избегавање судара на мору, уређује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 8.

Предузеће и друго правно лице које обавља јавни саобраћај на мору и унутрашњим пловним путевима, које управља луком,

односно пристаништем, или овлашћено правно лице које уређује и одржава те пловне путеве дужно је да:

1) обезбеди трајно вршење контроле безбедности пловидбе;

2) евидентира прописане податке који су од значаја за безбедност пловидбе.

Јавни саобраћај на мору и унутрашњим пловним путевима може обављати страно правно и физичко лице под условима предвиђеним савезним законом.

Глава 2

ПЛОВНИ ПУТЕВИ

Члан 9.

Пловни пут у обалном мору Савезне Републике Југославије је појас у том мору довољно дубок и широк за безбедну пловидбу брода који је, по потреби, и обележен.

Пловни пут на унутрашњим водама је река, канал или језеро на коме су обезбеђени услови за безбедну пловидбу.

Члан 10.

Пловни путеви морају да испуњавају услове за безбедну пловидбу прописане овим законом.

Категоризацију унутрашњих пловних путева прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 11.

Објекти безбедности пловидбе на пловним путевима у обалном мору су светионици, обална светла, плутаче и друге ознаке, сигналне станице и радио-станице, оптички, звучни, електрични, електронски, радарски и други уређаји за безбедну пловидбу на мору, пловним путевима и у лукама.

Објекти безбедности пловидбе на пловним путевима унутрашњих вода су сигналне станице и радио-станице, пловни и обални сигнали, пловидбене ознаке, оптички, звучни, електрични, електронски, радарски и други уређаји за безбедност пловидбе, зимовници, сидришта и преводнице на пловном путу и хидротехнички објекти којима се обезбеђује безбедност пловидбе у оквиру предвиђених габарита.

Накнаде за коришћење објеката безбедности пловидбе и услуга радио-службе на пловним путевима у обалном мору и унутрашњим пловним путевима Савезне Републике Југославије плаћају корисници тих пловних путева.

Висина накнада из става 3. овог члана одређује се тарифом.

Накнаде се уплаћују у савезни буџет.

Члан 12.

Пловни путеви у обалном мору и на унутрашњим водама морају се уређивати, на њима се мора одржавати пловност и постављати објекти безбедности пловидбе и обезбеђивати функционисање у складу са утврђеном категоријом пловног пута.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа привремено ће ограничити или забранити пловидбу пловним путем ако је угрожена безбедност пловидбе или сигурност хидрографских и других објеката на пловном путу и о томе благовремено обавестити учеснике у пловидби преко средстава информисања или на уобичајен начин.

Простор намењен за спорт, рекреацију и разоноду мора бити одвојен од пловног пута.

Члан 13.

Пловни пут на унутрашњим водама на коме важи међународни или међудржавни режим пловидбе уређује се и одржава према категорији утврђеној међународним уговором којим се успоставља међународни или међудржавни режим пловидбе.

Пловне путеве на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе и објекте безбедности пловидбе на пловним путевима у обалном мору и на унутрашњим пловним путевима одређује Савезна влада.

Ознаке на пловним путевима у обалном мору и на унутрашњим водама утврђује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 14.

Уређивање и одржавање пловних путева у обалном мору и на унутрашњим водама врши овлашћено правно лице које испуњава прописане услове у погледу кадрова и опреме неопходне за стручно и квалитетно извођење послова који су му поверени.

Члан 15.

За издавање одобрења за изградњу преводница, пловних канала, лука, пристаништа и других хидротехничких објеката од утицаја на безбедност пловидбе, потребна је сагласност лучке капетаније, односно капетаније пристаништа.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа издаје одобрење за предузимање активности на пловном путу које могу утицати на режим пловидбе.

Члан 16.

Инвеститор или власник објеката или средстава који представљају сталне или привремене препреке на пловном путу (мостови, каблови, потонули објекти и сл.), дужан је, у року одређеном од лучке капетаније, односно капетаније пристаништа да постави и одржава светла и знакове за обележавање тих препрека, а по потреби и да те препреке уклони са пловног пута.

Ако лице из става 1. овог члана не постави прописано светло или други знак, или ако постављено светло или други знак не одржава у исправном стању или не уклони препреке, овлашћено правно лице које се стара о уређивању и одржавању пловног пута, на захтев лучке капетаније, односно капетаније пристаништа, а на терет тог лица, поставиће прописано светло или други знак, односно неисправно светло или други знак ће довести у исправно стање или уклонити препреке.

Члан 17.

На пловном путу могу се одржавати спортска такмичења, односно приредбе, на основу одобрења лучке капетаније, односно капетаније пристаништа.

Члан 18.

Захтев за издавање одобрења из члана 17. овог закона, организатор спортског такмичења, односно приредбе је дужан да поднесе лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа најдоцније 15 дана пре почетка одржавања такмичења, односно приредбе.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа је дужна да обавести учеснике у пловидби о одржавању такмичења, односно приредбе најдоцније осам дана пре почетка такмичења.

Члан 19.

Организатор приредбе дужан је да у року од 24 часа после одржане приредбе уклони са пловног пута ознаке, уређаје и предмете који су у вези одржавања приредбе били постављени.

Ако организатор приредбе не изврши обавезу из става 1. овог члана, овлашћено правно лице које уређује и одржава пловни пут, извршиће уклањање о трошку организатора.

Члан 20.

Обалне радио-станице врше радио-службу која служи заштити људског живота и безбедности пловидбе на мору, односно унутрашњим пловним путевима.

У вршењу радио-службе из става 1. овог члана, обалне радио-станице дужне су да организују службу бдења.

Бродови који морају да имају бродску радио-станицу морају за време пловидбе брода да организују службу бдења, сагласно прописима о радио-саобраћају.

Начин и услове рада радио-службе за безбедност пловидбе и услове које треба да испуњавају обалне и бродске радио-станице прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 21.

Зимовници на унутрашњим пловним путевима морају испуњавати услове безбедности пловидбе које утврђује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Услове које морају да испуњавају зимовници отворени за зимовање страних бродова на унутрашњим пловним путевима на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе, одређује Савезна влада.

Зимовнике на унутрашњим пловним путевима на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе, отворене за зимовање страних бродова одређује Савезна влада.

Глава 3

ЛУКЕ И ПРИСТАНИШТА

Члан 22.

Лука, односно пристаниште може бити намењено за ускладиштавање и остала манипулисања робом, производњу, оплеменевање и дораду робе и остале привредне делатности које су са овим делатностима у међусобној економској, саобраћајној или технолошкој вези.

Водени простор пристаништа не сме се при ниском водостају проширивати на пловни пут.

Луке и пристаништа морају да испуњавају прописане услове и да се у њима врше делатности на подручју чије су границе одређене сагласно тим прописима.

Члан 23.

Луке и пристаништа могу бити отворени за јавни саобраћај (међународни и унутрашњи) или за посебне намене (сопствене потребе и др.) ако су испуњени прописани услови за безбедност пловидбе у луци, односно пристаништу.

Услове које морају испуњавати луке, односно пристаништа намењена за међународни саобраћај одређује Свезна влада.

Луке и пристаништа, односно делове лука и пристаништа намењених за међународни саобраћај, одређује Савезна влада.

Члан 24.

Предузеће и друго правно лице које управља луком, односно пристаништем дужно је да одржава луку, односно пристаниште тако да омогућава безбедну пловидбу.

Страно правно и физичко лице може оснивати или улагати у предузеће ради управљања луком, односно пристаништем у складу са савезним законом.

Лица из става 2. овог члана дужна су да одржавају луку, односно пристаниште тако да омогуће безбедну пловидбу.

Члан 25.

Предузеће и друго правно лице које управља луком, односно пристаништем отвореним за јавни саобраћај дужно је да под једнаким условима омогући сваком физичком и правном лицу коришћење објеката у луци, односно пристаништу према њиховој намени и у границама расположивих капацитета.

Предузеће и друго правно лице које управља луком, односно пристаништем који нису отворени за јавни саобраћај, а који испуњавају услове за склањање пловних објеката у случају елементарних непогода, дужно је да, под условима из става 1. овог члана обезбеди коришћење луке, односно пристаништа као и објекте безбедности пловидбе док трају елементарне непогоде.

У погледу коришћења луке и пристаништа отворених за међународни јавни саобраћај и плаћања лучких, односно пристанишних накнада, страни бродови су изједначени с југословенским, под условом узајамности.

Одредба става 3. овог члана примењује се и на зимовнике који се налазе на пловном путу на коме важи међународни или међудржавни режим пловидбе.

Члан 26.

Страни брод дужан је да приликом доласка у луку, односно пристаниште, преда лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа, и то:

1) поморски брод – општу изјаву, здравствену изјаву и извод из пописа посаде;

2) брод унутрашње пловидбе – изјаву о доласку брода у пристаниште, здравствену изјаву и извод из пописа посаде.

Приликом одласка из луке, односно пристаништа, страни брод је дужан да преда извод из пописа посаде само за она лица која су укрцана на брод или искрцана са брода док се брод налазио у луци, односно пристаништу.

Страни брод који долази из југословенске луке или пристаништа не предаје у другој југословенској луци, односно пристаништу изводе из пописа посаде за она лица која се не искрцавају нити укрцавају у тој луци, односно пристаништу.

Страна јахта, односно страни чамац који намерава да крстари и борави у обалном мору или на унутрашњим пловним путевима Савезне Републике Југославије, дужан је да свој долазак пријави лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа и да поднесе захтев за издавање одобрења за крстарење и задржавање.

Члан 27.

Страни нуклеарни брод који намерава да дође у југословенску луку отворену за међународни поморски саобраћај дужан је да

затражи дозволу за упловљење у луку и да благовремено достави оверени преписи документације о сигурности нуклеарног постројења савезном министарству надлежном за послове саобраћаја.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаје броду из става 1. овог члана дозволу за долазак у југословенску луку, под условом да од тог брода не прети опасност проузроковања нуклеарне штете и ако тај брод, на његов захтев, прибави гаранцију до висине износа из члана 896. овог закона.

Пре упловљења страног нуклеарног брода који је добио дозволу из става 2. овог члана, лучка капетанија наредиће да овлашћено предузеће или друго правно лице, на најподеснијем месту, изврши преглед уверења о нуклеарној сигурности брода, као и прегледе ради утврђивања да ли од тог брода прети опасност проузроковања нуклеарне штете. Ово предузеће може, по потреби, да врши поновне прегледе и за време боравка брода у луци.

Члан 28.

Страни брод који превози више од 2.000 тона уља, а нема уверење о осигурању или другом финансијском јемству о имовинској одговорности за штету проузроковану загађивањем уљем предвиђено у члану 885. овог закона, не сме улазити у луку, односно пристаниште, нити излазити из луке, односно пристаништа Савезне Републике Југославије, нити у њима укрцавати или искрцавати уље.

Одредба става 1. овог члана односи се и на страни брод из тог става који превози више од 2.000 тона уља који је у својини стране државе, а који нема уверење о осигурању или другом финансијском јемству државе у којој је уписан да је брод својина државе и да је његова одговорност покривена у границама предвиђеним у члану 881. овог закона.

Члан 29.

Ако у луци, односно пристаништу настане пожар или друга незгода која угрожава безбедност људских живота, бродова и осталих пловних објеката, лучка капетанија, односно капетанија пристаништа дужна је да нареди да одређени брод одмах крене на место пожара, односно незгоде, и то:

1) најближи или други брод – ради спасавања угрожених људских живота;

2) југословенски брод – ради спасавања другог југословенског брода и ствари са тог брода које су својина југословенских предузећа и других правних лица или својина држављана Савезне Републике Југославије, као и ради заштите животне средине.

Члан 30.

Брод одговара за штету коју нанесе објектима у луци, односно пристаништу или на мору, односно унутрашњим водама.

Брод не одговара за штету из става 1. овог члана једино у мери у којој је штета проузрокована кривицом предузећа или другог правног лица које управља луком, односно пристаништем или стањем обале и објеката у луци, односно пристаништу.

Под одговорношћу брода, у смислу става 1. овог члана, подразумева се одговорност власника брода и бродара.

Г л а в а 4

ЛУЧКЕ КАПЕТАНИЈЕ И КАПЕТАНИЈЕ ПРИСТАНИШТА

Члан 31.

Лучке капетаније и капетаније пристаништа су подручни органи савезног министарства надлежног за послове саобраћаја, који обављају управне и друге стручне послове из области поморске и унутрашње пловидбе, којима се осигурава безбедност пловидбе на подручју које прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 32.

Послове које обављају лучке капетаније и капетаније пристаништа утврђује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 33.

Лучки капетани, односно капетани пристаништа, руководиоци организационих јединица, инспектори безбедности поморске и унутрашње пловидбе (у даљем тексту: савезни инспектор) и друга стручна лица морају да испуњавају услове које утврђује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 34.

Савезни инспектори у лучким капетанијама и капетанијама пристаништа и лица која управљају моторним чамцима, дужни су да носе службено одело за време обављања послова и задатака,

Службено одело и ознаке на службеном оделу, прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 35.

Савезни инспектор мора да има легитимацију инспектора безбедности пловидбе, а друго стручно лице које врши одређене инспекцијске послове, овлашћење за обављање тих послова.

Легитимацију и овлашћење из става 1. овог члана издаје и образац легитимације прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Г л а в а 5

ПЛОВИДБА И ПИЛОТАЖА

1. Пловидба

Члан 36.

У поморској пловидби, односно пловидби на унутрашњим водама морају се примењивати прописана правила пловидбе и прописани сигнали и ознаке који морају задовољити захтеве безбедне и уредне пловидбе.

Услове за пловидбу бродова, чамаца и других пловних објеката на пловном путу у обалном мору и на унутрашњим водама на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 37.

Страни бродови могу да плове пловним путевима унутрашњих вода на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе.

Страни бродови могу да плове и другим унутрашњим пловним путевима ради уласка у југословенско пристаниште отворено за међународни саобраћај, према условима које пропише Савезна влада.

У друге пловне путеве унутрашњих вода страни бродови могу да уплове само на основу одобрења које издаје савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 38.

Страни ратни бродови, страни јавни бродови и страни рибарски бродови могу, изузетно, да уплове у пловне путеве унутрашњих вода Савезне Републике Југославије, ако за то претходно добију одобрење надлежног савезног органа.

Одобрење из става 1. овог члана издају:

1) страном ратном броду – савезно министарство надлежно за послове одбране у сагласности са савезним министарством надлежним за иностране послове;

2) страном јавном броду који по својој намени или разлозима због којих жели да уплови има научноистраживачки карактер – савезно министарство надлежно за иностране послове у сагласности са савезним министарством надлежним за послове одбране, савезним министарством надлежним за унутрашње послове и савезним министарством надлежним за послове развоја, науке и животне средине;

3) другом страном јавном броду – савезно министарство надлежно за послове саобраћаја у сагласности са савезним министарством надлежним за иностране послове и савезним министарством надлежним за унутрашње послове;

4) страном рибарском броду – савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 39.

Превоз путника и ствари између југословенских лука и других делова обалног мора Савезне Републике Југославије, односно између југословенских пристаништа и других делова унутрашњих пловних путева Савезне Републике Југославије (каботаж) могу да врше само југословенски бродови.

Не сматра се каботажом, у смислу става 1. овог члана, превоз путника страном јактом или страним чамцем, ако се тај превоз не наплаћује.

Члан 40.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја може дозволити:

1) страном броду превоз празних контејнера у његовој експлоатацији између југословенских лука, односно пристаништа, под условом узајамности;

2) страном броду превоз ствари и путника између југословенских лука, односно пристаништа, ако то захтева општи интерес југословенске привреде.

Члан 41.

Оштећени, насукани или потопљени пловни објекти који ометају или угрожавају безбедност пловидбе, истраживање мора или искоришћавање природног богатства обалног мора или унутрашњих вода или представљају опасност од загађивања морају се уклонити по налогу лучке капетаније, односно капетаније пристаништа.

Предмети или материје који могу да ометају или угрозе безбедност пловидбе не смеју се бацати на пловни пут.

Уклањање пловног или другог објекта са пловног пута који омета или угрожава безбедност пловидбе врши се на терет власника тог објекта.

Члан 42.

Забрањено је прекинути или оштетити ваздушни или подводни телекомуникациони кабл, подводни кабл високог напона или подводни цевовод у мору и унутрашњим пловним путевима.

Члан 43.

Насукане или оштећене бродове и друге пловне објекте у обалном мору и на унутрашњим пловним путевима Савезне Републике Југославије које је посада напустила, као и ствари са тих бродова и других пловних објекта, не могу да спасавају страна правна или физичка лица.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, страна правна или физичка лица могу да спасавају бродове и друге пловне објекте, ствари са бродова и других пловних објекта из тог става ако им то одобри лучка капетанија, односно капетанија пристаништа.

Члан 44.

Брод који долази из иностранства не сме комуницирати с другим бродовима, органима, организацијама и лицима на обали пре него што од лучке капетаније, односно капетаније пристаништа добије одобрење за слободну комуникацију с обалом.

Брод пре испловљења из луке, односно пристаништа или са сидришта мора од лучке капетаније, односно капетаније пристаништа добити одобрење за испловљење брода.

Страни брод, на пловном путу у обалном мору, и на унутрашњим водама Савезне Републике Југославије дужан је да вије заставу своје државности, као и заставу Савезне Републике Југославије.

Члан 45.

Страни брод у распреси може боравити у обалном мору и на унутрашњим пловним путевима Савезне Републике Југославије под условима које пропише Савезна влада.

2. Пилотажа

Члан 46.

Пилотажа је давање стручних савета заповеднику брода од стране стручних лица (пилота) у погледу вођења брода ради безбедне пловидбе на пловним путевима, лукама и пристаништима Савезне Републике Југославије.

Пилотажу може обављати само лице, које овласти лучка капетанија, односно капетанија пристаништа.

Начин обављања пилотаже, стручну спрему коју морају имати пилоти и услове за обављање пилотаже прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 47.

Пилотажу на пловним путевима, лукама и пристаништима Савезне Републике Југославије не могу да обављају страна правна и физичка лица.

Члан 48.

За бродове одређене врсте и величине, савезни министар надлежан за послове саобраћаја може, ради безбедности пловидбе, одредити пловне путеве, луке и пристаништа на којима је пилотажа обавезна.

Обавезној пилотажи не подлежу југословенски ратни бродови.

Члан 49.

Пилотажом се може користити сваки брод под једнаким условима.

У погледу коришћења услуга пилотаже и плаћања накнаде за те услуге, страни бродови су изједначени са југословенским бродовима, под условом узајамности.

Члан 50.

Пилотажа бродом не ослобађа заповедника брода дужности да управља пловидбом и маневрисањем брода и одговорности које из тога настају.

Бродар брода који користи услуге пилотаже одговара за радње и пропусти пилота, као и за радње и пропусти члана посаде свог брода.

Члан 51.

За накнаду штете коју је пилот проузроковао бродару брода који користи услуге пилотаже одговара правно лице у коме је пилот у радном односу у часу проузроковања штете, до износа основне накнаде предвиђене тарифом за извршену услугу пилотаже помножене фактором 300, ако се докаже да је штета настала кривицом пилота.

Уговор о ограничењу одговорности правног лица које обавља обавезну пилотажу, закључен противно одредби става 1. овог члана пре проузроковања штете бродару, не производи правно дејство.

Уговор о ограничењу одговорности правног лица обавезног на накнаду штете проузроковане обављањем пилотаже која није обавезна, а који је закључен пре произроковања штете на износ мањи од износа из става 1. овог члана, не производи правно дејство.

Члан 52.

Ако се накнада штете може тражити непосредно од пилота који је проузроковао штету, одредба члана 51. став 1. овог закона односи се и на пилота, осим ако је пилот штету проузроковао намерно.

Одговорност пилота, заједно са одговорношћу правног лица у ком је пилот у радном односу, не може прећи границе одговорности из члана 51. овог закона, осим ако је пилот штету проузроковао намерно.

Члан 53.

Хидрографски послови који се обављају за потребе безбедности поморске пловидбе, Ратне морнарице Војске Југославије и поморске привреде су:

- а) премеравање мора и обале;
- б) прикупљање и обрађивање хидрографских, океанографских, наутичких и других података;
- в) издара поморских карата и навигацијских публикација;
- г) прикупљање, обрађивање и објављивање радио-уређаја и у публикацијама свих промена, ограничења, забрана и насталих опасности на мору које утичу на безбедност пловидбе.

Члан 54.

Послови метеоролошког обезбеђења поморства су:

- а) поморска метеоролошка осматрања, укључујући осматрања на одређеним поморским трговачким бродовима, ратним бродовима, техничким пловним објектима, светионицима и лукама;
- б) издара и издавање прогноза времена и стања Јадранског мора за пловидбу у подручју обалног мора и отвореног мора и Отранских врата;
- в) издара прогноза времена и стања Јадранског мора за потребе привредних и других активности у обалном мору и на обали;
- г) издавање упозорења на метеоролошке непогоде на Јадранском мору;
- д) одржавање инструмената и уређаја бродских метеоролошких станица;
- ђ) истраживање климе и времена Јадранског мора у подручју обалног мора и отвореног мора.

Члан 55.

Послови хидролошког обезбеђења унутрашње пловидбе су:

- а) хидролошка осматрања и мерења, укључујући осматрања на одређеним трговачким бродовима и техничким пловним објектима унутрашње пловидбе и пристаништима на унутрашњим водама на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе;

- б) израда хидролошких прогноза и издавање хидролошких билтена;
- в) издавање упозорења на хидролошке непогоде.

Глава 6.

БРОД

1. Утврђивање способности брода за пловидбу

Члан 56.

Брод је способан за пловидбу у одређеним границама пловидбе и за одређену намену:

1) ако његова конструкција и пловна својства, као и машине, уређаји и опрема који служе одржавању безбедности пловидбе брода, по њиховим техничким својствима, количини, врсти и распореду на броду, одговарају захтевима техничких правила правног лица овлашћеног за утврђивање способности брода за пловидбу, ради:

а) смештаја лица на броду и заштите људског живота на мору, односно унутрашњим водама;

б) заштите на раду чланова посаде и других лица која раде на броду;

в) заштите брода;

г) заштите терета на броду;

д) заштите животне средине (пловног пута, пловних и других објеката, мора, вода, обале и др.) од загађивања опасним и штетним материјама (уљем, отпаcima текућих горива и њиховим мешавинама, отпадним водама и другим отпадним материјама, радиоактивним и другим сличним отпаcima) од стране брода;

2) ако има прописани број стручно оспособљених чланова посаде;

3) ако је смештај и број укрцаних путника на броду у складу с прописаним условима за превоз путника;

4) ако је терет на броду укрцан у складу са добијеном теретном линијом, односно слободним боком и правилним начином распореда терета.

Члан 57.

Способност брода за пловидбу утврђује се вршењем техничког надзора.

Технички надзор врши правно лице овлашћено за утврђивање способности брода за пловидбу (у даљем тексту: овлашћено правно лице).

Висина накнаде за вршење техничког надзора брода из става 1. овог члана одређује се тарифом.

Накнаде се уплаћују у савезни буџет.

Члан 58.

Технички надзор брода обухвата:

1) одобравање техничке документације на основу које се брод гради или преправља и техничке документације на основу које се израђују материјали, машине, уређаји и опрема који су намењени за градњу, преправку и поправку брода;

2) надзор над градњом и преправком брода који се врши у току његове градње или извођења радова на његовој преправци и надзор над израдом материјала, машина, уређаја и опреме из тачке 1. овог члана који се врши у току њихове израде што се потврђује уверењем, као и надзор над израдом, уградњом и смештајем машина, уређаја и опреме у брод;

3) преглед постојећих бродова, укључујући и надзор над извођењем поправки и обнављањем оних делова брода за које је прегледом утврђено да их треба поправити или обновити.

Овлашћено правно лице је дужно да на страним бродовима: утврђује способност брода за пловидбу вршењем техничког надзора над грађењем или преправљањем, односно прегледом тих бродова у пловидби; утврђује сигурност уређаја за укрцавање и искрцавање терета на бродовима; врши баждарење бродова, издаје исправе за чије га је издавање овластио надлежни страни орган или организација.

Овлашћено правно лице може одговарајућим органима и организацијама поверити да на југословенским бродовима док се налазе у иностранству: утврђује способност за пловидбу бродова вршењем надзора над грађењем или преправљањем, односно прегледом тих бродова у пловидби; утврђује сигурност уређаја за укрцавање и искрцавање терета на бродовима; врши баждарење бродова, издаје исправе; утврђује типове уређаја, машина, опреме и материјала које на бродовима служе за одржавања способности бродова за пловидбу.

Овлашћено правно лице може, на захтев корисника да одређује класу југословенским и страним бродовима на основу правила овлашћеног предузећа о класификацији.

Члан 59.

Прегледи постојећих бродова могу бити основни, редовни, контролни и ванредни.

Члан 60.

Обавези вршења основног прегледа подлеже постојећи брод, и то:

1) пре његовог уписа у уписник бродова, ако надзор над његовом градњом или преправком није вршило овлашћено правно лице;

2) сваки пут кад се на броду трајно мења његова намена или проширује граница пловидбе, и то пре почетка његовог коришћења;

3) сваки пут кад се на броду врши преправка којом се мењају његове конструкционе особине и својства погонских уређаја, и то пре почетка његовог коришћења.

Члан 61.

Редовним прегледом утврђује се да ли стање брода одговара одредбама техничких правила, а контролним прегледом проверава се правилно одржавање брода.

Члан 62.

Ванредни преглед брода врши се:

1) после претрпљене хаварије или утврђеног недостатка брода, ако по налазу лучке капетаније, односно капетаније пристаништа, претрпљена хаварија или утврђени недостатак брода утиче на способности брода за пловидбу;

2) кад се врше веће поправке или обнова брода ван захтева који произилазе из основног, редовног или контролног прегледа брода;

3) кад је брод био у распреси дуже од једне године;

4) приликом привремене промене намене или проширења границе пловидбе брода;

5) приликом одлагања редовног и контролног прегледа за рок дужи од једног месеца.

Члан 63.

Преглед брода ради утврђивања његове способности за вршење пробне вожње обавља се пре поласка брода на пробну вожњу.

Преглед брода за вршење пробне вожње је саставни део надзора над градњом или преправком брода и основног прегледа брода. Обим овог прегледа треба да буде такав да се са сигурношћу може утврдити да брод задовољава посебне услове прописане за вршење пробне вожње.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана односе се и на брод који се за страног наручиоца гради, обнавља или преправља у домаћем бродоградилшту.

Члан 64.

Начин обављања пробне вожње бродова, као и категорију пловидбе поморских бродова, прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 65.

После извршеног надзора над градњом, односно преправком брода и после извршеног било ког прегледа брода, не смеју се без претходног обавештења овлашћеног правног лица и поновног прегледа брода вршити било какве промене или преправке структуре трупа брода, његових машина, уређаја и опреме.

Члан 66.

Обим и начин вршења техничког надзора над бродовима, као и рокови вршења редовних и контролних прегледа, одређују се техничким правилима.

Овлашћено правно лице доноси техничка правила којима се обезбеђује конструкциона и техничка способност бродова за пловидбу и сигурност њихових уређаја, машина, опреме и материјала који служе за одржавање безбедности пловидбе тих бродова, заштите живота, заштита на раду чланова посаде и других лица на бродовима и спречавање загађивања мора са бродова, конструкциона и техничка сигурност уређаја за укрцавање терета на брод и искрцавање са брода и о начину мерења и израчунавању тонаже, односно истинине при разним газovima при баждарењу бродова.

Прописи о техничким правилима објављују се у „Службеном листу СРЈ”, а техничка правила – у посебном издању овлашћеног правног лица.

Члан 67.

Овлашћено правно лице може поморски брод на који се односе одредбе Међународне конвенције о заштити људског живота на мору, Међународне конвенције о теретним линијама или Међународне конвенције о спречавању загађивања мора са бродова, и ако не испуњава поједине услове за обављање међународних путовања у случајевима и под условима предвиђеним у тим конвенцијама, да ослободи од обавеза од којих по одредбама тих конвенција може бити ослобођен, ако на основу прегледа утврди да је брод способан да обавља међународна путовања, односно да обавља одређено међународно путовање.

Овлашћено правно лице може поморски брод који не обавља редовно међународна путовања, а на који би се, да их редовно обавља, применила Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, Међународна конвенција о теретним линијама или Међународна конвенција о спречавању загађивања мора са бродова, али који због изузетних околности треба да обавља само једно међународно путовање, да, у складу са одредбама наведених конвенција, ослободи од испуњења обавеза из тих конвенција, ако на основу прегледа брода утврди да је брод способан за пловидбу за то путовање.

Овлашћено правно лице може поморском броду на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, Међународна конвенција о теретним линијама и Међународна конвенција о спречавању загађивања мора са бродова, а који представља нови тип брода, не примењујући одредбе тих конвенција, да одобри обављање међународних путовања, односно одређених међународних путовања ради пробе, ако прегледом брода утврди да је брод способан за пловидбу на односним путовањима.

Члан 68.

Овлашћено правно лице може да огласи брод способним за пловидбу у одређеним ужим границама, ако се прегледом утврди да брод није способан за пловидбу у границама у којима је до тада овлашћен да плови, али је способан за пловидбу у тим ужим границама пловидбе.

Овлашћено правно лице може да огласи брод способним да, изузетно, предузме једно или више одређених путовања која прелазе границе пловидбе у којима је он овлашћен да плови, ако се на основу извршеног прегледа утврди да је брод способан за предузимање тих путовања.

Пловидба у ужим или ширим границама по одредбама ст. 1. и 2. овог члана може да се услови укрцавањем мањег броја путника или мање масе терета од одређеног броја путника или допуштене масе терета, као и другим условима којима се обезбеђује безбедна пловидба брода.

Члан 69.

Овлашћено правно лице може брод који није путнички огласити способним да у границама обалног мора, односно унутрашњих пловних путева превози путнике на једном путовању или више путовања, или за одређено време, ако је његова способност за пловидбу утврђена по одредбама овог закона и ако се прегледом утврди да брод испуњава услове за обављање таквог превоза путника.

Члан 70.

Овлашћено правно лице може поморски брод на који се не односе одредбе Међународне конвенције о заштити људског живота на мору, Међународне конвенције о теретним линијама и Међународне конвенције о спречавању загађивања мора са бродова, а који представља нови тип брода, да ослободи од испуњења појединих захтева техничких правила, односно да му одобри обављање одређених путовања ради пробе иако не испуњава поједине захтеве техничких правила, ако на основу прегледа утврди да је брод при обављању проба способан за пловидбу.

Члан 71.

Брод може да превози само одређени број путника чији се број и смештај на броду одређује на основу прописаних услова, пловних својстава брода, расположиве површине за смештај путника, уређаја и опреме намењене путницима и хигијенских услова.

Дозвољени број путника и њихов смештај на броду утврђује се техничким правилима.

Члан 72.

Терет на броду мора да буде тако распоређен да обезбеђује пловна својства брода и не проузрокује прекомерна напрезања

конструкцијских делова брода у различитим условима коришћења.

Терет на броду мора да буде крцан у границама дозвољеног оптерећења брода и сагласно техничким правилима и да буде сложен, распоређен и обезбеђен тако да, у свим условима који се могу појавити у пловидби, не може доћи до померања терета који би могао угрозити безбедност брода, људских живота и животне средине.

Највеће дозвољено оптерећење брода и распоред терета одређује се техничким правилима.

Члан 73.

Одредбе овог закона о утврђивању способности брода за пловидбу, које се односе на брод унутрашње пловидбе, односе се и на скелу кад она по својим габаритима одговара габаритима брода унутрашње пловидбе, као и на чамац којим се обавља јавни превоз.

2. Баждарење брода

Члан 74.

Баждарење поморског брода врши се ради утврђивања бруто и нето регистарске тонаже брода, односно бруто и нето тонаже брода.

Баждарењем брода унутрашње пловидбе утврђују се највећа дозвољена истиснина, као и истиснине за одређене водене линије, а баждарењем теретног брода унутрашње пловидбе - и носивост брода, зависно од газа брода.

Члан 75.

Баждарење бродова врши овлашћено правно лице.

Баждарење бродова и чамаца врши се према техничким правилима овлашћеног правног лица.

Члан 76.

Баждарењу подлеже југословенски брод, као и страни брод који у југословенској луци, односно пристаништу подлеже плаћању накнада чија се висина утврђује према регистарској тонажи, односно највећој дозвољеној истиснини брода који нема сведочанство о баждарењу или сведочанство које се признаје у Савезној Републици Југославији.

Страно сведочанство о баждарењу признаје се у Савезној Републици Југославији под условом да је брод баждарен по систему баждарења који се битно не разликује од система баждарења који важи у Савезној Републици Југославији.

Члан 77.

Баждарење брода који се у југословенском бродоградилшту гради за страног наручиоца може да се изврши по одредбама овог закона и прописа које доноси савезни министар надлежан за послове саобраћаја, ако страни наручилац то затражи.

На захтев власника југословенског брода као и власника страног брода, баждарење брода може се извршити и по систему баждарења предвиђеном страним прописима.

Члан 78.

Ако се југословенски брод гради или је набављен у иностранству или се у иностранству на њему врше преправке због којих брод по одредбама овог закона мора поново да се баждари, такав брод може да се баждари у држави у којој се гради или је набављен, односно у којој су на њему извршене такве преправке.

У случају из става 1. овог члана, овлашћено правно лице може, на захтев власника брода, да изврши његово баждарење и у иностранству по одредбама овог закона.

Члан 79.

Баждарење југословенског брода грађеног за југословенског наручиоца или набављеног или преправљеног у иностранству, као и страног брода који по одредбама овог закона подлеже баждарењу, врши се чим брод стигне у прву југословенску луку, односно пристаниште.

Одредба става 1. овог члана не односи се на југословенски брод који је по одредбама овог закона већ баждарен у иностранству.

Члан 80.

Захтев за баждарење југословенског брода дужан је да поднесе власник брода.

Захтев за баждарење југословенског брода који се гради у југословенском или страном бродоградилшту мора да се поднесе чим на броду буду уграђене оплата, палубе и преграде.

Члан 81.

Поновно баждарење југословенског брода извршиће се:

1) ако се после баждарења брода изврше преправке због којих се на поморском броду мења његова бруто или нето регистарска тонажа, односно бруто или нето тонажа, односно на броду унутрашње пловидбе - највећа дозвољена истиснина за одговарајући газ или највећа носивост;

2) ако се посумња у правилност извршеног баждарења;

3) ако се брод унутрашње пловидбе уписује у уписник поморских бродова, односно ако се поморски брод уписује у уписник бродова унутрашње пловидбе.

У случају поновног баждарења, према одредбама става 1. тачка 1. овог члана, овлашћено правно лице одлучује да ли се, зависно од извршених преправки брода, поновно баждарење мора извршити у целини или делимично.

Захтев за поновно баждарење из става 1. тачка 1. овог члана мора се поднети пре завршетка преправке брода.

Захтев за поновно баждарење из става 1. тачка 1. овог члана мора се поднети пре завршетка преправке и за страни брод који по одредбама овог закона подлеже баждарењу у Савезној Републици Југославији, ако се преправке страног брода врше у југословенском бродоградилшту.

Захтев за поновно баждарење брода у случајевима из става 1. овог члана подноси лице из члана 80. став 1. овог закона, а захтев за поновно баждарење у случају из тачке 2) става 1. овог члана може, осим тог лица, поднети и предузеће или друго правно лице, односно орган овлашћен да наплаћује накнаду према регистарској тонажи, односно тонажи или истиснини брода.

Поновно баждарење брода на основу тачке 2) става 1. овог члана не могу вршити лица која су извршила претходно баждарење у чију се правилност посумњало.

3. Бродске исправе и књиге

а) Заједничке одредбе

Члан 82.

Бродске исправе које бродови морају да имају служе као доказ о идентитету, способности за пловидбу и осталим својствима брода.

У бродске књиге које бродови морају да воде уносе се подаци о важнијим догађајима на броду и обављеним радњама на броду.

Члан 83.

Бродске исправе и књиге прописане овим законом морају да буду састављене на српском језику, а на захтев бродара, и на једном од језика предвиђених међународним конвенцијама.

Члан 84.

Бродске исправе и књиге прописане овим законом морају се налазити на броду и уредно водити.

Бродске исправе и књиге морају се показати на захтев лучке капетаније, односно капетаније пристаништа и савезног министарства надлежног за унутрашње послове, као и дипломатских или конзуларних представништава Савезне Републике Југославије.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, бродске исправе и књиге бродова унутрашње пловидбе без посаде не морају се налазити на броду већ се морају чувати код власника брода.

Препис уверења о осигурању или другом финансијском јемству о имовинској одговорности за штету проузроковану загађивањем уљем, мора се налазити код лучке капетаније, односно капетаније пристаништа код које је брод уписан.

Члан 85.

Бродске исправе страних бродова признају се, по правилу, под условом узајамности.

б) Бродске исправе и књиге поморских бродова

Члан 86.

Поморском броду уписаном у уписник бродова, издаје се уписни лист.

Уписним листом доказује се југословенска државна припадност брода, уз назначење да брод има право и дужност да вије заставу трговачке морнарице Савезне Републике Југославије, његова намена и граница пловидбе.

Уписни лист садржи све уписе из улошка главне књиге уписника бродова у који је брод уписан.

У случају несагласности садржаја уписног листа са садржајем уписника бродова у погледу уписаних права на броду, важи оно што је уписано у уписнику бродова.

Уписни лист издаје лучка капетанија која је извршила упис брода у уписник.

Врсту, садржину, обрасце и начин вођења бродских исправа и књига бродова трговачке морнарице Савезне Републике Југославије, утврђује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 87.

Лучка капетанија која је издала уписни лист дужна је да по службеној дужности унесе прописане податке у уписни лист брода.

Ако се поморски брод не налази у месту у коме се води уписник бродова у који је брод уписан, податке у уписни лист уноси лучка капетанија места где се брод налази, а ако се брод налази у иностранству - дипломатско или конзуларно представништво Савезне Републике Југославије. Захтев дипломатском или конзуларном представништву може се послати и телеграфским путем, ако странка то тражи и унапред плати трошкове у висини коју одреди лучка капетанија.

Ако се поморском броду промени име, лука уписа, тонажа, врста погона или позивни знак, намена или подручје пловидбе, мора му се заменити и уписни лист.

Члан 88.

Привремени пловидбени лист издаје се поморском броду набављеном у иностранству, као и броду који је у иностранству, а изгубљен му је уписни лист.

Брод, који није уписан у уписник бродова који се води у Савезној Републици Југославији стиче, привременим пловидбеним листом југословенску државну припадност и право и дужност да вије заставу трговачке морнарице Савезне Републике Југославије.

Привремени пловидбени лист важи најдуже годину дана од дана издавања, а његова важност престаје и раније - и то у часу кад брод стигне у прву југословенску луку.

Привремени пловидбени лист издаје дипломатско или конзуларно представништво Савезне Републике Југославије.

Члан 89.

Поморски брод који обавља међународно путовање, као и други поморски брод чија је посада укрцана на основу прописане исправе за укрцање, мора имати попис посаде.

Пописом посаде утврђује се која су лица укрцана на брод као чланови посаде, за какве послове и какве су њихове квалификације.

На попису посаде потврђује се долазак брода у луку и његов одлазак из луке.

Попис посаде издаје лучка капетанија.

Члан 90.

Поморском броду чија је способност за пловидбу утврђена издају се о томе одговарајућа сведочанства, односно додаци сведочанствима, и то:

1) сведочанство о сигурности путничког брода или сведочанство о сигурности нуклеарног путничког брода - поморском путничком броду на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања;

2) сведочанство о сигурности конструкције теретног брода - поморском теретном броду од 500 БРТ или више на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања;

3) сведочанство о сигурности опреме теретног брода - поморском теретном броду од најмање 500 БРТ, на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања;

4) сведочанство о сигурности радио-телеграфског уређаја теретног брода - поморском теретном броду од најмање 1600 БРТ на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања;

5) сведочанство о сигурности радио-телефонског уређаја теретног брода - поморском теретном броду од најмање 300 БРТ али мањем од 1600 БРТ на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, а који у поморском саобраћају

обавља међународна путовања, а нема радио-телеграфски уређај;

6) сведочанство о сигурности нуклеарног теретног брода - нуклеарном теретном броду на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања;

7) међународно сведочанство о теретној линији - поморском путничком или поморском теретном броду од најмање 24 метра дужине за који је кобилица положена 25. јануара 1969. године или после тог дана и поморском путничком или поморском теретном броду од најмање 150 БРТ за који је кобилица положена пре 25. јануара 1969. године, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања;

8) сведочанство о способности брода за пловидбу - поморском путничком и поморском теретном броду који у поморском саобраћају не обављају међународна путовања, као и броду који обавља таква путовања, а на њега се не односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору;

9) додатак сведочанству о сигурности конструкције теретног брода - поморском танкеру од најмање 500 БРТ на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања;

10) додатак сведочанству о сигурности опреме теретног брода - поморском танкеру од најмање 500 БРТ на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања.

Члан 91.

Сведочанство о ослобађању, односно међународно сведочанство о ослобађању од одредаба Међународне конвенције о теретним линијама издаје се поморском броду на који се односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору, односно Међународна конвенција о теретним линијама, поморском броду за који је утврђено да је способан да обавља међународна путовања, односно одређено међународно путовање.

Члан 92.

Привремено сведочанство о способности теретног брода за превоз путника мора да има поморски теретни брод на који се не односи Међународна конвенција о заштити људског живота на мору или Међународна конвенција о теретним линијама, а за који је на основу одредбе члана 69. овог закона утврђено да је способан да у границама обалног мора Савезне Републике Југославије превози путнике на једном или више путовања или на одређено време.

Члан 93.

Сведочанство о способности поморског брода за обављање пробне вожње мора да има поморски брод који намерава да изврши пробну вожњу.

Члан 94.

Поморски брод мора да има сведочанство о баждарењу.

Поморски брод дужине најмање 24 метра на који се односи Међународна конвенција о баждарењу, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања, мора имати међународно сведочанство о баждарењу.

Сведочанством о баждарењу и међународним сведочанством о баждарењу доказује се бруто и нето регистарска тонажа, односно бруто и нето тонажа брода.

Сведочанство о баждарењу, односно међународно сведочанство о баждарењу губи важност кад се због преправки извршених на броду мења његова бруто или нето регистарска тонажа, односно бруто или нето тонажа брода.

Ако је југословенски поморски брод баждарен у иностранству од страног органа, сведочанство о баждарењу, односно међународно сведочанство о баждарењу које је издао тај орган, губи важност кад поморски брод дође у прву југословенску луку.

Изузетно од одредбе става 5. овог члана, југословенском поморском броду који има страном сведочанство о баждарењу, односно међународно сведочанство о баждарењу овлашћено правно лице може одобрити, да после доласка у прву југословенску луку, у периоду од годину дана користи то сведочанство, ако је поморски брод баждарен по систему који се битно не разликује од система баждарења по техничким правилима овлашћеног правног лица.

Члан 95.

Поморски брод који је опремљен уређајима за крцање и искрцање терета мора да има регистар теретног уређаја.

Саставни део регистра теретног уређаја из става 1. овог члана, чине уверења о испитивању тих уређаја и њихове опреме.

Члан 96.

Брод који превози више од 2.000 тона уља као терет у расутом стању мора да има уверење о осигурању или другом финансијском јемству о имовинској одговорности за штету проузроковану загађивањем од уља.

Уверењем из става 1. овог члана доказује се да брод има важеће осигурање или друго финансијско јемство за своју ограничену одговорност у износу одређеном по одредби члана 881. овог закона.

Уверење о осигурању или другом финансијском јемству о имовинској одговорности за штету проузроковану од загађивања уљем издаје лучка капетанија.

Члан 97.

Поморски брод који обавља међународна путовања, а био је загађен глодарима (мишевима и пацовима), мора да има сведочанство о дератизацији.

Поморски брод који обавља међународна путовања, а није био загађен глодарима, мора да има сведочанство о ослобођењу од дератизације. Овим сведочанством доказује се да је брод за одређено време, које је утврђено у сведочанству, ослобођен од вршења дератизације.

Сведочанство о дератизацији и сведочанство о ослобођењу од дератизације издаје лучка капетанија.

Члан 98.

Важење сведочанства о способности путничког брода за пловидбу, сведочанства о сигурности путничког брода, сведочанства о сигурности нуклеарног путничког брода, сведочанства о сигурности радио-телеграфског уређаја теретног брода и сведочанства о сигурности радио-телефонског уређаја теретног брода траје најдуже годину дана.

Важење сведочанства о сигурности опреме теретног брода траје две године, под условом да се по истеку једне године од дана издавања сведочанства изврши контролни преглед брода.

Важење сведочанства о способности теретног брода за пловидбу, сведочанства о сигурности конструкције теретног брода, међународног сведочанства о теретној линији и међународног сведочанства о ослобађању од одредаба Међународне конвенције о теретним линијама, траје четири или најдуже пет година сагласно техничким правилима овлашћеног правног лица, под условом да се у обиму и роковима унутар важења сведочанства врше контролни прегледи брода.

Важење сведочанства из ст. 1. до 3. овог члана, осим међународног сведочанства о теретној линији, сведочанства о сигурности конструкције теретног брода издатог с роком важења од пет година, међународног сведочанства о ослобађању од одредаба Међународне конвенције о теретним линијама, сведочанства о сигурности нуклеарног путничког брода и сведочанства о сигурности нуклеарног теретног брода, може се на захтев власника брода, бродара или заповедника брода продужити, без вршења прегледа, најдуже за 30 дана.

Изузетно од одредаба ст. 1. до 3. овог члана, важење сведочанства може се продужити најдуже за пет месеци, и то:

1) сведочанства о сигурности конструкције теретног брода, односно сведочанства о способности брода за пловидбу издатог са роком важења од четири године, сведочанства о сигурности опреме теретног брода, сведочанства о сигурности радио-телеграфског уређаја теретног брода и сведочанства о сигурности радио-телефонског уређаја теретног брода, под условом да се брод налази на путовању ван обалног мора Савезне Републике Југославије, али то продужење престаје да важи кад брод уплови у прву југословенску луку или било коју другу луку;

2) међународног сведочанства о теретној линији и међународног сведочанства о ослобађању од одредаба Међународне конвенције о теретним линијама, ако се после редовног прегледа брода, извршеног пре истека важења издатог сведочанства, брод не може издати ново.

Важење сведочанства о ослобађању од одредаба Међународне конвенције о теретним линијама траје најдуже до истека рока важења одговарајућег сведочанства о сигурности. Ако је међународно сведочанство о ослобађању од одредаба те конвенције издато за предузимање једног одређеног путовања, оно важи само за то путовање.

Важење додатка сведочанства о сигурности конструкције теретног брода и додатка сведочанства о сигурности опреме теретног брода траје најдуже до истека рока важења одговарајућег сведочанства о сигурности.

Важење привременог сведочанства о способности теретног поморског брода за превоз путника траје за оно време које је наведено у сведочанству, а најдуже до истека рока важења сведочанства о способности брода за пловидбу.

Важење сведочанства о способности брода за обављање пробне вожње траје 30 дана од дана издавања.

Важење регистра теретног уређаја потврђује се годишњим контролним прегледом, а обнавља се сваке четири године или најдуже пет година – редовним прегледом.

Важење уверења о осигурању или другом финансијском јемству о имовинској одговорности за штету проузроковану загађивањем уљем траје за оно време које је наведено у уверењу, али најдуже до истека важења закљученог осигурања или дате гаранције.

Члан 99.

Поморском броду на који се примењује Међународна конвенција о теретним линијама, а који обавља међународна путовања између југословенских лука и лука суседних земаља, у складу са споразумом влада земаља у којима се те луке налазе, овлашћено правно лице издаје одговарајућу исправу којом се утврђује које се одредбе те конвенције не односе на тај брод, с обзиром на природу заштићености и услова пловидбе између тих лука. Овлашћено правно лице ће издати исправу ако сматра неоправданим или неспроводљивим да се на брод који обавља таква путовања примењују одредбе конвенције.

Члан 100.

Сведочанство о способности брода за пловидбу, сведочанство о сигурности путничког брода, сведочанство о сигурности нуклеарног путничког брода, и сведочанство о сигурности нуклеарног теретног брода престају да важе ако им је истекао рок важења или ако се брод није подвргао контролном прегледу, и кад било који део брода претрпи хаварију, или се открију неки недостаци на било којем делу брода, што је од битног утицаја на његову способност за пловидбу, или се на било којем делу брода врше поправке, обнова или преправке.

Сведочанство о сигурности конструкције теретног брода, сведочанство о баждарењу, међународно сведочанство о баждарењу, сведочанство о сигурности опреме теретног брода, сведочанство о сигурности радио-телеграфског уређаја теретног брода, сведочанство о сигурности радио-телефонског уређаја теретног брода, међународно сведочанство о теретној линији и међународно сведочанство о ослобађању од одредаба Међународне конвенције о теретним линијама престају да важе и онда кад брод претрпи хаварију на делу на који се односи сведочанство, или кад се открију неки недостаци на том делу брода, или се врше веће поправке, обнова или преправке тог дела брода.

Члан 101.

Поморски брод дужине најмање 24 метра, као и путнички поморски брод морају да имају књигу стабилитета.

Члан 102.

Поморском броду који превози расути, хлађени или опасни терет мора да буде утврђена способност за превоз таквих терета. Броду из става 1. овог члана чија је способност за превоз утврђена, издају се одговарајуће исправе, односно књиге, и то:

1) уверење о способности брода за крцање расутог терета – поморском теретном броду способном за превоз расутог терета;

2) уверење о способности брода за крцање хлађеног терета – поморском теретном броду способном за превоз хлађеног терета;

3) уверење о способности брода за крцање упакованог опасног терета – поморском теретном броду способном за превоз упакованог опасног терета;

4) уверење о способности брода за крцање крутог расутог опасног терета – поморском теретном броду способном за превоз крутог расутог опасног терета;

5) сведочанство о способности брода за превоз опасних хемикалија у расутом стању – поморском теретном броду, грађеном до 1. јула 1986. године, способном за превоз опасних хемикалија у расутом стању;

6) међународно сведочанство о способности брода за превоз опасних хемикалија у расутом стању – поморском теретном броду, грађеном после 1. јула 1986. године, способном за превоз опасних хемикалија у расутом стању;

7) сведочанство о способности брода за превоз гасова у течном стању – поморском теретном броду грађеном до 1. јула 1986. године, способном за превоз гасова у течном стању;

8) међународно сведочанство о способности брода за превоз гасова у течном стању – поморском теретном броду, грађеном

после 1. јула 1986. године, способном за превоз гасова у течном стању;

9) књига о терету за танкер који превози опасне хемикалије – поморском танкеру који превози опасне хемикалије.

Исправама, односно књигом из става 2. овог члана потврђује се да брод испуњава услове прописане за превоз течног, хлађеног или опасног терета – ради заштите брода, лица на броду, терета и животне средине.

Члан 103.

Исправе о сигурности нуклеарних уређаја на броду мора да има сваки нуклеарни поморски брод.

Исправама о сигурности нуклеарних уређаја на броду доказује се да брод не испушта никаква недопуштена зрачења у пловидби или у луци опасна за посаду, путнике или становништво, пловне путеве, храну и залихе воде.

Исправе о сигурности нуклеарних уређаја на броду издаје произвођач тих нуклеарних уређаја.

Исправе из ст. 1. до 3. овог члана оверава овлашћено правно лице.

Члан 104.

Приручник о руковању нуклеарним уређајима мора да има сваки нуклеарни поморски брод.

Приручник о руковању нуклеарним уређајима садржи податке и упутства потребна за руковање нуклеарним уређајима.

Приручник о руковању нуклеарним уређајем издаје произвођач тог нуклеарног уређаја.

Приручник из става 1. овог члана оверава овлашћено правно лице.

Члан 105.

Поморски брод који има посаду мора да има:

1) сведочанство о примени прописаних мера и норматива заштите при раду на броду;

2) уверење о периодичним испитивањима хемијских и биолошких штетности микроклиме на местима рада и у радним просторијама брода;

3) уверење о периодичном испитивању исправности уређаја за рад са теретом.

Исправе из тач. 1. и 2. става 1. овог члана, ако је то потребно, мора да има и сваки поморски брод без посаде.

Исправама из тач. 1. до 3. става 1. овог члана потврђује се да су примењене прописане мере и нормативи заштите при раду на броду у складу са прописима о заштити при раду на броду и техничким правилима.

Рок важења исправа из става 1. овог члана одређује се техничким правилима овлашћеног правног лица.

Члан 106.

Поморски брод мора имати књигу прегледа и надзора.

У књигу прегледа и надзора овлашћено правно лице, или лучка капетанија, кад врши надзор над бродом, уписују податке о извршеном надзору, наводећи недостатке утврђене и налоге издате ради њиховог отклањања.

Члан 107.

Поморски брод преко 50 БРТ и поморски брод који има погонски машински уређај снаге на осовини од најмање 110 киловата, с обзиром на његову тонажу, дужан је да води бродски дневник.

Члан 108.

Поморски брод на механички погон преко 50 БРТ који има погонски машински уређај снаге на осовини од најмање 110 киловата, дужан је да води дневник машине.

Члан 109.

Поморски брод у дугој пловидби и у великој обалној пловидби, као и други поморски брод преко 400 БРТ, дужан је да води здравствени дневник.

Члан 110.

Поморски брод и поморски чамац који морају да имају радио-уређај дужан је да води радио-дневник.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, радио-дневник није дужан да води поморски чамац за спасавање који припада броду.

Члан 111.

Поморски брод преко 100 БРТ који превози терет дужан је да води књигу терета.

Члан 112.

Поморском броду, ради заштите животне средине, издају се одговарајуће исправе и књиге, и то:

1) међународно сведочанство о спречавању загађивања уљем – поморском танкеру од најмање 150 БРТ и поморском броду од најмање 400 БРТ који није танкер, на који се примењује Међународна конвенција о спречавању загађивања мора са бродова, а који у поморском саобраћају обавља међународна путовања;

2) сведочанство о спречавању загађивања уљем:

– поморском танкеру од најмање 150 БРТ и поморском броду од најмање 400 БРТ који није танкер, а користи уље као погонско гориво, који у поморском саобраћају не обавља међународна путовања;

– поморском танкеру мањем од 150 БРТ;

– поморском броду већем од 50 БРТ, а мањем од 400 БРТ који није танкер, а користи уље као погонско гориво;

– поморском броду који има погонски машински уређај снаге на осовини од најмање 110 киловата, без обзира на тонажу, ако користи уље као погонско гориво;

– поморском танкеру од најмање 250 БРТ, на који се примењује Међународна конвенција о спречавању загађивања мора са бродова, који у поморском саобраћају обавља међународна путовања на релацијама дужим од 50 наутичких миља, у трајању до 72 часа;

– поморском броду од најмање 500 БРТ који није танкер, на који се примењује Међународна конвенција о спречавању загађивања мора са бродова, који у поморском саобраћају обавља међународна путовања у посебним подручјима одређеним том конвенцијом;

3) књига о уљима, 1. део (поступци у машинском простору) – поморском танкеру, поморском броду од најмање 50 БРТ, као и поморском броду који има погонски машински уређај чија снага на осовини износи најмање 110 киловата, без обзира на тонажу, а који користе уље као погонско гориво;

4) књига о уљима, 2. део (поступци с теретом и баластом) – поморском танкеру;

5) упутство за поступке и уређаје поморском танкеру који превози опасне хемикалије;

6) приручник о раду са наменским чистим баластним танковима – танкерима са наменским чистим баластним танковима;

7) приручник о раду и опреми са детаљним описом система – танкерима са системом прања сировом нафтом;

8) упутство за руковање системом инертног гаса – танкерима који имају систем инертног гаса;

9) бродски интервентни план у случају загађења уљем;

10) потврда о спречавању загађивања фекалијама.

Рок важења исправа из тач. 1. и 2. става 1. овог члана одређује се техничким правилима овлашћеног правног лица.

Члан 113.

Исправе и књиге из чл. 90, 91, 92, 93, 94, 102, 105. и 112. овог закона издаје овлашћено правно лице, а књигу стабилитета из члана 101. односно упутства за поступке и уређаје за поморски танкер који превози опасне хемикалије из члана 112. овог закона – оверава то правно лице.

в) Бродске исправе и књиге бродова унутрашње пловидбе

Члан 114.

Брод унутрашње пловидбе мора имати бродско сведочанство. Бродско сведочанство садржи све податке из књиге уписника бродова у који је брод унутрашње пловидбе уписан.

Бродским сведочанством доказује се: југословенска државна припадност брода унутрашње пловидбе, право и дужност да брод вије заставу трговачке морнарице Савезне Републике Југославије, врста и намена брода, његова способност за пловидбу, пловна мрежа на којој је овлашћен да плови, број путника и маса терета који брод сме да превози.

Бродско сведочанство издаје капетанија пристаништа.

Бродско сведочанство издаје се на основу уверења о способности брода унутрашње пловидбе за пловидбу које издаје овлашћено правно лице.

Бродско сведочанство на броду унутрашње пловидбе без посаде може се заменити натписом на бродском трупцу или на стално причвршћеној плочи или табли на трупцу, који мора садржавати основне податке из бродског сведочанства.

Члан 115.

Брод унутрашње пловидбе мора имати сведочанство о баждарењу.

Сведочанством о баждарењу доказује се истиснина за сваки сантиметар газа, а код осталих бродова унутрашње пловидбе – истиснина при највећем дозвољеном газу и газу празног брода, као и слободни бок брода унутрашње пловидбе.

Сведочанство о баждарењу губи важност када се због преправки извршених на броду унутрашње пловидбе мења његова истиснина.

Важење сведочанства о баждарењу за теретне бродове траје десет година, а за остале бродове 15 година од дана издавања. Важење сведочанства о баждарењу продужава се за десет, односно 15 година, ако се утврди да подаци о истиснини или носивости одговарају стању на броду.

Одредбе члана 94. ст. 5. и 6. овог закона односе се и на сведочанство о баждарењу брода унутрашње пловидбе.

Сведочанство о баждарењу брода без посаде може се заменити натписом на бродском трупцу или стално причвршћеној плочи или табли на трупцу, који мора садржавати таблицу крцања из сведочанства са фотокопијом или овереном копијом тог сведочанства која се налази на броду без посаде или тегљачу, односно потискивачу.

Члан 116.

Важење сведочанства о способности брода унутрашње пловидбе за пловидбу траје до рока назначеног у сведочанству и може се продужити највише за 90 дана.

Члан 117.

У погледу трајања важности привременог сведочанства о способности брода унутрашње пловидбе за пловидбу, привременог сведочанства о способности брода унутрашње пловидбе за превоз путника, сведочанства о способности брода унутрашње пловидбе за обављање пробне возње и регистра теретног уређаја важе одредбе члана 98. ст. 8, 9, 10. и 11. овог закона.

Члан 118.

Привремено сведочанство о способности брода унутрашње пловидбе за пловидбу мора имати брод унутрашње пловидбе коме се по одредбама члана 68. овог закона сужавају границе пловидбе у којима је до тада могао да плови, или за који се утврди да је способан да обави једно или више путовања ван граница пловидбе у којима је био овлашћен да плови.

Члан 119.

Привремено сведочанство о способности брода унутрашње пловидбе за превоз путника мора да има брод унутрашње пловидбе који није путнички брод, за који се, на основу члана 69. овог закона, утврди да је способан да превози путнике на одређеним унутрашњим пловним путевима или одређеним местима на тим путевима, или на једном или више одређених путовања, или на одређено време.

Члан 120.

Брод унутрашње пловидбе који има радио-уређај мора имати сведочанство о сигурности радио-уређаја.

Члан 121.

Путнички брод унутрашње пловидбе који има сопствени погонски машински уређај мора да има књигу стабилитета.

Члан 122.

Брод унутрашње пловидбе који има сопствени погонски машински уређај мора да води бродски дневник.

Члан 123.

Брод унутрашње пловидбе преко 50 тона истиснине који има посаду дужан је да води здравствени дневник.

Члан 124.

Књигу о уљима мора имати брод унутрашње пловидбе који превози уља и брод унутрашње пловидбе који користи течно уље.

Члан 125.

Одредба члана 102. овог закона о уверењу о способности брода за крцање опасног терета и уверењу о способности брода за крцање хлађеног терета односи се и на бродове унутрашње пловидбе.

Члан 126.

На бродове унутрашње пловидбе у погледу бродских исправа и књига односе се одредбе члана 88, члана 89. ст. 1, 2. и 4, чл. 93, 95, 97, 105, 106. и 110. овог закона, с тим што исправе из чл. 89. и 97. овог закона издаје капетанија пристаништа.

Пописом посаде брода унутрашње пловидбе утврђује се и који су чланови породице члана посаде брода унутрашње пловидбе укрцани на тај брод.

Исправе из чл. 115, 118, 119. и 120. овог закона издаје овлашћено правно лице, а књигу стабилитета из члана 121. овог закона – оверава то правно лице.

На издавање, односно оверавање исправа за бродове унутрашње пловидбе односе се одредбе члана 113. овог закона.

3. Чамци и пловећа постројења*а) Утврђивање способности за пловидбу*

Члан 127.

Чамци и пловећа постројења могу се користити у пловидбу:

1) ако је утврђена њихова способност за пловидбу у погледу конструкције, пловних својстава, погонских и других уређаја и опреме, у складу са техничким правилима за чамце и пловећа постројења;

2) ако су уписани у уписник чамаца и пловећих постројења (у даљем тексту: уписник);

3) ако чамцем, односно пловећим постројењем управља лице које је стручно оспособљено за управљање чамцем, односно пловећим постројењем.

Члан 128.

Одредбе члана 127. тач. 1, 2. и 3. не односе се на: спортске чамце без сопственог погона (веслачке чамце, кајаке, једрилице и слично) намењене такмичењу, чамце који нису дужи од три метра, осим на чамце специјалне конструкције и погонског уређаја које му омогућују да клизи по води (глисери сл.) ако се њима не обавља привредна делатност, чамце од гуме и гумираног платна без сопственог погона, даске и сл.

Члан 129.

Способност чамца, односно пловећег постројења за пловидбу утврђује се прегледом.

Преглед чамца, односно пловећег постројења може бити основни, редовни и ванредни.

Надзор над градњом и основни преглед врши овлашћено правно лице.

Редовне и ванредне прегледе врши овлашћено правно лице.

После извршеног прегледа чамца, односно пловећег постројења издаје се исправа о способности за пловидбу чамца, односно пловећег постројења.

За чамце и пловећа постројења који су уписани у уписник, издаје се пловидбена дозвола са регистарским бројем за идентификацију.

За прегледе, издавање исправа и регистрацију из ст. 2. и 6. овог члана, плаћа се накнада коју утврђује савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 130.

Чамац и пловеће постројење приликом уписа морају бити баждарени.

Баждарење се обавља према техничким правилима о начину мерења и израчунавања регистарске тонаже, односно истиснине која је прописана за чамце и пловећа постројења.

Ако се преправком мења тонажа, односно истиснина чамца и пловећег постројења, врши се поновно баждарење.

б) Услови за управљање чамцем и пловећим постројењем

Члан 131.

Чамцем и пловећим постројењем може управљати лице које је телесно и душевно способно што се доказује лекарским уверењем и које је стручно оспособљено за управљање чамцем, односно пловећим постројењем и има одговарајуће исправе.

Условне које морају испуњавати лица за управљање чамцем и пловећим постројењем, програм и начин стручног оспособљавања као и образац, садржину, начин издавања и трајање пловидбене дозволе, прописује савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

в) Исправе о способности створених чамаца за пловидбу

Члан 132.

Исправе о способности чамаца за пловидбу које издају стране државе признају се у Савезној Републици Југославији под условом узајамности.

Ако чамац који није евидентиран на територији Савезне Републике Југославије припада страном држављанину који нема боравиште у Савезној Републици Југославији, а чамац нема исправе о способности за пловидбу, лучка капетанија, односно капетанија пристаништа забраниће пловидбу чамцу, док се прегледом чамца не утврди његова способност за пловидбу.

Одредба става 2. овог члана односи се и на чамце чије стање не одговара важећој исправи о њиховој способности за пловидбу.

После извршеног прегледа чамца по одредби става 2. овог члана, чамцу се издаје исправа о способности за пловидбу.

Г л а в а 7

ПОСАДА БРОДА

1. Заједничке одредбе

Члан 133.

Посаду брода сачињавају лица укрцана за извршење послова на броду и уписана у попис посаде.

Члан 134.

За вршење послова којима се обезбеђује пловидба, брод мора да има одговарајући број чланова посаде са прописаном стручном спремом.

Стручну спрему, састав и број чланова посаде пловних објеката унутрашње пловидбе и начин одређивања пловећих постројења која морају имати посаду, прописује савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 135.

Члан посаде брода југословенске трговачке морнарице који врши послове којима се обезбеђује пловидба, може да буде лице које је стекло одговарајуће звање и које за вршење послова тог звања на броду има одговарајуће овлашћење, као и приправник за стицање звања.

Звање чланова посаде бродова југословенске трговачке морнарице стиче се положеним одговарајућим испитом за одређено звање.

Програм стручног испита и начин полагања за стицање звања чланова посаде бродова југословенске трговачке морнарице утврђује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Поред овлашћења за вршење послова одговарајућег звања из става 2. овог члана, чланови посаде могу стицати посебна овлашћења у складу са Међународном конвенцијом о стандардима за обуку, издавање уверења и вршењу бродске страже помораца.

Посебна овлашћења из става 4. овог члана стичу се положеним одговарајућим испитом.

Овлашћење за вршење послова на броду може се дати само лицу које је телесно и душевно способно да обавља посао на броду, што се утврђује лекарским прегледом и контролише периодичним прегледом.

Звање, условне за стицање звања и овлашћења чланова посаде поморских бродова и бродова унутрашње пловидбе трговачке морнарице и савезних инспектора безбедности пловидбе, као и најмањи број чланова посаде за безбедну пловидбу који морају имати бродови трговачке морнарице прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 136.

Члан посаде мора да врши послове на броду у складу са правилима навигације, на начин који омогућава безбедност саобраћаја, који не оштећује брод или терет на њему, и не угрожава безбедност путника на броду или осталих чланова посаде и животну средину од загађивања опасним и штетним материјама (уљем, отпацима текућих горива и њиховим мешавинама, отпадним водама и другим отпадним материјама, као и радиоактивним или сличним отпацима) од стране брода.

Члан 137.

Састав бродске страже мора бити у свако време довољан и мора да одговара посебним околностима и условима у којима се врши стража (време, видљивост, водостај, густина саобраћаја и сл.).

Члан 138.

Члан посаде за време вршења страже не сме да напусти место и просторију у којој се врши стража без одобрења дежурног официра.

Официри страже за време трајања страже не смеју напуштати своје место на стражи.

За време боравка поморског брода на сидришту, стална стража у сменама мора да се врши на мосту и у машинском простору.

Кад је брод у луци, односно пристаништу на њему се мора налазити најмање једна трећина чланова посаде сваке службе.

На броду из става 4. овог члана, међу члановима посаде морају се налазити по један официр палубе и строја, а ноћу и бродска стража.

Члан 139.

Брод унутрашње пловидбе који стоји на пловном путу мора непрекидно имати стражу.

Брод унутрашње пловидбе који стоји ван пловног пута или који је везан уз обалу не мора имати стражу, осим ако то захтевају локалне околности или ако то одреди капетанија пристаништа.

Члан 140.

У пределима врло густог саобраћаја, у условима ограничене видљивости и у свим осталим опасним пловидбеним ситуацијама кад се употребљава уређај за аутоматско кормиларење треба да постоји могућност преузимања кормиларења бродом од стране дежурног официра и кормилара.

Пребацивање са аутоматског на ручно кормиларење и обрнуто треба да изврши дежурни официр страже на мосту.

Члан 141.

Као члан посаде на поморски брод може да се укрца само лице које има поморску књижицу или дозволу за укрцање, а на брод унутрашње пловидбе – само лице које има бродарску књижицу или дозволу за укрцање.

Поморска, односно бродарска књижица је исправа којом се доказује стручна спрема члана посаде, здравствено стање, својство у коме је члан посаде укрцан на брод, као и трајање запослења на броду. Поморска књижица, бродарска књижица и дозвола за укрцање су личне исправе лица коме су издате.

Поморска књижица, односно бродарска књижица снабдевена визом за путовање у иностранство, издата од лучке капетаније, односно капетаније пристаништа служи и као путна исправа (пасош) и овлашћује лице да буде члан посаде брода који плови у иностранство, као и да путује у иностранство ради укрцања на брод или да се после искрцања са брода у иностранству врати у Савезну Републику Југославију.

Обрасце поморске књижице, бродарске књижице и дозволе за укрцавање прописује савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 142.

Ако члан посаде поморског брода за време трајања, односно престанка радног односа буде искрцан са брода ван његове луке укрцања, односно ако бродар искрца члана посаде брода унутрашње пловидбе ван пристаништа у коме је седиште бродара, бродар је дужан да му обезбеди повратак у луку његовог укрцања, односно у пристаниште у коме је седиште бродара, а ако је то предвиђено да му се обезбеди повратак у место пребивалишта, односно боравишта (у даљем тексту: повратно путовање).

Ако бродар не обезбеди повратно путовање члана посаде брода, из става 1. овог члана то путовање ће, на терет бродара, обезбедити, и то: из иностранства – дипломатско или конзуларно представништво Савезне Републике Југославије, а у Савезној Републици Југославији – лучка капетанија, односно капетанија пристаништа.

Одредба става 1. овог члана односи се и на чланове породице искрцаног члана посаде брода унутрашње пловидбе.

Члан 143.

Трошкове повратног путовања члана посаде поморског брода сноси бродар.

Бродар има право регреса за наплату свих трошкова повратног путовања од члана посаде поморског брода који се без дозволе искрцао са брода и тиме својом кривицом довео до престанка радног односа, или који се искрцао са поморског брода због повреде или обољења које је себи проузроковао намерно или услед грубе непажње.

Трошкови повратног путовања члана посаде поморског брода обухватају трошкове за стан, храну и превоз члана посаде од момента његовог искрцања са брода до момента његовог повратка у луку укрцања, односно у место његовог пребивалишта.

Члан посаде брода унутрашње пловидбе има право на дневнице и накнаду за лични превоз од момента искрцања са брода до момента повратка у пристаниште у коме је седиште бродара, односно у његово пребивалиште или боравиште, а према уговору о раду.

Одредба става 4. овог члана односи се и на чланове породице искрцаног члана посаде брода унутрашње пловидбе.

Члан 144.

Повратно путовање сматра се обезбеђеним и ако је члану посаде поморског брода обезбеђен одговарајући посао на броду који плови у луку његовог укрцања, односно ако је члану посаде брода унутрашње пловидбе обезбеђен посао на броду који плови у пристаниште у коме је седиште бродара.

У случају из става 1. овог члана, члану посаде припада накнада за посао који је обављао на поморском броду, односно броду унутрашње пловидбе.

Члан 145.

Одредбе чл. 142, 143. и 144. овог закона односе се и на странце који су чланови посаде југословенског поморског брода.

Одредбе чл. 142, 143. и 144. овог закона односе се и на странце који су чланови посаде брода унутрашње пловидбе, под условом да држава чији су они држављани поступа на исти начин са држављанима Савезне Републике Југославије укрцаним на бродове њихове државне припадности.

Члан 146.

У страним лукама, односно пристаништима члан посаде поморског брода, односно брода унутрашње пловидбе који је држављанин Савезне Републике Југославије може се, ради заштите својих права из радног односа, обраћати само дипломатским или конзуларним представништвима Савезне Републике Југославије.

Члан 147.

Члан посаде брода дужан је да одмах обавести свог непосредног руководиоца или заповедника брода:

1) о сваком ванредном догађају који би могао да угрози безбедност брода, путника, других лица или терета на броду, као и да загади животну средину опасним и штетним материјама од стране брода;

2) кад у пловидби пловним путевима у обалном мору и на унутрашњим пловним путевима установи да поједини светионици и светла не раде, односно ознаке или плутаче нису на свом месту.

У случају опасности, бродолома или друге хаварије, чланови посаде брода дужни су да се залажу за спасавање брода, путника, других лица и терета на броду, као и за заштиту животне средине, док заповедник брода не нареди да се брод напусти.

Члан 148.

Бродар је дужан да члану посаде накнади штету проузроковану на стварима намењеним за његову личну употребу на броду и личну употребу чланова његове породице укрцаних на брод унутрашње пловидбе, одређеним уговором о раду, које су уништене или оштећене приликом бродолома или друге хаварије брода.

Члан посаде брода који је у радном односу, у случају бродолома има право на зараду најмање за два месеца од дана бродолома, према просеку зараде за последња три месеца, ако му по уговору о раду зарада не припада за дуже време.

У случају из става 2. овог члана члану посаде, страном држављанину или лицу без држављанства, припада накнада у износу одређеном уговором о раду – за сваки дан незапослености која је наступила као последица бродолома, али најдуже за два месеца од дана бродолома.

Члан посаде и чланови његове породице немају право на накнаду из ст. 1, 2. и 3. овог члана ако бродар докаже да су они проузроковали штету намерно или крајњом непажњом.

На повратно путовање члана посаде поморског брода, односно брода унутрашње пловидбе који је претрпео бродолом односе се одредбе чл. 142. до 144. овог закона.

Члан 149.

За штету насталу услед телесне повреде или смрти члана посаде брода одговара бродар ако не докаже да је штета настала без његове кривице или кривице лица за које бродар одговара.

2. Заповедник брода

Члан 150.

Заповедник брода мора да буде држављанин Савезне Републике Југославије.

Заповедника брода именује и разрешава од дужности бродар.

У случају смрти, спречености или одсутности, заповедника брода замењује, са свим његовим овлашћењима, најстарији официр палубе који је држављанин Савезне Републике Југославије.

Одредба става 1. овог члана не односи се на јахту страног власника уписану у југословенски уписник бродова.

Члан 151.

Заповедник брода одговоран је за безбедност брода и ред на броду у складу са овим законом и прописима донесеним на основу овог закона.

Ако је заповедник стране јахте уписане у југословенски уписник бродова странац, дужност заповедника из става 1. овог члана врши најстарији официр палубе који је држављанин Савезне Републике Југославије.

Ако брод унутрашње пловидбе са сопственим погоном тегли или потискује друге бродове, заповедник тог брода је руководиолац целог конвоја.

Заповедник челног брода унутрашње пловидбе са сопственим погоном који тегли или потискује друге бродове, руководиолац је целог конвоја.

Члан 152.

Заповедник брода дужан је да се брине о снабдевању брода, о бродској администрацији, о његовом одржавању, о одржавању у исправном стању трупа брода, машина, уређаја и опреме, о сигурности бродских уређаја за укрцавање и искрцавање путника, опасног и осталог терета, о правилном крцању, слагању, превозу и искрцању терета, о правилном укрцавању, смештају и искрцавању путника и о извршавању свих задатака везаних за процес рада.

Заповедник брода дужан је да у прописаним роковима врши вежбе са чамцима и осталим средствима за спасавање, као и уређајима за откривање, спречавање и гашење пожара.

Заповедник брода дужан је да за време пловидбе буде на броду.

Заповедник брода дужан је да пре поласка на пут провери исправност брода који му омогућава да изврши одређено путовање и да обезбеди да се све прописане исправе и књиге, као и чланови посаде налазе на броду, а при превозу путника – нарочито да утврди да ли су предузете све мере за безбедност путника.

Заповедник брода унутрашње пловидбе који тегли дужан је да пре поласка на пут који тегли, односно потискује друге бродове провери исправност и способност свих бродова за извршење одређеног путовања.

Члан 153.

Заповедник поморског брода и брода унутрашње пловидбе са сопственим погоном, односно официр палубе у смени који управља вођењем брода дужан је да предузима све мере потребне за безбедност брода и пловидбе.

Заповедник брода унутрашње пловидбе и лице које га у смени замењује, одговорни су, сваки за време своје смене, за безбедност брода и пловидбе.

Заповедник брода дужан је да лично руководи бродом кад год то захтева безбедност брода, а заповедник поморског брода нарочито кад брод улази у луку, канал или реку или кад излази из њих, као и за време слабе видљивости или магле, односно заповедник брода унутрашње пловидбе које тегли, односно потискује друге бродове и кад то захтева безбедност бродова у тегљењу или потискивању.

Присутност пилота на поморском броду и броду унутрашње пловидбе кад тегли, односно потискује друге бродове не ослобађа заповедника брода од одговорности за управљање бродом.

Члан 154.

Ако наступе догађаји који поморски брод или брод унутрашње пловидбе или брода у тегљењу или потискивању или лица на њима доведу у опасност, заповедник поморског брода, односно унутрашње пловидбе са сопственим погоном дужан је да предузме све мере за спасавање лица и отклањање опасности за брод и ствари на броду, као и за заштиту животне средине.

У случају из става 1. овог члана заповедник поморског брода, односно брода унутрашње пловидбе који тегли, односно

потискује друге бродове, дужан је да жртвује или оштети терет, друге ствари или бродске уређаје или опрему који нису неопходни за пловидбу, или делове брода, односно брода унутрашње пловидбе чије је жртвовање или оштећење мање штетно за бродара и лица заинтересована за терет на броду или броду унутрашње пловидбе, а ако је то неопходно – и брод унутрашње пловидбе.

Члан 155.

Ако су у случају опасности за поморски брод, односно брод унутрашње пловидбе све мере предузете за спасавање брода или брода унутрашње пловидбе остале без успеха, и ако је пропаст брода неизбежна, заповедник брода, дужан је да првенствено предузме мере потребне за спасавање путника и других лица на броду, да уклони брод са пловног пута на унутрашњим водама, ако је то могуће, као и да нареди да се брод напусти.

У случају из става 1. овог члана заповедник брода је дужан да предузме и све мере потребне за спасавање бродског дневника, ако околности случаја допуштају – и мере за спасавање других бродских књига, бродских исправа поморских карата односно путовања и готовог новца бродске благајне.

Овлашћења заповедника брода из ст. 1. и 2. овог члана има и заповедник брода унутрашње пловидбе.

Заповедник брода сме да напусти брод тек пошто је, у границама стварне могућности, предузео све мере из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 156.

Ако на броду наступи догађај који угрожава безбедност брода, или пловидбе, или ако наступи ванредни догађај броду, путницима, другим лицима или стварима на броду, или ако се примети загађивање опасним и штетним материјама на пловном путу, заповедник брода дужан је да опис тог догађаја, односно белешку о примећеном загађивању на пловном путу одмах унесе у бродски дневник, а најдоцније у року од 24 часа.

Заповедник брода из става 1. овог члана дужан је да о догађају из тога става, одмах по доласку, а најдоцније за 24 часа, поднесе извештај, заједно са изводом из бродског дневника, лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа.

Ако је догађај из става 1. овог члана наступио за време пловидбе, заповедник брода је дужан да извештај о догађају, заједно са изводом из бродског дневника, поднесе, у року из става 2. овог члана, лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа у луци, односно пристаништу у које брод најпре уплови, односно дипломатском или конзуларном представништву Савезне Републике Југославије ако се брод налази у иностранству.

Заповедник брода из става 1. овог члана мора унети у бродски дневник рођење и смрт лица на броду, назначујући место или географску позицију брода и време рођења, односно смрти, као и примити изјаву последње воље и то примање унети у бродски дневник, наводећи време кад је последњу изјаву воље примио.

Заповедник брода дужан је да о чињеници рођења и смрти и о примању изјаве последње воље сачини записник на прописани начин и достави га лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа, односно пристаништу у које стигне, а у иностранству - најближем дипломатском, односно конзуларном представништву Савезне Републике Југославије.

Члан 157.

Заповедник поморског брода дужан је путем радио-телекомуникација послати обавештење о било којој непосредној опасности за безбедност пловидбе на коју наиђе, а нарочито ако примети промене на пловном путу из члана 147. став 1. тачка 2. овог закона, наиђе на загађивање опасним и штетним материјама, опасан лед, опасну олују или на било коју другу непосредну опасност за пловидбу или на тропску олују, или на температуру ваздуха испод тачке смрзавања праћену ветровима олујне снаге који проузрокују велико нагомилавање леда на надграђима, или на ветар снаге 10 или више бофора скали, а за који није било примљено упозорење о олуји.

Заповедник поморског брода дужан је да најбржим путем обавести лучку капетанију о загађењу мора које је настало са бродом којим заповеда.

Заповедник поморског брода дужан је да белешку о датом обавештењу из става 1. овог члана унесе у бродски дневник.

Члан 158.

У случају непосредне опасности од рата, заповедник брода је дужан да предузме све мере опрезности да би се сачувао брод, посада, путници, терет и остала имовина, као и бродске исправе и књиге.

Ако наступи ратно стање између Савезне Републике Југославије и друге државе, заповедник брода је дужан да предузме потребне мере да би од непријатеља сачувао брод, људе, терет и осталу имовину, као и бродске исправе и књиге.

Ако се брод у случају наступања ратног стања између других држава, у коме је Савезна Република Југославија неутрална, нађе у луци, односно пристаништу једне од зараћених држава, или је на путу за луку, односно пристаниште зараћене државе, или мора проћи кроз обално море или унутрашње воде зараћене државе, заповедник брода је дужан да затражи упутство од бродара, а ако то није могуће - од надлежног савезног органа, односно лучке капетаније, односно капетаније пристаништа.

Члан 159.

Заповедник поморског брода, као заступник бродара, овлашћен је да у његово име и за његов рачун у месту ван седишта бродара закључује уговоре о спасавању и правне послове потребне за извршење путовања, и да у месту ван седишта бродара у коме нема овлашћеног представника бродара закључује уговоре о поморским пловидбеним пословима, осим бродарског уговора на време за цео брод.

Заповедник поморског брода овлашћен је да као заступник бродара покреће пред страним судским и управним органима поступак ради заштите бродаревих права и интереса у пословима из става 1. овог члана и да у том поступку предузима процесне радње.

Ако бродар ограничи овлашћење заповедника, то ограничење нема правно дејство према трећим лицима која за њега нису знала, нити су према околностима могла знати.

Члан 160.

Заповедник брода, овлашћен је и дужан да свим лицима на броду издаје наређења којима се обезбеђује брод, и пловидба и одржавање реда на броду, као и да надзире извршење издатих наређења.

Ради одржавања реда и безбедности на броду заповедник брода може да држи на броду ватрено оружје, док чланови посаде брода не смеју на броду да имају оружје.

Члан 161.

Заповедник брода има право да за време пловидбе ограничи слободу кретања на броду сваком лицу које теже угрози безбедност брода, чланова посаде, путника и других лица, ствари на броду и животне средине загађивањем опасним или штетним материјама. Слобода кретања може да се ограничи само ако је то неопходно ради безбедности путника и других лица и ствари на броду или ради заштите брода, или заштите животне средине, и може за странца да траје најдуже до доласка брода у прву луку, односно пристаниште у које брод уплови, а за држављанина Савезне Републике Југославије - најдоцније до доласка брода у прву југословенску луку, односно пристаниште.

Мере из става 1. овог члана уносе се у бродски дневник са образложењем.

Члан 162.

Заповедник брода има право да члана посаде брода који нарушава безбедност пловидбе удаљи са радног места, а по потреби, да га искрца са брода и врати у луку укрцавања, односно пристаниште у коме је седиште бродара.

Члан 163.

Заповедник брода има право, у случају нужде и док она траје, да члановима посаде брода смањи оброк хране и воде ради рационалног коришћења постојећих залиха хране и воде на броду.

Мере из става 1. овог члана уносе се у бродски дневник са образложењем.

Члан 164.

Ако за време путовања члан посаде брода, путник или друго лице на броду изврши кривично дело, заповедник брода је дужан да предузме, према околностима, мере потребне да се спречи или ублажи наступање штетних последица тог дела и да се извршилац позове на одговорност.

Ако постоји опасност да извршилац дело понови или да побегне, заповедник брода, наредиће: да се извршиоцу кривичног дела ограничи слобода кретања на броду, или да се лиши слободе, да се испитивањем извршиоца, сведока, очевидаца и оштећеника утврде све околности под којима је дело извршено и последице које су наступиле, да се о сваком саслушању састави записник, да се као докази узму на чување предмети на којима или помоћу којих је кривично дело извршено, односно на којима

су трагови извршеног дела видљиви, као и да се предузму друге мере ради утврђивања околности под којима је кривично дело извршено.

Ако се брод налази у иностранству, заповедник брода је дужан да о извршеном кривичном делу поднесе извештај дипломатском или конзуларном представништву Савезне Републике Југославије у држави у чију луку, односно пристаниште брод уплови. Заповедник брода је дужан да са извршиоцем кривичног дела поступи према упутствима дипломатског или конзуларног представништва Савезне Републике Југославије.

По доласку у југословенску луку, односно пристаниште у које брод најпре уплови, заповедник брода је дужан да извршиоца кривичног дела преда органу унутрашњих послова у тој луци, односно пристаништу, с писменим извештајем о извршеном кривичном делу и записницима и предметима из става 2. овог члана.

Мере из ст. 2. и 4. овог члана уносе се у бродски дневник са образложењем.

Члан 165.

Ако члан посаде брода који је држављанин Савезне Републике Југославије самовољно напусти брод у страниој луци, односно пристаништу, заповедник брода је дужан да ово напуштање брода пријави дипломатском или конзуларном представништву Савезне Републике Југославије у односној држави, а ако овог нема - дипломатском или конзуларном представништву државе овлашћене да заступа интересе држављана Савезне Републике Југославије, а ако ни овог нема - капетанији те луке, односно пристаништа.

Заповедник брода дужан је да састави записник и утврди које су ствари и исправе члана посаде који је самовољно напустио брод остале на броду.

Записник се саставља у присуству двојице сведока, а потписују га заповедник брода и сведоци.

Белешку о самовољном напуштању брода и о стварима члана посаде које су остале на броду и њиховој предаји надлежном југословенском органу, заповедник поморског брода, односно брода унутрашње пловидбе са сопственим погоном дужан је да унесе у бродски дневник.

Орган који у луци, односно пристаништу прими личне ствари и исправе члана посаде који је самовољно напустио брод, предаће их његовој ужој породици или родитељима, а ако њих нема - лицу које одреди надлежни орган старатељства.

Члан 166.

Сматра се да је члан посаде самовољно напустио брод ако се није вратио на брод до одласка брода из луке, односно пристаништа.

Ако је члан посаде био спречен да се врати на брод до одласка брода из луке, односно пристаништа, сматра се да је самовољно напустио брод ако се у року од три дана, од дана кад је сметња била отклоњена, није пријавио органу из члана 165. став 1. овог закона.

Члан 167.

Заповедник брода који на било који начин дозна да се лице, укључујући и непријатеље у случају оружаног сукоба, налазе у животной опасности на мору или унутрашњим водама, дужан је да им одмах крене у помоћ највећом могућом брзином, обавештавајући их о томе ако је то могуће, и да предузме њихово спасавање.

Заповедник брода у опасности има право, после саветовања са заповедницима брода који су одговорили на његов позив за помоћ, ако је саветовање могуће спровести, да изабере један од тих бродова или више њих за које сматра да су најприкладнији да му пруже помоћ.

Заповедник или заповедници бродова изабрани да пруже помоћ броду у опасности дужни су да прихвате избор и да одмах, највећом могућом брзином, крену у помоћ лицима која су у животной опасности.

Заповедник брода је дужан да спасава лица која су у животной опасности иако се она томе противе, или ако се спасавању лица противи заповедник брода на коме се та лица налазе.

Члан 168.

Изузетно од одредаба члана 167. овог закона, заповедник брода није дужан да крене у помоћ и да предузме спасавање лица у животной опасности:

1) ако би предузимање тог спасавања представљало озбиљну опасност за брод којим он заповеда и за лица на том броду, или ако он оправдано сматра да, према посебним околностима случаја, предузимање спасавања лица у опасности не би било успешно;

2) ако дозна да је други брод изабран да иде у помоћ и да је изабрани брод тај избор прихватио;

3) ако од заповедника брода у опасности, или непосредно од лица која су била у животној опасности, или од заповедника другог брода који је стигао до тих лица буде обавештен да помоћ више није потребна.

Члан 169.

У случају судара бродова заповедник брода је дужан да, ако је у могућности да то учини без озбиљне опасности за брод којим заповеда и за лица на њему, поред првенственог спасавања лица, предузме и спасавање другог брода с којим се сударио брод којим он заповеда, а у случају судара бродова на унутрашњим водама – дужан је да брод коме прети опасност да потоне без одлагања уклони с пловног пута.

На унутрашњим водама заповедник брода је дужан, да кад се брод којим он заповеда нађе у близини брода који даје позив за помоћ, и кад није било судара, да одмах предузме спасавање тог брода, ако је у могућности да то учини без озбиљне опасности за брод којим заповеда и за лица на њему.

Члан 170.

Заповедник југословенског брода који дозна да је други југословенски брод у опасности на мору дужан је да, поред првенственог спасавања лица, предузме и спасавање брода и ствари са тог брода које су својина југословенских предузећа, и других правних лица или својина држављана Савезне Републике Југославије, ако се спасавању брода и ствари на њему изричито не противи заповедник брода, односно власник брода или бродар брода у опасности.

Заповедник брода није дужан да предузме спасавање брода према одредби става 1. овог члана ако то не може да учини без озбиљне опасности за лица на броду или за брод којим заповеда, или ако оправдано сматра да спасавање брода не би било целесходно нити разумно с обзиром на могућности спасавања, вредност брода у опасности и ствари на том броду, као и на ризике и трошкове којима би предузетим спасавањем изложио брод којим заповеда.

Члан 171.

Заповедник брода мора у бродски дневник да унесе разлоге због којих није кренуо у помоћ лицима у опасности и предузео њихово спасавање (члан 168), као и разлоге због којих није предузео спасавање брода и ствари на њему (чл. 169. и 170).

Члан 172.

Власник брода или бродар не одговара за штету која настане због тога што је заповедник брода повредио дужности одређене у чл. 167, 169. и 170. овог закона.

Члан 173.

Спавање југословенског ратног брода неће се предузети у случају изричите забране команданта брода.

Члан 174.

Одредбе чл. 167, 169. и 170. овог закона односе се и на ратне бродове.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, савезни министар надлежан за послове одбране прописује у којим случајевима командант југословенског ратног брода није дужан да врши спасавање у случајевима одређеним у чл. 167, 169. и 170. овог закона.

Г л а в а 8

ТРАГАЊЕ И СПАСАВАЊЕ

Члан 175.

Трагање и спасавање на мору је обавеза пружања свих видова помоћи и спасавање угрожених лица, бродова и ствари у обалном мору Савезне Републике Југославије.

Члан 176.

Трагање представљају радње на установљењу места, природе и обима незгоде на мору, као и хидрометеоролошких услова ради пружања помоћи, првенствено ради заштите и спасавања угрожених лица.

Члан 177.

Спавање представљају радње у циљу пружања помоћи, односно отклањања опасности у случају незгоде на мору.

Члан 178.

У оквиру трагања и спасавања на мору обавља се осматрање и јављање о запаженим појавама и догађајима.

Члан 179.

Трагање и спасавање угрожених лица на мору је обавезно.

Члан 180.

Трагање и спасавање угрожених ствари домаћих правних и физичких лица је обавезно, под условом да се тиме не угрожава безбедност брода, безбедност брода, чамца или другог пловног објекта или других средстава која обављају трагање, односно спасавање.

Трагање и спасавање угрожених ствари у страном власништву је обавезно ако се тим спречава или отклања штета која може настати или се тиме отклањају опасности за безбедност пловидбе.

Члан 181.

Трагање и спасавање угрожених лица и ствари на мору обављају лучке капетаније.

Члан 182.

У трагање и спасавање угрожених лица и ствари на мору дужни су да се по налогу лучке капетаније, укључе:

а) предузећа и друга правна лица која обављају делатност на мору или у вези са коришћењем мора и која располажу бродовима и другим средствима погодним за обављање трагања и спасавања;

б) грађани - власници пловних објеката који су оспособљени за трагање и спасавање на мору;

в) органи службе осматрања и обавештавања, органи за контролу прелажења државне границе, органи царинске службе, органи контроле летења, организације цивилног ваздушног саобраћаја, организације хидрометеоролошке службе, предузећа или друга правна лица која се старају о уређивању и одржавању поморских пловних путева и остали органи и организације погодни за извршење одређених задатака у трагању и спасавању на мору.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, трагање и спасавање угрожених лица и ствари на мору обавља се без налога када то хитност и друге околности незгоде захтевају.

Члан 183.

Координацију трагања и спасавања угрожених лица и ствари на мору на подручју више лучких капетанија врши савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 184.

Координација трагања и спасавања на мору врши се на основу планова и упутстава савезног министарства надлежног за послове саобраћаја.

Члан 185.

Одредбе чл. 175. до 184. које се односе на трагање и спасавање на мору односе се и на унутрашње пловне путеве.

Г л а в а 9

НАДЗОР

Члан 186.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона којима се уређује безбедност поморске и унутрашње пловидбе врши савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 187.

Послове надзора из члана 186. овог закона врши савезни инспектор.

Члан 188.

У вршењу надзора савезни инспектор издаје наређења и изриче забране писменим решењем.

Члан 189.

Против решења савезног инспектора може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба из става 2. овог члана не одлаже извршење решења ако би такво одлагање проузроковало или могло проузроковати опасност за безбедност пловидбе, угрозити људске животе или проузроковати значајну материјалну штету.

Члан 190.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја решава у другом степену по жалби против решења лучке капетаније, односно капетаније пристаништа или савезног инспектора.

Члан 191.

Савезни инспектор извршиће надзор који се односи на међународни или међудржавни режим пловидбе, а који не изврши лучка капетанија, односно капетанија пристаништа или изврши уз значајне пропусе за безбедност пловидбе.

Члан 192.

Савезни инспектор има службену легитимацију.

Члан 193.

Послове надзора над спровођењем одредаба овог дела закона о безбедности пловидбе у међународном саобраћају на мору и унутрашњим пловним путевима, обухватају вршење надзора над:

1) страним бродовима у југословенским лукама, односно пристаништима у погледу заштите лица на броду и заштите животне средине;

2) бродовима који врше међународни саобраћај у погледу њихове способности за пловидбу;

3) спровођењем међународног режима лука и пристаништа у складу са међународним обавезама Савезне Републике Југославије и стањем лука и пристаништа отворених за међународни саобраћај, као и зимовника и преводница на пловним путевима на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе о испуњавању услова за безбедност пловидбе;

4) уређивање и одржавање пловних путева на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе у обалном мору и на унутрашњим водама и објектима за безбедност пловидбе на тим пловним путевима;

5) вршењем радио-службе која служи безбедности пловидбе у међународном саобраћају и заштити људског живота на мору и унутрашњим пловним путевима и одржавањем и радом те службе.

Одредба тачке 4. става 1. овог члана у погледу спровођења међународног режима лука и пристаништа не односи се на војне луке и пристаништа.

Члан 194.

У вршењу надзора над страним бродом по одредби члана 193. став 1. тачка 1. овог закона, савезни инспектор проверава:

1) да ли поморски брод има важећа сведочанства у складу са одредбама Међународне конвенције о заштити људског живота на мору, Међународне конвенције о спречавању загађивања мора са бродова и Међународне конвенције о теретним линијама, а ако се не примењују одредбе ових конвенција – да ли брод има важеће сведочанство о способности за пловидбу и потврду о спречавању загађивања уљем, сведочанство о теретној линији у складу са прописима државе чију државну припадност брод има;

2) да ли брод унутрашње пловидбе има важеће бродско сведочанство.

Ако страни брод има важеће исправе из става 1. овог члана, надзор се ограничава на проверавање:

1) да ли положај теретне линије, односно слободног бока одговара подацима из односних исправа;

2) да ли је брод крцан у складу са добијеном теретном линијом, односно линијом слободног бока, и да ли је терет правилно распоређен према условима наведеним у односним исправама.

Осим проверавања исправа из става 1. овог члана, проверава се да ли страни брод који врши укрцавање или искрцавање терета има важећу исправу којом се доказује исправност бродских уређаја за укрцавање или искрцавање терета, као и да ли је стање тих уређаја у складу са подацима из те исправе.

Члан 195.

Ако се у вршењу надзора утврди да страни поморски брод нема важеће исправе из члана 194. став 1. тачка 1. овог закона, односно брод унутрашње пловидбе – исправе из члана 194. став 1. тачка 2. овог закона, или да положај теретне линије, односно слободног бока не одговара подацима из односних исправа, или да

брод није крцан у складу са добијеном теретном линијом, односно линијом слободног бока, или да терет није правилно распоређен, забраниће се броду да исплови из луке, односно пристаништа све док не буде могао наставити пловидбу без опасности за људске животе на броду.

Ако се у вршењу надзора утврди да страни брод због својих недостатака загађује животну средину уљем или другим штетним и опасним материјама, забраниће се броду да исплови из луке, односно пристаништа док се ти недостаци на броду не отклоне.

Ако се у вршењу надзора по одредби члана 194. став 3. овог закона утврди да страни брод нема важећу исправу којом се доказује исправност бродских уређаја за укрцавање и искрцавање терета, или ако се утврди да стање тих уређаја није у складу са подацима из те исправе, забраниће се укрцавање и искрцавање терета уређајима брода.

Члан 196.

Ако се из оправданих разлога посумња да стање страног брода битно не одговара подацима наведеним у исправама из члана 194. став 1. овог закона, или да је страни брод укрцао већи број путника од дозвољеног, или да нема минимални број стручно оспособљених чланова посаде, и да очигледно брод у таквом стању, односно са толиким бројем путника или таквим стањем посаде не би био способан да настави пловидбу без опасности за људске животе на броду, забраниће се броду да исплови из луке, односно пристаништа док не буде могао да настави пловидбу без опасности за људске животе на броду.

Члан 197.

У вршењу надзора над способношћу бродова за пловидбу по одредби члана 193. став 1. тач. 2. и 3. овог закона, проверава се:

1) да ли брод има важеће прописане бродске исправе и књиге;

2) да ли су на броду од дана издавања, односно потврђивања бродских исправа издатих на основу техничког надзора брода настале такве битне промене због којих је очигледно да брод у таквом стању није способан да плови без опасности за лица, терет на њему и животну средину;

3) да ли брод испуњава услове одређене у члану 55. тач. 2, 3. и 4. овог закона;

4) да ли је на боковима брода обележена прописана ознака теретне линије, односно линија слободног бока;

5) увежбаност посаде у руковању чамцима и осталим средствима за спасавање и уређајима за откривање, спречавање и гашење пожара.

Надзор из става 1. овог члана обухвата и проверавање да ли брод има важећи регистар теретног уређаја, као и да ли стање уређаја за укрцавање и искрцавање терета одговара подацима из регистра теретног уређаја.

Члан 198.

Ако се у вршењу надзора по одредби члана 197. став 1. овог закона утврде недостаци брода у погледу његове способности за пловидбу, наредиће се заповеднику брода да у одређеном року отклони утврђене недостатке.

Ако се утврђени недостаци не отклоне у одређеном року, или ако су утврђени недостаци такве природе да угрожавају безбедност брода, лица и терета на њему, као и животне средине, забраниће се броду даља пловидба док се наведени недостаци не отклоне и одузеће му се исправа о способности за пловидбу.

Ако се у вршењу надзора савезног инспектора утврди да по одредби члана 197. став 2. овог закона брод нема важећи регистар теретног уређаја или ако стање тих уређаја није у складу са регистром теретног уређаја, забраниће се броду да врши укрцање, искрцавање или прекрцаје терета спроведеним уређајима за обављање тих радњи.

Члан 199.

Ако се у вршењу надзора по одредби члана 193. став 1. тачка 3. овог закона утврди да се у лукама, односно пристаништима отвореним за међународни саобраћај не спроводи режим који је у сагласности са преузетим међународним обавезама Савезне Републике Југославије, или да је стање лука, пристаништа, зимовника и преводница такво да представља опасност за безбедност бродова, наредиће се предузећу, или другом правном лицу које управља луком, односно пристаништем да ради отклањања утврђених недостатака, у одређеном року, предузме одговарајуће мере или изврши потребне радове.

Ако мере и радови наређени по ставу 1. овог члана не буду извршени у одређеном року, савезни инспектор предузеће следеће мере:

1) забранити пристајање бродова одређене величине уз део оперативне или друге обале за коју је утврђен недостатак док не буде омогућено безбедно пристајање таквих бродова;

2) забранити употребу оперативне или дуге обале или њеног дела, као и сидришта који непосредно угрожава безбедност бродова, лица и ствари приликом укрцавања, искрцавања или прекрцавања;

3) забранити саобраћај у луци, односно пристаништу и сидришту док је безбедност бродова непосредно угрожена због неодржавања лучких, односно пристанишних објеката у исправном стању или потребних дубина.

Члан 200.

Ако се у вршењу надзора по одредби члана 193. став 1. тачка 4. овог закона утврди да је стање пловног пута или објекта за безбедност пловидбе на пловном путу такво да угрожава безбедност пловидбе, савезни инспектор наредиће:

1) овлашћеном правном лицу које се стара о уређивању и одржавању пловних путева да привремено обележи сметњу на пловном путу, односно да је уклони и да постави или активира сигналне ознаке и светла ако су уклоњена или неисправна;

2) привремену забрану пловидбе ако на пловном путу нису предузете мере за безбедну пловидбу.

Ако се у вршењу надзора из става 1. овог члана утврде и други недостаци на пловном путу који могу угрожити безбедност пловидбе, налази о томе са предлозима мера доставиће се савезном министарству надлежном за послове саобраћаја и овлашћеном правном лицу које се стара о уређивању и одржавању пловних путева ради предузимања одговарајућих мера.

Члан 201.

Ако се у вршењу надзора по одредби члана 193. став 1. тачка 5 овог закона утврди да одржавање радио-станица и вршење радио-службе на броду није у складу са прописима, наредиће се да се утврђени недостаци отклоне у одређеном року, односно да се предузму одговарајуће мере.

Ако се у вршењу надзора савезног инспектора из става 1. овог члана утврде такви недостаци који могу да угрозе безбедност пловидбе, извештај о утврђеним недостацима са предлозима за њихово отклањање доставиће се савезном министарству надлежном за послове саобраћаја.

ТРЕЋИ ДЕО

ДРЖАВНА ПРИПАДНОСТ, ИДЕНТИФИКАЦИЈА И УПИС БРОДА

Г л а в а 1

ДРЖАВНА ПРИПАДНОСТ И ИДЕНТИФИКАЦИЈА БРОДА

Члан 202.

Југословенску државну припадност брод стиче уписом у одговарајући уписник бродова, односно издавањем привременог пловидбеног листа.

Члан 203.

Брод који је стекао југословенску државну припадност има право и дужност да вије заставу трговачке морнарице Савезне Републике Југославије.

Право и дужност да вије заставу из става 1. овог члана нема брод без посаде.

Чамци уписани у евиденцију чамаца на територији Савезне Републике Југославије дужни су да ван граница Савезне Републике Југославије вију заставу трговачке морнарице Савезне Републике Југославије.

Вијање заставе на бродовима и другим пловним објектима Савезне Републике Југославије, приписује савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 204.

Застава трговачке морнарице Савезне Републике Југославије је знак југословенске државне припадности брода.

Члан 205.

Застава трговачке морнарице Савезне Републике Југославије истоветна је са заставом Савезне Републике Југославије, а однос њене ширине према дужини је 1:1,5.

Члан 206.

Брод који је уписан у југословенски уписник бродова, осим поморског техничког пловног објекта, брода унутрашње пловидбе који нема свој погонски машински уређај и техничког пловног објекта, као и брода коме је издат привремени пловидбени лист, мора имати име.

Поморски технички пловни објект, брод унутрашње пловидбе који нема свој погонски машински уређај и технички пловни објект уписани у југословенски уписник бродова или којима је издат привремени пловидбени лист, морају да имају ознаку, а поред ознаке могу да имају и име.

Два брода не могу да имају исто име, а два техничка пловна објекта, две пловеће направе и два брода унутрашње пловидбе који немају свој погонски машински уређај – исту ознаку.

Поред имена и ознака из ст. 1. и 2. овог члана, брод унутрашње пловидбе мора да носи и друге ознаке за идентификацију, одређене техничким правилима овлашћеног правног лица.

Решење о одређивању имена, односно ознаке брода, као и позивног знака брода доноси савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Име, односно ознака брода и позивни знак брода, као и вођење евиденције о именима, ознакама и позивним знацима бродова, утврђују се прописима савезног министра надлежног за послове саобраћаја.

Члан 207.

Поморски брод мора да носи име луке уписа, а брод унутрашње пловидбе – име пристаништа уписа.

Лука уписа, односно пристаниште уписа, је лука, односно пристаниште на чијем подручју је седиште лучке капетаније, односно капетаније пристаништа која води уписник у који је брод уписан.

Члан 208.

Поморски брод и поморски чамац који имају радиотелеграфски или радио-телефонски уређај морају да имају позивни знак по прописима о међународном радио-саобраћају.

Г л а в а 2

УПИС БРОДОВА

Члан 209.

У погледу примене одредаба ове главе закона са бродом унутрашње пловидбе изједначени су: хидроглисер, скела, багер, дизалица и друге пловеће направе.

Члан 210.

У уписник бродова мора да се упише брод који је у целини у својини предузећа или другог правног лица, или у својини држављана Савезне Републике Југославије са пребивалиштем у Савезној Републици Југославији или правног лица са седиштем у Савезној Републици Југославији.

Члан 211.

У уписник бродова може да буде уписан:

1) брод који је у целини или делом у својини страног лица или држављанина Савезне Републике Југославије са пребивалиштем у иностранству;

2) брод који је у целини или делом у својини страног лица или држављанина Савезне Републике Југославије са пребивалиштем у иностранству, а бродар тог брода је југословенско предузеће или друго правно лице са седиштем у Савезној Републици Југославији или држављанин Савезне Републике Југославије који има пребивалиште у Савезној Републици Југославији, под условом да се са захтевом југословенског бродара за упис тог брода у уписник бродова сагласи његов власник;

3) јахта која је у целини или делом у својини страног лица или држављанина Савезне Републике Југославије са пребивалиштем у иностранству;

4) брод који је у целини или делом у својини страних лица под условом да Савезна Република Југославија врши контролу над бродом и ако тај упис дозволи савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

За издавање дозволе за упис страног брода у југословенски уписник бродова власник, односно бродар је дужан да поднесе решење о одобрењу привременог увоза брода по основу закупа и јединствену царинску исправу за привремени, односно редован увоз брода.

Решење којим се одбија упис брода, односно јакте не мора да садржи разлоге због којих је упис одбијен.

Члан 212.

У уписник бродова у градњи, може се, на захтев власника брода, уписати брод који се гради у југословенском бродоградилушту.

Члан 213.

У случају уписа јакте у уписник бродова према члану 211. став 1. тачка 3. овог закона и уписа брода унутрашње пловидбе према члану 211. став 1. тачка 4. овог закона власник јакте, односно брода унутрашње пловидбе дужан је да овласти предузеће или друго правно лице или држављанина Савезне Републике Југославије с пребивалиштем у Савезној Републици Југославији да га за време одсутности из Савезне Републике Југославије заступа пред надлежним југословенским органима.

Члан 214.

Не може се уписати у уписник бродова у Савезној Републици Југославији брод који је уписан у страни уписник бродова.

Члан 215.

Брод се брише из уписника бродова:

- 1) ако је пропао или се претпоставља да је пропао;
- 2) ако више не испуњава услове из чл. 210. и 211. овог закона;
- 3) ако се трајно повуче из пловидбе;
- 4) ако се упише у други уписник бродова који се води у Савезној Републици Југославији.

Претпоставља се да је поморски брод пропао ако су од пријема последње вести о броду протекла три месеца. У том случају се претпоставља да је брод пропао оног дана кад су пријемне последње вести о њему.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана сходно се примењују и на брисање брода у градњи из уписника бродова у градњи.

Члан 216.

Уписници бродова су јавне књиге.

Свако има право да прегледа и преписује главну књигу уписника, збирку исправа, именик власника брода и именик бродова.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова дужна је, уз наплату одређене накнаде, да лицу које то захтева, изда уверење о стању уписа у уписник бродова или уписник бродова у градњи, као и препис исправа које се чувају у збирци исправа, ако уписи у уписнику упућују на те исправе.

Уверења и преписи исправа из става 3. овог члана јесу јавне исправе.

Ко се у правном промету, поступајући савесно, поузда у податке уписане у уписник бродова, не сноси правне последице које из тога настану.

Члан 217.

За упис бродова постоје следећи уписници бродова:

- 1) за упис поморских бродова:
 - уписник поморских трговачких бродова;
 - уписник поморских рибарских бродова;
 - уписник поморских јавних бродова;
- 2) за упис бродова унутрашње пловидбе:
 - уписник бродова унутрашње пловидбе;
 - уписник јавних бродова унутрашње пловидбе.

За упис брода у градњи постоји уписник поморских бродова у градњи и уписник бродова унутрашње пловидбе у градњи.

Члан 218.

Уписници поморских бродова и уписници бродова унутрашње пловидбе (у даљем тексту: уписници бродова), уписници поморских бродова у градњи и уписници бродова унутрашње пловидбе у градњи (у даљем тексту: уписници бродова у градњи), састоје се из главне књиге и збирке исправа.

Члан 219.

Главна књига уписника бродова и уписника бродова у градњи састоји се од уложака.

Уложак има лист А, лист Б и лист Ц.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, уложак главне књиге уписника поморских јавних бродова и уложак главне књиге уписника јавних бродова унутрашње пловидбе имају само лист А и лист Б.

Сваки брод уписује се у посебан уложак.

Члан 220.

У лист А главне књиге уложка уписника бродова и уписника бродова у градњи уписују се подаци о идентитету брода, односно брода у градњи и њихове основне техничке карактеристике.

Члан 221.

У лист Б уложка главне књиге уписника бродова и уписника бродова у градњи, за брод у својини предузећа или другог правног лица уписују се фирма, односно назив и седиште власника брода или брода у градњи, односно име и пребивалиште физичког лица, односно фирма, односно назив и седиште правног лица које је власник брода и ограничења власника у погледу располагања бродом или бродом у градњи.

У лист Б из става 1. овог члана уписују се и фирма, односно назив и седиште, односно име и пребивалиште бродара, ако је брод у потпуно или делимично у својини странца, а упис је извршен на основу члана 211. став 1. тач. 1. и 2. овог закона. У осталим случајевима, ти подаци о бродару могу да се упишу ради евидентирања постојања бродара који није власник брода.

У лист Б уписника бродова у градњи могу, ради евидентирања, да се упишу и фирма, односно назив и седиште, односно лично име и пребивалиште бродара и наручиоца.

Члан 222.

У лист Ц уложка главне књиге уписника бродова за брод у својини предузећа или другог правног лица уписује се уговорно založno право, закуп брода и бродарски уговор на време за цео брод.

У лист Ц уложка главне књиге уписника бродова за брод који је у својини физичког лица или правног лица уписују се стварна права којима је брод или део брода оптерећен, као и права стечена на тим правима, закуп брода, бродарски уговор на време за цео брод, право прече куповине, као и друга ограничења располагања бродом којима је подвргнут власник оптерећеног брода, забране оптерећивања и отуђивања, као и све забележбе за које није изричито одређено да се уписују у други лист уложка.

У лист Ц уложка главне књиге уписника бродова у градњи уписују се за брод у градњи подаци из ст. 1. и 2. овог члана.

Упис бродова у одређене уписнике, подаци који се уносе у лист А главне књиге уписника бродова, збирке исправа, помоћне књиге које се воде уз уписнике бродова и обрасци тих исправа и књига, прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

ЧЕТВРТИ ДЕО

ОСНОВИ СВОЈИНСКО-ПРАВНИХ ОДНОСА

Глава 1

СВОЈИНА НА БРОДУ

Члан 223.

Брод може бити у својини домаћег или страног лица, у границама и под условима одређеним савезним законом.

Брод који је у својини страног лица може имати југословенску државну припадност, под условима одређеним у члану 211. овог закона.

Члан 224.

Власник брода или друго правно лице може:

- 1) да пренесе право својине на домаћа или страна физичка или правна лица;
- 2) да оснује уговорно založno право на броду;
- 3) да пренесе или отуђи напуштањем брода у корист осигуравача;
- 4) да закључује уговоре о пловидбеним пословима и о закупу.

Члан 225.

Брод и брод у градњи су покретне ствари.

Члан 226.

Право својине и уговорно založno право на броду уписују се у уписник бродова.

Правни посао из става 1. овог члана који није закључен у писменом облику не производи правно дејство.

Уговорно založno право по одредбама овог закона производи правна дејства према трећим лицима од тренутка уписа у уписник бродова.

Члан 227.

Одредбе члана 226. став 1. овог закона не односе се на:

1) прелаз права својине на осигураваача прихватањем изјаве о напуштању или исплатом накнаде из осигурања у смислу члана 753. став 3. овог закона;

2) стицање права из члана 226. овог закона наслеђивањем и јавном продајом;

3) стицање и престанак права из члана 226. овог закона на потонулим бродовима, ако су та права стечена, односно престала услед пропуста да се брод извади у време одређено овим законом (члан 828).

Члан 228.

Припадак брода су све ствари које по својој намени трајно служе његовој употреби и кад су привремено од њега одвојене.

Припадак су и све ствари које су уписане у бродски инвентар.

Члан 229.

Одредбе чл. 226. и 227. овог закона односе се и на бродове у градњи који се граде у југословенским бродоградилштима, и то од момента њиховог уписа у уписник бродова у градњи.

Члан 230.

Правно дејство уписа права из члана 226. став 3. овог закона у односу према другим уписима зависи од реда првенства који тај упис има у смислу члана 287. овог закона.

Члан 231.

Брисање брода из југословенског уписника бродова не може се извршити ако се томе противи поверилац који има законско заложно право на броду.

Ако је основано уговорно заложно право на броду, за брисање брода из уписника бродова потребан је пристанак уговорних заложних поверилаца.

У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана надлежни редовни суд може дозволити брисање брода из уписника бродова и без пристанка поверилаца уговорног заложног права, односно упркос противљењу поверилаца законског заложног права, ако у суд буде положен износ у новцу у висини потраживања поменутих поверилаца, односно ако буде дато обезбеђење за које суд после саслушања поверилаца нађе да је довољно.

Одредбе овог члана односе се и на бродове у градњи.

Одредбе овог члана не односе се на брисање из уписника бродова брода из члана 215. став 1. тач. 1. и 4. овог закона.

Члан 232.

Одредбе члана 231. овог закона не односе се на пренос права својине бродова, односно отуђење брода или брода у градњи напуштањем у корист осигураваача.

Члан 233.

Пренос или отуђење брода обухвата и припадак брода.

Пренос или отуђење брода не обухвата оне ствари припатка у погледу којих је, уз пристанак власника брода, уписано забележбом у уписник бродова да спадају у средства предузећа или другог правног лица.

Члан 234.

Право својине на броду у градњи обухвата ствари које су у брод у градњи уграђене.

Ако у уписник брода у градњи није нешто друго уписано, право својине на броду у градњи обухвата и ствари које се налазе у бродоградилшту а нису уграђене у брод у градњи, ако су по својој изради одређене искључиво за уграђивање у одређени брод или за његов припадак, или ако су на видљив начин обележене или издвојене за уграђивање у тај брод.

Члан 235.

На броду и броду у градњи могу постојати право својине, уговорно заложно право и законска заложна права.

Брод и брод у градњи могу бити у сувласништву.

Величина брода и брода у градњи који могу бити у сувласништву, висина удела сваког појединог сувласника и њихови међусобни односи уређују се савезним законом.

Члан 236.

На стицање, пренос, ограничење и престанак права из члана 235. овог закона односе се одредбе чл. 226. до 234. овог закона.

Г л а в а 2

ЗАЛОЖНА ПРАВА

1. Уговорно заложно право на броду

Члан 237.

Уговорно заложно право на броду је право повериоца да се намири из продајне цене брода остварене судском продајом.

Уговорно заложно право на броду може да садржи и овлашћење, повериоца да у случају неисплате дуга намири своје потраживање искоришћавањем брода, ако је то уговором предвиђено.

Уговорно заложно право на броду у својини предузећа или другог правног лица може се уговором основати само у корист предузећа и другог правног лица, као и у корист страног лица.

Уговорно заложно право на броду намирује се после намирења законског заложног права на броду.

Уговорно заложно право на броду не престаје променом власника брода, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 238.

На уговорном заложном праву на броду може се, на основу уговора, засновати подзаложно право у корист трећег лица, под условима из члана 237. став 3. овог закона.

У случају из става 1. овог члана, уговорни заложни дужник може да подмири свој дуг уговорном заложном повериоци само ако то дозволи уговорни подзаложни поверилац или ако дужник износ положи у суд. Ако уговорни заложни дужник тако не поступи, уговорно заложно право остаје на снази за потраживање уговорног подзаложног повериоца.

Члан 239.

Уговорно заложно право на броду протеже се и на припадак брода.

Одредба члана 233. став 2. овог закона сходно се примењује и на уговорно заложно право на припатку брода.

Члан 240.

Уговорно заложно право на броду протеже се и на потраживања:

- 1) по основу накнаде штете за непоправљена оштећења брода;
- 2) по основу заједничке хаварије, ако се она односи на непоправљена оштећења брода.

Члан 241.

Уговорно заложно право на броду не протеже се на возарину, превозину, тегларину и закупнину, ни на награде за извршено спасавање, ако није друкчије уговорено.

Уговорно заложно право на броду не протеже се на искоришћавање и употребу брода, ако друкчије није уговорено.

Члан 242.

Уговорно заложно право на броду протеже се и на накнаду из осигурања брода која припада власнику брода, ако није друкчије уговорено.

Уговорно заложно право на накнаду из осигурања престаје ако осигураваач исплати накнаду пре него што га уговорни заложни поверилац обавести о постојању уговорног заложног права.

Ако је осигураваач био обавештен о уговорном заложном праву на накнаду из осигурања не сме да је исплати осигуранику без пристанка уговорног заложног повериоца.

Члан 243.

Уговорно заложно право у корист главнице постоји за трошкове уписа уговорног заложног права, парничног и извршног поступка.

Трогодишњи заостаци камата који повериоцу припадају на основу уговора или закона имају исти ред првенства као и главница.

Члан 244.

Кад брод претрпи таква оштећења или је његово стање такво да уговорно заложно право не даје довољно сигурности за измирење потраживања, уговорни заложни поверилац може захтевати исплату потраживања и пре доспелости, ако му дужник за разлику насталу тим смањењем сигурности не понуди обезбеђење на други начин.

Члан 245.

Брод оптерећен уговорним заложним правом може да буде трајно повучен из пловидбе само уз претходни пристанак уговорних заложних поверилаца.

Ако нема пристанка из става 1. овог члана уговорни заложни дужник има право да захтева од суда да се брод прода на јавној продаји.

Члан 246.

Одредбе овог закона о уговорном заложном праву на броду односе се и на уговорно заложно право на броду у градњи који је уписан у уписник бродова у градњи.

Члан 247.

Уговорно заложно право на броду престаје:

- 1) брисањем;
- 2) продајом брода у извршном или стечајном поступку;
- 3) проглашењем брода поморским пленом, односно ратним пленом на мору.

Ако у случају из тачке 3. става 1. овог члана брод буде ослобођен уговорно заложно право се поново успоставља.

Члан 248.

Права и њихов ред првенства стечена уписом уговорног заложног прва не престају брисањем брода из уписника бродова и због тога што је брод пропао или се претпоставља да је пропао, или је трајно повучен из пловидбе.

Члан 249.

Уговорно заложно право може се за исто потраживање уписати неподељено на два брода или више бродова или бродова у градњи или на два или више уговорних заложних потраживања (заједничко уговорно заложно право).

У случају из става 1. овог члана, поверилац је овлашћен да тражи намирење целог потраживања из сваког појединог брода на коме постоји уговорно заложно право.

Члан 250.

Ако је на броду уписано уговорно заложно право у корист страног или лица за потраживање у страниој валути, то лице има право да слободно располаже средствима добијеним из цене постигнуте судском јавном продајом брода.

Члан 251.

Уговорно заложно право уписано у страни јавни уписник на броду који стекне југословенску државну припадност, која је наведена у исправи о брисању брода из страног уписника, уписује се у југословенски уписник бродова као предбележба уговорног заложног права, с тим што ће се том праву признати ред првенства према часу који је био меродаван за утврђивање његовог реда првенства у страном уписнику.

Уговорни заложни поверилац у чију је корист уписана таква предбележба дужан је да предбележбу оправда у року од 60 дана од дана достављања обавештења о упису.

2. Законска заложна права на броду

Члан 252.

Законска заложна права на поморском броду постоје за:

1) судске трошкове учињене у заједничком интересу свих поверилаца у поступку извршења или обезбеђења у сврху да се сачува брод или да се спроведе продаја, као и трошкове чувања и надзора од уласка брода у последњу луку, лучке накнаде и накнаде за услуге лучке капетаније, трошкове пилотаже, потраживања из основа доприноса за социјално осигурање, потраживања лучке капетаније за наређено и извршено вађење или уклањање олупине;

2) потраживање заповедника и осталих чланова посаде из радног односа на броду;

3) потраживања по основу награде за спасавање на мору, као и доприноса брода у заједничку хаварију;

4) потраживања по основу накнаде штете због судара бродова или других незгода пловидбе, као и накнаде штете објектима лука и пловних путева, по основу накнаде штете због телесних повреда путника и чланова посаде, по основу накнаде штете због губитка или оштећења терета и пртљага;

5) потраживања из уговора или послова које је заповедник, на основу свог законског овлашћења, склопио, односно обавио за стварне потребе да се брод очува или да се настави путовање, без

обзира на то да ли је заповедник истовремено и власник брода, односно бродар и да ли има потраживања он сам или набављач, поправљач, зајмодавац или неки други уговарач.

Законско заложно право на броду у корист главнице постоји и за камате.

Члан 253.

Законска заложна права на поморском броду протежу се и на припадак броду.

Члан 254.

Законска заложна права на поморском броду протежу се и на возарину, односно превознину и на тегларину оног путовања у току кога је настало потраживање осигурано законским заложним правом, на потраживања из члана 240. овог закона и возарину, односно превознине и тегларину стечене од почетка путовања.

Члан 255.

Законска заложна права на броду унутрашње пловидбе постоје за:

1) судске трошкове проузроковане заустављањем и чувањем брода од момента заустављања у поступку извршења или обезбеђења, укључујући и трошкове неопходне за одржавање брода;

2) потраживање заповедника и осталих чланова посаде брода из радног односа на броду за последњих шест месеци трајања радног односа;

3) потраживања по основу награде за спасавање, као и доприноса брода у заједничку хаварију.

Законско заложно право у корист главнице постоји и за камате и за трошкове стицања извршне исправе.

У случају продаје у извршном поступку брода унутрашње пловидбе који је насукан, онеспособљен или потопљен, а који је у општем интересу уклоњен по наредби капетаније пристаништа, трошкови уклањања намирују се пре продаје брода и пре потраживања уговорних и законских заложних поверилаца.

Члан 256.

Законска заложна права на броду унутрашње пловидбе протежу се на све ствари које су по својој намени стално причвршћене уз брод и које припадају власнику брода.

Члан 257.

Потраживањима заповедника и осталих чланова посаде из радног односа, у смислу члана 252. став 1. тачка 2. и члана 255. став 1. тачка 2. овог закона, сматрају се потраживања заповедника и осталих чланова посаде по основу зарада из радног односа кад су у питању односи између правних лица, као и потраживања и држављана Савезне Републике Југославије на које се односи искључиво југословенско право.

Члан 258.

Одредбе о законским заложним правима на броду не односе се на потраживање по основу накнаде нуклеарне штете.

Члан 259.

Законска заложна права не престају променом власника брода, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 260.

Законска заложна права на поморском броду протежу се и на потраживања:

1) по основу накнаде штете за још непоправљена оштећења која је брод претрпео или за губитак возарине, односно превознине и тегларине;

2) по основу заједничке хаварије, ако се односе на још непоправљена оштећења брода или на губитак возарине, односно превознине и тегларине;

3) по основу награда за извршено спасавање, по одбитку износа који припадају заповеднику и другим члановима посаде брода.

Члан 261.

Законска заложна права на броду унутрашње пловидбе протежу се и на потраживања:

1) по основу накнаде штете због губитка брода или за још непоправљена оштећења која је брод претрпео;

2) по основу заједничке хаварије, ако се односе на још непоправљена оштећења брода;

3) по основу награде за извршено спасавање за још непоправљена оштећења брода.

Члан 262.

Законска заложна права на броду не односе се на потраживања која се власнику брода дугују по основу уговора о осигурању, као ни на премије и субвенције.

Члан 263.

Возарином, односно превозником поморског брода сматрају се она возарина, односно превознина коју наручилац превоза, односно путник дугује бродару.

Законска заложна права у корист лица из члана 252. став 1. тачка 2. овог закона терете износе возарине, односно превознине и тегларине који се дугују за сва путовања извршена за време трајања истог радног односа на истом броду.

Законска заложна права за потраживање из члана 252. став 1. тач. 3. и 5. овог закона, као и за потраживања због судара и других незгода пловидбе, и накнаде штете објектима лука и пловних путева из члана 252. став 1. тачка 4. овог закона, протежу се само на потраживање брода из члана 260. овог закона и возарине, односно превознине и тегларине које су настале после настајања ових потраживања из става 1. тач. 3. до 5. члана 252. овог закона.

Члан 264.

Потраживања обезбеђена законским заложним правом која се односе на исто путовање поморског брода намирују се по првенственом реду наведеном у члану 252. став 1. овог закона, а потраживања из члана 252. став 1. тачка 2. овог закона имају исти ред првенства као и потраживања из последњег путовања.

Ако се потраживања која су наведена у појединим тачкама члана 252. став 1. овог закона не могу у потпуности да намире намирују се сразмерно својим износима. Потраживање из члана 252. став 1. тач. 3. и 5. овог закона, које је, касније настало има предност пред ранијим.

Сматра се да су потраживања везана за исти догађај настала истовремено.

Члан 265.

Потраживања обезбеђена законским заложним правом последњег путовања поморског брода имају предност пред потраживањима ранијег путовања.

Законска заложна права у корист лица наведених у члану 252. став 1. тачка 2. овог закона из истог радног односа настала на више путовања имају исти ред првенства као и потраживања из последњег путовања.

Члан 266.

Потраживања обезбеђена законским заложним правом на бродовима унутрашње пловидбе, намирују се по реду првенства наведеном у члану 255. став 1. овог закона.

Ако се потраживања која имају исти ред првенства не могу у потпуности да намире, намирују се сразмерно износима, а потраживања из члана 255. став 1. тачка 3. овог закона намирују се тако да доцније настало потраживање има предност пред ранијим.

Сматра се да су потраживања везана за исти догађај настала истовремено.

Члан 267.

Законско заложно право на возарини, односно превозници и тегларини може се остваривати све док се возарина, односно превознина и тегларина дугују или док се њихов износ налази код заповедника или код агента брода.

Законско заложно право из члана 260. овог закона може се остваривати све док се то потраживање дугује или док се износ исплаћен за то потраживање налази код заповедника или код агента брода.

Члан 268.

Законска заложна права на броду престају:

1) престанком потраживања обезбеђеног законским заложним правом;

2) истеком једне године, а код законског заложног права из члана 252. став 1. тачка 5. овог закона – истеком шест месеци;

3) продајом брода у извршном или стечајном поступку;

4) продајом брода под условом:

– да је извршен упис преноса права својине брода у уписнику бродова;

– да је упис преноса својине брода у уписнику бродова објављен у службеном гласилу у коме се објављују уписи у регистар

предузећа или других правних лица, и то у месту где се води уписник у коме је брод уписан;

– да законски заложни поверилац у року од два месеца од дана објављивања уписа у службеном гласилу или пре истека рока из тачке 2. овог става не покрене поступак за намирење овог потраживања;

5) оснивањем фонда ограничене одговорности за потраживања обезбеђена законским заложним правом која су подвргнута ограничењу одговорности.

Законска заложна права на поморском броду престају проглашењем брода поморским пленом, односно ратним пленом на мору. Ако брод буде ослобођен, законска заложна права која по одредби тачке 2. става 1. овог члана нису престала пре него што је брод запленио поново се успостављају.

Члан 269.

Рок из члана 268. став 1. тачка 2. овог закона рачуна се:

– код законских заложних права за потраживања из спасавања – од дана кад су радови на спасавању завршени;

– код законског заложног права за судар бродова или друге пловидбене незгоде, као и за потраживања због телесних повреда – од дана кад је штета нанета;

– код законског заложног права због губитка или оштећења терета или пртљага – од дана кад је терет или пртљак предат или је требало да буде предат;

– код законског заложног права за поправке и набавке и друга потраживања предвиђена у члану 252. став 1. тачка 5. овог закона – од дана кад је потраживање настало;

– у свим осталим случајевима – од дана доспелости потраживања.

Рок из члана 268. став 1. тачка 2. овог закона престаје да тече подношењем тужбе за остваривање потраживања обезбеђеног законским заложним правом. Ако се ради о законском заложном праву на поморском броду тај рок престаје да тече подношењем тужбе само ако се изврши заустављање брода или ако се забележба поднесене тужбе упише у уписник бродова у који је брод уписан.

Кад пресуда на основу поднесене тужбе која је била предмет забележбе постане извршна, законско заложно право престаје у року од 60 дана од дана извршности пресуде, ако поверилац у том року не затражи продају брода или ако суд, на његов захтев, не спроведе заустављање брода. Поверилац има право да у том року тражи од суда да се његово законско заложно право упише у уписник бродова са редом првенства према моменту уписивања у уписник бродова забележбе тужбе за остваривање законског заложног права.

Члан 270.

Одредбе овог закона о законским заложним правима на броду односе се и на брод који искоришћава лице које није власник брода, осим ако је брод одузет власнику недопуштеном радњом, а законски заложни поверилац није савестан.

Члан 271.

Престанком законског заложног права на броду, не престаје и потраживање које је било обезбеђено законским заложним правом.

Уступањем потраживања обезбеђеног законским заложним правом преноси се и законско заложно право на броду.

Члан 272.

Законско заложно право на броду не престаје брисањем брода из уписника бродова.

Члан 273.

Одредбе чл. 252. до 272. овог закона не односе се на бродове уписане у уписник јавних бродова.

Члан 274.

Одредбе овог закона о законским заложним правима на броду односе се и на чамце и бродове у градњи који се налазе у плутајућем стању.

Глава 3.

ПОСТУПАК ЗА УПИСИВАЊЕ БРОДОВА

1. Заједничке одредбе

Члан 275.

Одредбе овог закона о поступку за уписивање бродова у уписнике бродова односе се и на бродове у градњи, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 276.

Уписивање бродова врши се на основу решења суда, лучке капетаније и капетаније пристаништа.

Решење о упису у лист А улошка главне књиге уписника бродова доноси лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова у који је брод уписан.

Решење о првом упису брода, решења о упису у лист Б и лист Ц улошка главне књиге уписника бродова и решења о брисању, брода доноси стварно надлежни редовни суд на чијем се подручју налази седиште лучке капетаније, односно капетаније пристаништа која води уписник бродова.

Решење о преносу уписа брода у други уписник бродова који се води у Савезној Републици Југославији доноси стварно надлежни редовни суд на чијем се подручју налази седиште лучке капетаније, односно капетаније пристаништа која води уписник бродова у који се упис преноси.

Поступак за уписивање из става 2. овог члана спроводи се по одредбама Закона о општем управном поступку.

Члан 277.

У уписник бродова могу се уписати: стварна права, уговорно založno право на броду, право закупа брода, бродарски уговор на време за цео брод и право прече куповине.

Члан 278.

О упису бродова у уписник доноси се решење.

Ако се решење о упису не може спровести, упис се може спровести само на основу новог решења којим се раније решење исправља или преиначује.

Уписи на основу овог закона јесу:

1) први упис у уписник бродова - којим се у југословенски уписник бродова уписује брод који до тада није био уписан у уписник бродова који се води у Савезној Републици Југославији;

2) упис у лист А - којим се у лист А улошка главне књиге уписника бродова уписују подаци о идентификацији брода и његовим техничким карактеристикама;

3) укњижба - којом се уписивање, пренос, ограничење или престанак права уписује без посебног оправдања (безусловно уписивање права или безусловно брисање);

4) предбележба - којом се уписивање, пренос, ограничење или престанак права уписује под условом накнадног оправдања (условно уписивање права или условно брисање);

5) забележба - којом се евидентирају лични односи од важности за власништво имовине или друге чињенице чијом забележбом настају одређена правна дејства;

6) пренос уписа брода - којим се брод уписује у други уписник бродова који се води у Савезној Републици Југославији;

7) брисање брода - којим се брод брише из уписника бродова који се води у Савезној Републици Југославији.

Члан 279.

Право својине, уговорно založno право и остала стварна права на броду, могу се уписати на брод у целини или на удео у броду одређен с обзиром на целину, а не на поједине саставне делове брода.

Уговорно založno право не може се уписати на удео у броду, ако је право својине на броду уписано у корист једног лица, као ни на део удела у броду за који је у уписнику бродова уписан један сувласник.

Упис преноса потраживања обезбеђеног уговорним založnim правом и стицања подzaložnog права допуштени су у погледу целог потраживања, као и његовог дела одређеног сразмерно или бројчано.

Члан 280.

За одређене ствари које су припадак брода може се у з пристанак власника брода забележити у уписник брода да спадају у средства другог предузећа или другог правног, односно физичког лица.

Члан 281.

Упис уговорног založnog права мора да садржи најмање:

- 1) новчани износ потраживања које се обезбеђује уговорним založnim правом;
- 2) висину камате, ако се уз потраживање мора да плати и камата;
- 3) фирму и седиште, односно лично име и пребивалиште уговорног založnog повериоца;
- 4) одредбе о доспелости које су у исправи одређене.

Члан 282.

Ако се уговорним založnim правом обезбеђују потраживања која би могла настати услед одобреног кредита или услед јемчења или накнаде штете, у исправи на основу које се врше уписи, мора се навести највиши износ који кредит или одговорност сме да достигне.

Члан 283.

Уписи су дозвољени само против лица у чију је корист у време подношења предлога у уписнику бродова уписано или се истовремено уписује право својине на броду, односно оно право у погледу кога се врши упис.

Члан 284.

Ако је више лица узастопно стекло право на упис неког права на броду или на праву уписаном на броду, а то своје право нису уписали, последњи стицалац може, ако докаже ко су му претходници, захтевати извршење уписа односног права непосредно у своју корист.

Ако је на неко лице пренето потраживање обезбеђено уговорним založnim правом које је уписано у уписник бродова, а потраживање буде подмирено, дужник може, ако докаже пренос, захтевати брисање уписа без претходног уписа извршеног преноса.

Члан 285.

Ако поверилац који има право да затражи упис уговорног založnog права на броду или подzaložnog права на уписаном založnom праву свог дужника тај упис не затражи, може и јемац да затражи упис тих права у корист повериоца.

Сваки поверилац може за себе и у име осталих поверилаца затражити упис заједничких права која се не могу поделити у сразмери према целини.

Члан 286.

Наследство и легат, уписују се у уписник бродова на основу правоснажног решења надлежног оставинског суда.

2. Ред првенства

Члан 287.

За ред првенства уписа меродаван је тренутак кад је предлог уписа стигао лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова у који се врши упис.

Уписи извршени на основу предлога који су стигли у исто време имају исти ред првенства.

Члан 288.

Укњижом или предбележбом уступања првенства може се променити ред првенства права која су књижена на броду. За ту промену потребан је престанак носиоца прва који уступа свој ред првенства и чије право ступа доцније, као и носиоца права које ступа раније. Ако је право које ступа доцније уговорно založno право, потребан је и престанак власника брода, а ако је то право оптерећено правом трећег лица, потребан је и престанак тог лица. Та промена не утиче на обим и ред првенства осталих уписаних права.

Члан 289.

Право које ступа раније стиче без ограничења ред првенства права које ступа доцније, ако су та права у уписнику бродова уписана непосредно једно иза другог, или ако му првенство дају и сви носиоца права чија су права уписана између њих.

Члан 290.

Ако се уступање првенства врши између права која нису уписана непосредно једно иза другог без престанка носиоца права чија су права уписана између њих право које ступа раније

стиче ред првенства права које ступа доцније само у обиму и садржају тог права.

Ако је право које ступа доцније условно или са одређеним роком, право које ступа раније у поступку извршења спроведеном пре наступања тог услова или рока може да се намири само у оном износу који том праву припада према његовом првобитном реду првенства.

Ако купац на јавној продаји мора право које ступа доцније да преузме према његовом пређашњем реду првенства без урачунавања у куповну цену при утврђивању те цене, право које ступа раније узео се у обзир по свом првобитном реду првенства.

Члан 291.

Право које ступа раније има и на свом првобитном месту предност пред правом које ступа доцније, ако није друкчије уговорено.

Члан 292.

Ако уступањем првенства више права ступају на место другог и уступање буде укњижено истовремено, право које је пре уступања имало првенство у реду првенства има првенство и на новом месту, ако није друкчије уговорено.

Члан 293.

Накнадне промене које се тичу постојања или обима права које уступањем првенства ступа доцније, не утичу на ред првенства права које ступа раније, ако није друкчије уговорено.

3. Пријаве и предлози

Члан 294.

Решење о упису брода у уписник бродова доноси се на основу пријаве или предлога овлашћене странке, односно захтева надлежне лучке капетаније, односно капетаније пристаништа, ако овим законом није друкчије одређено.

Пријаве и предлози, односно захтеви из става 1. овог члана подносе се лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова у који је брод уписан или треба да буде уписан.

Члан 295.

Пријаве и предлози за упис брода у уписник бродова подносе се лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова, и то један примерак за капетанију, један за суд који доноси решење о упису (члан 276. став 3) и по један примерак за странку којима се решење о упису брода мора доставити.

Ако пријава или предлог није поднесен у довољном броју примерака, орган из става 1. овог члана позива подносиоца да то учини у одређеном року. Ако подносилац не поступи по овом налогу, тај орган ће одредити да се поднесак препише на трошак подносиоца.

Члан 296.

Кад је поднесак везан за рок, одређен у одредбама овог закона о поступку за уписивање у уписнике бродова, поднесак је предат у року само ако пре истека рока стигне лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа код које се води уписник бродова.

Рокови одређени у одредбама овог закона о поступку уписивања у уписник бродова, осим рокова за оправдање предбележбе (чл. 353. и 355) и рока за подношење изворне исправе (члан 317) или превода (члан 318) не могу се продужити.

Због пропуштања рокова одређених овим законом у поступку уписивања у уписник бродова не може се извршити повраћај у пређашње стање.

Члан 297.

За први упис брода чији је упис у уписник бродова обавезан (члан 210), за упис промена које се уписују у лист А улошка главне књиге уписника бродова и за упис промена услед којих се брод брише из уписника бродова подноси се писмена пријава.

За остале уписе подноси се писмени предлог.

Члан 298.

У пријави или предлогу за упис брода у уписник бродова треба навести лучку капетанију, односно капетанију пристаништа којој се предлог, односно пријава подноси, лично име и пребивалиште, односно назив и седиште подносиоца предлога,

односно пријаве и оних лица којима треба да се достави решење о упису, као и име, односно ознака брода на који се упис односи.

У предлогу, односно пријави треба навести све што се мора уписати у уписник.

Предлог за укњижбу садржи пређутно и предлог за предбележбу, ако предлагач предбележбе то није изричито искључио.

Једним предлогом може се тражити више уписа на основу једне исправе, као и упис једног истог права у више уложака или упис више права у један уложак.

Члан 299.

Пријава за упис бродова у уписник бродова мора да садржи све податке који се уписују у уписник бродова. Уз пријаву морају се приложити исправе којима се доказују подаци који се уписују у уписник бродова.

Члан 300.

Предлогу који подноси законски заступник неког лица за упис стицања, преношења, ограничавања или престанка уписаних права на бродовима мора се приложити одобрење надлежног органа старатељства, кад је такво одобрење потребно.

Члан 301.

Упис у лист А улошка главне књиге уписника бродова, укњижбе и предбележбе могу се дозволити само на основу исправе састављених у облику прописаном за њихову ваљаност.

Називи, односно лична имена лица која учествују у правном послу наведеном у исправи на основу које се врши упис морају бити тачно наведена. У тој исправи мора бити наведено и место где је исправа састављена и датум кад је састављена.

У исправама о стицању, преношењу, ограничавању и престанку права из члана 226. овог закона мора бити наведен и ваљан правни основ.

Исправе на основу којих се врши упис у уписник бродова не смеју имати таквих видљивих недостатака који слабе њихову веродостојност, а ако се састоје из више листова, они морају бити ушивени тако да се ниједан лист не може уметнути.

Члан 302.

Исправе на основу којих се врше уписи у лист Б и лист Ц улошка главне књиге уписника бродова морају се приложити у оригиналу, а остале исправе могу се приложити и у овереном препису.

Од сваке исправе из става 1. овог члана прилаже се и по један неовверени препис или фотокопија за збирку исправа. Водитељ уписника бродова потврдиће да се овај препис или фотокопија слаже са оригиналом.

Ако се оригинал исправе налази у службеним списима или на чувању код лучке капетаније, односно капетаније пристаништа која води уписник бродова или ако је приложен уз већ поднесени предлог, односно пријаву довољно је поднети препис или фотокопију у два примерка и навести где се оригинал налази.

Ако се оригинал исправе не може одмах поднети због тога што се налази код неког другог органа или суда то треба у предлогу, односно пријави навести и приложити препис или фотокопију, снабдевану потврдом надлежног органа да се препис, односно фотокопија слаже са оригиналом, као и један неовверени препис или фотокопију исправе.

Члан 303.

Уз исправе састављене на страном језику мора се приложити оверени превод на српском језику.

4. Спровођење уписа

а) Заједничке одредбе

Члан 304.

У ванпарничном поступку уписивања у уписник бродова који се спроводи пред судом, сходно се примењују одредбе Закона о парничном поступку, ако овим законом није друкчије одређено.

Поступак из става 1. овог члана спроводи судија појединац.

Члан 305.

У поступку уписивања у уписник бродова странке су лица која траже упис и сва друга лица чија су права у уписник бродова уписана.

Члан 306.

Споразум странака о надлежности суда нема правно дејство.

Члан 307.

У поступку уписивања у уписник бродова суд доноси одлуке у облику решења.

Члан 308.

Саслушање странака и осталих учесника у поступку уписивања у уписник бродова може се вршити усмено или путем писмене изјаве. Ако се морају саслушати више лица поједина од њих могу се саслушати и у одсуству осталих.

Члан 309.

О усменим радњама предузетим у току поступка уписивања у уписник бродова саставља се записник.

О мање важним изјавама или обавештењима може се уместо записника саставити само службена белешка на спису.

Члан 310.

У поступку уписивања у уписник бродова свака странка сноси своје трошкове.

Члан 311.

За одлучивање суда о пријави или предлогу меродаван је тренутак кад је пријава или предлог стигао лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова.

Члан 312.

Пријаву или предлог којим се тражи упис у уписник бродова лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова уписује у дневник уписника бродова, назначујући на њему дан, час и минут кад му је пријава или предлог стигао. Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа је дужна да у улошку уписника бродова у који је брод уписан, ако је уложак већ отворен, евидентира да је поднесена пријава или предлог за упис, назначујући број под којим је поднесак уписан у дневник уписника бродова.

Ако уложак још није отворен, чим стигне пријава или предлог за први упис брода у уписник, отвара се уложак у који се назначују број под којим је поднесак уписан у дневник уписника бродова, име, односно ознака брода, као и бројеви свих даљих пријава или предлога који стигну док се не изврши упис брода или док решење о одбијању уписа брода у уписник не постане коначно.

Уложак за први упис брода у уписник бродова неће се отворити ако је пријава или предлог потпуно неразумљив или неодређен.

Члан 313.

Кад стигне предлог којим се тражи укњижба, предбележба или забележба на броду који је већ уписан у уписник бродова лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова утврђује да ли према стању уписа у уписнику бродова у који је тај брод уписан има сметњу за спровођење траженог уписа. Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа назначиће на самом предлогу да ли има или нема сметњи, а предлог са прилозима доставиће надлежном суду.

Извештај лучке капетаније, односно капетаније пристаништа о стању уписа у уписнику бродова, не обавезује суд, већ је суд овлашћен да сам утврди стање у уписнику бродова.

Члан 314.

Предлог за пренос уписа брода у уписник бродова који води друга лучка капетанија, односно капетанија пристаништа подноси се лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа код које је брод уписан.

Уз предлог из става 1. овог члана морају се приложити исправе којима се доказује да постоје претпоставке за пренос уписа брода.

Кад лучка капетанија, односно капетанија пристаништа у чији је уписник бродова брод уписан прими пријаву или предлог за пренос уписа брода забележиће тражење преноса у уписник бродова у коме је брод уписан, а пријаву, односно предлог са изводом улошка главне књиге уписника бродова упутиће стварно надлежном суду на чијем се подручју налази седиште лучке капетаније, односно капетаније пристаништа у чији се уписник бродова упис преноси.

Кад суд донесе решење о упису брода са свим подацима из примљеног извода из уписника бродова у нови уписник бродова,

решење о томе доставиће лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа у чији уписник бродова је брод до тада био уписан и лучка капетанија, односно капетанија пристаништа у чији се уписник бродова упис преноси.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа из чијег се уписника бродова брод брише спровеће упис брисање брода из уписника бродова и лучка капетанија, односно капетанија пристаништа у чији се уписник бродова уписује послаће збирку исправа која се односи на брод који је брисан из његовог уписника бродова.

Ако је поднесен предлог за пренос брода из једног уписника у други који се воде код исте лучке капетаније, односно капетаније пристаништа поступиће се сходно одредбама става 3. овог члана.

Члан 315.

Суд ће на основу предлога или пријаве и њених прилога дозволити упис у уписник бродова:

1) кад из уписника бродова у погледу брода или права на броду не произилази никаква сметња траженом упису, односно код пријаве или предлога за први упис брода у уписник бродова - ако су испуњени услови из чл. 210. и 211. овог закона.

2) кад нема основане сумње о томе да је предлагач овлашћен да поднесе предлог и да су учесници на чија се права упис односи способни да располажу тим правима;

3) кад је тражење према садржају поднесених исправа основано;

4) кад исправе имају онај облик који се захтева за дозволу укњижбе, предбележбе или забележбе.

Код уписа у уписник бродова које дозвољава неки други суд а не суд из члана 276. овог закона, суд из члана 276. овог закона ограничиће се на одлучивање о томе да ли је упис допуштен с обзиром на стање уписника, а у погледу осталих претпоставки за упис - одлучивање припада суду који упис дозвољава.

Члан 316.

Осим случајева предвиђених у чл. 337, 357. и 381. овог закона, суд ће на сваку пријаву или предлог одлучити о самој ствари, без саслушања странака и, по правилу, без доношења претходне одлуке (чл. 317, 318. и 401). Суд је дужан да у решењу изричито наведе да ли се предлог усваја или се одбија.

Ако се предлог усваја само делимично, наредиће се упис у делу у коме је предлог усвојен, а одбиће се онај део предлога који се не уклапа.

Ако се предлог у целини или делимично одбија, у решењу ће се навести разлози због којих се предлог одбија.

Члан 317.

Суд доноси решење о упису у уписник бродова на основу изворних исправа.

Ако из пријаве или предлога и приложених преписа исправа произилази да би се тражењу могло удовољити да је изворна исправа била поднесена, суд ће, ради очувања реда првенства, одредити забележбу пријаве или предлога у уписник бродова уз напомену „док стигне изворник”.

Истовремено, суд ће предлагачу одредити примерен рок у коме мора да поднесе изворну исправу, ако суд код кога се она налази по службеној дужности није дужан да је пошаље. Ако суд изворну исправу накнадно достави или исправа буде у одређеном року поднесена решаваће се о предлогу у самој ствари.

Ако изворна исправа у одређеном или продуженом року не буде поднесена одбаћиће се предлог и по службеној дужности одредиће се брисање забележбе.

Ако из предлога и приложених исправа произилази да се тражењу не би могло удовољити и кад би изворна исправа била приложена суд ће предлог одбити.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на пријаве за први упис брода или брода у грађњи.

Члан 318.

Ако пријави или предлогу није приложен превод исправе која је састављена на страном језику, а из поднеска не произилази да тражење треба одбити, суд ће ради очувања реда првенства односног права одредити забележбу предлога, односно пријаве у уписнику уз напомену „док стигне превод”. Суд ће истовремено одредити предлагачу примерен рок у коме мора да поднесе превод. Ако превод буде поднесен у одређеном или у продуженом року, решаваће се о предлогу у самој ствари, у противном - пријава или предлог одбаћиће се и по службеној дужности одредиће се брисање забележбе.

Члан 319.

Суд не може дозволити да се у уписник бродова упише више или нешто друго што странка није тражила, иако би према поднесеним исправама била овлашћена да тражи више или нешто друго.

Ако је предложена само предбележба не може се одредити укњижба иако постоје претпоставке за укњижбу.

Члан 320.

Ако из исправа произлази да је лицу које стиче књижно право дата дозвола за укњижбу, али да су му истовремено наметнута ограничења у погледу располагања стеченим правом или да су му наметнуте обавезе у погледу којих је уговорена истовремена укњижба у корист одређених овлашћеника, тражени упис се неће дозволити ако истовремено не буде предложена и укњижба или – према томе каква је исправа – предбележба уговорених ограничења или обавеза.

Предлог за истовремени упис међусобних права и обавеза може да поднесе свака странка.

Члан 321.

Решење којим се дозвољава упис у уписник бродова мора да садржи:

1) назначење улошка у коме се упис мора извршити и име брода на који се упис односи;

2) назив и седиште, односно име и пребивалиште лица у чију корист ће се упис извршити, брод или право на броду на коме ће се упис извршити, назначење исправа на основу којих се упис дозвољава, врсту уписа који ће се извршити и битни садржај права које се уписује, и то речима које треба да буду уписане у уписник бродова.

Ако се садржина права које се уписује не може укратко изразити може се извршити позивање на тачно означена места у исправама на основу којих је одређен упис, и то с дејством као да су та места уписана у главну књигу.

Решење суда којим се одређује упис брода у уписник бродова мора да садржи све податке који морају да се упишу у лист А, и то речима којима су ти подаци наведени у претходном решењу лучке капетаније, односно капетаније пристаништа која води уписник бродова.

Члан 322.

Кад решење о упису у уписник бродова донесе други суд, а не суд надлежан по одредби члана 276. овог закона, доставиће своје решење лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа код које се води уписник бродова у који је брод уписан, ради спровођења поступка по чл. 312. и 313. овог закона. Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа ће доставити списе суду надлежном по члану 276. овог закона. Тај суд ће поступити по одредбама члана 313. став 2. и члана 315. став 2. овог закона и донеће одговарајуће решење. То решење доставиће суду који је донео решење којим се упис дозвољава и лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа код које се води уписник бродова у који је брод уписан, са свим предметним списима, ради извршења уписа и ради достављања решења лицима наведеним у решењу.

Члан 323.

Ако суд из члана 276. овог закона одбије предлог за укњижбу или предбележбу или за први упис брода у уписник бродова или предлог за забележбу првенственог реда или извршење дозвољеног уписа, решењем ће одредити упис забележбе одбијања тих захтева. На исти начин поступиће и ако одбије предлог за дозволу продаје ради наплате потраживања за које založno право није укњижено.

Забележба се неће уписати:

1) ако се из предлога и из његових прилога не може утврдити о коме се броду или праву за које се захтева упис ради или ако брод или право нису уписани у назначеном уписнику бродова, или ако поводом пријаве или предлога за први упис није отворен уложак за упис;

2) ако право својине, односно неко друго право на броду нису уписани у корист лица против кога се према садржају исправе може спровести укњижба или предбележба.

Упис забележбе назначује се на решењу.

Члан 324.

Ако који од предлога наведених у члану 323. овог закона одбије неки други суд, а не суд из члана 276. овог закона, тај суд ће по службеној дужности замолити суд из члана 276. овог закона да одреди упис забележбе одбијања предлога.

Члан 325.

Кад суд из члана 276. овог закона утврди да је решење којим се одбија упис из чл. 323. и 324. овог закона постало правоснажно због тога што жалба није поднесена, донеће, по службеној дужности, решење о брисању забележбе одбијања уписа и о томе ће обавестити странке.

Члан 326.

Решење о упису, заједно са свим исправама које су приложене пријави или предлогу за упис, суд доставља лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова ради извршења уписа и поступања по одредбама чл. 336. и 339. овог закона и достављања решења лицима наведеним у том решењу.

Члан 327.

Решење о упису спроводи лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник у који је брод уписан, а ако се ради о првом упису – лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник у који брод треба да се упише.

Члан 328.

Сваки упис, осим уписа у лист А о техничким подацима, мора да садржи:

1) датум кад је предлог примљен и број дневника уписника бродова;

2) назив исправе која је основа за упис, место где је исправа састављена и датум кад је састављена;

3) назив суда и број и датум његовог решења којим је дозвољено упис;

4) врсту уписа и битни садржај права, односно чињенице која се уписује;

5) назив и седиште, односно име и пребивалиште лица у чију се корист врши упис.

Ако лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа истовремено стигне више предлога који се односе на исти брод, код сваког уписа извршеног по тим предлозима забележиће се бројеви осталих предлога са ознаком да су стигли истовремено.

Члан 329.

Кад лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова прими решење суда којим се одређује упис брода у уписник бродова, извршиће истовремено упис брода у лист А и лист Б уписника бродова. По извршеном упису, поступиће по одредбама чл. 336. и 339. овог закона.

Кад лучка капетанија, односно капетанија пристаништа прими решење суда којим се одбија захтев за упис бродова у уписник бродова и одреди упис забележбе одбијања захтева, извршиће упис забележбе у лист А улошка отвореног у смислу члана 312. став 2. овог закона.

Члан 330.

Решење о одбијању пријаве или предлога за упис брода у уписник бродова забележиће се у лист А улошка отвореног поводом поднесене пријаве или предлога.

Забележба из става 1. овог члана неће се уписати ако поводом пријаве или предлога није отворен нови уложак.

Члан 331.

У сваком решењу назначиће се коме се решење има доставити и коме ће лучка капетанија, односно капетанија пристаништа доставити коју од исправа.

Члан 332.

Решење о предлозима и пријавама за упис у уписник бродова доставиће се подносиоцу пријаве, односно предлога и лицу на чијој се својини стиче које право или чија се права преносе, ограничавају, оптерећују или укидају, као и лицу против кога је извршен упис забележбе у уписник бродова.

Решење којим се дозвољава потпуно или делимично брисање неког уписа доставиће се и свим лицима у чију корист на уписаном праву постоје даље укњижбе или предбележбе.

Решење о укњижби или предбележби, којима се на уписаним правима трећих лица уписује založno право или уступање права, доставиће се и власнику брода.

Решење којим се дозвољава упис на предлог пуномоћника против странке која је пуномоћ издала доставиће се страници лично, ако пуномоћ не одговара одредби члана 342. став 2. овог закона.

Члан 333.

Достављање из члана 332. овог закона врши се по одредбама Закона о парничном поступку о достављању лично странкама.

Ако се странци морају вратити оригинали исправа који су приложени они се враћају странци која их је приложила.

Члан 334.

Ваљаност уписа не може се побијати због тога што достављање није извршено уредно или није уопште извршено.

Лице које из извршеног уписа изводи за себе неко право или ослобођење од обавезе није дужно да доказује да је достављање извршено.

Члан 335.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која је извршила упис брисања брода из уписника бродова издаје странци, на њен захтев, потврду о брисању. У потврди о брисању навешће разлог брисања и решење на основу кога је брисање спроведено.

Члан 336.

На оригиналу исправе на основу које је упис извршен лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова ставља потврду о извршеном упису.

У потврди из става 1. овог члана наводи се решење суда којим је упис био одређен и уложак у који је упис извршен.

Ако је упис био извршен на основу више исправа које су међу собом у вези потврда се ставља на ону исправу из које право уписа непосредно произлази.

Члан 337.

У уписнику се не сме ништа брисати, додавати или мењати или на други начин учинити нечитљивим.

Ако се за време уписивања уочи грешка, исправиће се без налога надлежне лучке капетаније, односно капетаније пристаништа. Грешка учињена при уписивању мора се прецртати тако да остане читљива.

Грешка која се уочи по извршеном упису може се исправити само по налогу надлежног органа из члана 276. овог закона који ће, ако би грешка имала какву правну последицу, саслушати учеснике. Покретање тог поступка забележиће се на листу на коме је извршен погрешан упис. Ова забележба не спречава исправљање грешке приликом каснијих уписа. Кад решење у вези са исправком грешке постане правоснажно забележба се брише по службеној дужности.

Исправке погрешних уписа морају имати датум, потпис водитеља уписника бродова и печат лучке капетаније, односно капетаније пристаништа код које се односни уписници бродова воде.

Члан 338.

Решење о брисању брода из уписника бродова, као и забележба одбијања захтева за брисање брода из уписника бродова, уписују се у лист А уписника бродова.

Кад решење о брисању брода из уписника бродова постане коначно, односно правоснажно, лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова преко сваке странице уложка главне књиге уписника бродова повлачи две унакрсне линије и једну водоравну линију на свакој страници испод свих уписа, с тим што се поједини уписи не прецртавају.

Члан 339.

По извршеном упису, лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова вратиће странци оригинале исправа, односно оверене преписе исправа, ако је уз пријаву или предлог приложен неоверен препис тих исправа. У противном, оригинали исправа, односно њихови оверени преписи задржаће се у збирци исправа, а лучка капетанија, односно капетанија пристаништа обавестиће странку да у одређеном року може те исправе узети, ако поднесе оверене преписе. Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа може и сама направити те преписе на трошак странке.

Ако лучка капетанија, односно капетанија пристаништа из става 1. овог члана упис врши на основу решења суда, поступиће са исправама према том решењу.

У погледу преписа потребних за збирку исправа поступиће се по одредби става 1. овог члана.

б) Посебне одредбе

Први упис бродова

Члан 340.

Први упис бродова у градњи дозволиће суд ако су уз пријаву, односно предлог за први упис приложене следеће исправе:

- 1) исправа којом, се доказује право својине на броду у градњи;
- 2) потврда бродоградилишта о техничким подацима који се уписују у лист А уписника бродова у градњи, места и почетку градње;
- 3) изјава власника брода у градњи о имену брода у градњи, а ако брод нема име - изјава бродоградилишта о ознаци брода у градњи.

Члан 341.

Први упис брода у уписник бродова дозволиће суд ако су уз пријаву за први упис брода приложене следеће исправе:

- 1) исправа којом се доказује право својине на броду;
- 2) извод из судског регистра, односно друга исправа којом се доказује ко је власник брода, а за брод у својини грађана - исправа којом се доказује да је власник југословенски грађанин или југословенско правно лице, односно да су испуњени услови за упис брода у уписник бродова;
- 3) решење о одређивању имена, односно ознаке брода и луке уписа за поморски брод, односно пристаништа уписа за брод унутрашње пловидбе;
- 4) сведочанство о баждарењу;
- 5) уверење о способности брода за пловидбу;
- 6) исправа којом се одређује позивни знак поморског брода по Међународном сигналном кодексу, ако такав знак брод мора да има;
- 7) исправе којима се доказују други подаци који се уносе у лист А уложка главне књиге уписника бродова;
- 8) потврда органа који води страни уписник бродова да је брод брисан у том уписнику, ако се тај брод преноси из страног уписника у југословенски уписник бродова.

Први упис брода унутрашње пловидбе који је био уписан у страни уписник бродова спровешће се као условни упис у југословенски уписник бродова унутрашње пловидбе, с тим што ће упис постати безуслован кад подносилац пријаве за први упис тог брода поднесе доказ да је брод брисан у страном уписнику бродова унутрашње пловидбе. Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која спроводи упис може се, при извршавању одредбе овог става, непосредно обраћати страном органу који води уписник бродова унутрашње пловидбе у који је брод уписан.

Ако је власник брода страног лица, уз пријаву се морају приложити исправе којима се доказује право да брод буде уписан у југословенски уписник бродова, као и подаци наведени у исправама из става 1. овог члана.

Укњижба

Члан 342.

Укњижба се може дозволити само на основу јавних исправа или приватних исправа на којима је потписе лица чије право треба ограничити, оптеретити, укинути или пренети на друго лице, оверио орган надлежан за оверавање потписа.

На основу приватне исправе коју је издао пуномоћник, укњижба против властодавца може се дозволити само ако пуномоћ коју је он издао гласи на одређени посао или на одређену врсту послова, а од дана издавања пуномоћја до дана тражења укњижбе није протекло више од једне године.

Члан 343.

Приватна исправа на основу које се може дозволити укњижба мора да садржи поред података из члана 301. овог закона и:

- 1) тачну ознаку брода или права у погледу кога се укњижба спроводи;
- 2) изричиту изјаву лица чије се право ограничава, оптерећује, укида или преноси на друго лице да дозвољава укњижбу.

Одредба тачке 2. става 1. овог члана не односи се на исправе о стицању права својине на страном броду ако се тражи први упис брода у југословенски уписник бродова.

Члан 344.

Јавне исправе на основу којих се дозвољава укњижба су:

- 1) исправе о правним пословима које је саставио суд у границама својих овлашћења, ако садрже податке прописане у члану 301. овог закона;

2) исправе које су у прописаном облику издали судови или органи управе, у границама својих надлежности, којима закон признаје својство судске извршне исправе или на основу којих се по посебним прописима може извршити упис у јавне књиге.

Укњижба на основу одлуке страног суда може се извршити, под условом да је та одлука призната у посебном поступку.

Предбележба

Члан 345.

Кад поднесена исправа испуњава опште услове за упис, али не испуњава све посебне услове за укњижбу прописану у чл. 342. до 344. овог закона, суд ће дозволити предбележбу.

Члан 346.

Предбележба уговорног заложног права допуштена је само ако су потраживања и правна основа уговорног заложног права учињени вероватним.

Члан 347.

Кад се у југословенски уписник бродова уписује брод који је био уписан у страни уписник бродова, а из исправе о брисању брода из страног уписника бродова се види да је брод оптерећен уговорним заложним правом, уписаће се, по службеној дужности, предбележба уговорног заложног права с редом првенства који има према часу који је био меродаван за утврђивање реда првенства у страном уписнику бродова, ако у часу уписа нису испуњени услови за укњижбу уговорног заложног права одређени овим законом.

Члан 348.

Предбележба права закупа, бродарског уговора на време за цео брод и права прече куповине допуштена је само ако су постојање права и пристанка на упис учињени вероватним.

Члан 349.

Предбележба се дозвољава и на основу следећих исправа:

1) неправоснажних судских одлука којима се захтев за утврђивање, стицање, ограничење или престанак уписаног права усваја или одбија;

2) судских одлука којима се предбележба дозвољава у поступку обезбеђења по прописима извршног поступка;

3) захтев суда или другог надлежног органа коме су савезним законом поверена одређена јавна овлашћења, кад су они по закону овлашћени да по службеној дужности одреде да се одређена потраживања обезбеде уговорним заложним правом.

Члан 350.

Ако код суда буде положен износ дуга обезбеђеног уговорним заложним правом за који постоји оправдан разлог да се повериоцу дуг не може вратити, предбележба ће се дозволити на основу потврде суда да је тај износ положен, и то:

1) ако је износ дуга код суда положио дужник или лице које за дуг одговара, дозволиће се предбележба брисања уговореног заложног права;

2) ако је износ дуга код суда положило треће лице коме је поверилац дужан да уступи своје потраживање, дозволиће се предбележба уступања потраживања обезбеђеног уговорним заложним правом.

Члан 351.

Предбележбом се стичу, преносе, ограничавају или укидају уписана права, под условом да предбележба буде накнадно оправдана, и то у обиму у коме буде оправдана.

Члан 352.

Предбележба може да се оправда на основу:

1) исправе којом се може дозволити укњижба, а коју је издало лице против кога је предбележба уписана;

2) потврде да је судска одлука из члана 349. тачка 1. овог закона постала правноснажна и извршна;

3) коначне одлуке субјеката о постојању потраживања из члана 349. тачка 3. овог закона, ради чијег је обезбеђења предбележба уписана;

4) правноснажне одлуке суда у парници против лица против кога је предбележба уписана.

Члан 353.

Ако се предбележба оправдава подношењем исправе за укњижбу, оправдање треба да се изврши у року од 15 дана од дана достављања решења о предбележби.

Ако се предбележба оправдава на основу правноснажне и извршне одлуке суда, парница се мора покренути у року од 15 дана од дана доставе решења о предбележби.

Рок у коме се предбележба мора оправдати наводи се у одлуци о предбележби.

Суд може на предлог странке, продужити рок за оправдање предбележбе, ако за то постоје оправдани разлози.

Предлог се подноси лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова.

Члан 354.

Ако се оправдање предбележбе врши подношењем исправа наведених у члану 352. тач. 1. до 3. овог закона, предлог за оправдање предбележбе подноси се лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова.

Ако се предбележба оправдава одлуком суда у парници, тражилац предбележбе дужан је да покрене парницу код надлежног суда и да о томе обавести орган који води уписник бродова.

Члан 355.

Рок у коме се мора покренути парница за оправдање предбележбе навешће се у одлуци о предбележби.

Рок за покретање парнице суд може, на предлог странке, продужити ако за то постоје разлози.

Члан 356.

Ако у време подношења предлога за предбележбу већ тече парница за постојање права чија се предбележба тражи, покретање посебне парнице за оправдање предбележбе није потребно, ако се према одредбама Закона о парничном поступку, у постојећој парници још може истаћи и захтев за оправдање предбележбе.

Члан 357.

Ако оправдање предбележбе изостане, лице против кога је предбележба била дозвољена може предложити да се она брише.

Ако из списка не произлази да је тужба за оправдање предбележбе на време поднесена или да рок за оправдање још тече оног дана кад је предлог за брисање поднесен, суд ће хитно одредити рочиште на коме предлагач предбележбе мора доказати да рок за оправдање још тече или да је тужба поднесена на време.

Ако суд утврди да је рок протекао, односно да парница није покренута на време дозволиће брисање предбележбе.

Сматраће се да је тужба за оправдање предбележбе поднесена на време иако је протекао рок одређен за њено подношење ако буде поднесена пре подношења предлога за брисање предбележбе или истог дана кад је тај предлог поднесен.

Члан 358.

Ако тужиочев захтев за оправдање предбележбе буде усвојен у парници којом се предбележба оправдава, на предлог било које од странака забележиће се оправдање предбележбе у уписник бродова према садржају правноснажне пресуде.

Ако у парници из става 1. овог члана захтев за оправдање предбележбе буде одбијен, на предлог било које од странака, предбележба ће се брисати.

Члан 359.

Ако је предбележба брисана зато што тужба за оправдање предбележбе није на време поднесена може се предложити нова предбележба, али она има правно дејство од тренутка подношења новог предлога.

Власник брода или овлашћеник уписаног права може тужбом захтевати да се утврди непостојање предбележног права. Пресуда којом се тај захтев усваја забележиће се на предлог странке у уписник бродова и тиме се спречава поновна дозвола предбележбе.

Члан 360.

Ако предбележба буде брисана из разлога који нису наведени у члану 359. овог закона суд ће по службеној дужности одбити сваки нови предлог за предбележбу истог права на основу исте исправе. Ако суд пропусти да то учини и нова предбележба буде уписана, та предбележба ће се брисати чим противник пријави да је предбележба већ једном била брисана.

Члан 361.

Ако је уписана предбележба права својине, даљи уписи могу се дозволити не само против укњиженог него и против предбележеног власника брода, али правно дејство тих уписа зависи од тога да ли ће предбележба бити оправдана или неоправдана.

Ако предбележба буде оправдана, истовремено с уписом оправдања предбележбе брисаће се, по службеној дужности, сви они уписи који су против укњиженог права власника брода били извршени после тренутка подношења предлога на основу кога је предбележба права својине била уписана.

Ако предбележба права својине буде брисана, брисаће се истовремено по службеној дужности, и сви уписи који су били извршени с обзиром на ту предбележбу.

Одредбе овог члана примениће се и кад је против уговорног заложног повериоца извршена предбележба преноса његовог потраживања на друго лице.

Члан 362.

Ако је уписана предбележба брисања неког права, у погледу тог права могу се дозволити даљи уписи (нпр. подзаложних права или уступа), али правно дејство тих уписа зависи од тога да ли ће предбележба брисања бити оправдана или неоправдана.

Ако предбележба брисања буде оправдана, истовремено с уписом оправдања брисаће се по службеној дужности и сви уписи који су у погледу брисаног права у међувремену били дозвољени.

Члан 363.

Ако на потраживању обезбеђеном уговорним заложним правом, у време кад се захтева његово брисање, још постоје подзаложна права, брисање тог потраживања може се дозволити само уз напомену да ће правно дејство брисања у погледу подзаложних права наступити тек кад она буду брисана.

Чим буде уписано брисање потраживања обезбеђеног уговорним заложним правом, даљи уписи на уговорно заложно право не могу се дозволити, а ако брисање уговорног заложног права буде само предбележено, даљи уписи на то право могу се дозволити, али само с правним дејством из члана 351. овог закона

Забележба

Члан 364.

Забележба личних права, нарочито у погледу ограничења права располагања имовином, има за правну последицу да се нико у чију је корист уписано неко право у уписник бродова не може позивати на то да му ти односи нису били познати (нпр. малолетност, продужење родитељског права или старатељства, отварања стечаја итд.).

Забележбу личних права и брисања такве забележбе одређује суд на основу исправа којима се доказују та права, а по предлогу странака, њихових законских заступника или надлежних органа.

Члан 365.

Забележба чињеница, осим оних које су наведене у члану 364. овог закона, може се дозволити само кад је забележба законом допуштена и има дејство које је савезним законом одређено (нпр. ред првенства, заједничко уговорно заложно право, отказ потраживања обезбеђеног уговорним заложним правом, тужба за остваривање законског заложног права, забележба спора итд.).

Члан 366.

Власник брода може захтевати упис забележбе реда првенства за намеравао отуђење брода или оптерећење уговорним заложним правом. Правно дејство забележбе је да се ред првенства права стечених тим отуђењем или оптерећењем рачуна од часа подношења предлога за упис забележбе, ако се упис наведених права затражи за важење забележбе.

Уговорни заложни поверилац може с правним дејством наведеним у ставу 1. овог члана захтевати упис забележбе реда првенства за намеравао уступање или намеравао брисање свог потраживања.

Забележбе из овог члана могу се дозволити само ако би према стању уписа у уписник бродова била допуштена укњижба права које се мора уписати, односно брисање уписаног права, и ако је потпис предлагача на предлогу оверио орган надлежан за оверавање потписа.

Члан 367.

Решење којим се усваја предлог за упис забележбе из члана 366. овог закона издаје се само у једном примерку (отправку). Кад

изврши упис забележбе у уписник бродова, лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова, мора на том примерку да потврди да је забележба извршена.

Члан 368.

Ако је забележба реда првенства дозвољена за намеравао оптерећење брода уговорним заложним правом она губи дејство истеком рока од једне године, а у осталим случајевима наведеним у члану 366. овог закона - истеком рока од 60 дана од дана кад је била дозвољена.

У решењу којим се дозвољава забележба навешће се датум кад престаје њено дејство.

Члан 369.

Предлог за упис права или упис брисања с редом првенства који је забележбом обезбеђен, мора се поднети у роковима одређеним у члану 353. овог закона и уз предлог приложити примерак решења којим је забележба дозвољена.

Исправа на основу које се уписује или брише право за које је уписана забележбе реда првенства може бити састављена и после подношења предлога за упис забележбе.

У решењу којим се, на предлог поднесен у смислу става 1. овог члана дозвољава укњижење или предбележба, суд ће назначити да дозвољени упис има онај ред првенства који је стечен забележбом. Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која изврши упис дозвољене укњижбе, односно предбележбе потврдиће на примерку решења којим је забележба реда првенства дозвољена да је упис извршен.

Упис са забележеним редом првенства дозволиће се и ако су брод или потраживање обезбеђено уговорним заложним правом пренесени на треће лице или су оптерећени, пошто је предлог за забележбу реда првенства био поднесен.

Ако власник брода, или уговорни заложни поверилац падну под стечај пре него што буде поднесен предлог за упис, упис ће се дозволити само ако је исправа о правном послу била већ састављена пре дана отварања стечаја и ако је дан састављања исправе доказан овером органа надлежног за оверавање потписа. Ако исправа не одговара овим условима, цениће се, према прописима о стечају, да ли је упис допуштен.

Члан 370.

Ако се дозволи укњижба преноса права својине, или отуђења брода, односно уступања или брисања потраживања са редом првенства стеченим забележбом, суд ће, на предлог странке у чију је корист укњижба уписана, наредити брисање оних уписа који су погледу тог брода или потраживања извршени после подношења предлога за забележбу. Предлог за брисање тих уписа мора се поднети у року од 15 дана од дана кад је укњижба са забележеним редом првенства постала правноснажна.

Члан 371.

Ако предлог за упис не буде поднесен пре истека рока после кога престаје дејство забележбе, или ако износ потраживања у погледу кога је забележба реда првенства извршена, до краја тог рока не буде исцрпљен, суд ће по службеној дужности, наредити брисање забележбе реда првенства.

Пре истека рока из члана 368. овог закона, брисање забележбе може се дозволити само ако је уз предлог за брисање забележбе поднесен примерак решења којим је дозвољена забележба. Кад изврши упис брисања, лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова потврдиће на том примерку решења да је брисање извршено.

Члан 372.

Стварно надлежни редовни суд дозволиће, на захтев повериоца, забележбу судског отказа уговорног заложног потраживања и забележбу заложноправне тужбе, ако је лице против кога је отказ или тужба поднесена уписан као власник брода, и ако се докаже да је заложноправна тужба поднесена.

Забележбу заложноправне тужбе може да дозволи и суд који води парницу.

Забележба из става 1. овог члана има за последицу да отказ или тужба делује против каснијег власника брода, а нарочито да се, на основу правоснажне пресуде донесене у парници о забележеној тужби или извршеном судском поравнању закљученог у тој парници, може да води извршење на заложеном броду непосредно против сваког каснијег власника брода.

Члан 373.

Забележба тужбе за остваривање законског заложног права брише се по службеној дужности ако у року од 60 дана од дана

правноснажности пресуде донесене на основу тужбе која је била предмет забележбе, поверилац потраживања обезбеђеног законским заложним правом не затражи продају брода или упис уговорног заложног права, или ако се, на његов захтев, у том року не спроведе заустављање брода (члан 269. став 2).

Ако из списка не произлази да је у законском року затражена продаја брода или упис уговорног заложног права или да је спроведено заустављање брода, суд ће да поступи по члану 357. ст. 2. и 3. овог закона.

Члан 374.

Лице које је покренуло парницу да би оспорило укњижбу за коју утврди да су њоме повређена његова уписана права и тражи повраћај у пређашње стање у уписнику, може код суда који води парницу или код стварно надлежног редовног суда да захтева забележбу тог спора у уписнику бродова истовремено с подношењем тужбе или доцније.

Забележба спора из става 1. овог члана има за последицу да пресуда донесена у том спору делује и против оних лица која су стекла уписана права после тренутка кад је предлог за забележбу спора стигао лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова.

Члан 375.

У парници покренутој тужбом за брисање укњижбе против лица која су непосредно укњижбом, чије се брисање тражи тужбом, стекла права или су ослобођена терета, или кад се тужба заснива на односима који постоје непосредно између тужиоца и туженог, о застарелости тужбеног захтева просуђиваће се према прописаним роковима о застарелости потраживања.

Члан 376.

Лице које жели да оспори укњижбу против трећих лица, о чијој је дозволи било прописно обавештено, дужно је да у року у коме се може уложити жалба против дозволе те укњижбе, предложи стварно надлежном редовном суду упис забележбе да је укњижба спорна, а најдоцније у року од 60 дана од дана истека рока за жалбу да поднесе тужбу за брисање укњижбе против свих лица која су оспораваном укњижбом стекла неко уписано право или су на неком уписаном праву постигла даље укњижбе или предбележбе.

После истека рока из става 1. овог члана, против трећих лица која су пре забележбе спора на уписаном праву стекла даља уписана права, може се тужбом за брисање оспоравати укњижба само ако та лица нису била савесна у погледу ваљаности оспораване укњижбе.

Члан 377.

Ако тужилац није био прописно обавештен о дозволи укњижбе коју оспорава, право на подношење тужбе за њено брисање против трећих савесних лица која су на уписаном праву стекла даља уписана права, престаје у року од три године од тренутка кад је предлог за побијање укњижбе стигао лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова.

Члан 378.

Ако тужилац повуче тужбу или се по закону сматра да је тужба повучена, или ако тужба буде правоснажном одлуком одбачена или тужбени захтев одбијен или ако у случају из члана 376. овог закона тужба не буде поднесена у прописаном року, суд ће на предлог противне стране, наредити брисање забележбе спора.

Ако правоснажном пресудом буде потпуно или делимично усвојен захтев за брисање оспорене укњижбе или ако странке о брисању укњижбе закључе судско поравнање суд ће, на предлог странке, дозволити упис брисања оспорене укњижбе према садржају пресуде, односно судског поравнања и истовремено наредити брисање забележбе спора, као и свих укњижби и предбележби за које је, у погледу брисања права, предлог за упис и предлог за забележбу спора стигао лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа.

Члан 379.

Лице које тврди да је до укњижбе дошло услед кривичног дела може, ради постизања правног дејства из члана 374. овог закона у односу на касније уписе, затражити од стварно надлежног редовног суда да дозволи забележбу да је укњижба спорна. Ово лице је дужно да уз предлог поднесе доказ надлежног органа о покретању кривичног поступка.

Ако се забележба спора предлаже ради постизања дејства и против трећих лица која су савесно стекла уписана права пре забележбе спора, предлог за забележбу мора се поднети стварно надлежном редовном суду у року у коме је странка овлашћена на подношење жалбе против дозвољене укњижбе.

Члан 380.

Ако суд у кривичном поступку одлучи да се брише укњижба заједно са уписаним правима која су стечена пре забележбе из члана 379. овог закона, стварно надлежни редовни суд наредиће брисање укњижбе према одредбама члана 378. став 2. овог закона, ако странка, против које је оспорена укњижба извршена уз предлог за брисање укњижбе, приложи правоснажну одлуку суда донесену о том кривичном поступку.

Ако суд у кривичном поступку утврди кривичну одговорност оптуженог, а оштећеног с његовим захтевима за брисање укњижбе упути на парницу, оштећени има право да поднесе тужбу за брисање укњижбе и уписаних права из става 1. овог члана, у року од 60 дана од дана кад је одлука суда о упућивању на парницу постала правоснажна.

Ако суд у кривичном поступку не донесе одлуку о томе да је оптужени кривично одговоран и ако овлашћено лице у року из става 2. овог члана не поднесе тужбу стварно надлежни редовни суд дозволиће брисање забележбе спора на предлог лица које има правни интерес да се оспорена укњижба одржи на снази.

Члан 381.

Кад се тражи брисање забележбе спора због тога што тужба за брисање није подигнута у роковима одређеним у чл. 376. и 380. овог закона, стварно надлежни редовни суд поступиће сходно одредбама члана 357. ст. 2 и 3. овог закона.

Члан 382.

Ако власник брода или поверилац на чијем је броду, односно потраживању укњижено такво право поднесе тужбу да се то право у целини или делимично брише због тога што је застарело, стварно надлежни редовни суд дозволиће, на предлог тужиоца, забележбу спора у уписнику бродова.

Члан 383.

Ако се покрене парница којом се тражи да се утврди да је одржајем стечено одређено стварно право, стварно надлежни редовни суд дозволиће на предлог тужиоца, забележбу спора у уписнику бродова.

Члан 384.

Забележба спора у случају тужбе за брисање због застарелости или у случају тужбе за утврђивање стицања стварног права услед одржаја, нема дејства против трећих лица која су поуздајући се у уписник бродова, постигла одређено укњижење пре тренутка кад је предлог за забележбу спора стигао лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова. Ако је правоснажном пресудом утврђено да је тужилац стекао одређено стварно право, право стечено одржајем има ред првенства пре свих уписа који су спроведени после забележбе спора, а сва права уписана после забележбе спора која су с тим у противуречности, брисаће се на предлог странке.

У поступку брисања сходно се примењују одредбе члана 378. став 2. овог закона.

Члан 385.

Суд који је спровео продају брода наредиће, по службеној дужности, да се решење о досуђењу продатог брода забележи у уписник бродова.

Забележба из става 1. овог члана има дејство да се уписана права против дотадашњег власника брода могу стећи даљим уписима само ако решење о досуђењу буде правоснажно укинута.

Ако решење о досуђењу није побијено или ако је побијање правоснажно одбијено, на предлог заинтересованог лица брисаће се сви уписи извршени после забележбе тог решења против дотадашњег власника брода, као и сви даљи уписи који су извршени у односу на њихова права.

Члан 386.

Предлози за упис или брисање забележби о којима одлучује стварно надлежни редовни суд морају се поднети лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник.

Уписивање заједничких уговорних заложних права

Члан 387.

Код заједничких уговорних заложних права (члан 249) која се заснивају уписом у више уложака, један од уложака означаје се као главни, а остали као споредни. У предлогу за упис мора се навести који се уложак означаје као главни, а који као споредни, а ако у предлогу то није наведено сматраће се да се као главни уложак мора означити онај који је у предлогу за упис наведен на првом месту.

Ако се затражи да се уговорно заложно право које већ постоји прошири за исто потраживање и на друге улошке, с првобитно оптерећеним улошком поступиће се као с главним улошком.

У главном улошку забележбом се упућује на споредне улошке, а у сваком споредном улошку - на главни уложак.

Члан 388.

Ако поверилац ради осигурања свог потраживања затражи упис уговорног заложног права у одређени уложак уписника бродова, дужан је да пријави постојање уговорног заложног права које је за то потраживање већ уписано у неки други уложак да би се могло забележити заједничко уговорно заложно право.

Поверилац је одговоран за штету проузроковану тиме што је пропустио да пријави постојање уговорног заложног права.

Ако забележба заједничког уговорног заложног права не буде уписана, уговорни заложноправни дужник може предложити да се ова забележба изврши и затражити да му поверилац накнади трошкове, ако је забележба изостала његовом кривицом.

Ако суд из члана 276. овог закона, дозвољавајући укњижбу или предбележбу уговорног заложног права, утврди да је за исто потраживање уговорно заложно право већ уписано, у његовом или неком другом уписнику бродова, одредиће, по службеној дужности, да је уложак у који је уговорно заложно право већ уписано главни уложак. Суд је дужан да о томе обавести лучку капетанију, односно капетанију пристаништа код које се води уписник бродова у који је уговорно заложно право већ уписано.

Члан 389.

Предлог за упис заједничког уговорног заложног права у више уписника бродова који се не воде код лучке капетаније, односно капетаније пристаништа, може се поднети или истовремено свим лучким капетанијама, односно капетанијама пристаништа које воде те уписнике бродова или само једној лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа.

Ако се предлог за упис уговорног заложног права подноси истовремено свим лучким капетанијама, односно капетанијама пристаништа у чије уписнике бродова мора да се упише, у предлогу мора да се наведе који уложак се означаје као главни, а који уложак као споредни.

Ако се предлог за упис уговорног заложног права подноси само једној лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа, предлог се подноси оној лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа код које предлагач уписа жели да се води главни уложак и назначује ред по коме предлог мора да се упуту осталим органима.

Члан 390.

Ако код првобитног или каснијег уписа заједничког уговорног заложног права учествује више судова из члана 276. овог закона, сваки од њих ће самостално одлучити о предлогу за укњижење или предбележбу уговорног заложног права у уписник бродова за који је он надлежан. Сваки од судова своје решење о томе доставиће и лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа код које се води главни уложак.

Жалба против решења из става 1. овог члана подноси се суду који је то решење донео.

Ако укњижба или предбележба која је уписана у неки споредни уложак буде по жалби брисана о брисању се ради забележбе обавештава лучка капетанија, односно капетанија пристаништа која води главни уложак.

Члан 391.

Ред првенства код заједничког уговорног заложног права одређује се самостално за сваки уложак, а меродаван је тренутак кад је предлог за дозволу уписа заједничког уговорног заложног права стигао лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа у чији се уписник уговорно заложно право уписује.

Члан 392.

Сви предлози у погледу промене заложног права за потраживање за која је уписано заједничко уговорно заложно право у више уложака, подnose се оној лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води главни уложак. О тим предлозима одлучује се према стању уписа у главном улошку.

Предлог поднесен другој лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа а не лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа из става 1. овог члана вратиће се подносиоцу с упутством да предлог мора да се поднесе лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води главни уложак.

Члан 393.

Све промене које се на заједничком уговорном заложном праву морају да учине преносом, ограничењем, оптерећењем, брисањем или на други начин, уписују се само у главни уложак.

Упис промена у главном улошку има правно дејство као да је извршен у свим већ постојећим или будућим споредним улошцима.

Делимично или потпуно брисање заједничког уговорног заложног права које се односи на све бродове или на сва потраживања (подзалог) који су предмет заједничког уговорног заложног права, забележава се у све споредне улошке, а брисање заједничког уговорног заложног права које се односи на одређени брод или одређено потраживање, забележава се само у споредни уложак у коме је тај брод, односно потраживање уписано.

Члан 394.

Ако заложно право на броду, односно на потраживању обезбеђеном уговорним заложним правом уписаном у главном улошку буде брисано, у том улошку бришу се и сви даљи, на заједничком уговорном заложном праву извршени уписи и преносе у један од споредних уложака који се воде код исте лучке капетаније, односно капетаније пристаништа. Ако заједничко уговорно заложно право још постоји, с тим улошком поступа се ао с главним улошком.

Ако у уписницима бродова исте лучке капетаније, односно капетаније пристаништа нема споредног улошка надлежан суд одредиће, ако то није одредио уговорни заложноправни поверилац, са којим споредним улошком ће убудуће да се поступа као са главним улошком, па ће, по службеној дужности, послати лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води нови главни уложак, оверене преписе постојећих уписа у главној књизи, као и оверене преписе исправа које се на те уписе односе.

Претварање споредног улошка у главни уложак саопштава се органима код којих се воде сви споредни улошци и, по службеној дужности, то убележава у сваки постојећи споредни уложак.

Члан 395.

Органу на који пређе вођење главног улошка достављају се они предлози о којима не може да решава дотадашњи орган због тога што је заједничко уговорно заложно право у његовом уписнику бродова већ брисано и о томе се обавештавају странке које су поднеле предлоге.

Међусобни ред првенства предлога из става 1. овог члана одређује се према тренутку кад су они стигли органу који је водио дотадашњи главни уложак.

Члан 396.

За оправдање предбележбе којом је заједничко уговорно заложно право за исто потраживање предбележено код разних органа потребна је само једна тужба за оправдање.

За тужбу за оправдање предбележбе надлежан је, поред месно надлежног суда заложноправног дужника и стварно надлежни редован суд у погледу једног од уписника у коме је предбележба дозвољена.

Члан 397.

У изводима из уложака који се, с обзиром на заједничко уговорно заложно право, воде као споредни улошци, упућује се на главни уложак, уз напомену да су промене које су учињене на заједнички уписаном заложном праву уписане само у главном улошку.

Пренос брода из једног уписника бродова у други уписник бродова

Члан 398.

Суд ће решењем дозволити пренос уписа брода из једног уписника бродова у други уписник бродова на основу исправе којом се доказује да ће брод променити луку уписа и да ће се уписати у луку која се налази на подручју лучке капетаније, односно капетаније пристаништа која води уписник бродова у који је брод уписан.

БРИСАЊЕ БРОДА ИЗ УПИСНИКА БРОДОВА

Члан 399.

Суд ће донети решење о брисању брода из уписника бродова:

- 1) ако утврди да је брод пропао или се претпоставља да је пропао;
- 2) због отуђења брода у корист страног лица;
- 3) због сагласне изјаве власника брода и бродара којом се опозива сагласност власника за упис у југословенски уписник бродова, односно пресуде суда да је таква изјава власника брода правно ваљана;
- 4) због изјаве власника брода да брод трајно повлачи из поморске, односно унутрашње пловидбе;
- 5) због престанка постојања услова за упис у уписник бродова по одредби члана 211. став 1. тачка 2. овог закона;
- 6) због решења савезног министарства надлежног за послове саобраћаја, којим се броду уписаном у уписник на основу члана 211. став 1. тачка 2. овог закона одузима право на упис у уписник бродова.

Члан 400.

Решење о брисању брода унутрашње пловидбе уписаног у уписник бродова унутрашње пловидбе ради преноса у уписник друге државе, доноси се на основу потврде да је брод већ условно уписан у страни уписник бродова унутрашње пловидбе.

Члан 401.

У решењу о брисању брода из уписника бродова мора се, у смислу члана 231. овог закона, утврдити да се том брисању не противе повериоци законских заложних права, односно да повериоци уговорног заложног права пристају на брисање, осим ако се брисање врши на основу одредаба члана 215. став 1. тач. 1. и 4. овог закона.

Поднесак којим се повериоци који имају законско заложно право на броду противе упису брисања брода из уписника бродова, подноси се лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа код које је брод уписан у уписник бродова. Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа доставиће поднесак о противљењу надлежном суду ради доношења одлуке.

У случају из става 2. овог члана, брисање брода из уписника бродова може се одредити тек пошто постане правоснажно решење суда којим се противљење одбија.

Члан 402.

Ако се брод који је био брисан из уписника бродова због тога што је пропао или се претпостављало да је пропао или због тога што је трајно повучен из пловидбе или због тога што је био проглашен поморским пленом, односно ратним пленом на мору поново уписује у уписник бродова, суд ће донети решење о поновном упису брода са свим оним подацима и уписаним правима из уписника са којима је раније био уписан, а који су важили у часу брисања брода и о томе обавестити власника брода и сва остала лица у чију корист је било уписано неко право на броду.

5. Правни лекови

Члан 403.

Против решења суда о предлогу за упис у уписник бродова допуштена је жалба.

Странке могу у жалби изнети нове чињенице и предложити нове доказе само ако се они односе на битне повреде правила поступка.

Жалба се подноси суду који је донео првостепено, решење, и то један примерак за суд и по један за странке које учествују у поступку.

Члан 404.

Рок за подношење жалбе кад је решење достављено у Савезној Републици Југославији износи 30 дана, а кад је достављено у иностранству – 60 дана.

Члан 405.

Неблаговремену, непотпуну и недопуштenu жалбу суд ће одбацити.

Ако првостепени суд не одбаци жалбу примерак жалбе доставиће странкама којима је достављено решење које се побија.

Првостепени суд не може своје решење ни преиначити ни укинути.

Жалбу поднесену непосредно другостепеном суду тај суд упутиће надлежном првостепеном суду и сматраће се да је жалба поднесена на дан кад је стигла надлежном првостепеном суду.

Члан 406.

Ако је жалба поднесена против решења којима се дозвољава укњижба или предбележба или први упис брода у уписник бродова, суд ће одредити забележбу жалбе у уписник бродова.

Ако жалба буде одбијена суд ће одредити брисање забележбе. Забележбу и брисање забележбе из ст. 1. и 2. овог члана суд ће одредити по службеној дужности.

Ако је жалба поднесена против решења суда о захтеву за први упис у уписник бродова суд је дужан да о уложеној жалби обавести лучку капетанију, односно капетанију пристаништа која води уписник бродова, ради поступања по одредбама члана 312. став 2. овог закона.

Члан 407.

Ако другостепени суд одбија жалбу против решења којим је предлог за упис одбијен првостепени суд ће по службеној дужности одредити да се брише забележба тог решења у уписнику бродова и о томе ће обавестити странке.

Члан 408.

Ако другостепени суд преиначи решење првостепеног суда и усвоји један од предлога из члана 323. овог закона који је првостепени суд одбио дозвољени упис извршиће се у уписник бродова. У том случају сматра се да је упис извршен у тренутку кад је предлог за упис био поднесен.

Члан 409.

Ако другостепени суд преиначи решење првостепеног суда којим се дозвољава брисање уписа и предлог за брисање уписа одбије успоставиће се брисана укњижба, односно предбележба.

Ако другостепени суд преиначи решење првостепеног суда којим је усвојен неки од предлога из члана 323. овог закона, па тај предлог одбије, извршена укњижба или предбележба, брисаће се.

Члан 410.

Решење другостепеног суда којим се одређује упис у уписник бродова првостепени суд доставиће ради извршења уписа надлежној лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа, у складу са одредбама члана 326. овог закона.

Члан 411.

У поступку уписивања у уписник бродова ревизија није допуштена.

Члан 412.

У погледу примена одредаба овог дела закона (чл. 223. до 411) са бродом унутрашње пловидбе изједначени су: хидроглисер, скела, багер, дизалица и сл.

6. Поступак за уписивање у уписнике чамаца и пловећих постројења

Члан 413.

У уписник се уписују чамци и пловећа постројења домаћих и страних правних и физичких лица која имају седиште односно пребивалиште на подручју лучке капетаније, односно капетаније пристаништа која води уписник.

У уписник се морају уписати чамци и пловећа постројења који се стално или претежно задржавају или плове у обалном мору или на унутрашњим водама Савезне Републике Југославије без обзира на седиште, односно пребивалиште њиховог власника.

Ако се промени власник чамца или пловећег постројења врши се поновни упис чамца и пловећег постројења.

Власник чамца и пловећег постројења дужан је да пријави сваку промену податка који се уноси у уписник, у року од 30 дана од дана настанка промене.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа донеће решење о упису чамца и пловећих постројења у уписник.

Члан 414.

У уписник се не могу уписати чамци и пловећа постројења уписани у регистар стране државе.

Уписник је јавна књига, а извод из тог уписника има снагу јавне исправе.

Образлац и садржину уписника и књига и начин вођења регистра, утврђује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 415.

Чамци и пловећа постројења уписани у уписник морају имати ознаку, а могу имати и име.

7. Поступак за брисање чамца и пловећих постројења из уписника

Члан 416.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа ће донети решење о брисању чамца или пловећег постројења из уписника:

1) ако чамцац, односно пловеће постројење пропадне, нестане или буде уништен;

2) ако се чамцац или пловеће постројење трајно повуче из пловидбе;

3) ако се на чамцац или пловеће постројење више на односе одредбе овог закона;

4) ако протекне више од 30 дана од дана истека регистрације чамца или пловећег постројења.

Сматра се да су чамцац или пловеће постројење пропали или нестали ако је од пријема последње вести о њима протекло више од три месеца. У том случају сматра се да су чамцац или пловеће постројење пропали или нестали наредног дана од дана пријема последње вести.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа издаје решење о извршеном брисању из уписника.

ПЕТИ ДЕО

БРОДАР

1. Одговорност бродара

Члан 417.

За обавезе које настају у вези са пловидбом и искоришћавањем брода одговара бродар, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 418.

Обавезама које настају у вези са пловидбом и искоришћавањем брода сматрају се:

1) потраживање из телесних штета – потраживање које настаје смрћу или телесним повредама лица;

2) потраживање из материјалних штета – потраживање које настаје из било ког другог разлога, осим оног које настаје из телесних штета.

Бродар поморског брода може да ограничи своју одговорност до износа наведених у члану 419. овог закона, а бродар брода унутрашње пловидбе – до износа наведених у члану 420. овог закона, и то за потраживање:

1) из телесних штета које су претрпела лица која се ради превоза налазе на броду и из материјалних штета на стварима које се налазе на броду;

2) из телесних штета које су претрпела лица на копну или на води, односно из материјалних штета на стварима које се налазе ван брода, ако су те штете проузроковане скривљеним или нескривљеним делом или пропустом лица на броду за које је бродар одговоран, а од лица за која је бродар одговоран а која се не налазе на броду – само ако се скривљено или нескривљено дело или пропуст тих лица тиче пловидбе, руковања бродом, крцања, превоза или искрцања терета или укрцавања, превоза или искрцавања путника;

3) настало у вези са наређеним помицањем, дизањем или уништењем потонулог, насуканог или напуштеног брода и ствари које се налазе на том броду, као и за накнаду штете проузрокова-

не од стране брода луци, односно пристаништу, лучким, односно пристанишним објектима и пловним путевима.

2. Ограничење одговорности бродара

Члан 419.

Бродар поморског брода може да ограничи своју одговорност за обавезе или члана 418. овог закона, и то:

1) на 650 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора по тони тонаже односног брода, ако је једним догађајем настало само потраживање из материјалних штета;

2) на 2.000 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора по тони тонаже односног брода, ако је једним догађајем настало само потраживање из телесних штета;

3) на 2.000 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора по тони тонаже односног брода, ако су настали из једног догађаја потраживања из телесних штета и потраживања из материјалних штета. Од овог износа, износ од 1.350 US долара по тони намењен је искључиво намирењу потраживања из телесних штета, а износ од 650 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора по тони – искључиво намирењу потраживања из материјалних штета. Ако износ намењен искључиво за намирење потраживања из телесних штета није довољан за његово потпуно подмирење неисплаћени остатак овог потраживања, заједно са потраживањем из материјалних штета, наплаћује се из износа који је намењен намирењу потраживања из материјалних штета.

У смислу става 1. овог члана тонажа за бродове са сопственим погоном је нето регистарска тонажа брода повећана за машински простор који је био одбијен од бруто регистарске тонаже брода ради одређивања његове нето регистарске тонаже, а за друге бродове – нето регистарска тонажа.

Члан 420.

Бродар брода унутрашње пловидбе може да ограничи своју одговорност за обавезе из члана 418. овог закона у погледу потраживања из материјалних штета, на следеће износе:

1) за брод намењен за превоз терета:

а) на 40 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључивања уговора по тони највише носивости брода без сопственог погона;

б) на 40 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључивања уговора по тони највише носивости брода са сопственим погоном повећан за 60 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључивања уговора по сваком киловату машинског уређаја за погон брода;

2) за брод који није намењен за превоз терета на 60 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључивања уговора по кубном метру истиснине на највећем дозвољеном газу брода;

3) за тегљач и потискивач на 60 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључивања уговора по сваком киловату машинског уређаја за погон брода;

4) за хидроглицере и техничке пловне објекте унутрашње пловидбе на износ у US доларима који одговара трећини њихове вредности у моменту догађаја на основу кога је настало потраживање.

Кад су потискивач или други брод са сопственим погоном привезани уз брод који потискује, износ ограничене одговорности бродара обрачунава се на основу киловата машинских уређаја за погон и укупне тонаже највише носивости свих бродова у конвоју.

За потраживање из телесних штета бродар одговара до троструки износа из ст. 1. и 2. овог члана.

Износи ограничене одговорности из ст. 1. и 2. овог члана намењени су искључиво намирењу потраживања из материјалних штета, а износи ограничене одговорности из става 3. овог члана – искључиво намирењу потраживања из телесних штета.

Члан 421.

Износ ограничене одговорности бродара, предвиђен одредбама овог закона за поморске бродове не може да буде мањи од износа предвиђеног за брод од 100 тона у смислу члана 419. став 2. овог закона, а за бродове унутрашње пловидбе – мањи од 16.000 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључивања уговора.

Члан 422.

У износ ограничене одговорности бродара, не улази износ затезних камата од дана догађаја на основу кога је настало

потраживање до дана оснивања фонда ограничене одговорности на основу члана 425. овог закона.

Члан 423.

Бродар не може ограничити своју одговорност за обавезе из члана 418. овог закона:

- 1) ако је догађај из кога су настала потраживања проузрокован његовом личном кривицом;
- 2) за штете настале смрћу или телесном повредом лица која су у радном односу с бродаром.

Бродар брода унутрашње пловидбе не може ограничити своју одговорност за обавезе из члана 418. овог закона ни за потраживање лица која се превозе на основу уговора о превозу путника.

Члан 424.

Ограничење одговорности на износе из чл. 419. и 420. овог закона примењује се на укупни износ потраживања из телесних и материјалних штета које су настале из једног догађаја.

Ако су потраживања из става 1. овог члана настала из више догађаја, ограничење одговорности бродара врши се у погледу потраживања из сваког догађаја посебно.

Члан 425.

Бродар који жели да ограничи своју одговорност дужан је да оснује фонд ограничене одговорности.

Фонд ограничене одговорности је имовинска вредност коју бродар полаже ради намирења потраживања износа на који се ограничава његова одговорност.

Фонд ограничене одговорности служи искључиво за намирење потраживања насталих из догађаја због кога је основан.

Оснивање фонда ограничене одговорности не значи признање одговорности за потраживање због којих је основан.

Члан 426.

Повериоци у корист чијих потраживања је основан фонд ограничене одговорности могу своја потраживања да намире само из тог фонда.

Потраживања поверилаца намирују се из фонда ограничене одговорности, односно из његовог дела који је њима намењен, сразмерно њиховом утврђеном износу.

Ако бродар има право да истакне захтев према једном од поверилаца за потраживање због штете која произлази из истог догађаја њихова међусобна потраживања се пребијају, а поверилац учествује у наплати из фонда само до висине износа који је преостео после извршеног пребијања.

Члан 427.

Бродар који пре раздеобе фонда ограничене одговорности исплати у целини или делимично неко од потраживања из члана 418. овог закона ступа у односу на фонд до висине исплаћеног износа на место намиреног повериоца.

Члан 428.

Ако су спроведене привремене мере или мере извршења у вези са потраживањем из члана 418. овог закона, а бродар се позива на ограничење своје одговорности по овом закону, суд може, на предлог бродара, да укине привремену меру или обустави мере извршења, односно ослободи дата обезбеђења или друга јемства, ако бродар докаже да је већ дао обезбеђење или друга јемства у висини износа ограничене одговорности, под условом да су то обезбеђење или друго јемство расположиви и слободно преносиви у корист повериоца.

Одредба става 1. овог члана примењује се и кад дато обезбеђење или друго јемство не достижу висину ограничене одговорности бродара, ако буду накнадно допуњени до висине износа његове ограничене одговорности.

Обезбеђење или друго јемство из става 1. овог члана мора да буде искључиво намењено подмирењу свих потраживања из члана 418. овог закона која произлазе из истог догађаја у вези с којим се врши ограничење одговорности.

Члан 429.

Суд мора да укине привремену меру или обустави мере извршења, односно да ослободи дата обезбеђења или друга јемства због датог обезбеђења или јемства у земљи, а у иностранству – ако је такво ослобођење предвиђено међународним уговором.

Члан 430.

Одредбе чл. 418. до 429. овог закона о ограничењу одговорности бродара односе се и на власника брода, пословођу брода и наручиоца превоза у бродарском уговору.

Члан 431.

Заповедник, остали чланови посаде и друга лица која раде за бродара, ако су одговорни за потраживања из члана 418. овог закона, могу да ограниче своју одговорност у смислу члана 419. до 429. овог закона.

Заповедник, остали чланови посаде и друга лица која раде за бродара власник брода, сувласник, бродар, пословођа брода или наручилац превоза у бродарском уговору, они могу своју одговорност, у случају своје личне непажње да ограниче само ако је њихов пропуст настао у вршењу функције заповедника, односно члана посаде брода.

Члан 432.

Укупна висина ограничене одговорности бродара и других лица која могу да ограниче своју одговорност по овом закону за потраживања на која се односи ограничење одговорности из једног догађаја, не може да пређе износе наведене у чл. 419. и 420. овог закона.

Члан 433.

Одредбе чл. 418. до 432. овог закона не односе се на ограничење одговорности за обавезе из спасавања, за допринос у заједничкој хаварији и за нуклеарне штете, а ни на штете проузроковане избацавањем текућих горива са брода, ако одредбама овог закона није изричито одређено.

Члан 434.

Одредбе чл. 418. до 462. овог закона односе се на чамце и техничке пловне објекте.

Члан 435.

Одредбе чл. 418. до 462. овог закона односе се и на ратне бродове, с тим:

- 1) да за поморске ратне бродове, чији се капацитет одређује истиснином, једна тона из чл. 419. и 421. овог закона одговара два тона истиснине;
- 2) да се на ратне бродове унутрашње пловидбе односе одредбе члана 420. став 1. тачка 2. овог закона.

3. Поступак ограничења бродареве одговорности

Члан 436.

Ванпарнични поступак ограничења одговорности бродара спроводи судија појединац стварно надлежног суда.

У поступку из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе Закона о парничном поступку, ако овим законом није друкчије одређено.

Ако је брод или чамац на који се односи догађај поводом кога се води поступак ограничења одговорности бродара уписан у југословенски уписник бродова, односно евиденцију чамаца, месно је надлежан суд на чијем се подручју води уписник бродова у који је брод уписан, односно евиденција чамаца у који је чамац уписан.

Ако је брод или чамац на који се односи догађај поводом кога се води поступак ограничења одговорности бродара стране државне припадности, месно је надлежан суд на чијем је подручју брод заустављен, а ако није било заустављања брода – суд на чијем су подручју положена средства за оснивање фонда ограничене одговорности.

У поступку ограничења одговорности бродара није допуштен споразум странака о месној надлежности.

Члан 437.

Поступак ограничења одговорности бродара покреће се по предлогу лица које је према одредбама овог закона овлашћено да ограничи своју одговорност.

Предлог за покретање поступка ограничења одговорности бродара, поред општих података који треба да буду наведени у сваком поднеску, мора да садржи и:

1) опис догађаја из кога је настало потраживање за које се предлаже ограничење одговорности;

2) основ и износ ограничene одговорности;

3) начин на који је предлагач спреман да оснује фонд ограничene одговорности (полагањем готовине или давањем одговарајућег другог јемства);

4) попис познатих поверилаца, уз назначење њиховог седишта, односно боравишта;

5) податке о врсти и вероватној висини потраживања познатих поверилаца.

Предлогу за покретање поступка ограничења одговорности бродара морају се за поморски брод приложити исправе којима се доказује: тонажа поморског брода, у смислу одредбе члана 419. став 2. овог закона, а за брод унутрашње пловидбе – исправе којима се доказују носивост, истинина, киловати и вредност брода у смислу одредаба члана 420. ст. 1. и 2. овог закона.

Члан 438.

Ако суд утврди да нису испуњени услови прописани овим законом који дозвољавају предлагачу да се користи ограничењем своје одговорности донеће решење о одбијању поднесеног захтева.

Ако суд утврди да средствима предложеног фонда ограничene одговорности неће моћи да располаже слободно у корист поверилаца одбациће поднесени захтев.

Члан 439.

Ако суд утврди да је захтев који је изнесен у предлогу за покретање поступка ограничења одговорности бродара у сагласности с одредбама овог закона о условима ограничења одговорности и да ће средствима предложеног фонда ограничene одговорности моћи слободно да располаже у корист поверилаца донеће решење којим одобрава оснивање фонда ограничene одговорности.

У решењу из става 1. овог члана суд ће позвати предлагача да у року од 15 дана поднесе суду доказе о томе да је ставио на слободно располагање суда средства одобрена за оснивање фонда ограничene одговорности и да је унапред положио одређени износ потребан за намирeње трошкова који ће настати у току или поводом поступка.

Ако предлагач не поступи по одредби става 2. овог члана, суд ће донети решење којим се укида решење о оснивању фонда ограничene одговорности.

Суд ће у решењу упозорити предлагача на последице које настају услед тога што није поступио по одредби става 2. овог члана.

Члан 440.

Фонд ограничene одговорности сматра се основаним оног дана кад предлагач поднесе суду доказе о томе да је поступио по одредбама члана 439. став 2. овог закона.

Решење којим утврђује да је фонд ограничene одговорности основан суд је дужан да донесе у року од 24 часа од пријема доказа из става 1. овог члана.

Решење из става 2. овог члана објављује се у „Службеном листу СРЈ”, на огласној табли суда, а по потреби и на други погодан начин.

Решење се доставља предлагачу и свим повериоцима на чија се потраживања односи ограничење одговорности, а чије је седиште, односно боравиште познато суду.

Члан 441.

Решење којим се утврђује оснивање фонда ограничene одговорности садржи:

1) име брода, луку, односно пристаниште уписа и државну припадност, односно ознаку и место уписа чамца;

2) фирму, односно назив и седиште, односно лично име и пребивалиште и државну припадност предлагача;

3) догађај на који се односи ограничena одговорност бродара;

4) износ фонда ограничene одговорности и датум оснивања фонда;

5) позив повериоцима да потраживања која се, према одредбама овог закона, намирују из фонда ограничene одговорности пријаве суду у року од 90 дана од дана објављивања решења у „Службеном листу СРЈ”, без обзира на то да ли о тим потраживањима већ тече парница, односно да ли је о њиховом постојању донесена правоснажна одлука, уз упозорење на последице пропуштања из члана 451. овог закона;

6) место и време одржавања рочишта за испитивање потраживања.

Члан 442.

Ако се против неког лица које на основу одредаба овог закона може да ограничи своју одговорност (чл. 418, 430. и 431), а на које се односи основани фонд ограничene одговорности у време оснивања фонда, спроводи извршни поступак или поступак обезбеђења потраживања која се, према одредбама овог закона, намирују из основаног фонда ограничene одговорности, извршни суд ће, на захтев тог лица, решењем обуставити извршни поступак, односно поступак обезбеђења, и укинути све спроведене радње у том поступку.

Странка по чијем је предлогу суд обуставио извршни поступак, односно поступак обезбеђења сноси своје трошкове обустављеног поступка, а дужна је, на захтев противне странке, да јој надокнади њене трошкове.

После оснивања фонда ограничene одговорности не може се више тражити покретање редовног извршног поступка, односно поступка обезбеђења потраживања која се, према одредбама овог закона, намирују из основаног фонда ограничene одговорности.

Члан 443.

Испитивање пријављених потраживања врши се на рочишту за испитивање потраживања.

Право учествовања на рочишту у својству странке имају предлагач и сви повериоци који своја потраживања пријаве до закључења рочишта за испитивање потраживања.

Изостанак странака с рочишта не спречава суд да рочиште одржи.

На рочишту суд ће позвати присутне странке да се изјасне о пријављеним потраживањима и о основу ограничења одговорности предлагача.

Члан 444.

Не сматра се да поверилац пријавом потраживања признаје право предлагача да пријављено потраживање намири из основаног фонда ограничene одговорности.

Поверилац не може да оспорава потраживање другог повериоца тврдећи да се оно не може намирити из основаног фонда ограничene одговорности, јер је догађај из кога је потраживање настало проузроковао бродар личном кривицом (члан 423. тачка 1).

Сматра се да предлагач оснивања фонда ограничene одговорности и повериоци признају да пријављено потраживање постоји и да се може намирити из основаног фонда ограничene одговорности, ако то поднеском или усмено на рочишту не оспоре до закључења рочишта за испитивање потраживања.

Члан 445.

Ако поверилац оспори да је његово потраживање подвргнуто ограничењу одговорности предлагача, а предлагач се с тим оспоравањем не сложи, суд ће решењем упутити повериоца да у року од 30 дана од дана достављања решења поднесе против предлагача тужбу за утврђивање да се повериочево потраживање не намирује из фонда ограничene одговорности.

Ако поверилац у року из става 1. овог члана не поступи по решењу суда, односно ако поднету тужбу повуче, сматраће се да се одрекао свог оспоравања да је његово потраживање подвргнуто ограничењу одговорности предлагача.

Члан 446.

Ако поверилац оспори другом повериоцу постојање или висину његовог потраживања или право да се његово потраживање намири из фонда ограничene одговорности, суд ће решењем упутити повериоца чије је потраживање оспорено да у року од 30 дана од дана достављања решења поднесе против предлагача и свих поверилаца који су оспорили његово потраживање или висину тог потраживања, тужбу за утврђивање постојања и висине његовог потраживања, односно права намирења из фонда ограничene одговорности.

Ако повериоци оспоре другом повериоцу његово потраживање које је утврђено правоснажном пресудом донесеном у парници против предлагача, суд ће решењем упутити повериоца, односно повериоце који оспоравају такво потраживање да у року од 30 дана поднесу тужбу за утврђивање да потраживање не постоји.

Ако повериоци које суд упуту на парницу у року из ст. 1. и 2. овог члана не поступе по решењу суда, односно ако поднесу тужбу повучу, сматраће се да у случају из става 1. овог члана потраживање није ни пријављено, а у случају из става 2. овог члана да потраживање није било ни оспорено.

Члан 447.

Ако предлагач оспори постојање или висину повериоцевог потраживања, суд ће решењем упутити повериоца да у року од 30 дана од дана достављања решења поднесе против предлагача тужбу ради утврђивања постојања и висине његовог потраживања.

Предлагач не може да оспорава повериочево потраживање ако су постојање и висина тог потраживања правоснажно утврђени у парници између предлагача и повериоца или у парници која се водила према одредби члана 446. став 1. овог закона.

Ако поверилац кога суд упутује на парницу не поступи по решењу суда у року из става 1. овог члана, односно ако поднету тужбу повуче, сматраће се да потраживање није ни пријавио.

Члан 448.

Тужбе из чл. 445, 446. и 447. овог закона могу да се односе само на она потраживања која су била предмет расправљања на рочишту за испитивање потраживања.

Правоснажне пресуде донесене у парницама из чл. 445, 446. и 447. овог закона имају правно дејство према свим странкама у поступку ограничења одговорности бродара.

Члан 449.

За суђење у споровима из чл. 445, 446. и 447. овог закона месно је надлежан искључиво суд на чијем се подручју налази суд који спроводи поступак ограничења одговорности бродара.

Члан 450.

Ако предлагач учини вероватним да би из фонда ограничене одговорности неко потраживање требало намирити у иностранству, суд може, на његов предлог, да одреди да се из фонда издвоји износ који би био потребан за намирење тог потраживања у сразмери према осталим пријављеним потраживањима и према фонду ограничене одговорности.

Предлог из става 1. овог члана може се поднети до одржавања првог рочишта за деобу основаног фонда ограничене одговорности.

Износ издвојен по одредби става 1. овог члана чува се у посебном депозиту десет година од дана кад решење о коначној деоби основаног фонда ограничене одговорности постане правоснажно.

Суд може и пре истека рока из става 3. овог члана да одреди да се издвојени износ у целини или делимично врати у општи депозит фонда ограничене одговорности, ако би се према околностима могло закључити да су остале претпоставке за издвајање овог износа из става 1. овог члана.

По истеку рока из става 3. овог члана суд ће издвојени износ вратити у општи депозит фонда ограничене одговорности.

Члан 451.

Ради испитивања потраживања пријављених после закључења рочишта за испитивање потраживања, суд ће заказати ново рочиште за испитивање потраживања.

Повериоци чија се потраживања испитују на новом рочишту по одредби става 1. овог члана не могу да оспоравају раније призната потраживања.

Повериоци могу своја потраживања да пријављују до закључења првог рочишта за деобу фонда ограничене одговорности.

Потраживања пријављена по закључењу првог рочишта за деобу фонда ограничене одговорности неће се утврђивати.

Повериоци који своја потраживања пријаве после истека рока из члана 441. тачка 5. овог закона, дужни су да предлагачу и осталим странкама у поступку, на њихов захтев, надокнаде трошкове поступка проузроковане накнадном пријавом. Суд може да позове ове повериоце да у одређеном року положи износ који ће бити потребан за намирење ових трошкова.

Члан 452.

После спроведеног поступка за испитивање пријављених потраживања суд ће решењем утврдити која се потраживања признају и у којој висини, узимајући у обзир и писмене поднеске странака.

Члан 453.

Деоба фонда ограничене одговорности спроводи се после правоснажности решења донесеног у смислу члана 452. овог закона.

Суд може, на предлог повериоца, да изврши и привремену делимичну деобу фонда ограничене одговорности ради претходне исплате утврђених потраживања, ако поверилац који то

предлаже учини вероватним да се парница из чл. 445, 446. и 447. овог закона неће завршити у року од шест месеци.

Деоба фонда из става 2. овог члана обухвата део фонда ограничене одговорности који остаје пошто се из целокупног фонда издвоје средства за евентуално намирење потраживања која су још спорна, у износу у коме би ова потраживања требало намирити да је њихово постојање утврђено у висини у којој су пријављена.

Деоба средства фонда ограничене одговорности издвојених по одредбама члана 450. ст. 1, 2. и 3. овог закона спроводи се пошто се правоснажно заврши поступак за испитивање спорних потраживања на која се издвојени износи односе, узимајући у обзир већ извршену деобу према одредбама ст. 1, 2. и 3. овог члана.

Члан 454.

Ради спровођења деоба фонда ограничене одговорности суд израђује нацрт те деобе.

После израде нацрта деобе фонда ограничене одговорности, суд заказује рочиште за расправљање о том нацрту, на које позива предлагача и повериоца чија су потраживања утврђена и за које је установљено да се намирују из фонда ограничене одговорности, као и повериоце чија су потраживања оспорена.

Уз позив на рочиште странкама се доставља и примерак нацрта деобе.

Члан 455.

Ако је ради израде нацрта о деоби основаног фонда ограничене одговорности потребно обезбедити стручно лице а суд такво лице нема, суд може припреме за израду нацрта о деоби поверити посебном стручњаку ван суда.

На стручњаке из става 1. овог члана односе се одредбе Закона о парничном поступку које се односе на вештаке.

Члан 456.

Право учествовања на рочишту, у својству странке, имају предлагач и повериоци из члана 454. овог закона.

Изостанак странака с рочишта не спречава суд да рочиште одржи.

На рочишту суд позива присутне странке да се изјасне о нацрту деобе фонда ограничене одговорности и да истакну своје приговоре на нацрт.

Одлуку о деоби основаног фонда ограничене одговорности суд доноси на основу резултата поступка, водећи рачуна и о писменим поднесцима странака.

Члан 457.

Суд је дужан да у року од три дана од дана кад решење о деоби фонда ограничене одговорности постане правоснажно, односно од дана кад другостепени суд достави правоснажно решење првостепеном суду, изда налог за исплату потраживања повериоцима на које се односи решење о деоби.

Члан 458.

Пријава потраживања у поступку ограничења одговорности бродара има у погледу прекида застарелости исто дејство као и подношење тужбе у парничном поступку.

У погледу потраживања која су оспорена у поступку испитивања потраживања сматра се да је застарелост прекинута почев од дана пријаве потраживања до истека рока за подношења тужбе према одредбама чл. 446. и 447. овог закона, односно до дана кад пресуда којом се утврђује да се повериочево потраживање не намирује из фонда ограничене одговорности постане правоснажна.

Застарелост потраживања која се на основу решења о деоби фонда ограничене одговорности намирују из фонда почиње поново тећи кад решење о деоби постане правоснажно.

Члан 459.

Суд ће у корист поверилаца, којима ни у року од шест месеци од дана издавања налога за исплату не буде у могућности да изврши исплату њихових потраживања, из средстава фонда ограничене одговорности основати посебан депозит по правилима о оснивању судског депозита.

Члан 460.

У поступку ограничења одговорности бродара свака странка сноси своје трошкове, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 461.

Рок за жалбу против решења донесених у поступку ограничења одговорности бродара износи осам дана од дана достављања решења.

Члан 462.

У поступку ограничења одговорности бродара странке и јавни тужилац могу против решења суда којим је поступак пред судом правоснажно завршен поднети све правне лекове који се могу поднети против пресуда донесених у парничном поступку.

ШЕСТИ ДЕО

ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ
УГОВОРИ

Г л а в а 1

УГОВОР О ГРАДЊИ БРОДА

Члан 463.

Уговор о градњи брода, као и измене и допуне тог уговора морају да буду састављени у писменом облику.

Уговор о градњи брода и његове измене и допуне који су састављени противно одредби става 1. овог члана немају правно дејство.

Члан 464.

Ако уговором о градњи брода није друкчије предвиђено сматра се да брод у градњи припада бродоградитељу.

Члан 465.

Бродоградитељ је дужан да изврши градњу према уговору о градњи брода и правилима струке и на начин да се броду могу издати исправе о способности за пловидбу предвиђене овим законом, а и друге исправе предвиђене уговором о градњи брода.

Ако се брод после завршетка градње уписује у страни уписник бродова, бродоградитељ је дужан да изврши градњу према уговору о градњи брода и правилима струке и на начин да се броду могу издати исправе предвиђене уговором о градњи брода.

Члан 466.

Наручилац има право надзора над извршењем градње брода и у ту сврху може одредити једног или више инспектора градње. Именовање и смењивање инспектора градње наручилац мора писмено саопштити бродоградитељу.

Трошкове у вези са радом инспектора градње сноси наручилац.

Бродоградитељ је дужан да омогући инспекторима градње вршење надзора у току градње.

У случају да инспектор градње установи да извођење неких радова није у складу са одредбама члана 465. овог закона, дужан је да бродоградитељу одмах стави писмене примедбе.

Ако бродоградитељ не прихвати примедбе инспектора градње, мора о томе, без одлагања, писмено да обавести наручиоца и да захтева поступак који је за такав случај предвиђен у уговору.

Ако у уговору није ништа предвиђено о поступку у смислу става 5. овог члана, или ако странке не прихвате резултате поступка из тог става, спор решава суд.

Одредбе ст. 1. до 5. овог члана не односе се на право и дужности овлашћеног правног лица да врши надзор над градњом брода на основу одредаба овог закона о утврђивању способности брода за пловидбу.

Члан 467.

При изради и набавци делова или припадака брода које је бродоградитељ наручио или набавио од лица која је одредио наручилац, бродоградитељ одговара за недостатке извршених радова или набављених делова или припадака ако не докаже да те недостатке није могао да уочи употребом дужне пажње.

Члан 468.

Бродоградитељ не одговара за недостатке градње брода ако докаже да је до њих дошло услед тога што је при извођењу одређених радова поступио на захтев наручиоца и упозорио га на могућност настанка штетних последица које је могао да предвиди употребом дужне пажње.

Кад наручилац даје материјал за градњу брода, бродоградитељ је дужан да прегледа материјал, и ако утврди недостатке, мора о томе, без одлагања, да обавести наручиоца.

Ако бродоградитељ не поступи по одредби става 2. овог члана, одговара за штетне последице настале услед недостатка у материјалу.

Бродоградитељ не одговара у смислу става 3. овог члана ако је наручилац, и поред упозорења да материјал има недостатке, захтевао да бродоградитељ такав материјал угради у брод.

Ако бродоградитељ није истовремено и пројектант, бродоградитељ одговара за оне недостатке у градњи брода које је извео у складу са пројектом, а могао их је открити употребом дужне пажње.

Бродоградитељ не одговара у смислу става 5. овог члана, ако је наручилац и поред упозорења, захтевао да се радови изведу према пројекту.

Ако је у питању градња југословенског брода, бродоградитељ је дужан да обавести овлашћено правно лице да наручилац и поред његовог упозорења, захтева да се одређени радови изведу противно техничким правилима о градњи и правилима струке, да се у брод угради материјал који има недостатке или да се радови изведу у складу са пројектом иако би такво извођење радова изазвало недостатке у градњи.

Члан 469.

Кад трошкови изградње брода, после закључења уговора због непредвидивих околности ванредно порасту, бродоградитељ може захтевати повећање уговорне цене градње брода, сразмерно стварном повећању цена.

Одредба става 1. овог члана не примењује се на цене које су се повећале у време кад је бродоградитељ својом кривицом већ био у закашњењу са извршењем градње брода.

Члан 470.

Бродоградитељ је дужан да у примереном року на свој трошак и ризик, отклони недостатке за које је одговоран по одредбама чл. 465, 466. и 468. овог закона.

Ако се недостаци не могу отклонити, наручилац може захтевати одговарајуће снижење цене.

Ако је недостатак који се не може отклонити битан, наручилац има право да раскине уговор.

Одредбе ст. 1. до 3. овог члана не утичу на наручиочево право на накнаду штете.

Околност да наручилац у току градње брода није приговорио пројекту који је израдио бродоградитељ, употребљеном материјалу и начину извођења радова, не ослобађа бродоградитеља обавеза из ст. 1. до 4. овог члана.

Члан 471.

Бродоградитељ одговара за скривене недостатке који се открију у току једне године, рачунајући од дана предаје брода наручиоцу, под условом да га наручилац писмено обавести о тим недостацима чим их открије.

Члан 472.

Обавезе бродоградитеља из члана 471. овог закона застаревају за једну годину, рачунајући од дана кад је бродоградитељ на основу члана 471. овог закона обавештен о недостацима брода.

Члан 473.

Одредбе члана 463. став 1. до члана 472. овог закона сходно се примењују и на уговор о поправци или преправци брода.

Члан 474.

Одредбе уговора о градњи брода закључене противно одредбама члана 466. став 7. и члана 472. овог закона, немају правно дејство.

Г л а в а 2

УГОВОРИ О ИСКОРИШЋАВАЊУ БРОДОВА

1. Заједничке одредбе

Члан 475.

Уговори о искоришћавању бродова су: уговори о пловидбеном послу и уговори о закупу брода.

Члан 476.

Уговори о пловидбеном послу су: уговор о превозу ствари морем или унутрашњим водама, уговор о превозу путника морем или унутрашњим водама, уговор о тегљењу, односно потискивању морем или унутрашњим водама и уговори који се односе на друге пловидбене послове.

Члан 477.

Одредбе овог закона које се односе на поједине уговоре о пловидбеном послу сходно се примењују и на остале уговоре о пловидбеном послу, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 478.

Изрази употребљени у овој глави закона имају следећа значења:

1) наручилац је уговорна страна која од бродара наручује превоз ствари, лица, тегљење, односно потискивање брода и обављање другог пловидбеног посла;

2) крцатељ је наручилац или од њега одређено лице које на основу уговора о превозу ствари предаје ствари бродару ради превоза;

3) прималац је лице овлашћено да прими ствари од бродара;

4) корисник превоза је лице које према бродару има одређена права према уговору о превозу ствари (наручилац, крцатељ, прималац);

5) стојнице су редовно време одређено за укрцавање, односно искрцавање терета;

6) прекостојнице су време за које се преко времена одређеног стојницама, продужује укрцавање, односно искрцавање терета.

Члан 479.

Ако у овој глави закона није друкчије одређено, одредбе ове главе закона које се односе на унутрашњу пловидбу примењују се на уговоре о искоришћавању бродова који се извршавају или док се извршавају на подручју унутрашње пловидбе, а и на подручју поморске пловидбе до ког редовно плове бродови унутрашње пловидбе ако извршење уговора који се извршава у унутрашњој пловидби на наведеном подручју само започиње или се завршава.

Члан 480.

Одредбе ове главе закона (чл. 475. до 718) примењују се и на:

1) ратне бродове,

2) чамце.

Изузетно од одредбе тачке 1. става 1. овог члана, на уговоре о искоришћавању ратних бродова не примењују се:

1) одредбе о бродарском уговору на време за цео брод (чл. 484, 485, 626. и 628. а од чл. 482, 483. - одредбе које се односе на овај уговор);

2) одредбе о праву наручиоца да закључи са трећим лицем уговор о превозу ствари (чл. 486. и 487);

3) одредбе о превозу путника и пртљага (чл. 643. до 678), осим одредаба које се односе на одговорност бродара за смрт и телесне повреде путника (чл. 657. и 665. а од чл. 658, 659, 660, 664, 669, 670, 672, 673, 676. и 677. - одредбе које се односе на ову одговорност), и одредбе члана 655. овог закона;

4) одредбе о закупу брода (чл. 703. до 717);

5) одредбе чл. 496. и 621. овог закона.

2. Уговори о пловидбеном послу

а) Превоз ствари

Заједничке одредбе о превозу ствари

Члан 481.

Уговором о превозу ствари бродар се обавезује да превезе ствари бродом, а наручилац превоза - да плати возарину.

Члан 482.

Уговором о превозу ствари бродом може да се уговори превоз ствари целим бродом, сразмерним делом брода или одређеним бродским простором (бродарски уговор), као и превоз појединих ствари (возарски уговор).

Бродарски уговор може да се закључи за једно или више путовања (бродарски уговор на путовање) или за одређено време (бродарски уговор на време).

Члан 483.

Бродарски уговор за више путовања или бродарски уговор на време за цео брод мора да се саставља у писменом облику.

Уговори из става 1. овог члана који нису састављени у писменом облику немају правно дејство.

Код уговора о превозу ствари који нису поменути у ставу 1. овог члана, свака странка има право да захтева да се о закљученом уговору о превозу ствари састави писмена исправа.

Ако странка од које се тражи састављање писмене исправе не удовољи том захтеву, друга странка има право да одустане од уговора, ако уговор није почео да се извршава.

Одредба става 4. овог члана не односи се на право накнаде штете странке која је захтевала састављање писмене исправе.

Члан 484.

Код бродарског уговора на време за цео брод, заповедник брода је дужан да изврши налог наручиоца у границама уговора и према намени брода.

Код бродарског уговора на време за цео брод, бродар не одговара наручиоцу за обавезе које је заповедник брода преузео у извршењу посебних налога наручиоца.

Члан 485.

Код бродарског уговора на време за цео брод, наручилац не може да одреди путовање које би изложило брод или посаду брода опасности која се у време закључења уговора није могла да предвиди, као ни путовање за које се не може очекивати да се изврши без знатнијег прекорачења времена за које је уговор закључен.

Члан 486.

Наручилац из бродарског уговора о поморској пловидби може да уговори с трећим лицем уговор о превозу ствари бродом на који се односи бродарски уговор.

За обавезе које проистичу из уговора закљученог по одредби става 1. овог члана одговара и бродар трећим лицима према прописима чија се примена не може споразумом странака да искључи и према условима уобичајеним за такву врсту превоза.

Ако се у случају из става 2. овог члана повећају обавезе бродара, наручилац одговара бродару за те повећане обавезе.

Ако је трећем лицу са којим је био склопљен уговор из става 1. овог члана био познат бродарски уговор, бродар одговара том лицу само у границама бродарског уговора и правних прописа чија се примена не може да искључи споразумом странака.

Члан 487.

Наручилац из бродарског уговора за превоз ствари у унутрашњој пловидби може да закључи уговор из члана 486. став 1. овог закона само ако је то бродарским уговором предвиђено.

Код бродарског уговора на време за цео брод из става 1. овог члана наручилац може да закључи уговор из члана 486. став 1. овог закона, ако то бродарским уговором на време за цео брод није искључено.

За обавезе које проистичу из уговора закљученог по одредбама из ст. 1. и 2. овог члана бродар одговара трећим лицима само у границама бродарског уговора и правних прописа који се не могу искључити споразумом странака.

Члан 488.

Наручилац превоза који је овластио друго лице да као крцатељ преда бродару терет на превоз одговара бродару за дела и пропусти крцатеља у оквиру уговора о превозу.

Члан 489.

Уговор о превозу ствари престаје да важи кад је његово извршење трајно онемогућено дејством више силе.

Ако је због дејства више силе извршење уговора о превозу ствари онемогућено за дуже време или је неизвесно колико ће то дејство да траје, свака страна има право да одустане од уговора.

Страна која није крива за сметњу може, у случају из става 2. овог члана, да одустане од уговора, ако је сметња трајала сувише дуго или се претпоставља да ће трајати сувише дуго.

Свака страна има право да одустане од уговора и кад би могла да буде угрожена безбедност брода, посаде или терета због дејства више силе или друге околности која се не може уклонити или спречити и која се у време склапања уговора није могла предвидети, а која би имала да траје дуже време или је неизвесно колико ће да траје.

Члан 490.

У случају престанка важења уговора или одустајања од уговора о превозу ствари према члну 489. овог закона, бродар има право на накнаду трошкова у вези са искрцавањем, а ако је разлог за престанак важења уговора или за одустајање од уговора настао после одласка брода из луке, односно пристаништа укрцања, бродар има право и на накнаду возарине у сразмери према корисно преваленом путу.

Осим права бродара на накнаду према одредби става 1. овог члана, уговорне стране немају, једна према другој, право на било какву другу накнаду.

Члан 491.

Ако је извршење уговора о превозу ствари онемогућено само на краће време, уговорне стране немају право да одустану од уговора.

Члан 492.

Код бродарског уговора на време за цели брод у поморској пловидби наручилац може да одустане од уговора до завршетка укрцавања, односно до завршетка прекостојнице, ако укрцавање није до тада завршено, под условом да плати половину уговорене возарине, накнаду за настале прекостојнице и друге трошкове које је имао бродар, а који нису урачунати у возарину.

Одредба става 1. овог члана примењује се и ако је уговорен превоз сразмерним делом брода, одређеним бродским простором, или превоз појединих ствари, ако сви наручиоци одустану од уговора.

У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана наручилац, односно наручиоци могу да одустану од уговора и после завршетка укрцавања или истека прекостојнице, па и у току путовања, ако плати целу уговорену возарину, накнаду за прекостојнице и друге трошкове које је имао бродар, а који нису урачунати у возарину.

Кад је уговорен превоз сразмерним делом брода, одређеним бродским простором, или превоз појединих ствари, сваки наручилац може да одустане од уговора пре почетка укрцавања, ако плати целу уговорену возарину, накнаду за прекостојнице и друге трошкове које је имао бродар, а који нису урачунати у возарину.

Члан 493.

Код уговора о превозу ствари у унутрашњој пловидби сваки наручилац може да одустане од уговора пре почетка укрцавања, ако плати целу возарину, накнаду за прекостојнице и друге трошкове које је имао бродар, а који нису урачунати у возарину.

Члан 494.

Сваки наручилац може да одустане од уговора у случају из члана 492. став 4. и члана 493. овог закона и после започетог укрцавања, ако испуни обавезе одређене у одредбама тих чланова, а под условом да терет може да се искрца без опасности за безбедност брода и осталог терета, да због искрцавања не настане веће задоцњење у одласку брода или поремећај у реду пловидбе, да се тиме не наноси штета осталим наручиоцима и да против искрцавања не постоје други важни разлози.

Ако бродар из разлога наведених у ставу 1. овог члана не прихвати одустајање од уговора, дужан је да о томе одмах обавести наручиоца.

Члан 495.

Кад је у случајевима одустајања од уговора издата теретница, наручилац може да одустане од уговора ако врати бродару све примерке теретнице или му да обезбеђење за штету која би бродару могла да настане због тога што му нису враћени сви примерци теретнице.

Ако је у случајевима одустајања од уговора крцатељу издат препис товарног листа, наручилац може да одустане од уговора ако бродару врати примљени препис товарног листа или да обезбеђење за штету која би могла да настане због тога што бродару није враћен препис товарног листа.

БРОД

Члан 496.

Бродар је дужан да терет превезе бродом који је изричито уговорен или који има уговорена својства.

Ако странке нису изричито уговориле одређени брод, односно својства брода, у смислу става 1. овог члана, бродар је дужан да превезе терет бродом који има уобичајена својства за извршење уговореног превоза.

Члан 497.

Бодар поморског брода је дужан да на време, до почетка путовања, пажњом уредног бродара оспособи брод за пловидбу, да га примерено опреми, попуни посадом, снабде потребним залихама и припреми тако да терет може да се укрца, сложи, чува, превезе и искрца у стању како га је примио на превоз.

Пажњу уредног бродара из става 1. овог члана бродар унутрашње пловидбе је дужан да покаже и за време читавог путовања.

Бродар је дужан да докаже да је употребио дужну пажњу у смислу ст. 1. и 2. овог члана.

Одредбе уговора противне одредбама ст. 1. до 3. овог члана немају правно дејство.

Члан 498.

Бродски простор који обично не служи за смештај терета може за то да се употреби само на основу изричитог споразума уговорних страна, ако такав споразум не би био противан прописима.

Члан 499.

Бродар може са пристанком наручиоца да замени уговорени брод другим бродом.

Ако се превоз врши на основу возарског уговора или бродом без сопственог погона пристанак наручиоца за замену брода, односно тегљенице није потребан.

Члан 500.

Бродар одговара за тачност података о носивости брода наведених у бродарском уговору.

Члан 501.

Ако је уговорен превоз целим бродом или одређеним бродским простором, па уговорени простор не буде потпуно искоришћен, бродар не може да располаже тим простором без пристанка наручиоца.

Крцање терета

Члан 502.

Бродар је дужан да постави брод за крцање терета у уговореној луци, односно пристаништу.

Члан 503.

Ако брод из разлога за које наручилац не одговара, не може да дође у уговорену луку, односно пристаниште, наручилац превоза има право, имајући у виду сврху уговора, да одреди прву погодну луку, односно пристаниште за преузимање терета до кога брод може сигурно доћи ради укрцавања.

Члан 504.

Место крцања терета у луци, односно пристаништу дужан је да обезбеди наручилац.

У линијској пловидби место укрцавања у луци, односно пристаништу обезбеђује бродар.

Члан 505.

Бродар је дужан да постави брод на место укрцавања које, у смислу члана 504. овог закона, одреди наручилац, ако то може да учини без опасности за брод и ако се укрцавање терета може на том месту да обави без опасности за брод.

Ако место укрцавања не одговара условима из става 1. овог члана, бродар је дужан да постави брод што је могуће ближе том месту, ако то може да учини без опасности за брод и ако се укрцавање терета на месту на коме је брод постављен може да обави без опасности за брод.

Члан 506.

Брод може да прими терет на сидришту, ако је тако уговорено или предвиђено месним обичајима, а мора да прими терет на сидришту, ако укрцавање терета на сидришту одреди надлежна лучка капетанија, односно капетанија пристаништа.

Члан 507.

Ако наручилац или друго лице има право на основу уговора да одреди луку, односно пристаниште укрцавања, а заповедник брода, не прими такав налог у уговореном или примереном року, или није у могућности да примљени налог изврши, заповедник

брода је дужан да поступи на начин који сматра најбољим, водећи рачуна и о интересима корисника превоза.

Члан 508.

Кад брод према уговору мора да стигне у одређену луку, односно пристаниште до одређеног рока, сматра се да је стигао на време кад је стигао у луку, односно пристаниште, односно на њихово сидриште.

Члан 509.

Заповедник брода је дужан да обавести крцатеља писмено да је брод спреман за укрцавање (писмо спремности).

Писмо спремности доставља се крцатељу на његову адресу у току радног времена.

Ако заповеднику брода није позната адреса крцатеља или ако се писмо спремности не може уручити на његову адресу, заповедник брода је дужан да обавештење о спремности брода огласи према месном обичају.

Члан 510.

Писмо спремности се не предаје ако брод плови у линијској пловидби.

При превозу брода у линијској пловидби терет се укрцава чим брод на одређеном месту буде спреман за укрцавање.

Члан 511.

Заповедник брода може да преда писмо спремности ако је брод спреман за укрцавање, а налази се на месту у луци, односно пристаништу према чл. 502, 503, 505. и 506. овог закона, ако је добио претходне дозволе за саобраћај с копном и за укрцавање и ако су извршене друге радње које омогућавају укрцавање терета у брод.

Писмо спремности може се предати и ако брод није био доведен на место из става 1. овог члана, ако је у томе био спречан разлозима за које је одговоран наручилац.

Члан 512.

У поморској пловидби бродар преузима терет испод чекрка.

У унутрашњој пловидби укрцавање на брод врши крцатељ, осим код бродова линијске пловидбе код којих бродар преузима терет испод чекрка.

Члан 513.

Заповедник брода је дужан да крцатељу који сам крца терет на брод даје упутства о начину слагања терета ради избегавања оштећења терета која могу да настану услед тога што се терет превози бродом.

Крцатељ се код укрцавања терета мора придржавати упутстава заповедника брода која се односе на распоред терета у броду и остале околности у вези са безбедношћу лица, брода, његових уређаја и опреме, као и другог терета у броду и спречавањем загађивања околине.

Члан 514.

Терет не може да се смести на палубу брода без посебног писменог пристанка крцатеља, ако се не ради о терету који се обично смешта на палубу.

Члан 515.

Количина терета који се предаје на превоз може да се одреди бројем комада, тежином или запремином.

У случају сумње, количина терета одређује се мером која је уобичајена у луци, односно пристаништу укрцавања.

Члан 516.

Уместо уговореног терета може да се преда на превоз други терет, ако се тиме не мењају услови превоза на штету бродара, или ако због тога не би дошло до задржавања брода, или ако не би била угрожена безбедност брода и другог терета и ако наручилац да бродару, на његов захтев, обезбеђење за потраживања која би могла да настану због замене терета.

Ако је уговорени терет већ био укрцан, трошкове у вези с његовим искрцавањем и укрцавањем другог терета сноси наручилац.

Члан 517.

Наручилац, односно крцатељ је дужан да бродару даје упутства за манипулацију теретом, ако се терет не налази у редовном

трговачком промету и ако би заповедник брода био дужан да предузме посебне мере при слагању терета.

Члан 518.

Ако се ради о опасном терету, наручилац, односно крцатељ је дужан да обавести бродара, и без његовог захтева, о природи опасности и назначи које заштитне мере треба да предузме.

Ако обавештење о опасном терету који се превози у унутрашњој пловидби није назначено у теретници или у товарном листу, а у поморској пловидби није назначено у теретници или у писменој исправи о уговору о превозу, терет доказивања да је бродар знао за опасност везану с превозом тог терета пада на корисника превоза.

Члан 519.

Бродар не сме да прими на превоз терет чији је увоз, превоз или извоз забрањен или се кријумчари.

Бродар није дужан да прими на превоз терет који је по својој природи опасан, ако му опасно својство терета у време закључења уговора није било нити морало да буде познато.

Бродар није дужан да прими на превоз терет који, с обзиром на своје стање и на стање амбалаже, представља опасност за лица, брод, као и околину, и други терет с којим у току превоза долази или може да дође у додир.

Члан 520.

Наручилац је одговоран бродару за причињену штету лицима, броду, терету, околини и за све друге штете и трошкове проузроковане мањкавим стањем амбалаже.

Члан 521.

Наручилац је одговоран бродару за причињену штету лицима, броду, терету, околини и за све друге штете и трошкове проузроковане природним својствима и стањем терета, ако бродару та својства и стање терета нису били нити морали да буду познати.

Члан 522.

Одредбе чл. 504, 508, 509. и 512. овог закона примењују се ако обичајима луке, односно пристаништа укрцавања, није друкчије одређено.

Време крцања

Члан 523.

Бродар је дужан да преузима терет на превоз у току радног времена луке, односно пристаништа.

Радно време луке, односно пристаништа, одређује се у складу са правилима предузећа које користи луку, односно пристаниште.

Члан 524.

Стојнице почињу да теку почетком преподневног радног времена, односно послеподневног радног времена, под условом да је писмо спремности предато најкасније два часа пре истека протеклог преподневног, односно послеподневног радног времена.

Трајање стојница одређује се општим актом или према обичајима луке, односно пристаништа.

Стојнице се одређују према радним данима и деловима радног дана, при чему се у један радни дан рачунају 24 текућа часа.

У радне дане не рачунају се недеље, државни и други празници кад се у луци, односно пристаништу не ради, као ни време кад због временских неприлика или сметњи на страни брода, није могло да се укрцава.

Члан 525.

По истеку стојница почињу да теку прекостојнице.

Време трајања прекостојница износи половину времена трајања стојница.

Прекостојнице се рачунају према текућим данима и деловима дана без прекида.

Прекостојнице се не рачунају за време у које се није могло да ради због сметњи на страни брода.

Члан 526.

Бродар има право на посебну накнаду за прекостојнице.

Висина накнаде за прекостојнице одређује се према висини накнаде за прекостојнице код других сличних бродова у истој луци, односно пристаништу у исто време, а ако то није могуће, висина накнаде се одређује према висини накнаде за преко-

стојнице других сличних бродова у најближој луци, односно пристаништу у исто време.

Накнада за прекостојнице плаћа се сваког дана унапред за цео дан, али ако је укрцавање завршено пре истека дана за које је накнада унапред плаћена, бродар је дужан да врати сразмерни део накнаде.

Члан 527.

Ако се накнада за прекостојнице не плати у року доспелости, брод може одмах да отпутује с укрцаним делом терета.

У случају из става 1. овог члана бродар задржава право на пуну возарину, накнаду за прекостојнице и друга потраживања која му припадају према уговору.

Члан 528.

По истеку прекостојница брод може одмах да отпутује с укрцаним делом терета.

У случају из става 1. овог члана бродар задржава право на пуну возарину, накнаду за прекостојнице и друга потраживања која му припадају према уговору.

Члан 529.

Укрцавање терета постављеног уз бок брода до истека стојница, односно прекостојница, ако их има, бродар не може да одбије, иако би укрцавање и слагање таквог терета могло да задржи брод преко трајања стојница, односно прекостојница.

У случају из става 1. овог члана бродар има право на накнаду за време задржавања брода по истеку прекостојница (ванредне прекостојнице).

Накнаде за ванредне прекостојнице, износе 50% више од накнаде за прекостојнице.

Поред накнаде за ванредне прекостојнице, бродар има право и на накнаду штете због задржавања брода, ако та штета премашује износ накнаде за ванредне прекостојнице.

Члан 530.

Кад брод може да отплови и са укрцаним делом терета због тога што прекостојнице нису плаћене о доспелости (члан 527) или што су прекостојнице истекле (члан 528), бродар има право да одустане од уговора и искрца терет ако укрцани део терета не даје одговарајуће обезбеђење за потраживање бродара из уговора о превозу.

При искрцавању терета бродар је дужан да поступи с пажњом уредног бродара, узимајући у обзир околности случаја.

У случају одустајања од уговора и искрцаја терета бродар задржава право на пуну возарину, на накнаду за настале прекостојнице и на накнаду трошкова искрцавања који нису урачунати у возарину, и на друга потраживања која му припадају према уговору.

Члан 531.

Одредбе овог закона које се односе на стојнице и прекостојнице не примењују се на превоз бродовима линијске пловидбе.

При превозу бродовима линијске пловидбе крцатељ је дужан да предаје терет оном брзином којом брод може да га преузима.

Члан 532.

Брод линијске пловидбе није дужан да чека на укрцавање преко времена одређеног за одлазак брода који је предвиђен редом пловидбе, ако сметња за укрцавање не пада на страну брода.

Члан 533.

Крцатељ је дужан да заповеднику брода на време преда царинске и друге исправе потребне за укрцај, превоз и искрцај терета.

Ако те исправе нису предате до истека стојница, односно прекостојница, а при превозу бродом линијске пловидбе – до времена одређеног за одлазак брода, заповедник брода има право да искрца терет.

У случају из става 2. овог члана бродар задржава право на пуну возарину и на накнаду за настале прекостојнице и ванредне прекостојнице, односно на накнаду штете за задржавање брода линијске пловидбе и на накнаду сваке друге штете.

Члан 534.

Одредбе члана 523. став 1. и чл. 524, 525, 526, 529, 531. и 532. овог закона примењују се ако обичајима луке, односно пристаништа укрцаја није друкчије одређено.

Превозне исправе

Члан 535.

После завршеног укрцавања, бродар је дужан да крцатељу, на његов захтев, изда теретницу.

Ако у унутрашњој пловидби крцатељ није затражио издавање теретнице, бродар или крцатељ имају право да захтевају да се изда товарни лист за ствари које су предате бродару.

Члан 536.

Ако је терет предат бродару пре укрцаја крцатељ може да захтева да му бродар изда потврду о преузимању терета или теретницу која садржи уочљиву напомену „примљено за укрцај” (теретница за укрцај).

Бродар који је издао теретницу за укрцај може, уместо да изда теретницу, стављањем напомене „укрцано” на теретницу за укрцај да потврди да је укрцавање извршено.

Члан 537.

Ако је бродар издао теретницу за укрцај, крцатељ је дужан при пријему теретнице да врати бродару теретницу за укрцај.

Ако је пре издавања теретнице или товарног листа била издата потврда о преузимању терета, крцатељ је дужан да приликом пријема теретнице или товарног листа ту потврду врати бродару.

Члан 538.

Ако је терет, који је као предмет превоза, морао да буде укрцан у разне бродове, или кад су у питању различите врсте робе, или је терет подељен у разне партије, бродар и крцатељ имају право да захтевају да се за сваки употребљени брод, или за сваку врсту робе, или за сваку партију терета изда посебна теретница или товарни лист.

Ако се терет крца на брод у расутом стању, крцатељ има право да захтева да се за одређене количине терета изда посебна теретница или товарни лист.

Члан 539.

Споразум странака закључен противно одредбама члана 535. и члана 536. став 1. овог закона, не производи правно дејство.

Члан 540.

Теретница може да гласи на име, по наредби, или на доносиоца.

Ако у теретници, која гласи по наредби, није именовано лице по чијем налогу је бродар дужан да преда терет, терет се предаје по наредби крцатеља.

Члан 541.

Теретница на име преноси се уступањем, теретница по наредби – индосаментом, а теретница на доносиоца – предајом.

На облик и дејство индосамента сходно се примењују одредбе меничног права, осим одредби о регресу.

Члан 542.

У превозу у поморској пловидби бродар је дужан да изда крцатељу, на његов захтев, више примерака теретнице, назначујући на сваком примерку број издатих примерака.

Члан 543.

У превозу у унутрашњој пловидби издаје се један примерак теретнице.

Члан 544.

Свака страна може да захтева да се за њене потребе састави више преписа теретнице.

На сваком препису теретнице мора да буде наведено да се ради о препису.

Крцатељ мора бродару, на његов захтев, да потпише препис теретнице.

Члан 545.

Теретница садржи:

- 1) фирму, односно назив и седиште, односно име и пребивалиште бродара који издаје теретницу;
- 2) име, односно друге податке о идентитету брода;
- 3) фирму, односно назив и седиште, односно име и пребивалиште крцатеља;

4) фирму, односно назив и седиште, односно име и пребивалиште примаоца или ознаку „по наредби” или „на доносиоца”;

5) луку, односно пристаниште одредишта или време кад ће се, односно место где ће се таква лука, односно пристаниште одредити;

6) количину терета према броју комада, тежини, запремини или другој јединици мере, према врсти терета;

7) врсту терета и ознаке које се на њему налазе;

8) стање терета или омота према спољном изгледу;

9) одредбе о возарини;

10) место и дан укрцаја терета и издавања теретнице.

Теретница може да садржи и друге податке, као и услове превоза.

У унутрашњој пловидби теретница која гласи „на име” мора да садржи и ознаку да је реч о теретници.

Члан 546.

Податке из члана 545. овог закона мора да садржи и теретница за укрцај, осим података о идентитету брода, о месту и дану укрцаја.

Бродар је дужан, кад на теретницу за укрцај стави напомену „укрцано”, да у њу унесе податке о идентитету брода и о дану укрцаја терета.

Члан 547.

Теретницу својеручно потписује бродар или његов пуномоћник.

Члан 548.

Теретницу саставља бродар на основу писмених података крцатеља.

Члан 549.

Ако постоји оправдана сумња да подаци које је навео крцатељ о врсти терета, или ознакама које се на њему налазе, или количини терета према броју комада, тежини, запремини или другој јединици мере нису тачни или потпуни, а нема разумне могућности да се тачност тих података провери приликом укрцавања или ако су ознаке на терету нејасне или недовољно трајне, бродар поморског брода може у теретницу да унесе примедбе са образложењем.

Члан 550.

Кад се утврди да подаци о терету које је дао крцатељ бродару унутрашње пловидбе ради уношења у теретницу нису тачни или кад је очигледно да терет није у добром стању, бродар може да унесе у теретницу примедбе у којима се наводе односни недостаци.

Бродар унутрашње пловидбе може да унесе у теретницу примедбе у погледу података о терету које му је дао крцатељ, а које није могао да провери уобичајеним средствима, назначујући околности које су га спречавале да провери тачност података које је дао крцатељ. Бродар унутрашње пловидбе нарочито може да унесе примедбе ако роба која је предата није одвагана, одбројана или иначе одмерена, тако да он буде у могућности да спроведе одговарајуће проверавање помоћу средстава која му стоје или би му разумно морала стајати на располагању, или која му на располагање стави крцатељ.

Ако, у складу с обичајима места укрцаја, тежину или друкчије изражену меру робе код превоза у унутрашњој пловидби утврди треће лице које није уговорна страна, наручилац не одговара за тачност података о тежини или количини, а бродар може да унесе у теретницу одговарајућу примедбу (нпр. „тежина непозната”, „количина непозната”).

Примедбе из става 3. овог члана нису допуштене кад је тежина или количина утврђена у присуству свих странака или службено.

Примедбе бродара унутрашње пловидбе наведене у теретници о томе да му није позната количина робе, као што су „тежина непозната” или „количина непозната”, увек су допуштене, ако тежину или друкчије изражену количину једнострано утврди крцатељ, у складу с обичајима места укрцаја.

Примедбе наведене у ст. 1. до 5. овог члана бродар унутрашње пловидбе може да унесе у теретницу само до часа њеног потписивања.

Члан 551.

Потпис крцатеља на теретници или препису теретнице (члан 547) не значи да је крцатељ прихватио бродареve примедбе унесене у теретницу према одредбама чл. 549. и 550. овог закона.

Члан 552.

Кад бродар није унео у теретницу примедбе према одредбама чл. 549. и 550. овог закона, сматра се, за односе између њега и трећег законитог и савесног имаоца теретнице, да је бродар преузео терет онако како је назначен у теретници.

Кад бродар унесе у теретницу примедбе према одредбама чл. 549. и 550. овог закона, претпоставља се да је терет преузео онако како га је предао примаоцу док законити ималац теретнице не докаже супротно.

Члан 553.

Писмени услови уговора о превозу и општи услови бродара обавезују овлашћеног имаоца теретнице који није наручилац превоза нити крцатељ само ако се теретница изричито позива на те услове.

Усмени услови уговора о превозу који нису унети у теретницу не обавезују овлашћеног имаоца теретнице, који није наручилац превоза нити крцатеља.

Ако се теретница само уопштено позива на услове уговора о превозу и опште услове бродара, имаоца теретнице из става 1. овог члана не обавезују оне одредбе уговора о превозу и општих услова бродара који су тежи од услова уобичајених за такве врсте превоза.

Члан 554.

Товарни лист се издаје у једном примерку који потписују бродар и крцатељ. Товарни лист прати робу и предаје се примаоцу.

Крцатељ може да захтева да му се изда један препис товарног листа с потписом бродара, а бродар може да захтева да му се изда један препис товарног листа с потписом крцатеља.

Потписи из ст. 1. и 2. овог члана могу да буду штампани или замењени печатом или факсимилом.

Лице које је крцатељ овластио да у његово име укрца робу може у његово име да потпише товарни лист, али у том случају то лице мора изричито да наведе да је потпис ставио у име крцатеља.

Члан 555.

Издавањем товарног листа претпоставља се, док се противно не докаже, да је закључен уговор о превозу и да је терет примљен на превоз под условима који су у товарном листу наведени.

Члан 556.

Непостојање, неисправност или губитак товарног листа не утичу на постојање, ваљаност и садржај уговора о превозу.

Члан 557.

Товарни лист мора да садржи:

- 1) место и дан његовог издавања;
- 2) место и дан преузимања терета;
- 3) фирму, односно назив, односно име и адресу бродара и крцатеља;
- 4) предвиђено место искрцавања;
- 5) фирму, односно назив, односно име и адресу примаоца;
- 6) опис терета, и то уобичајени назив и начин паковања, ознаке за идентификацију, тежину терета, обим или количину друкчије изражену као и, ако је то потребно, број комада или колета, а у случају опасног терета – назначење о његовој опасности.

Товарни лист може да садржи и друге податке, као и услове превоза.

Члан 558.

Податке у товарни лист и у његове преписе уноси крцатељ.

Члан 559.

Бродар може у товарни лист да унесе примедбе према одредбама члана 550. овог закона.

Члан 560.

Ако бродар у товарни лист није унео примедбе према члану 550. овог закона, претпоставља се, док он противно не докаже, да је терет примио онако како је назначен у товарном листу.

Ако бродар у товарни лист унесе примедбе према члану 559. овог закона, претпоставља се да је терет преузет онако како га је предао примаоцу, док законити ималац товарног листа не докаже супротно.

Путовање

Члан 561.

Бродар је дужан да путовање изврши у уговореном року.

Ако време путовања није уговорено, бродар је дужан да путовање изврши у примереном року.

Члан 562.

Бродар је дужан да путовање изврши уговореним путем.

Ако пут није уговором одређен, бродар је дужан да путовање изврши уобичајеним путем.

Члан 563.

Кад је брод из било којих разлога спречен да започне или настави започето путовање, а сметња би могла да траје дуже време или је њено трајање неизвесно, заповедник брода је дужан да тражи упутства од наручиоца или лица овлашћеног да располаже теретом.

Ако заповедник брода не може да поступи по одредби става 1. овог члана или да изврши примљено упутство, дужан је да, према околностима случаја прекрца терет, да се врати с теретом у полазну луку или да поступи на други начин, водећи при том рачуна о интересима бродара и корисника превоза.

Кад је у случајевима из ст. 1. и 2. овог члана уговор о превозу престао да важи према савезном закону или на основу одустајања, у погледу права и обавеза уговорних страна насталих због мера које је предузео заповедник брода, сходно се примењују одредбе овог закона које уређују односе уговорних страна за случај престанка уговора (члан 490).

Ако уговор није престао да важи или ако се упутства наручиоца не могу да изврше, штетне последице сноси страна која је крива за настану сметње, односно на чијој се страни налази разлог за сметњу. У случају да се разлог за сметњу налази на обе стране, свака страна сноси своју штету.

Ако су обе стране криве за сметњу, штету носе сразмерно својој кривици.

Члан 564.

Наручилац, односно законити ималац теретнице може да одустане од уговора по започетом путовању, под условима наведеним у члану 492. став 3. и чл. 494. и 495. овог закона.

Члан 565.

Ако је за терет који се превози издат товарни лист и препис товарног листа наручиоцу, наручилац може, по започетом путовању, да располаже теретом под условима наведеним у члану 492. став 3. и члану 494. овог закона и мора да предочи бродару препис товарног листа или да му да обезбеђење за штету која би могла да настане због тога што му није показан препис товарног листа.

Ако наручилац тражи да се њему изручи терет, дужан је да врати бродару препис товарног листа или да му да обезбеђење у смислу става 1. овог члана.

Право наручиоца да располаже теретом престаје кад то право, у смислу одредаба чл. 572. и 573. овог закона, пређе на примаоца.

Члан 566.

Бродар који не изврши налог добијен од корисника превоза, кад је то на основу одредаба овог закона дужан да учини, одговара кориснику превоза за сваку штету која је услед тога настала.

Бродар је дужан да надокнади штету примаоцу који је законити ималац теретнице ако изврши налог наручиоца иако му нису враћени сви примерци теретнице.

Бродар је дужан да надокнади штету примаоцу ако изврши налог наручиоца иако му наручилац није вратио, односно предочи препис товарног листа који је издат крцатељу.

Висина накнаде штете из ст. 1. и 3. овог члана не може да пређе износ који би бродар био дужан да плати ако одговара за потпуни губитак терета.

Члан 567.

Бродарева дужност да накнади штету на основу одредаба члана 566. ст. 2. и 3. овог закона не дира у његово право регреса према кориснику превоза.

Предаја терета примаоцу

Члан 568.

Бродар је дужан да преда терет примаоцу у луци, односно пристаништу одредишта.

Члан 569.

За одредишну луку, односно пристаниште и предају терета примаоцу примењују се одредбе чл. 503. до 507. и чл. 509. и 512. овог закона.

Члан 570.

Бродар је дужан да преда терет овлашћеном имаоцу теретнице, односно лицу наведеном у товарном листу, а ако ове исправе нису издате – лицу овлашћеном на основу уговора о превозу.

Члан 571.

Ако за терет који се превози није издата превозна исправа, прималац има право да тражи од бродара кад брод стигне у луку, односно пристаниште одредишта да му преда терет, под условом да испуни обавезе које га терете на основу уговора.

Ако је за терет који се превози издат товарни лист, прималац има право, чим терет стигне у луку, односно пристаниште одредишта, да тражи од бродара, под условом да испуни своје обавезе које произлазе из товарног листа, да му уручи товарни лист и преда терет.

Бродар је дужан да поступи по захтеву примаоца из ст. 1. и 2. овог члана ако из наручиоцевог налога о располагању теретом, који је бродар дужан да изврши, не произлази друкчије.

Члан 572.

Овлашћени ималац има право да, чим терет стигне у луку, односно пристаниште одредишта, под условом да испуни све обавезе које произлазе из теретнице, захтева да му бродар преда терет.

Приликом преузимања терета, овлашћени ималац теретнице дужан је да теретници врати бродару.

Кад је у луци, односно пристаништу одредишта терет предат подносиоцу једног од више примерака теретнице, остали примерци теретнице не обавезују више бродара.

Члан 573.

Ако за терет који се превози није издата превозна исправа, прималац има право да захтева од бродара да му преда терет пре него што брод стигне у луку, односно пристаниште одредишта, ако га је на то у уговору с бродаром овластио наручилац.

Кад је за терет издат товарни лист, овлашћење примаоца према ставу 1. овог члана мора да буде наведено у товарном листу. Овлашћење које није наведено у товарном листу, нема правно дејство.

Законити ималац теретнице има право да захтева да му се терет преда пре доласка брода на одредиште, под условима наведеним у члану 492. став 3. и чл. 494. и 495. овог закона.

Члан 574.

Бродар има право да захтева од лица коме предаје терет да му изда потврду да је терет примило, а ако је предат и товарни лист – и потврду о пријему товарног листа.

Члан 575.

Ако се терет означен у једној превозној исправи предаје у деловима, бродар може да захтева да му се пријем дела терета потврди на самој исправи или посебном потврдом.

Члан 576.

Ако за терет који се превози није издата превозна исправа или је издат товарни лист, наручилац има право да нареди бродару да терет преда у луци, односно пристаништу одредишта другом лицу а не оном које је наведено у уговору или товарном листу.

Ако је за терет који се превози наручиоцу издат товарни лист и препис товарног листа, наручилац има право да изда налог бродару према ставу 1. овог члана, ако му покаже примљени препис товарног листа.

Наручилац губи право из става 1. овог члана кад на основу одредаба овог закона прималац стекне право да захтева предају терета од бродара.

Члан 577.

Одредбе чл. 523. до 526. и члана 534. овог закона примењују се и на време искрцавања.

Члан 578.

Ако до истека прекостојница искрцавање не буде завршено или се накнада за прекостојнице не плати о доспелости, заповедник брода може, ради обезбеђења накнаде за прекостојнице и других потраживања из уговора о превозу, на трошак и ризик примаоца или другог лица овлашћеног да располаже теретом, да искрца терет и чува га сам или га преда на чување јавном складишту или другом подесном лицу.

Члан 579.

У случају из члана 578. овог закона бродар има право и на накнаду за задржавање брода по истеку прекостојница, чија се висина одређује према одредби члана 529. ст. 3. и 4. овог закона.

Члан 580.

Ако прималац терета не стави писмени приговор због оштећења или мањка терета, одмах приликом преузимања, претпоставља се, док прималац не докаже супротно, да му је терет предат онако како је назначен у теретници, односно у товарном листу, или ако превозна исправа није издата, онако како је примљен на превоз.

Ако оштећење или мањак нису видљиви, прималац може да стави писмени приговор из става 1. овог члана у року од три дана од дана преузимања терета.

Приговор из ст. 1. и 2. овог члана мора да буде довољно одређен.

Ако прималац стави писмени приговор у роковима из ст. 1. и 2. овог члана, претпоставља се, док бродар противно не докаже, да су наводи приговора истинити.

Ако су бродар и прималац приликом искрцавања и предаје терета заједнички писмено утврдили да постоји оштећење или мањак терета, није потребно стављање приговора.

Споразум странака закључен противно одредбама ст. 1. до 5. овог члана, који је на штету корисника превоза, нема правно дејство.

Бродар и прималац су дужни да у границама могућности међусобно олакшају утврђивање стања терета и количине приликом његовог преузимања.

Члан 581.

Код утврђивања количине мањка предатог терета, узима се у обзир и уобичајени растур током превоза.

У случају губитка терета, растур се не узима у обзир.

Растур из става 1. овог члана рачуна се према обичајима места луке, односно пристаништа искрцаја.

Члан 582.

Штету проузроковану задоцњењем у предаји терета, која не представља мањак или оштећење терета, мора да докаже прималац.

Члан 583.

Ако се прималац терета не јави, или ако се не може пронаћи, или ако неће или не може да преузме терет, односно ако се пре предаје терета јави више законитих ималаца теретнице, бродар је дужан да тражи упутство од крцатеља, односно од наручиоца.

Члан 584.

Ако бродар, који је у смислу члана 583. овог закона тражио упутство од крцатеља, односно наручиоца, не прими на време то упутство или примљено упутство не може да изврши, он може да поступа у смислу члана 578. овог закона, а о предузетим мерама мора да обавести све кориснике превоза који су му познати.

Ако се ради о превозу бродом линијске пловидбе или о превозу на основу возарског уговора, бродар је дужан да о сметњама за предају терета обавести одмах све кориснике превоза који су му познати, али није дужан да чека упутства, већ може одмах предузети мере из члана 578. овог закона.

Члан 585.

Ако бродар преда терет на чување јавном складишту или другом лицу, одговара само за њихов избор.

Члан 586.

Ако терет, који према чл. 578. и 584. овог закона бродар чува или га је предао на чување, није преузет у року од 30 дана од дана преузимања на чување, односно од дана предаје терета на чување у луци, односно пристаништу одредишта, и ако нису плаћени возарина и остала потраживања која проистичу из уговора о превозу, бродар може да прода терет или део терета, ако је то потребно за подмирење тих потраживања.

Бродар може да прода терет и пре истека рока из става 1. овог члана, ако се продајом не би могао да достигне износ довољан за покриће потраживања бродара и трошкова чувања, или ако се ради о роби у квару или о кварљивој роби.

Продаја терета се врши јавним надметањем ако се не ради о покрварљивој роби, роби у квару или о роби која има берзанску цену.

Приликом продаје кварљиве робе или робе у квару бродар мора да поступа са дужном пажњом.

Члан 587.

Износ достигнут продајом терета према члану 586. овог закона, бродар је дужан да, по одбитку свог потраживања у вези с превозом тог терета и по одбитку трошкова чувања и продаје терета, положи надлежном суду према месту продаје, у корист лица овлашћеног да располаже теретом, и да о томе, без одлагања, обавести кориснике превоза који су му познати.

Члан 588.

Бродар који је, у случају превоза бродом линијске пловидбе, спречен кривицом корисника превоза да искрца терет у луци, односно пристаништу одредишта до времена одређеног редом пловидбе за одлазак брода из те луке, односно пристаништа, може да га искрца у другој оближњој луци, односно пристаништу, задржавајући право на већу возарину, као и на накнаду штете која је из тога настала.

Ако искрцавање у луци, односно пристаништу одредишта није спречено кривицом корисника превоза, бродар је дужан да сноси трошкове допреме до те луке, односно пристаништа, а ако је до сметње за искрцавање дошло његовом кривицом, и да надокнади штету за закашњење.

Одговорност бродара за штету на стварима и за задоцњење

Члан 589.

Бродар одговара за свако оштећење, мањак или губитак терета који прими на превоз од преузимања па до предаје, као и за штету која је настала због задоцњења у предаји терета.

Члан 590.

Одредбе овог закона које се односе на одговорност бродара унутрашње пловидбе примењују се на оштећење, мањак или губитак терета који су настали на подручју унутрашње пловидбе.

У случају сумње да ли је оштећење, мањак или губитак терета настао на подручју поморске или унутрашње пловидбе, претпоставља се, док бродар супротно не докаже, да су настали на подручју оне пловидбе чија је примена прописа неповољна за бродара.

Ако се ради о превозу делом у поморској, а делом у унутрашњој пловидби, бродар за задоцњење у предаји терета одговара према прописима оне пловидбе на чијем подручју се налази лука, односно пристаниште у коме, на основу уговора, мора да се преда терет.

Члан 591.

Задоцњење у предаји терета постоји ако терет није предат примаоцу у уговореном року, или кад тај рок није уговорен, ако терет није предат примаоцу у примереном року.

Члан 592.

Бродар не одговара за оштећење, мањак или губитак терета или за задоцњење у предаји терета, ако докаже да оштећење, мањак, губитак или задоцњење потичу из узрока који нису могли да се спрече нити отклоне пажњом уредног бродара.

Члан 593.

За радње и пропуштања заповедника брода, других чланова посаде брода и осталих лица која раде за бродара у оквиру вршења њихових дужности, бродар одговара као и за своје радње и пропуштања.

Бродар поморског брода не одговара за оштећење, мањак или губитак терета, као и задоцњење у предаји терета, који су проузроковани радњама или пропуштањима лица из става 1. овог члана, у пловидби и руковању бродом.

Члан 594.

За штету која је терету на броду проузрокована пожаром, бродар поморског брода одговара само ако се докаже да је пожар скривео личном радњом или пропуштањем.

Члан 595.

Бродар поморског брода не одговара за штету на терету за коју докаже да је настала због:

- 1) скривене мане брода или његове неспособности за пловидбу, али само ако су били испуњени услови из члана 497. овог закона;
- 2) више силе, поморске незгоде, ратних догађаја, међународних злочина на мору, немира и побуне;
- 3) санитарних ограничења или других мера и радњи државних органа;
- 4) радњи или пропуста крцатеља или лица овлашћених да располажу теретом, или лица која за њих раде;
- 5) штрајка или било којих других сметњи које потпуно или делимично спречавају рад;
- 6) спасавања или покушаја спасавања људи и имовине на мору;
- 7) скретања брода у случајевима из тачке 6. овог става или због других оправданих разлога;
- 8) природног губитка у тежини или запремини терета или оштећења, или губитака који настају због сопствене мане, скривене мане или посебне природе терета;
- 9) недовољног паковања или нејасних или недовољно трајних ознака на терету.

И поред бродаревог доказа из става 1. овог члана, бродар ће за штету бити одговоран ако корисник превоза докаже да је штета проузрокована личном кривицом бродара или кривицом лица за чије је радње и пропуштања одговоран бродар, а који се не односе на пловидбу и руковање бродом.

Члан 596.

Бродар унутрашње пловидбе не одговара за штету на терету ако учини вероватним да је штета могла настати због:

- 1) смештаја терета на палуби, ако је такав начин слагања терета уговорен и наведен у превозној исправи;
 - 2) поманкања или слабог стања амбалаже за терет који је по својој природи подложен растурању или оштећењу, ако није никако или је лоше пакован;
 - 3) укрцавања од стране крцатеља или искрцавања од стране примаоца;
 - 4) превоза у пломбираном складишту брода, под условом да је складиште пломбирао крцатељ и да су пломбе неоштећене у часу предаје примаоцу;
 - 5) природе робе која је по својим својствима нарочито подложна оштећењу, мањку или губитку а нарочито због лома, рђања, труљења, сушења, цурења, нормалног раста или деловања глодара;
 - 6) превоза живих животиња.
- Бродар не може да се ослободи одговорности на основу одредаба става 1. овог члана ако корисник превоза докаже да штета није настала из разлога на које се бродар позива.

Члан 597.

Заповедник брода може, ако се то не противи важећим прописима, опасни терет у свако доба и било где да искрца, учини га безопасним или га баца, ако бродар о тој опасности није био обавештен пре укрцавања.

У случају из става 1. овог члана, бродар задржава право на пуну возарину и не одговара за штету.

Члан 598.

Ако је бродар примио на превоз опасан терет, знајући за опасност коју терет представља, може да га искрца или учини безопасним, ако буде угрожена безбедност брода, лица или другог терета на броду, као и животне средине.

Ако на основу става 1. овог члана бродар искрца терет пре доласка на одређиште, има право на возарину према корисно превалењем путу, а остале штете проузроковане укрцањем опасног терета и поступком бродара сноси свака странка за себе.

Члан 599.

Бродар не одговара за штету насталу због оштећења, мањка или губитка терета или задоцњења у предаји терета ако је крцатељ неисправно назначио врсту или вредност терета, знајући да је назначење неисправно.

Члан 600.

Наручилац одговара бродару за накнаду штете која му је проузрокована због тога што су наручилац, односно крцатељ дали нетачне или непотпуне податке о количини, врсти и ознакама терета.

Члан 601.

Наручилац одговара бродару за штету која му је проузрокована укрцајем или превозом ствари чији је увоз, извоз или превоз забрањен, или се кријумчаре, ако у време укрцавања та својства бродару нису била нити су морала бити позната.

Члан 602.

Лице које без знања бродара укрца ствари, одговара бродару за штету која му је укрцајем тих ствари проузрокована.

Члан 603.

Бродар може, према својој оцени, у свако доба и било где да искрца, а ако се ради о угрожавању лица, брода, терета на броду и животне средине и да баца терет који је без његовог знања укрцан, као и терет који је неисправно или непотпуно назначен.

У случају из става 1. овог члана бродар задржава право на пуну возарину и накнаду штете, а не одговара за штету која је настала његовим поступком.

Члан 604.

Терет чији је увоз, извоз или превоз забрањен, заповедник може да врати у луку, односно пристаниште укрцаја или да га било где искрца, ако се за такав поступак заповедника укаже потреба, а у случају нужде и да га баца.

Ако у случају из става 1. овог члана својства терета бродару нису била нити морала бити позната, бродар задржава право на пуну возарину, а не одговара за штету која је настала таквим поступком.

Ако је бродар знао или морао знати за својства терета из става 1. овог члана, задржава право на возарину према корисно превалењем путу, а остале штете сноси свака странка за себе.

Члан 605.

Ако је до забране увоза, извоза или превоза робе дошло за време путовања бродом, у погледу поступања заповедника с том робом примењује се одредба члана 604. став 1. овог закона.

У случају из става 1. овог члана, бродар задржава право на пуну возарину и накнаду штете, а не одговара за штету која је настала таквим поступком.

Члан 606.

Бродар не одговара за накнаду штете за оштећење, мањак или губитак терета, као ни за задоцњење у предаји терета, у износу већем од прописаног по јединици оштећеног, мањкајућег или изгубљеног терета или терета предатог са задоцњењем.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, бродар унутрашње пловидбе одговара за штету насталу задоцњењем у предаји терета највише до висине возарине која се односи на терет предат са задоцњењем.

Под јединицом терета, у смислу става 1. овог члана, подразумева се колето или комад, а код терета у расутом стању – метарска тона или кубни метар, односно друга мера према томе на основу које јединице мере је возарина уговорена. Ако возарина није уговорена по јединици мере, за расути терет под јединицом мере подразумева се јединица мере на основу које се уобичајено уговара возарина у месту укрцаја.

Ако се терет превози контејнерима, палетама или другим сличним направама, под јединицом терета, у смислу става 1. овог члана, сматра се:

- 1) колето или јединица терета наведена у теретници - ако је у теретници наведено колето или јединица терета садржана у контејнеру, палети или другој сличној направи;
- 2) контејнер, палета или друга слична направа којом се превози терет – ако у теретници није наведено колето или јединица терета.

Члан 607.

Наручилац, односно крцатељ може, у споразуму с бродаром, да повиси границу бродареве одговорности из члана 606. овог закона, назначујући тако повишену вредност робе по јединици терета.

Ако је издата превозна исправа, споразум странака о повишењу бродареве одговорности који није наведен у тој исправи не производи правно дејство у корист примаоца који није ни наручилац ни крцатељ.

Члан 608.

Претпоставља се да вредност терета одговара износу који стране споразумно утврде на основу члана 607. овог закона, док бродар противно не докаже.

Члан 609.

Бродар не може да се позива на одредбе овог закона о ограничењу своје одговорности (чл. 606. и 607) ако се докаже да је штета настала услед радње или пропуштања које је он учинио, било у намери да проузрокује штету, било из крајње непажње, знајући да би штета вероватно могла наступити.

Бродар унутрашње пловидбе не може да се позива на одредбу става 1. овог члана ни кад се докаже да је штета настала услед радње или пропуштања која су лица која раде за бродара учинила, било у намери да проузрокују штету, било из крајње непажње, знајући да би штета вероватно могла наступити.

Члан 610.

Бродар одговара за вредност изгубљене ствари или њеног дела и за умањење вредности оштећене ствари.

За ствари предате са задоцњењем бродар одговара и за штету проузроковану задоцњењем.

Изузетно од одредаба ст. 1. и 2. овог члана, бродар који на основу члана 609. овог закона не може да ограничи своју одговорност, одговара за сваку штету проузроковану губитком, мањком или оштећењем ствари или задоцњењем у предаји ствари.

Члан 611.

Висина штете за губитак ствари одређује се према прометној вредности друге ствари исте количине својства у луци, односно пристаништу одредишта, на дан кад је брод стигао у ту луку, односно пристаниште, или ако није стигао – кад је морао да стигне.

Ако се висина штете за губитак ствари не може да одреди према одредби става 1. овог члана, она се одређује према прометној вредности ствари у луци, односно пристаништу укрцаја у време одласка брода, повећаној за трошкове проузроковане превозом.

Висина штете за оштећене ствари, одређује се у висини разлике између прометне вредности те ствари у неоштећеном стању и прометне вредности те ствари у оштећеном стању.

Висину штете за изгубљене, односно оштећене ствари која се не може одредити према одредбама ст. 1. и 2. овог члана, утврђује суд.

Од износа који бродар мора да плати на име накнаде штете због оштећења, мањка или губитка ствари, одбијају се трошкови уштеђени због тога што ствари нису стигле на одредиште, односно што су стигле у оштећеном стању.

Члан 612.

Одредбе чл. 606. 610. и 611. овог закона примењују се и кад заповедник брода, други члан посаде брода или друга лица која раде за бродара, одговарају према општим прописима за накнаду штете проузроковане мањком, губитком или оштећењем ствари, ако се докаже да је штета проузрокована на раду или у вези с радом, односно у вршењу службе или у вези са службом.

Лица из става 1. овог члана не могу да се позивају на ограничење одговорности, ако су штету проузроковали било у намери да проузрокују штету, било из крајње непажње, знајући да би штета вероватно морала наступити.

Члан 613.

Укупан износ накнаде штете од бродара и лица из члана 609. став 2. и члана 612. став 2. овог закона не може да буде већи од износа предвиђеног у члану 606. овог закона.

Одредбом става 1. овог члана не дира се у одредбе члана 609. став 2. и члана 612. став 2. овог закона.

Члан 614.

Лица из члана 612. став 1. овог закона одговарају до износа предвиђеног у члану 606. овог закона и кад је бродар на основу члана 607. овог закона повисио границу своје одговорности.

Члан 615.

Одредбе овог закона које се односе на одговорност бродара, не могу се уговором мењати на штету корисника превоза.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, одредбе овог закона о одговорности бродара, могу се уговором мењати у корист бродара у случају:

1) оштећења, мањка или губитка терета насталог пре почетка укрцавања или после искрцаја;

2) штете због задоцњења.

Одредбе овог закона које се односе на одговорност бродара поморског брода, бродар може уговором мењати у своју корист и у случају:

1) превоза живих животиња;

2) превоза терета који је на основу писменог пристанка крцатеља смештен на палуби.

Члан 616.

Одредбе уговора које су супротне члану 615. овог закона немају правно дејство.

Супротност појединих одредаба уговора из става 1. овог члана са одредбама члана 615. овог закона не утиче на ваљаност осталих одредаба уговора.

Члан 617.

Одредбе овог закона о одговорности бродара, односе се на све уговорне и вануговорне захтеве који су на било којој основи постављени против бродара за оштећење, мањак или губитак терета.

Члан 618.

Одредбе овог закона о одговорности бродара не утичу на одредбе овог закона о заједничким хаваријама.

Возарина

Члан 619.

Висина возарине одређује се уговором.

Ако висина возарине није одређена уговором, она се одређује према просечном возаринском ставу према коме се за односну врсту терета уговарала возарина у време укрцавања тог терета у луци укрцавања.

Члан 620.

Ако се укрца више терета него што је уговорено, возарина се сразмерно повећава.

Ако се уместо уговореног терета укрца други терет, чија је возарина већа од уговорене, плаћа се возарина за стварно укрцани терет.

Ако се укрца мање од онога што је уговорено или се не укрца ништа, возарина се плаћа за целу уговорену количину терета.

Ако је укрцано мање терета него што је уговорено, а возарина за укрцани терет је већа од уговорене возарине, плаћа се цела уговорена возарина и разлика између уговорене и веће возарине, за укрцани део терета.

Одредба става 3. овог члана не односи се на одредбе члана 492. овог закона.

Члан 621.

Ако се укрца само део терета одређеног бродарским уговором, а бродар је располагао неискоришћеним делом бродског простора, уговорена возарина се сразмерно смањује.

Ако је бродар располагао неискоришћеним делом бродског простора, противно изричитој забрани наручиоца, бродар одговара наручиоцу за накнаду штете.

Члан 622.

Возарина уговорена бродарским уговором на путовање остаје непромењена, без обзира на трајање путовања, ако возарина није уговорена по јединици времена.

Ако се на захтев наручиоца или у интересу корисника превоза путовање продужи даље од уговореног одредишта, возарина се сразмерно повећава.

Члан 623.

Ако је бродарским уговором на путовање, возарина одређена по јединици времена, а време од кад се возарина мора да плаћа није утврђено, оно почиње тећи од дана кад је дато обавештење о спремности брода, и то од подне ако је обавештење дато пре подне, а од поноћи – ако је обавештење дато после подне.

Ако је по налогу крцатеља укрцавање почело пре времена одређеног у ставу 1. овог члана или је брод отпловио без терета, време од кад се возарина мора да плати, рачуна се од почетка укрцавања, односно од одласка брода.

Време за које се плаћа возарина завршава се искрцајем терета, а ако је брод стигао без терета, то се време завршава кад се брод усидри или привеже у луци, односно пристаништу у коме се завршава путовање, при чему се последњи дан путовања рачуна као читав дан.

Члан 624.

Ако је бродарским уговором на путовање одређена возарина по јединици времена, па у току путовања настане сметња у извршавању уговора на страни бродара, без кривице наручиоца, односно крцатеља, возарина се не плаћа за време трајања сметње.

Члан 625.

Возарину одређену бродарским уговором на време плаћа наручилац у једнаким месечним износима унапред, али бродару припада возарина само за време док је извршавао уговор.

За време трајања сметње у искоришћавању брода у току важења бродарског уговора на време, возарина се плаћа само кад је сметња на страни наручиоца или због извршења његовог налога.

Бродар може да одустане од уговора и кад возарина није плаћена у року доспелости.

Члан 626.

Код бродарског уговора на време за цео брод наручилац је дужан да, поред плаћања возарине, снабдева брод о свом трошку погонским горивом и мазивом и водом потребном за погонске машине брода и друге машинске уређаје брода, као и да плаћа лучке и пловидбене накнаде.

Члан 627.

Рок плаћања возарине на основу бродарског уговора на време, почиње да тече као код бродарског уговора на путовање у коме је возарина одређена по јединици времена (члан 623).

За оно време за које се по истеку бродарског уговора на време, брод налази на путовању за рачун наручиоца без кривице бродара, плаћа се двострука возарина.

Члан 628.

Награда коју брод добија за спасавање у току бродарског уговора на време, за превоз целим бродом, дели се, по одбитку трошкова спасавања и дела који припада посади брода, на једнаке делове између бродара и наручиоца.

Члан 629.

За терет укрцан без пристанка бродара и за терет неисправно или непотпуно означен, плаћа се возарина по највишем возаринском ставу, према коме се за односну врсту терета уговарала возарина у време укрцавања тог терета за исти или приближни пут, ако је тако одређена возарина већа од уговорене.

Члан 630.

Возарина се плаћа само за терет који је превезен и у луци, односно пристаништу одредишта, стављен примаоцу на располагање.

Поред случајева предвиђених у чл. 492, 493, 527, 528, 530, 597, 603, 604. и 605. овог закона, а изузетно од одредбе става 1. овог члана, возарина се плаћа и за терет који није превезен и стављен примаоцу на располагање, ако је недолазак терета на одредиште проузроковао наручилац превоза или крцатељ или лице овлашћено да располаже теретом, односно лица за која они одговарају, или ако разлог због кога терет није стигао у луку, односно пристаниште одредишта, пада на страну терета, а бродар за тај разлог није одговоран.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана за терет који је превезен само делом пута, бродар, поред случајева из чл. 490, 598, 604. и 631. овог закона, има право на возарину сразмерно корисно преваљеном путу и кад није одговоран за прекид путовања.

Члан 631.

У случају бродолома или друге пловидбене незгоде, као и у случају заплене или задржавања брода или терета услед ратних догађаја, међународних злочина на мору, немира или побуне, за спасени терет бродару припада возарина сразмерно корисно преваљеном путу.

Члан 632.

Ако се превоз врши без издавања превозне исправе, прималац је дужан да плати возарину и друга потраживања у вези са превозом терета чим преузме терет, ако између наручиоца и бродара није друкчије уговорено.

Члан 633.

Ако се преузимање терета врши на основу теретнице, прималац је дужан да плати само потраживања наведена у теретници или која су настала после њеног издавања.

Члан 634.

Прималац који тражи предају товарног листа и предају терета у унутрашњој пловидби, дужан је да подмири бродару потраживања и да испуни све друге уговорне обавезе које су наведене у товарном листу, а за које није изричито наведено да их плаћа, односно испуњава наручилац превоза.

Прималац који прима терет на основу товарног листа, дужан је да плати она бродарева потраживања која су настала после издавања товарног листа, ако је бродар та потраживања унео у товарни лист.

Члан 635.

Ако прималац не изврши своје обавезе из чл. 632. до 634. овог закона, бродар има право да задржи и прода терет према одредбама чл. 585. до 587. овог закона.

Право из става 1. овог члана бродар има и кад терет предаје лицу које није прималац.

Члан 636.

Бродар који је предао терет примаоцу, нема право да потражује од наручиоца износе које је пропустио да наплати од примаоца применом одредбе члана 635. овог закона.

Ако је бродар продајом терета успео да наплати своје потраживање само делимично, има право, под условима из става 1. овог члана, да захтева од наручиоца исплату ненамиреног дела потраживања.

Одредба става 1. овог члана не примењује се ако бродар докаже да употребом дужне пажње није било могуће да поступи по одредбама члана 635. овог закона.

Законска заложна права на стварима укрцаним на броду

Члан 637.

Законска заложна права на стварима укрцаним на броду постоје за:

1) судске трошкове учињене у заједничком интересу свих поверилаца у поступку извршења или обезбеђења у циљу да се сачувају ствари или да се спроведе продаја, као и трошкове чувања и надзора тих ствари од уласка брода у последњу луку, односно пристаниште;

2) потраживања по основу награде за спасавање и доприноса из заједничких хаварија која терете ствари;

3) потраживања из уговора о превозу, укључујући и трошкове ускладиштења укрцаних ствари.

Законска заложна права у корист главнице постоје и за камате.

Члан 638.

Законска заложна права не престају променом власника ствари, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 639.

Ред првенства потраживања обезбеђених законским заложним правима на укрцаним стварима, одређује се према реду првенства из члана 637. став 1. овог закона.

Ако се потраживања из члана 637. став 1. тач. 1. и 3. овог закона не могу у потпуности да намире, намирују се сразмерно својим износима.

Ако се потраживања из члана 637. став 1. тачка 2. овог закона не могу у потпуности да намире, касније настало потраживање има предност пред ранијим.

Сматра се да су потраживања везана уз исти догађај, настала истовремено.

Члан 640.

Извршавањем права задржавања од стране бродара, у смислу члана 635. овог закона, не дира се у ред првенства потраживања, обезбеђених законским заложним правима.

Члан 641.

Престанком законског заложног права, не престаје и потраживање које је било обезбеђено тим правом.

Уступањем потраживања обезбеђеног законским заложним правом преноси се и законско заложно право на укрцаним стварима.

Члан 642.

Законска заложна права на укрцаним стварима престају:

- 1) престанком потраживања обезбеђеног законским заложним правом;
- 2) продајом ствари у извршном или стечајном поступку;
- 3) ако поверилац не затражи издавање привремене мере код надлежног суда у року од 15 дана од дана кад су ствари искрцане;
- 4) ако су и пре истека рока из тачке 3. овог члана искрцане ствари на законит начин прешле у руке трећих лица која их не држе у име дужника;
- 5) проглашењем ствари поморским пленом или ратним пленом на мору.

б) Превоз путника и пртљага

Члан 643.

За примену одредаба ове главе закона о превозу путника и њиховог пртљага, поједини употребљени изрази имају следеће значење, и то:

- 1) бродар је лице које закључује уговор о превозу или у чије се име тај уговор закључује, било да он сам стварно врши превоз или да га врши преко стварног бродара;
- 2) стварни бродар је лице различито од бродара, било да је власник брода, наручилац, или лице које искоришћава брод који стварно врши превоз у целини или само један део превоза;
- 3) путник је лице које се превози бродом на основу уговора о превозу или које прати возило или живе животиње које се превозе на основу уговора о превозу ствари;
- 4) пртљак је свака ствар укључујући и возило које се превози на основу уговора о превозу, осим:
 - а) ствари и возила која се превозе на основу уговора о закупу, на основу теретнице или уговора који се првенствено односи на превоз ствари, и
 - б) живих животиња;
- 5) ручни пртљак је пртљак који путник има у својој кабини или који он чува или надзире, укључујући и пртљак који се налази у возилу или на возилу;
- 6) штета због задоцњења је материјална штета која је проузрокована из разлога што пртљак није уручен путнику у разумном року, рачунајући од дана доласка брода на коме се пртљак превозио или је требало да се превози, али не обухвата задоцњење проузроковано обуставом рада, штрајком или сличним догађајима.

Члан 644.

Уговором о превозу путника, бродар се обавезује наручиоцу да ће превести једног или више путника, а наручилац да ће платити превознину.

Члан 645.

Висина превознине одређује се уговором.

Члан 646.

Бродар је дужан да изда путнику, на његов захтев, путну карту.

Путна карта може да гласи на име или на доносиоца.

Члан 647.

Претпоставља се да садржај путне карте одговара закљученом уговору, док се противно не докаже.

Непостојање, неисправност или губитак путне карте не утичу на постојање, ваљаност ни на садржај уговора о превозу.

Члан 648.

Приговор против садржаја путне карте на доносиоца може се ставити само приликом њеног издавања.

Члан 649.

Путна карта која гласи на име, не може се пренети на друго лице без пристанка бродара.

Путна карта која гласи на доносиоца, не може се, пошто је путник започео путовање, пренети на друго лице без пристанка бродара.

Члан 650.

Путник који се укрца без путне карте коју је морао да набави пре укрцаја, дужан је да се одмах јави заповеднику или другом овлашћеном члану посаде брода.

Путника без путне карте из става 1. овог члана заповедник брода може из оправданих разлога да искрца.

Путник без путне карте плаћа превознину од луке, односно пристаништа укрцаја до луке, односно пристаништа искрцаја, а ако се није на време јавио заповеднику или другом овлашћеном члану посаде брода – дужан је да плати двоструку превознину за пређени пут.

Луком, односно пристаништем укрцаја путника, сматра се полазна лука, односно пристаниште брода, ако се не може утврдити да се путник укрцао у другој луци, односно пристаништу.

Члан 651.

Путник може да одустане од уговора, ако брод не започне путовање у границама обалног мора, односно унутрашњих вода Савезне Републике Југославије – један час после времена које је одређено уговором или редом пловидбе, а ван тих граница дванаест часова после времена које је одређено уговором или редом пловидбе.

У случају из става 1. овог члана, путник има право на повраћај превознине.

Ако је до задоцњења почетка путовања брода дошло намерно или крајњом непажњом бродара, односно лица која раде за бродара, бродар је дужан да путнику надокнади штету.

Члан 652.

Превознина се не враћа, ако путник не дође на брод до одласка брода или ако за време пута одустане од путовања.

Члан 653.

Бродар је дужан да врати превознину путнику чија карта гласи на име, ако путник одустане од путовања у пловидби у границама обалног мора, односно унутрашњих вода Савезне Републике Југославије шест часова пре почетка путовања, а у пловидби ван тих граница три дана пре почетка путовања.

У случају одустајања од путовања у смислу става 1. овог члана, бродар има право да задржи највише до 10% од износа превознине.

Члан 654.

Ако је путна карта издата на доносиоца, бродар је дужан ако друкчије не произлази из путне карте, да врати превознину путнику, под условом да је одустао од путовања један час пре почетка путовања.

У случају одустајања од путовања у смислу става 1. овог члана, бродар има право да задржи највише до 10% од износа превознине.

Члан 655.

Ако је у току путовања дошло до прекида путовања из разлога за који путник није одговоран, а прекид траје више од 12 часова у границама обалног мора, односно унутрашњих вода Савезне Републике Југославије, а три дана на путовањима ван тих граница, путник има право да:

- 1) захтева да га бродар својим или другим одговарајућим превозним средствима, заједно са пртљагом, превезе до места одређишта;

- 2) захтева да га бродар, заједно са пртљагом, у примереном року врати у полазну луку, односно пристаниште и да му врати превознину;

- 3) одустане од уговора и тражи да му бродар врати превознину.

Ако је до прекида путовања дошло намерно или крајњом непажњом бродара, односно лица која раде за бродара, бродар је дужан да путнику надокнади штету.

Члан 656.

Путник који тражи враћање превознине (члан 655. став 1. тач. 2. и 3) или надокнаду штете (члан 655. став 2), дужан је, у пловидби у границама обалног мора, односно унутрашњих вода Савезне Републике Југославије најкасније у року од три дана, а у пловидби ван тих граница најкасније у року од седам дана, од дана кад је путовање завршено, да захтева од бродара писменим путем враћање превознине, односно надокнаду штете, или да у тим роковима поднесе тужбу суду.

Писмени захтев за повратак у место поласка, односно за настављање путовања (члан 655. став 1. тач. 1. и 2) путник је дужан да достави бродару у року од 24 часа после истека рокова предвиђених у члану 655. став 1. овог закона.

Путник који не поступи по одредбама ст. 1. и 2. овог члана, губи право да тражи од бродара надокнаду штете, повраћај превознине, односно настављање путовања или враћање у полазну луку, односно пристаниште.

Члан 657.

Одредбе овог закона о одговорности бродара за смрт или телесне повреде путника примењују се и кад се превоз врши бесплатно.

Члан 658.

Бродар одговара за штету насталу због смрти или телесне повреде путника, за оштећење, мањак или губитак пртљага ако се догађај који је проузроковао штету догодио за време превоза, као и за задоцњење у предаји пртљага путника, ако се штета, односно задоцњење може приписати кривици бродара или лица која раде за бродара.

Лице које тражи надокнаду штете из става 1. овог члана мора да докаже да се догађај који је проузроковао штету догодио у току превоза, као и висину штете.

Члан 659.

Бродар одговара за штету из члана 658. овог закона коју својом кривицом проузрокују лица која раде за бродара, за време вршења њихових дужности.

Члан 660.

Кривица бродара претпоставља се док се противно не докаже, ако су смрт или телесна повреда путника или оштећења, мањак или губитак ручног пртљага, као и задоцњење у његовој предаји путнику, настали непосредно или посредно због бродолома, судара, насукања, експлозије, пожара или мана брода.

Кривица бродара за штету због оштећења, мањка или губитка осталог пртљага, као и због задоцњења у предаји тог пртљага путнику претпоставља се, док се противно не докаже, без обзира на природу догађаја који је ту штету проузроковао.

Члан 661.

Бродар одговара путнику према одредби члана 660. став 2. овог закона за штету због оштећења, мањка или губитка ствари од вредности, као и за задоцњење у предаји ових ствари путнику (новац, хартије од вредности, злато, сребро, драгуљи, накит, уметнички предмети), једино ако их је примио на чување.

За ствари из става 1. овог члана које су примљене на чување, бродар је дужан да изда писмену потврду.

Члан 662.

За пртљак примљен на чување бродар је дужан да, на тражење путника, изда пртљажницу.

Пртљажница мора садржавати врсту и број колета.

Претпоставља се да су подаци у пртљажници истинити док се противно не докаже.

Члан 663.

Ако пртљак после завршетка путовања не буде преузет, или однесен са брода, бродар је дужан да га на трошак и ризик путника, сам чува или да га преда на чување подесном чувару.

Члан 664.

Ако бродар докаже да су смрт или телесна повреда путника, оштећење, мањак или губитак пртљага или закашњење у предаји пртљага путнику у целини или делимично проузроковани кривицом путника или његовим понашањем које се не може сматрати нормалним, суд ће искључити, односно ублажити одговорност бродара.

Члан 665.

Одговорност бродара у случају смрти или телесне повреде путника, ограничава се у свим случајевима, на износ од 20.000 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора по путнику и путовању.

Ако се накнада штете досуђује у облику ренте, капитализирани износ ренте не може да премаши износ из става 1. овог члана.

Износ из става 1. овог члана служи за намирење свих поверилаца чија се потраживања заснивају на једном догађају који је проузроковао смрт или телесну повреду путника.

Члан 666.

Одговорност бродара за штету причињену пртљагу због његовог оштећења, мањка или губитка или закашњења у предаји пртљага путнику, ограничава се у свим случајевима, и то:

1) за ручни пртљак - на износ од 550 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора по путнику и путовању;

2) за возила, укључујући и пртљак који се превози у возилу или на њему - на износ од 3.300 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора по возилу и путовању;

3) за остали пртљак, осим пртљага из тач. 1. и 2. став 1. овог члана - на износ од 800 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора по путнику и путовању.

Одредба тачке 3. става 1. овог члана примењује се на одговорност бродара и на надокнаду штете за ствари од вредности (члан 661).

Члан 667.

Бродар и путник могу да уговоре да ће бродар одговарати по одредбама члана 666. овог закона тек по одбитку прописане франшизе не веће од 80 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора у случају штете проузроковане возилом, и не веће од 10 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључења уговора по путнику у случају штете проузроковане другом пртљагу због његовог оштећења, мањка, губитка или закашњења у предаји путнику.

Износ франшизе одбија се од износа одштете која припада путнику.

Одредбе овог члана не примењују се на ствари од вредности.

Члан 668.

Бродар губи право да се користи ограничењем одговорности из чл. 665, 666. и 667. овог закона, ако се докаже да је штета настала услед радње или пропуштања које је бродар учинио, било у намери да проузрокује штету, било из крајње непажње знајући да би штета вероватно могла наступити.

Члан 669.

Бродар и путник могу изричито и писмено да уговоре већи износ ограничења одговорности, од износа наведених у чл. 665, 666. и 667. овог закона.

Члан 670.

Камате и трошкови поступка досуђени путнику у парници за накнаду штете због смрти или телесне повреде путника, оштећења, мањка или губитка пртљага, као и због задоцњења у предаји пртљага путнику, исплаћују се у пуном износу, и то поред износа који је бродар дужан да плати према одредбама чл. 665, 666, 667. и 669. овог закона.

Члан 671.

Ако је тужба поднесена против лица која раде за бродара или стварног бродара за штете предвиђене одредбама овог закона о превозу путника и пртљага, ова лица ако су радила у оквиру послова које обављају на броду, могу да се користе искључењем или ограничењем одговорности на које може да се позове бродар на основу одредаба овог закона.

Лица из става 1. овог члана која раде за бродара или стварног бродара не могу се позивати на ограничење одговорности из чл. 665, 666. и 667. овог закона, ако се докаже да је штета настала услед радње или пропуштања које су та лица учинила, било у намери да проузрокују штету, било из крајње непажње знајући да би штета вероватно могла наступити.

Границе одговорности које бродар и путник уговоре на основу одредбе члана 669. овог закона, не односе се на лица наведена у ставу 1. овог члана.

Члан 672.

Превоз путника и ручног пртљага обухвата време за које се путник налази на броду, време за које се врше радње укрцавања и искрцавања путника, као и време за које се врши превоз путника воденим путем од обале до брода и обратно, ако је цена овог споредног превоза урачуната у цену путне карте, или ако бродар стави путнику на располагање брод који се искоришћава за овај превоз. Превоз путника не обухвата време за које се путник налази у путничкој лучкој, односно пристанишној станици или на неком другом лучком, односно пристанишном уређају на обали.

Поред времена из става 1. овог члана, превоз ручног пртљага обухвата и време између тренутка од кад је бродар пртљак на копну или броду примио на чување, па до тренутка кад га је предао путнику.

Члан 673.

Кад постоји основ за примену граница одговорности из чл. 665, 666, 667. и 669. овог закона, те границе одговорности важе за укупан износ одштете која може да се постигне у оквиру свих уговорних и вануговорних тужби поднесених по основу одговорности због смрти или телесне повреде путника или оштећења, мањка или губитка пртљага или закашњења у предаји пртљага путника.

Код превоза који је извршио стварни бродар укупан износ одштете која може да се оствари од бродара или стварног бродара, као и од лица која за њих раде а која су вршила своју службену дужност, не може бити већи од највећег износа одштете која се може тражити било од бродара, било од стварног бродара, с тим што ни једно од тих лица не одговара преко границе која на њега може да се примени.

У свим случајевима кад лица која раде за бродара или за стварног бродара могу, по одредбама члана 671. овог закона, да се позову на ограничење одговорности из чл. 665, 666. и 667. овог закона, укупан износ одштете која може да се добије од бродара или евентуално, од стварног бродара и лица која раде за њих, не може да пређе то ограничење.

Члан 674.

Путник је дужан да упуту писмени приговор бродару или његовом пуномоћнику:

1) у случају да је пртљагу причињена видљива штета:

а) кад је у питању ручни пртљак - пре или у тренутку његовог искрцаја;

б) кад је у питању остали пртљак - пре или у тренутку његовог издавања;

2) у случају да штета причињена пртљагу није видљива или у случају губитка пртљага - у року од 15 дана о дана искрцаја или издавања или од дана кад је пртљак требало да буде издат.

Ако путник не поступи по одредбама става 1. овог члана, претпоставља се, док се противно не докаже, да је пртљак примио у исправном стању.

Писмени приговор није потребан ако је стање пртљага утврђено у присуству обе стране у тренутку његовог преузимања.

Члан 675.

Путник може изјавити да сматра да је пртљак изгубљен ако му није предат у року од 30 дана од дана завршетка путовања.

Путник има право, приликом давања изјаве, у смислу става 1. овог члана, да захтева од бродара да га обавести о проналаску пртљага, ако се он пронађе у року од једне године од дана исплате надокнаде штете за губитак пртљага.

У року од 30 дана од дана пријема обавештења о проналажењу пртљага, путник може захтевати да му се пртљак уз плаћање трошкова превоза преда у месту које он одреди.

Путник који преузме пронађени пртљак дужан је да бродару врати износ који му је плаћен на име накнаде штете за губитак пртљага, уз одбитак возарине која му је била враћена, или задржава право на надокнаду штете за задоцњење у предаји пртљага.

Ако путник није поставио захтев према ст. 2. и 3. овог члана, бродар има право да слободно располаже пртљагом.

Члан 676.

Свака уговорна одредба, закључена пре наступања случаја који је проузроковао смрт или телесну повреду путника или оштећење, мањак или губитак његовог пртљага или задоцњења у предаји пртљага путнику, са циљем да се бродар ослободи одговорности према путнику или да се одреди нижи износ ограничења одговорности од износа одређеног одредбама овог закона, осим износа ограничења из члана 667. овог закона, или са циљем да се

пренесе на другог терет доказивања који пада на бродара, ништавна је.

Ништавност поједине уговорне одредбе, у смислу става 1. овог члана, не утиче на ваљаност осталих одредаба уговора.

Члан 677.

Одредбе чл. 658, 659, 660, 661. и 664. овог закона примењују се на све уговорне и вануговорне захтеве који су по било ком основу постављени према бродару за штету проузроковану смрћу или телесном повредом путника, за оштећење, мањак или губитак пртљага, као и за штету због задоцњења у предаји пртљага путнику.

Члан 678.

Бродар има право да задржи и прода пртљак који му је предат на превоз и ствари од вредности које је примио на чување, за намерење својих потраживања у вези с превозом путника, пртљага и чувањем ствари од вредности.

в) Тегљење и потискивање

Члан 679.

Уговором о тегљењу, бродар тегљача, односно потискивача, обавезује се да својим бродом тегли или потискује други брод или објект од одређеног места, или за одређено време, или за извођење одређеног задатка, а бродар тегљеног, односно потискиваног брода обавезује се да за то плати тегљарину.

Висина тегљарине одређује се уговором.

Члан 680.

Сматра се, ако није друкчије уговорено, да тегљењем у поморској пловидби управља заповедник тегљеног брода, а у унутрашњој пловидби заповедник тегљача.

Члан 681.

У смислу овог закона:

1) тегљење започиње:

- у поморској пловидби кад се тегљач по налогу заповедника тегљеног брода стави у положај да може обављати тегљење, или кад тегљач по наредби заповедника тегљеног брода прими или преда уже за тегљење или кад започне потискивање тегљеног брода или обављање било ког другог маневра потребног за тегљење зависно од тога шта је раније наступило;

- у унутрашњој пловидби у тренутку кад је тегљач по налогу заповедника брода који управља тегљењем, примио или предао уже за тегљење;

2) тегљење се завршава:

- у поморској пловидби кад се изврши коначни налог заповедника тегљеног брода да се отпусти уже за тегљење, или кад престане потискивање или било који маневар потребан за тегљење, зависно од тога шта је касније наступило;

- у унутрашњој пловидби у тренутку кад се изврши коначни налог заповедника који управља тегљењем да се усидри, одвеже, односно и усидри и одвеже тегљени брод, или да се тегљени брод преда другом броду, а по налогу заповедника брода, који управља тегљењем, пусти се уже за тегљење;

3) потискивање у унутрашњој пловидби започиње у тренутку кад је потискивач по налогу заповедника брода, који управља потискивањем, везан за брод који узима у потискивани састав;

4) потискивање у унутрашњој пловидби завршава се у тренутку кад се потискивани брод усидри, одвеже и преда овлашћеном лицу које врши надзор над безбедношћу брода у пристаништу или на сидришту.

Члан 682.

Ако тегљач тегли пловни објект који нема посаду, бродар тегљача мора применом уобичајених мера да се брине за одржавање способности за пловидбу тегљеног објекта у стању у коме га је примио на тегљење.

Бродар тегљача у унутрашњој пловидби мора да се брине за очување терета на тегљеном објекту, ако тегљени објект нема посаду, а бродар тегљача у поморској пловидби - ако изричито преузме такву обавезу.

Бродар тегљача може уговорити превоз терета тегљењем својим или туђим бродом. У случају сумње претпоставља се да је закључен уговор о тегљењу.

Бродар тегљача који се на основу ст. 2. и 3. овог члана стара о терету, одговара за штету насталу на терету према одредбама овог закона које се односе на одговорност бродара за превоз ствари.

Члан 683.

За накнаду штете која настане сударом бродова који плове у тегљу или у потискиваном саставу, или између њих и трећих бродова, примењују се одредбе овог закона о накнади штете због судара бродова.

Члан 684.

Ако тегљени брод дође у опасност због околности за које бродар тегљача према уговору о тегљењу није одговоран, па тегљач учествује у спасавању, бродар тегљача у случају успешног спасавања има право на награду за спасавање.

Бродар тегљача нема право на награду за спасавање, ако из уговора проистиче да је тегљарином обухваћена и награда за спасавање.

Ако је тегљарина уговорена само за случај успешно извршеног тегљења, бродар тегљача има право на тегљарину и кад тегљење није успешно извршено, ако докаже да је за неуспех тегљења крив бродар тегљеног брода.

Ако тегљарина није уговорена само за случај успешно извршеног тегљења, бродар тегљача нема право на тегљарину ако бродар тегљеног брода докаже да је за неуспех тегљења крив бродар тегљача.

Члан 685.

Одредбе овог закона о заједничкој хаварији примењују се и на односе тегљача и тегљеног брода.

Члан 686.

Тегљење које почиње и завршава се у југословенским лукама, односно пристаништима или у обалном мору, односно на унутрашњим водама Савезне Републике Југославије (каботажно тегљење) не могу да врше страни бродови без одобрења савезног министарства надлежног за послове саобраћаја.

Члан 687.

Одредбе члана 679. став 2. и чл. 682. до 686. овог закона примењују се и на потискивање.

г) Други пловидбени послови

Члан 688.

Одредбе чл. 689. до 692. овог закона примењују се на уговоре које закључују наручилац посла и бродар, а којима се бродар обавезује да ће бродом извршити неки посао који се не односи на превоз путника, пртљага, ствари или тегљење, а наручилац посла се обавезује да ће платити накнаду.

Уговор из става 1. овог члана може се закључити и на време.

Члан 689.

Ако није друкчије уговорено, бродар одговара за способност брода за пловидбу према одредбама члана 697. ст. 2, 3. и 4. овог закона.

Члан 690.

Бродар одговара за радње и пропусте лица која у извршењу уговора раде за бродара, као за сопствене радње и пропусте, ако међу странкама није друкчије уговорено.

Одредба става 1. овог члана не утиче на одредбу члана 689. овог закона.

Бродар и лица која раде за бродара, одговарају за смрт и телесне повреде наручичевих лица која се налазе на броду у оквиру извршења уговора, према одредбама овог закона о одговорности за смрт и телесне повреде чланова посаде.

Члан 691.

Одредбе члана 485. овог закона примењују се и на уговоре из члана 688. овог закона.

Члан 692.

Одредбе овог закона о возарини за превоз ствари сходно се примењују и на уговоре из члана 688. овог закона.

д) Превоз у коме учествује више возара

Члан 693.

Уговором о превозу ствари, путника и пртљага морем или унутрашњим водама може се предвидети да ће бродар извршити превоз делимично својим бродом, а делимично бродовима других бродара (директан превоз).

Бродар који је на основу уговора о директном превозу ствари примио терет, издаје теретницу, односно товарни лист за цео уговорени пут (директна теретница, односно директни товарни лист).

Брод који је уговорио директан превоз путника, издаје путнику путну карту за цео уговорени пут (директна путна карта).

Бродар који је на основу уговора о директном превозу путника преузео од путника пртљаг на превоз, издаје пртљажницу за цео уговорени пут (директна пртљажница).

Сваки даљи бродар ступа у уговор о директном превозу ствари или пртљага, ако прими терет или пртљаг и директну превозну исправу.

Сваки даљи бродар ступа у уговор о директном превозу путника, ако прими на превоз путника са директним путном картом.

Члан 694.

Бродар који је закључио уговор о директном превозу, бродар који је издао директну превозну исправу, бродар који је предао терет примаоцу и бродар за време чијег се превоза десио догађај из кога проистиче захтев за накнаду штете због оштећења, мањка или губитка терета, одговарају солидарно овлашћеном лицу за та потраживања.

За штету проузроковану задоцњеном у превозу ствари кориснику превоза одговара бродар који је закључио уговор о превозу и бродар који је предао терет примаоцу.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана примењују се и на директан превоз пртљага.

Члан 695.

Бродар који је подмирио потраживања према одредби члана 694. овог закона има право регреса према бродару за време чијег се превоза десио догађај из кога је проистекло потраживање.

Ако не може да се утврди бродар за време чијег се превоза десио догађај из става 1. овог члана, износ подмиреног потраживања пада на терет бродара који су учествовали у директном превозу, сразмерно уделу сваког од њих у уговореној возарини, осим бродара који докажу да се догађај није десио на деловима пута на којима су они вршили превоз.

Ако бродар који је подмирио потраживање не може без своје кривице да оствари регресни захтев према бродару за време чијег се превоза десио догађај, износ подмиреног потраживања пада на терет свих бродара који су учествовали у директном превозу, сразмерно уделу сваког од њих у уговореној возарини.

Члан 696.

Бродар који учествује у директном превозу и који код преузимања терета није ставио на директну превозну исправу примедбе у смислу чл. 549, 550. и 559. овог закона, мора према другим бродарима који учествују у том превозу да докаже да је даљем бродару или примаоцу, предао терет онако како га је примио од претходног бродара, односно крцатеља.

Бродару који учествује у директном превозу, а који је у директну превозну исправу унео примедбе у смислу чл. 549, 550. и 559. овог закона, други бродари морају да докажу да су од крцатеља, односно од претходног бродара примили терет онако како је наведено у директној превозној исправи.

Члан 697.

Бродар који је уговорио директни превоз путника, одговара за цео уговорени пут.

Сваки даљи бродар који учествује у извршењу директног превоза путника одговара путнику само за штету причињену на делу пута на коме је он вршио превоз.

За оштећење, мањак или губитак ручног пртљага одговара бродар на чијем је делу пута настала штета на ручном пртљагу. Писмени приговор, предвиђен у одредби члана 674. став 1. овог закона, путник мора да поднесе бродару на чијем је делу пута настала штета на ручном пртљагу, и то најдоцније приликом искрцаја путника из брода тог бродара.

За штету проузроковану смрћу или телесном повредом путника, бродари из ст. 1. и 2. овог члана одговарају солидарно.

Члан 698.

Ако бродар који је закључио уговор о директном превозу путника, подмири потраживање путника за које одговара и други бродар на основу члана 697. став 2. овог закона, има право регреса према том бродару.

Члан 699.

Сваки уговор којим бродар преузима обавезе које нису предвиђене овим законом или којим се одриче права која има по овом

закону, производи правно дејство према стварном бродару, ако је он на то дао изричити пристанак у писменом облику.

Члан 700.

Бродар који је цео превоз или један његов део поверио стварном бродару, одговоран је за превоз у целини.

Одредбе овог закона о директном превозу путника (чл. 697. и 698) односе се на стварног бродара коме је поверен превоз по одредби става 1. овог члана.

Члан 701.

Уговором о превозу ствари и путника може се предвидети да ће бродар који је закључио уговор о превозу прибавити услуге других бродара или возара.

Ако се бродар обавезе у смислу става 1. овог члана, дужан је да пажњом уредног бродара пронађе одговарајућег бродара или возара, и одговара путнику, односно наручиоцу за свој избор.

Члан 702.

Ако се у складу са уговором о превозу ствари и путника, на основу члана 701. овог закона превоз мора да изврши и возилима копненог и ваздушног саобраћаја, одредбе овог закона примењују се само на превоз извршен бродовима.

3. Закуп

Члан 703.

Уговором о закупу брода, у смислу овог закона, закуподавац даје закупопримцу брод на употребу, уз плаћање закупнине, ради вршења пловидбене делатности.

Члан 704.

Уговор о закупу брода мора да буде закључен у писменом облику.

Уговор о закупу брода који није закључен у писменом облику нема правно дејство.

Члан 705.

Закуподавац је дужан да преда закупопримцу брод у таквом стању да се може искоришћавати према уговореној или уобичајеној намени.

Брод се, ако није друкчије уговорено, предаје без посаде.

Члан 706.

Трошкове погона брода сноси закупопримац.

Закупопримац је дужан да одржава брод за време трајања уговора и да по истеку уговора врати брод у стању и месту у коме га је примио.

Закупопримац не одговара за редовно трошење брода.

Закупопримац не сноси трошкове поправке брода потребне за уклањање скривених мана брода које су постојале у време кад му је брод предат на употребу, нити сноси штету за губитак брода услед дејства више силе.

Члан 707.

За штету насталу због мана које чине брод неспособним или умањују његову способност за уговорено или уобичајено искоришћавање, а постојале су у време предаје брода закупопримцу, одговара закуподавац, ако не докаже да те мане није могао да открије пажњом уредног бродара.

Члан 708.

Ако се брод даје у закуп, посада је дужна да извршава налоге закупопримца, ако је то у уговору о закупу предвиђено.

Закупопримац има право да мења посаду.

Члан 709.

У случају сумње да ли је закључен уговор о закупу брода или бродарски уговор, сматра се да је закључен бродарски уговор.

Члан 710.

Закупнина се плаћа месечно унапред, рачунајући од дана кад почне да тече.

Закупнина не припада закуподавцу за време док је закупопримац био спречен да употребљава брод кривицом закуподавца, или због скривене мане брода која је постојала у часу предаје брода закупопримцу.

Члан 711.

Ако закупопримац не плати закупнину у року доспелости, закуподавац може одмах да тражи наплату закупнине уговорене за цело време трајања уговора о закупу брода или може да одустане од уговора.

Одредба става 1. овог члана не односи се на право закуподавца на накнаду штете.

Члан 712.

Уговор о закупу брода може да се закључи на одређено или на неодређено време, за једно или за више путовања.

Члан 713.

Уговор о закупу брода закључен на одређено време може се продужити само писменим споразумом.

Уговор о закупу брода закључен на неодређено време може да се откаже писмено, и то најдоцније три месеца унапред.

Члан 714.

Уговор о закупу брода престаје у случају пропасти брода, његове трајне неспособности за искоришћавање и у случају више силе која онемогућава искоришћавање брода за време закупа.

Ако поправке брода које сноси закуподавац трају сувише дуго, или се предвиђа да ће трајати сувише дуго, закупопримац може да одустане од уговора.

Члан 715.

Ако закупопримац не врати закуподавцу брод по истеку уговора о закупу, дужан је за прекорачено време да плати накнаду у висини двоструке закупнине.

Ако је закупопримац крив за задоцњење у враћању брода, одговара закуподавцу и за сваку штету преко износа одређеног у ставу 1. овог члана.

Члан 716.

Награда за спасавање које је извршено закупљеним бродом за време трајања уговора о закупу брода, припада закупопримцу.

Члан 717.

Закупопримац може дати брод у подзакуп, само на основу писменог пристанка закуподавца.

4. Застарелост

Члан 718.

Потраживања из уговора о искоришћавању бродова, осим потраживања из уговора о превозу путника и пртљага, застаревају по истеку једне године.

Потраживања из уговора о превозу путника и пртљага застаревају по истеку две године.

Време застарелости почиње да тече:

1) код уговора о превозу ствари:

– у случају накнаде штете због оштећења, мањка или губитка терета – од дана кад је терет предат, односно од дана кад је на одредишту требало да буде предат;

– у случају накнаде штете због задоцњења – од дана кад је терет предат;

– у случају неиспуњења других уговорних обавеза – од дана кад је обавезу требало испунити;

2) код уговора о превозу путника:

– у случају телесне повреде – од дана искрцаја путника;

– у случају смрти путника која је настала у току превоза – од дана кад је брод стигао или требало да стигне у луку, односно пристаниште у коме је путник намеравао да се искрца;

– у случају телесне повреде путника која се догодила у току превоза а услед које наступи смрт путника после његовог искрцаја са брода – од дана смрти путника, а ако се тужба због накнаде штете због смрти или телесне повреде путника не поднесе у року од три године од дана искрцаја, губи се право на накнаду штете;

3) код уговора о превозу пртљага:

– предатог на превоз – од дана кад је пртљак предат или кад је требало да буде предат у луци, односно пристаништу у коме се путник искрцао или је намеравао да се искрца;

– ручног пртљага – од дана искрцаја путника, односно у случају смрти путника која је наступила у току превоза – од дана кад је брод стигао или је требало да стигне у луку, односно пристаниште у коме је путник намеравао да се искрца;

4) код уговора о тегљењу, односно потискивању – од дана кад је тегљење, односно потискивање завршено, осим код потраживања за тегљарину код којих рок почиње да тече од дана доспелости тегљарине;

5) код уговора о закупу брода – од дана кад је уговор престао да важи, осим код потраживања за закупнину код којих рок почиње да тече од дана доспелости закупнине;

6) код регресних захтева – од дана кад је извршена радња која даје право на регрес.

Г л а в а 3

УГОВОР О ПЛОВИДБЕНОМ АГЕНЦИЈСКОМ ПОСЛУ

Члан 719.

Уговором о пловидбеном агенцијском послу пловидбени агент се обавезује да на основу општег или посебног пуномоћја, у име и за рачун налогодаваца, обавља пловидбене агенцијске послове, а налогодавац да пловидбеном агенту накнади трошкове и плати награду.

Члан 720.

Уговор о пловидбеном агенцијском послу на основу општег пуномоћја мора бити закључен у писменом облику.

Члан 721.

Пловидбени агенцијски послови су послови помагања, посредовања и заступања који се односе на пловидбу и искоришћавање бродова и то: прихватање и отпрема бродова, закључење уговора о искоришћавању, купопродаји, градњи и ремонту бродова, осигурању, попуњавање посаде и старање о посади.

Члан 722.

На основу општег пуномоћја пловидбени агент се обавезује да ће у одређеном или неодређеном времену обављати једну или више врста пловидбених агенцијских послова садржаних у таквом пуномоћју (генерални пловидбени агент).

У случају сумње о границама општег пуномоћја сматра се да се оно односи на послове прихвата и отпреме бродова.

Ако се пловидбени агент искључиво бави посредовањем, односно заступањем при закључивању уговора о искоришћавању бродова, сматра се, у случају сумње о границама општег пуномоћја, да се оно односи на посредовање при склапању тих уговора, осим уговора о закупу и уговора о превозу на време за цео брод, али увек у оквиру послова којима се бави налогодавац.

Члан 723.

Ако налогодавац ограничи овлашћења пловидбеном агенту која се односе на уобичајене послове пловидбеног агенцијског посла, то ограничење не производи правно дејство према трећим лицима која нису за њега знала, нити су према околностима за њега морала знати.

Члан 724.

Пловидбени агент је обавезан и овлашћен да употребом дужне пажње доброг привредника, у границама датог овлашћења, обавља послове који су потребни или уобичајени за извршење добијеног налога.

Члан 725.

Пловидбени агент може, на основу изричитог овлашћења уговорних страна, потписати у име и за рачун обеју уговорних страна уговор о искоришћавању бродова.

Члан 726.

Ако пловидбени агент изричито не наведе да наступа у својству агента, сматра се у односу на савесно лице да ради у своје име.

Члан 727.

Пловидбени агент има право на накнаду трошкова и на награду за посредовање и склапање уговора на основу чињенице да је уговор закључен.

Г л а в а 4

УГОВОР О ПЛОВИДБЕНОМ ОСИГУРАЊУ

1. Заједничке одредбе

Члан 728.

Одредбе ове главе закона примењују се на:

1) осигурање брода, његових машина, уређаја, опреме и залиха, као и робе и других ствари које се превозе бродом или се на њему налазе;

2) осигурање возарине, превознине, трошкова осигурања, трошкова опремања брода, трошкова заједничке хаварије, награда за спасавање, очекиваног добитка, провизија, зарада посаде, заложних и осталих права и материјалних користи које постоје или се оправдано могу да очекују у вези са пловидбом или превозом робе бродом а могу да се процене у новцу;

3) осигурање одговорности за штете нанете трећим лицима у вези са правом својине или са искоришћавањем брода и других ствари наведених у тачки 1. овог става које су у својини физичких или правних лица.

Одредбе ове главе закона примењују се и на осигурање бродова у градњи и ствари намењених њиховој градњи, на осигурање ствари које се пре или после превоза бродом налазе у складиштима, стовариштима или другим местима, или се превозе другим превозним средствима, на реосигурање предмета наведених у овом члану, као и на друга осигурања и реосигурања ако су закључена по полисама или условима уобичајеним за пловидбена осигурања.

Одредбе ове главе закона примењују се и на узајамна осигурања пловидбених ризика, ако нису у супротности са природом односа ових осигурања.

Одредбе ове главе закона примењују се и на осигурање чамца.

Под трећим лицима, у смислу ове главе закона, подразумевају се лица која нису субјекти уговора о осигурању.

Члан 729.

Осигураник може да буде само лице које има или може да очекује да ће имати оправдани материјални интерес да не наступи осигурани случај.

Осигураник може да тражи накнаду за насталу штету која је покривена осигурањем само ако је имао интерес на осигураном предмету у тренутку наступања осигураног случаја или ако га је стекао после тога.

Члан 730.

Уговарач осигурања може да закључи уговор о осигурању за свој рачун, за рачун трећег одређеног лица или за рачун неодређеног лица („за рачун кога се тиче”).

Ако се из уговора о осигурању не види да је осигурање закључено за рачун неодређеног лица, сматраће се да је закључено за рачун уговарача осигурања или трећег одређеног лица.

Приликом закључивања осигурања, уговарач осигурања није дужан да наведе да ли осигурање закључује за свој рачун или за рачун трећег одређеног лица.

Не сматра се уговарачем осигурања лице које је уговор о осигурању закључило изричито у име и за рачун свог властодавца.

Члан 731.

Осигурање закључено за рачун трећег одређеног лица, без његовог налога, пуноважно је ако то треће лице (осигураник) да накнадно пристанак на закључено осигурање.

Пристанак на закључено осигурање, у смислу става 1. овог члана, може се дати и после настанка штете покривене осигурањем.

Подношење одштетног захтева сматра се пристанком трећег лица на закључено осигурање.

Члан 732.

Осигурање за рачун неодређеног лица сматра се да је закључено за рачун лица које у тренутку наступања осигураног случаја има интерес на осигураном предмету, односно које, у смислу члана 729. став 2. овог закона, може да тражи накнаду за насталу штету.

Осигурање закључено за рачун неодређеног лица, пуноважно је, ако се лице које има интерес на осигураном предмету у тренутку наступања осигураног случаја или које може да тражи накнаду за насталу штету, у смислу члана 729. став 2. овог закона,

налази или дође у посед полисе и ако то лице пристане на већ закључено осигурање.

Члан 733.

Ако уговарач осигурања или његов пуномоћник приликом закључивања осигурања не пријаве све околности које су знали или морали знати, а које су од значаја за оцену тежине ризика, или ако их нетачно пријаве, осигуравач има право да тражи од уговарача осигурања да накнадно плати разлику између премије која одговара стварној тежини ризика и раније плаћене премије.

Код осигурања за рачун трећег одређеног лица сматра се да је уговарач осигурања морао да зна за околности које су биле познате осигуранику, а које је овај могао благовремено јавити уговарачу осигурања.

Одредба става 1. овог члана не примењује се на околности које су општепознате или за које је осигуравач знао или се оправдано могло претпоставити да их зна.

Осигуравач губи право из става 1. овог члана ако не затражи плаћање допунске премије од уговарача осигурања у року од три месеца по престанку осигурања, односно, ако је наступио осигурани случај, најкасније до потпуне исплате накнаде из осигурања.

Члан 734.

Ако уговарач осигурања или његов пуномоћник намерно или из крајње непажње не пријаве осигуравачу приликом закључења осигурања све околности које су знали или морали знати, а које би битно утицале на доношење одлуке о закључивању и о условима осигурања или ако их нетачно пријаве, осигуравач има право да тражи поништење тако закљученог осигурања уколико није затражио од уговарача осигурања да накнадно плати разлику у премији у смислу члана 733. овог закона.

Ако је осигуравач по тако закљученом уговору надокнадио штету несавесном осигуранику, има право да тражи да му осигураник поврати примљену накнаду штете.

На случајеве из става 1. овог члана сходно се примењују и одредбе члана 733. ст. 2. и 3. овог закона.

Осигуравач има право да наплати и задржи премију и поред поништења уговора о осигурању у смислу одредаба овог члана.

Члан 735.

Осигуравач је обавезан да уговарачу осигурања, на његов захтев, преда уредно издату и потписану полису осигурања.

Ако се на тражење уговарача осигурања преда полиса осигурања која је издата у два или више оригиналних примерака, на сваком таквом примерку треба навести у колико је оригинала полиса издата.

Полиса осигурања треба да садржи све одредбе из закљученог уговора о осигурању којим се утврђује обавеза осигуравача на накнаду штете из осигурања.

Ако је полиса осигурања издата и предата уговарачу осигурања, осигуравач није дужан да изврши своје обавезе из закљученог осигурања пре њеног подношења, односно ако осигураник учини вероватним да је полиса изгубљена или уништена - пре него што добије од осигураника одговарајуће обезбеђење.

Осигуравач се ослобађа своје обавезе из осигурања ако савесно изврши исплату имаоцу полисе, а ако је полиса издата у више оригиналних примерака - подносиоцу једног од оригиналних примерака који учини вероватним своје право на накнаду из осигурања по тој полиси.

Члан 736.

Осигураник може да пренесе своја права из осигурања, пре настања штете, само на лице које може да буде осигураник у смислу члана 729. став 1. овог закона.

Ако је полиса осигурања издата, пренос права из осигурања врши се индосирањем те полисе или на други одговарајући начин.

Осигуравач може новом осигуранику да стави исте приговоре из закљученог осигурања, које је имао и према првобитном осигуранику.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, осигуравач не може новом савесном осигуранику ставити приговор којим се побија садржај полисе осигурања коју је издао, осим ако је у питању очигледна грешка коју је нови осигураник могао приметити.

Уступање права на осигураном предмету другом лицу не повлачи за собом и пренос права из осигурања, ако о томе нема изричитог или прећутног споразума између осигураника и стицаоца права.

Осигураник не може пренети своје право из осигурања у смислу става 1. овог члана, ако је могућност таквог преноса изричито искључена у уговору о осигурању.

Члан 737.

Осигурани предмет треба да буде означен у уговору о осигурању и у полиси осигурања, ако је издата, на начин који омогућава утврђивање његовог идентитета.

Ако се осигурани предмет, недовољно или погрешно означава тако да се не може ни посредно утврдити да ли је био изложен осигураном ризику и оштећен, осигуравач није обавезан да накнади насталу штету.

Члан 738.

Вредност осигураног предмета која је договорно утврђена у уговору о осигурању или у полиси осигурања (уговорена вредност) обавезна је за осигуравача и осигураника.

Осигуравач може да оспори уговорену вредност, само ако је у питању очигледна грешка, или ако у већој мери премашује стварну вредност осигураног предмета, тако да би накнада штете, на основу такве вредности пружила осигуранику знатну неоправдану добит.

Члан 739.

Као вредност осигураног предмета узима се његова вредност на почетку осигурања (стварна вредност), ако није друкчије изричито уговорено.

Стварна вредност осигураног предмета не мора да буде означена у уговору или полиси осигурања.

Члан 740.

Осигуравач је обавезан да за штету покривену осигурањем да накнаду само до износа наведеног у уговору о осигурању (у даљем тексту: осигурани износ) на који је осигурање закључено, ако овим законом или уговором није друкчије одређено.

Ако није друкчије изричито уговорено, осигурани износ не представља уједно и уговорену вредност осигураног предмета.

Члан 741.

Ако је осигурани износ већи од уговорене, односно стварне вредности осигураног предмета, приликом ликвидације штете узео се у обзир само уговорена, односно стварна вредност осигураног предмета.

Члан 742.

Ако је осигурани износ мањи од уговорене, односно стварне вредности осигураног предмета, осигуравач је обавезан да накнади насталу штету само сразмерно односу између осигураног износа и уговорене, односно стварне вредности осигураног предмета.

Члан 743.

Ако је исти предмет осигуран од истих ризика, за исто време и у корист истог осигураника код два или више осигуравача, а укупни осигурани износи прелазе уговорену, односно стварну вредност тог предмета, осигураник може да тражи делимичну или потпуну накнаду штете из осигурања од осигуравача по свом избору, с тим да укупно добијене накнаде не могу да пређу износ штете која се може покрити осигурањем.

Осигуравачи који су у случајевима из става 1. овог члана на тражење осигураника исплатили накнаду штете имају право регреса према осталим осигуравачима сразмерно њиховим обавезама из уговора о осигурању.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, осигуравачи који према одредбама уговора о осигурању или закону који се на њихов уговор о осигурању примењује, нису дужни да код двоstrukог осигурања накнаде сразмеран део штете коју су платили остали осигуравачи, немају право регреса према тим осигуравачима за штете које су непосредно накнадили осигуранику.

Осигуравачи имају право на пуну премију за закључено осигурање, независно од тога да ли је до случаја из става 1. овог члана дошло случајно или намерно, ако није друкчије уговорено.

Приликом подношења одштетног захтева једном осигуравачу, осигураник је дужан да га обавести о свим осталим уговорима којима је исти предмет осигуран од истих ризика за исто време у његову корист.

Члан 744.

Уговарач осигурања је обавезан да осигуравачу плати премију непосредно после закључења уговора о осигурању, ако није друкчије уговорено.

Осигуравач није обавезан да издату полису осигурања преда уговарачу осигурања пре него што уговарач осигурања плати дужну премију.

Приликом ликвидације штете, осигуравач може да од накнаде из осигурања одбије износ премије која се још дугује.

Неплаћање премије у року не ослобађа осигуравача његове обавезе из уговора о осигурању и не даје му право да раскине уговор о осигурању, ако није друкчије уговорено.

Ако се уговор о осигурању закључи с тим да се премија осигурања накнадно одреди, висина премије утврђује се у примереној висини, сразмерно тежини ризика.

Уговарач осигурања је дужан да осигуравачу плати премију за закључено осигурање и кад је осигурани предмет престао да буде изложен осигураним ризицима пре закључења уговора о осигурању, под условом да осигуравач за то није знао приликом закључења уговора о осигурању.

Члан 745.

Осигуравач је обавезан да уговарачу осигурања врати наплаћену премију ако осигурани предмет није уопште био изложен осигураним ризицима или ако је уговор о осигурању поништен без кривице уговарача осигурања и осигураника.

Ако је издата полиса осигурања, осигуравач је дужан да врати премију овлашћеном имаоцу полисе.

Приликом повраћаја премије, осигуравач може да задржи један део премије у уобичајеној или уговореној висини за покриће својих трошкова у вези са закљученим осигурањем.

Члан 746.

Код осигурања на одређено путовање, ако је услед поступка осигураника или по његовом пристанку дошло до знатнијег одступања од осигураног путовања (промена путовања, скретање с пута, неоправдано задоцњење и сл.), осигуравач није обавезан да накнади штету насталу после тог одступања.

Одредба става 1. овог члана примењује се и кад је штета настала пошто се брод вратио на предвиђени пут.

Од одредбе става 1. овог члана изузимају се случајеви одступања извршених у интересу осигуравача или у циљу спасавања имовине и живота на мору и унутрашњим водама и пружања лекарске помоћи, као и случајеви кад одступања нису имала знатнијег утицаја на настанак и величину штете.

Члан 747.

Код осигурања на одређено време, осигурање почиње да тече у 0 часова првог и завршава се у 24 часа последњег дана предвиђеног у уговору о осигурању.

Време из става 1. овог члана рачуна се по званичном времену места у коме је издата полиса осигурања, а ако нема полисе, по званичном времену места у коме је закључен уговор о осигурању.

Члан 748.

Ако у уговору о осигурању није друкчије одређено, пловидбеним осигурањем покривају се ризици којима је изложен осигураник предмета за време пловидбе, и то: пловидбена незгода, елементарна непогода, експлозија, пожар и разбојништво.

Уговором о осигурању могу да се покрију и други ризици којима је осигурани предмет изложен за време трајања осигурања, као што су крађа и неиспука, манипулативни ризици, ратни и политички ризици итд.

Члан 749.

Промена ризика после закљученог уговора о осигурању до које долази независно од воље осигураника, не утиче на важност осигурања и обавезе странака.

Ако је услед поступка осигураника или по његовом пристанку дошло до знатног погоршања ризика, осигуравач није обавезан да накнади штету која може да се припише таквој промени ризика. Ако је услед поступка осигураника или по његовом пристанку дошло до побољшања ризика, осигуравач није обавезан да врати осигуранику сразмеран део већ наплаћене премије, односно да сразмерно смањи већ уговорену премију.

Члан 750.

Ако није друкчије уговорено, осигурањем су покривене штете настале услед осигураних ризика, и то:

- 1) потпуни губитак осигураног предмета;
- 2) делимични губитак и оштећење осигураног предмета;
- 3) трошкови спасавања и трошкови непосредно проузроковани наступањем осигураног случаја;
- 4) заједничке хаварије;
- 5) награде за спасавање;
- 6) трошкови утврђивања и ликвидације штете покривене осигурањем.

Осигурањем није покривена одговорност осигураника за штету причињену трећим лицима, ако уговором о осигурању није друкчије одређено.

Члан 751.

Осигурањем могу да се покрију и штете настале пре закључења уговора о осигурању, под условом да у тренутку закључења уговора уговарач осигурања и осигураник нису знали нити морали да знају да је већ наступио осигурани случај или, ако су у тренутку закључења уговора обе уговорне стране знале за наступање осигураног случаја - да нису знале за обим настале штете.

Члан 752.

Из осигурања су искључене штете настале посредно или непосредно због намерног поступка осигураника.

Ако у уговору о осигурању није друкчије одређено, из осигурања су искључене и штете настале посредно или непосредно због:

- 1) крајње непажње осигураника;
- 2) намерног поступка или крајње непажње лица за чије поступке, по закону, одговара осигураник;
- 3) наступања ратних ризика.

Одредбе става 2. овог члана не односе се на штете настале због намерног поступка или крајње непажње посаде брода, као ни на штете настале услед радњи и пропуштања осигураника - заповедника или другог члана посаде брода или пилота у пловидби и руковању бродом.

Члан 753.

Као потпуни губитак осигураног предмета, у смислу овог закона, узима се потонуће без могућности вађења, уништење, нестанак и трајно одузимање целог осигураног предмета, као и такво његово оштећење које не може да се поправи и због кога осигурани предмет престаје да буде ствар одређене врсте.

У случају потпуног губитка осигураног предмета, из осигурања се накнађује штета у висини његове стварне вредности, односно ако је вредност уговорена - у висини уговорене вредности, али не преко осигураног износа.

Исплатом накнаде из става 2. овог члана, на осигуравача прелазе сва права која осигураник има на осигураном предмету ако их се осигуравач том приликом не одрекне.

Ако је осигурани предмет био подосигуран, права на осигурани предмет прелазе на осигуравача у смислу става 3. овог члана само сразмерно односу између осигураног износа и уговорене, односно стварне вредности осигураног предмета.

Члан 754.

У случају оштећења осигураног предмета или губитка једног његовог саставног дела, из осигурања се накнађује штета у висини трошкова нужних за поправку и довођење осигураног предмета у првобитно стање, али не преко осигураног износа.

Ако је осигурани предмет подосигуран, трошкови поправке, у смислу става 1. овог члана, накнађују се сразмерно односу између осигураног износа и његове уговорене, односно стварне вредности.

Ако осигурани предмет не може да се поправи и доведе у првобитно стање, као и у случају губитка извесне количине, односно дела осигураног предмета (делимичан губитак), из осигурања се накнађује штета у проценту губитка вредности осигураног предмета примењеног на осигурани износ.

Ако је осигурани предмет надосигуран, процент губитка вредности, у смислу става 3. овог члана, примењује се на његову уговорену, односно стварну вредност.

Члан 755.

Трошкови осигураника у циљу избегавања штете од непосредне опасности или смањења већ насталих штета (трошкови спасавања) накнађују се из осигурања, ако су учињени разумно или у сагласности са осигуравачем и ако су у питању штете покривене осигурањем.

Трошкови из става 1. овог члана, без обзира на користан резултат, накнађују се из осигурања и кад заједно са накнадом штете премашују осигурани износ.

Трошкови осигураника настали непосредно због наступања осигураног случаја, накнађују се из осигурања само до осигураног износа.

Ако је осигурани предмет подосигуран, трошкови спасавања, као и трошкови настали непосредно због наступања осигураног случаја, накнађују се сразмерно односу између осигураног износа и уговорене, односно стварне вредности тог предмета.

Изузетно од одредбе става 4. овог члана, трошкови спасавања који су учињени на тражење осигураваача и поред оправданог противљења осигураника, накнађују се у потпуности без обзира на одредбе о подосигурању.

Члан 756.

У случају заједничке хаварије настале у вези са осигураним ризицима, из осигурања се накнађују губици и оштећења осигураног предмета и трошкови осигураника у вези са осигураним предметом који су признати у пуноважној деобној основи, као и доприноси у заједничку хаварију који су за осигурани предмет одређени у таквој деобној основи.

Поред накнаде из става 1. овог члана, осигураваач је обавезан да за осигураника пружи обезбеђење које се у вези са насталом заједничком хаваријом тражи за осигурани предмет, уз услов да на његово тражење осигураник са своје стране пружи одговарајућу гаранцију.

Код утврђивања висине накнаде из става 1. овог члана, сходно се примењују одредбе чл. 754. и 755. овог закона, независно од вредности осигураног предмета утврђене у пуноважној деобној основи.

Исплатом накнаде за губитке, оштећења и трошкове, у смислу става 1. овог члана, на осигураваача прелази право осигураника на допринос из заједничке хаварије, али само до износа исплаћене накнаде увећаног за одговарајући износ камате и провизије који су признати у пуноважној деобној основи.

Члан 757.

Из осигурања се накнађују награде за спасавање осигураног предмета од опасности покривених осигурањем које је осигураник дужан да плати, као и трошкове поступка утврђивања награде.

Ако је осигурани предмет подосигуран, на накнаду из става 1. овог члана примењују се одредбе члана 742. овог закона, независно од вредности која је служила као основ за одређивање висине награде за спасавање.

Члан 758.

Трошкови осигураника који су били потребни за утврђивање и ликвидацију штете покривених осигурањем, накнађују се из осигурања у потпуности и у случају подосигурања.

Члан 759.

Осигураник има право да тражи накнаду из осигурања као да је настао потпуни губитак у смислу члана 753. овог закона, ако је потпуни губитак осигураног предмета неизбежан, или ако је цело осигурани предмет привремено одузет, а не врати се осигуранику у року од шест месеци, као и ако издаци за спасавање и трошкови оправке који треба да се изврше прелазе уговорену, односно стварну вредност осигураног предмета.

Осигураник губи право из става 1. овог члана ако у року од два месеца од дана кад је сазнао за околности на којима заснива своје право, не поднесе образложени писмени захтев осигураваачу за исплату накнаде у смислу става 1. овог члана.

Захтев осигураника по одредби става 2. овог члана треба да буде без услова и да се односи на цело осигурани предмет.

Ако осигураваач прихвати захтев осигураника или ако га не оспори у року од месец дана од дана пријема захтева, штета се накнађује по одредбама члана 753. ст. 2, 3. и 4. овог закона.

Ако осигураваач оспори захтев осигураника и дође до спора између осигураваача и осигураника, суд ће ценити да ли су испуњени услови из става 1. овог члана према околностима које су постојале на дан кад је осигураник поднео захтев.

Члан 760.

Осигураваач је обавезан да накнади узастопне штете настале за време истог осигурања и кад укупна висина накнаде за покривене штете прелази осигурани износ.

Ако после делимичног губитка или оштећења за време истог осигурања дође до потпуног губитка осигураног предмета, осигураваач је обавезан да, поред накнаде за потпуни губитак, накнади још само трошкове покривене осигурањем, које је осигураник имао у вези са делимичним губитком и оштећењем.

Члан 761.

Ако нису испуњени посебно уговорени услови који су били битни за одлуку о пружању покрића уопште, осигураваач може да тражи поништај уговора о осигурању.

Ако нису испуњени посебно уговорени услови који су били од значаја само за тежину појединих ризика и величину штете, осигураваач може од накнаде из осигурања да одбије део штете који је вероватно настао услед неиспуњења тих услова.

Члан 762.

Осигураник је дужан да за време трајања осигурања води бригу о осигураном предмету пажњом доброг привредника и да не предузима ништа што би онемогућило остварење права на накнаду штете од лица одговорног за штету.

У случају остварења осигураног ризика, осигураник је дужан:

- 1) да предузме, по могућности у сагласности са осигураваачем, све разумне мере потребне да се избегне, односно смањи штета;
- 2) да о насталој штети обавести осигураваача или његовог овлашћеног представника чим за штету сазна;
- 3) да обезбеди право на накнаду штете од лица одговорног за штету.

Ако осигураник намерно или из крајње непажње не води бригу о осигураном предмету за време трајања осигурања, или не изврши своју дужност из тачке 1. става 2. овог члана, осигураваач није обавезан да накнади штету која је због тога настала.

Ако осигураник намерно или из крајње непажње онемогући остварење права на накнаду штете за време трајања осигурања од лица одговорног за штету или не изврши своје дужности из тач. 2. и 3. става 2. овог члана, осигураваач може од накнаде из осигурања одбити износ у висини штете коју је због тога претрпео.

Члан 763.

Приликом подношења одштетног захтева, осигураник треба, на тражење осигураваача, да пружи податке и достави расположиву документацију и остала доказна средства која су потребна за утврђивање природе, узрока и висине штете, као и осталих околности на основу којих може да се утврди или бар учини вероватним његово право на накнаду из осигурања.

Ако осигураник намерно или из крајње непажње пропусти да благовремено утврди штету на уговорени или, ако о томе нема уговорних одредаба, на уобичајени начин, осигураваач је обавезан да накнади ту штету само ако осигураник поднесе веродостојне доказе о природи, узроцима и висини штете, као и околностима битним за утврђивање да је штета покривена осигурањем.

Члан 764.

Осигураваач је дужан да накнаду из осигурања плати у року од месец дана од дана пошто му осигураник достави одштетни захтев, у смислу члана 763. овог закона, са свим подацима и документацијом којима се утврђује његова обавеза из уговора о осигурању.

Члан 765.

Ако су у уговору о осигурању који је закључен са више осигураваача означени њихови посебни удели, сваки осигураваач је дужан да накнади штету само сразмерно свом уделу.

Члан 766.

Исплатом накнаде из осигурања сва права осигураника према трећим лицима, настала у вези са штетом за коју је исплаћена накнада, прелазе на осигураваача, али највише до исплаћеног износа.

Ако је осигурани предмет био подосигуран, права осигураника из става 1. овог члана прелазе на осигураваача само сразмерно односу између осигураног износа и уговорене, односно стварне вредности осигураног предмета.

Осигураник је дужан да осигураваачу, на његов захтев, пружи пуну помоћ у остваривању права према трећим лицима и да му изда уредно попуњену и потписану исправу о уступању својих права.

Члан 767.

Потраживања из уговора о осигурању застаревају за пет година.

Рок из става 1. овог члана почиње да тече:

- 1) од дана кад су утврђени допринос и награда које треба да плати осигураник – за потраживања накнаде за допринос у заједничку хаварију и за награду за спасавање;
- 2) од дана кад осигураник добије захтев трећег лица за накнаду штете – за потраживање накнаде за штете нанете трећим лицима;
- 3) од првог дана после протека календарске године у којој је настало потраживање – за остала потраживања.

Члан 768.

Одредбе члана 729, члана 736. став 1, члана 743. став 5. и члана 752. став 1. овог закона не могу се мењати ни одредбама уговора о осигурању.

2. Осигурање брода

Члан 769.

Осигурање брода обухвата труп брода, његове машине, уређаје и опрему, редовне залихе горива, мазива и осталог бродског материјала, као и залихе хране и пића потребне за посаду брода.

Ванредне залихе горива, мазива и осталог материјала, залихе хране и пића које не служе за редовне потребе посаде брода, као и трошкови опремања и осигурања брода обухваћени су осигурањем брода само ако је то изричито уговорено.

Члан 770.

Осигурање брода на одређено путовање почиње од почетка укрцавања терета у полазној луци, односно пристаништу наведеном у уговору о осигурању и траје док се не заврши искрцавање терета у одредишној луци, односно пристаништу наведеном у том уговору, али не дужи од 21 дан од дана доласка брода у ту луку, односно пристаниште.

Ако се пре завршетка искрцавања терета по одредби става 1. овог члана почне с укрцавањем терета у одредишној луци, односно пристаништу за ново путовање, осигурање престаје кад почне укрцавање новог терета.

Ако се у полазној луци, односно пристаништу терет не укрцава, осигурање почиње кад брод дигне сидро или се одвезе у тој луци, односно пристаништу ради поласка на осигурано путовање.

Ако се у одредишној луци, односно пристаништу терет не искрцава, осигурање престаје кад се брод усидри или привезе у тој луци, односно пристаништу.

Ако се путовање прекине пре одредишне луке, односно пристаништа, осигурање престаје у месту у коме је путовање прекинуто, при чему се сходно примењују одредбе ст. 1, 2. и 4. овог члана.

Брод је осигуран и за време неодложних поправки оштећења покривених осигурањем које се изводе без неоправданог задржавања у успутној луци, односно пристаништу или у одредишној луци, односно пристаништу непосредно по завршетку осигураног путовања, ако се брод за то време не може да користи у привредне или друге сврхе.

Члан 771.

Ако се осигурање брода на време завршава док се брод налази на путовању, осигурање се продужава до прве одредишне луке, односно пристаништа, ако се осигураник тога није одрекао пре истека осигураног времена.

У погледу завршетка осигурања у првој одредишној луци, односно пристаништу сходно се примењују одредбе члана 770. овог закона.

Осигурање се продужава и за време трајања неодложних поправки оштећења покривених осигурањем које су започете у току трајања или непосредно после истека осигурања, а изводе се без неоправданог задржавања, ако се брод за то време не може да користи у привредне или друге сврхе.

У случају продужења осигурања по одредби става 1. овог члана, осигураваач има право на допунску премију сразмерно времену за које је осигурање продужено.

Члан 772.

Из осигурања брода су искључене штете настале посредно или непосредно због мане или неспособности брода за пловидбу, ако је осигураник за њих знао или могао да сазна пажњом уредног бродара и спречи њихове последице.

Одредба става 1. овог члана не примењује се на штете настале због мане или неспособности брода за пловидбу за које је осигураваач био обавештен или сазнао на други начин приликом закључења уговора о осигурању.

Под неспособношћу брода за пловидбу, у смислу овог члана, подразумева се његова општа неспособност, као и неспособност за одређено путовање и превоз које брод врши, било због техничких недостатака или због његове недовољне опремљености, неодговарајуће посаде, прекомерног или неправилног укрцавања терета, укрцања путника преко дозвољеног броја или из других разлога.

Код осигурања брода на време, из осигурања су искључене и штете настале посредно или непосредно због ризика остварених ван границе пловидбе предвиђене у уговору о осигурању.

Члан 773.

Ако је брод нестало, претпоставља се да је потпуни губитак брода наступио дана на који се односе последње вести о њему.

Ако су заједно са бродом осигурани и извесни трошкови, у смислу члана 769. став 2. овог закона, од накнаде за потпуни губитак одбијају се осигурани трошкови које је осигураник уштедео услед губитка брода.

Члан 774.

Ако се оштећени брод оправи или изгубљени делови трупа брода, машина, уређаја, опреме или залихе замене, из осигурања се накнађује штета у висини стварних трошкова нужних за поправку брода или замену делова, али не и штета због губитка вредности брода до кога је дошло и поред извршених поправки и замене делова.

Ако се услед поправке брода или замене делова знатно повећа стварна вредност брода, од накнаде из осигурања се одбија увећани део вредности који је на тај начин настао.

Ако се оштећени брод не поправи или изгубљени делови не замене у току трајања осигурања или непосредно после тога, а осигураник тражи да се штета накнади пре него што се изврши поправка, односно замена, из осигурања се накнађује штета у проценту губитка вредности брода примењеног на осигурани износ, али не преко процењених трошкова поправке брода, односно замене делова брода.

3. Осигурање робе

Члан 775.

Једном уговореном вредности, а ако вредност није уговорена – једним осигураним износом, могу да се осигурају, поред вредности робе у полазном месту, још и трошкови осигурања, возарине, царине и остали трошкови у вези са превозом и испоруком робе, као и очекивана добит, при чему није потребно да се у уговору изричито наведу сви ови трошкови и очекивана добит, који су покривени истим уговором о осигурању.

Члан 776.

Осигурање робе на одређено путовање почиње од почетка укрцавања на прво превозно средство у месту предвиђеном у уговору о осигурању ради извршења осигураног путовања и траје док се роба не искрца са последњег превозног средства у одредишту предвиђеном у уговору о осигурању.

Ако се путовање прекине у неком упутном месту, осигурање престаје искрцањем робе са последњег превозног средства у том месту.

Одредбе овог члана не односе се на одредбе члана 746. овог закона у погледу одступања од осигураног путовања.

Члан 777.

Из осигурања су искључене штете, настале услед мане или природних својстава робе, ако није друкчије уговорено.

Одредба става 1. овог члана примењује се и на случај кад је до штете дошло због задоцњења превозног средства насталог због осигураног ризика.

Члан 778.

У случају потпуног губитка робе, из осигурања се накнађује вредност робе у полазном месту и вредност осталих интереса обухваћених истом уговореном вредности, односно истим осигураним износом у смислу члана 775. овог закона.

Ако је осигураник због потпуног губитка робе или из других разлога уштедео извесне трошкове који су били осигурани заједно са вредношћу робе у полазном месту, од накнаде за потпуни губитак одбијају се тако уштећени трошкови.

Члан 779.

Код осигурања робе процент губитка вредности по одредби члана 754. став 3. овог закона утврђује се упоређивањем вредности робе у здравом и оштећеном стању у месту у коме се осигурано путовање завршава.

Ако се оштећена роба пре доласка на одредиште прода у споразуму са осигураваачем ради избегавања веће штете, из осигурања се накнађује разлика између чистог износа добијеног продајом и осигураног износа, или, ако је роба надосигурана – разлика између чистог износа добијеног продајом и уговорене, односно стварне вредности робе.

Члан 780.

Ако се услед наступања осигураног случаја роба искрца са брода пре одредишта, из осигурања се, по одредби члана 755. став 3. овог закона, накнађују, поред трошкова искрцавања, још и трошкови ускладиштења, као и вишак трошкова даљег отпремања робе до одредишта, који падају на терет осигураника.

Члан 781.

Поред случајева из члана 759. став 1. овог закона, осигураник има право да тражи накнаду из осигурања као да је настао потпуни губитак осигуране робе по одредби члана 753. овог закона још и у случајевима:

1) кад је брод у току путовања постао неспособан за пловидбу због остварења осигураног ризика, а роба није могла да се отпреми до одредишта у року од шест месеци после тога, или ако би трошкови отпремања робе, који падају на терет осигураника, били већи од уговорене, односно стварне вредности осигураних интереса на роби;

2) кад је роба, услед оштећења, изгубила четири петине своје вредности а не може да се поправи и доведе у пређашње стање;

3) кад издаци за спасавање и трошкови оправки и отпреме оштећене робе до одредишта, који треба да се изврше и који падају на терет осигураника, прелазе уговорену, односно стварну вредност осигураних интереса на роби.

Члан 782.

Ако се већи број пошиљака које се узастопно отпремају осигурава једним општим уговором о осигурању, уговарач осигурања је дужан да све такве пошиљке накнадно пријави осигуравачу кад се отпреме, са свим подацима потребним за коначно утврђивање обавеза странака, сагласно општем уговору о осигурању.

Ако општим уговором о осигурању није утврђена ширина покрића која се пружа или вредност на коју се поједине пошиљке осигуравају, уговарач осигурања је дужан да свој захтев у том погледу пријави осигуравачу, по могућности пре почетка путовања.

Ако уговарач осигурања не испуни за поједине пошиљке своју дужност из става 2. овог члана пре настанка штете, или ако штете нема – пре свршетка осигураног путовања, сматра се да су те пошиљке осигуране од ризика из члана 748. став 1. овог закона на стварну вредност у смислу члана 739. овог закона увећану за износ возарине која пада на терет осигураника и трошкове осигурања.

Ако уговарач осигурања намерно или из крајње непажње не изврши своју дужност из става 1. овог члана, осигуравач има право да раскине општи уговор о осигурању и да одбије исплату накнаде за штете настале код непријављених пошиљака.

Осигуравач има право на премију осигурања и за непријављене пошиљке, ако су биле макар и кратко време изложене ризицима према општем уговору о осигурању, па и у случају раскида уговора у смислу става 4. овог члана.

Осигуравач је обавезан да на тражење уговарача осигурања, преда полису, у смислу члана 735. овог закона, за сваку пријављену пошиљку.

4. Осигурање возарине

Члан 783.

Осигурањем возарине покрива се бруто износ возарине, ако није друкчије уговорено.

Члан 784.

У случају потпуног губитка возарине услед потпуног губитка робе за коју је возарина плаћена или треба да се плати, штета се накнађује по одредби члана 753. став 2. овог закона, с тим да на осигуравача возарине не прелазе права која осигураник има на робу.

Члан 785.

Ако је осигурана возарина која је плаћена или треба да се плати за одређену робу, накнада за штету услед осигураних ризика, ако не може да се утврди на други начин, утврђује се у истој сразмери као и накнада за штету на роби на коју се возарина односи.

Члан 786.

Ако овим законом није друкчије одређено, на осигурање возарине за превоз одређене робе, сходно се примењују одредбе

које се односе на осигурање робе, а на осигурање друге возарине – одредбе које се односе на осигурање брода.

5. Осигурање од одговорности

Члан 787.

Код осигурања од одговорности за штете причињене трећим лицима, из осигурања се накнађују износи које је осигураник обавезан да плати овим лицима у вези са својом одговорношћу покривеном осигурањем, као и трошкови потребни за утврђивање висине његове обавезе.

Из осигурања се накнађују и трошкови мера предузетих на тражење осигуравача и његових представника или у споразуму с њим, ради заштите од неоправданих или претераних захтева трећих лица, као и трошкови разумних мера које је осигураник предузео у истом циљу без сагласности осигуравача или његових представника ако таква сагласност није могла благовремено да се добије.

Ако је у уговору о осигурању предвиђен износ на који је одговорност осигурана, накнада из става 1. овог члана даје се само до осигураног износа.

Члан 788.

Ако је одговорност бродара покривена истим уговором којим је осигуран брод, накнада из осигурања одговорности, у смислу члана 787. овог закона, даје се независно од висине накнаде осталих штета покривених осигурањем брода.

Ако у уговору није предвиђен посебан износ за осигурање одговорности бродара, сматра се да је његова одговорност осигурана на исти износ на који је осигуран и брод.

Члан 789.

У случају судара између два брода истог осигураника, примењују се одредбе о осигурању одговорности бродара као да бродови припадају разним лицима.

Одредбе става 1. овог члана сходно се примењују и у случају кад осигурани брод нанесе штету другим средствима, односно имовини истог осигураника.

6. Разна осигурања

Члан 790.

У случају потпуног губитка очекиване добити услед потпуног губитка робе, штета се накнађује по одредби члана 753. став 2. овог закона, с тим да на осигуравача очекиване добити не прелазе права која осигураник има на роби.

На осигурање очекиване добити у вези са превозом робе, сходно се примењују одредбе које се односе на осигурање робе.

Члан 791.

Трошкови осигурања могу да се осигурају једном уговореном вредности, а ако вредност није уговорена – једним осигураним износом заједно са предметом за чије су осигурање плаћени или треба да се плате, при чему није потребно да се у уговору о осигурању изричито наведу ти трошкови.

СЕДМИ ДЕО

ПЛОВИДБЕНЕ НЕЗГОДЕ

Глава 1

СУДАР БРОДОВА

Члан 792.

Одредбе ове главе закона односе се на сваки пловни објект без обзира на његову намену, укључујући и чамац, као и хидроавион на води.

Испитивање удеса бродова прописује Савезно министарство за саобраћај.

Члан 793.

Одредбе ове главе закона односе се на одговорност за штету:

1) коју су брод, лица на броду или ствари на броду претрпели због судара бродова;

2) коју један брод проузрокује другом броду због вршења маневра или пропуштања да изврши маневар, или због

непридржавања прописа о безбедности пловидбе, иако до судара између бродова није дошло;

3) коју проузрокује усидрени брод или се нанесе усидреном броду;

4) коју проузрокују један другом бродови који плове у саставу истог тегла, односно у истом потискиваном саставу.

За одговорност за штету која приликом судара бродова буде проузрокована радиоактивним својствима или истовремено радио-активним и токсичким својствима, или експлозивним или другим опасним својствима нуклеарног горива, или радиоактивним својствима производа или отпадака, примењују се одредбе чл. 889. до 905. овог закона.

Члан 794.

За штете настале у случајевима наведеним у члану 793. овог закона одговара брод чијом је кривицом штета проузрокована.

Под одговорношћу брода подразумева се одговорност власника брода и бродара.

Члан 795.

Одговорност брода према одредбама ове главе закона постоји и кад је штета проузрокована радњом или пропуштањем радње од стране пилота, без обзира на то да ли је пилотажа била обавезна.

Члан 796.

Ако је штета проузрокована кривицом два или више бродова, сваки брод одговара сразмерно својој кривици.

Ако обим кривице не може да се утврди, одговорност бродова за штету дели се на једнаке делове.

Члан 797.

Код штете проузроковане сударом бродова надокнађује се и изгубљена добит, без обзира на степен кривице.

Члан 798.

Ако је сударом бродова проузрокована смрт или телесна повреда неког лица, за настану штету одговарају солидарно бродови чијом је кривицом дошло до судара.

Члан 799.

Ако је до судара бродова дошло на унутрашњим водама или између бродова унутрашње пловидбе, за накнаду штете проузроковане броду који није крив за судар, као и стварима на њему, одговарају солидарно бродови чијом је кривицом дошло до судара.

Члан 800.

Брод који је у случајевима из чл. 798. и 799. овог закона платио на име накнаде штете више него што износи накнада сразмерна његовој кривици, има право да захтева од другог брода да му од исплаћеног износа намири онолико колико би на тај брод отпало на име накнаде штете одређене сразмерно његовој кривици.

Брод који, из разлога који не зависе од њега, не може да наплати од другог брода или других бродова износ на који има право према ставу 1. овог члана, може наплату тог износа да захтева од осталих бродова чијом је кривицом настала штета сразмерно кривици сваког од тих бродова.

Члан 801.

Ако је штета проузрокована случајем или вишом силом, или ако не може да се утврди узрок због кога је настао судар бродова, штету сноси оштећени.

Члан 802.

Заповедник брода дужан је да броду с којим се сударио брод којим он заповеда, ако је могуће, саопшти име и луку, односно пристаниште уписа брода којим заповеда, име последње луке, односно пристаништа из кога је испловио и име луке, односно пристаништа у које плови.

Власник брода и бродар не одговарају за неизвршење обавезе из става 1. овог члана.

Заповедник брода одговара за неизвршење обавеза из става 1. овог члана.

Члан 803.

Потраживање накнаде штете проузроковане сударом бродова, застарела за две године од дана судара.

Регресни захтев (члан 800) застарела за једну годину.

Застарелост из става 1. овог члана почиње да тече:

1) од дана правоснажности судске пресуде којом се утврђује износ солидарне одговорности;

2) од дана плаћања ако није покренут судски поступак;

3) од дана кад је поверилац сазнао за платежну неспособност свог дужника, с тим да рок застарелости не може да буде дужи од две године од дана плаћања, односно од дана правоснажности судске пресуде – код захтева за расподелу дела платежно неспособног дужника (члан 800. став 2).

Члан 804.

Одредбе ове главе закона не односе се на одредбе овог закона о ограничењу одговорности бродара, као ни на права и обавезе које произлазе из уговора о искоришћавању брода или неког другог уговора.

Члан 805.

Одредбе ове главе закона, осим одредбе члана 802. став 1. овог закона, примењују се и на ратне бродове.

Г л а в а 2

НАКНАДА ТРОШКОВА ТРАГАЊА И СПАСАВАЊА И НАГРАДА

1. Заједничке одредбе

Члан 806.

Одредбе ове главе закона примењују се на спасавање лица, бродова и ствари с тих бродова на мору и унутрашњим водама.

Члан 807.

Одредбе ове главе закона примењују се на сваки пловни објект, без обзира на његову намену укључујући и чамац, као и хидроавион на води.

Одредбе ове главе закона примењују се и на ратне бродове.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, одредбе чл. 817. до 820. и члана 821. став 2. овог закона не примењују се на ратне бродове.

2. Накнада трошкова и награда

Члан 808.

Трошкове настале у вези са трагањем и спасавањем угрожених лица на мору сноси јединица локалне самоуправе на чијем подручју се догодила незгода.

Трошкови настали у вези са трагањем и спасавањем угрожених ствари на мору, односно унутрашњим пловним путевима надокнађују се из вредности спасених ствари.

Ако трошкови трагања и спасавања угрожених ствари на мору, односно унутрашњим пловним путевима износе више од њихове вредности, разлика се надокнађује из савезног буџета.

За спасавање лица спасиоцу не припада награда.

Изузетно од одредбе става 4. овог члана, ако је у спасавању учествовало више спасилаца од којих су неки спасили лица а неки брод или ствари с брода, спасиоцу који је спасао само лица припада правични део награде за спасавање признате спасиоцу брода и ствари с брода.

Члан 809.

За свако спасавање брода или ствари с брода које је дало користан резултат, спасиоцу припада правична награда.

Висина награде не може да износи више од вредности спасеног брода, односно спасених ствари.

Члан 810.

Суд може, на захтев странке, да поништи или измени уговор о спасавању брода или ствари с брода, у следећим случајевима:

1) ако је уговор закључен у моменту и под утицајем опасности и ако утврди да уговорне одредбе нису правичне;

2) ако утврди да је странка на закључење уговора била наведена преваром или намерним прикривањем чињеница;

3) ако утврди да је уговорена награда према учињеној услузи претерано висока или претерано ниска.

Члан 811.

Ако странке нису закључиле уговор о спасавању брода или ствари с брода, или ако су такав уговор закључиле али нису уго-

вориле висину награде за спасавање, о висини награде, у случају спора, одлучује суд.

Суд утврђује висину награде за спасавање, узимајући у обзир првенствено постигнути успех, залагање и заслуге оних који су извршили спасавање, опасност у којој су се налазили спасавани брод, лица и ствари с брода, спасиоци и њихов брод, употребљено време, трошкове, претрпљену штету, ризик одговорности и друге ризике спасиоца, вредност средстава изложених ризику и специјалну опремљеност брода који је спасавао, вредност спасеног брода, ствари с брода и износ возарине и превознине.

Одредба става 2. овог члана примењује се и кад суд на основу члана 810. овог закона мења висину уговорене награде.

Члан 812.

Ако има више спасилаца, а спасиоци се нису споразумели о сразмери у којој између њих треба да се подели награда за спасавање брода или ствари с брода, о тој сразмери одлучује суд примењујући одредбе члана 811. овог закона.

Члан 813.

Суд може да смањи награду или одреди да спасиоцу не припада награда за спасавање брода или ствари с брода ако су спасиоци својом кривицом изазвали потребу спасавања или ако су приликом спасавања извршили крађу, утају или преварну радњу.

Члан 814.

Спасилац који се упустио у спасавање брода или ствари с брода против изричите и разумне забране од стране заповедника брода, власника брода или бродара спасаваног брода, нема право на награду.

Члан 815.

Ако се спасавање брода и ствари с брода врши на основу уговора о спасавању који је закључио заповедник брода у опасности, награду за спасавање дужан је да плати бродар спасеног брода, ако уговором није друкчије предвиђено.

Ако је закључен уговор о спасавању, власник спасених ствари или лице које има право да располаже тим стварима одговара солидарно с лицем обавезним на плаћање награде за спасавање брода само за део награде која се односи на те ствари.

Ако није закључен уговор о спасавању, награду за спасен брод дужан је да плати бродар спасеног брода, а награду за спасене ствари – власник или лице које има право да располаже тим стварима.

Члан 816.

Ако има више спасилаца сваки од њих може да остварује захтев на награду и самостално.

Члан 817.

Износ награде за спасавање који преостане по одбитку износа штете нанесене броду спасиоцу приликом спасавања и трошкова проузрокованих спасавањем представља чисту награду.

Одређени део чисте награде припада посади брода спасиоца.

Члан 818.

Спасилац не може да се одрекне дела награде који сачињава удео чланова посаде у тој награди, без пристанка чланова посаде брода спасиоца.

Члан 819.

Сваки члан посаде брода спасиоца, после истека рока од једне године од дана кад је спасавање завршено, може тужбом према бродару спасеног брода да остварује награду за спасавање у делу који представља његов удео у тој награди, ако бродар спасиоца није поднео у том року тужбу за исплату награде за спасавање.

Члан 820.

Одредбе ове главе закона које се односе на награду за спасавање примењују се и у случају спасавања између бродова истог власника брода или бродара.

Члан 821.

Потраживања за исплату награде за спасавање застаревају по истеку две године од дана кад је спасавање завршено.

Потраживање чланова посаде наведена у члану 819. овог закона застаревају по истеку једне године.

Г л а в а 3

ВАЂЕЊЕ ПОТОНУЛИХ СТВАРИ

Члан 822.

Одредбе ове главе закона примењују се на вађење бродова, чамаца, других пловних објеката, ваздухоплова, њихових делова и терета и других ствари (у даљем тексту: потонуле ствари) потонулих у обалном мору и унутрашњим водама Савезне Републике Југославије.

Члан 823.

На вађење потонулих ствари за време спасавања или док је трајала опасност у којој се брод налазио непосредно пре започетог спасавања, примењују се одредбе овог закона које се односе на спасавање.

Члан 824.

Потонулу ствар може да вади домаће или страно лице које има право да располаже том ствари (у даљем тексту: овлашћено лице).

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа може предузети мере за вађење потонуле ствари која лежи на таквом месту када представља сметњу за пловидбу или представља опасност од загађивања.

Члан 825.

Ако лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа није познато лице овлашћено за вађење потонуле ствари или кад му је то лице познато али оно не намерава да вади потонулу ствар, или кад без оправданог разлога прекине или напусти започето вађење, вађење потонуле ствари може да предузме регистровано и овлашћено предузеће или друго правно лице.

Сматра се да познато овлашћено лице не намерава да предузме вађење потонуле ствари, односно да је прекинуло или напустило то вађење, ако у року одређеном у закону не поднесе изјаву да намерава да вади потонулу ствар, или ако у року који одреди лучка капетанија, односно капетанија пристаништа не започне вађење, односно ако не настави радове на вађењу потонуле ствари, које је прекинуло или напустило без оправданог разлога.

Сматра се да непознато овлашћено лице не намерава да вади потонулу ствар, ако у одређеном року не поднесе захтев за вађење и доказе о свом праву на вађење потонуле ствари.

Члан 826.

Ако су за вађење потонуле ствари потребна нарочита научичка и техничка средства и нарочита стручност, домаће или страно овлашћено лице које не располаже тим средствима, односно стручношћу може своју потонулу ствар да вади из обалног мора и унутрашњих вода Савезне Републике Југославије само посредством овлашћеног југословенског предузећа или другог правног лица.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, страном овлашћеном лицу може се дозволити да вади потонулу ствар само ако оно испуњава услове из става 1. овог члана, или ако то врши посредством другог страног лица које испуњава те услове.

Дозволу да страно овлашћено лице може да вади потонулу ствар у обалном мору и унутрашњим водама Савезне Републике Југославије, издаје савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 827.

Предузеће или друго правно лице које је започело вађење потонуле ствари, не сме без оправданог разлога да прекине или напусти те радове, ако би њихово прекидање или напуштање могло да проузрокује штету овлашћеном лицу.

Члан 828.

Власник потонуле ствари који не извади потонулу ствар у року од десет година од дана кад је потонула губи то право.

Потонула ствар на којој постоји право својине а која није извађена у року од десет година од дана кад је потонула, постаје имовина Савезне Републике Југославије.

Ако не може да се утврди кад је ствар потонула, претпоставља се да су брод, други пловни објект, ваздухоплов или њихови делови, терет и друге ствари које су се на њима налазиле потонули наредног дана од дана када је примљена последња вест о броду, пловном објекту или ваздухоплову, а остали предмети – оног дана кад је утврђена позиција на мору или унутрашњим водама где је предмет потонуо.

Члан 829.

Извођач радова који вади потонулу ствар на основу решења лучке капетаније, односно капетаније пристаништа, одговара за штету коју проузрокује својим радом, ако не докаже да се штета није могла избећи употребом дужне пажње.

Ако овлашћено лице и извођач радова друкчије не уговоре, одредба става 1. овог члана примењује се и на вађење потонуле ствари које се обавља на основу уговора закљученог између овлашћеног лица и извођача радова.

За штету проузроковану вађењем потонуле ствари осим случајева из ст. 1. и 2. овог члана, извођач радова одговара ако не докаже да је штету скривило овлашћено лице или лице за које он одговара.

Члан 830.

Извођач радова има право на накнаду за извршено вађење потонуле ствари.

Извођач радова нема право на накнаду за вађење потонуле ствари, ако је вађењу приступио против изричите забране овлашћеног лица.

Ако странке друкчије не уговоре, накнада за вађење потонуле ствари не може да прекорачи износ вредности извађене ствари.

Ограничење из става 3. овог члана не односи се на накнаду за вађење, односно уклањање или уништење потонуле ствари које је извршено по решењу лучке капетаније, односно капетаније пристаништа.

Члан 831.

Извођач радова, ако није друкчије уговорено, има право залог на извађеној потонулој ствари за обезбеђење накнаде за вађење и чување ствари и може да задржи извађену ствар док му власник ствари не плати ту накнаду.

Члан 832.

Потраживање накнаде за вађење, уклањање или уништење потонуле ствари застарева за три године од дана кад је извршено вађење, уклањање или уништење потонуле ствари.

Члан 833.

Решење лучке капетаније, односно капетаније пристаништа којим се наређује вађење, уклањање или уништење потонуле ствари која је у својини страног лица, доставља се савезном министарству надлежном за иностране послове.

Члан 834.

Ствари потонуле у обалном мору и унутрашњим водама Савезне Републике Југославије које су од интереса за војску, могу се вадити само уз сагласност савезног министарства надлежног за послове одбране.

Одредбе става 1. овог члана односи се и на ствари потонуле у обалном мору, односно унутрашњим водама Савезне Републике Југославије које су од значаја за одбрану.

Г л а в а 4

ЗАЈЕДНИЧКЕ ХАВАРИЈЕ

1. Заједничке одредбе

Члан 835.

Одредбе ове главе закона односе се на накнаду штете коју из заједничке хаварије претрпе учесници пловидбе.

Одредбе ове главе закона односе се на поморску пловидбу, ако између странака није друкчије уговорено а на унутрашњу пловидбу и поморске чамце – ако је то између странака изричито уговорено.

На одређивање поморске, односно унутрашње пловидбе, у смислу става 2. овог члана, односе се одредбе члана 479. овог закона.

Члан 836.

Поједини изрази употребљени у овој глави закона имају следеће значење:

1) заједничка хаварија је сваки намеран и оправдан ванредан трошак и свака намерна и оправдана штета, учињена, односно проузрокована од заповедника брода или другог лица које га замењује, ради спасавања имовинских вредности учесника у истом поморском подухвату од стварне опасности која им заједнички прети;

2) учесник пловидбеног подухвата је власник брода, бродар и лице које је овлашћено да располаже теретом укрцаним на броду;

3) пловидбени подухват је путовање брода од момента укрцавања до момента искрцавања терета сваког појединог учесника подухвата;

4) дужничка маса је имовина према чијој вредности се на основу одредаба овог закона доприноси накнади штете или трошкова који су проузроковани заједничком хаваријом;

5) поверилачка маса је штета или трошак који су проузроковани заједничком хаваријом која се на основу одредаба овог закона наклађују из дужничке масе;

6) лука завршетка заједничког подухвата је лука у којој је искрцај последњи део терета који се налазио на броду у моменту чина заједничке хаварије.

Члан 837.

Штету и трошак који представљају заједничку хаварију носе, на основу одредаба овог закона, сви учесници пловидбе сразмерно вредности имовине која улази у дужничку масу.

Члан 838.

Ако одредбама овог закона или уговором странака није друкчије одређено, као заједничка хаварија признају се жртве, штете и трошкови који су непосредна или неминовна последица заједничке хаварије, осим таквих жртава, штета и трошкова који се по међународним поморским обичајима не сматрају заједничком хаваријом.

Као заједничка хаварија признају се и жртве, штете и трошкови који не испуњавају услове из става 1. овог члана, ако се по међународним поморским обичајима сматрају заједничком хаваријом.

Члан 839.

Сваки трошак који по својој природи није трошак заједничке хаварије, али је учињен уместо неког другог трошка који би, да је био учињен, био признат као заједничка хаварија, сматраће се заједничком хаваријом и тако ће бити признат, без обзира на евентуалне уштеде, али само до износа уштеђеног трошка заједничке хаварије.

2. Допринос у заједничку хаварију

Члан 840.

Дужност доприноса у заједничку хаварију постоји и у случају кад је штета или трошак проузрокован кривицом једног од учесника пловидбеног подухвата.

Одредбом става 1. овог члана не дира се у права учесника пловидбеног подухвата који је допринео у заједничку хаварију према лицима која су својом кривицом проузроковала штету или трошак.

Члан 841.

Ако овим законом није друкчије одређено:

1) дужничку масу заједничке хаварије сачињава спашена имовина, вредност жртвоване имовине и умањена вредност оштећене имовине;

2) поверилачку масу заједничке хаварије сачињава жртвована вредност и умањена вредност оштећене имовине, као и трошкови који се сматрају заједничком хаваријом, укључујући и трошкове ликвидације заједничке хаварије.

Члан 842.

Изузетно од одредбе члана 841. овог закона не улазе:

1) у дужничку масу – предмети за личну употребу посаде и пртљаг путника за који није издата пртљажница или теретница;

2) у поверилачку масу – губитак или штета на избаченом терету који није био смештен у брод у складу са признатим обичајима, терет укрцај без знања бродара, као и терет који је намерно погрешно назначен.

Ако је спасен терет који је укрцај без знања бродара или намерно погрешно описан, овај терет улази у дужничку масу.

Члан 843.

Вредност имовине која улази у поверилачку и дужничку масу, осим трошкова, одређује се према вредности те имовине у време и у луци где се завршава заједнички подухват, ако овим законом није друкчије одређено.

Трошкови се утврђују према висини у којој су стварно учињени.

Члан 844.

Трошкови поправке брода, који улазе у поверилачку масу, нису подложни одбицима по начелу „ново за старо“ кад се стари материјал или делови замењују новим, осим ако је брод старији од 15 година и у том случају се одбија једна трећина. Одбици се одређују према старости брода, рачунајући од 31. децембра оне године у којој је градња брода завршена па до дана заједничке хаварије, осим за изолацију, чамце за спасавање и сличне чамце, уређује и опрему везе и навигације, машина и котлова, за које се одбици одређују према старости појединих делова на које се одбици односе.

Одбици се рачунају само од цене новог материјала или делова пошто су обрађени и припремљени за уграђивање у брод, односно постављање на брод.

Никакав одбитак не врши се за намирнице, залихе, сидра и сидрене ланце.

Таксе и трошкови дока и навоза, као и трошкови помицања брода, признају се у целини.

Трошкови чишћења, бојења и премаза дна брода не признају се у заједничку хаварију, осим ако је дно било бојено или премазано у току једне године пре заједничке хаварије и у том случају се признаје половина тих трошкова.

Никакви одбици по начелу „ново за старо“ не врше се код привремених поправки.

Члан 845.

Ако се ради о потпуном губитку брода, износ који улази у поверилачку масу одређује се према процењеној вредности брода у неоштећеном стању, уз одбитак процењене висине трошкова поправке штете која не улази у заједничку хаварију, као и евентуалног износа добијеног од продаје олупине.

Члан 846.

Вредност оштећеног терета, која улази у заједничку хаварију, одређује се на основу вредности терета у време искрцавања утврђене на основу трговачке фактуре испостављене примаоцу или, ако такве фактуре нема, на основу вредности коју је терет имао у моменту укрцавања. У вредност терета у време укрцавања укључују се трошкови осигурања и возарина, осим ако ризик за губитак возарине не снесе лица која имају интерес на терету.

Ако је тако оштећени терет био продат, штета се одређује према разлици између нето износа добијеног од продаје и нето вредности терета у неоштећеном стању последњег дана искрцавања у луци одредишта или на дан завршетка подухвата, ако се подухват завршио у некој другој луци.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, штета или губитак проузроковани терету чија је вредност нетачно пријављена приликом укрцавања с нижом вредношћу од вредности из става 1. овог члана, одређују се према тако пријављеној вредности.

Члан 847.

Ако су жртвоване ствари накнадно спасене, њихова вредност се одређује на основу тржишне цене на дан спасавања у месту у коме су спасене, а од те вредности одбијају се нужни и корисни трошкови спасавања.

Одредба члана 846. став 2. овог закона сходно се примењује и на терет из става 1. овог члана.

Члан 848.

У поверилачку масу признаје се провизија од 2% на издатке заједничке хаварије, осим оних за зараде и издржавање посаде, као и погонског горива, мазива и залиха, који нису надокнађени у току путовања. Ако износи потребни за те издатке нису прибављени ни од једног учесника у пловидбеном подухвату већ су прибављени продајом терета, трошак проузрокован прибављањем потребних износа или губитак претрпљен од стране лица које је овлашћено да располаже теретом продатим у том циљу, улази у поверилачку масу.

Члан 849.

У износе који улазе у поверилачку масу признају се годишње прописане камате до дана ликвидације заједничке хаварије.

Од дана ликвидације заједничке хаварије поверилац има право да рачуна прописане камате.

Члан 850.

Вредност која улазу у дужничку масу је:

1) за брод – нето вредност по завршетку пловидбеног подухвата, с тим што се при одређивању ове вредности не узима у обзир повољнији или неповољнији утицај уговора о закупу или бродарског уговора на време које важи у погледу тог брода;

2) за терет – вредност према одредби члана 846. став 1. овог закона, с тим да се од тако утврђене вредности одбија сваки губитак или штета настали на терету пре или после искрцавања;

3) за возарину и превозину – висина возарине или превознине, с тим да се од тог износа одбијају сви трошкови, укључујући и зараду посаде, који не би били поднесени за возарину, односно превозину да су брод и терет били потпуно изгубљени у трнутку заједничке хаварије, а нису били признати као заједничка хаварија;

4) за поверилачку масу – износ утврђен према одредбама чл. 844. до 847. овог закона.

Од вредности из става 1. овог члана одбијају се додатни издаци који су настали у вези са вредностима које улазе у дужничку масу после заједничке хаварије, осим оних издатака који су признати као заједничка хаварија.

Кад се терет прода пре него што буде допремљено до одредишта, терет доприноси у заједничку хаварију са стварним нето износом добијеним од његове продаје. Овом износу се додаје износ признат као заједничка хаварија.

Члан 851.

Износ који се признаје као заједничка хаварија за штету или губитак брода, или његових делова проузрокованих заједничком хаваријом, је:

1) кад се ради о поправци или замени делова – стварни разумни трошак поправке или замене, односно губитак уз одбитак према одредби члана 845. овог закона;

2) кад се не ради о поправци или замени делова – разумно смањење вредности које произлази из такве штете или губитка, али које не прелази процењене трошкове поправке.

Кад брод потпуно пропадне, или кад трошкови поправке прелазе вредност брода после његове поправке, износ који се признаје као заједничка хаварија је разлика између процењене вредности брода у неоштећеном стању, одбивши од те вредности трошкове поправки који се не признају у заједничку хаварију, и процењене вредности брода у оштећеном стању. Ова вредност може да се одреди према нето износу добијеном од продаје, ако је брод продат.

Члан 852.

Бродар има право да задржи терет који на основу члана 841. овог закона улази у дужничку масу док не добије јемство да ће му дужник исплатити свој део доприноса који га терети у заједничкој хаварији.

Бродар је дужан да задржи терет или прибави одговарајуће јемство и за потраживање других учесника у пловидбеном подухвату и, у заштити тих интереса, дужан је поступити с дужном пажњом.

Ако бродар не поступи по одредби става 2. овог члана, дужан је да исплати део доприноса за који поверилац из заједничке хаварије докаже да га није могао наплатити од лица које је овлашћено да располаже теретом.

Одредбама ст. 1, 2. и 3. овог члана не дира се у право бродара и осталих учесника у пловидбеном подухвату да се за исплаћени износ намире од лица које је овлашћено да располаже теретом коме је терет предат без добијања јемства.

Члан 853.

Поверилац из заједничке хаварије који не добије јемство да ће његово потраживање бити намирено има право да заустави брод и терет да би наплатио своје потраживање.

3. Поступак ликвидације заједничке хаварије

Члан 854.

Поступак ликвидације заједничке хаварије спроводи ликвидатор заједничких хаварија (у даљем тексту: ликвидатор), на основу одредаба овог закона.

Члан 855.

Ликвидатор је лице оспособљено и овлашћено за спровођење ликвидације заједничких хаварија.

Члан 856.

Бродар је овлашћен да у циљу ликвидације заједничке хаварије, до истека рока застарелости из члана 871. овог закона, именује ликвидатора. О именовању ликвидатора бродар је дужан да у том року обавести суд из члана 866. став 2. овог закона.

Ако бродар не поступи по одредби става 1. овог члана у року од 30 дана од дана доласка брода у луку завршетка заједничког

подухвата, сваки учесник пловидбеног подухвата у коме је дошло до заједничке хаварије има право да до истека рока застарелости затражи од суда да именује ликвидатора.

Сваки учесник заједничког подухвата има право да у року од десет дана од дана добијеног обавештења о именовању ликвидатора поднесе суду из члана 866. став 2. овог закона приговор на именовање ликвидатора. О том приговору суд решава по правилима по којима се решавају приговори против именовања судских вештака.

Члан 857.

За ликвидацију заједничке хаварије ликвидатор саставља деобну основу.

Члан 858.

Странка у поступку за ликвидацију заједничке хаварије дужна је да, на захтев ликвидатора, стави на располагање исправе и друге доказе које ликвидатор затражи.

Члан 859.

После добијених података на основу члана 858. овог закона, ликвидатор саставља деобну основу за ликвидацију заједничке хаварије.

Ако странка у року од 60 дана или дужем року који ликвидатор одреди, не стави ликвидатору на располагање тражене податке и документацију, деобна основа саставља се на основу података којима ликвидатор располаже.

Деобну основу ликвидатор саставља у свом пребивалишту.

Члан 860.

Деобна основа састоји се од пописа поверилачке масе и дужничке масе и вредности њихових појединих ставки, њихове укупне вредности, процента доприноса и износа који сваки учесник подухвата сноси на име доприноса заједничке хаварије.

Сваки учесник пловидбеног подухвата у коме је дошло до заједничке хаварије има право да тражи од ликвидатора да образложи онај део деобне основе који се на њега односи.

Члан 861.

Деобна основа се доставља у оноликом броју примерака колико има учесника пловидбеног подухвата.

Ако постоји велики број учесника пловидбеног подухвата, деобна основа се доставља само бродару који је именовао ликвидатора, односно оном учеснику пловидбеног подухвата који је први код суда затражио именовање ликвидатора (члан 856. став 2).

У случају из става 2. уз деобну основу доставља се за сваког другог учесника пловидбеног подухвата извод из деобне основе који се на њега односи.

Извод из деобне основе садржи укупну вредност поверилачке и дужничке масе, процент доприноса, доприносну вредност имовине односног учесника и износ који тај учесник сноси на име доприноса заједничке хаварије.

Члан 862.

Учесник пловидбеног подухвата има право да, у року до 30 дана од дана примљене деобне основе или извода из деобне основе према одредби члана 861. став 2. овог закона, стави приговор на деобну основу.

У деобној основи и у изводу из деобне основе мора да стоји напомена о праву учесника пловидбеног подухвата на стављање приговора у смислу става 1. овог члана.

Члан 863.

О примљеним приговорима одлучује ликвидатор и према одредби члана 860. овог закона саставља коначну деобну основу.

Члан 864.

Коначна деобна основа, односно њен извод доставља се учесницима пловидбеног подухвата према одредби члана 861. овог закона.

Члан 865.

Ако ниједан учесник пловидбеног подухвату року од 30 дана од дана примљене коначне деобне основе, односно њеног извода не поднесе суду приговор из члана 866. овог закона, коначна деобна основа стиче снагу извршне исправе.

Ликвидатор и сваки учесник пловидбеног подухвата могу да затраже од суда потврду извршности коначне деобне основе.

Члан 866.

Учесник пловидбеног подухвата има право да у року од 30 дана од дана примљене коначне деобне основе поднесе суду приговор против коначне деобне основе.

Ванпарнични поступак испитивања приговора против коначне деобне основе спроводи судија појединац стварно надлежног суда.

Ако овим законом није друкчије одређено, у поступку из става 2. овог члана сходно се примењују одредбе Закона о парничном поступку.

Испитивање пријављених приговора против коначне деобне основе врши се на рочишту за испитивање приговора.

Право учествовања на рочишту у својству странке имају сви учесници пловидбеног подухвата.

Изостанак странака с рочишта не спречава суд да одржи рочиште.

На рочишту суд позива присутне странке да се изјасне о приговору.

Сматра се да странке које изостану с рочишта не признају приговор.

Члан 867.

Ако се на рочишту за испитивање приговора постигне споразум о садржају оспорене коначне деобне основе или њеног оспореног дела, споразумом утврђена коначна деобна основа или њен део стиче снагу извршне исправе.

Ако на рочишту за испитивање приговора не буде постигнут споразум свих учесника пловидбеног подухвата, суд решењем упућује подносиоца приговора да у року од 30 дана од дана достављања решења поднесе тужбу за утврђивање оправданости приговора против учесника пловидбеног подухвата на чија се права његови приговори односе.

Ако подносилац приговора у року из става 2. овог члана не поступи према решењу суда, односно ако поднесу тужбу повуче, сматра се да се одрекао свог приговора.

На захтев било ког учесника пловидбеног подухвата суд ће издати потврду о извршности коначне деобне основе у делу који није оспорен поднесеним приговорима и пре правноснажности пресуде донесене у парници покренутој по тужби из става 2. овог члана.

Члан 868.

За суђење у споровима из члана 867. овог закона месно је искључиво надлежан суд из члана 866. став 2. овог закона.

Ако се у парници покренутој према одредби члана 867. став 2. овог закона правноснажно утврди да приговори нису оправдани, оспорена коначна деобна основа или њен оспорени део стичу снагу извршне исправе.

Ако се у парници из члана 867. став 2. овог закона утврди да су приговори у целини или делимично оправдани, парнични суд доставиће своју пресуду после правноснажности суду из члана 866. став 2. овог закона ради састављања нове деобне основе.

У поступку из става 3. овог члана не могу да се износе приговори о постојању потраживања, његовој висини и доприносу у заједничку хаварију.

Ако је ради израде предлога измене коначне деобне основе потребно стручно знање којим суд не располаже, суд може израду предлога измене коначне деобне основе поверити вештаку.

Члан 869.

Страни брод може у поступку ликвидације заједничке хаварије да именује за ликвидатора страног физичко лице, које је по прописима земље свог пребивалишта овлашћено да врши ликвидацију заједничке хаварије.

Члан 870.

У поступку ликвидације заједничке хаварије ревизија није допуштена.

4. Застарелост

Члан 871.

Потраживање за исплату доприноса из заједничке хаварије застарева по истеку једне године од дана кад је брод стигао у луку завршетка заједничког подухвата у току кога је наступио догађај на коме се заснива захтев за допринос из заједничке хаварије.

Рок у коме захтев из става 1. овог члана застарева прекида се од дана кад је бродар именовао ликвидатора, односно од дана кад је неки други учесник пловидбеног подухвата на основу члана 856. овог закона од суда затражио именовање ликвидатора, па до дана кад је коначна деобна основа постала правноснажна.

Г л а в а 5

ВАНУГОВОРНА ОДГОВОРНОСТ БРОДАРА

1. Заједничке одредбе

Члан 872.

Одредбе ове главе закона примењују се на штету коју из вануговорног односа проузрокује брод лицима и стварима ван брода, као и околини.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, одредбе ове главе закона не примењују се на судар бродова и нуклеарне штете.

Члан 873.

Одредбе ове главе закона примењују се на чамце и друге пловне објекте, без обзира на величину, као и на хидроавион на води.

Одредбе ове главе закона примењују се и на ратне бродове, осим одредаба чл. 879. до 888. овог закона.

2. Одговорност за смрт и телесне повреде

Члан 874.

За смрт и телесне повреде купача и других лица у мору, које проузрокује брод, одговара власник брода и бродар, као и лице које у моменту догађаја управља бродом, и то:

1) ако је смрт или телесна повреда проузрокована у подручју које је проглашено за купалиште или у коме је забрањена пловидба – ако не докаже да је оштећеник проузроковао штету својом намером или грубом непажњом;

2) ако је смрт или телесна повреда проузрокована у морском појасу до 150 метара од обале, а тај појас не спада у подручје које је наведено у тач. 1, 3. и 4. овог става – ако не докаже да је смрт или телесна повреда проузрокована вишом силом или кривицом усмрћеног, односно повређеног лица;

3) ако је смрт или телесна повреда проузрокована у лукама, односно пристаништима, на прилазима лука, односно пристаништа, на пловним путевима, на подручју које се искључиво користе за спортску и сличну пловидбу (као што су подручја веслачких и једриличарских регата, скијање и сл.) и на подручју удаљеном више од 150 метара од обале, а не ради се о подручју из тачке 4. овог става – ако се докаже да је брод крив за смрт, односно телесну повреду лица;

4) ако је смрт или телесна повреда проузрокована на подручју у коме су забрањени поједини начини или средства пловидбе (нпр. глисирање, скијање, прекорачење брзине), а смрт односно телесна повреда је наступила за време вршења забрањеног начина или забрањеним средствима пловидбе – ако не докаже да је оштећеник проузроковао штету својом намером или грубом непажњом.

Морски појас одређен у тачки 2. става 1. овог члана може да буде шири или ужи од оног утврђеног у овој тачки.

Власник брода и бродар нису одговорни у смислу става 1. овог члана, ако им је брод противправно одузет.

У случају из става 3. овог члана одговорно је, поред лица које је у часу догађаја управљало бродом, и лице које је противправно одузело брод.

Члан 875.

Одредбе члана 874. став 1. тач. 1, 3. и 4. и ст. 3 и 4 овог закона примењују се и на унутрашњим водама.

3. Одговорност за оштећење ствари и загађивање животне средине

Члан 876.

На штету коју брод проузрокује плутајућим објектима (баластним ознакама, плутама за вез, подводним кабловима, цевоводима и сл.) односи се одредба члана 30. овог закона.

Члан 877.

Одредбе члана 30. овог закона односе се и на штете које брод проузрокује, осим штете из члана 879. овог закона изливањем или избацивањем материја опасних и штетних за животну средину (уља, отпадних текућих горива и њихових мешавина, отпадних вода и других отпадних материја).

Члан 878.

Фонд ограничене одговорности за штете из члана 877. овог закона за бродове, хидроглицере и пловеће направе унутрашње

пловидбе износи двоструки износ из члана 420. ст. 1. и 2. овог закона.

Фонд ограничене одговорности из става 1. овог члана искључиво служи за намирење поверилаца који су претрпели штету из догађаја за који је фонд основан.

4. Одговорност за загађивање од изливања уља које се превози као терет од стране поморског брода

Члан 879.

За штету коју проузрокује поморски брод, који превози уље као расути терет, изливањем или избацивањем тог уља одговара власник брода ако не докаже да је изливање, односно избацивање уља проузроковано:

1) ратом или природном појавом;

2) искључиво радњом или пропуштањем трећег у намери да се проузрокује штета;

3) искључиво радњом или пропуштањем лучке капетаније или предузећа који се брину за безбедност пловидбе у вршењу те функције.

Ако власник брода докаже да је штету у целини или делимично скривило оштећено лице, суд ће га потпуно или делимично ослободити одговорности за накнаду штете коју је претрпело то лице.

Захтев за накнаду штете из става 1. овог члана не може се поднети против чланова посаде брода и других лица која раде у име бродара.

Одредба става 3. овог члана не утиче на право регреса власника брода против лица које је штету скривило.

Члан 880.

Ако је до изливања или избацивања уља дошло из два брода или више бродова, а није могуће утврдити из ког брода је који део штете проузрокован, власници тих бродова за ту штету одговарају солидарно.

Одредба става 1. овог члана не односи се на одредбе члана 879. овог закона.

Члан 881.

Власник брода за штете из члана 879. овог закона може ограничити своју одговорност до износа наведених у ставу 2. овог члана, оснивањем фонда ограничене одговорности за штете проузроковане изливањем или избацивањем уља.

Власник брода из става 1. овог члана може да ограничи своју одговорност на укупни износ од 160 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључивања уговора по случају и тони брода, с тим да укупни износ ни у ком случају не може да пређе 17.000.000 US долара у динарској противвредности по курсу на дан закључивања уговора.

Власник брода не може ограничити своју одговорност по одредбама ст. 1. и 2. овог члана, ако је догађај који је проузроковао штету настао услед његове личне кривице.

Члан 882.

Из фонда ограничене одговорности власник брода може надокнадити трошкове које је добровољно поднео у циљу разумног избегавања или умањења загађења.

Члан 883.

За утврђивање тонаже брода у смислу члана 881. овог закона примењују се одредбе члана 419. овог закона.

Ако се ради о броду коме се не може утврдити тонажа у смислу одредбе става 1. овог члана, његова тонажа, за примену одредаба чл. 879. до 888. овог закона, износи 40% носивости бродског простора намењеног за превоз уља као терета.

У смислу става 2. овог члана једна тона носивости износи 1.016 килограма.

Члан 884.

Фонд ограничене одговорности може основати и осигуравач или друго лице које је издало финансијско јемство у смислу члана 96. овог закона.

Оснивање фонда у смислу става 1. овог члана има исто правно дејство као и оснивање фонда од стране власника брода.

Фонд из става 1. овог члана може бити основан и кад је штета проузрокована личном кривицом власника брода, а да се тиме не дира у права оштећеника према власницима.

Члан 885.

Брод који као терет превози више од 2.000 тона уља мора имати осигурање или друго финансијско јемство, као што је бан-

карска гаранција или потврда издата од једног од међународних фондова за накнаду штете, до износа границе одговорности предвиђене чланом 881. овог закона за покриће одговорности за штету од загађења уљем.

Осигурање или друго финансијско јемство из става 1. овог члана мора бити безусловно и неопозиво.

Ваљаност осигурања или другог финансијског јемства не може престати пре истека рока од три месеца, рачунајући од дана кад је лучкој капетанији јављено да ће осигурање или друго финансијско јемство изгубити ваљаност, уколико се, истовремено, једно осигурање или финансијско јемство не замени другим.

Члан 886.

Тужба за накнаду штете проузроковане загађењем може се поднети непосредно против осигураваача или другог лица које је пружио финансијско јемство.

Осигураваач или јемац може истаћи против тужитеља све приговоре које би могао истаћи власник брода, осим приговора стечаја или ликвидације.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, осигураваач или јемац може истаћи приговор да је штета која је настала услед загађивања проузрокована намерном радњом власника брода.

Осигураваач или јемац има право да захтева од власника брода да се придружи поступку као умешач.

Члан 887.

За расподелу фонда ограничене одговорности који је основан у Савезној Републици Југославији искључиво су надлежни југословенски судови.

Члан 888.

Право на накнаду штете према одредбама чл. 879. до 887. овог закона застарева у року од три године од дана кад је штета настала.

Право на накнаду штете из става 1. овог члана гаси се ако се тужба не поднесе у року од шест година од дана настанка догађаја који је проузроковао штету.

Ако се догађај понављао, рок од шест година почиње тећи од дана кад је догађај започео.

Г л а в а 6

ОДГОВОРНОСТ КОРИСНИКА НУКЛЕАРНОГ БРОДА

Члан 889.

Поједини изрази употребљени у овој глави закона имају следеће значење:

1) корисник нуклеарног брода је држава чију заставу брод вије;

2) нуклеарна штета је штета која има за последицу губитак живота или сваку телесну повреду човека или губитак или оштећење ствари који настају из радиоактивних својстава са отровним, експлозивним или другим смртоносним својствима нуклеарног горива или радиоактивних производа и отпадака;

3) нуклеарна незгода је сваки догађај или низ догађаја који имају исто порекло које је проузроковало нуклеарну штету.

Члан 890.

Корисник нуклеарног брода искључиво одговара за нуклеарну штету.

Члан 891.

Ако су заједно нуклеарну и нуклеарну штету проузроковале нуклеарне незгоде, при чему није могуће разумно одвојити нуклеарну од друге штете, сматра се да је сва штета нуклеарна штета проузрокована једино нуклеарном незгодом.

Члан 892.

Одредбе ове главе закона не примењују се на одговорност корисника нуклеарног брода за нуклеарну штету проузроковану том нуклеарном броду, његовој опреми, гориву или залихама.

Члан 893.

Корисник нуклеарног брода не одговара за нуклеарну штету која је непосредно проузрокована ратом, непријатељствима, грађанским ратом или устанком.

Члан 894.

Ако корисник нуклеарног брода докаже да је оштећени намерно проузроковао нуклеарну штету у целини или делимично, суд може потпуно или делимично да ослободи корисника нуклеарног брода његове одговорности према таквом оштећенику.

Члан 895.

Корисник нуклеарног брода који је на основу одредаба ове главе закона надокнадио нуклеарну штету има право регреса:

1) према лицу које је намерно изазвало нуклеарну незгоду;

2) према лицу које је подигло олупину нуклеарног брода без одобрења корисника нуклеарног брода, а штета је последица таквог подизања;

3) ако је регрес изричито предвиђен писменим уговором са лицем према коме се истиче регресни захтев.

Члан 896.

Корисник нуклеарног брода одговара за накнаду нуклеарне штете проузроковане нуклеарном незгодом највише до износа од 100.000.000 US долара у динарској противувредности по курсу на дан закључења уговора за сваку поједину нуклеарну незгоду.

Одредба става 1. овог члана примењује се и кад је до нуклеарне незгоде дошло услед кривице корисника нуклеарног брода.

Кад држава чију заставу страни нуклеарни брод вије прописује виши степен одговорности корисника нуклеарног брода од границе из става 1. овог члана, корисник нуклеарног брода одговара до те више границе.

Трошкови поступка у парници за накнаду нуклеарне штете и камате исплаћују се у пуном износу, и то поред износа који је корисник нуклеарног брода дужан да плати према одредби става 1. или 3. овог члана.

Члан 897.

Корисник нуклеарног брода мора да одржава на снази осигурање или друго финансијско јемство које покрива његову одговорност за нуклеарну штету до висине износа из члана 857. овог закона.

Члан 898.

Кад су за нуклеарну штету одговорни два или више корисника нуклеарних бродова и кад се штета која се сваком од корисника може да припише не може разумно одвојити тада ће корисници нуклеарних бродова за такву штету одговорати солидарно.

У случају солидарне одговорности корисника нуклеарних бродова из става 1. овог члана, сваки корисник нуклеарног брода има право да тражи допринос од других корисника у сразмери са кривицом свакога од њих. Кад су околности такве да се сразмера кривице не може одредити, укупна одговорност дели се на једнаке делове.

Члан 899.

У случају нуклеарне незгоде кад је нуклеарна штета настала од више нуклеарних бродова истог корисника, такав корисник одговара за сваки брод до границе из члана 896. овог закона.

Члан 900.

Лице које претрпи нуклеарну штету има право да непосредно захтева накнаду штете од осигураваача корисника нуклеарног брода или лица које је пружио финансијско јемство за покриће одговорности корисника нуклеарног брода.

Члан 901.

Право на накнаду штете по одредбама ове главе закона престаје ако се тужба не поднесе у року од десет година, рачунајући од дана нуклеарне незгоде.

Ако је нуклеарна штета проузрокована нуклеарним горивом, радиоактивним производима или отпадцима који су били украдени, изгубљени, бачени са брода или напуштени, рок из става 1. овог члана рачуна се од дана нуклеарне незгоде која је проузроковала нуклеарну штету, али тај рок не може ни у ком случају да буде дужи од 20 година од дана крађе, губитка, бацања са брода или напуштања нуклеарног горива, радиоактивних производа или отпадака.

Члан 902.

Право на накнаду штете по одредбама ове главе закона застарева у року од три године од дана кад је лице које поставља

захтев за накнаду нуклеарне штете сазнало или морало да сазна за ту штету и за лице које је за штету одговорно.

Одредба става 1. овог члана не односи се на рок из члана 901. овог закона.

Члан 903.

Износи осигурања или другог финансијског јемства из члана 896. овог закона могу се употребити само за накнаду нуклеарне штете.

Члан 904.

На поступак у погледу оснивања фонда ограничене одговорности корисника нуклеарног брода у вези са чланом 896. овог закона, као и на његову деобу међу повериоцима, сходно се примењују одредбе чл. 436. до 462. овог закона.

Члан 905.

Одредбе ове главе закона примењују се на нуклеарни брод од тренутка његовог поринућа. У време између поринућа и стицања државне припадности брода сматра се да нуклеарни брод искоришћава власник брода и да вије заставу државе у којој је изграђен.

Власник нуклеарног брода из става 1. овог члана нема право на ограничење одговорности из члана 896. овог закона.

ОСМИ ДЕО

ПОСТУПАК ИЗВРШЕЊА И ОБЕЗБЕЂЕЊА НА БРОДОВИМА

Глава 1

ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

Члан 906.

Одредбама овог дела закона одређују се правила о поступку извршења и обезбеђења на бродовима који се налазе у обалном мору и унутрашњим водама Савезне Републике Југославије.

Одредбе овог дела закона о доношењу решења о извршењу и обезбеђењу примењују се и на бродове који се не налазе на територији Савезне Републике Југославије а уписани су у југословенски уписник бродова.

Одредбе овог дела закона о обезбеђењу оснивањем заложног права примењују се и на бродове који се не налазе на територији Савезне Републике Југославије, а уписани су у југословенски уписник бродова.

Извршење и обезбеђење на пловним објектима поморске и унутрашње пловидбе који се у смислу одредаба члана 6. овог закона не сматрају поморским бродовима, односно бродовима унутрашње пловидбе, спроводи се по Закону о извршном поступку.

На поступак извршења и обезбеђења на бродовима сходно се примењује Закон о извршном поступку, ако овим законом није drukчије одређено.

Члан 907.

Одредбе овог дела закона односе се и на поступак извршења и обезбеђења на уделима на броду, као и на поступак извршења и обезбеђења на броду у градњи.

Члан 908.

Не могу да буду предмет извршења или обезбеђења:

1) страни и југословенски ратни и са њима изједначени бродови, јавни и санитетски бродови;

2) страни бродови који нешкодљиво пролазе територијалним морем или унутрашњим водама Савезне Републике Југославије на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе;

3) страни бродови који се задржавају у унутрашњим морским водама, лукама и пристаништима Савезне Републике Југославије због више силе или због потребе пловидбе, док виша сила или потреба пловидбе траје.

Бродови из тач. 2. и 3. става 1. овог члана могу да буду предмет извршења или обезбеђења ако се поступак спроводи ради извршења или обезбеђења потраживања која су настала за време проласка и задржавања брода на територији Савезне Републике Југославије.

Члан 909.

За одлучивање о предлогу за извршење на бродовима уписаним у уписник бродова и на бродовима у градњи уписаним у

уписник бродова у градњи месно је надлежан суд на чијем се подручју води уписник бродова у који је брод, односно брод у градњи уписан.

За спровођење извршења на бродовима и бродовима у градњи из става 1. овог члана месно је надлежан суд на чијем се подручју налази брод, односно брод у градњи који је предмет извршења у време подношења предлога за извршење.

Члан 910.

За одлучивање о предлогу за извршење и за спровођење извршења на страним бродовима и на домаћим бродовима, односно бродовима у градњи који нису уписани у уписник бродова, односно у уписник бродова у градњи, месно је надлежан суд на чијем се подручју налази брод, односно брод у градњи који је предмет извршења у време подношења предлога за извршење.

Члан 911.

За одлучивање о предлогу за обезбеђење оснивањем или предбележбом заложног права на бродовима, односно бродовима у градњи уписаним у уписник бродова, односно у уписник бродова у градњи месно је надлежан суд на чијем се подручју води уписник бродова, односно уписник бродова у градњи у који је брод, односно брод у градњи уписан.

За спровођење обезбеђења оснивањем или предбележбом заложног права на бродовима из става 1. овог члана, надлежна је лука капетанија, односно капетанија пристаништа која води уписник бродова у који је брод, односно брод у градњи уписан.

Члан 912.

За одлучивање о предлогу за одређивање и за спровођење привремених мера на броду месно је надлежан суд на чијем се подручју налази брод у време подношења предлога за одређивање привремених мера, односно у време спровођења тих мера.

Члан 913.

За извршење, односно за обезбеђење на терету који се налази на броду на коме се спроводи извршење или обезбеђење, месно је надлежан суд који спроводи извршење, односно обезбеђење на броду.

Члан 914.

За одлучивање о предлогу за извршење одлука страних судова на бродовима наведеним у члану 909. став 1. и у члану 910. овог закона месно је надлежан суд на чијем се подручју спроводи извршење на овим бродовима.

Глава 2

ИЗВРШЕЊЕ РАДИ НАМИРЕЊА НОВЧАНИХ ПОТРАЖИВАЊА – ПРОДАЈА БРОДА

1. Ограничење извршења

Члан 915.

Продаја брода може се дозволити само ако дужник нема новчаних средстава или се извршење на новчаним средствима дужника није могло успешно да спроведе.

Сматра се да извршење на новчаним средствима дужника није могло успешно да се спроведе ако потраживање не буде намирено ни у року од 30 дана од дана кад је суд дозволио извршење на новчаним средствима дужника.

Ако се извршење спроводи на броду који је у својини државе и њених органа, као и предузећа и других правних лица која не обављају привредну делатност, у погледу ограничења извршења на бродовима тих правних лица односе се Закон о извршном поступку о ограничењу извршења на њиховим покретним стварима.

Члан 916.

Бродови који представљају основна средства предузећа или других правних лица која обављају привредну делатност могу да буду предмет продаје ако нису неопходни за обављање основне делатности предузећа против којих се спроводи извршење.

Одредба става 1. овог члана не примењује се у случају кад се извршење спроводи продајом ради остваривања потраживања обезбеђеног заложним правом.

Одредба става 1. овог члана не примењује се на извршење продајом брода ни у случају ако се извршење тражи ради намирења потраживања која произлазе из:

1) штете проузроковане сударом бродова на којима се спроводи извршење, или штете проузроковане на било који други начин;

2) смрти или телесне повреде проузроковане бродом на коме се спроводи извршење, или које су настале услед искоришћавања тог брода;

3) спасавања;

4) уговора о искоришћавању брода који је предмет извршења;

5) заједничке хаварије;

6) пилотаже;

7) снабдевања брода који је предмет извршења ради његовог одржавања или искоришћавања;

8) градње, преправке, поправке, опреме или доковања брода који је предмет извршења;

9) права посаде брода на зараду;

10) издатака које учини заповедник, крцатељ, наручилац или агент за рачун брода, односно власника брода и бродара, у вези са бродом.

Члан 917.

Суд који одлучује о предлогу за извршење продајом брода на предлог дужника који је поднет најдоцније у року од осам дана од дана достављања решења о извршењу, може да одреди да се извршење спроведе на другим дужниковим средствима, односно имовини, ако дужник учини вероватним да би се оправдано могло очекивати да се потраживање може намирити у примереном року на неки други начин.

Предлог дужника из става 1. овог члана суд ће доставити повериоцу, који може о њему да се изјасни у року од осам дана.

Ако суд одреди да се извршење не спроведе на броду пошто је донео решење о извршењу на броду, забележба решења о извршењу на броду остаје на снази све до намирења потраживања повериоца због кога је било дозвољено извршење на броду.

Члан 918.

Није допуштена продаја брода који представља искључиви или претежни извор прихода дужника, ако би спровођењем продаје било угрожено издржавање дужника и лица која је дужник по закону дужан да издржава.

Приликом одлучивања да ли постоје околности из става 1. овог члана, узимајући у обзир нарочито године живота дужника, његово здравствено стање и радну способност, као и број и узраст лица која је дужник дужан да издржава, суд ће да оцени да ли је могуће да дужник запослењем или на други начин оствари приходе потребне за издржавање.

Није допуштена продаја брода који на основу уговора о доживотном издржавању по смрти власника прелази у својину даваоца издржавања, ако је право на издржавање уписано у уписник бродова пре права на основу кога поверилац тражи продају брода.

Одредба става 1. овог члана примењује се у поступку продаје страних бродова, под условом узајамности.

Члан 919.

Одредбе члана 918. овог закона не примењују се ако се извршење продајом спроводи ради намирења потраживања обезбеђеног заложним правом.

Одредба члана 918. став 1. овог закона не примењује се на продају бродова ни у случају ако се продаја тражи ради намирења потраживања из члана 916. став 3. овог закона.

2. Предлог за продају

Члан 920.

Предлог за продају брода који је уписан у уписник бродова подноси се лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова у који је брод уписан.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа доставља предлог за продају надлежном суду.

Члан 921.

Предлог за продају брода мора посебно да садржи:

1) име, односно фирму, односно занимање, боравиште, односно седиште и држављанство повериоца;

2) име, односно фирму, односно занимање, боравиште, односно седиште и држављанство дужника;

3) име, односно ознаку брода, врсту брода, луку, односно пристаниште уписа и државну припадност брода;

4) уписник бродова у који је југословенски брод уписан;

5) место где се брод налази;

6) висину потраживања за које се тражи продаја;

7) назначење исправа на основу којих се тражи извршење;

8) попис познатих заложних поверилаца;

9) изјаву да ли је у односу на брод на коме се тражи извршење дозвољено неко средство обезбеђења;

10) по могућности количину и врсту терета на броду и број чланова посаде.

Члан 922.

Уз предлог из члана 921. овог закона прилаже се:

1) исправа на основу које се тражи извршење (извршна исправа), у оригиналу или у овереном препису;

2) исправа којом се доказује постојање уговорених заложних права и терета, као и права прече куповине који су уписани у уписник бродова, и подаци о познатим законским заложним правима на броду који је предмет извршења.

Ако се извршење спроводи на југословенском броду, уз предлог треба да се приложи извод из уписника бродова којим се доказује право својине на предмету извршења, или ако предмет извршења није уписан у уписник бродова - исправа којом се доказује да се брод који је предмет извршења налази у државини једног или више дужника.

Ако је страни брод на коме се тражи извршење у време подношења предлога за продају већ заустављен, уз предлог за извршење треба да се приложи и оверени препис и превод исправе на српском језику, којом се по праву земље државне припадности брода доказује својина и државна припадност брода.

Ако страни брод на коме се тражи извршење у време подношења предлога за продају још није заустављен, поверилац мора да учини вероватним да је брод својина дужника.

Кад страни брод на коме се спроводи извршење продајом буде заустављен, суд ће позвати повериоца да у року од три дана поднесе исправе наведене у ставу 3. овог члана.

Ако поверилац не поступи по одредби става 5. овог члана, суд ће решењем обуставити извршни поступак.

Члан 923.

Ако је брод на коме се тражи извршење продајом уписан у уписник бродова, и као власник није уписан дужник него друго лице, поверилац је дужан да суду поднесе исправе које су подобне за упис права својине дужника у уписник бродова.

Ако поверилац не располаже исправама из става 1. овог члана, право уписа у уписник бродова права својине дужника може да се доказује правноснажном пресудом донесеном у парничном поступку.

Упис права својине дужника у случајевима из ст. 1. и 2. овог члана спроводи се по службеној дужности.

3. Решење о извршењу продајом

Члан 924.

О предлогу за продају брода суд одлучује решењем.

Решење о извршењу продајом брода суд доставља по одредбама Закона о парничном поступку о личном достављању странкама и свим лицима у чију корист, према подацима из списка, постоји неко заложно право, право на намирење, или право прече куповине у погледу брода који је предмет извршења.

Поред достављања решења из става 1. овог члана, суд посебно обавештава лица у чију је корист уписано право прече куповине да у поступку продаје неће моћи да се позивају на своје право прече куповине.

Ако је боравиште дужника непознато, или ако се дужник налази у иностранству, суд ће дужнику поставити за привременог заступника заповедника брода, коме ће доставити решење о извршењу продајом брода.

Ако је заповедник напустио брод, суд ће за привременог заступника дужника поставити друго одговарајуће лице за вршење ове дужности.

Члан 925.

Кад донесе решење о продаји брода који је уписан у уписник бродова, суд ће по службеној дужности одредити да се то решење забележи у уписник бродова.

Кад донесе решење о продаји брода који није уписан у уписник бродова, суд ће по службеној дужности одредити да се изврши попис брода.

Дејство забележбе из става 1. овог члана, односно пописа из става 2. овог члана састоји се у томе да се продаја ради намирења потраживања повериоца може спровести против сваког лица које касније стекне право својине на броду који је предмет продаје (право на намирење) и да поверилац у чију је корист ова

забележба, односно попис учињен има првенство у погледу намирења свог извршног потраживања и споредних потраживања према сваком другом лицу које касније стекне неко заложно право на броду или које издејствује право на намирење.

За првенствени ред права на намирење које припада повериоцу одлучујући је тренутак кад је лучкој капетанији, односно капетанији пристаништа која води уписник бродова поднесен предлог за извршење продајом брода.

Ако предмет извршења није уписан у уписник бродова, ред првенства одређује се према тренутку кад молба за спровођење пописа стигне суду надлежном за спровођење извршења, односно ако је тај суд надлежан за доношење решења о извршењу продајом према моменту кад том суду стигне предлог за продају брода.

Члан 926.

Ако је у неком ранијем поступку извршен попис брода који је предмет продаје, а тај брод није уписан у уписник бродова, у записник о ранијем попису забележиће се решење о извршењу продајом.

Члан 927.

Повериоци који су стекли неко заложно право на броду који је предмет продаје, имају право да се, по реду првенства који им припада, намире из износа добијеног продајом брода, иако нису тражили продају.

Члан 928.

После забележбе решења о извршењу продајом, односно састављања пописа, док се поступак продаје не обустави, не може се спровести посебан поступак продаје у корист других извршних потраживања у погледу истог брода.

Повериоци у чију корист у току поступка продаје из става 1. овог члана до правноснажности решења о досуђивању брода, буде донесено решење о извршењу продајом, приступају покретном поступку и дужни су да га преузму у оном стању у коме се поступак налазио у моменту њиховог приступања.

О приступању нових поверилаца суд ће обавестити сва лица из члана 924. овог закона.

4. Спровођење извршења

Члан 929.

Кад донесе, односно кад прими решење о извршењу продајом брода, извршни суд ће без одлагања:

1) одредити заустављање брода и у том циљу позвати лучку капетанију, односно капетанију пристаништа да броду одузме уписни лист, односно бродско сведочанство, попис посаде и исправе о способности брода за пловидбу, а страном броду - исправе које одговарају овим југословенским исправама.

2) према потреби одредити чување брода;

3) извршити попис брода и његових припадака чија се вредност посебно утврђује према одредби члана 937. овог закона;

4) саставити попис посаде и путника који остају на броду и пописати врсту и количину терета који се налазе на броду.

Члан 930.

Суд може чување брода поверити заповеднику брода коме ће у том циљу одобрити да задржи потребан број чланова посаде, а може наредити да се посада брода, заједно са заповедником, искрца и да се поставе други чувари.

При одлучивању да ли ће брод поверити на чување заповеднику брода или другом лицу, суд ће, водећи рачуна о предлозима повериоца, узети у обзир сигурност брода, трошкове чувања, као и друге значајне околности.

Члан 931.

Суд може, на предлог странака, заповедника брода или чувара брода да нареди да се брод премести у неко друго место, ако нађе да би то било потребно ради сигурности брода или да би то било корисно из других важних разлога, нарочито ради смањења трошкова чувања и одржавања брода.

Место у које се брод премести, у смислу одредбе става 1. овог члана, не мора се налазити на подручју суда који спроводи извршење.

Члан 932.

Ако се лице овлашћено да располаже теретом који се налази на броду на коме се спроводи извршење не пријави суду у року од три дана од дана заустављања брода, суд ће том лицу поставити привременог заступника.

Док се терет налази на броду, бригу о чувању терета води заповедник брода, односно лице које суд постави за чувара брода.

На предлог лица овлашћеног да располаже теретом или његовог привременог заступника, дужника или заповедника брода, а ако постоје оправдани разлози и на предлог чувара брода, суд ће дозволити да се терет искрца и да се смести на чување у јавно складиште или на неко друго погодна места.

Суд ће лицу овлашћеном да располаже теретом, односно његовом привременом заступнику дозволити слободно располагање теретом ако се томе не противи бродар, заповедник брода или други заступник бродара.

Ако се заповедник брода по налогу суда или добровољно искрца, то не утиче на његова овлашћења да заступа бродара, односно предузетника у односу на терет који се на броду налазио у моменту заустављања.

Одредбе ст. 1. до 5. овог члана не утичу на права и дужности странака које произлазе из уговора о превозу ствари.

Члан 933.

Путници и њихов пртљаг морају се искрцати са брода на коме се спроводи извршење.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, суд ће на предлог дужника дозволити путницима да с пртљагом остану на броду, ако се томе не противи поверилац или чувар брода и ако дужник предујми трошкове издржавања путника.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не односе се на права и дужности странака које произлазе из уговора о превозу путника.

Члан 934.

Трошкове спровођења извршења, чувања и одржавања брода претходно сноси поверилац.

Суд може одредити да поверилац предујми потребан износ за подмиривање трошкова спровођења извршења.

Ако поверилац у року који му одреди суд положи предујам, суд ће решењем обуставити извршни поступак.

Члан 935.

Жалба против решења из чл. 929, 930, 931. и 932. овог закона не задржава извршење решења.

Члан 936.

Ако за то постоје нарочито оправдани разлози суд може на предлог заинтересованог лица, пошто саслуша странке и познате повериоце који на броду имају неко заложно право или стварно-правни терет дозволити да брод у току поступка извршења предузме једно или више путовања.

Суд неће дозволити путовање из става 1. овог члана ако није закључен уговор о осигурању брода под условима које суд сматра прикладним, и ако предлагач путовања не да одговарајуће обезбеђење расположиво и преносиво у корист поверилаца за штету која би за њих из тога могла проистећи.

Ради саслушања странака и осталих поверилаца по одредби става 1. овог члана, суд ће заказати рочиште или ће овлашћеним лицима писмено саопштити предлог и услове под којима се тражи дозвола за предузимање путовања, уз позив да се о предлогу изјасне у року од три дана од дана достављања позива.

Ако неко од позваних лица не дође на рочиште односно ако се у року из става 3. овог члана не изјасни о предлогу, сматраће се да пристаје на то да се предложено путовање предузме.

Лице на чији је предлог путовање дозвољено дужно је да, на захтев суда, предујми трошкове путовања. Ако то не учини у року који суд одреди путовање се неће предузети.

5. Попис и утврђивање вредности брода који је предмет извршења

Члан 937.

Кад решење о извршењу продајом брода постане правноснажно, извршни суд ће утврдити вредност брода и његових припадака.

Посебно се пописују и процењују само они припадци који се редовно не налазе на бродовима сличног типа коме припада брод који је предмет извршења, а који су веће вредности, односно делови који су привремено одвојени од брода.

Вредност брода утврђује се у висини његове тржишне цене на дан продаје.

При утврђивању вредности брода треба навести коју вредност има брод који је предмет извршења ако остану на снази заложна права и стварноправни терети, а коју вредност има без ових права и терета, и посебно вредност заложних права и стварноправних терета.

Ако је вредност брода који је предмет извршења била утврђена у неком ранијем извршном или стечајном поступку, а од тада није наступила нека важнија промена, суд може као вредност брода узети вредност утврђену у том ранијем поступку. Пре доношења ове одлуке суд ће о томе саслушати странке.

На предлог једне од странака суд може одредити да се вредност брода који је предмет извршења поново утврђује ако постоји вероватноћа да се вредност брода знатно изменила од дана ранијег утврђивања вредности до дана продаје.

Члан 938.

О рочишту за попис и утврђивање вредности брода суд обавештава странке.

Рочиште за попис и утврђивање вредности брода одржава се, по правилу, на месту где се брод налази.

Ради утврђивања вредности брода суд ће именовати једног или више вештака.

Решење којим утврђује вредност брода суд доноси по слободној оцени, узимајући у обзир налаз и мишљење вештака и остале податке изнесене у току поступка.

Против решења о именовању вештака из става 3. овог члана није допуштена жалба.

Против решења о утврђивању вредности брода који је предмет извршења жалбу може да изјави, осим странака и свако лице које има право да се намири из цене остварене продајом брода.

Члан 939.

Лице које има право да се намири из цене остварене продајом брода, а које по реду првенства долази испред повериоца који је поднео предлог за извршење, може да предложи да се извршење обустави ако утврђена вредност брода ни делимично не покрива износ његовог потраживања.

Предлог из става 1. овог члана може се поднети у року од осам дана од дана достављања закључка о продаји.

При одлучивању о предлогу суд ће, узимајући у обзир све околности, оценити да ли је продаја целисходна с обзиром на вероватну висину износа делимичног намирења повериоца који је поднео предлог за извршење.

6. Услови продаје

Члан 940.

Кад решење о утврђивању вредности брода који је предмет извршења постане правноснажно, суд ће позвати повериоца да у одређеном року предложи услове продаје, ако поверилац није то већ раније учинио.

Ако поверилац у року из става 1. овог члана не поднесе нацрт услова продаје, сматраће се да пристаје да се продаја изврши под условима одређеним овим законом.

Ако услови продаје које предложи поверилац одговарају одредбама овог закона о условима продаје, извршни суд ће их одобрити без претходне расправе.

Ако поверилац предложи услове продаје који одступају од одредаба овог закона, суд ће одредити рочиште за утврђивање услова продаје.

На рочиште из става 4. овог члана суд ће позвати странке и сва она лица у чију корист, према подацима из списка који се налазе код суда, постоје нека založna права или стварноправни терети на броду који је предмет извршења.

Лицима којима се позив вероватно неће моћи доставити суд ће поставити привременог заступника, коме ће доставити позив за рочиште.

Члан 941.

На рочишту за расправљање о предложеним условима продаје сва позвана лица могу да дају предлог за измену предложених услова.

Суд ће на основу резултата расправљања утврдити услове продаје у оквиру одредаба овог закона.

Ако се на рочишту за утврђивање услова продаје предложи обустава или одлагање продаје, расправљању о условима продаје може се приступити тек пошто овај предлог буде одбијен.

Суд ће одлучити да ли ће се са доношењем одлуке о условима продаје сачекати док решење о одбијању предлога из става 3. овог члана не постане правноснажно.

Члан 942.

Услови продаје морају да садрже:

1) фирму, односно име, седиште, односно боравиште и држављанство повериоца;

2) фирму, односно име, седиште, односно боравиште и држављанство дужника;

3) име или ознаку, врсту, луку, односно пристаниште уписа и државну припадност брода, бруто и нето регистарску тонажу, односно истиснину брода, носивост, границе пловидбе, податке важне за утврђивање стања и способности брода, као што су намена, година градње, материјал од кога је брод изграђен, врсту и снагу погонских машинских уређаја и уређаја за посебну намену; за бродове у градњи наводи се и степен изграђености и попис и вредност неуграђеног материјала који ће бити обухваћен продајом;

4) назначење заложних права и стварноправних терета које је купац дужан да преузме без урачунавања у куповну цену;

5) утврђену вредност брода;

6) назначење најниже прихватљиве понуде;

7) одредбе о начину давања и о висини јемства које треба да дају понуђачи;

8) начин исплате куповне цене;

9) назначење времена кад ризици и користи прелазе на купца;

10) време и услови по којима ће се брод предати купцу, посебно ако терет до правноснажности решења о досуђењу не буде искрцан с брода, и уписати његово право својине у уписник бродова;

11) по потреби одредбе о продаји сувласничког дела брода.

Члан 943.

У усменом јавном надметању могу да учествују само лица која претходно положе јемство.

Ако суд, на предлог странака, не одреди друкчије, јемство које понуђачи морају да положе износи десети део утврђене вредности брода који је предмет извршења.

Јемство се полаже у готовом новцу, хартијама од вредности или другим имовинским вредностима које су расположиве и слободно преносиве.

Од полагања јемства ослобођени су поверилац који је предложио извршење и заложни повериоци ако њихова потраживања достижу износ јемства и ако би се, с обзиром на њихов ред првенства и утврђену вредност брода који је предмет извршења, тај износ могао да намири из цене остварене продајом.

Члан 944.

Јемство које је дао понуђач чија је понуда прихваћена, остаје код суда док понуђач не испуни све обавезе према условима продаје или док решење суда о ускраћивању досуђења брода, који је предмет извршења не постане правноснажно.

Осталим понуђачима вратиће се положено јемство после закључења рочишта за продају.

Јемство најбољег понуђача служи као залога за све обавезе које настану против њега из поступка продаје.

Члан 945.

Ако суд, на предлог странака и уз пристанак овлашћеног лица не одреди друкчије, купац преузима досуђени брод који је предмет извршења слободан од свих заложних права и стварноправних терета.

Члан 946.

Најнижа прихватљива понуда износи, по правилу, најмање једну половину утврђене вредности брода.

На предлог повериоца чије је потраживање осигурано залогом или дужника, ако на то пристане поверилац који је предложио извршење, суд може за најнижу прихватљиву понуду да одреди и већи износ.

Члан 947.

Ако суд на предлог странака не одреди друкчије, купац је дужан да у року од петнаест дана од дана досуђења докаже да је положио суду куповну цену за досуђени брод који је предмет извршења.

Од полагања куповне цене или њеног дела у готовом новцу купац се ослобађа ако повериоци чија су потраживања осигурана залогом на броду пристану да купац преузме те дугове.

Ако је купац испунио све обавезе из услова продаје, готов новац положен суду као јемство може да се употреби као део куповне цене.

Члан 948.

Ризик за продати брод који је предмет извршења прелази на купца оног дана кад му је брод правноснажно досуђен. Од тог дана купац сноси и све терете везане за право својине на броду.

Купцу се предаје досуђени брод заједно са продатим припацима и његово право својине уписује се пошто испуни све услове продаје.

7. Рочиште за продају

Члан 949.

Продаја брода врши се на рочишту за продају, путем усменог јавног надметања.

Члан 950.

Кад суд утврди вредност брода који је предмет извршења и одреди услове продаје, заказаће огласом рочиште за продају тако да од дана првог објављивања огласа до дана рочишта за продају протекне најмање 15, а највише 30 дана.

Рочиште за продају не сме да се одржи пре него што решење о извршењу продајом и решење о утврђивању услова продаје постану правноснажни.

Члан 951.

Оглас о продаји мора да садржи:

- 1) назначење брода и припадака који ће се изложити продаји и вредност брода који је предмет извршења;
- 2) фирму, односно име, седиште, односно боравиште и држављанство странака;
- 3) време и место одржавања рочишта за продају;
- 4) назначење најниже прихватљиве понуде и износа јемства;
- 5) саопштење да се услови продаје и исправе које се односе на брод који је предмет извршења могу разгледати код извршног суда;
- 6) позив заложним повериоцима чија права нису уписана у уписник бродова да најдоцније на рочишту за продају пријаве своја потраживања, са упозорењем да ће се њихова права у поступку узети у обзир само ако произлазе из извршних списка;
- 7) позив да свако лице које на броду који је предмет извршења има неко право због кога продаја не би била допуштена пријави своје право суду најдоцније на рочишту за продају пре почетка усменог јавног надметања, са упозорењем да се то право у погледу брода на коме се спроводи извршење на штету савесног купца неће више моћи остваривати;
- 8) саопштења да ће се лицу које на броду који је предмет извршења има неко право или терет достављати обавештења о даљем току поступка само ако борава у Савезној Републици Југославији или ако у Савезној Републици Југославији има свог пуномоћника, односно пуномоћника за примање достава.

Члан 952.

Суд ће оглас о продаји доставити странкама и свим лицима која према списима који се налазе код суда, имају на броду који је предмет извршења неко заложно право, стварноправни терет или право прече куповине.

Суд ће позвати повериоце који на броду који је предмет извршења имају залогом осигурана потраживања да се најдоцније пет дана пре рочишта за продају изјасне да ли траже да се њихова потраживања исплате у готовом новцу или пристају да купац преузме дуг, тако да се од дуга ослободи дотадашњи дужник, а ако се у одређеном року не изјасне, сматра се да траже да им се потраживања исплате у готовом новцу.

Ако је на броду који је предмет извршења укњижено неко кредитно или кауционо уговорно заложно право, повериоци ће се позвати да најдоцније пре почетка продаје пријаве износе својих потраживања из правних односа осигураних овим заложним правима.

Оглас о продаји доставља се по одредбама Закона о парничном поступку о личном достављању странкама.

Лицу коме се оглас о продаји вероватно неће моћи на време да достави или је покушај достављања остао без успеха, суд ће поставити привременог заступника, коме ће доставити оглас о продаји.

Члан 953.

Суд ће оглас о продаји објавити у „Службеном листу СРЈ”, на огласној табли суда, на огласној табли лучке капетаније, односно капетаније пристаништа, као и на други погодан начин.

Члан 954.

Ако се продаја спроводи на домаћем броду, суд ће одредити да се рочиште за продају забележи у уписник бродова у који је брод уписан.

Члан 955.

Дужник је дужан да у време између објављивања и одржавања рочишта за продају омогући лицима која су заинтересована да учествују у продаји да разгледају брод који је предмет извршења, као и исправе које се на њега односе.

Суд ће за разгледање брода који је предмет извршења одредити одређене дане и часове, узимајући у обзир потребе несметаног пословања брода.

Против закључка суда из става 2. овог члана жалба није допуштена.

Члан 956.

Рочиште за продају је јавно и држи се, по правилу, у згради суда.

Суд може да одреди да се рочиште за продају одржи на месту где се налази брод који је предмет извршења.

Суд ће на рочишту за продају ставити учесницима на увид услове продаје и остале исправе које се односе на поступак продаје.

Ако рочишту за продају присуствује само један понуђач, суд ће одлучити да ли ће се рочиште одложити или ће се одржати.

Против закључка из става 2. овог члана жалба није допуштена.

Члан 957.

Кад утврди да нема сметњи за одржавање рочишта за продају, суд ће саопштити услове продаје, а затим податке о потраживањима поверилаца који имају право намирена из постигнуте куповне цене, о изјавама поверилаца у погледу намирена или преузимања њихових потраживања, о потраживањима осигураним кредитним или кауционим уговорним заложним правима и о другим околностима које су од значаја за спровођење рочишта за продају.

Члан 958.

Дужнику, судији који руководи рочиштем за продају, записничару и другом лицу које службено учествује у продаји није допуштено да ни у своје ни у туђе име стављају понуде.

Заступници понуђача морају да докажу своје овлашћење на заступање на овом рочишту јавном исправом или јавно овереним пуномоћјем.

Члан 959.

Суд може одредити да се продаја и плаћање куповне цене постигнуте продајом страног брода врши у ефективном страном новцу, у складу са савезним законом.

Одредба става 1. овог члана може се применити и у случају кад се продаја спроводи ради намирена потраживања страних поверилаца на југословенском броду и кад на јавном надметању као понуђачи учествују страна физичка или правна лица.

Суд на захтев страног уговорног заложног повериоца, може да у складу са савезним законом допусти продају брода у ефективном страном новцу ако је уговорно заложно потраживање уписано у страним средствима плаћања.

Члан 960.

Понуђач је везан за своју понуду све док се не стави већа понуда (члан 961).

Члан 961.

Суд ће позвати присутне да стављају понуде тек пошто протекне 30 минута од времена које је одређено за почетак рочишта за продају.

Усмено јавно надметање наставиће се све док се стављају веће понуде.

Ако то тражи неки понуђач, суд може дозволити кратак рок за размишљање.

Усмено јавно надметање закључиће се ако ни после другог позива у року од пет минута није стављена већа понуда. На то ће суд нарочито да упозори присутне.

Пре закључења продаје суд ће још једном објавити последњу понуду, а затим ће прогласити да је продаја закључена.

Члан 962.

Кад суд закључи продају, позваће присутне да одмах на рочишту за продају истакну приговоре против досуђења.

Приговор против досуђења најбољем понуђачу може да се заснива само на следећим разлозима:

- 1) да од дана објављивања до дана одржавања рочишта за продају није протекло 15 дана;

2) да оглас о рочишту за продају није био правилно састављен или објављен;

3) да о рочишту за продају нису била обавештена сва лица која је суд био дужан да обавести;

4) да је поступак продаје настављен, иако је било донето решење о обустави поступка;

5) да су приликом усменог јавног надметања повређене одредбе овог закона о надметању;

6) да услови под којима је стављена најбоља понуда нису у складу са утврђеним условима продаје;

7) да најбољи понуђач, односно његов заступник нису способни за учествовање у продаји одређеног брода који је предмет извршења;

8) да највиша понуда није довољна да се њоме потпуно измири залогом осигурано потраживање са споредним потраживањима повериоца који истиче приговор, а његовом потраживању припада првенство пред потраживањем повериоца који је предложио извршење.

Члан 963.

О разлозима из члана 962. став 2. тач. 4, 6. и 7. овог закона суд води рачуна по службеној дужности. О осталим разлозима суд ће одлучивати само ако буду благовремено истакнути у поднесеним приговорима.

Чињенице на којима се заснивају приговори суд ће истражити и утврдити по службеној дужности.

Члан 964.

О поднесеним приговорима суд ће одлучити, по правилу, на рочишту за продају.

Кад поводом уважавања поднесених приговора ускрати досуђење, суд ће, пошто саслуша присутне које је био дужан да обавести о рочишту за продају, одлучити о томе да ли ће продају одмах наставити или ће одредити ново рочиште за продају. Ако одлучи да се продаја одмах настави, понуђачи који су учествовали у продаји везани су својим ранијим понудама ако оне нису услед већих понуда изгубиле своју важност.

Ако се о приговорима не одлучи на самом рочишту, суд ће своје решење о приговорима доставити најбољем понуђачу, странкама и свим лицима која имају право да против донесене одлуке уложе жалбу.

Члан 965.

Ако приговори не буду поднесени и ако се не установи да има недостатака из члана 962. став 2. тач. 4, 6. и 7. овог закона, суд ће већ на рочишту за продају донети решење о досуђењу брода који је предмет извршења најбољем понуђачу за чију понуду нађе да је прихватљива. Ово решење суд ће објавити на рочишту и доставити лицима из члана 952. став 1. овог закона и свим осталим учесницима у продаји.

Решење о досуђењу објавиће се у року од осам дана на огласној табли суда и забележиће се у уписнику бродова. Последица те забележбе јесте да каснији упис у уписнику брода стварају права против досадашњег власника брода само ако решење о досуђењу буде укинута. У објављеном решењу навешће се највиша понуђена цена и рок за пријаву на понуде, уз назначење њеног најмањег износа.

Свако лице које је суд био дужан да обавести о рочишту за продају може да тражи да се решење из става 2. овог члана објави о његовом трошку у „Службеном листу СРЈ” или на други начин.

Против решења из става 2. овог члана жалба није допуштена.

Члан 966.

Брод који је предмет извршења не сме да се досуди ако на рочишту за продају није стављена понуда која достиже најнижу прихватљиву понуду.

Суд ће решењем ускратити досуђење ако нађе да су поднесени приговори оправдани, ако утврди да постоји неки недостатак на који пази по службеној дужности, или ако утврди да је продаја одржана пре правноснажности решења о извршењу продајом и решења о утврђивању услова продаје.

Решење о ускраћивању досуђења забележиће се у уписник бродова.

Ако виши суд решавајући по жалби против решења из ст. 1. и 2. овог члана донесе решење о досуђењу, забележба досуђења ће деловати од момента када је било забележено да је досуђење ускраћено.

Члан 967.

Решење о досуђењу може се побијати жалбом из разлога наведених у члану 962. став 2. и члану 966. став 1. овог закона, као

и због тога што решење о досуђењу није у сагласности са садржајем судских списа на којима се заснива.

Лице коме је суд досудио брод који је предмет извршења може побијати решење из разлога што је суд био дужан да ускрати досуђење, односно да донесе решење о досуђењу под другим условима, а не под оним који су наведени у решењу о досуђењу.

Решење којим се досуђење ускраћује може се побијати из разлога што није у сагласности са садржајем судских списа на којима се заснива, односно што није постојао законски разлог за ускраћивање досуђења.

Лице које је на рочишту за продају приговорило досуђењу, нема право жалбе против решења о ускраћивању досуђења.

8. Ново рочиште за продају

Члан 968.

Ако је досуђење правноснажно ускраћено због тога што није стављена најнижа прихватљива понуда, суд ће одредити ново рочиште за продају ако то предложи поверилац који је предложио извршење у року од осам дана од дана безуспешно одржаног рочишта.

Пре него што одреди ново рочиште за продају, суд може одредити ново утврђивање вредности брода који је предмет извршења и заказати рочиште ради расправљања о измени услова продаје.

Од првог до другог рочишта за продају мора да протекне најмање 30 дана.

Ако поверилац који је предложио извршење не предложи ново рочиште за продају у року из става 1. овог члана, суд ће решењем обуставити извршни поступак.

Члан 969.

Ако суд ускрати досуђење из неког другог разлога, а не из разлога наведеног у члану 968. овог закона, и ако нема недостатака који чине недопустивим наставак поступка, суд ће, по службеној дужности, одредити ново рочиште за продају.

На новом рочишту за продају продаја ће се вршити на основу раније утврђених услова.

9. Правноснажност решења о досуђењу

Члан 970.

Кад решење о ускраћивању досуђења постане правноснажно, суд ће најбољем понуђачу вратити положено јемство.

Члан 971.

Кад решење о досуђењу брода постане правноснажно, суд ће, на предлог купца или овлашћеника терета или његовог привременог заступника, одредити да се из брода искрца терет, односно на предлог купца – лица и њихове ствари.

Трошкове искрцавања терета по одредби става 1. овог члана предујмљује, на захтев суда, лице које тражи искрцавање, ако из услова продаје не произлази друго.

Ако се лице које је било бродар пре него што је брод који је предмет извршења продат, или његов заступник, противи да се терет преда на слободно располагање његовом овлашћенику, суд ће одредити да се терет на трошак бродара преда на чување у јавно складиште или на неко друго погодна место.

Одредбе ст. 1. до 3. овог члана не утичу на права и дужности странака који произилазе из уговора о превозу ствари.

Против решења којим се одређује искрцавање терета, лица и њихових ствари и смештај терета у јавно складиште или на неко друго погодна место, жалба није допуштена.

Члан 972.

Власници припадака брода на коме се спроводи извршење који нису били обухваћени продајом, овлашћени су да после правноснажности решења о досуђењу брода на свој трошак и ризик изнесу ове припатке.

Члан 973.

Права која је купац стекао на основу правноснажног досуђења брода који је предмет извршења, не могу се побијати због тога што је после правноснажности решења о досуђењу била укинута или преиначена извршна исправа на којој је било засновано решење о извршењу продаје брода.

10. Поновна продаја

Члан 974.

Ако купац не докаже да је исплатио куповну цену у року из члана 947. став 1. овог закона, суд ће, на предлог овлашћеног лица, огласити неважећим правноснажно решење о досуђењу и одредити поновну продају на трошак и ризик купца.

Предлог за поновну продају могу да ставе странке, повериоци чија су потраживања осигурана уписаном залогом на броду који је предмет извршења и повериоци за чија законска заложна права не постоји извршна исправа.

Предлагач је дужан да предложи поновну продају најдоцније у року од десет дана од дана истека рока из члана 908. став 1. овог закона. Ако у том року нико не предложи поновну продају, суд ће решењем обуставити извршни поступак и ослободити брод који је предмет извршења.

Поновна продаја врши се сходно одредбама које важе за прву продају и по условима продаје који су раније били утврђени.

Суд може, на предлог овлашћених лица, одредити да се код поновне продаје уваже и такве понуде које су ниже од половине вредности брода који је предмет извршења, утврђена за прву продају.

Поновна продаја неће се одржати ако купац који је закаснио са плаћањем куповне цене пре истека рока за жалбу против дозволе поновне продаје, докаже да је исплатио заосталу куповну цену са каматама и износом потребним за накнаду до тада настале штете.

Члан 975.

Ако се на поновној продаји постигне цена која је нижа од цене постигнуте на претходној продаји, купац који је задоцнио са плаћањем куповне цене одговара јемством, положеним делом куповне цене и осталим средствима, односно имовином за насталу разлику, трошкове поновне продаје и за сваку штету проузроковану његовим задоцњењем.

Извршни суд ће по службеној дужности решењем утврдити износ разлике у постигнутој цени, као и износ трошкова из става 1. овог члана.

На основу правноснажног решења из става 2. овог члана суд ће спровести извршење на положеном јемству, делу исплаћене куповне цене, а по потреби, и на осталим средствима, односно имовини купца. Извршење ће се спровести на захтев једног од лица која су у погледу намирења својих потраживања упућена на куповну цену.

Извршење се спроводи у корист деобне масе. Тој маси припада и разлика између цене постигнуте на поновној и на претходној продаји.

Купац који је задоцнио са плаћањем нема право на износ за који куповна цена постигнута на поновној продаји прелази куповну цену постигнуту на претходној продаји.

11. Обустава поступка

Члан 976.

Осим разлога за обуставу извршења по Закону о извршном поступку и разлога предвиђених овим законом, поступак продаје обуставиће се и у следећим случајевима:

1) ако неко треће лице најдоцније осам дана пре дана рочишта за продају, дајући примерено обезбеђење, изјави да је вољно да преузме брод који је предмет извршења за цену која утврђену вредност брода прелази најмање за једну четвртину, и ако изјави да ће сносити све трошкове које би, иначе, морао да сноси дужник;

2) ако то захтева заложни поверилац који најдоцније до почетка надметања на рочишту за продају откупи потраживања због којих је дозвољена продаја и накнади трошкове које би, иначе, морао да сноси дужник;

3) ако поверилац пре почетка продаје одустане од поступка за продају. У таквом случају не може се због истог потраживања предложити настављање поступка продаје пре протока рока од шест месеци од дана обуставе поступка продаје;

4) ако дужник пре почетка продаје преда суду износе потребне за потпуно намирење извршених потраживања и до-тадашњих трошкова поступка свих поверилаца који су предложили извршење;

5) ако ни на другом рочишту за продају не буде стављена најнижа прихватљива понуда.

Члан 977.

Ако суд усвоји предлог за обуставу продаје из члана 976. тачке 1. овог закона, суд ће да одложи поступак продаје.

Ако предлагач из члана 976. тачка 1. овог закона не положи одговарајуће обезбеђење у одређеном року, суд ће одложени поступак наставити по службеној дужности.

Обезбеђење које је предлагач положио припада, у случају настављања поступка из става 2. овог члана деобној маси.

У погледу наплате цене за коју је предлагач пристао да преузме брод који је предмет извршења, сходно се примењују одредбе члана 975. ст. 2, 3. и 4. овог закона.

Кад предлагач исплати износе из члана 976. тачка 1. овог закона, суд ће обуставити поступак продаје.

Члан 978.

О одлагању и обустави поступка продаје суд ће обавестити сва лица наведена у члану 952. став 1. овог закона.

Суд ће истовремено упозорити повериоца који је предложио извршење на право које му припада по одредби члана 979. овог закона.

Кад протекне рок од 15 дана од дана правноснажности решења о обустави поступка, суд ће одредити да се бришу све забележбе у уписнику бродова, односно у попису које се односе на поступак продаје.

Члан 979.

Поверилац у чију је корист у уписнику бродова забележена дозвола продаје може у року од 15 дана од дана правноснажности решења о обустави поступка да предложи извршном суду да се према првенственом реду наведене забележбе у корист његовог извршног потраживања и споредних потраживања укњижи заложно право на броду који је предмет извршења.

Околност што је дужник у међувремену отуђио или оптере-тио брод који је предмет извршења не смета таквом укњижењу заложног права.

Предлог по одредби става 1. овог члана не може се уважити ако је поступак продаје био обустављен због тога што извршење није било уопште допуштено, што је извршна исправа правноснажно укинута или проглашена без дејства, што је потраживање ради кога се води извршење намирено или је правноснажно утврђено да потраживање не припада повериоцу.

12. Деоба деобне масе

Члан 980.

Кад куповна цена буде исплаћена и решење о досуђењу поставе правноснажно суд ће одредити рочиште за расправу о деоби деобне масе.

На рочиште суд ће позвати лица наведена у члану 952. став 1. овог закона, а купца ће обавестити да на овом рочишту може да учествује.

У позиву на рочиште из става 1. овог члана суд ће упозорити повериоца да ће се потраживања поверилаца који не дођу на рочиште узети у обзир према стању које произилази из уписника бродова и извршних списа и да најдоцније на рочишту за деобу деобне масе могу другим лицима да оспоре постојање њихових потраживања, њихову висину и ред по коме се та потраживања могу да намире.

Закључак о заказивању рочишта објављује се на огласној табли суда.

Члан 981.

На рочишту ће се расправљати о потраживањима која би требало уважити као и о реду њиховог намирења.

Дужник је дужан да пружи суду сва објашњења потребна ради утврђивања правилности првенственог реда потраживања која би требало намирити из куповне цене.

Поверилац чије би потраживање могло доћи на ред кад би оспорено потраживање отпало, може најдоцније на рочишту за деобу деобне масе да приговори пријављеним потраживањима, односно потраживањима која произилазе из извршних списа. Приговор може да се односи на постојање потраживања, висину и првенствени ред намирења.

Дужник има право приговора само у погледу оних потраживања за која тврди да нема основа за намирење.

Потраживања која не би могла да буду намирена из деобне масе ни кад би оспорена потраживања са повољнијим редом првенства редом отпала, неће се узети у расправљање.

Члан 982.

Деобну масу сачињавају:

1) средства остварена продајом брода;

2) јемство које је положио купац који је закаснио са плаћањем куповне цене, део куповне цене коју је овај положио и други износи које је такав купац накнадио;

3) приходи добијени од брода који је предмет извршења које је купац дужан да врати;

4) приходи од путовања које је извршено за време поступка продаје;

5) износи из ст. 2. и 3. овог члана.

Средства остварена продајом брода који је предмет извршења и узгредности брода, возарина, односно превознина, сачињавају посебне деобне масе, зависно од тога на коју се од тих вредности односе законска или уговорна заложна права поверилаца који су предложили извршење.

Возарина, превознина и износи који се односе на узгредности брода који су плаћени до закључења рочишта за расправу о деоби деобне масе, поделиће се заједно са тим средствима.

Члан 983.

Из деобне масе повериоци се подмирују по следећем реду првенства:

1) законски заложни повериоци;

2) уговорни заложни повериоци;

3) остали повериоци.

За утврђивање реда првенства намирења поверилаца из тач. 1. и 2. става 1. овог члана унутар појединог исплатног реда, важе одредбе овог закона о законским и уговорним заложним правима на броду.

Трошкови настали у току поступка продаје брода намирују се пре деобе деобне масе.

Члан 984.

Ред првенства који припада главници припада и каматама те главнице које нису заостале за време дуже од три године од досуђења, као и парничним и извршним трошковима који су настали ради остваривања неког од тих захтева.

Плаћања која се понављају, а нису заостала за време дуже од три године пре досуђења, имају исти ред првенства као и право које је основ тим плаћањима.

Ако деобна маса није довољна за намирење поверилаца, трошкови и споредна потраживања подмирују се пре главнице.

Члан 985.

Ако деобна маса није довољна за намирење поверилаца истог исплатног реда, њихова потраживања, заједно са трошковима и споредним потраживањима, намириће се у сразмери према целокупном износу ових потраживања.

Члан 986.

Вишак деобне масе који остане по намирењу свих потраживања из члана 983. овог закона суд додељује дужнику.

Члан 987.

Ако суд, на предлог и уз пристанак учесника, друго не одреди, плаћања која се понављају намириће се тако што ће се пре свега исплатити износи заостали до дана досуђења, а затим ће се уложити на камате толико главнице колико је потребно да се њеним каматама намире плаћања која доспевају после дана досуђења.

Главницу која ће постати слободна услед престанка права на плаћање, суд ако је то могуће, додељује унапред оним овлашћеним лицима чија потраживања нису потпуно намирена из деобне масе и то према првенственом реду њихових потраживања, а ако таквих овлашћених лица нема – дужнику.

Члан 988.

Потраживање које зависи од раскидног услова намирује се исплатом у готовом новцу, само ако поверилац да обезбеђење да ће у случају наступања услова вратити оно што је примио.

Ако поверилац не положи обезбеђење у року од 15 дана од дана достављања решења о намирењу, износ потребан за намирење његовог потраживања предаће се банци као штетни улог.

Кад постане извесно да услов неће наступити, повериоцу ће се исплатити његово потраживање.

Ако раскидни услов наступи, износ који је поверилац вратио или који је предат банци исплатиће се оним повериоцима чија потраживања нису потпуно намирена из износа добијеног продајом, а ако таквих поверилаца нема, тај износ ће се предати дужнику.

Члан 989.

Ако је исплата потраживања везана за неки одложни услов, потраживање ће се намирити тако што ће се одговарајући износ издвојити и предати банци као штетни улог који ће се исплатити повериоцу кад услов наступи.

Ако услов не наступи, уложени износи исплаћују се оним повериоцима чија потраживања нису потпуно намирена из износа добијеног продајом, а ако таквих поверилаца нема, тај износ ће се предати дужнику.

Члан 990.

Ако је у погледу заложног права или стварноправних терета на броду који је предмет извршења уписана у уписник бродова забележба спора или забележба да је поднесена тужба ради брисања тог права, потраживања, односно накнаде за ово право намирују се на начин као и потраживања која зависе од раскидног услова.

Кад је у уписнику бродова предбележено заложно право или стварноправни терет на броду који је предмет извршења, а корисник тог права докаже да је у току поступак за оправдање предбележбе или да још није протекао рок за покретање тог поступка, потраживања, односно накнада за то право намирују се као и потраживања под одложним условом.

Члан 991.

Потраживања која су обезбеђена заједничким уговорним заложним правом намирују се из деобне масе у готовом новцу.

Ако се у поступку продаје продају сви бродови који недељиво јемче за потраживање, деобна маса сваког појединог брода допринеће намирењу потраживања обезбеђених заједничким уговорним заложним правом само за онај износ који према овом потраживању са споредним дажбама и трошковима стоји у истој сразмери у којој стоји остатак деобне масе сваког појединог брода који је предмет извршења према збиру остатака свих деобних маса. Тај остатак добија се по одбитку износа потраживања којима припада ред првенства пред потраживањем обезбеђеним заједничким уговорним заложним правом.

Ако поверилац чије је потраживање обезбеђено заједничким уговорним заложним правом тражи намирење у некој другој сразмери, повериоци чија потраживања по реду првенства долазе после потраживања тог повериоца, а који због тога добијају мање него што би добили кад би се поверилац намирио у смислу става 2. овог члана, могу да траже да им се из појединих деобних маса исплати износ који би, кад би се деоба вршила у смислу става 2. овог члана, припао потраживању обезбеђеном заједничким уговорним заложним правом, ако је то потребно да се покрије мањак.

Ако се у поступку продаје не продају сви бродови који недељиво јемче ради утврђивања накнаде која припада повериоцима који долазе после поверилаца чија су потраживања обезбеђена заједничким уговорним заложним правом, као основа уместо појединих деобних маса узмеће се вредност појединих бродова оптерећених заједничким уговорним заложним правом. Захтев тих поверилаца на накнаду укњижује се у њихову корист на непродатим бродовима, и то с оним редом првенства који припада потпуно или делимично намиреном потраживању повериоца који је био обезбеђен заједничким уговорним заложним правом. То заједничко уговорно заложно право на непродатим бродовима суд ће по службеној дужности брисати.

Члан 992.

Корисници службености које купац не преузима намирују се на тај начин што им се за њихово право даје накнада из износа добијеног продајом.

Ако се корисници службености не споразумеју са повериоцима, који по реду намирења долазе после њих о износу накнаде из става 1. овог члана висину накнаде одређује суд узимајући нарочито у обзир време за које би службеност још могла да траје, њену вредност, корист за корисника службености и године старости корисника.

Купац и корисници службености и повериоци који по реду намирења долазе после њих могу се споразумети да купац преузме службеност и да се одређени износ накнаде за преузимање службености одбије од куповне цене.

Члан 993.

Потраживање заложног повериоца које није доспело до доношења решења о намирењу исплатиће се и пре истека доспелости заједно са износом уговорене камате обрачунате до дана доношења решења о деоби деобне масе.

Ако за такво потраживање није одређена камата, одбиће се износ који одговара законској камати и то од дана доношења решења о намирењу до дана доспелости потраживања.

Члан 994.

Ако се не зна ко је поверилац уговорног заложног потраживања које би по свом реду првенства било покривено деобном масом или му се не зна боравиште, суд ће износ који се односи на то потраживање положити у банку као штедни улог, а у решењу о деоби деобне масе одредиће коме ће тај износ припасти у случају да га поверилац не подигне.

Ако поверилац у чију је корист положен износ из става 1. овог члана тај износ не подигне у року од три године од дана када је био положен у банку, сваки поверилац коме би тај износ или његов део имао припасти може да тражи да му се исплати износ који одговара његовом потраживању. Ако таквих поверилаца нема исплату може да тражи дужник.

Члан 995.

Ако заложни повериоци који траже намирење не могу да буду у целости намирењени, суд ће, на предлог неког од њих или повериоца који је предложио извршење, лицима на чија се дуговања протеже законско заложно право или уговорно заложно право, наредити да дуговане износе, ако је то потребно да се намире предлагач и они који имају повољнији ред првенства намирења, у одређеном року положи у суд.

Предлог из става 1. овог члана подноси се у току извршног поступка, најдоцније на рочишту за деобу деобне масе.

Наређења дужниковим дужницима издата на основу става 1. овог члана имају за последицу да свака исплата коју би они извршили дужнику или трећем лицу противно одлуци суда, према заложним повериоцима нема правно дејство.

Ако у року који суд одреди односни износи не буду положени, суд ће, на предлог повериоца на кога се исплата односи, поступати према одредбама о извршењу на новчаним потраживањима, с тим што ће одредити коме заложном повериоцу припадају поједина потраживања и у ком износу.

13. Продаја удела брода

Члан 996.

Ако се извршење продајом спроводи продајом удела брода, одредбе овог закона о продаји примењиваће се уз следећа одступања:

1) заустављање брода може да се дозволи само ако се извршење тражи на уделима које прелазе половину укупне вредности брода на коме се спроводи извршење, односно ако поверилац који је предложио извршење учини вероватним да постоји опасност да би се без тога осујетило или знатно отежало наплаћивање потраживања;

2) ако се извршење спроводи на више од половине удела брода који је предмет извршења, поверилац који је предложио извршење може да захтева да се прода цео брод, с тим што ће се његово потраживање исплатити само из дела средстава дужника;

3) сваки сувласник брода који је предмет извршења овлашћен је да пре почетка рочишта за продају намири потраживање повериоца који је предложио извршење заједно са споредним потраживањем и да тако ступи на његово место;

4) под једнаким условима сувласници имају предност у досуђивању брода који је предмет извршења пред осталим учесницима надметања;

5) ако више сувласника нуди исте услове куповине, суд ће део изложен продаји доделити сувласницима у једнаким уделима.

14. Решење о деоби деобне масе

Члан 997.

О намирењу повериоца и других лица која полажу право на намирење суд одлучује решењем по одржаном рочишту за деобу деобне масе, узимајући у обзир стање које произлази из уписника бродова, списка извршног поступка и резултата рочишта за деобу деобне масе.

У решењу о деоби деобне масе суд ће одлучити о приговорима које су поједини повериоци и остали учесници истакли у току поступка, ако се приговор односи на неко правно питање.

Ако одлука о приговору зависи од утврђивања спорних чињеница, суд ће упутити учесника који је приговорио да у року од 15 дана покрене парницу, односно управни поступак ради утврђивања основаности приговора. Ако приговорач не поступи по налогу суда, сматраће се као да приговор није био ни стављен.

Суд ће одложити доношење одлуке о намирењу оног повериоца о чијем се потраживању води парница, односно управни поступак, а износ деобне масе који се односи на оспорено потраживање положиће у банку као штедни улог.

Решење о деоби деобне масе суд ће доставити свим лицима која се морају позвати на рочиште о деоби.

Одредба става 3. овог члана не односи се на право лица које је оспорило одређено потраживање, а није у року покренуло парницу, да по окончању поступка продаје покрене парницу против лица чије је потраживање оспорило.

Члан 998.

Одлука донесена у спору о приговорима изнесеним у поступку деобе деобне масе, делује према свим повериоцима и овлашћеницима на које се деоба односи, као и према дужнику.

Члан 999.

Кад решење о деоби деобне масе постане правноснажно, суд ће наредити да се у уписнику бродова бришу сва уписана права и терети на продајом броду, осним оних који остају и после продаје.

Члан 1000.

Кад решење о деоби деобне масе постане правноснажно, суд ће предати појединим повериоцима износе у готовом новцу, ако у погледу њих не тече парница, односно управни поступак или ако је протекао рок одређен за подношење тужбе, односно за покретање управног поступка.

У погледу износа који се по налогу суда полажу у банку као штедни улог, суд ће издати налог, ако о томе лица којима су ти износи или њихове камате намењени споразумно не одреде друкчије.

Ако се решење о деоби деобне масе не може спровести због тога што је у току нека парница или управни поступак, износ који се односи на тај део решења о деоби положиће се у банку као штедни улог до правноснажности одлуке о деоби.

Глава 3

ИЗВРШЕЊЕ РАДИ НАМИРЕЊА НЕНОВЧАНИХ ПОТРАЖИВАЊА – ПРЕДАЈА БРОДА

Члан 1001.

У поступку извршења предајом брода који је уписан у домаћи уписник бродова сходно се примењују одредбе чл. 923, 925, 932. и 933. овог закона.

Предлог за доношење решења о извршењу предајом брода мора да садржи податке из члана 921. овог закона, осим података из тачке 6. тог члана.

Члан 1002.

Извршење ради предаје брода који се налази код дужника спроводи се тако што службено лице одузима брод од дужника и предаје га, уз потврду, повериоцу.

Извршење предајом спроводи се по одредби става 1. овог члана и кад се брод налази код трећег лица које пристаје да брод преда службеном лицу.

Ако треће лице не пристаје да брод преда службеном лицу, поверилац може да предложи надлежном суду да на њега пренесе потраживања дужника према трећем лицу на предају брода.

Члан 1003.

О извршеној предаји брода суд ће обавестити повериоца чија су потраживања обезбеђена уписом заложног права у уписник бродова, као и оне повериоце о којима постоје подаци у списима извршног поступка.

Члан 1004.

Ако се извршење предајом брода спроводи на броду стране државне припадности, уместо поступања по одредбама члана 886. овог закона, суд ће обавестити страни орган који води уписник у који је уписан страни брод на коме се спроводи извршење о покретању поступка ради предаје брода.

Г л а в а 4

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ

1. Оснивање заложног права

Члан 1005.

Ради обезбеђења новчаних потраживања на основу извршне исправе поверилац може да предложи суду оснивање заложног права на броду дужника који је домаће правно или физичко лице.

Члан 1006.

Оснивање заложног права на бродовима уписаним у уписник бродова врши се укњижбом.

Оснивање заложног права на бродовима који нису уписани у уписник бродова врши се пописом брода.

Оснивање заложног права пописом из става 2. овог члана уписује се у привремени пловидбени лист.

Члан 1007.

У уписнику бродова у који се уписује заложно право мора се назначити извршност потраживања у чију се корист заложно право уписује.

Ако је за потраживање већ укњижено заложно право или је заложно право само предбележено, суд ће одредити да се извршност потраживања забележи у уписник бродова.

За бродове који нису уписани у уписник бродова извршност потраживања уписује се у попис брода.

У погледу дејства извршене укњижбе, односно забележбе или пописа брода важе одредбе члана 925. став 3. овог закона.

Члан 1008.

Одредбе члана 920. овог закона о подношењу предлога за спровођење поступка продаје и члана 927. овог закона о реду првенства сходно се примењују и на поступак оснивања заложног права.

Члан 1009.

За бродове који нису уписани у уписник бродова суд може наредити да се извршност потраживања, поред уписа у попис брода према одредби члана 1007. став 3. овог закона, упише и у привремени пловидбени лист.

Члан 1010.

Попис брода може се спровести само ако је брод у државини или суджавини дужника. Ако то извршном суду није познато, нити се поднесеним исправама учини вероватним, суд ће, пре него што нареди попис, саслушати о томе дужника.

Члан 1011.

О наређеном попису суд ће обавестити дужника, уз назначење места и времена пописивања.

Попис брода врши се на лицу места, тако што се у записник уноси опис предмета пописивања.

Ако се при пописивању нађе исправа на којој се заснива дужниково право располагања бродом, односно право својине, или се оно њоме доказује, суд ће на исправи означити да је попис извршен. Кад заложно право на броду који је предмет извршења престане, суд ће по предлогу забележити на тој исправи да је заложно право престало.

О извршеном попису суд ће обавестити странке.

Члан 1012.

Док се не утврди да је спроведени попис брода неправилан, обезбеђење на истом броду у корист неког другог потраживања или другог повериоца за које се касније тражи оснивање заложног права на истом броду неће се вршити новим пописом, него ће се ово касније обезбеђење спровести само забележбом у постојећем записнику о попису брода.

Члан 1013.

Жалба против решења којим се дозвољава обезбеђење оснивањем заложног права не задржава извршење решења.

2. Предбележба заложног права

Члан 1014.

Обезбеђење новчаних потраживања претходном мером предбележбе заложног права поверилац може да тражи на основу домаће судске одлуке која још није постала правноснажна или

извршна, односно на основу судског поравнања коме није истекао рок за добровољно извршење чинидбе, ако учини вероватном опасност да би се без овог обезбеђења осујетило или знатно отежало остварење његовог потраживања.

Члан 1015.

Обезбеђење из члана 1014. овог закона на бродовима уписаним у уписник бродова врши се предбележбом у уписнику бродова у који је брод уписан.

Обезбеђење из члана 1014. овог закона на бродовима који нису уписани у уписник бродова врши се пописом брода.

Члан 1016.

У решењу у коме се одређује претходна мера из члана 1014. овог закона назначује се, поред осталог, износ потраживања које се обезбеђује са каматом и трошковима и време трајања овог обезбеђења.

Ако време из става 1. овог члана истекне пре него што одлука, односно судско поравнање на основу кога је одређена претходна мера постане извршно, суд ће, на предлог повериоца, продужити време трајања обезбеђења, под условом да се нису измениле околности под којима је претходна мера била одређена.

Суд ће обуставити поступак и укинути извршене радње ако у року од 15 дана од дана истека времена за које је претходна мера била одређена не буду испуњени услови за извршење ради намирења потраживања повериоца или за обезбеђење укњижбом заложног права.

Пре истека времена из става 3. овог члана за које је обезбеђење одређено суд ће обуставити поступак и укинути спроведене радње:

1) ако дужник положи суду износ потраживања које се обезбеђује са каматом и трошковима;

2) ако дужник учини вероватним да је потраживање у време доношења решења из става 1. овог члана већ било наплаћено или довољно обезбеђено;

3) ако је правноснажно утврђено да потраживање није настало или да је престало;

4) ако предлагач обезбеђења у року од 15 дана од дана извршности одлуке, односно судског поравнања на основу кога је претходна мера била одређена, не предложи обезбеђење укњижбом заложног права, односно извршење продајом брода ради намирења свог потраживања.

Члан 1017.

У поступку обезбеђења претходном мером предбележба заложног права сходно ће се примењивати одредбе члана 1006. став 3, члана 1007. став 4. и чл. 1008. до 1013. овог закона о обезбеђењу оснивањем заложног права.

3. Привремене мере

Члан 1018.

Пре покретања или у току парничног, извршног или управног поступка суд може, на предлог предлагача привремене мере, дозволити привремене мере забране отуђења или располагања бродом, чувања и заустављања брода ради обезбеђења новчаног потраживања предлагача, ако предлагач учини вероватним постојање свог потраживања и постојање опасности да ће без одређене привремене мере противник отуђењем брода, његовим прикривањем, уклањањем или на други начин осујетити или знатно отежати касније остваривање предлагачевог потраживања.

Привремене мере ради обезбеђења предлагачевог неовчаног потраживања дозволиће се и кад је то потребно ради спречавања насиља или отклањања ненакнадиве штете.

Члан 1019.

Привремена мера заустављања брода састоји се у забрани одласка брода из луке, односно пристаништа.

Члан 1020.

Лучка капетанија, односно капетанија пристаништа може дозволити привремено заустављање брода само за потраживања из члана 916. ст. 2. и 3. овог закона.

Одредба о ограничавању привременог заустављања брода само за потраживања из става 1. овог члана примењује се на стране бродове само ако између државе чију заставу страни брод вије и Савезне Републике Југославије постоји узајамност.

Члан 1021.

Може бити заустављен сваки брод који је у својини истих личних дужника, односно на коме ови дужници имају право својине или који је за потраживање за које се тражи заустављање оптерећен законским или уговорним заложним правом или другим заложним правом страног права, као и за друга потраживања наведена у члану 916. став 3. овог закона која се на овај брод односе.

Ако је противник предлагача закупац брода или наручилац – који према праву које се примењује у уговорном односу између њега и власника брода или бродара сам одговара трећим лицима – може да се заустави овај брод или било који други брод на коме закупац или наручилац имају право својине, односно који је у својини закупца или наручиоца.

Одредба става 2. овог члана примењује се и у свим другим случајевима кад бродар или наручилац који је лични дужник, а није и власник брода, сам одговара за потраживања за која се тражи заустављање брода.

По захтеву који се односи на својину, сувласништво и заложно право на броду може се зауставити само онај брод на који се захтев односи.

Члан 1022.

Ако се привремене мере одређују ради обезбеђења новчаних потраживања, суд може да ослободи брод заустављања или чувања ако буду дата обезбеђења или друге имовинске вредности у висини износа потраживања за које се тражи заустављање, под условом да су та обезбеђења, односно друге имовинске вредности расположиве и преносиве у корист повериоца.

Ако је реч о потраживањима за која дужник може да ограничи своју одговорност, висина обезбеђења или других имовинских вредности из става 1. овог члана не мора да буде већа од износа ограничене одговорности.

Кад један од судова на територији Савезне Републике Југославије, на основу одредбе става 1. овог члана, ослободи брод од заустављања, ниједан други суд на територији Савезне Републике Југославије не може дозволити заустављање ни овог ни било ког другог брода за исто потраживање и за истог повериоца, под условом да су дата обезбеђења или друге имовинске вредности још увек расположиви и преносиви у корист повериоца.

Члан 1023.

Суд неће дозволити заустављање брода, а већ дозвољено заустављање ће укинути ако дужник докаже да је у некој другој држави већ дао примерено обезбеђење или другу имовинску вредност за исто потраживање и за истог повериоца, под условом:

- 1) да обезбеђење или друга имовинска вредност одговара условима из члана 1022. став 1. овог закона;
- 2) да држава на чијој је територији обезбеђење или друга имовинска корист дата поступа на једнак начин према обезбеђењима и другим имовинским вредностима који су положени на територији Савезне Републике Југославије.

Члан 1024.

Давање обезбеђења или друге имовинске вредности не значе признање одговорности за потраживања за која је обезбеђење односно друга имовинска вредност дата, нити одрицање од могућности ограничења одговорности.

Члан 1025.

У решењу којим одређује привремену меру суд ће одредити време њеног трајања.

Ако суд дозволи заустављање брода пре покретања парничног, извршног или управног поступка, предлагач привремене мере дужан је да докаже у року од 15 дана да је покренуо парнични, извршни, односно управни поступак.

Ако предлагач привремене мере у року из става 2. овог члана не докаже да је покренуо парнични, извршни, односно управни поступак, суд ће на предлог противника предлагача укинути дозвољену привремену меру.

Ако време из става 1. овог члана протекне пре него што буду испуњени услови за извршење или обезбеђење укњижбом или предбележбом заложног права, суд ће, на предлог предлагача привремене мере, продужити време њеног трајања, под условом да се нису измениле околности под којима је односна мера одређена.

Ако време из става 1. овог члана истекне, а не испуне се услови из става 4. овог члана за продужење одређене привремене мере, суд ће на предлог противника предлагача привремене мере, обуставити поступак обезбеђења и укинути извршене радње.

Члан 1026.

Поступак обезбеђења обуставиће се и одређена привремена мера укинута ако се испуни било која од претпоставки из члана 1016. став 3. тач. 2. до 3. овог закона.

Члан 1027.

Трошкове одржавања брода и издржавања посаде за време заустављања, сноси власник брода или бродар.

Ако средства за издржавање посаде нису довољна, суд ће предлагачу привремене мере наредити да предујми потребан износ за издржавање посаде.

Трошкове чувања брода сноси предлагач привремене мере. Одредбе ст. 1. и 3. овог члана не односе се на обавезу сношења ових трошкова.

Члан 1028.

Привременом мером заустављања брода не дира се у права и дужности странака које произлазе из уговора о превозу ствари или путника.

Члан 1029.

Кад суд дозволи привремену меру на броду, без одлагања ће се сходно применити одредбе члана 929. овог закона према природи мере коју је дозволио.

Члан 1030.

Кад суд дозволи привремену меру забране отуђења или располагања бродом, наредиће истовремено да се ова мера забележи у уписник бродова у који је брод уписан.

Кад суд правноснажно укине привремену меру из става 1. овог члана, односно кад она престане по закону, суд ће наредити да се изврши брисање забележбе из става 1. овог члана.

Члан 1031.

Ради обезбеђења новчаних потраживања, као и ради обезбеђења неновчаних потраживања предлагача привремене мере против лица које је овлашћено до расположе теретом који се налази на броду, суд може да дозволи привремену меру која се састоји у томе што ће се одредити искрцање терета са брода и његово чување у јавном складишту или на другом погодном месту, ако тражилац привремене мере плати бродару целу уговорену возарину која му још није плаћена и накнади му све трошкове које је овај имао, а који нису укључени у возарину.

Ако се предаја терета на основу одредбе става 1. овог члана тражи у луци, односно пристаништу у коме се терет према уговору о превозу није морао предати, суд ће дозволити привремену меру из става 1. овог члана само под условом да се терет може искрцати без опасности за безбедност брода и осталог терета, да због искрцања не настане веће задржавање у доласку брода или поремећај у реду пловидбе, да се тиме не наноси штета осталим лицима која су овлашћена да располажу теретом и да искрцање није противно другим важним разлозима.

Члан 1032.

Жалба против решења којим се одређују привремена мере не одлаже извршење решења.

ДЕВЕТИ ДЕО

О МЕРОДАВНОМ ПРАВУ И НАДЛЕЖНОСТИ СУДОВА У САВЕЗНОЈ РЕПУБЛИЦИ ЈУГОСЛАВИЈИ ЗА СПОРОВЕ С МЕЂУНАРОДНИМ ОБЕЛЕЖЈЕМ

Члан 1033.

Одредбе чл. 1034. до 1051. овог закона односе се на сваки пловни објект који је брод по југословенском праву, као и на сваки пловни објект који је брод према праву државе чију државну припадност има.

Члан 1034.

По праву државе чију државну припадност брод има оцењују се:

- 1) дужности и права заповедника у управљању бродом и у заснивању права и обавеза за власника брода или бродара;
- 2) права у погледу брода у државној својини и стварна права на броду;
- 3) правне последице догађаја на броду на које се мора применити закон места где је догађај настао.

Одредба тачке 3. става 1. овог члана односи се и на догађаје који су настали на страним бродовима на територији Савезне Републике Југославије под условом да и држава чију припадност има брод поступа на исти начин с бродовима који имају југословенску државну припадност.

Члан 1035.

На стварна права на броду у градњи, који се граде у Савезној Републици Југославији, примењује се југословенско право.

Члан 1036.

На радне односе чланова посаде бродова примењује се југословенско право.

Члан 1037.

На ограничење одговорности бродара или другог физичког или правног лица које је по овом закону с њим изједначено, примењује се право државе чију државну припадност брод има.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, примењује се овај закон ако су његове одредбе о ограничењу одговорности строже од прописа државе чију државну припадност брод има.

Члан 1038.

На уговоре о пловидбеним односима примењује се право које су странке изабрале.

Члан 1039.

Изузетно од одредбе члана 1038. овог закона на уговоре о искоришћавању бродова примењује се овај закон, и то:

1) на одговорност бродара за оштећење, мањак или губитак терета, предвиђену одредбама овог закона, чија се примена не може искључити споразумом странака, ако се лука, односно пристаниште укрцаја или одредишта налази у Савезној Републици Југославији;

2) ако би путник применом другог права био стављен у неповољнији положај него по одредбама овог закона.

Уговор закључен противно одредбама става 1. овог члана нема правно дејство.

Члан 1040.

Ако се право чију су примену странке изабрале за уговоре о искоришћавању бродова не може применити на цео уговор или неки од односа који проистичу из уговора или ако странке нису изричито одредиле право које мора да се примени, а њихова се намера о примени одређеног права не може утврдити ни из околности случаја, на уговор или на уговорни однос примењује се:

1) право места где је уговор закључен – за оцену главних права и обавеза уговорних страна;

2) право државе чији је држављанин или чију државну припадност има бродар – ако је уговор о превозу путника или ствари закључен на основу унапред утврђених општих услова бродара;

3) одредбе овог закона – на уговор о тегљењу.

На начин извршења споредних права и обавеза уговорних страна (начин крцања и предаје терета, рачунања времена за стојнице и прекостојнице, начин плаћања возарине и сл.) примењује се, у случају из става 2. овог члана, право места где су поједине радње извршене, односно где су морале да буду извршене.

Члан 1041.

Ако се право чију су примену странке уговора о спасавању брода изабрале не може применити на цео уговор или на неки од односа који проистичу из тог уговора или ако странке нису изричито изабрале право које ће се применити, а њихова се намера о примени одређеног права не може утврдити ни из околности случаја, на уговор или на уговорни однос примењује се: право државе луке или пристаништа где је спасавање завршено, односно право прве луке или првог пристаништа у које је спасени брод стигао после завршеног спасавања.

Члан 1042.

Изузетно од одредба члана 1041. овог закона, примењују се:

1) одредбе овог закона – ако су се спасавала лица без истовременог спасавања брода или ствари на броду, ако су сва та лица држављани Савезне Републике Југославије или ако је брод који је спасавао или брод који је спасаван, а ако је било више бродова, један од њих, југословенски ратни брод или југословенски јавни брод;

2) одредбе члана 684. ст. 1. и 2, чл. 808. до 814. и чл. 818. и 820. овог закона;

3) одредбе савезног закона којим се уређује застарелост потраживања, ако овим законом није друкчије одређено;

4) право државе чију државну припадност има брод спасилац – на поделу награде за спасавање између власника брода или бродара брода спасиоца и посаде тог брода.

Уговор закључен противно одредбама става 1. овог члана нема правно дејство.

Члан 1043.

На накнаду штете због судара бродова примењују се:

1) право државе у чијем се обалном мору или унутрашњим водама догодио судар;

2) одредбе овог закона – ако се судар догодио на отвореном мору.

Изузетно од одредба става 1. овог члана на накнаду штете због судара бродова примењују се:

1) ако сви бродови између којих се судар догодио имају исту државну припадност – право те државе;

2) ако бродови између којих се судар догодио имају различиту државну припадност, а право свих тих држава је исто право тих држава.

Члан 1044.

Изузетно од одредаба члана 1043. овог закона који за накнаду штете од судара бродова упућује на примену страног права, примењују се:

1) одредбе овог закона – ако су сва заинтересована лица држављани Савезне Републике Југославије или југословенска правна лица или ако је један од бродова између којих је дошло до судара југословенски ратни брод или југословенски јавни брод;

2) одредбе члана 793. став 2, члана 794. став 1. и чл. 795. до 801. овог закона;

3) одредбе савезног закона који регулише застарелост потраживања, ако овим законом није друкчије предвиђено.

Уговор закључен противно одредбама става 1. овог члана не производи правно дејство.

Члан 1045.

У случају заједничке хаварије, ако се право које су странке изабрале не може применити на цео уговор или на неки од односа који проистичу из уговора, или ако странке нису изричито изабрале право које мора да се примени, а њихова се намера о примени одређеног права не може утврдити ни из околности случаја, примењује се право луке, односно пристаништа у коме је искрцан последњи део терета који се налази на броду у часу извршења заједничке хаварије.

Ако су све странке у случају заједничке хаварије држављани Савезне Републике Југославије или југословенска правна лица у случајевима из става 1. овог члана примениће се југословенско право.

Члан 1046.

На односе из уговора о градњи, преправци или о поправци брода примењује се право места бродоградилшта, ако странке за ове уговоре или за део тих уговора нису изабрале право које ће се применити, или ако се у целини или делимично изабрано право не може применити.

Члан 1047.

На уговор о пловидбеним осигурању и односе који из њега проистичу примењује се право седишта осигураваача, под условом:

1) да странке нису изричито одредиле право које се мора применити на уговор, а њихова се намера о примени одређеног права не може утврдити ни из околности случаја;

2) да се право чију су примену странке одредиле не може применити на део тог уговора или на неки правни однос истог уговора – али само на тај део уговора, односно на тај правни однос из тог уговора.

Изузетно од одредаба става 1. овог члана, на односе из уговора о пловидбеном осигурању примењује се југословенско право ако су сва заинтересована лица у том уговору држављани Савезне Републике Југославије са боравиштем у Савезној Републици Југославији, или југословенска правна лица са седиштем у Савезној Републици Југославији, а ради се о осигураним предметима који су изложени покривеним ризицима искључиво на територији Савезне Републике Југославије.

Члан 1048.

Форма правне радње у пловидбеном односу оцењује се по праву места где је радња извршена, односно где је морала бити

извршена, или по праву које је меродавно за пловидбени однос у целини.

Члан 1049.

Одредбе овог закона о вађењу потонулих ствари сходно се примењују и на вађење ствари потонулих ван обалног мора и унутрашњих вода Савезне Републике Југославије, ако је ствар у државној својини, или ако на ствари постоји право својине југословенског правног лица или држављанина Савезне Републике Југославије, а ствари вади југословенско предузеће или друго правно лице или држављанин Савезне Републике Југославије.

Члан 1050.

Не примењује се страно право које би било меродавно по одредбама овог закона, ако би његова примена била искључиво ради избегавања примене права Савезне Републике Југославије.

Члан 1051.

Југословенски суд искључиво је надлежан за суђење:

1) у споровима о награди за спасавање југословенских ратних бродова и југословенских јавних бродова, о накнади штете настале због судара бродова од којих је један југословенски ратни брод или југословенски јавни брод;

2) у споровима из чл. 445, 446. и 447. овог закона који настану у току и поводом спровођења поступка ограничења одговорности бродара који спроводи југословенски суд (члан 449);

3) у споровима из члана 867. овог закона који настану у току и поводом спровођења поступка ликвидације заједничке хаварије ако је за испитивање приговора против коначне деобне основе надлежан југословенски суд (члан 868);

4) у споровима који настану у току и поводом судског извршног поступка који југословенски суд спроводи на поморским бродовима и бродовима унутрашње пловидбе (чл. 909. и 913).

ДЕСЕТИ ДЕО

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Глава 1

КРИВИЧНА ДЕЛА

Члан 1052.

Члан посаде брода или путник на броду који није јавни брод, а који у намери да себи прибави корист или да другом нанесе штету изврши, на мору, унутрашњим водама или на месту које не потпада под власт ни једне државе, насиље, пљачку или другу принуду према другом броду, лицима или стварима које се на њему налазе, казниће се затвором од најмање две године.

Ако је учинилац при извршењу дела из става 1. овог члана неко лице лишио живота, казниће се затвором од најмање пет година.

За припремање кривичног дела из става 1. овог члана учинилац ће се казнити затвором од једне године до пет година.

Члан 1053.

Заповедник брода или лице које га замењује које, противно одредбама члана 167. овог закона, не крене у помоћ и не предузме спасавање лица које се на мору или унутрашњим водама налази у животној опасности и ако не постоје разлози из члана 168. овог закона који га ослобађају обавезе спасавања, казниће се затвором од три месеца до две године.

Члан 1054.

Заповедник брода или лице које га замењује које, противно одредби члана 169. став 1. овог закона, не предузме спасавање брода са којим се сударио брод којим оно заповеда или које не уклони такав брод са пловног пута на унутрашњим водама, ако постоји опасност да ће потонути, казниће се затвором до једне године.

Члан 1055.

Заповедник југословенског брода или лице које га замењује, ако не постоје разлози из члана 170. овог закона који га ослобађају од те обавезе, које не предузме на мору спасавање југословенског брода који је у опасности и ствари са тог брода које су својина југословенског правног лица или држављанина Савезне Републике Југославије, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Истом казном казниће се заповедник брода или лице које га замењује које, противно одредби члана 169. став 2. овог закона, не предузме на унутрашњим водама спасавање брода који тражи помоћ, ако се брод којим заповеда налази у близини.

Члан 1056.

Ко прекине или оштети ваздушни или подводни телекомуникациони кабл, подводни кабл високог напона или подводни цевовод и тиме омете телекомуникационе везе, довод струје или нафте, гаса или воде, казниће се затвором до осам година.

Ко учини дело из става 1. овог члана из нехата казниће се затвором од шест месеци до три године.

Глава 2

ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУПИ

Члан 1057.

Новчаном казном од 30.000 до 300.000 нових динара казниће се за привредни преступ предузеће или друго правно лице:

1) ако не организује контролу вршења послова ради осигурања безбедности пловидбе (члан 9. тачка 1);

2) ако не обезбеди трајно вршење контроле ради осигурања безбедности пловидбе (члан 9. тачка 2);

3) ако по налогу лучке капетаније, односно капетаније пристаништа, оштећени, насукани или потопљени пловни објект који омета или угрожава безбедност пловидбе или представља опасност од загађивања, не уклони са пловног пута (члан 41. став 1).

За радње из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу новчаном казном од 1500 до 30.000 нових динара.

Члан 1058.

Новчаном казном од 27.000 до 270.000 нових динара казниће се за привредни преступ предузеће или друго правно лице:

1) ако не води прописане податке који су од значаја за безбедност пловидбе (члан 9. така 3);

2) ако не одржава луку, односно пристаниште у стању које обезбеђује безбедну пловидбу (члан 24);

3) ако не поднесе на одобрење техничку документацију на основу које се брод гради или преправља (члан 59. тачка 1).

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу новчаном казном од 1200 до 24.000 нових динара.

Глава 3

ПРЕКРШАЈИ

Члан 1059.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај, предузеће или друго правно лице:

1) ако одмах по доласку брода у прву југословенску луку, односно пристаниште не поднесе захтев за баждарење југословенског брода изграђеног, набављеног или преправљеног у иностранству за југословенског наручиоца, који није баждарен у иностранству по одредбама овог закона (члан 79);

2) ако не поднесе захтев за баждарење југословенског брода који се гради у југословенском или страном бродоградилшту чим на броду буду уграђени оплата, палубе и преграде (члан 80. став 2);

3) ако не поднесе захтев за поновно баждарење југословенског брода пре завршетка радова на преправци којима се мења бруто или нето регистарска тонажа, односно највећа дозвољена истисина или носивост брода, или не поднесе такав захтев по доласку брода у прву југословенску луку, односно пристаниште ако се радови на преправци брода изводе у иностранству, а брод није баждарен у иностранству по одредбама овог закона (члан 81. ст. 3. и 4);

4) ако стави у пловидбу или држи у пловидби брод без било које од бродских исправа и књига прописаних овим законом (чл. 86. до 126);

5) ако као заповедник брода укрца лице које нема поморску, односно бродарску књижицу (члан 141. став 1);

6) ако по налогу лучке капетаније, односно капетаније пристаништа не укључи у трагање и спасавање угрожених лица и ствари на броду (члан 179);

7) ако брод нема име и не носи име луке, односно пристаништа уписа, или ако технички пловни објект нема ознаку и не

носи име луке, односно пристаништа уписа, или ако ове ознаке носи иако није овлашћен да носи (чл. 206. и 207);

8) ако вади потонулу ствар ако није овлашћено за њено вађење (члан 824. став 1).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

Члан 1060.

Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара или казном затвора до 60 дана казниће се за прекршај заповедник страног нуклеарног брода или лице које га замењује, ако брод без дозволе уплови у југословенску луку (члан 27. став 2).

Члан 1061.

Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај заповедник страног трговачког брода или лице које га замењује:

1) ако брод изврши превоз ствари или путника између југословенских лука, односно пристаништа противно одредби члана 39. овог закона;

2) ако без дозволе врши спасавање брода и ствари са тог брода насуканог у обалном мору Савезне Републике Југославије који је његова посада напустила (члан 43);

3) ако врши пилотажу на пловним путевима, лукама и пристаништима Савезне Републике Југославије (члан 47);

4) ако брод без одобрења лучке капетаније, односно капетаније пристаништа врши тегљење које почиње и завршава се у југословенским лукама, односно пристаништима, без пристајања у страним лукама, односно пристаништима (члан 686).

Члан 1062.

Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај:

1) заповедник страног брода или лице које га замењује које бродом превози више од 2.000 тона уља ако брод нема уверење о осигурању или другом финансијском јемству о имовинској одговорности за штету проузроковану загађивањем уљем у луку или изађе из луке Савезне Републике Југославије, или у њима укрцава или искрцава уље (члан 28);

2) заповедник југословенског брода или лице које га замењује: а) ако брод који има бродску радио-станицу не организује непрекидну службу бдења, у складу са прописима о радио-саобраћају (члан 20. став 3);

б) ако отплови из луке, односно пристаништа бродом који нема одређени број чланова посаде с прописаном стручном спремом (члан 134), односно ако се на броду док се налази у луци, односно пристаништу не налази најмање једна трећина чланова посаде сваке службе (члан 138. ст. 3. и 5);

в) ако лично не руководи бродом кад то захтева безбедност брода, или брода у тегљу или потискивању – а заповедник поморског брода и ако не управља бродом кад брод улази у луку, канал или реку или кад излази из њих, као и у свим другим случајевима, кад то захтева безбедност брода и пловидбе (члан 153. став 3);

г) ако у случају непосредне опасности од рата или наступања ратног стања између Савезне Републике Југославије и друге државе не предузме у погледу брода, лица и терета на броду све мере које се показују као потребне (члан 158. ст. 1. и 2);

д) ако се у случају наступања ратног стања између других држава, у коме је Савезна Република Југославија неутрална, брод нађе у луци односно пристаништу једне од зараћених држава, или на путу за луку односно пристаниште зараћене државе или мора проћи кроз обално море или унутрашње воде зараћене државе не затражи упутство од бродара, а ако то није могуће – од надлежних државних органа (члан 158. став 3);

ђ) ако за време путовања брода према члану посаде, путнику или другом лицу на броду или броду у тегљу или потискивању, које је извршило кривично дело, не предузме мере потребне да се спречи или ублажи наступање штетних последица тога дела и извршилац позове на одговорност (члан 164. ст. 1. 2. и 4).

Члан 1063.

Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај члан посаде брода који повредом своје дужности, прописане овим законом, не поступи по правилима навигације и тиме доведе у опасност безбедност саобраћаја или оштети брод или терет на њему, или угрози безбедност путника на броду или осталих чланова посаде или животну средину од загађивања опасним и штетним материјама (уљем, отпаcima текућих горива и њиховим мешавинама, отпадним водама и другим отпадним материјама, као и радиоактивним или сличним отпаcima) са брода (члан 136).

Члан 1064.

Новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара казниће се за прекршај заповедник брода, односно заповедник страног брода или лице које га замењује ако брод који долази из иностранства комуницира са другим бродовима, предузећима и другим правним лицима на копну пре него што од лучке капетаније, односно капетаније пристаништа добије одобрење за слободну комуникацију са обалом (члан 44. став 1).

Новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара казниће се за прекршај заповедник страног брода или лице које га замењује ако брод не вије заставу своје државне припадности кад се налази у обалном мору, односно на унутрашњим пловним путевима Савезне Републике Југославије на којима важи међународни или међудржавни режим пловидбе (члан 44. став 2).

Члан 1065.

Новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара казниће се за прекршај заповедник брода или лице које га замењује:

1) ако брод плови ван одређених граница пловидбе или противно одређеној намени, или ако бродом предузме путовање за које брод није оглашен способним (чл. 55. и 68);

2) ако противно одредбама овог закона (члан 69) бродом који није путнички превози путнике;

3) ако на брод, противно одредбама овог закона (члан 71), укрца већи број путника од одређеног броја;

4) ако укрца и распореди терет на броду противно одредби члана 72. овог закона;

5) ако на броду нема било коју од бродских исправа или књига и воде се противно одредбама овог закона (члан 82. став 1);

6) ако на захтев лучке капетаније, односно капетаније пристаништа не покаже бродске исправе и књиге (члан 82. став 2);

7) ако у прописаним роковима не врши вежбе чамцима, осталим средствима за спасавање и уређајима за откривање, спречавање и гашење пожара (члан 152. став 2);

8) ако на броду не одржава у исправном стању машине, уређаје и опрему или ако се не стара о сигурности бродских уређаја за укрцавање и искрцавање путника, опасног и осталог терета, и о правилном укрцавању, смештају и искрцавању путника (члан 152. став 1).

Члан 1066.

Новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара казниће се за прекршај заповедник брода или лице које га замењује:

1) ако прими за члана посаде брода лице које нема поморску, односно бродарску књижицу или дозволу за укрцање (члан 141. став 1);

2) ако у случају кад су остале без успеха све мере предузете за спасавање брода у опасности и ако је пропаст брода неизбежна, не предузме све потребне мере за спасавање бродског дневника, а ако околности случаја то дозвољавају – и мере за спасавање других бродских књига, бродских исправа, поморске карте односног путовања и готовог новца бродске благајне (члан 155. став 2);

3) ако о догађају који се за време путовања деси на броду а који угрожава безбедност брода, брода у тегљу или потискивању или безбедност пловидбе, или о ванредном догађају који се деси на броду, броду у тегљу или потискивању, путницима, другим лицима или стварима на броду или броду у тегљу или потискивању – не поднесе извештај заједно са изводом из бродског дневника надлежном органу у земљи или иностранству (члан 156. ст. 1. 2. и 3);

4) ако о чињеници рођења и смрти, и о примању изјаве последње воље, не сачини записник на прописани начин и не достави га надлежном органу у првој домаћој луци односно пристаништу, а у иностранству – најближем дипломатском, односно конзуларном представништву Савезне Републике Југославије (члан 156. став 5);

5) ако путем радио-комуникације не пошаље обавештење о било којој непосредној опасности за безбедност пловидбе на коју наиђе (члан 157);

6) ако о кривичном делу учињеном на броду или броду у тегљу или потискивању, док се брод налази у иностранству, не поднесе извештај дипломатском или конзуларном представништву Савезне Републике Југославије у земљи у чију прву луку, односно пристаниште по извршеном кривичном делу, брод уплови, или ако са извршиоцима кривичног дела не поступи по упутствима тог дипломатског или конзуларног представништва (члан 164. став 3);

7) ако самовољно напуштање брода од стране члана посаде – држављанина Савезне Републике Југославије у иностранству не пријави органу из члана 165. овог закона;

8) ако у бродски дневник не унесе у одређеном року и на одређени начин опис догађаја, радњи и предузетих мера које је дужан да унесе у бродски дневник (члан 156. ст. 1. и 4, члан 157. став 2, члан 164. став 2, члан 163. став 2, члан 164. став 5. и члан 163. став 3);

9) ако не унесе у бродски дневник разлоге због којих није кренуо у помоћ лицима у опасности и предузео њихово спасавање, или разлоге због којих није предузео спасавање брода и ствари са брода (члан 171);

10) ако броду с којим се сударио брод којим заповеда, иако је то могао, не саопшти име последње луке, односно пристаништа из кога је испловио и име луке, односно пристаништа у које плови (члан 802);

11) ако чамцем, односно пловећим постројењем управља лице које није стручно оспособљено да управља чамцем, односно пловећим постројењем (члан 127. тачка 3);

12) ако чамац, односно пловеће постројење нема исправу о способности за пловидбу чамца, односно пловећег постројења (члан 129. став 5).

Члан 1067.

Новчаном казном од 270 до 2.700 нових динара казниће се за прекршај члан посаде брода ако предмете или материје које могу да ометају или угрозе безбедност пловидбе или представљају опасност од загађивања, баца на пловни пут (члан 41. став 2).

Члан 1068.

Казниће се за прекршај појединац:

- 1) новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара:
 - а) који је наручилац брода – ако изврши радњу из члана 1058. став 1. тачка 3. овог закона;
 - б) који је власник брода – ако изврши радњу из члана 1059. став 1. тачка 4. овог закона;
 - в) који изврши радњу из члана 1059. став 1. тачка 7. овог закона;
- 2) новчаном казном од 270 до 2.700 нових динара:
 - а) који је власник брода – ако изврши радњу из члана 1059. тач. 1, 2, 3, 5. и 6. овог закона;
 - б) ако изврши радњу из члана 1067. овог закона.

Члан 1069.

Поред казне за прекршај из члана 1062. тачка 2. члана 1063. овог закона члану посаде брода може се, као заштитна мера, забранити вршење свих или појединих овлашћења за вршење послова одређеног звања на било ком броду у трајању од две године.

ОРГАН ЗА ВОЂЕЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Члан 1070.

Прекршајни поступак у првом степену, по прекршајима из овог закона, води и решење о прекршају доноси Комисија за прекршаје у поморској и унутрашњој пловидби (у даљем тексту: Комисија) у савезном министарству надлежном за послове саобраћаја.

Комисија је састављена од три члана, од којих је један члан председник. Председник и чланови Комисије имају заменике. Председника и чланове Комисије и њихове заменике именује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Комисија може овластити појединог свог члана да предузме поједине радње у прекршајном поступку.

Комисија је дужна да води евиденцију о прекршајима и изреченим мерама у прекршајном поступку.

Против решења Комисије жалба се подноси Савезном већу за прекршаје.

ЈЕДНАНАЕСТИ ДЕО

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1071.

На поступке који нису правноснажно окончани до дана ступања на снагу овог закона, примењиваће се одредбе овог закона.

Члан 1072.

Послове контроле управне и инспекцијске послове које су до дана ступања на снагу овог закона обављали органи у републикама надлежни за безбедност поморског и речног саобраћаја

преузима савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 1073.

До доношења прописа којим ће се уредити организација и рад лучких капетанија и капетанија пристаништа, лучке капетаније и капетаније пристаништа настављају са радом у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 1074.

Одредбе чл. 31. до 35, чл. 127. до 131, чл. 175. до 202, и чл. 413. до 416. примењиваће се по истеку године дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 1075.

До доношења прописа којим ће се уредити технички преглед чамаца и пловећих постројења, правна лица овлашћена по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона да врше технички преглед чамаца и пловећих постројења настављају са радом у складу са тим прописима.

Члан 1076.

Прописи за извршавање овог закона које у складу са чл. 13, 21, 23, 37. и 45. доноси Савезна влада, донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Прописи за извршавање овог закона које у складу са чл. 7, 10, 13, 20, 21, 31, 33, 34, 35, 36, 46, 48, 64, 86, 129, 131, 135, 141, 203, 206, 222. и 792. доноси савезни министар надлежан за послове саобраћаја, донеће се у року од годину дана, од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 1077.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

- 1) Закон о поморској и унутрашњој пловидби („Службени лист СФРЈ”, бр. 22/77, 13/82, 30/85, 80/89 и 29/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 34/92);
- 2) Закон о поморској пилотажи („Службени лист СФРЈ”, бр. 14/65);

Члан 1078.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

177.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ВАЗДУШНОМ САОБРАЋАЈУ

Проглашава се Закон о ваздушном саобраћају, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 4. марта 1998. године.

ПР бр. 121
4. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије,
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ВАЗДУШНОМ САОБРАЋАЈУ

ПРВИ ДЕО

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови за безбедан ваздушни саобраћај у ваздушном простору Савезне Републике Југославије (у даљем тексту: југословенски ваздушни простор) који се односе нарочито на: ваздухоплове, аеродроме, ваздухопловно овлашћено и ваздухопловно стручно особље, обезбеђење ваздушног саобраћаја, јавни авио-транспорт и друге делатности у ваздушном саобраћају, испитивање угрожавања безбедности ваздухоплова, трагање за ваздухопловом и спасавање, испитивање удеса

ваздухоплова, ваздухопловну инспекцију и прекршаје у ваздушном саобраћају.

Одредбе овог закона односе се и на домаће државне ваздухоплове као и на војни део мешовитог аеродрома, ако је то предвиђено овим законом.

Члан 2.

Предузеће, друго правно лице, државни органи и предузетник који производи, испитује, користи и одржава ваздухоплов, мотор, елису и ваздухопловни производ, снабдева ваздухоплов горивом и мазивом, обавља авио-транспорт, врше услуге ваздухопловом, пружа аеродромске услуге, односно користи аеродром и летилиште, врши стручну обуку ваздухопловног особља и обезбеђење ваздушног саобраћаја дужни су да утврде мере за заштиту ваздушног саобраћаја од незаконитих радњи и систем квалитета, као и да обезбеде трајно праћење и контролу, нарочито:

- 1) примењивања техничких прописа и других прописа у области ваздушног саобраћаја;
- 2) квалитета уграђеног материјала и делова и производње, одржавања, обнове, оправке и измене ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловних производа;
- 3) обучености ваздухопловног особља и здравственог стања ваздухопловног овлашћеног особља;
- 4) радног времена, времена летења, броја полетања и слетања и одмора чланова посаде, као и радног времена, трајања дневног непрекидног рада, трајања смена и дневног одмора контролора летења;
- 5) исправности маневарских површина и платформи, објеката, инсталација и уређаја који служе за безбедно полетање и слетање ваздухоплова;
- 6) опреме и рада службе за прихват и отпрему ваздухоплова, путника и ствари, ватрогасне службе, службе хитне помоћи на аеродрому и службе за одржавање маневарских површина, платформи, објеката, инсталација и уређаја који служе за безбедно полетање, слетање и кретање ваздухоплова;
- 7) опреме и снабдевања ваздухоплова горивом, као и квалитета горива;
- 8) квалитета услуга у обезбеђењу ваздушног саобраћаја;
- 9) квалитета рада и квалитета одржавања техничких система, опреме, уређаја и објеката техничког обезбеђења ваздушног саобраћаја;
- 10) квалитета услуга у авио-транспорту и другим делатностима у ваздушном саобраћају;
- 11) припреме и планирања летења и коришћења ваздухоплова.

Лица из става 1. овог члана дужна су да воде евиденцију о обављеној контроли из тог става.

Лица из става 1. овог члана дужна су да савезном инспекторату надлежном за послове ваздухопловне инспекције пријаве сваки догађај од значаја за безбедност летења и одступања од нивоа квалитета и да му доставе податке о уредности и редовности јавног авио-транспорта.

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) ваздушни саобраћај је летење ваздухоплова или кретање ваздухоплова по маневарским површинама и платформи аеродрома или летилишта;
- 2) државни ваздухоплов је војни ваздухоплов, ваздухоплов органа унутрашњих послова и царински ваздухоплов;
- 3) ваздушни пут је део ваздушног простора, утврђене ширине, висине и правца, одређен за ваздушни саобраћај;
- 4) гранични коридор је део ваздушног пута изнад државне границе, одређен за улазак ваздухоплова у југословенски ваздушни простор и за излазак из тог простора;
- 5) забрањена зона је део југословенског ваздушног простора, изнад одређене области, утврђених димензија, у коме је забрањено летење ваздухоплова;
- 6) условно забрањена зона је део југословенског ваздушног простора изнад одређене области, утврђених димензија, у коме је летење ваздухоплова ограничено у складу са унапред одређеним условима;
- 7) опасна зона је део југословенског ваздушног простора изнад одређене области, утврђених димензија, у коме се у одређеном времену могу одвијати активности опасне за летење ваздухоплова;
- 8) ваздухоплов је свака направа са посадом која лети или се одржава у атмосфери услед реакције ваздуха, осим реакције ваздуха који се одвија од површине земље;
- 9) ултралаки ваздухоплов је ултралаки авион, ултралака једрилица, змај и парагладер;

10) ваздухопловни производ је материјал, делови, уређаји и опрема који се уграђују у ваздухоплов, као и падобран;

11) акробатско летење је намерно и нагло мењање положаја ваздухоплова у лету у односу на земљу променом правца, висине и брзине лета у сврху обуке, спортског летења и испитивања карактеристика ваздухоплова;

12) власник аеродрома, односно ваздухоплова је лице које управља, користи, одржава и располаже аеродромом, односно ваздухопловом;

13) корисник аеродрома, односно ваздухоплова је лице које користи аеродром односно ваздухоплов на основу уговора о закупу или по другом правном основу;

14) аеродром је одређена копнена или водена површина, са маневарским површинама, платформама, објектима, уређајима и инсталацијама намењеним за безбедно кретање, полетање, слетање и боравак ваздухоплова;

15) ваздухопловно пристаниште је аеродром или део аеродрома оспособљен и отворен за јавни авио-транспорт;

16) мешовити аеродром је аеродром који се користи и за војно и за цивилно летење;

17) време у коме је ваздухопловно пристаниште отворено је време од почетка до завршетка рада служби утврђених овим законом;

18) летилиште је одређена копнена или водена површина која испуњава прописане услове за безбедно полетање и слетање ваздухоплова који се, по правилу, користе у пољопривреди и шумарству, као и за спортске активности;

19) терен је копнена површина која задовољава услове за повремено обављање спортских активности са змајем без мотора, парагладером, падобраном и балоном, као и за полетање и слетање хеликоптером ради интервенције и пружања помоћи;

20) аеродром одређења је аеродром на коме ваздухоплов завршава лет према утврђеном плану лета;

21) алтернативни аеродром је аеродром одређен планом лета, на који ваздухоплов треба или може да слети ако из било ког разлога не може да слети на аеродром одређења;

22) платформа је део аеродрома одређен за прихват и отпрему ваздухоплова, путника и ствари, снабдевање ваздухоплова горивом и мазивом и паркирање, боравак и одржавање ваздухоплова који не ометају обављање саобраћаја на аеродрому;

23) маневарска површина је део аеродрома или летилишта одређен за полетање и слетање ваздухоплова и кретање ваздухоплова на земљи у вези са полетањем и слетањем, искључујући и платформе;

24) полетно-слетна стаза је површина на земљи, води или објекту, намењена за полетање и слетање ваздухоплова;

25) стаза за вожење је стаза аеродрома или летилишта на земљи одређена за кретање ваздухоплова на земљи и за повезивање делова аеродрома;

26) подручје аеродрома је простор одређен површинама за ограничавање препрека;

27) дозвола је исправа којом се потврђује да је лице које спада у ваздухопловно овлашћено особље обучено да обавља одређене стручне послове;

28) обученост је ниво знања и способности за обављање посебних стручних послова у ваздушном саобраћају којом се не стиче степен стручне спреме;

29) потврда о обучености је исправа којом се потврђује да је лице које спада у ваздухопловно стручно особље оспособљено да обавља одређене стручне послове;

30) овлашћење је саставни део дозволе, или је уписано у дозволу, којим су утврђени посебни послови и права имаоца дозволе;

31) регулисање протока саобраћаја је усаглашавање захтева ваздушног саобраћаја са расположивим могућностима обезбеђења ваздушног саобраћаја;

32) контролисана зона је део контролисаног ваздушног простора од површине земље до утврђених горњих граница;

33) саобраћајна зона аеродрома је ваздушни простор око аеродрома, одређених димензија, за заштиту аеродромског саобраћаја;

34) план лета је скуп података о намеравању лета или делу лета ваздухоплова;

35) метеоролошко осматрање је мерење или визуелна процена једног или више метеоролошких елемената;

36) метеоролошка информација је метеоролошки извештај, анализа, прогноза или нека друга порука која се односи на постојеће или очекиване метеоролошке услове;

37) метеоролошка прогноза је извештај о очекиваним метеоролошким условима за одређени тренутак или период и за одређену област или део ваздушног простора;

38) метеоролошко упозорење је извештај о осматраним или очекиваним метеоролошким условима који могу угрожити безбедност ваздухоплова у лету и на земљи;

39) спасавање је пружање помоћи посади и путницима ваздухоплова који је претрпео удес или незгоду и лицима на земљи настрадалим од удеса ваздухоплова;

40) опасно приближавање ваздухоплова је међусобни положај ваздухоплова из кога је могао да проистекне судар или због кога су један капетан или капетани тих ваздухоплова морали предузети маневар за избегавање судара;

41) опасно приближавање ваздухоплова препрекама на земљи или препрекама на маневарским површинама је положај ваздухоплова из кога је могао да проистекне судар са препреком или због кога капетан ваздухоплова мора да предузме маневар за избегавање судара;

42) удес ваздухоплова је догађај који наступи од тренутка када је једно лице или више лица укрцано у ваздухоплов којим треба да се обави лет до тренутка њиховог искрцавања, а има за последицу смрт или тешку телесну повреду лица у ваздухоплову или ван њега, уништење ваздухоплова, нестанак ваздухоплова, оштећење основне конструкције ваздухоплова или веће оштећење имовине трећег лица;

43) незгода ваздухоплова је догађај који наступи од тренутка када је једно лице или више лица укрцано у ваздухоплов којим треба да се обави лет до тренутка њиховог искрцавања, а има за последицу оштећење делова ваздухоплова или погонске групе, лакшу телесну повреду лица у ваздухоплову или ван њега или мање оштећење имовине трећег лица;

44) јавни авио-транспорт је летење ради превоза путника и ствари (пртљаг, роба и пошта);

45) редовни јавни авио-транспорт је превоз путника и ствари у домаћем и међународном саобраћају који је под једнаким условима доступан сваком, а који се врши на унапред утврђеним линијама, по утврђеном реду летења, по ценама и под општим условима превоза који су објављени;

46) чартер превоз је ванредни јавни авио-транспорт путника и ствари који се обавља под посебно утврђеним условима као појединачан лет или серија летова;

47) авио-такси је појединачан ванредни јавни авио-транспорт путника и ствари под посебно утврђеним условима;

48) панорамско летење је ванредни јавни авио-транспорт у коме се летови врше по одређеној рути, ради разгледања из ваздуха;

49) линија у редовном јавном авио-транспорт у је лет у једном смеру између аеродрома првог полетања и аеродрома крајњег одређишта;

50) ред летења је утврђено време полетања и слетања ваздухоплова у редовном јавном авио-транспорт у;

51) ванредни догађај је сваки догађај због ког је могло да дође до угрожавања безбедности ваздушног саобраћаја, а последица није наступила.

Члан 4.

Технички прописи из области ваздушног саобраћаја објављују се у службеном гласилу Савезне Републике Југославије (у даљем тексту: СРЈ), а техничка правила и упутства, у посебној публикацији савезног министарства надлежног за послове саобраћаја – Зборнику ваздухопловно-техничких правила.

Одредбе овог закона и других прописа који се односе на међународни ваздушни саобраћај или су од значаја за летење објављују се у службеним ваздухопловним публикацијама савезне управе надлежне за послове контроле летења.

У службеним ваздухопловним публикацијама објављују се одредбе прописа који одступају од стандарда Организације међународног цивилног ваздухопловства (ИКАО), уз обавештење од кога се стандарда одступа.

У службеним ваздухопловним публикацијама могу се објавити и други подаци од значаја за ваздушни саобраћај.

Члан 5.

Службене ваздухопловне публикације су: Зборник ваздухопловних информација (АИР), Ваздухопловни информативни циркулар (АИС), Хитна ваздухопловна обавештења (NOTAM) и Претполетни информативни билтени (PIB).

Предузеће и друго правно лице, државни орган и предузетник који обављају послове од значаја за ваздушни саобраћај дужни су да савезној управи надлежној за послове контроле летења достављају податке од значаја за безбедно и ефикасно обављање ваздушног саобраћаја ради објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама.

Садржај службених ваздухопловних публикација, врсту података и начин и рокове њиховог достављања и објављивања прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 6.

Ваздухоплов може ући у југословенски ваздушни простор, односно изаћи из њега само на граничном коридору који се утврђује прописом који доноси савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, због потребе регулисања саобраћаја, као и у случају опасности или неповољних метеоролошких услова или ако су у питању хуманитарне акције и акције заштите људи и материјалних добара (пожар, град и сл.), савезна управа надлежна за послове контроле летења може одобрити улазак, односно излазак ваздухоплова и ван граничног коридора, с тим да о издатом одобрењу без одлагања обавести савезно министарство надлежно за послове одбране.

Члан 7.

Улазак, односно излазак страног ваздухоплова ван граничног коридора без одобрења савезне управе надлежне за послове контроле летења и летење супротно условима наведеним у одобрењу сматрају се повредом југословенског ваздушног простора.

Повредом југословенског ваздушног простора сматра се и летење страних диригованих и недиригованих летећих објеката у том простору без дозволе савезног министарства надлежног за послове одбране.

Члан 8.

Летење ваздухоплова је забрањено у одређеном делу ваздушног простора изнад одређене области која је проглашена забрањеном зоном.

Летење ваздухоплова може се ограничити објављивањем унапред одређених услова под којима се летење може обавити у делу ваздушног простора који је одређен као условно забрањена зона.

Летење ваздухоплова може се временски ограничити у одређеном делу ваздушног простора који је одређен као опасна зона.

Члан 9.

Забрањене и условно забрањене зоне одређује савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на предлог савезног министарства надлежног за послове одбране, савезног министарства надлежног за унутрашње послове и савезне организације надлежне за хидрометеоролошке послове о одвијању активности које могу да угрозе безбедност ваздухоплова у одређеном делу ваздушног простора.

Опасне зоне одређује савезно министарство надлежно за послове одбране.

Подаци о зонама из ст. 1. и 2. овог члана објављују се у Зборнику ваздухопловних информација, а време активирања опасних и условно забрањених зона – у Хитним ваздухопловним обавештењима.

Члан 10.

Ако се ваздухоплов приближава зони из члана 9. овог закона или лети кроз њу, савезна управа надлежна за послове контроле летења предузеће мере за враћање тог ваздухоплова на путању лета прихваћеног плана лета.

Члан 11.

Савезна управа надлежна за послове контроле летења неће прихватити план лета ваздухоплова који нема уређаје за одржавање радио-везе са савезном управом надлежном за послове контроле летења.

У контролисаном ваздушном простору може да лети ваздухоплов са сопственим погоном и ваздухоплов који има уређаје за одржавање радио-везе са савезном управом надлежном за послове контроле летења.

Ако је у ваздухоплову који улази у југословенски ваздушни простор настао квар уређаја за одржавање радио-везе у току лета, тај ваздухоплов може наставити лет ако је његов план лета прихваћен и ако је усаглашена активност са контролама лета суседних земаља.

Изузетно од одредбе ст. 1. и 2. овог члана, ваздухоплов без сопственог погона и ваздухоплов без уређаја за одржавање радио-везе са савезном управом надлежном за послове контроле летења може да лети у контролисаном ваздушном простору ако га вуче или предводи други ваздухоплов који има сопствени погон и уређај за одржавање радио-везе и ако за то добије одобрење савезне управе надлежне за послове контроле летења.

Ако ваздухоплов без сопственог погона има радио-везу и одржава је са савезном управом надлежном за послове контроле

летења, може по одобрењу савезне управе надлежне за послове контроле летења да уђе у контролисани ваздушни простор.

Члан 12.

Забрањен је ваздушни саобраћај изнад градова, насељених места и индустријских објеката испод висине утврђене прописом из члана 175. овог закона.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, изнад градова, насељених места и индустријских објеката може се летети испод прописане висине ако је одобрење за то издала савезна управа надлежна за послове контроле летења.

Забрањено је акробатско летење изнад градова и насељених места.

Одобрење из става 2. овог члана није потребно ако је у питању хеликоптер који врши медицински превоз и државни ваздухоплов и ако се сваки њихов лет најави савезној управи надлежној за послове контроле летења.

Члан 13.

Из ваздухоплова за време лета не смеју се избацивати предмети.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, ако је то у интересу безбедности ваздухоплова или заштите живота и здравља лица у ваздухоплову, капетан ваздухоплова може наредити да се из ваздухоплова избаци гориво, терет или део терета по редоследу који одреди, под условима и на начин утврђен прописом из члана 137. овог закона.

Ближе услове и начин избацивања из ваздухоплова хемијских средстава и воде за потребе пољопривреде, шумарства и здравства или за гашење шумских и других пожара, опреме, намирница, лекова и др. у случају елементарних непогода, као и летака и других рекламних предмета прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 14.

Ракете и други летећи објекти могу се лансирати у привредне, научне, спортске и друге сврхе тако да не угрожавају безбедност ваздушног саобраћаја.

За лансирање ракета и других летећих објеката мора се прибавити одобрење савезне управе надлежне за послове контроле летења, које се даје под условом да у зони лансирања нема ваздушног саобраћаја.

Лансирање ракета и других летећих објеката најављује се најмање 48 часова пре лансирања, с подацима о времену и месту лансирања, дometу ракета и летећих објеката, трајању тих активности и другим подацима од значаја за добијање одобрења.

За евентуалну штету нанесену трећим лицима услед лансирања ракета и других летећих објеката одговорно је лице које је лансирало ракету, односно други летећи објекат.

Члан 15.

Ракете против градоносних облака могу се лансирати само на основу сагласности савезне управе надлежне за послове контроле летења.

Ближи услови и начин лансирања ракета из става 1. овог члана уређују се прописом који доноси Савезна влада.

Члан 16.

У контролисаном ваздушном простору и у саобраћајној зони аеродрома забрањено је искакање падобраном из ваздухоплова, осим ако посада ваздухоплова мора да напусти ваздухоплов који се налази у опасности или је одобрење за искакање дала савезна управа надлежна за послове контроле летења или корисник аеродрома, у складу с прописом из члана 179. став 2. овог закона.

Члан 17.

У ваздухоплов се може укрцати онолико лица колико има уграђених седишта са појасевима за везивање.

У ваздухоплов којим се врши јавни авио-транспорт може се укрцати онолико путника колико има уграђених седишта намењених за превоз путника.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, у ваздухоплов се може укрцати и више путника ако се превозе и деца до две године живота, с тим да укупан број лица у ваздухоплову не може бити већи од броја кисеоничких маски у путничкој кабини ваздухоплова.

Ближе услове и начин превоза лица оболелих од одређених болести и инвалида одређених категорија прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 18.

У путничкој кабини могу се истовремено превозити и ствари ако је ваздухоплов за то опремљен у складу с техничким прописом из члана 37. став 2. овог закона.

У путничкој кабини могу се истовремено превозити и животиње на начин уређен прописом који доноси савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Посмртни остаци, осим посмртних остатака у урни, не смеју се превозити у путничкој кабини ваздухоплова.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, посмртни остаци могу се превозити у путничкој кабини ако се у њој налазе само пратиоци посмртних остатака.

Члан 19.

Забрањено је уношење хладног и ватреног оружја, муниције и других експлозивних и запаљивих средстава у пилотску и путничку кабину ваздухоплова у јавном авио-транспорту.

Лице које поседује хладно и ватрено оружје или муницију дужно је да их, пре укрцавања у ваздухоплов којим се врши јавни авио-транспорт, преда подручној организационој јединици савезног министарства надлежног за унутрашње послове на ваздухопловном пристаништу, а по искрцавању на аеродром одређења то оружје или муниција ће му се вратити.

У интересу безбедности путника и ваздухоплова, може се извршити претрес лица и ствари непосредно пре укрцавања.

Начин предаје и враћања хладног и ватреног оружја и муниције и претрес лица и ствари у јавном авио-транспорту прописује савезни министар надлежан за унутрашње послове.

Члан 20.

Страни ваздухоплов, за време летења у југословенском ваздушном простору, мора носити ознаке одређене прописом државе у којој је регистрован или друге ознаке предвиђене међународним споразумом.

Страном ваздухоплову забрањено је да у југословенском ваздушном простору носи активно напуњено стрељачко, ракетно или бомбардерско наоружање, као и активну опрему за снимање.

Члан 21.

Страни ваздухоплов може летети у југословенском ваздушном простору само на основу претходно достављеног плана лета који прихвати савезна управа надлежна за послове контроле летења.

Услов за прихватање плана лета страног државног ваздухоплова, ваздухоплова Уједињених нација и ваздухоплова који се користе за потребе Уједињених нација је претходно одобрење савезног министарства надлежног за иностране послове, уз сагласност савезног министарства надлежног за послове одбране.

Услов за прихватање плана лета страног ваздухоплова који обавља јавни авио-транспорт (редован и чартер) са СРЈ је претходно одобрење савезног министарства надлежног за послове саобраћаја.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја може одбити давање одобрења ваздухоплову из става 3. овог члана ако не испуњава услове у погледу јачине буке, емисије издувних гасова и опреме ваздухоплова прописане овим законом и прописима донесеним на основу њега.

Поступак одобравања и рокове подношења захтева прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 22.

Прво слетање, односно последње полетање страног ваздухоплова коме је по члану 21. овог закона прихваћен план лета мора бити са аеродрома који је отворен за међународни ваздушни саобраћај.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, за полетање са аеродрома и слетање на аеродром који нису отворени за међународни ваздушни саобраћај страни ваздухоплов мора имати посебно одобрење које издаје савезна управа надлежна за послове контроле летења, уз сагласност савезне управе надлежне за послове царине и савезног министарства надлежног за унутрашње послове.

На домаће ваздухоплове приликом полетања за иностранство, односно првог слетања из иностранства односе се одредбе ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 23.

Страном ваздухоплову који учествује у трагању и спасавању, пружа санитетску помоћ или услуге у пољопривреди, односно лети ради приказивања летачко-техничких карактеристика или ради научног истраживања, савезна управа надлежна за послове контроле летења може прихватити план лета за летење ван кон-

тролисаног ваздушног простора ако постоји сагласност савезног министарства надлежног за послове одбране и савезног министарства надлежног за унутрашње послове.

ДРУГИ ДЕО

БЕЗБЕДНОСТ ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА

Г л а в а I

ВАЗДУХОПЛОВ

Одељак I

Заједничке одредбе

Члан 24.

Ваздухоплов се може користити само за утврђену намену и под условом да поседује уверење о пловидбености, потврду о пловидбености или дозволу за употребу и да је исправан.

Мотор, елиса или ваздухопловни производ могу се користити ако поседују потврду о исправности и ако су исправни.

Члан 25.

Према техничким прописима за пловидбеност, ваздухоплови се разврставају у транспортну категорију (авион и хеликоптер), општу категорију (авион, хеликоптер и једрилица) и посебну категорију ваздухоплова са погоном и без погона као што су ултралаки ваздухоплов (змај, ваздухоплов чија је маса у полетању без посаде до 70 kg и параглајдер), стари ваздухоплов, копија старог типа ваздухоплова, балон, ваздушни брод, жиро-план, махокрилац и др.

Ваздухоплови опште категорије (неакробатски, полуакробатски и акробатски), зависно од масе, могу бити нормални и лаки.

У оквиру једне категорије ваздухоплова, ваздухоплови се могу разврставати и према највећој маси при полетању.

Члан 26.

Према намени, ваздухоплови се разврставају у ваздухоплове за јавни авио-транспорт (лица, лица и ствари и ствари), ваздухоплове за медицински превоз, ваздухоплове за пружање услуга из ваздуха (запрашивање, гашење пожара, надгледање, рекламирање, аеро-фото-снимање, грађевинарство, калибража техничких уређаја, обезбеђење ваздушног саобраћаја и др.), ваздухоплове за превоз за сопствене потребе, ваздухоплове за обуку летачког особља, ваздухоплове за спортско летење, ваздухоплове за аматерско летење и ваздухоплове за опитно летење.

У оквиру једне категорије и намене, зависно од техничких, метеоролошких и других услова коришћења, ваздухоплови се разврставају у ваздухоплове са неограниченим коришћењем и ваздухоплове са ограниченим коришћењем.

Члан 27.

Ваздухоплов који лети у југословенском ваздушном простору мора поседовати уверење о јачини буке коју ствара приликом полетања, у току лета и слетања.

Страном ваздухоплову неће се одобрити лет ако јачина буке коју ствара није у складу са јачином прописаном у ставу 4. овог члана.

Југословенском ваздухоплову уверење из става 1. овог члана издаје савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Јачину буке ваздухоплова и начин мерења те буке прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 28.

Ваздухоплов који лети у југословенском ваздушном простору, а за погон користи млазни или двотактни клипни мотор, мора поседовати уверење о емисији гасова при сагоревању која настаје приликом полетања, у току лета и слетања.

Страном ваздухоплову неће се одобрити лет ако емисија гасова при сагоревању није у складу с прописаном из става 4. овог члана.

Југословенском ваздухоплову уверење из става 1. овог члана издаје савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Емисију гасова при сагоревању и начин мерења те емисије прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Одељак II

Утврђивање типа ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловног производа

Члан 29.

Утврђивање типа је провера да ли нови тип ваздухоплова, мотора, елисе или ваздухопловног производа, у целини или у деловима, одговара пропису за пловидбеност савезног министра надлежног за послове саобраћаја.

Приликом утврђивања типа одређује се категорија, услови коришћења и услови ограничења коришћења и уврђује пратећа документација о типу и приручници ваздухоплова, мотора, елисе или ваздухопловног производа.

По завршеном поступку утврђивања типа, ваздухоплова, мотора, елисе или ваздухопловног производа савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаје документ о типу.

Начин и поступак утврђивања типа прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 30.

Ако је документ о типу издала ваздухопловна власт земље чланице међународне ваздухопловне организације чији је члан и СРЈ, или је издавање тог документа предложило посебно тело те организације, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја може признати тај документ ако технички услови према којима је извршено или предложено утврђивање типа нису блажи од услова прописаних овим законом, прописом о начину утврђивања типа и прописима за пловидбеност.

Члан 31.

Ако се утврди или добије извештај од ваздухопловних власти земље која је издала документ о типу да је на ваздухоплову, мотору, елиси и ваздухопловном производу настала грешка у конструкцији, уграђеном материјалу, поступку уградње и испитивању или због начина коришћења и одржавања, која утиче на пловидбеност, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја може, док се та грешка не отклони, да стави ван снаге или измени документ о типу, односно уверење о пловидбености, потврду о пловидбености или дозволу за употребу, или нареди кориснику ваздухоплова да на одређен начин провери да ли постоји грешка, као и да ту грешку отклони.

Члан 32.

Ако се на ваздухоплову, мотору, елиси и ваздухопловном производу који је произведен у СРЈ и чије је утврђивање типа извршено у СРЈ, а користи се у иностранству, појави грешка из члана 31. овог закона, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја обавестиће о томе ваздухопловне власти земље у којој је ваздухоплов, односно ваздухопловни производ извезен.

Одељак III

Производња ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловног производа

Члан 33.

Производња целог ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловног производа или њихових делова (склопова или подсклопова) врши се на начин и према условима које прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 34.

Производња може бити производња прототипа, серијска и аматерска.

Производња прототипа је производња ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловног производа или њихових делова који немају утврђен тип и модел.

Серијска производња је производња ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловног производа или њихових делова који имају утврђен тип и модел.

Аматерска производња је производња ваздухоплова, мотора, елисе или ваздухопловног производа за сопствене потребе, по правилу без утврђеног типа и модела и без комплетне документације за производњу. Аматерском производњом сматра се производња једног ваздухоплова који врши физичко лице или производња до пет ваздухоплова истог типа коју врше група грађитеља, предузетник или предузеће.

Члан 35.

Производња ваздухоплова, мотора, елисе или ваздухопловног производа подлеже техничком надзору савезног министарства надлежног за послове саобраћаја.

Технички надзор производње врши се увидом у пројекат, спецификацију материјала и документацију за производњу, као и поступке израде и контроле.

Примедбе уочене у току техничког надзора произвођач је дужан да отклони пре започињања следеће фазе у производњи.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, не врши се технички надзор аматерске градње ваздухоплова и ваздухопловних производа.

Одељак IV

Способност за безбедан ваздушни саобраћај

Пододељак 1.

Способности ваздухоплова

Члан 36.

Способност ваздухоплова за безбедан ваздушни саобраћај (у даљем тексту: пловидбеност) утврђује савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на захтев корисника.

Утврђивању пловидбености подвргава се ваздухоплов коме су претходно утврђени тип и модел.

Начин и поступак утврђивања пловидбености прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 37.

У поступку утврђивања пловидбености утврђује се намена ваздухоплова.

Намена ваздухоплова зависи од уграђених уређаја и опреме, коју прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 38.

Ако су испуњени прописани услови и утврђена пловидбеност, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаје:

1) уверење о пловидбености, са роком важења од 12 месеци – ваздухоплову транспортне или опште категорије намењеном за јавни авио-транспорт лица и ствари, јавни авио-транспорт ствари, медицински превоз или обуку летачког особља, односно са роком важења од 24 месеца – ваздухоплову намењеном за пружање услуга из ваздуха и превоз за сопствене потребе, или са роком важења од 36 месеци – ваздухоплову опште категорије намењеном за спортско и аматерско летење;

2) потврду о пловидбености, са роком важења од 36 месеци – ваздухоплову посебне категорије и ваздухоплову намењеном за опитно летење, односно са роком важења од 24 месеца – ваздухоплову посебне категорије намењеном за обуку пилота;

3) дозволу за употребу с неограниченим роком важења – ваздухоплову посебне категорије, и то појединим ултраликим ваздухопловима као што су змај без мотора, парагладер, ваздухоплов чија је маса у полетању без посаде до 70 kg и сл;

4) потврду о пловидбености за извоз ваздухоплова, са роком важења од шест месеци.

Члан 39.

Ваздухоплову транспортне или опште категорије, кад се извози у иностранство, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на захтев корисника, издаје уверење о пловидбености за извоз, а за мотор или елису – потврду о исправности за извоз.

Рок важења докумената из става 1. овог члана је три месеца.

Члан 40.

Преглед ваздухоплова може бити основни, редовни и ванредни и састоји се од прегледа на земљи и пробе или провере у лету.

Основни преглед врши се пре уписа ваздухоплова у Југословенски регистар ваздухоплова, после обнове или веће измене и ако је рок важења уверења о пловидбености или потврде о пловидбености истекао за више од шест, односно 12 месеци зависно од рока важења уверења о пловидбености или потврде о пловидбености, као и у случају издавања потврде о пловидбености за извоз ваздухоплова коме је истекло важење уверења о пловидбености дуже од шест месеци.

Редовни преглед ваздухоплова врши се приликом пројектовања уверења о пловидбености или потврде о пловидбености.

Ванредни преглед ваздухоплова врши се у току важења уверења о пловидбености и потврде о пловидбености ако ваздухоплов претрпи веће оштећење, ако постоји прекид коришћења, односно одржавања дужи од шест месеци или ако савезни ваздухопловни инспектор оправдано посумња да ваздухоплов који има уверење о пловидбености, потврду о пловидбености, односно дозволу за употребу не испуњава услове за безбедни ваздушни саобраћај.

Ванредни преглед не може се заменити основним и редовним прегледом.

За преглед ваздухоплова ради утврђивања пловидбености плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 6. овог члана прописује Савезна влада.

Члан 41.

Ако се прегледом утврди да ваздухоплов не испуњава услове за пловидбеност, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја решењем одбија захтев за издавање, односно продужење уверења о пловидбености, потврде о пловидбености или дозволе за употребу.

Ако се прегледом утврди да се ваздухоплов може користити уз одређено ограничење, то ограничење, као и услов коришћења, морају се уписати у уверење о пловидбености, потврди о пловидбености или дозволи за употребу.

Решење из става 1. овог члана је коначно у управном поступку.

Члан 42.

Ако се приликом прегледа ваздухоплова из члана 40. овог закона утврди да нису испуњени услови прописани у члану 36. овог закона за издавање уверења о пловидбености и потврде о пловидбености, као и ако се на ваздухоплову догоди квар у току важења уверења о пловидбености или потврде о пловидбености, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја може дозволити да такав ваздухоплов изврши технички лет од аеродрома на коме се затекао до аеродрома на коме ће се извршити оправка, под условом да уз одређена ограничења ваздухоплов може безбедно да изврши тај лет.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, без дозволе савезног министарства надлежног за послове саобраћаја, ваздухоплов на коме се догодио квар у току важења уверења о пловидбености и потврде о пловидбености може да изврши технички лет од аеродрома на коме се затекао до аеродрома на коме ће се извршити оправка ако је то у складу са поступцима и условима прописаним у летачком приручнику ваздухоплова и ако је то предвиђено у одобреном програму техничког одржавања ваздухоплова.

Пододељак 2.

Способности за употребу мотора, елисе и ваздухопловног производа

Члан 43.

Мотор, елиса и ваздухопловни производ могу се уградити у ваздухоплов ако су способни за употребу и поседују потврду о исправности.

Способност за употребу утврђује се после производње, обнове или посебне провере и ако мотор, елиса и ваздухопловни производ (материјал, део, уређај или опрема ваздухоплова) имају документ о типу.

Способност за употребу мотора, елисе и ваздухопловног производа утврђује лице из члана 47. овог закона које их је произвело, обновило или извршило посебну проверу, на начин како је прописао савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 44.

Ако падобран за спасавање има потврду типа ваздухопловног производа, ако је утврђена његова способност за употребу и ако има потврду о исправности, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаће дозволу за употребу са неограниченим роком важења.

Падобран, осим падобрана за спасавање, може се употребљавати ако има документ о типу ваздухопловног производа, ако је способан за употребу и ако има потврду о исправности.

Одељак V

Одржавање ваздухоплова и ваздухопловних производа

Члан 45.

Корисник ваздухоплова дужан је да обезбеди да се пре полетања ваздухоплова изврше сви радови прописани програмом техничког одржавања и наређени од савезног министарства надлежног за послове саобраћаја.

Одржавање ваздухоплова врши се према одобреном програму техничког одржавања ваздухоплова и обухвата одржавање мотора, елисе и опреме ваздухоплова.

Програм техничког одржавања ваздухоплова мора бити такав да обезбеди непрекидну исправност ваздухоплова у току његовог коришћења у ваздушном саобраћају а утврђује се на основу техничке документације и приручника произвођача и прописа савезног министра за саобраћај.

Програм техничког одржавања из става 2. овог члана, на предлог корисника ваздухоплова, одобрава савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 46.

Програм техничког одржавања ултралакх ваздухоплова и падобрана, поред захтева из члана 45. овог закона, мора да садржи и прописани рок употребе, упутство за технички преглед и учесталост вршења техничког прегледа, одржавање, поправке, паковање и коришћење.

Програм техничког одржавања из става 1. овог члана одобрава савезно министарство надлежно за послове саобраћаја у поступку утврђивања типа.

Одељак VI

Предузеће за производњу, испитивање или одржавање ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловног производа

Члан 47.

Предузеће, друго правно лице, државни орган и предузетник који производе, испитују ради утврђивања типа или одржавају ваздухоплов, мотор, елису и ваздухопловни производ или његове делове (склопове или подсклопове) или обављају неке од тих послова, морају испуњавати услове у погледу радних просторија, опремљености техничким средствима за рад, особљем, техничком документацијом и препорукама произвођача, као и да поседују приручник о раду и контроли квалитета, које прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Лицу из става 1. овог члана које испуњава услове из тог става, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаће уверење за обављање одређене врсте делатности.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја води регистар предузећа и других правних лица из става 2. овог члана.

Аматерску производњу и одржавање аматерски изграђеног ваздухоплова за сопствене потребе може вршити предузеће, друго правно лице или физичко лице које не поседује уверење из става 2. овог члана.

Члан 48.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја извршиће проверу, 12 месеци по издавању уверења, а после тога свака 24 месеца, да ли лице из члана 47. став 2. овог закона и даље испуњава услове за обављање утврђене делатности.

Ако се приликом провере из става 1. овог члана утврди да неки од услова није испуњен или ако лице из члана 47. став 2. овог закона у периоду између провера није обављало послове кумулативно дуже од шест, односно 12 месеци за које му је уверење издато, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одузеће му уверење.

За проверу услова за обављање делатности из става 2. овог члана плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 3. овог члана прописује Савезна влада.

Члан 49.

Ако је документ о оспособљености за производњу, испитивање ради утврђивања типа или одржавање ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловног производа издала ваздухопловна власт земље чланице међународне ваздухопловне организације чији је члан и СРЈ или је издавање таквог документа предложило посебно тело те организације, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја може признати тај документ ако услови на

основу којих је издат, односно на основу којих је предложено издавање нису блажи од услова из члана 47. став 1. овог закона.

Члан 50.

Ако се у току важења уверења из члана 47. став 2. овог закона утврди да нису испуњени сви прописани услови или да се утврђена делатност обавља тако да се одступа од приручника о раду и контроли квалитета, техничких услова или препорука произвођача, поступака и квалитета рада, прописаних у члану 47. став 1. овог закона, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на предлог савезног инспектората надлежног за послове ваздухопловне инспекције, одузеће уверење или ће у уверењу ограничити делатност.

Решење о одузимању, односно о ограничењу делатности коначно је у управном поступку.

Одељак VII

Државна припадност и ознаке регистрације ваздухоплова

Члан 51.

Југословенску државну припадност ваздухоплов стиче уписом у Југословенски регистар цивилних ваздухоплова или у Евиденцију летилица.

Ваздухоплов који је уписан у Југословенски регистар цивилних ваздухоплова мора да носи знаке државне припадности, ознаке регистрације и обавезне натписе.

Ваздухоплов, падобран за спасавање или параглајдер који је уписан у Евиденцију летилица не мора да носи знаке државне припадности, ознаке регистрације и обавезне натписе ако за то не постоје технички услови, о чему, у поступку утврђивања типа, одлучује савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 52.

Знаци државне припадности су застава СРЈ и ознака YU – исписана испред ознаке регистрације.

Ознаку регистрације чине три слова исписана латиницом, или четири броја, или комбинација слова и бројева.

Поред знакова државне припадности, ознаке регистрације и обавезних натписа, ваздухоплов може да носи и друге натписе (име корисника, фирму, име ваздухоплова и сл.).

Величину, боју, место и начин наношења знакова државне припадности, ознаке регистрације, обавезних натписа и других натписа прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Одељак VIII

Југословенски регистар цивилних ваздухоплова

Члан 53.

Југословенски регистар цивилних ваздухоплова (у даљем тексту: Регистар ваздухоплова) води савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

У Евиденцију летилица уписују се ваздухоплови посебне категорије, и то ултралаки ваздухоплови као што су змај без мотора, параглајдер и ваздухоплов чија је маса у полетању без посаде до 70 kg, односно падобран за спасавање, а води је савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 54.

Ваздухоплов се уписује у Регистар ваздухоплова на захтев власника, односно корисника.

Државни ваздухоплов може се уписати у Регистар ваздухоплова ако су његова категорија и намена, као и начин коришћења у складу са чл. 25. и 26. овог закона и ако испуњава услове прописане у чл. 36. и 37. овог закона, осим ваздухоплова који се користи за специјалне намене.

Право уписа у Регистар ваздухоплова има ваздухоплов који испуњава прописане услове у погледу пловидбености, дозвољене јачине буке, ако није уписан у страни регистар ваздухоплова и чије је:

- 1) власник, у целини или делимично, предузеће, друго правно лице и предузетник који је регистрован у СРЈ или државни орган;
- 2) власник, у целини или делимично, југословенски држављанин са сталним пребивалиштем у СРЈ или ван СРЈ, ако је матични аеродром тог ваздухоплова у СРЈ;
- 3) корисник – предузеће, друго правно лице, предузетник или друго физичко лице чије је седиште, односно стално пребивалиште у СРЈ.

У Регистар ваздухоплова може се уписати ваздухоплов чији је власник, односно корисник страном правно лице или страном физичко лице и ако за то прибави посебну дозволу савезног министарства надлежног за послове саобраћаја.

Поред услова из става 3. овог члана, за увезени ваздухоплов мора се приложити потврда пловидбености ваздухоплова за извоз и потврда о брисању из Регистра ваздухоплова које су издале ваздухопловне власти земље извознице.

Члан 55.

Регистар ваздухоплова је јавна књига.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на писмени захтев заинтересованог правног лица или физичког лица, може издати извод или препис докумената или података уписаних у уложак, уписни лист или збирку исправа.

Члан 56.

Регистар се састоји из главне књиге и збирке исправа.

Главна књига се састоји из уложака који се образују за сваки ваздухоплов.

Један ваздухоплов може имати само један уложак.

Уложак се састоји из:

1) описног листа, у који се уписује регистарска ознака, категорија, намена и главне техничке карактеристике ваздухоплова, ограничења у коришћењу, као и подаци о мотору, елиси и опреми;

2) власничко-корисничког листа, у који се уписују имена и адресе власника и корисника;

3) заложног листа, у који се уписују главни подаци о носиоцу и основу заложног права.

Збирка исправа представља сваку документовану основу података уписаних у лист уложка Регистра ваздухоплова.

Члан 57.

У власничко-кориснички и заложни лист уложка Регистра ваздухоплова уносе се подаци на основу одлуке стварно надлежног суда на чијем се подручју налази седиште органа који води Регистар ваздухоплова. За аматерски изграђени ваздухоплов за сопствене потребе упис власништва ваздухоплова може се остварити на основу оверене писмене изјаве лица које га је изградило.

Члан 58.

О упису ваздухоплова у Регистар ваздухоплова савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаће уверење о регистрацији, а о упису у власничко-кориснички и теретни лист обавестиће подносиоца захтева.

Члан 59.

Ваздухоплов се брише из Регистра ваздухоплова, на захтев власника, односно корисника ваздухоплова, ако је уништен или ако је постао трајно неупотребљив за летење, пре уписа у страни регистар ваздухоплова, или ако престану да постоје услови на основу којих је уписан у Регистар ваздухоплова.

Власник, односно корисник ваздухоплова дужан је да, најдоцније 30 дана од дана када су наступили разлози из става 1. овог члана, поднесе захтев за његово брисање.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја по службеној дужности брише ваздухоплов из Регистра ваздухоплова ако утврди да је коришћење трајно престало, односно ако је уверење о пловидбености, потврда о пловидбености или дозвола за употребу тог ваздухоплова неважећа дуже од десет година.

Члан 60.

Власник, односно корисник ваздухоплова уз захтев за брисање ваздухоплова из Регистра ваздухоплова мора поднети оверену писмену изјаву о престанку свих лица уписаних у заложни лист тог ваздухоплова, а ако власник и корисник нису исто лице – и оверену писмену изјаву о престанку свих лица уписаних у власничко-кориснички лист.

Члан 61.

О брисању ваздухоплова из Регистра ваздухоплова, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаће решење.

Ако се ваздухоплов брише из Регистра ваздухоплова ради уписа у страни регистар, на захтев власника, односно корисника савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, поред решења из става 1. овог члана, издаће и потврду о пловидбености ваздухоплова за извоз.

Решење из става 1. овог члана коначно је у управном поступку.

Члан 62.

Државни ваздухоплов може се уписати у Регистар ваздухоплова ако то захтева корисник ваздухоплова и ако ваздухоплов испуњава услове у погледу пловидбености и дозвољене јачине буке а може се користити према утврђеној намени и у складу са одредбама овог закона.

Члан 63.

На Евиденцију летилица сходно се примењују одредбе чл. 54. и 55, члана 56. ст. 1. до 3. и став 4. тач. 1. и 2. и чл. 59, 61. и 62. овог закона.

Члан 64.

У Евиденцију летилица из члана 63. став 2. овог закона, упис власништва за летилице произведене у СРЈ може се извршити на основу оверене писмене изјаве, а за летилицу произведену у иностранству – на основу доказа о плаћеној царини.

Одељак IX

Исправе и књиге ваздухоплова

Члан 65.

Уверење о регистрацији и уверење о пловидбености ваздухоплова транспортне и опште категорије, као и друге исправе и књиге ваздухоплова који учествује у међународном ваздушном саобраћају морају бити писане и на једном од језика Међународне организације цивилног ваздухопловства (ICAO).

Члан 66.

У ваздухоплову у току лета морају се налазити следеће исправе и књиге:

- 1) уверење о регистрацији;
- 2) уверење о пловидбености или потврда о пловидбености, односно дозвола за употребу;
- 3) дозвола за рад уграђене радио-станице;
- 4) дозволе чланова посаде;
- 5) налог за лет;
- 6) оперативни дневник ваздухоплова.

Изузетно од одребе става 1. овог члана, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одредиће који ваздухоплов посебне категорије не мора у току лета да има исправе и књигу.

Исправе и књига ваздухоплова из става 2. овог члана морају се чувати на матичном аеродрому.

У ваздухоплову који се користи за јавни авио-транспорт, поред исправа и књиге из става 1. овог члана, морају се налазити и следеће:

- 1) исправе:
 - а) уверење о испуњавању услова за обављање јавног превоза (ако је такав лет);
 - б) уверење о нивоу буке и емисији гасова при сагоревању;
 - в) списак опреме за случај опасности којом је опремљен ваздухоплов;
 - г) листа оптерећења и положаја тежишта;
 - д) полиса осигурања;
 - ђ) документа за припрему лета;
 - е) документ о укрцаним стварима и терету;
- 2) књиге:
 - а) летачки приручник ваздухоплова;
 - б) летачко-оперативни приручник;
 - в) путни приручник ваздухоплова;
 - г) путна књига ваздухоплова.

Исправе и књиге које се налазе у ваздухоплову морају бити уредне.

Члан 67.

Налог за лет садржи податке о сврси лета, рути летења, аеродрому опредељења, датуму и времену полетања и слетања ваздухоплова, као и о капетану, вођи и члановима посаде ваздухоплова.

Оперативни дневник ваздухоплова садржи дневне податке о раду мотора, елисе и осталих система и уређаја на ваздухоплову, часовима летења и броју летова, удесима и оштећењима које је ваздухоплов претрпео, извршеним оправкама, прегледима и припремљеношћу ваздухоплова за лет.

Листа оптерећења и положаја тежишта ваздухоплова садржи податке о броју путника, посебним путницима (деца, инвалиди, ретардирана лица, депортирци), тежини укрцаних ствари, распореду терета и количини горива које ваздухоплов носи.

Документа за припрему лета садрже метеоролошке податке, планове лета, податке од значаја за полетање и слетање ваздухоплова и остале податке важне за извршење лета.

Документ о укрцаним стварима и терету садржи податке о врсти терета (превоз животиња, расути и течни терети и сл.), опасном и запаљивом терету и др.

Летачки приручник садржи упутство за коришћење ваздухоплова и уређаја и система ваздухоплова.

Летачки-оперативни приручник садржи опис система ваздухоплова, као и опис нормалних и ванредних поступака и поступака у случају опасности.

Путни приручник садржи путне карте и поступке за полетање и слетање ваздухоплова.

Путна књига ваздухоплова садржи податке о ванредним и другим догађајима на ваздухоплову за време лета, осим података који се уносе у оперативни дневник ваздухоплова.

Члан 68.

Корисник ваздухоплова дужан је да од момента уписа ваздухоплова у регистар поседује матичну књигу ваздухоплова.

Матична књига ваздухоплова садржи нарочито: податке о производњи ваздухоплова, односно уграђеној опреми, уређајима, моторима и елисама; податке о коришћењу ваздухоплова (географским подручјима коришћења, часовима летења, бројевима летова и сл.); податке о програму техничког одржавања ваздухоплова; податке о радовима одржавања, уде-сима, оштећењима, поправкама, заменама, изменама, испитивањима, мерењима и сл., као и податке о извршеним ваздухопловним наредбама, сервисним билтенима и сл.

Садржај матичне књиге и оперативног дневника из члана 67. став 2. овог закона прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Корисник ваздухоплова дужан је да чува матичну књигу ваздухоплова десет година од дана брисања ваздухоплова из регистра ваздухоплова.

Матична књига се предаје купцу у случају продаје ваздухоплова, а у случају закупа ваздухоплова – закупцу.

Члан 69.

Када се ваздухоплов брише из Регистра ваздухоплова, исправе ваздухоплова, осим дозвола чланова посаде, предају се савезном министарству надлежном за послове саобраћаја ради архивирања.

Члан 70.

Попуњени оперативни дневник ваздухоплова који се користи за јавни авио-транспорт мора се налазити у ваздухоплову до попуњавања наредног оперативног дневника.

Корисник ваздухоплова чува попуњени оперативни дневник ваздухоплова три године од дана попуњавања.

Подаци из оперативног дневника ваздухоплова уносе се у матичну књигу.

Члан 71.

Попуњену путну књигу ваздухоплова власник, односно корисник ваздухоплова чува годину дана од дана попуњавања.

Листу оптерећења и положаја тежишта и документа о укрцаним стварима корисник ваздухоплова и власник, односно корисник аеродрома полетења мора чувати најмање 30 дана од дана започињања лета који се врши за јавни авио-транспорт.

Документа за припрему лета корисник ваздухоплова мора чувати најмање 30 дана од дана извршења лета.

Г л а в а II

АЕРОДРОМИ И ЛЕТИЛИШТА

Одељак I

Заједничке одредбе

Члан 72.

Аеродром се може користити за ваздушни саобраћај ако има дозволу за коришћење, ако је уписан у Уписник аеродрома и ако у моменту коришћења испуњава све прописане услове.

Члан 73.

Аеродроми се према намени разврставају у:

1) аеродроме за обављање домаћег и међународног јавног авио-транспорта (у даљем тексту: ваздухопловна пристаништа);

2) аеродроме за обављање јавног авио-транспорта ваздухопловима чија је маса у полетању до 5700 kg (у даљем тексту: општи аеродром);

3) аеродроме које користе ваздухоплови чија је намена за спортско и аматерско летење (у даљем тексту: посебни аеродром);

4) аеродроме које користе ваздухоплови чија је намена летење за сопствене потребе произвођача ваздухоплова, клиничко-болничког центра, центра за обуку и др. (у даљем тексту: аеродром за сопствене потребе).

Аеродроми из става 1. овог члана могу бити цивилни и мешовити (војно-цивилни).

Према врсти ваздухоплова који их користе, аеродроми могу бити аеродроми за авионе (на земљи и на води) и хелидроми за хеликоптере (на површини земље, воде и на уздигнутом објекту).

Члан 74.

Аеродроми се, према димензијама и опремљености главне полетно-слетне стазе, разврставају у класе и категорије.

Разврставање аеродрома у класе и категорије врши се у складу с техничким прописом који доноси савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 75.

Ваздухопловно пристаниште може бити отворено за домаћи или и за домаћи и за међународни јавни авио-транспорт.

Мешовити аеродром или део мешовитог аеродрома који има дозволу за коришћење из члана 83. овог закона може се користити за цивилне сврхе под условом и на начин који су утврђени уговором између савезног министарства надлежног за послове одбране и корисника аеродрома, односно дела аеродрома.

Уговором из става 2. овог члана одређују се полетно-слетне и друге стазе, платформе, уређаји и инсталације, средства и други делови војног аеродрома који се могу користити за цивилне сврхе, као и начин коришћења, услови одржавања и друга међусобна права и обавезе уговорних страна.

Члан 76.

Летилиште и терен могу се користити ако имају дозволу за коришћење и ако су уписани у Уписник летилишта, односно Евиденцију терена.

Члан 77.

Летилишта се према намени разврставају у:

1) привредна летилишта (за летење ваздухоплова за пружање услуга из ваздуха ради запрашивања, гашења пожара и др.);

2) посебна летилишта (за летење ваздухоплова посебне категорије, са погоном);

3) привремена летилишта (за летење спортских и аматерских ваздухоплова у одређеном периоду).

Члан 78.

Власник или корисник аеродрома дужан је да одреди тачке значајне за ваздухопловну навигацију на аеродрому у координатама Светског геодетског система 1984 (WGS-84).

Власник или корисник објекта који представља препреку у саобраћајној зони аеродрома дужан је да одреди његов положај у координатама Светског геодетског система 1984 (WGS-84), а за објекте који су изграђени пре доношења овог закона, дужна је да то изврши савезна управа надлежна за послове контроле летења.

Тачке и објекти из ст. 1. и 2. овог члана, као и услови који морају бити испуњени у поступку одређивања координата прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Лица из ст. 1. и 2. овог члана дужна су да извештаје о утврђеним координатама тачака и објеката доставе савезној управи надлежној за послове контроле летења ради провере и објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама.

Одељак II

Изградња аеродрома и летилишта

Члан 79.

Планирање, пројектовање, изградња и реконструкција аеродрома, полетно-слетних и других стаза, пристанишне платформе, објеката за прихват и отпрему ваздухоплова, путника и ствари и других објеката који омогућују безбедно полетање, слетање и боравак ваздухоплова на аеродрому врши се по посебним законима, прописима из чл. 86. и 89. овог закона и пропису савезног министра за саобраћај.

Члан 80.

Пре изградње или реконструкције аеродрома и других објеката из члана 79. овог закона, инвеститор, власник, или корисник аеродрома мора прибавити одобрење са становишта безбедности ваздушног саобраћаја за локацијску и пројектну документацију.

Одобрење из става 1. овог члана издаје савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, уз сагласност савезног министарства надлежног за послове одбране, савезног министарства надлежног за унутрашње послове и савезне управе надлежне за послове царине, ако је објекат значајан за обављање послова из надлежности тих органа.

За одобрење из става 2. овог члана плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 3. овог члана прописује Савезна влада.

Члан 81.

После завршене изградње или реконструкције аеродрома или објекта из члана 79. овог закона, промене намене или категорије аеродрома и дуже затворености, а пре започињања коришћења, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја прегледом ће утврдити да ли су испуњени услови из чл. 74, 78, 79, 85, 86, 89, до 91, 165. и 166. овог закона.

У прегледу из става 1. овог члана учествују и представници савезног министарства надлежног за послове одбране, савезног министарства надлежног за унутрашње послове и савезне управе надлежне за послове царине, ако је објекат значајан за вршење послова из надлежности тих органа.

За преглед из става 1. овог члана плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 3. овог члана прописује Савезна влада.

Члан 82.

Изградњу летишта и уређење терена прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

По извршеној изградњи, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја извршиће преглед ради утврђивања да ли летиште или терен испуњава услове прописане у ставу 1. овог члана, као и услове из члана 89. став 1. овог закона.

За преглед из става 2. овог члана плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 3. овог члана прописује Савезна влада.

Члан 83.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на основу извршеног прегледа из чл. 81. и 82. овог закона, издаје дозволу за коришћење аеродрома, летишта или терена, са роком важења до 36 месеци.

Пре издавања дозволе за коришћење аеродрома морају се утврдити начин и ближи услови за безбедно полетање и слетање ваздухоплова из члана 168. овог закона.

У дозволи за коришћење аеродрома утврђују се намена, класа и категорија аеродрома, а за летиште или терен одређује се који ваздухоплови га могу користити, период коришћења и услови и начин коришћења.

Члан 84.

Ако аеродром, летиште или терен не испуњава услове наведене у дозволи за коришћење, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на предлог савезног инспектора надлежног за послове ваздухопловне инспекције, одузеће дозволу или у дозволи ограничити коришћење.

Решење о одузимању дозволе или ограничењу коришћења у дозволи коначно је у управном поступку.

Члан 85.

Маневарске површине, платформе и друге површине на аеродрому и летишту, одређене за кретање ваздухоплова по земљи, морају бити обележене на начин који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Одељак III**Изградња и постављање објеката и инсталација у подручју аеродрома и летишта****Члан 86.**

Изградња и постављање објеката, инсталација и уређаја на подручју аеродрома и летишта, укључујући и објекте и уређаје за обезбеђење ваздушног саобраћаја и објекте, инсталације и уређаје ван подручја аеродрома који могу утицати на безбедност ваздушног саобраћаја (антенски стубови, димњаци, торњеви,

далеководи, дрвеће, емисиони уређаји и сл. – у даљем тексту: препреке), као и њихово обележавање или уклањање, врше се на начин који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одређиће који објекти, инсталације и уређаји из става 1. овог члана морају бити обележени или уклоњени и у ком року.

Подаци о препрекама које су обележене ознакама за уочавање објављују се у службеним ваздухопловним публикацијама.

Ознаке за уочавање из става 3. овог члана морају се одржавати у исправном стању.

Члан 87.

Уклањање препреке и постављање и одржавање ознака за уочавање из члана 86. овог закона, наредиће решењем савезни инспекторат надлежан за послове ваздухопловне инспекције, а врши:

1) власник или корисник препреке, ако је подигнута или постављена после изградње аеродрома, односно летишта;

2) власник или корисник аеродрома, ако се аеродром изграђује у близини постојећих препрека из члана 86. овог закона;

3) инвеститор, власник или корисник препреке, ван подручја аеродрома, односно летишта.

Уклањање препреке и постављање и одржавање ознака за уочавање из става 1. овог члана морају се одмах извршити на терет лица из става 1. овог члана.

Решење из става 1. овог члана коначно је у управном поступку.

Члан 88.

У подручју аеродрома или летишта, на местима на којима може доћи до угрожавања ваздушног саобраћаја, није дозвољено стварање депоније смећа или сличних садржаја, нарочито ако су узрок окупљања птица.

Одељак IV**Аеродромске службе****Члан 89.**

На аеродрому и летишту мора бити организовано ватрогасно-спасилачко и медицинско обезбеђење, на начин који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

На ваздухопловном пристаништу и општем аеродрому морају бити организоване ватрогасно-спасилачка служба, служба хитне помоћи и служба прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари, на начин који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Ватрогасно-спасилачку службу и службу хитне помоћи, односно ватрогасно и медицинско обезбеђење дужан је да организује власник или корисник аеродрома.

Службу прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари организује власник или корисник аеродрома.

Изузетно од одредбе става 4. овог члана, службу прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари може да организује домаћи авио-превозилац или, за своје потребе, страни авио-превозилац који обавља ваздушни саобраћај са СРЈ, под условима и на начин који се утврде у уговору са власником или корисником аеродрома.

Члан 90.

На ваздухопловном пристаништу и општем аеродрому мора бити обезбеђено снабдевање ваздухоплова горивом чији је квалитет прописан стандардом.

Предузеће, власник или корисник аеродрома који снабдева ваздухоплов горивом мора располагати одговарајућим објектима, инсталацијама и опремом, које прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Лице из става 2. овог члана дужно је, зависно од планираног обима саобраћаја, да обезбеди гориво за најмање тродневну употребу.

Ако због више силе или других ванредних догађаја лице из става 2. овог члана, независно од своје воље, није у могућности да ваздухоплов снабде горивом, дужно је да о томе, одмах по настанку тих околности, обавести савезну управу надлежну за послове контроле летења, ради објављивања у Хитним ваздухопловним обавештењима (NOTAM).

Члан 91.

Власник или корисник аеродрома мора обезбедити простор за контрадиверзиони преглед ваздухоплова, одговарајуће просто-

рије за контрадиверзиони преглед путника и ствари, техничку опрему за контрадиверзиони преглед путничког пртљага и ствари и мора да врши контрадиверзиони преглед путничког пртљага и ствари.

Подручна организациона јединица савезног министарства надлежног за унутрашње послове на аеродрому дужна је да обезбеди и одржава опрему потребну за контрадиверзиони преглед ваздухоплова, путника и ручног пртљага и да врши тај преглед.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, на ваздухопловном пристаништу и општем аеродрому, аеродромима на којима се врши полетање и слетање ваздухоплова до 20 путничких седишта, односно ваздухоплова чија је маса у полетању до 13000 kg, савезно министарство надлежно за унутрашње послове може овластити власника или корисника аеродрома да врши контрадиверзиони преглед и да обезбеди опрему за тај преглед.

Контрадиверзиони преглед ствари које се не могу прегледати техничком опремом (ствари у контејнеру, палети и сл.) дужан је да изврши пошљалац при паковању и да о прегледу писмено обавести власника или корисника аеродрома.

Особље које врши контрадиверзиони преглед мора бити обучено и поседовати уверење о обучености за контрадиверзиони преглед, које је издало савезно министарство надлежно за унутрашње послове.

Простор, просторије, техничка опрема и начин вршења контрадиверзионог прегледа прописује савезни министар надлежан за унутрашње послове.

Члан 92.

Службе из чл. 89. до 91. овог закона, у време отворености аеродрома, морају своје послове да обављају на начин утврђен у пропису из члана 89. овог закона.

Службе из става 1. овог члана, као и савезна управа надлежна за послове контроле летења, подручна организациона јединица савезног министарства надлежног за унутрашње послове на аеродрому, савезна управа надлежна за послове царине, савезни инспекторат надлежан за послове санитарне инспекције и превозник путника до аеродрома дужни су да своје послове обављају тако да омогуће редовно и уредно одржавање ваздушног саобраћаја.

Одељак V

Коришћење и одржавање аеродрома и летишта

Члан 93.

Власник или корисник аеродрома дужан је да ваздухоплову који има дозволу да лети у југословенском ваздушном простору омогући коришћење аеродрома, у границама расположивих капацитета.

Власник или корисник ваздухопловног пристаништа образује савет за безбедност и уредност авио-транспорта, а у складу с општим актом.

Члан 94.

За слетање и боравак ваздухоплова на аеродрому, власник или корисник аеродрома може да наплати накнаду.

Висину накнаде из става 1. овог члана, као и путничке аеродромске таксе, утврђује власник или корисник аеродрома.

Власник или корисник аеродрома дужан је да 30 дана пре почетка примене утврђених накнада и такса обавести савезну управу надлежну за послове контроле летења, која ће их објавити у службеним ваздухопловним публикацијама.

Члан 95.

Власник или корисник аеродрома или летишта дужан је да користи полетно-слетне и друге стазе, платформу, објекте, уређаје и опрему према њиховој намени и капацитету, а у складу са дозволом за коришћење.

Власник или корисник аеродрома дужан је да обезбеди и одржава уређаје светлосног обележавања за коришћење аеродрома ноћу и у условима смањене видљивости.

Власник или корисник аеродрома дужан је да на аеродрому обезбеди основно и резервно напајање уређаја светлосног обележавања, као и основне изворе напајања електричном енергијом других система и уређаја.

Власник или корисник аеродрома или летишта дужан је да обезбеди осматрање кретања птица у подручју аеродрома и њихово растеривање са површина за кретање ваздухоплова.

Члан 96.

Маневарске површине, платформе, објекти, инсталације, уређаји и опрема на аеродрому и летишту морају се одржавати, контролисати и дневно прегледати, ради безбедног полетања, слетања, боравак, прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари, и неометаног рада ватрогасно-спасилачког и медицинског обезбеђења и аеродромских служби.

Коришћење и обрађивање земљишта у близини маневарских површина, платформи и објеката на аеродрому и летишту, као и у подручју аеродрома или летишта не смеју да угрожавају безбедно полетање, слетање и паркирање ваздухоплова.

Одржавање, контрола и коришћење маневарских површина, платформи, објекта, инсталација, уређаја и опреме на аеродрому и летишту врше се на начин који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

О стању и променама утврђеним у току дневног прегледа, власник или корисник аеродрома обавештава савезну управу надлежну за послове контроле летења.

Члан 97.

Ниво буке коју ствара ваздухоплов на појединим тачкама аеродрома или његове околине не сме бити већи од нивоа утврђеног прописом савезног министра за саобраћај.

Члан 98.

На аеродромима које одреди савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, власник или корисник аеродрома дужан је да постави уређаје за стално регистровање буке коју стварају ваздухоплови, на растојању у околини аеродрома прописаном у техничком пропису из члана 97. овог закона, као и да их одржава.

Подаци о мерењу нивоа буке достављају се савезном инспекторату надлежном за послове ваздухопловне инспекције.

Начин и ближе услове за постављање уређаја за мерење нивоа буке прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 99.

Власник или корисник аеродрома дужан је да о планираној промени намене или категорије, односно планираним радовима већег обима који могу довести до затварања аеродрома или до ограничавања његовог коришћења обавести савезну управу надлежну за послове контроле летења најдоцније 60 дана пре почетка радова, односно најдоцније 48 часова пре почетка радова мањег обима који могу довести до ограниченог коришћења маневарских површина и платформи.

О изненадним променама већ објављених података из става 1. овог члана, власник или корисник аеродрома обавештава савезну управу надлежну за послове контроле летења одмах по настанку промена, наводећи дужину трајања тих промена.

Члан 100.

По маневарским површинама и платформи ваздухопловног пристаништа могу се кретати само возила и лица која обављају службене послове и која имају одговарајућу дозволу за кретање.

Дозволу из става 1. овог члана издаје савезно министарство надлежно за унутрашње послове.

По платформи на ваздухопловном пристаништу могу се кретати и друга лица ради укрцавања, односно искрцавања из ваздухоплова, уз пратиоца кога одреди власник или корисник аеродрома.

Лица и возила која се крећу по маневарским површинама ваздухопловног пристаништа морају одржавати непрекидну радио-везу са савезном управом надлежном за послове контроле летења и поступати по њеним упутствима.

По маневарским површинама осталих аеродрома и летишта на којима није организована контрола летења могу се кретати само службена лица, с одобрењем информатора за ваздухоплове у лету, односно руководиоца летења из члана 227. овог закона.

Члан 101.

Лица која бораве на аеродрому морају се придржавати прописа о безбедности и реду, који доноси Савезна влада.

Члан 102.

Власник или корисник летишта може користити летиште само под условима и на начин који су одређени у дозволи за коришћење и мора га одржавати у складу с техничким прописом из члана 96. овог закона.

Одељак VI

Време отворености аеродрома

Члан 103.

Време у коме аеродром мора бити отворен за јавни авио-транспорт (у даљем тексту: време отворености) прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја на основу усклађеног предлога власника или корисника аеродрома и авио-превозиоца.

Предлог из става 1. овог члана мора се доставити најдоцније 30 дана пре наступајућег саобраћајног периода.

Ако власник или корисник аеродрома и авио-превозилац не ускладе време отворености или га не доставе у року прописаном у ставу 2. овог члана, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја прописује време отворености из претходног саобраћајног периода или ће утврдити друго време отворености водећи рачуна о безбедности ваздушног саобраћаја.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја даје сагласност на време отворености осталих аеродрома на предлог власника или корисника аеродрома.

Време отворености објављује се и у службеним ваздухопловним публикацијама.

Члан 104.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја може прописати време у коме је ваздухопловно пристаниште отворено и ван времена отворености из члана 103. овог закона ради безбедности ваздушног саобраћаја.

Време отворености из става 1. овог члана објављује се и у службеним ваздухопловним публикацијама.

Ако приходи од накнада за аеродромске услуге извршене у случају из става 1. овог члана не покривају настале трошкове, разлика ће се надокнадити из средстава обезбеђених у савезном буџету, о чему ће савезно министарство надлежно за послове саобраћаја закључити уговор с власником, односно корисником аеродрома.

Члан 105.

Савезна управа надлежна за послове контроле летења може одобрити полетање и слетање ваздухоплова само у време отворености аеродрома.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, савезна управа надлежна за послове контроле летења може одобрити полетање и слетање ваздухоплова ван времена отворености аеродрома ако је од власника или корисника аеродрома добила обавештење да је обезбеђен рад свих аеродромских служби.

Одељак VII

Уписник аеродрома и летишта и Евиденција терена

Члан 106.

Аеродром, летиште и терен, којима је издата дозвола за коришћење, на захтев власника или корисника, уписују се у Уписник аеродрома, Уписник летишта, односно Евиденцију терена.

Решење о упису у Уписник аеродрома, Уписник летишта, односно Евиденцију терена доноси савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Решење из става 2. овог члана је коначно у управном поступку.

Уписник аеродрома садржи: податке о намени, класи и категорији, аеродромским службама, називу и седишту власника и корисника аеродрома и друге податке; решење о упису у судски регистар власника и право коришћења аеродрома.

Уписник летишта и Евиденција терена садрже податке о намени, називу и седишту власника и корисника и друге податке; решење о упису у судски регистар власника и право коришћења.

Уписник аеродрома, Уписник летишта и Евиденцију терена води савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на писмени захтев заинтересованог државног органа, правног лица или физичког лица, може издати препис докумената или података уписаних у Уписник аеродрома и Уписник летишта.

Преписи докумената и података имају карактер јавних исправа.

Члан 107.

Власник или корисник аеродрома дужан је да савезном министарству надлежном за послове саобраћаја поднесе захтев за

промену намене, техничких својстава, класе и категорије аеродрома у Уписнику аеродрома.

Захтев се подноси у року од 15 дана од дана настале промене.

Члан 108.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на захтев подносиоца захтева за упис аеродрома или на предлог савезног инспектората надлежног за послове ваздухопловне инспекције, донеће решење о брисању аеродрома из Уписника аеродрома ако трајно не испуњава услове за безбедно коришћење.

Решење из става 1. овог члана коначно је у управном поступку.

Члан 109.

Одредбе чл. 107. и 108. овог закона сходно се примењују и на летишта и терене.

Г л а в а III

ВАЗДУХОПЛОВНО ОСОБЉЕ

Одељак I

Заједничке одредбе

Члан 110.

Ваздухопловно особље је ваздухопловно овлашћено особље и ваздухопловно стручно особље.

Ваздухопловно овлашћено особље (летачко и нелетачко) је особље које, на основу дозволе, обавља послове који непосредно утичу на безбедност ваздушног саобраћаја.

Ваздухопловно стручно особље је особље које, на основу потврде о обучености, обавља послове који посредно утичу на безбедност ваздушног саобраћаја.

Приликом обављања послова ваздухопловно овлашћено особље дужно је да има дозволу, а ваздухопловно стручно особље - потврду о обучености.

Члан 111.

Ваздухопловно овлашћено и ваздухопловно стручно особље мора бити стручно обучено, на начин који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Ваздухопловно овлашћено особље мора имати лекарско уверење из члана 123. овог закона.

Пододељак 1.

Дозвола ваздухопловног овлашћеног особља и потврда о обучености ваздухопловног стручног особља

Члан 112.

Ваздухопловном овлашћеном особљу које испуњава услове из члана 111. овог закона издаје и продужава рок важења савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Ваздухопловном стручном особљу које испуњава услове из члана 111. овог закона потврду о обучености издаје центар за обуку ваздухопловног стручног особља.

Услове и начин издавања и продужења важења дозволе и овлашћења, као и потврде о обучености и њихов садржај и изглед прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 113.

Дозвола и овлашћење издати у иностранству могу се признати ако таква дозвола и такво овлашћење постоје у СРЈ.

Стручна обука за дозволу или овлашћење из става 1. овог члана стечена у центру за обуку у иностранству признаће се ако је тај центар овлашћен од ваздухопловних власти земље у којој је обука извршена.

Признавање из става 1. овог члана врши савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, у складу с прописима из чл. 111. и 112. овог закона.

Члан 114.

Обука и други услови стечени у Војсци Југославије признаће се за добијање дозволе и овлашћења у цивилном ваздухопловству.

Признавање из става 1. овог члана врши савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, у складу с прописима из чл. 111. и 112. овог закона.

Члан 115.

Проверу обучености ваздухопловног овлашћеног особља врши савезно министарство надлежно за послове саобраћаја и може бити редовна и ванредна.

За проверу обучености из става 1. овог члана, савезни министар надлежан за послове саобраћаја може именовати испитиваче из редова стручњака потребних профила.

За проверавање обучености ваздухопловног овлашћеног особља плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 4. овог члана прописује Савезна влада.

Члан 116.

Редовна провера стручне обучености врши се ради издавања и продужавања важења дозволе и овлашћења ваздухопловног овлашћеног особља.

Лицу које спада у ваздухопловно овлашћено особље савезно министарство надлежно за послове саобраћаја неће издати дозволу или продужити рок важења дозволе:

1) ако лекарским уверењем није утврђена физичка или психичка способност за обављање одређених послова;

2) ако се провером обучености утврди да та обученост није довољна за успешно обављање одређених послова.

Члан 117.

Ванредна провера врши се кад савезни ваздухопловни инспектор (у даљем тексту: ваздухопловни инспектор) оправдано посумња да лице које спада у ваздухопловно овлашћено особље није обучено за обављање послова за чије му је обављање издата дозвола, односно овлашћење.

Ваздухопловни инспектор дужан је да у случају из става 1. овог члана одмах привремено одузме дозволу и да је у року од три дана од дана одузимања достави савезном министарству надлежном за послове саобраћаја, са захтевом за покретање поступка за проверу обучености.

Ванредна провера мора се окончати у року од 30 дана од дана привременог одузимања дозволе.

Члан 118.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одузима дозволу лицу које спада у ваздухопловно овлашћено особље:

1) ако је против њега у кривичном или прекршајном поступку изречена мера безбедности или заштитна мера забране вршења одређених послова - за време трајања те мере;

2) ако је физички или психички неспособно за обављање послова и задатака за које му је издата дозвола;

3) ако се провером утврди да није способно да стручно обавља послове за које му је издата дозвола.

У случају из става 1. тачка 1. овог члана, дозволу одузима орган надлежан за извршење мере безбедности или заштитне мере.

У случају из става 1. тач. 2. и 3. овог члана, као и у случају кад лице не приступи ванредној провери, дозволу одузима савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Пододелац 2.

Регистар ваздухопловног овлашћеног особља и Евиденција ваздухопловног стручног особља

Члан 119.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја води Регистар ваздухопловног овлашћеног особља, који се састоји од улошка и збирке исправа.

Евиденцију ваздухопловног стручног особља води предузеће, друго правно лице и орган управе у којој је то особље запослено.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на писмени захтев, може издати лицу препис његових докумената или података уписаних у уложак или збирку исправа из Регистра ваздухопловног овлашћеног особља.

Захтев из става 3. овог члана може поднети и предузеће, друго правно лице и орган управе у коме је то особље запослено.

Пододелац 3.

Дужности ваздухопловног особља

Члан 120.

Лице које спада у ваздухопловно особље не сме да обавља своје послове под утицајем алкохола, дроге или других психоак-

тивних средстава или ако је толико уморно или болесно или је у таквом психофизичком стању да је неспособно за правилно обављање тих послова.

Ваздухопловни инспектор може непосредном употребом одговарајућег теста на лицу места да провери да ли је лице из става 1. овог члана под утицајем алкохола, психоактивних средстава или дроге.

О удаљењу лица које спада у ваздухопловно особље са посла док не престану последице из става 1. овог члана одлучује његов непосредни руководицац или ваздухопловни инспектор.

Члан 121.

Ако лице које спада у ваздухопловно особље занемарује своје обавезе или их извршава несавесно, или себе свесно доводи у стање психофизичке неспособности за рад, односно ако у вршењу својих обавеза чини неправилности које могу утицати на безбедност и уредност ваздушног саобраћаја, или не поступа у складу с прописима, прописаном технологијом и квалитетом рада, његов непосредни руководицац, односно ваздухопловни инспектор забрањује му да обавља те послове док не престану разлози за забрану.

У случајевима из става 1. овог члана, непосредни руководицац лица из тог става обавестиће о предузетој мери савезни инспектор надлежан за послове ваздухопловне инспекције.

Члан 122.

Капетан ваздухоплова, при полетању и слетању на аеродром, или лице које спада у ваздухопловно техничко особље, приликом провере рада мотора ваздухоплова на земљи, дужно је да ниво буке подеси до нивоа прописаног у члану 97. овог закона.

Пододелац 4.

Здравствена способност ваздухопловног овлашћеног особља

Члан 123.

Здравствена способност (физичка и психичка) ваздухопловног овлашћеног особља утврђује се лекарским прегледом, који може бити редовни и ванредни.

Здравствену способност из става 1. овог члана о чему се издаје лекарско уверење прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Рок важења лекарског уверења једнак је року важења дозволе из чл. 136. и 154. овог закона, а за лица која се обучавају за прво стицање дозволе, рок важења лекарског уверења не може бити дужи од 12 месеци.

Изузетно, ако је рок важења лекарског уверења, из здравствених разлога, краћи од рока из става 3. овог члана, рок важења дозволе једнак је року важења лекарског уверења.

Члан 124.

Редовни лекарски преглед врши се пре сваког издавања или продужења рока важења дозволе.

Ванредни лекарски преглед врши се у случајевима утврђеним у пропису из члана 123. овог закона, као и кад то захтева непосредни руководицац или ваздухопловни инспектор ако оправдано посумња да лице које спада у ваздухопловно овлашћено особље није физички и психички способно за безбедно обављање посла, односно да је под утицајем алкохола, дроге или другог психоактивног средства или да је себе свесно довело у стање психофизичке неспособности за рад.

Члан 125.

Лекарске прегледе ваздухопловног овлашћеног особља може да врши здравствена установа која испуњава услове које прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Здравственој установи из става 1. овог члана савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаје уверење за обављање лекарских прегледа ваздухопловног овлашћеног особља.

Здравствена установа из става 2. овог члана дужна је да води здравствену евиденцију у складу с прописом из става 1. овог члана.

Члан 126.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, 12 месеци по издавању уверења, а после тога свака 24 месеца, извршиће проверу да ли здравствена установа из члана 125. став 2. овог закона и даље испуњава услове за вршење лекарских прегледа.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одузеће уверење ако се приликом провере из става 1. овог члана утврди да неки од услова није испуњен или ако здравствена установа, у периоду између провера, није вршила, кумулативно дуже од шест, односно 12 месеци, лекарске прегледе за које јој је уверење издато, као и на предлог савезног инспектората надлежног за послове ваздухопловне инспекције.

За проверу услова за обављање делатности из става 2. овог члана плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 3. овог члана прописује Савезна влада.

Решење о одузимању уверења из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

Члан 127.

Руководилац здравствене установе из члана 125. овог закона образује лекарску комисију која врши лекарске прегледе.

Председник лекарске комисије из става 1. овог члана мора бити лекар који испуњава услове прописане у пропису из члана 125. овог закона.

Члан 128.

Лице које је незадовољно лекарским уверењем из члана 123. став 2. овог закона може захтевати да лекарски преглед обави другостепена лекарска комисија, коју образује савезни министар надлежан за послове саобраћаја, у складу с прописом из члана 123. овог закона.

Захтев из става 1. овог члана подноси се савезном министарству надлежном за послове саобраћаја, у року од 15 дана од дана уручења лекарског уверења из става 1. овог члана.

За лекарски преглед другостепене комисије плаћа се накнада. Висину накнаде из става 3. овог члана прописује Савезна влада.

Комисија из става 1. овог члана решава у складу с прописом из члана 123. овог закона, а на основу медицинске документације добијене прегледима и испитивањима у медицинским институцијама.

Решење комисије из става 3. овог члана коначно је у управном поступку.

Другостепена лекарска комисија мора окончати утврђивање здравствене способности у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Одељак II

Обука ваздухопловног овлашћеног особља и ваздухопловног стручног особља

Члан 129.

Стручна обука ваздухопловног овлашћеног особља и ваздухопловног стручног особља врши се према програмима које донесе савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 130.

Стручну обуку може да врши центар за обуку ваздухопловног овлашћеног особља, односно центар за обуку ваздухопловног стручног особља који испуњава услове које прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Центру за обуку из става 1. овог члана савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаће уверење о оспособљености за обучавање одређеног ваздухопловног особља.

Центар за обуку из става 1. овог члана води регистар лица које обучава.

Члан 131.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, 12 месеци по издавању уверења, а после тога свака 24 месеца, извршиће проверу да ли центар за обуку из члана 130. овог закона и даље испуњава услове за вршење обуке.

Ако се приликом провере из става 1. овог члана утврди да неки од услова није испуњен, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одузеће уверење или ће у уверењу ограничити врсту одобрене обуке.

Решење о одузимању, односно ограничењу уверења из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

Члан 132.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одузеће центру за обуку уверење из члана 130. овог закона на предлог савезног инспектората надлежног за послове ваздухопловне инспекције, ако тај центар у периоду између провера из

члана 131. овог закона не испуњава услове за вршење обуке, односно ако обучи мање од три кандидата или ако испит за стицање дозвола или овлашћења ваздухопловног овлашћеног особља положи мање од половине кандидата које је пријавио за испит.

Решење о одузимању уверења коначно је у управном поступку.

Члан 133.

За измене у раду, центар за обуку који поседује уверење мора да прибави сагласност савезног министарства надлежног за послове саобраћаја.

Члан 134.

Ако је програмом из члана 129. овог закона предвиђено да се обука летачког особља врши и на уређајима за симулирање лета, центар за обуку мора обезбедити коришћење таквог уређаја.

Уређај за симулирање лета може се користити ако има дозволу за употребу и одржава се у складу с програмом техничког одржавања, који одобрава савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Дозволу за употребу, на основу прегледа, издаје савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, са роком важења од 24 месеца.

За преглед уређаја за симулирање лета и одобравање програма техничког одржавања плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 4. овог члана прописује Савезна влада.

Одељак III

Летачко особље

Заједничке одредбе

Члан 135.

Летачко особље управља ваздухопловом и обавља друге послове у току лета ваздухоплова.

Члан 136.

Дозвола летачком особљу важи: 12 месеци пилоту транспортног ваздухоплова, професионалном пилоту ваздухоплова (капетан или копилот), инжењеру-летачу и навигатору-летачу, односно 24 месеца пилоту ваздухоплова, пилоту слободног балона, пилоту ваздухоплова посебне категорије, падобранцу и кабинском особљу.

Пилот транспортног ваздухоплова који управља ваздухопловом у јавном авио-транспорту и има више од 40 година живота рок важења дозволе је шест месеци.

Летачко особље из става 1. овог члана, осим кабинског особља, дужно је да води евиденцију летења у књижици летења, а предузеће, друго правно лице, државни орган и предузетник који испитују ваздухоплов, користе ваздухоплов, обављају авио-транспорт, врше услуге ваздухопловом из ваздуха и обуку ваздухопловног особља и организују спортско и аматерско летење, као и физичко лице које је корисник ваздухоплова – дневник летења.

Садржај и начин вођења евиденције и дневника из става 3. овог члана прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Пододељак 1.

Капетан ваздухойлова

Члан 137.

Корисник ваздухоплова ће за сваки лет, односно део лета одредити капетана ваздухоплова.

Капетан ваздухоплова је дужан да управља ваздухопловом у складу са условима, начином, нормама и правилима летења, које прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Капетан ваздухоплова може одступити од прописаних поступака из става 1. овог члана само у крајњој нужди и дужан је да о томе обавести савезну управу надлежну за послове контроле летења.

Капетан ваздухоплова је одговоран за лет ваздухоплова и не сме полетати или слетати испод оперативног минимума за сваки аеродром, одређеног у члану 199. овог закона.

Члан 138.

Пилот транспортног ваздухоплова који је напунио 60 година живота не може да лети у својству капетана ваздухоплова у јавном авио-транспорту.

Члан 139.

Капетан ваздухоплова мора бити упознат са садржином тета која превози.

Капетан ваздухоплова дужан је да пре полетања провери да ли су у листи оптерећења и положаја тежишта ваздухоплова правилно прорачунати тежина и положај тежишта ваздухоплова да ли је ту листу оверило лице које ју је припремило, као и да је сам овери својим потписом.

Капетан ваздухоплова дужан је да пре полетања провери да ли су посада ваздухоплова и ваздухоплов припремљени и способни за безбедни ваздушни саобраћај и да ли се у ваздухоплову налазе све овим законом прописане исправе и књиге.

Члан 140.

Капетан ваздухоплова дужан је да лично или преко чланова посаде обезбеди да се сви путници пре полетања упознају с поступцима у случају опасности, као и са местом смештаја и начином употребе сигурносне опреме у случају опасности, да сви путници пре полетања и пре слетања, као и у току лета, ако се лет врши у условима турбуленције, буду везани сигурносним појасевима и да се прописане мере безбедности примењују.

У случају опасности, сви чланови посаде и путници извршавају упутства и наређења капетана ваздухоплова.

Пододељак 2.

Вођа ваздухоплова

Члан 141.

Авио-превозилац за сваки лет, поред капетана ваздухоплова, одређује вођу ваздухоплова који представља авио-превозиоца.

Вођа ваздухоплова је истовремено и капетан ваздухоплова, а изузетно то може бити и други члан посаде.

Вођа ваздухоплова може бити само држављанин СРЈ.

Члан 142.

Вођа ваздухоплова је дужан да на најцелисходнији начин онемогући лице које се налази у ваздухоплову да својим поступцима угрожава безбедност ваздушног саобраћаја или безбедност лица и имовине или да крши ред и дисциплину у ваздухоплову и може га искрцати из ваздухоплова на првом аеродрому на који ваздухоплов слети.

Члан 143.

Ако за време ваздушног саобраћаја члан посаде ваздухоплова или друго лице у ваздухоплову припрема, покуша да изврши или изврши кривично дело којим се угрожава безбедност ваздухоплова или лица у њему, вођа ваздухоплова је дужан да предузме мере да се такво дело спречи, а ако је дело извршено, да ублажи његове последице, водећи рачуна о безбедности путника, посаде и ваздухоплова.

У случају из става 1. овог члана, вођа ваздухоплова може наредити да се учинилац држи под присмотром, а по слетању на прави аеродром да се преда надлежном органу на том аеродрому, о чему подноси извештај предузећу у коме је запослен.

Члан 144.

Ако се неко лице мора искрцати из ваздухоплова због кривичног дела којим се угрожава безбедност лица и имовине или другог кривичног дела против личности и имовине, због кршења реда и дисциплине у ваздухоплову, због неизвршавања наређења вође ваздухоплова или због других поступака којима се угрожава безбедност ваздушног саобраћаја, вођа ваздухоплова дужан је да пре слетања на аеродром у СРЈ о томе обавести, преко савезне управе надлежне за послове контроле летења, савезно министарство надлежно за унутрашње послове, да после слетања на аеродром том органу преда лице и евентуално прикупљене доказе и да му пружи потребна обавештења.

Кад ваздухоплов из става 1. овог члана слеће на аеродром у иностранству, вођа ваздухоплова дужан је да, преко надлежног органа за контролу летења, обавести о томе надлежни орган те земље и да после слетања на аеродром том органу преда лице и евентуално прикупљене доказе и да му пружи потребна обавештења.

Пододељак 3.

Посада ваздухоплова

Члан 145.

Посаду ваздухоплова у јавном авио-транспорту чине лица која на основу дозволе управљају ваздухопловом (капетан, копилот, инжењер-летач и навигатор-летач), као и лица која на основу дозволе обављају одређене послове у вези са безбедношћу лица укrcаних у ваздухоплов (кабинско особље).

Члан 146.

Минималан број чланова посаде за одређени тип ваздухоплова утврђује се у поступку утврђивања типа ваздухоплова.

У ваздухоплову се за време ваздушног саобраћаја мора налазити посада, чији број и састав зависе од типа и намене ваздухоплова и карактера одређеног лета, као и од поступака у случају опасности.

Број и састав чланова посаде из става 2. овог члана прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 147.

Члан посаде не сме без одобрења капетана ваздухоплова да напусти радно место у ваздухоплову нити да се удаљи из ваздухоплова.

Члан 148.

Члан посаде дужан је да о сваком ванредном догађају у вези са ваздухопловом и лицима и стварима у ваздухоплову одмах обавести капетана ваздухоплова.

Члан 149.

У случају опасности или удеса ваздухоплова, чланови посаде дужни су да предузму све мери ради спасавања лица и ствари из ваздухоплова и не смеју напустити ваздухоплов без наређења капетана ваздухоплова или лица које га замењује у случају његове настале неспособности.

Члан 150.

Члан посаде ваздухоплова дужан је да и без наређења вође ваздухоплова предузме потребне мере према лицу из чл. 142. и 143. овог закона да би се спречиле и ублажиле последице угрожавања безбедности, односно да би се спречило извршење кривичног дела или ублажиле његове последице.

О предузетим мерама из става 1. овог члана, члан посаде или друго лице у ваздухоплову дужно је да, без одлагања, обавести вођу ваздухоплова.

Члан 151.

Капетан ваздухоплова, вођа ваздухоплова, члан посаде или друго лице у ваздухоплову и корисник ваздухоплова не могу бити позвани на одговорност за предузете мере из чл. 142. и 143. овог закона ако су деловали у оквиру овлашћења.

Члан 152.

Радно време члана посаде ваздухоплова у јавном авио-транспорту, због непосредног утицаја на безбедност ваздушног саобраћаја износи, до 40 сати недељно, с тим да у току 30 узастопних календарских дана не може износити више од 160 часова.

Време летења чланова посаде може трајати до 28 часова недељно, с тим да у току 30 узастопних дана износи до 85 часова.

Лице које управља ваздухопловом има право на посебно плаћено одсуство у току календарске године ради одржавања психофизичке кондиције, у трајању до 15 дана.

Дневно радно време, време летења, време летења у дуголинијском авио-транспорту, време летења ноћу, број полетања и слетања у току радног времена и дужина дневног одмора чланова посаде ваздухоплова, као и услови стицања и време трајања посебног одсуства прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Одељак IV

Нелетачко особље

Члан 153.

Нелетачко особље обавља послове обезбеђења ваздушног саобраћаја (контролор летења и информатор ваздухоплова у лету) и безбедног лета ваздухоплова (ваздухопловно-техничко

особље одржавања ваздухоплова и ваздухопловни диспечер), као и безбедног коришћења падобрана (пакер падобрана).

Члан 154.

Нелетачком особљу за обављање послова из члана 153. овог закона издаје се дозвола са роком важења од 24 месеца.

Контролору летења који има више од 45 година живота дозвола се издаје са роком важења од 12 месеци.

Члан 155.

Контролор летења на основу дозволе обавља послове контроле летења и регулисања протока саобраћаја и одговоран је за безбедност ваздушног саобраћаја у оквиру своје надлежности.

Информатор ваздухоплова у лету на основу дозволе пружа обавештења ваздухоплову ради безбедног одвијања лета.

Ваздухопловно-техничко особље одржавања ваздухоплова на основу дозволе обавља послове одржавања и измена ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловних производа.

Ваздухопловни диспечер на основу дозволе обавља послове у вези са утврђивањем услова лета и поступцима припреме лета.

Пакер падобрана на основу дозволе обавља послове техничког прегледа, одржавања и мање поправке падобрана.

Контролор летења и информатор ваздухоплова у лету не смеју за време обављања својих послова да напусте радно место.

Члан 156.

Контролор летења, информатор ваздухоплова у лету, ваздухопловни техничар који одржава ваздухоплов и ваздухопловни диспечер дужни су да о сваком угрожавању ваздушног саобраћаја или о ванредном догађају у вези са послом који обављају одмах обавесте свог непосредног руководиоца, а пакер падобрана – савезни инспекторат надлежан за послове ваздухопловне инспекције.

Члан 157.

Радно време контролора летења, због непосредног утицаја на безбедност ваздушног саобраћаја, износи до 40 сати недељно, с тим да у току 30 узастопних календарских дана не може износити више од 160 часова.

Контролор летења има право на посебно плаћено одсуство у току календарске године ради одржавања психофизичке кондиције у трајању до 15 дана.

Трајање дневног непрекидног рада, трајање смене и дужина дневног одмора и посебног одсуства контролора летења и информатора ваздухоплова у лету, зависно од услова који утичу на психофизичку способност да безбедно, правилно и на време обављају радне обавезе, а нарочито од врсте и обима летења, врсте и опремљености аеродрома, као и од тога да ли се летење обавља дању или ноћу, прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Одељак V

Ваздухопловно стручно особље

Члан 158.

Ваздухопловно стручно особље је: ваздухопловно-техничко особље контроле летења, особље службе везе, ваздухопловно-метеоролошко особље, особље прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари, ватрогасно-спасилачко особље, особље које пуни ваздухоплов горивом и особље које врши контролу исправности површина за кретање ваздухоплова, објеката и инсталација аеродрома.

Члан 159.

Ваздухопловном стручном особљу издаје се потврда о обучености.

Ватрогасно-спасилачко особље, поред потврде из става 1. овог члана, мора имати и лекарско уверење утврђено прописом из члана 123. овог закона, чије важење не може бити дуже од 24 месеца.

Ако лице које спада у ваздухопловно стручно особље дуже од 12 месеци не обавља послове за које му је издата потврда о обучености, организација у којој је запослено упутиће га на поновну обуку.

Члан 160.

Ако ваздухопловни инспектор оправдано посумња да лице из члана 158. овог закона нестручно обавља послове за које му је издата потврда о обучености, одузеће је и доставити, у року од три дана, предузећу, другом правном лицу односно органу управе

у коме је то лице запослено и наредиће поступак за проверу обучености.

Ако ваздухопловни инспектор оправдано посумња да је лице из члана 158. овог закона под дејством алкохола, психоактивних средстава или дроге, наредиће здравствену проверу, а за ватрогасца-спасиоца захтеваће ванредни лекарски преглед.

Предузеће, друго правно лице, односно орган управе дужан је да лице из ст. 1. и 2. овог члана упуту у центар за обучавање ради провере обучености, односно у здравствену установу ради здравствене провере.

Члан 161.

Лицу које спада у ваздухопловно стручно особље забрањује се рад:

1) ако се провером утврди да није способно да обавља послове за које му је издата потврда о обучености, или ако не приступи провери, или ако одбије да се поново обучава;

2) ако се здравственом провером утврди да је зависно од употребе алкохола, психоактивних средстава или дроге, односно ако одбије да приступи здравственој провери.

Ватрогасцу-спасиоцу забраниће се рад, поред случајева из става 1. овог закона, и ако је физички или психички неспособан за обављање послова и задатака за које му је издата потврда, као и ако се не подвргне редовном или ванредном лекарском прегледу.

На захтев предузећа, другог правног лица, односно органа управе у коме је лице из става 1. овог члана запослено, центар за обуку који је издао потврду о обучености одузеће ту потврду и о томе писмено обавестити савезни инспекторат надлежан за послове ваздухопловне инспекције, у року од 15 дана од дана давања налога ваздухопловног инспектора.

Одељак VI

Легитимација и службена одела

Члан 162.

Ваздухопловно особље запослено у органима управе, као и запослени на пословима утврђивања пловидбености ваздухоплова, провере обучености, издавања и продужавања важења дозвола ваздухопловног овлашћеног особља и испитивања узрока удеса, при обављању својих послова, имају легитимацију којом се утврђују њихова овлашћења, а коју издаје функционер који руководи органом управе у коме је то лице запослено и дужни су да носе службена одела.

Образац легитимације и службено одело из става 1. овог члана прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Г л а в а IV

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА

Одељак I

Заједничке одредбе

Члан 163.

Обезбеђење ваздушног саобраћаја обухвата контролу летења, информисање ваздухоплова у лету, регулисање протока саобраћаја, као и метеоролошко и техничко обезбеђење.

Обезбеђење ваздушног саобраћаја из става 1. овог члана може се вршити и ван граница југословенског ваздушног простора ако је то предвиђено уговором о координацији са контролом летења суседне државе.

Члан 164.

Обезбеђење ваздушног саобраћаја чини систем контроле летења и врши га савезна управа надлежна за послове контроле летења осим дела метеоролошког обезбеђења које врши савезна организација надлежна за хидрометеоролошке послове.

Савезна влада одлучује на којим аеродромима ће обезбеђење ваздушног саобраћаја вршити савезна управа надлежна за послове контроле летења.

Члан 165.

Изузетно од одредбе члана 164. став 1. овог закона, информисање ваздухоплова у лету у саобраћајној зони аеродрома, као и метеоролошко осматрање и техничко обезбеђење на тим аеродромима, може вршити власник или корисник аеродрома.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаће, на захтев власника или корисника аеродрома из става 1. овог члана, дозволу за информисање ваздухоплова у лету, метеоролошко осматрање и техничко обезбеђење ако власник, односно корисник испуњава услове из чл. 182, 187, 188. и 191. овог закона.

Члан 166.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја провераваће сваких 36 месеци да ли аеродром из члана 165. овог закона и даље испуњава услове за обављање послова за које је издата дозвола.

Ако се приликом провере из става 1. овог члана утврди да неки од услова није испуњен, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одузме или ограничити обим информисања ваздухоплова у лету који је одређен у дозволи.

За утврђивање и проверу услова за обављање послова из става 1. овог члана плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 3. овог члана прописује Савезна влада.

Решење о одузимању, односно ограничењу обима одобреног дозволом коначно је у управном поступку.

Члан 167.

За сваки лет ваздухоплова у југословенском ваздушном простору и у ваздушном простору из члана 163. овог закона мора се, по правилу у писменом облику, доставити план лета савезној управи надлежној за послове контроле летења ради благовременог прихватања.

Ред летења редовних авио-превозилаца је план лета.

Рокове достављања плана лета, као и начин његовог прихватања прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 168.

За сваки аеродром утврђују се навигациони поступци и други услови за безбедно полетање, прилажење и слетање ваздухоплова.

Начин израде и форму навигационих поступака прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Поступке из става 1. овог члана и минималне безбедне висине изнад препрека, у завршном прилажењу, за аеродроме на којима је организовано обезбеђење ваздушног саобраћаја, утврђује функционер који руководи савезном управом надлежном за послове контроле летења, по претходно прибављеним мишљењима свих корисника поступака из става 1. овог члана.

Поступке из става 1. овог члана, за аеродроме на којима није организовано обезбеђење ваздушног саобраћаја, израђује власник, односно корисник аеродрома, а одобрава их савезна управа надлежна за послове контроле летења.

Поступци и минимална безбедна висина из ст. 3. и 4. овог члана објављују се у службеним ваздухопловним публикацијама.

Члан 169.

Савезна управа надлежна за послове контроле летења може, у одређеном делу ваздушног простора или на одређеном аеродрому или делу аеродрома, привремено забранити или ограничити летење ако то захтевају интереси одбране или безбедности земље, или безбедност лета одређеног ваздухоплова или групе ваздухоплова и дужна је да то објави у службеним ваздухопловним публикацијама.

Члан 170.

За коришћење услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 1. овог члана прописује Савезна влада.

Накнада из става 1. овог члана исказује се кориснику ваздухоплова у девизама. Домаћем кориснику накнада се наплаћује у динарској противвредности по курсу на дан уплате, а страном кориснику – у девизама.

Члан 171.

Одредбе Главе IV Обезбеђење ваздушног саобраћаја, осим члана 170. овог закона, односе се и на државне ваздухоплове.

Одељак II

Организовање ваздушног простора

Члан 172.

Југословенски ваздушни простор и ваздушни простор из члана 163. овог закона деле се на контролисани и информативни ваздушни простор.

Контролисани и информативни ваздушни простор деле се на класе, зависно од нивоа обезбеђења ваздушног саобраћаја, врсте летова и правила за извршење тих летова.

Члан 173.

У контролисаном ваздушном простору врши се контрола летења ваздухоплова и пружање информација од значаја за безбедни ваздушни саобраћај и покреће акција трагања за ваздухопловом и спасавања.

Члан 174.

У информативном ваздушном простору пружају се обавештења о ваздухоплову у лету и покреће акција трагања за ваздухопловом и спасавања.

Члан 175.

Поделу ваздушног простора из члана 172. став 2. овог закона на класе, као и број класа, услове за дефинисање просторних граница између класа и коришћење тог простора прописује Савезна влада.

Члан 176.

Због усмеравања токова ваздушног саобраћаја, одређују се ваздушни путеви и руте које, по правилу, одређују радио-навигациона средства на земљи.

Ваздушне путеве и руте прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 177.

Летење ваздухоплова унутар ваздушног простора одређене класе мора се вршити у складу с прописом из чл. 137. и 175. овог закона, а летење војних ваздухоплова у деловима ваздушног простора резервисаног за то летење мора се вршити на начин који прописује савезни министар надлежан за послове одбране.

Члан 178.

За аеродром на коме се врши контрола летења мора се одредити контролисана зона, а за аеродром на коме се врши информисање ваздухоплова у лету – саобраћајна зона.

Савезна управа надлежна за послове контроле летења одређује контролисану и саобраћајну зону аеродрома, а одобрава саобраћајну зону аеродрома у случајевима из члана 165. став 1. овог закона, на предлог власника или корисника аеродрома.

Одељак III

Контрола летења, информисање ваздухоплова у лету и регулисање протока саобраћаја

Члан 179.

Контрола летења обухвата низ радњи и поступака који се врше ради спречавања међусобних судара ваздухоплова у лету и међусобних судара ваздухоплова и ваздухоплова и препрека на маневарским површинама, као и обезбеђење редовности и експедитивности ваздушног саобраћаја.

Начин и поступак вршења контроле летења прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Начин и поступак вршења контроле летења за војне ваздухоплове када лете у резервисаном делу ваздушног простора прописује савезни министар надлежан за послове одбране.

Члан 180.

Поред послова из члана 179. овог закона, контрола летења обухвата и идентификацију ваздухоплова и летећих објеката, координирање рада с контролама летења суседних држава, пружање обавештења ваздухопловима у лету, давање одобрења за лансирање ракета против градоносних облака и покретање акције трагања за ваздухопловом.

Члан 181.

Ако природа посебног лета војног ваздухоплова искључује контакт са савезном управом надлежном за послове контроле летења, раздвајање тог ваздухоплова од других ваздухоплова који лете у истом делу ваздушног простора врши Војска Југославије.

Члан 182.

Информисање ваздухоплова у лету је давање савета и обавештења потребних за безбедно извршење лета.

Савети и обавештења из става 1. овог члана односе се нарочито на стање аеродрома, метеоролошке услове и стање навигационих средстава.

Информисање ваздухоплова у лету врши се на начин и по поступку који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Информисање ваздухоплова у лету војних ваздухоплова када лете у резервисаном делу ваздушног простора врши се на начин и по поступку који прописује савезни министар надлежан за послове одбране.

Члан 183.

Усаглашавање захтева ваздушног саобраћаја са расположивим могућностима система контроле летења, представља регулисање протока саобраћаја.

Начин регулисања протока саобраћаја и координацију с надлежним службама суседних држава прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 184.

Савезна управа надлежна за послове контроле летења забраниће полетање ваздухоплова са аеродрома или слетање на аеродром ако је стање на маневарским површинама такво да не омогућава безбедно полетање или слетање, осим ако је ваздухоплов у опасности.

Члан 185.

У вршењу контроле летења у контролисаном ваздушном простору употребљавају се изрази на енглеском језику.

У другим деловима ваздушног простора, као и у контролисаном ваздушном простору у коме лете војни ваздухоплови могу се користити и изрази на српском језику.

Изрази из ст. 1. и 2. овог члана утврђују се прописом из члана 179. овог закона.

Члан 186.

Све везе ваздухоплова у лету и у току припреме лета са савезном управом надлежном за послове контроле летења, радарски подаци и све везе унутар савезне управе надлежне за послове контроле летења, као и писана документација везана за одобравање летења, координацију, издавање забране и ограничења у коришћењу ваздушног простора, најављивање лета, подношење плана лета и сл., снимају се електронски или чувају на други начин.

Снимци и документација из става 1. овог члана чувају се најмање 30 дана, на начин утврђен прописом из члана 179. овог закона.

Члан 187.

Минималну опрему неопходну за вршење контроле летења и информисање ваздухоплова у лету прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Одељак IV

Метеоролошко обезбеђење

Члан 188.

Метеоролошко обезбеђење је метеоролошко осматрање, прикупљање, израда и давање метеоролошких информација потребних за безбедан ваздушни саобраћај.

Начин метеоролошког обезбеђења ваздушног саобраћаја из става 1. овог члана, као и минимална опрема за вршење метеоролошког обезбеђења прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 189.

Део метеоролошког обезбеђења ваздушног саобраћаја, односно: израду метеоролошке документације за лет и израду

ваздухопловних климатолошких информација, успостављање система за размену метеоролошких информација и баждарење уређаја и инструмената на аеродромима врши савезна организација надлежна за хидрометеоролошке послове.

Начин израде и форма метеоролошке документације за лет и ваздухопловних климатолошких информација прописује функционер који руководи савезном организацијом надлежном за хидрометеоролошке послове.

Одељак V

Техничко обезбеђење

Члан 190.

Техничко обезбеђење је постављање и одржавање техничких система, опреме, уређаја и објеката који се користе за вршење контроле летења, информисање ваздухоплова у лету, регулисање протока саобраћаја и метеоролошког обезбеђења из члана 188. овог закона.

Члан 191.

Планирање, пројектовање, набавка и постављање техничких система, опреме, уређаја и објеката врши се на начин који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја, а врши га према потреби савезна управа надлежна за послове контроле летења.

Техничке системе, опрему, уређаје и објекте за аеродроме из члана 166. овог закона планира, пројектује, набавља и поставља власник или корисник аеродрома у складу са прописом из става 1. овог члана.

Планове и пројекте из ст. 1. и 2. овог члана одобрава савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 192.

Преглед техничких система, опреме, уређаја и објеката из члана 190. овог закона, ради провере способности за коришћење, пре почетка и у току коришћења, врши савезна управа надлежна за послове контроле летења.

Техничка средства, опрема, уређаји и објекти из става 1. овог члана морају имати: техничку документацију; упутства за коришћење и програм техничког одржавања, са утврђеним роковима провере и калибраже; резервно енергетско напајање и климатизацију кад је то неопходно.

Савезна управа надлежна за послове контроле летења издаће дозволу за коришћење кад прегледом из става 1. овог члана установи способност техничких система, опреме, уређаја и објеката за коришћење.

Члан 193.

Технички системи, опрема и уређаји за обезбеђење ваздушног саобраћаја морају бити одржавани према програму техничког одржавања из члана 192. став 2. овог закона.

Технички системи, опрема и уређаји за обезбеђење ваздушног саобраћаја морају бити заштићени од оштећења или уништења.

Члан 194.

Савезна управа надлежна за послове контроле летења дужна је да податке о техничким системима, опреми и уређајима, као и о њиховом престанку рада или квари објави у службеној ваздухопловној публикацији.

Власник или корисник аеродрома из члана 165. овог закона дужан је да достави податке о техничким системима, опреми и уређајима, као и о њиховом престанку рада или квари савезној управи надлежној за послове контроле летења, која је дужна да их објави у службеној ваздухопловној публикацији.

Савезна управа надлежна за послове контроле летења и власник или корисник аеродрома из члана 165. овог закона дужни су да одреде координате радио-навигационих уређаја у Светском геодетском систему 1984 (WGS-84) у складу са условима који морају бити испуњени у поступку одређивања координата утврђених техничким прописом из члана 78. овог закона.

Савезна управа надлежна за послове контроле летења дужна је да координате радио-навигационих уређаја из става 3. овог члана објави у службеној ваздухопловној публикацији.

Власник или корисник аеродрома из става 3. овог члана дужан је да извештаје о утврђеним координатама радио-навигационих уређаја достави савезној управи надлежној за послове контроле летења ради провере и објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама.

Члан 195.

Технички системи, опрема и уређаји морају бити типизирани, израђени и атестирани у складу с југословенским стандардима или међународним стандардима које је признала СРЈ.

Члан 196.

Забрањено је постављање физичких препрека, емисионих уређаја, објеката, далеководна или других уређаја који емитују електромагнетне таласе на удаљености са које својим радом могу ометати рад техничких система, уређаја и опреме за обезбеђење ваздушног саобраћаја.

Ваздухопловни инспектор наредиће власнику или кориснику препреке, објекта или уређаја из става 1. овог члана да га одмах уклони о свом трошку.

Решење из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

Члан 197.

Предузеће поштанско-телеграфско-телефонског саобраћаја дужно је да, уз одговарајућу накнаду, обезбеди приоритет и квалитет веза неопходних за обезбеђење ваздушног саобраћаја.

Г л а в а V

ПРОГРАМИ МЕРА

Члан 198.

Програмом мера безбедности цивилног ваздухопловства и програмом мера за уредно и ефикасно обављање ваздушног саобраћаја обезбеђује се побољшање безбедности, уредности и ефикасности ваздушног саобраћаја, као и координација активности у остваривању ових програма.

Програм мера безбедности цивилног ваздухопловства садржи мере заштите од незаконитих радњи и мере у ванредним случајевима.

Програм мера за уредно и ефикасно обављање ваздушног саобраћаја садржи мере које имају за циљ олакшано одвијање ваздушног саобраћаја и протока путника и ствари.

Програме из става 1. овог члана доноси Савезна влада.

ТРЕЋИ ДЕО

ДЕЛАТНОСТИ У ВАЗДУШНОМ САОБРАЋАЈУ

Члан 199.

Делатности у ваздушном саобраћају су јавни авио-транспорт (редовни и ванредни), превоз за сопствене потребе, медицински превоз, пружање услуга из ваздуха и спортско и аматерско летење.

Ко се бави делатностима из става 1. овог члана, осим превоза за сопствене потребе, спортским и аматерским летењем, мора бити регистрован за привредну делатност и мора имати уверење да је оспособљен за обављање те делатности.

Привредна делатност за коју се региструје мора да буде делатност из области ваздушног саобраћаја.

Члан 200.

Корисник ваздухоплова дужан је да одреди оперативне минимуме у погледу метеоролошких услова, опреме ваздухоплова и аеродрома који користи за полетање и слетање ваздухоплова, с тим што ти минимуми за летење не могу бити испод минималне безбедне висине изнад препрека објављеним у службеним ваздухопловним публикацијама.

Критеријуме за одређивање оперативних минимума прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Г л а в а I

ЈАВНИ АВИО-ТРАНСПОРТ

Заједничке одредбе

Члан 201.

Јавни авио-транспорт у домаћем и међународном превозу може бити редован (линијски) и ванредан (чартер, авио-такси и панорамско летење).

Члан 202.

Јавни авио-транспорт обавља домаћи авио-превозилац који поседује одговарајуће уверење о оспособљености за обављање тог авио-транспорта.

Домаћи авио-превозилац је дужан да уз пријаву за упис у судски регистар поднесе и уверење о оспособљености из става 1. овог члана.

Јавни авио-транспорт обавља се у контролисаном ваздушном простору, а може се обављати и у информативном ваздушном простору, под условима које прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Јавни авио-транспорт мора се обављати ваздухопловима са најмање два мотора и ти ваздухоплови не могу бити посебне категорије.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, за обављање авио-такси превоза може се користити једномоторни ваздухоплов у условима спољне видљивости утврђеним у пропису из члана 137. овог закона за визуелно летење.

Члан 203.

Страни авио-превозилац који поседује одговарајуће уверење о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта, као и програм мера безбедности у вршењу јавног авио-транспорта може да обавља јавни међународни авио-транспорт са СРЈ у складу с међународним уговором који обавезује СРЈ, или на основу одобрења за обављање јавног авио-транспорта из члана 21. став 3. овог закона.

Савезни министар надлежан за послове саобраћаја може одредити да се изврши провера испуњености услова из уверења о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта страног авио-превозиоца.

Одобрење из става 1. овог члана издаје се на начин који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 204.

Домаћи и страни авио-превозиоци дужни су да објаве тарифе за редован међународни јавни авио-транспорт.

Одељак I

Услови за обављање редовног јавног авио-транспорта

Члан 205.

Авио-превозилац може да обавља редовни јавни авио-транспорт ако има ваздухоплове у власништву чија је намена за јавни авио-транспорт, са бројем путничких седишта који износи најмање половину укупног броја путничких седишта или носивости терета свих ваздухоплова са којима намерава да обавља јавни авио-транспорт. Ваздухоплови у власништву морају бити уписани у Регистар ваздухоплова.

Ваздухоплов који авио-превозилац купи и отплаћује га кроз закуп, а упише га у Регистар ваздухоплова, признаће се као његово власништво у смислу става 1. овог члана.

На ваздухоплове у својини или узете у закуп, на основу којих се тражи уверење за обављање редовног јавног авио-транспорта, примењују се одредбе овог закона и прописа и техничких прописа донесених на основу овог закона.

Авио-превозилац пре узимања страног ваздухоплова у закуп мора поднети доказе да тај ваздухоплов испуњава услове прописане за ваздухоплове уписане у Регистар ваздухоплова, на основу чега ће савезно министарство надлежно за послове саобраћаја прихватити тај ваздухоплов за обављање редовног јавног авио-транспорта.

Авио-превозилац пре узимања или давања ваздухоплова у закуп мора у уговору о закупу одредити услове одржавања, коришћења и надзора и за тај уговор прибавити одобрење савезног министарства надлежног за послове саобраћаја.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја неће дати одобрење из става 5. овог члана ако уговор о закупу ваздухоплова не садржи услове одржавања, коришћења и надзора.

Члан 206.

Авио-превозилац који поднесе захтев за издавање уверења за обављање редовног јавног међународног авио-транспорта мора поднети доказ да располаже новчаним делом основног капитала у износу од најмање 400.000 САД долара у динарској противвредности по курсу на дан подношења тог захтева, односно банкарску гаранцију на тај износ.

Члан 207.

Авио-превозилац, поред услова из чл. 205. и 206. овог закона, мора да испуни и услове који се односе нарочито на: врсту, намену, опрему, услове коришћења и перформанси ваздухоплова и његово одржавање; обуку и обученост ваздухопловног особља и критеријуме за одређивање посада, капетана и вође ваздухоплова; приручнике о врстама превоза и безбедности; техничку опремљеност и радни простор; квалитет и контролу квалитета; приручник о организацији и поступцима у раду авио-превозиоца и начин продаје и резервације капацитета превоза као и да утврди програм мера безбедности у вршењу јавног авио-транспорта.

Поред услова из става 1. овог члана, авио-превозилац мора поднети пословни план за најмање 12 месеци, у коме ће приказати своје фиксне и оперативне трошкове, засноване на реалним претпоставкама обављања саобраћаја, а за период од три месеца од започињања саобраћаја – средства за фиксне и оперативне трошкове, не узимајући у обзир приход од саобраћаја.

Ближе услове из ст. 1. и 2. овог члана прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 208.

Авио-превозиоцу који поднесе доказе да испуњава услове из члана 207. овог закона, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаће уверење о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта у поступку који не може бити дужи од три месеца.

Авио-превозилац из става 1. овог члана дужан је да о плановима за отварање нових линија, измени типа или броја ваздухоплова или њиховог власништва, односно битној измени активности од значаја за финансијско пословање а које захтевају промену пословног плана, обавести савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја води регистар авио-превозилаца из става 1. овог члана.

Члан 209.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја провераваће сваких 12 месеци да ли авио-превозилац и даље испуњава услове за обављање јавног авио-транспорта.

Ако се приликом провере из става 1. овог члана утврди да неки од услова није испуњен или ако авио-превозилац, у периоду између провера, кумулативно дуже од три месеца није вршио јавни авио-транспорт за који му је уверење издато или ако између две провере не испуњава услове из уверења, на предлог савезног инспектора надлежног за послове ваздухопловне инспекције, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одузеће уверење.

Решење о одузимању уверења из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

За утврђивање и проверу услова за обављање јавног авио-транспорта плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 4. овог члана прописује савезна влада.

Члан 210.

Авио-превозилац је дужан да овлашћеним лицима савезног министарства надлежног за послове саобраћаја омогући да на лицу места утврде или провере да ли су испуњени сви услови за издавање уверења.

Члан 211.

Подаци поверљивог карактера прибављени у поступку утврђивања и провере услова о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта сматрају се пословном тајном.

Члан 212.

Авио-превозиоци усаглашавају ред летења међусобно и са власницима или корисницима аеродрома.

Авио-превозилац је дужан да усаглашени ред летења достави на одобрење савезном министарству надлежном за послове саобраћаја најдоцније 30 дана пре дана почетка одређеног саобраћајног периода.

Ако се ред летења не усагласи у року утврђеном у ставу 2. овог члана, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја донеће решење о важењу реда летења из претходног саобраћајног периода или ће, водећи рачуна о безбедности ваздушног саобраћаја, утврдити нов ред летења.

Ако авио-превозилац први пут успоставља нову линију а не усагласи ред летења, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја донеће решење о реду летења које је у складу са вре-

меном отворености аеродрома и безбедности ваздушног саобраћаја.

Решење из ст. 3. и 4. овог члана биће на снази до усклађивања новог реда летења.

Члан 213.

Авио-превозилац је дужан да редовно и уредно одржава јавни авио-транспорт у складу с утврђеним редом летења.

Ред летења утврђује се посебно за летњи, а посебно за зимски саобраћајни период.

Члан 214.

Измене у реду летења врше се по поступку предвиђеном за његово доношење.

Авио-превозилац мора да објави ред летења за одређени саобраћајни период најдоцније 15 дана пре дана његовог ступања на снагу, а измене у реду летења – најдоцније 10 дана пре дана њиховог ступања на снагу.

Члан 215.

У току важења реда летења, авио-превозилац може обуставити саобраћај, односно изменити ред летења на линији у случају више силе или других ванредних догађаја који га онемогућавају да одржава саобраћај, односно линију.

Авио-превозилац је дужан да одмах објави обавештење о прекиду саобраћаја, односно измени реда летења насталог због више силе или ванредних догађаја који, независно од воље авио-превозиоца, онемогућавају одржавање саобраћаја, односно линије.

Члан 216.

Авио-превозилац самостално одлучује о успостављању линије у домаћем редовном авио-транспорту.

Успостављање линије у међународном редовном авио-транспорту врши се у складу са међудржавним споразумом и преузетим обавезама у погледу утврђеног обима саобраћаја, а на основу дозволе коју издаје савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Авио-превозилац који поседује уверење о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта може поднети захтев савезном министарству надлежном за послове саобраћаја за издавање дозволе из става 2. овог члана, уз приказ својих способности у погледу капацитета, реда летења, квалитета и уредности превоза, услова резервације и продаје карата, прихвата и отпреме путника и ствари, техничких услова одржавања ваздухоплова и броја ваздухоплова са којима обавља саобраћај, као и финансијске способности и студије о извршеном истраживању тржишта на тој линији.

На основу оцене приказане способности из става 3. овог члана, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одлучиће ком авио-превозиоцу ће издати дозволу за успостављање линије.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, приликом издавања дозволе из става 2. овог члана, водиће рачуна да не дође до монопола или нелојалне конкуренције.

Ближе услове за издавање дозволе за успостављање линије у међународном редовном авио-транспорту прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одузеће дозволу из става 2. овог члана ако авио-превозилац не испуњава услове из приказаних способности из става 3. овог члана.

Одељак II**Чартер авио-транспорт****Члан 217.**

Авио-превозилац може да обавља чартер авио-транспорт (у даљем тексту: чартер) ако има ваздухоплове у власништву чија је намена за јавни авио-транспорт, са бројем путничких седишта који износи најмање 25% од укупног броја путничких седишта или носивости терета свих ваздухоплова са којима намерава да обавља чартер. Ваздухоплови у власништву морају бити уписани у Регистар ваздухоплова.

Авио-превозилац из става 1. овог члана мора поднети доказ да располаже новчаним делом капитала у износу од најмање 200.000 САД долара у динарској противвредности по курсу на дан подношења захтева за издавање уверења за обављање чартер авио-транспорта или банкарску гаранцију за тај износ.

Поред услова из става 1. овог члана, авио-превозилац мора да испуњава и услове из члана 205. став 4. и чл. 207. до 209. овог закона.

Авио-превозилац из става 1. овог члана дужан је да поступа у складу с чланом 210. овог закона, а на њега ће се примењивати одредба члана 211. овог закона.

Члан 218.

Авио-превозилац самостално одлучује о обављању и врсти чартера на дестинацијама на којима не постоји редовни јавни авио-транспорт, као и на дестинацијама на којима међународним уговором није ограничен број чартер летова за ту земљу.

Ако авио-превозилац намерава да обавља чартер на дестинацијама на којима постоји редовни јавни авио-транспорт, као и на дестинацијама на којима међународним уговором је ограничен број чартер летова за ту земљу, мора поднети захтев савезном министарству надлежном за послове саобраћаја за издавање дозволе за тај лет или серију чартер летова.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаје дозволу на основу достављеног резултата истраживања тржишта, односно потреба туристичке привреде, културних, научних и спортских манифестација и такмичења; квалитета пружања услуга; капацитета авио-превозилаца и односа тог капацитета и већ преузетих обавеза за обављање превоза; комерцијалних услова (резервација и продаја карата), техничких услова (одржавање ваздухоплова) и финансијске подобности, водећи рачуна да не дође до монопола или нелојалне конкуренције.

Ближе критеријуме за издавање дозволе из става 2. овог члана прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Одељак III

Авио-такси превоз и панорамско летење

Члан 219.

Авио-такси превоз и панорамско летење може да обавља авио-превозилац ако има ваздухоплове у власништву чија је намена за јавни авио-транспорт са бројем путничких седишта који износи најмање 10% од укупног броја путничких седишта или носивости терета свих ваздухоплова којима намерава да обавља тај превоз. Ваздухоплови у власништву морају бити уписани у Регистар ваздухоплова.

Авио-превозилац који обавља авио-такси превоз мора поднети доказ да располаже новчаним делом капитала у износу од најмање 20.000 САД долара у динарској противвредности по курсу на дан подношења захтева за издавање уверења за обављање авио-такси превоза или банкарску гаранцију за тај износ.

Поред услова из става 1. овог члана, авио-превозилац мора испуњавати услове из чл. 207. до 209. овог закона.

Авио-превозилац из става 1. овог члана дужан је да поступа у складу са чланом 210. овог закона, а на њега ће се примењивати одредба члана 211. овог закона.

Поред услова из става 1. овог члана, за панорамско летење морају се одредити руте сваког панорамског лета, са алтернативама за слетање у случају отказа мотора, које одобрава савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Члан 220.

Авио-такси превоз и панорамско летење обављају се ваздухопловима који имају најмање два, а највише 12 путничких седишта с појасевима за везивање, а може се обављати и у информативном ваздушном простору и слетати, односно полетати са аеродрома на којима се врши информисање ваздухоплова у лету.

Авио-такси превозилац самостално одлучује о обављању превоза.

Г л а в а II

ОСТАЛЕ ДЕЛАТНОСТИ У ВАЗДУШНОМ САОБРАЋАЈУ

Одељак I

Превоз за сопствене потребе

Члан 221.

Превоз за сопствене потребе је превоз који се врши ваздухопловом чији је корисник предузеће, друго правно лице, државни орган или предузетник, а којим они превозе своје запослене и пословне партнере, као и њихове ствари.

Превозом за сопствене потребе сматра се и кад физичко лице које је власник или корисник ваздухоплова користи тај ваздухоплов за лични превоз.

Члан 222.

Лица из члана 221. овог закона могу обављати превоз за сопствене потребе ако донесу приручник о оперативним поступцима за обављање тог превоза, ако имају ваздухоплов прописане категорије и намене и потребан број ваздухопловног особља и ако је обезбеђено одржавање ваздухоплова.

Приручник о оперативним поступцима из става 1. овог члана мора да одобри савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Одељак II

Медицински превоз и пружање услуга из ваздуха

Члан 223.

Медицински превоз је превоз болесних, повређених, рањених и инвалидних лица ваздухопловом опремљеним неопходном опремом за тај вид превоза коју прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, медицински превоз у случају елементарних непогода и више силе може се обављати и својим ваздухопловима.

Пружање услуга из ваздуха је пружање услуга у пољопривреди и шумарству, гашење пожара, аеро-фото-снимање, рекламирање (вуча транспарената, исписивање у ваздуху, бацање рекламног материјала), осматрање из ваздуха и др. и врши се на начин и под условима које прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 224.

Предузеће, друго правно лице, државни орган и предузетник који врше медицински превоз и пружају услуге из ваздуха из члана 223. став 3. овог закона морају донети приручник о оперативним поступцима за пружање услуга из ваздуха и морају имати ваздухоплов прописане категорије и намене, потребан број ваздухопловног особља, обезбеђено одржавање ваздухоплова, као и утврђене поступке заштите на раду, кад су потребни.

Лицу из става 1. овог члана које подноси доказ да испуњава услове из става 1. овог члана савезно министарство надлежно за послове саобраћаја издаје уверење о испуњавању услова за пружање услуге за коју је захтев поднесен.

Члан 225.

Савезно министарство надлежно за послове саобраћаја проверава свака 24 месеца да ли лице из члана 224. овог закона и даље испуњава услове за обављање утврђених делатности.

Ако се приликом провере из става 1. овог члана утврди да неки од услова није испуњен, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја одузеће уверење.

Ако се у току важења уверења из става 1. овог члана утврди да нису испуњени сви прописани услови, савезно министарство надлежно за послове саобраћаја, на предлог савезног инспектора надлежног за послове ваздухопловне инспекције, одузеће уверење.

За утврђивање и проверу услова за пружање услуге из члана 224. став 2. овог закона плаћа се накнада.

Висину накнаде из става 4. овог члана прописује Савезна влада.

Одељак III

Спортско и аматерско летење

Члан 226.

Ко организује спортско и аматерско летење и скакање падобраном мора за лица која поседују одговарајуће дозволе и овлашћења летачког особља обезбедити ваздухоплов одређене категорије и намене и падобран, њихово одржавање, летети на аеродром, летилиште или терен, као и приручник о организацији летачких активности.

Приручник из става 1. овог члана мора да одобри савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

Физичко лице које има одговарајућу дозволу и овлашћење летачког особља може сопственим или изнајмљеним ваздухопловом, или падобраном за који је обезбеђено одржавање, летети на аеродрому, летилишту или терену на коме је организовано спортско и аматерско летење.

Начин и ближе услове за скакање падобраном и летење балон-ом, змајем и параглајдером прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Лице из става 1. овог члана које организује такмичења мора то пријавити савезном министарству надлежном за послове саобраћаја ради добијања сагласности. Уз пријаву такмичења подносе се подаци о организатору, руководиоцу летења, времену и месту, врсти такмичења, као и одобрење савезне управе надлежне за послове контроле летења за коришћење ваздушног простора.

Члан 227.

На аеродрому на коме се не врши информисање ваздухоплова у лету, лице из члана 226. став 1. овог закона дужно је да одреди руководиоца летења и највише два његова заменика за период од 12 месеци и да о томе обавести савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

На аеродромима, летишштима или теренима на којима истовремено летачку активност обавља више лица из члана 226. овог закона, власник или корисник аеродрома, летишшта или терена дужан је да одреди само једног руководиоца летења. За руководиоца летења и његове заменике мора бити одређено лице које поседује одговарајућу летачку дозволу зависно од летачке активности којом руководи.

Члан 228.

Руководилац летења из члана 227. овог закона организује летење у складу с приручником из члана 226. став 1. овог закона и дужан је да пре започињања летења обезбеди метеоролошке податке и одобрење савезне управе надлежне за послове контроле летења за то летење, дневни преглед аеродрома, летишшта или терена и извештај о том прегледу, као и да води евиденцију летења које организује.

Евиденција летења из става 1. овог члана мора се преписати у дневник летења из члана 136. овог закона.

ЧЕТВРТИ ДЕО

ТРАГАЊЕ ЗА ВАЗДУХОПЛОМ И СПАСАВАЊЕ

Члан 229.

Трагање за ваздухопловом и спасавање организује и води савезно министарство надлежно за послове саобраћаја.

У трагању за ваздухопловом и спасавању учествују савезно министарство надлежно за послове, одбране, савезно министарство надлежно за унутрашње послове савезна управа надлежна за послове контроле летења и савезни инспекторат надлежан за послове ваздухопловне инспекције.

У трагању за ваздухопловом и спасавању дужни су на захтев савезног министарства надлежног за послове саобраћаја да учествују и други државни органи, органи јединица локалне самоуправе и других облика територијалне организације као и правна и физичка лица која знањем и средствима могу да пруже помоћ у трагању за ваздухопловом и спасавању.

Начин и поступке трагања за ваздухопловом и спасавање прописује Савезна влада.

Члан 230.

Ако се удес ваздухоплова догоди на ваздухопловном пристаништу или у његовој непосредној близини, спасавање лица врше аеродромске службе.

Члан 231.

Учесници у трагању за ваздухопловом и спасавању имају право на надокнаду у висини стварних трошкова које су имали при трагању за ваздухопловом и спасавању.

Трошкове из става 1. овог члана сноси корисник ваздухоплова за којим је трагано, односно чији су путници и посада спасавани и дужан је да их надокнади.

Ако учесници у трагању и спасавању не могу да наплате од корисника ваздухоплова накнаду из става 1. овог члана у року од 90 дана, наплатиће је из савезног буџета.

Држава СРЈ има право на повраћај издатих средстава из савезног буџета од корисника ваздухоплова из става 2. овог члана.

ПЕТИ ДЕО

УДЕСИ И НЕЗГОДЕ ВАЗДУХОПЛОВА И УГРОЖАВАЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА

Глава I

УДЕСИ И НЕЗГОДЕ ВАЗДУХОПЛОВА

Члан 232.

Чињенице и околности под којима се догодио удес или незгода ваздухоплова морају се свестрано испитати и анализирати ради утврђивања узрока и предлагања мера за спречавање нових удеса.

Члан 233.

Надлежни савезни орган, односно организација утврђује чињенице и околности под којима се догодио удес или незгода ваздухоплова, на начин који прописује Савезна влада.

Члан 234.

Надлежни савезни орган, односно организација обавестиће јавност, преко средстава јавног информисања, о току испитивања узрока удеса ваздухоплова у јавном авио-транспорту, а по завршеном испитивању удеса, издаће службено саопштење о томе.

Глава II

УГРОЖАВАЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА

Члан 235.

Угрожавање безбедности ваздухоплова је свака радња лица која доводи до опасног међусобног приближавања ваздухоплова у лету, опасног приближавања ваздухоплова препрекама у лету и на земљи или другим ваздухопловима на земљи, или која на други начин доведе ваздухоплов у опасност.

Члан 236.

Надлежни савезни орган, односно организација мора свако угрожавање свестрано да испита ради утврђивања узрока и да изврши категоризацију угрожавања, као и да предложи предузимање потребних мера ради спречавања нових угрожавања, у складу с прописом Савезне владе.

ШЕСТИ ДЕО

ВАЗДУХОПЛОВНА ИНСПЕКЦИЈА

Глава I

ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

Члан 237.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донесених на основу овог закона врши савезни инспекторат надлежан за послове ваздухопловне инспекције.

Послове савезног инспектората надлежног за послове ваздухопловне инспекције врше ваздухопловни инспектори у складу са овим законом и другим савезним законима и прописима о вршењу инспекцијског надзора.

Члан 238.

Изузетно од одредбе члана 237. овог закона, инспекцијски надзор над обезбеђењем летења војних ваздухоплова и над одређеним војним објектима, опремом, уређајима, инсталацијама и маневарским површинама на мешовитом аеродрому који се не користи за цивилне сврхе врше лица која за то овласти савезни министар надлежан за послове одбране.

Члан 239.

Ако је за извршавање одређеног инспекцијског посла потребна посебна стручност, функционер који руководи савезним инспекторатом надлежним за послове ваздухопловне инспекције може за извршавање тог посла овластити и друге стручњаке из области ваздухопловства.

Члан 240.

Предузеће, друго правно лице, државни орган, предузетник и друго физичко лице чије особље и средства, односно рад подлежу инспекцијском надзору дужни су да инспектору омогуће вршење инспекцијског надзора и да без одлагања доставе тражене податке и материјале.

Г л а в а II

ИНСПЕКЦИЈСКИ ПОСЛОВИ

Члан 241.

Инспекцијски надзор над применом прописа о условима за обављање одређених послова у ваздушном саобраћају на основу издатих уверења за обављање тих послова обухвата нарочито надзор над условима за производњу и одржавање ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловних производа, условима за стручно обучавање, односно стручно оспособљавање ваздухопловног овлашћеног и ваздухопловног особља и стручног особља, условима за обављање лекарских прегледа ваздухопловног особља, условима за обављање јавног авио-транспорта, превоза за сопствене потребе, медицинског превоза и пружање услуга из ваздуха.

Члан 242.

Инспекција јавног авио-транспорта обухвата, нарочито, надзор над применом прописа о редовности, уредности, одржавању линија, придржавању реда летења и квалитету пружања услуга.

Члан 243.

Инспекција ваздухоплова обухвата, нарочито, надзор над применом прописа о ваздухоплову посебно у погледу производње ваздухоплова и ваздухопловних производа и коришћења и одржавања ваздухоплова, прописаном нивоу буке и емисији гасова при сагоревању, исправама и књигама ваздухоплова и квалитету горива и мазива.

Члан 244.

Инспекција аеродрома, летишта и терена обухвата, нарочито, надзор над применом прописа о: пројектовању, изградњи и реконструкцији аеродрома и објеката и инсталација у подручју аеродрома и летишта; исправности светлосног обележавања и исправности основног и резервног напајања електричном енергијом тих система; коришћењу и одржавању аеродрома, летишта и терена; одржавању аеродромских објеката и опреме који служе за безбедни ваздушни саобраћај; постављању, исправности и одржавању знакова за уочавање на објектима; стању површина за кретање ваздухоплова на аеродрому, летишту и терену; раду аеродромских служби; оптерећењу ваздухоплова и распореду терета у њему; просторијама, техничкој опреми и начину вршења контрадиверзионог прегледа путничког пртљага и робе.

Члан 245.

Инспекцијски надзор над применом прописа о контрадиверзионом прегледу ваздухоплова врши лице које за то овласти савезни министар надлежан за унутрашње послове.

Члан 246.

Инспекција ваздухопловног и осталог стручног особља обухвата, нарочито, надзор над применом прописа о: раду и начину вршења стручних послова ваздухопловног овлашћеног и ваздухопловног стручног особља; здравственој способности и стручној обучености; дозволама и потврдама тог особља; трајању радног времена, времену летења, броју полетања и слетања у току радног времена; дужини дневног одмора чланова посаде ваздухоплова, као и трајању непрекидног рада, трајању смена и дужини дневног одмора контролора летења.

Члан 247.

Инспекција обезбеђења ваздушног саобраћаја обухвата, нарочито, надзор над применом прописа о: контроли летења,

информисању ваздухоплова у лету, регулисању протока саобраћаја, метеоролошком обезбеђењу и опреми која је неопходна за обављање тих послова, као и техничком обезбеђењу ваздушног саобраћаја.

Инспекција метеоролошког обезбеђења ваздушног саобраћаја обухвата и израду ваздухопловне документације за лет и ваздухопловних климатолошких информација.

Одељак I

Права и дужности ваздухопловних инспектора

Члан 248.

Ваздухопловни инспектор води поступак, доноси решења и предузима мере у оквиру права и дужности одређених овим законом и другим савезним законом.

Ваздухопловни инспектор самосталан је у вршењу инспекцијских послова.

Члан 249.

Ваздухопловни инспектор је дужан да о свом присуству обавести вођу ваздухоплова ако инспекцијски надзор врши у ваздухоплову, односно одговорно лице ако инспекцијски надзор врши у предузећу, другом правном лицу, државном органу, као и предузетника и друго физичко лице.

Ако ваздухопловни инспектор утврди недостатке и неправилности у погледу безбедности ваздушног саобраћаја, дужан је да о томе обавести одговорно лице из става 1. овог члана.

Члан 250.

У вршењу инспекцијског надзора, ваздухопловни инспектор је овлашћен да у случајевима кршења овог закона и прописа донесених на основу овог закона издаје наређења, изриче забране и привремено одузима уверења, дозволе и потврде.

Ако је приликом вршења послова инспекцијског надзора ваздухопловни инспектор издао усмено наређење или изрекао усмену забрану, решење о том наређењу, односно тој забрани доставиће, у року од три дана од дана његовог издавања, лицу на које се оно односи.

Члан 251.

У вршењу инспекцијског надзора, ваздухопловни инспектор има право да изврши: преглед ваздухоплова, аеродрома, летишта, објеката, инсталација и опреме од значаја за безбедност ваздушног саобраћаја; контролу исправности рада техничких средстава и уређаја за обезбеђење ваздушног саобраћаја; преглед дозвола и уверења, исправа, књига и друге документације која омогућује да се утврди да ли се послови из области ваздушног саобраћаја врше на прописани начин.

Приликом вршења инспекцијског надзора, ваздухопловни инспектор има право да: изврши преглед дозволе или потврде ваздухопловног особља; одузме дозволу или потврду ваздухопловном особљу; захтева ванредно проверавање обучености и здравствене способности тог особља; контролише примену прописа о раду и начину вршења послова ваздухопловног особља, привремено одузме уверење о испуњавању услова за обављање одређене делатности, као и да узима изјаве од одговорног лица чији рад подлеже инспекцијском надзору и од сведока.

Ако ваздухопловни инспектор врши инспекцијски надзор над радом посаде ваздухоплова и исправности ваздухоплова у лету, користи слободно место у пилотској кабини ваздухоплова.

За вршење инспекцијског надзора из става 3. овог члана, ваздухопловни инспектор мора имати посебан налог главног савезног ваздухопловног инспектора.

Члан 252.

Ако ваздухопловни инспектор утврди да је стање средстава и уређаја техничког и метеоролошког обезбеђења ваздушног саобраћаја и других услова неопходних за обављање послова обезбеђења ваздушног саобраћаја такво да ограничава рад у односу на врсту послова који се обављају, наредиће да се ограничи обављање тих послова.

Члан 253.

Ако ваздухопловни инспектор утврди да је стање полетно-слетних и других стаза, пристанишне платформе, аеродромских уређаја и инсталација које служе за полетање и слетање ваздухоплова, ватрогасно-спасилачке службе, ватрогасног обезбеђења, службе медицинске помоћи и медицинског обезбеђења, службе прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари, службе за снабдевање ваздухоплова горивом и службе за контрадиверزيونи преглед путника и ствари такво да ограничава коришћење аеродрома у односу на класу и категорију аеродрома, категорију ваздухоплова или врсту летења, наредиће да се ограничи употреба аеродрома за обављање послова за које нису испуњени прописани услови о томе ће да обавести корисника аеродрома.

Ваздухопловни инспектор ће забранити коришћење аеродрома за све или само одређене категорије ваздухоплова ако маневарске површине и објекти на аеродрому или у његовој близини угрожавају безбедно полетање и слетање ваздухоплова, ако није обезбеђена техничка опрема за контрадиверزيونи преглед ваздухоплова, путника и ствари или ако на аеродрому у време отворености нису у прописаном саставу присутне службе, односно обезбеђење из члана 89. овог закона.

Члан 254.

Ако ваздухопловни инспектор приликом вршења инспекцијског надзора утврди да ваздухоплов, мотор, елиса или ваздухопловни производ не испуњавају техничке услове за пловидбеност, забраниће њихово коришћење док се утврђене неправилности или недостаци не отклоне.

Члан 255.

Ако ваздухопловни инспектор приликом вршења инспекцијског надзора утврди да се организовање спортског и аматерског летења врши тако да нису испуњени услови из чл. 227. и 228. овог закона, забраниће такво летење док се утврђене неправилности или недостаци не отклоне.

Члан 256.

Против решења ваздухопловног инспектора може се изјавити жалба савезном министарству надлежном за послове саобраћаја у року од осам дана од дана уручења решења.

Жалба се доставља преко савезног инспектората надлежног за послове ваздухопловне инспекције.

Ако савезни инспекторат надлежан за послове ваздухопловне инспекције оцени да је жалба основана, може сам преиначити или икинути своје решење.

Ако странка није задовољна новим решењем, савезни инспекторат надлежан за послове ваздухопловне инспекције ће жалбу са свим списима доставити савезном министарству надлежном за послове саобраћаја.

Жалба против решења ваздухопловног инспектора не одлаже извршење решења.

Изузетно од одредбе става 5. овог члана, функционер који руководи савезним инспекторатом надлежним за послове ваздухопловне инспекције, може одложити извршење решења на образложени захтев подносиоца жалбе ако се одлагањем извршења не угрожава безбедност ваздушног саобраћаја.

Члан 257.

Ако приликом вршења инспекцијског надзора ваздухопловни инспектор утврди да је учињен прекршај или кривично дело, дужан је да без одлагања поднесе пријаву за покретање прекршајног поступка, односно кривичну пријаву.

Орган коме је поднесена пријава из става 1. овог члана дужан је да о исходу поступка обавести савезни инспекторат надлежан за послове ваздухопловне инспекције.

Члан 258.

Ваздухопловни инспектор дужан је да као тајну чува податке које сазна приликом вршења инспекције ако су ти подаци службена, пословна или војна тајна.

Члан 259.

Први вршењу инспекцијских послова, ваздухопловни инспектор мора имати легитимацију којом се утврђује његово овлашћење, коју издаје функционер који руководи савезним инспекторатом надлежним за послове ваздухопловне инспекције.

Инспектор је дужан да за време вршења службе носи службено одело.

Образац и изглед легитимације ваздухопловног инспектора и његово службено одело прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

СЕДМИ ДЕО

ОРГАН ЗА ВОЂЕЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Члан 260.

Прекршајни поступак у првом степену по прекршајима из овог закона води и решење о прекршају доноси Комисија за прекршаје у ваздушном саобраћају (у даљем тексту: Комисија) у савезном министарству надлежном за послове саобраћаја.

Комисија је састављена од три члана, од којих је један члан председник. Председник и чланови Комисије имају заменике.

Чланове Комисије и њихове заменике именује савезни министар надлежан за послове саобраћаја.

Комисија може овластити појединог свог члана да предузме поједине радње у прекршајном поступку.

Комисија је дужна да води евиденцију о прекршајима и изреченим мерама у прекршајном поступку.

Против решења Комисије жалба се подноси Савезном већу за прекршаје.

ОСМИ ДЕО

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 261.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће које је власник, односно корисник ваздухоплова или друго правно лице:

1) ако ван граничног коридора уђе у југословенски ваздушни простор или изађе из тог простора без одобрења савезне управе надлежне за послове контроле летења (члан 6. став 2),

2) ако ваздухопловом без уређаја за одржавање радио-везе са савезним органом надлежним за контролу летења уђе у југословенски ваздушни простор (члан 11. став 1);

3) ако ваздухопловом без сопственог погона или ваздухопловом без уређаја за одржавање радио-везе са савезном управом надлежном за послове контроле летења лети у контролисаном ваздушном простору, а не вуче га или предводи други ваздухоплов који има сопствени погон и уређај за одржавање радио-везе ако за то нема одобрење савезне управе надлежне за послове контроле летења, или ако ваздухопловом без сопственог погона који има радио-везу и одржава је са савезном управом надлежном за послове контроле летења без његовог одобрења уђе у контролисани ваздушни простор (члан 11. ст. 2. и 4);

4) ако обавља ваздушни саобраћај испод прописане висине изнад градова, насељених места и индустријских објеката без одобрења савезне управе надлежне за послове контроле летења (члан 12. став 2);

5) ако врши акробатско летење изнад градова и насељених места (члан 12. став 3);

6) ако прво слетање, односно последње полетање ваздухоплова није са аеродрома који је отворен за међународни ваздушни саобраћај, или ако ваздухопловом без посебног одобрења полеће са аеродрома, односно слеће на аеродром који није отворен за међународни ваздушни саобраћај (члан 22);

7) ако користи ваздухоплов супротно утврђеној намени или без уверења о пловидбености, потврде о пловидбености или дозволе за употребу, или ако ваздухоплов није исправан (члан 24. став 1),

8) ако користи мотор, елису или ваздухопловни производ који не поседује потврду о исправности или није исправан (члан 24. став 2);

9) ако не поступи по ваздухопловној наредби савезног министарства надлежног за послове саобраћаја којом је наложено да на одређени начин провери да ли постоји грешка из члана 31. овог закона, или грешку, ако постоји, не отклони (члан 31);

10) ако у ваздухоплову, зависно од намене, нису уграђени уређаји и опрема коју је прописао савезни министар за саобраћај (члан 37. став 2);

11) ако користи ваздухоплов супротно ограничењу уписаном у уверењу о пловидбености, потврди о пловидбености или дозволи за употребу (члан 41. став 2);

12) ако ваздухоплов коме се приликом прегледа из члана 40. утврди да не испуњава услове прописане у члану 36. овог закона за издавање уверења о пловидбености, односно потврде о пловидбености или ако ваздухоплов коме се догодио квар у току важења уверења о пловидбености, односно потврде о пловидбености изврши технички лет од аеродрома на коме се затекао до аеродрома на коме ће се извршити оправка без дозволе савезног министарства надлежног за послове саобраћаја (члан 42. став 1);

13) ако ваздухоплов коме се догодио квар у току важења уверења о пловидбености односно потврде о пловидбености изврши технички лет од аеродрома на коме се затекао до аеродрома на коме ће се извршити поправка супротно поступцима и условима прописаним у летачком приручнику ваздухоплова и одобреном програму техничког одржавања ваздухоплова (члан 42. став 2);

14) ако угради у ваздухоплов мотор, елису или ваздухопловни производ за који нема документ о типу, односно потврду о исправности или не утврди способност за употребу на прописани начин (члан 43);

15) ако пре полетања ваздухоплова не обезбеди извршење свих радова прописаних програмом техничког одржавања и наређених од савезног органа надлежног за послове саобраћаја, или ваздухоплов одржава према програму техничког одржавања који није одобрило савезно министарство надлежно за послове саобраћаја (члан 45. ст. 1, 2. и 4);

16) ако користи програм техничког одржавања ултраликих ваздухоплова, односно падобрана који није одобрило савезно министарство надлежно за послове саобраћаја у поступку утврђивања типа (члан 46);

17) ако ваздухоплов који је уписан у Регистар ваздухоплова не носи знаке државне припадности, ознаке регистрације и обавезне натписе (члан 51. став 2);

18) ако ваздухоплов нема исправе и књиге прописане у члану 66. ст. 1. и 4. овог закона;

19) ако од момента уписа ваздухоплова у Регистар ваздухоплова не поседује матичну књигу ваздухоплова, или матична књига не садржи прописане податке, или је чува мање од десет година од дана брисања ваздухоплова из Регистра ваздухоплова (члан 68);

20) ако ваздухоплов на појединим тачкама аеродрома или његове околине ствара ниво буке већи од прописаног нивоа (члан 97);

21) ако лице без дозволе обавља послове ваздухопловног овлашћеног особља (члан 110. став 2);

22) ако ваздухопловно овлашћено и ваздухопловно стручно особље није на прописани начин стручно обучено или ваздухопловно овлашћено особље нема лекарско уверење из члана 123. овог закона (члан 111);

23) ако се у ваздухоплову за време ваздушног саобраћаја не налази посада у прописаном броју и саставу (члан 146. став 3);

24) ако не достави савезној управи надлежној за послове контроле летења план лета или лети без прихваћеног плана лета (члан 167. став 1);

25) ако лети ваздухопловом унутар ваздушног простора одређене класе супротно пропису из чл. 137. и 175. овог закона (члан 177);

26) ако не одреди оперативне минимуме у погледу метеоролошких услова, опреме ваздухоплова и аеродрома које користи за полетање и слетање ваздухоплова, или одреди минимуме за летење испод минималне безбедне висине изнад препрека објављеним у службеним ваздухопловним публикацијама (члан 200. став 1);

27) ако одбије да учествује у трагању за ваздухопловом и спасавању (члан 229. став 3).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу које је власник, односно корисник ваздухоплова или у другом правном лицу, односно одговорно лице у државном органу, односно предузетник новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

Члан 262.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице које производи, испитује ради утврђивања типа или одржава ваздухоплов, мотор, елису и ваздухопловни производ или његове делове (склопови или подсклопови) или обавља део тих послова:

1) ако не поступи по ваздухопловној наредби савезног министарства надлежног за послове саобраћаја којом је наложено да на одређени начин провери да ли постоји грешка из члана 31. овог закона или грешку, ако постоји, не отклони на прописани начин (члан 31);

2) ако производи ваздухоплов, мотор, елису и ваздухопловни производ или њихове делове (склопове или подсклопове) супротно начину и поступку који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја (члан 33);

3) ако серијски производи ваздухоплов, мотор, елису и ваздухопловни производ или њихове делове чији тип и модел нису утврђени (члан 34. став 3);

4) ако не отклони примедбе уочене у току техничког надзора пре започињања следеће фазе у производњи (члан 35. став 3);

5) ако угради у ваздухоплов мотор, елису или ваздухопловни производ који нема документ о типу, односно потврду о исправности, или није утврђена способност за употребу после производње, обнове или посебне провере на начин који прописује савезни министар надлежан за послове саобраћаја (члан 43);

6) ако пре полетања ваздухоплова не обезбеди извршење свих радова прописаних програмом техничког одржавања и наређених од савезног министарства надлежног за послове саобраћаја, или ваздухоплов одржава према програму техничког одржавања који није одобрило савезно министарство надлежно за послове саобраћаја (члан 45. ст. 1, 2 и 4);

7) ако користи програм техничког одржавања ултраликих ваздухоплова, односно падобрана који није одобрен од савезног министарства надлежног за послове саобраћаја у поступку утврђивања типа (члан 46);

8) ако обавља делатност, а за то не поседује уверење (члан 47. ст. 1 и 2).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу, односно одговорно лице у државном органу, односно предузетник, новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

Члан 263.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће за аеродромске услуге или власник, односно корисник аеродрома, летишта или терена или друго правно лице:

1) ако користи за ваздушни саобраћај аеродром који нема дозволу за коришћење или није уписан у Уписник аеродрома и ако у моменту коришћења не испуњава све прописане услове (члан 72);

2) ако користи летиште или терен који немају дозволу за коришћење или нису уписани у Уписник летишта, односно Евиденцију терена (члан 76);

3) ако се изградња аеродрома, летишта и уређење терена не врши на прописан начин (члан 79. и члан 82. став 1);

4) ако користи аеродром, летиште или терен супротно дозволи за коришћење (члан 83. став 3);

5) ако маневарске површине, платформе и друге површине на аеродрому и летишту одређене за кретање ваздухоплова по земљи нису обележене на прописан начин (члан 85);

6) ако се изградња и постављање објеката, инсталација и уређаја на подручју аеродрома и летишта, укључујући и објекте и уређаје за обезбеђење ваздушног саобраћаја и објекте, инсталације и уређаје ван подручја аеродрома који могу утицати на безбедност ваздушног саобраћаја (антенски стубови, димњаци, торњеви, далеководи, дрвеће, емисиони уређаји и сл.) или њихово обележавање не врши на прописан начин (члан 86. став 1);

7) ако не обележи или не уклони препреку по налогу савезног министарства надлежног за послове саобраћаја (члан 86. став 2);

8) ако ознаке за уочавање не одржава у исправном стању (члан 86. став 4);

9) ако на аеродрому и летилишту не организује ватрогасно-спасилачко и медицинско обезбеђење на прописан начин (члан 89. став 1);

10) ако на ваздухопловном пристаништу и општем аеродрому не организује ватрогасно-спасилачку службу, службу хитне помоћи и службу прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари на прописан начин (члан 89. став 2);

11) ако не обезбеди простор за контрадиверзиони преглед ваздухоплова, одговарајуће просторије за контрадиверзиони преглед путника и ствари, техничку опрему за контрадиверзиони преглед путничког пртљага и ствари и не врши контрадиверзиони преглед путничког пртљага и ствари (члан 91. став 1);

12) ако не врши контрадиверзиони преглед и не обезбеди опрему за тај преглед у складу са овлашћењем савезног министарства надлежног за унутрашње послове на ваздухопловном пристаништу и општем аеродрому и аеродромима на којима се врши полетање и слетање ваздухоплова до 20 путничких седишта, односно ваздухоплова чија је маса у полетању до 13000 kg (члан 91. став 3);

13) ако не изврши контрадиверзиони преглед при паковању ствари (ствари у контејнеру, палети и сл.) које се не могу прегледати техничком опремом или о томе писмено не обавести власника или корисника аеродрома (члан 91. став 4);

14) ако контрадиверзиони преглед врши особље које није обучено или не поседује уверење о обучености за контрадиверзиони преглед које је издало савезно министарство надлежно за унутрашње послове (члан 91. став 5);

15) ако службе из чл. 89. до 91. овог закона, у време отворености аеродрома, не обављају своје послове на начин прописан у члану 89. овог закона (члан 92);

16) ако полетно-слетне и друге стазе, платформу, објекте, уређаје и опрему аеродрома или летилишта користи супротно њиховој намени и капацитету или супротно дозволи за коришћење (члан 95. став 1);

17) ако не обезбеди или не одржава уређаје светлосног обележавања за коришћење аеродрома ноћу и у условима смањене видљивости (члан 95. став 2);

18) ако на аеродрому не обезбеди основно и резервно напајање уређаја светлосног обележавања или основне изворе напајања електричном енергијом других система и уређаја (члан 95. став 3);

19) ако не одржава или не контролише или дневно не прегледа маневарске површине, платформе, објекте, инсталације, уређаје и опрему на аеродрому и летилишту (члан 96. став 1);

20) ако се одржавање, контрола и коришћење маневарских површина, платформи, објеката, инсталација, уређаја и опреме на аеродрому и летилишту не врше на прописан начин (члан 96. став 3);

21) ако о стању и променама утврђеним у току дневног прегледа не обавести савезну управу надлежну за послове контроле летења (члан 96. став 4);

22) ако о планираној промени намене или категорије, односно планираним радовима већег обима који могу довести до затварања аеродрома или до ограничавања његовог коришћења не обавести савезну управу надлежну за послове контроле летења најдоцније 60 дана пре почетка радова, односно најдоцније 48 часова пре почетка радова мањег обима који могу довести до ограниченог коришћења маневарских површина и платформи (члан 99. став 1);

23) ако о изненадним променама већ објављених података из члана 99. став 1. овог закона не обавести савезну управу надлежну за послове контроле летења одмах по настанку промена или не наведе дужину трајања тих промена (члан 99. став 2);

24) ако користи летилиште супротно условима и начину који су одређени у дозволи за коришћење или га не одржава на прописан начин из члана 96. овог закона (члан 102);

25) ако не отвори аеродром за јавни авио-транспорт у време које је прописао савезни министар надлежан за послове саобраћаја (члан 103. став 3);

26) ако послове ваздухопловног стручног особља обавља лице које нема потврду о обучености (члан 110. став 3);

27) ако ваздухопловно овлашћено и ваздухопловно стручно особље није стручно обучено на прописан начин или ако ваздухопловно овлашћено особље нема лекарско уверење из члана 123. овог закона (члан 111);

28) ако одбије да аеродромске службе врше спасавање лица из ваздухоплова када се ваздухоплову догоди удес на ваздухопловном пристаништу или у његовој непосредној близини (члан 230).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу за аеродромске услуге или другом правном лицу новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

Члан 264.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај страни превозилац:

1) ако ван граничног коридора уђе ваздухопловом у југословенски ваздушни простор или изађе из тог простора без одобрења савезне управе надлежне за послове контроле летења (члан 6. став 2);

2) ако ваздухоплов без уређаја за одржавање радио-везе са савезном управом надлежном за послове контроле летења уђе у југословенски ваздушни простор (члан 11. став 1);

3) ако ваздухопловом без сопственог погона или ваздухопловом без уређаја за одржавање радио-везе са савезном управом надлежном за послове контроле летења лети у контролисаном ваздушном простору, а не вуче га или предводи други ваздухоплов који има сопствени погон и уређај за одржавање радио-везе ако за то нема одобрење савезне управе надлежне за послове контроле летења, или ако ваздухопловом без сопственог погона који има радио-везу и одржава је са савезном управом надлежном за послове контроле летења без њеног одобрења уђе у контролисани ваздушни простор (члан 11. ст. 2. и 4);

4) ако ваздухоплов за време летења у југословенском ваздушном простору не носи ознаке одређене прописом државе у којој је регистрован или друге ознаке предвиђене међународним споразумом (члан 20. став 1);

5) ако у југословенском ваздушном простору ваздухоплов носи активно напуњено стрелачко, ракетно или бомбардерско наоружање, као и активну опрему за снимање (члан 20. став 2);

6) ако лети у југословенском ваздушном простору без плана лета који је прихватила савезна управа надлежна за послове контроле летења (члан 21. став 1);

7) ако прво слетање, односно последње полетање ваздухоплова није са аеродрома који је отворен за међународни ваздушни саобраћај, или ако ваздухопловом без посебног одобрења полеће са аеродрома, односно слеће на аеродром који није отворен за међународни ваздушни саобраћај (члан 22);

8) ако ваздухоплов лети у југословенском ваздушном простору без уверења о јачини буке коју ствара приликом полетања, у току лета и слетања (члан 27. став 1);

9) ако ваздухоплов који лети у југословенском ваздушном простору, а за погон користи млазни или двотактни клинни мотор, нема уверење о емисији гасова при сагоревању која настаје приликом полетања, у току лета и слетања (члан 28. став 1);

10) ако ваздухоплов на појединим тачкама аеродрома или његове околине ствара буку чији је ниво већи од прописаног нивоа (члан 97);

11) ако лети ваздухопловом унутар ваздушног простора одређене класе супротно пропису из чл. 137. и 175. овог закона (члан 177);

12) ако не одреди оперативне минимуме у погледу метеоролошких услова, опреме ваздухоплова и аеродрома које користи за полетање и слетање ваздухоплова, или одреди минимуме за летење испод минималне безбедне висине изнад препрека објављеним у службеним ваздухопловним публикацијама (члан 200. став 1);

13) ако обавља јавни авио-транспорт, а не поседује одговарајуће уверење о оспособљености за обављање тог транспорта (члан 202. став 1);

14) ако обавља јавни међународни авио-транспорт са СРЈ, а не поседује одговарајуће уверење о оспособљености за обављање јавног авио-transporta, или га не обавља у складу с међународним уговором који обавезује СРЈ, или га обавља без дозволе из члана 21. став 3. овог закона (члан 203. став 1);

15) ако авио-такси превоз и панорамско летење обавља ваздухопловом који има више од 12 путничких седишта са појасевима за везивање (члан 220. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана, осим прекршаја из тачке 12, казниће се власник, односно корисник страног ваздухоплова новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у представништву страног превозиоца новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

За прекршај из става 1. овог члана, осим прекршаја из тачке 12, казниће се и капетан или вођа страног ваздухоплова новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

Члан 265.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај авио-превозилац:

1) ако савезној управи надлежној за послове контроле летења не достави податке од значаја за безбедно и ефикасно обављање ваздушног саобраћаја ради објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама (члан 5. став 2);

2) ако у ваздухоплов којим врши јавни авио-транспорт укрца више путника од броја уграђених седишта намењених за превоз путника или у ваздухоплов у коме се превозе и деца до две године живота укрца већи број путника од броја кисеоничких маски у путничкој кабини ваздухоплова (члан 17. ст. 2. и 3);

3) ако се у путничкој кабини истовремено превозе и ствари супротно начину прописаном у члану 37. став 2. овог закона (члан 18. став 1);

4) ако се у путничкој кабини истовремено превозе животиње супротно прописаном начину (члан 18. став 2);

5) ако се посмртни остаци, осим посмртних остатака у урни, превозе у путничкој кабини ваздухоплова или ако се посмртни остаци превозе у путничкој кабини ваздухоплова у којој се налазе лица која нису само пратиоци посмртних остатака (члан 18. ст. 3. и 4);

6) ако лице обавља послове ваздухопловног овлашћеног особља без дозволе или ваздухопловног стручног особља без потврде о обучености (члан 110. ст. 2. и 3);

7) ако ваздухопловно овлашћено и ваздухопловно стручно особље није на прописан начин стручно обучено или ако ваздухопловно овлашћено особље нема лекарско уверење из члана 123. овог закона (члан 111);

8) ако не води евиденцију ваздухопловног стручног особља (члан 119. став 2);

9) ако не одреди вођу ваздухоплова за сваки лет (члан 141. став 1);

10) ако се у ваздухоплову за време ваздушног саобраћаја не налази посада у прописаном броју и саставу (члан 146. став 3);

11) ако радно време и време летења члана посаде трају дуже од прописаног времена (члан 152);

12) ако лети ваздухопловом унутар ваздушног простора одређене класе супротно пропису из чл. 137. и 175. овог закона (члан 177);

13) ако обавља јавни авио-транспорт, а не поседује одговарајуће уверење о оспособљености за обављање тог транспорта (члан 202. став 1);

14) ако обавља јавни авио-транспорт са једномоторним ваздухопловом или ваздухопловом посебне категорије (члан 202. став 3);

15) ако о плановима за отварање нових линија, измени типа или броја ваздухоплова или њиховог власништва, односно битној измени активности од значаја за финансијско пословање, а које захтевају промену пословног плана, не обавести савезно министарство надлежно за послове саобраћаја (члан 208. став 2);

16) ако не одржава јавни авио-транспорт у складу с утврђеним редом летења (члан 213. став 1);

17) ако ред летења за одређени саобраћајни период не објави најдоцније 15 дана пре дана његовог ступања на снагу, а измене у реду летења - најдоцније 10 дана пре дана њиховог ступања на снагу (члан 214. став 2);

18) ако у току важења реда летења обустави саобраћај, односно измени ред летења на линији без утицаја више силе или других ванредних догађаја који га онемогућавају да одржава саобраћај, односно линију, или ако одмах не објави обавештење о прекиду саобраћаја, односно измени реда летења (члан 215);

19) ако авио-такси превоз и панорамско летење обавља ваздухопловом који има више од 12 путничких седишта с појасевима за везивање (члан 220. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у авио-превозиоцу, односно одговорно лице у државном органу, новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и други појединац новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

Члан 266.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће и друго правно лице који физичке препреке, емисионе уређаје, објекте, далеководе или друге уређаје који емитују електромагнетне таласе поставља на удаљености с које својим радом могу ометати рад техничких система, уређаја и опреме за обезбеђење ваздушног саобраћаја (члан 196. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу односно одговорно лице у државном органу, односно предузетник, новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

Члан 267.

Новчаном казном од 12.000 до 120.000 нових динара казниће се за прекршај власник, односно корисник ваздухоплова:

1) ако не достави податке од значаја за безбедно и ефикасно обављање ваздушног саобраћаја ради објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама (члан 5. став 2);

2) ако се из ваздухоплова избацују хемијска средства и вода за потребе пољопривреде, шумарства и здравства или за гашење шумских и других пожара, односно опрема, намирице, лекови и др. у случају елементарних непогода, као и леци и други рекламни предмети супротно прописаним условима (13. став 3);

3) ако се у ваздухоплов укрца већи број лица од броја уграђених седишта са појасевима за везивање (члан 17. став 1),

4) ако ваздухоплов који лети у југословенском ваздушном простору не поседује уверење о јачини буке коју ствара приликом полетања, у току лета и слетања (члан 27. став 1);

5) ако ваздухоплов који лети у југословенском ваздушном простору, а за погон користи млазни или двотактни клипни мотор, не поседује уверење о емисији гасова при сагоревању која настаје приликом полетања, у току лета и слетања (члан 28. став 1);

6) ако су величина, боја, место и начин наношења знакова државне припадности, ознака регистрације, обавезних натписа и других натписа супротно прописаном (члан 52. став 4);

7) ако не поднесе захтев за брисање ваздухоплова из Регистра ваздухоплова најдоцније 30 дана од дана кад су наступили разлози за брисање (члан 59. став 2);

8) ако се исправе и књига ваздухоплова не чувају на матичном аеродрому (члан 66. став 3);

9) ако исправе и књиге које се налазе у ваздухоплову нису уредне (члан 66. став 5.);

10) ако исправе и књиге ваздухоплова не садрже прописане податке (члан 67);

11) ако после брисања ваздухоплова из Регистра ваздухоплова не преда савезном министарству надлежном за послове саобраћаја, ради архивирања, исправе ваздухоплова, осим дозвола члана посаде (члан 69);

12) ако се попуњени оперативни дневник ваздухоплова који се користи за јавни авио-транспорт не налази у ваздухоплову до попуњавања наредног оперативног дневника или се чува мање од три године од дана попуњавања или ако се не уносе подаци из оперативног дневника ваздухоплова у матичну књигу (члан 70);

13) ако не чува, у прописаном року, попуњену путну књигу ваздухоплова, листу оптерећења и положаја тежишта, документа о укрцаним стварима и документа за припрему лета (члан 71);

14) ако капетан ваздухоплова при полетању и слетању на аеродром или лице које спада у ваздухопловно техничко особље, приликом провере рада мотора ваздухоплова на земљи, не подеси ниво буке до нивоа прописаног у члану 97. овог закона (члан 122.);

15) ако за сваки лет, односно део лета не одреди капетана ваздухоплова (9 члан 137. став 1);

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу које је власник, односно корисник ваздухоплова, или у другом правном лицу, односно у државном органу, новчаном казном од 600 до 6.000 нових динара.

Члан 268.

Новчаном казном од 12.000 до 120.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће за аеродромске услуге или власник, односно корисник аеродрома или друго правно лице:

1) ако не достави податке од значаја за безбедно и ефикасно обављање ваздушног саобраћаја ради објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама (члан 5. став 2);

2) ако не одреди тачке значајне за ваздухопловну навигацију на аеродрому у координатама Светског геодетског система 1984 (WGS-84) (члан 78. став 1);

3) ако не одреди положај објекта који представља препреку у саобраћајној зони аеродрома у координатама Светског геодетског система 1984 (WGS-84), осим објеката који су изграђени пре доношења овог закона (члан 78. став 2);

4) ако тачке и објекти нису одређени на прописан начин или ако нису испуњени прописани услови у поступку одређивања (члан 78. став 3);

5) ако извештаје о утврђеним координатама тачака и објеката не достави савезној управи надлежној за послове контроле летења ради провере и објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама (члан 78. став 4);

6) ако пре изградње или реконструкције аеродрома и других објеката из члана 78. овог закона не прибави посебно одобрење са становишта безбедности ваздушног саобраћаја за локацијску и пројектну документацију (члан 80. став 1);

7) ако ствара депоније смећа или сличних садржаја који су узрок окупљања птица у подручју аеродрома или летишта или на местима на којима може доћи до угрожавања ваздушног саобраћаја (члан 880);

8) ако на ваздухопловном пристаништу и општем аеродрому не обезбеди снабдевање ваздухоплова горивом чији је квалитет прописан стандардом (члан 90. став 1);

9) ако не располаже прописаним објектима, инсталацијама и опремом за снабдевање ваздухоплова горивом (члан 90. став 2);

10) ако ваздухоплову који има дозволу да лети у југословенском ваздушном простору не омогући коришћење аеродрома у границама расположивих капацитета (члан 93. став 1);

11) ако не обезбеди осматрање кретања птица у подручју аеродрома и њихово растеривање са површина за кретање ваздухоплова (члан 95. став 4);

12) ако користи и обрађује земљиште у близини маневарских површина, платформи и објеката на аеродрому и летишту, као и у подручју аеродрома или летишта на начин којим угрожава безбедно полетање, слетање и паркирање ваздухоплова (члан 96. став 2);

13) ако на аеродромима које одреди савезно министарство надлежно за послове саобраћаја не постави прописане уређаје за стално регистровање буке коју стварају ваздухоплови на растојању у околини аеродрома из члана 97. овог закона или их не одржава (члан 98. став 1);

14) ако савезном инспекторату надлежном за послове ваздухопловне инспекције не достави податке о мерењу нивоа буке (члан 98. став 2);

15) ако се по маневарским површинама и платформи ваздухопловног пристаништа крећу возила или лица која обављају службене послове, а немају одговарајућу дозволу за кретање (члан 100. став 1);

16) ако не одреди пратиоца за лица која се крећу по платформама на ваздухопловном пристаништу ради укрцавања, односно искрцавања из ваздухоплова (члан 100. став 3);

17) ако не поднесе захтев за промену намене, техничких својстава, класе и категорије аеродрома у Уписнику аеродрома или тај захтев не поднесе у року од 15 дана од дана настале промене (члан 107);

18) ако не води евиденцију ваздухопловног стручног особља (члан 119. став 2);

19) ако не одржава техничке системе, опрему и уређаје за обезбеђење ваздушног саобраћаја према програму техничког одржавања из члана 192. став 2. овог закона (члан 193. ст. 1. и 2);

20) ако не одреди координате радио-навигационих уређаја у Светском геодетском систему 1984 (WGS-84) за аеродром из члана 165. став 1. овог закона у складу са условима који морају бити испуњени у поступку одређивања координата из члана 78. овог закона (члан 194. став 3);

21) ако не достави извештаје о утврђеним координатама радио-навигационих уређаја за аеродром из члана 165. овог закона савезној управи надлежној за послове контроле летења ради провере и објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама (члан 194. став 5).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу за аеродромске услуге или другом правном лицу новчаном казном од 600 до 6.000 нових динара.

Члан 269.

Новчаном казном од 12.000 до 120.000 нових динара казниће се за прекршај центар за стручно обучавање:

1) ако обучава лице за прво стицање дозволе коме је истекао рок важења лекарског уверења (члан 123. став 3);

2) ако стручну обуку ваздухопловног овлашћеног и ваздухопловног стручног особља не врши у складу са програмима које доноси савезни министар надлежан за послове саобраћаја (члан 129);

3) ако врши стручну обуку ваздухопловног овлашћеног и ваздухопловног стручног особља, а не испуњава прописане услове (члан 130. став 1);

4) ако не води регистар лица која обучава (члан 130. став 3);

5) ако не прибави сагласност за измене у раду (члан 133);

6) ако за обуку летачког особља не обезбеди уређаје за симулирање лета ако је то предвиђено програмом из члана 129. овог закона (члан 134. став 1);

7) ако користи уређај за симулирање лета за који нема дозволу за употребу или га не одржава у складу с одобреним програмом техничког одржавања (члан 134. став 2).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у центру за стручно обучавање новчаном казном од 600 до 6.000 нових динара.

Члан 270.

Новчаном казном од 9.000 до 90.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице из члана 2. став 1. овог закона:

1) ако не утврди мере за заштиту ваздушног саобраћаја од незаконитих радњи и систем квалитета и не обезбеди трајно праћење квалитета, или не води евиденцију о извршеној контроли послова од значаја за безбедност летења, или савезном инспекторату надлежном за послове ваздухопловне инспекције не пријави сваки догађај од значаја за безбедност летења и одступања од нивоа квалитета или не достави податке о уредности и редовности јавног авиотранспорта (члан 2);

2) ако не води дневник летења (члан 136. став 3);

3) ако ваздухопловно стручно особље које дуже од 12 месеци не обавља послове за које му је издата потврда, не упути на поновну обуку (члан 159. став 3);

4) ако лица из члана 160. ст. 1. и 2. овог закона не упути у центар за обучавање ради провере обучености, односно у здравствену установу ради здравствене провере (члан 160. став 3).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу, другом правном лицу, државном органу, односно предузетнику, новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара.

Члан 271.

Новчаном казном од 9.000 до 90.000 нових динара казниће се за прекршај здравствена установа:

1) ако здравствену способност ваздухопловног овлашћеног особља утврђује супротно прописаним условима и о томе изда лекарско уверење (члан 123. став 2);

2) ако врши лекарске прегледе ваздухопловног овлашћеног особља, а не испуњава прописане услове или не води прописану здравствену евиденцију (члан 125. ст. 1. и 3);

3) ако председник лекарске комисије не испуњава прописане услове из члана 125. овог закона (члан 127. став 2).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у здравственој установи, новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара.

Члан 272.

Новчаном казном од 9.000 до 90.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице које ваздухопловом врши превоз за сопствене потребе:

1) ако превози лица која нису запослена у том предузећу, односно органу управе или нису пословни партнери или ствари које нису њихове (члан 218. став 1);

2) ако не донесе приручник о оперативним поступцима за обављање превоза за сопствене потребе или приручник није одобрило савезно министарство надлежно за послове саобраћаја или ако нема ваздухоплов прописане категорије и намене или потребан број ваздухопловног особља или обезбеђено одржавање ваздухоплова (члан 222).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник или друго физичко лице које је власник или корисник ваздухоплова новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу, односно одговорно лице у државном органу, новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара.

Члан 273.

Новчаном казном од 9.000 до 90.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице које ваздухопловом врши медицински превоз и пружа услуге из ваздуха за сопствене потребе:

1) ако медицински превоз врши ваздухопловом који нема неопходну опрему за тај вид превоза (члан 223. став 1);

2) ако не пружа услуге из ваздуха на прописан начин (члан 223. став 3);

3) ако без уверења о испуњавању услова врши медицински превоз и пружа услуге из ваздуха (члан 224. став 2).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник, новчаном казном од 9.000 до 90.000 нових динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу, односно одговорно лице у државном органу, новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара.

Члан 274.

Новчаном казном од 9.000 до 90.000 нових динара казниће се за прекршај удружење грађана или друго правно лице које организује спортско и аматерско летење:

1) ако не води дневник летења (члан 136. став 3);

2) ако организује летење лица која не поседују одговарајуће дозволе и овлашћење летачког особља, или ако нема ваздухоплов одређене категорије и намене и падобран или обезбеђено њихово одржавање или домицилни аеродром, летиште или терен, или ако нема одобрени приручник о организацији летачких активности (члан 226. ст. 1. и 2);

3) ако организује такмичења, а не пријави их савезном министарству надлежном за послове саобраћаја или ако не поднесе податке о организатору, руководиоцу летења, времену и месту, врсти такмичења и не поднесе одобрење савезне управе надлежне за послове контроле летења за коришћење ваздушног простора (члан 226. став 5);

4) ако не одреди руководиоца летења и највише два његова заменика за период од 12 месеци или о томе не обавести савезно министарство надлежно за послове саобраћаја (члан 227. став 1);

5) ако не одреди само једног руководиоца летења на аеродрому, летишту или терену на коме истовремено летачку активност обавља више субјеката из члана 223. овог закона (члан 227. став 2);

6) ако одреди руководиоца летења и његове заменике који не поседују одговарајућу летачку дозволу (члан 227. став 2).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у удружењу грађана или другом правном лицу, новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара.

Члан 275.

Новчаном казном од 9.000 до 90.000 нових динара казниће се за прекршај предузеће, друго правно лице и предузетник, чије особље и средства, односно рад подлежу инспекцијском надзору ако не поступе по наређењу или забрани ваздухопловног инспектора (члан 250. став 1) или ако ваздухопловном инспектору не омогуће вршење инспекцијског надзора или му без одлагања не доставе тражене податке и материјале (члан 251. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу, односно одговорно лице у државном органу, новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара.

Члан 276.

Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај капетан ваздухоплова или вођа ваздухоплова или друго лице које учествује у управљању ваздухопловом:

1) ако ваздухоплов без уређаја за одржавање радио-везе са савезном управном надлежном за послове контроле летења уђе у југословенски ваздушни простор (члан 11. став 1);

2) ако ваздухопловом без сопственог погона или ваздухопловом без уређаја за одржавање радио-везе са савезном управом надлежном за послове контроле летења лети у контролисаном ваздушном простору, а не вуче га или предводи други ваздухоплов који има сопствени погон и уређај за одржавање радио-везе ако за то нема одобрења савезне управе надлежне за послове контроле летења, или ако ваздухопловом без сопственог погона који има радио-везу и одржава је са савезном управном надлежном за послове контроле летења без његовог одобрења уђе у контролисани ваздушни простор (члан 11. ст. 2. и 4);

3) ако обавља ваздушни саобраћај испод прописане висине изнад градова, насељених места и индустријских објеката без одобрења савезне управе надлежне за послове контроле летења (члан 12. став 2);

4) ако врши акробатско летење изнад градова и насељених места (члан 12. став 3);

5) ако за време лета избацује предмете из ваздухоплова (члан 13. став 1);

6) ако за време лета избацује гориво, терет или део терета у интересу безбедности ваздухоплова или заштите живота и здравља лица у ваздухоплову супротно прописаним условима и начину из члана 137. овог закона (члан 13. став 2);

7) ако избацује из ваздухоплова хемијска средства и воду за потребе пољопривреде, шумарства и здравства или за гашење шумских и других пожара, односно опрему, намирнице, лекова и др. у случају елементарних непогода, као и летке и друге рекламне предмете супротно прописаном начину (члан 13. став 3);

8) ако у ваздухоплов којим врши јавни авио-транспорт укрца више путника од броја уграђених седишта намењених за превоз путника, или у ваздухоплов у коме се превозе и деца до две године живота укрца више лица од броја кисеоничких маски у путничкој кабини ваздухоплова (члан 17. ст. 2. и 3);

9) ако прво слетење, односно последње полетање ваздухоплова није са аеродрома који је отворен за међународни ваздушни саобраћај, или ако ваздухопловом без посебног одобрења полеће са аеродрома, односно слеће на аеродром који није отворен за међународни ваздушни саобраћај (члан 22);

10) ако користи ваздухоплов супротно утврђеној намени или без уверења о пловидбености, потврде о пловидбености или дозволе за употребу, или ако ваздухоплов није исправан (члан 24. став 1);

11) ако лети у југословенском ваздушном простору ваздухопловом без уверења о јачини буке коју ваздухоплов ствара приликом полетања, у току лета и слетања (члан 27. став 1);

12) ако лети у југословенском ваздушном простору ваздухопловом који за погон користи млазни или двотактни клипни мотор без уверења о емисији гасова при сагоревању која настаје приликом полетања, у току лета и слетања (члан 28. став 1);

13) ако користи ваздухоплов супротно ограничењу уписаном у уверењу о пловидбености, потврди о пловидбености или дозволи за употребу (члан 41. став 2);

14) ако ваздухоплов коме се приликом прегледа из члана 40. утврди да не испуњава услове прописане у члану 36. овог закона за издавање уверења о пловидбености, односно потврде о пловид-

бености или ако ваздухоплов коме се догодио квар у току важења уверења о пловидбености, односно потврде о пловидбености изврши технички лет од аеродрома на коме се затекао до аеродрома на коме ће се извршити оправка без дозволе савезног министарства надлежног за послове саобраћаја (члан 42. став 1);

15) ако ваздухоплов коме се догодио квар у току важења уверења о пловидбености, односно потврде о пловидбености изврши технички лет од аеродрома на коме се затекао до аеродрома на коме ће се извршити поправка супротно поступцима и условима прописаним у летачком приручнику ваздухоплова и одобреном програму техничког одржавања ваздухоплова (члан 42. став 2);

16) ако ваздухоплов који је уписан у Регистар ваздухоплова не носи знаке државне припадности, ознаке регистрације и обавезне натписе (члан 51. став 2);

17) ако се у ваздухоплову у току лета не налазе прописане исправе и књига (члан 66. ст. 1. и 4);

18) ако исправе и књиге који се налазе у ваздухоплову нису уредне (члан 66. став 5);

19) ако исправе и књиге за ваздухоплов не садрже прописане податке из члана 67. овог закона;

20) ако се попуњени оперативни дневник ваздухоплова који се користи за јавни авио-транспорт не налази у ваздухоплову до попуњавања наредног оперативног дневника (члан 70);

21) ако при полетању и слетању на аеродром или приликом провере рада мотора ваздухоплова на земљи не подеси ниво буке до нивоа прописаног у члану 97. овог закона (члан 122);

22) ако не води евиденцију летења у књижици летења (члан 136. став 3);

23) ако не управља ваздухопловом на прописан начин осим кад од тих прописа одступи у крајњој нужди и о томе обавести савезну управу за контролу летења (члан 137. ст. 2. и 3);

24) ако полеће или слеће испод оперативног минимума за сваки аеродром одређеног у члану 200. овог закона (члан 137. став 4);

25) ако је напунио 60 година живота и лети транспортним ваздухопловом у својству капетана у јавном авио-транспорту (члан 138);

26) ако се не упозна са садржином терета који превози (члан 139. став 1);

27) ако пре полетања не провери да ли је у листи оптерећења и положаја тежишта правилно прорачуната тежина и положај тежишта ваздухоплова, или да ту листу није оверило лице које ју је припремило, или је не овери својим потписом (члан 139. став 2);

28) ако пре полетања није проверило да ли су посада ваздухоплова и ваздухоплов припремљени и способни за безбедни ваздушни саобраћај или да ли се у ваздухоплову налазе све прописане исправе и књиге (члан 139. став 3);

29) ако лично или преко чланова посаде није обезбедило да сви путници пре полетања буду упознати с поступцима у случају опасности, као и са местом смештаја и начином употребе сигурносне опреме у случају опасности, или није обезбедило да се сви путници пре полетања и пре слетања, као и у току лета, ако се лет врши у условима турбуленције, вежу сигурносним појасевима и да се примене прописане мере безбедности (члан 140. став 1);

30) ако не предузме потребне мере да се спречи угрожавање и ублаже последице угрожавања безбедности ваздухоплова или лица у њему, односно да се спречи извршење кривичног дела или ублаже његове последице (члан 143);

31) ако лети ваздухопловом унутар ваздушног простора одређене класе супротно пропису из чл. 137. и 175. овог закона (члан 177).

Члан 277.

Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај контролор летења и информатор ваздухоплова у лету:

1) ако одобри полетање и слетање ваздухоплова ван времена отворености аеродрома а од власника или корисника аеродрома није добио обавештење да је обезбеђен рад свих аеродромских служби (члан 105. став 2);

2) ако обавља послове који непосредно утичу на безбедност ваздушног саобраћаја а нема дозволу (члан 110. став 2);

3) ако не врши контролу летења по прописаном начину и (члан 179. став 2);

4) ако не врши информисање ваздухоплова у лету по прописаном начину и поступку (члан 182. став 3);

5) ако начин регулисања протока саобраћаја и координацију с надлежним службама суседних држава не врши на прописан начин (члан 183. став 2);

6) ако у вршењу контроле летења у контролисаном ваздушном простору не употребљава изразе на енглеском језику (члан 185. став 1);

7) ако електронски не снима или не чува на други начин све везе ваздухоплова у лету и у току припрема лета са савезном управом надлежном за послове контроле летења, радарске податке и све везе унутар савезне управе надлежне за послове контроле летења, као и писану документацију везану за одобравање лета, координацију, издавање забране и ограничења у коришћењу ваздушног простора, најављивање лета, подношења плана лета и сл. (члан 186. став 1).

Члан 278.

Новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај одговорно лице у савезној управи надлежној за послове контроле летења:

1) ако не достави податке од значаја за безбедно и ефикасно обављање ваздушног саобраћаја ради објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама (члан 5. став 2);

2) ако лице које спада у ваздухопловно овлашћено особље обавља послове без дозволе (члан 110. став 2);

3) ако ваздухопловно овлашћено особље није стручно обучено у складу с прописом који доноси савезни министар надлежан за послове саобраћаја или нема лекарско уверење из члана 123. овог закона (члан 111);

4) ако радно време, трајање дневног непрекидног рада, трајање смене, дужина дневног одмора и посебног одсуства контролора летења и информатора ваздухоплова у лету нису у складу с прописима донесеним на основу овог закона (члан 157);

5) ако електронски не снима или не чува на други начин све везе ваздухоплова у лету и у току припреме лета са савезном управом надлежном за послове контроле летења, радарске податке и све везе унутар савезне управе надлежне за послове контроле летења, писану документацију везану за одобравање летења, координацију, издавање забране и ограничења коришћења ваздушног простора, најављивање лета, подношење плана лета и сл. (члан 186. став 1);

6) ако снимке и документацију из члана 186. став 1. овог закона не чува најмање 30 дана или их не чува на прописан начин из члана 179. овог закона (члан 186. став 2);

7) ако не одреди координате радио-навигационих уређаја у Свтском геодетском систему 1984 (WGS-84) у складу са прописаним условима који морају бити испуњени у поступку одређивања координата прописаним у члану 78. овог закона (члан 194. став 3).

Члан 279.

Новчаном казном од 600 до 6.000 нових динара казниће се за прекршај члан посаде ваздухоплова:

1) ако по налогу капетана ваздухоплова не упозна све путнике пре полетања с поступцима у случају опасности, као и са местом смештаја и начином употребе сигурносне опреме у случају опасности или не обезбеди да се сви путници пре полетања и пре слетања, као и у току лета, ако се лет врши у условима турбуленције, вежу сигурносним појасевима или не примени прописане мере безбедности (члан 140. став 1);

2) ако напусти радно место у ваздухоплову или се удаљи из ваздухоплова без одобрења капетана ваздухоплова (члан 147);

3) ако одмах не обавести капетана ваздухоплова о сваком ванредном догађају у вези са ваздухопловом и лицима и стварима у ваздухоплову (члан 148);

4) ако у случају опасности или удеса ваздухоплова не предузме све мере ради спасавања лица и ствари из ваздухоплова или напусти ваздухоплов без наређења капетана ваздухоплова или лица које га замењује у случају настале неспособности (члан 149).

Члан 280.

Новчаном казном од 600 до 6.000 нових динара казниће се за прекршај лице које по одредбама овог закона спада у ваздухопловно овлашћено и ваздухопловно стручно особље:

1) ако у контролисаном ваздушном простору и у аеродромској саобраћајној зони искаче падобраном из ваздухоплова без одобрења савезне управе надлежне за послове контроле летења или корисника аеродрома (члан 16);

2) ако употребљава падобран, осим падобрана за спасавање, за који нема документ о типу ваздухопловног производа или није способан за употребу или нема потврду о исправности (члан 44. став 2);

3) ако обавља послове ваздухопловног стручног особља а нема потврду о обучености (члан 110. став 3);

4) ако приликом обављања послова ваздухопловног овлашћеног особља нема дозволу (члан 110. став 4);

5) ако нема лекарско уверење из члана 123. овог закона (члан 111. став 2);

6) ако обавља своје послове под утицајем алкохола, дроге или других психоактивних средстава или је толико уморно или болесно или у таквом психофизичком стању да је неспособно за правилно обављање тих послова (члан 120. став 1);

7) ако занемарује своје обавезе или их извршава несавесно или себе свесно доводи у стање психофизичке неспособности за рад, или у вршењу својих обавеза чини неправилности које могу утицати на безбедност и уредност ваздушног саобраћаја, или поступа супротно прописима, прописаној технологији и квалитету рада (члан 121. став 1);

8) ако не води евиденцију летења у књижици летења (члан 136. став 3);

9) ако ватрогасно спасилачко особље нема прописано лекарско уверење из члана 123. овог закона (члан 159. став 2);

10) ако лети сопственим или изјамљеним ваздухопловом или падобраном, а нема одговарајућу дозволу и овлашћење летачког особља или има одговарајућу дозволу и овлашћење, а лети на аеродрому, летишту или терену на коме није организовано спортско и аматерско летење (члан 226. став 3);

11) ако организује летење, а није одређен за руководиоца летења или његовог заменика или не поседује одговарајућу летачку дозволу (члан 227. став 2);

12) ако организује летење супротно приручнику из члана 226. став 1. овог закона, или пре започињања летења не обезбеди метеоролошке податке или одобрење савезне управе надлежне за послове контроле летења за то летења или дневни преглед аеродрома, летишта или терена и извештај о том прегледу, или не води евиденцију летења које организује (члан 228).

Члан 281.

Новчаном казном од 600 до 6.000 нових динара казниће се за прекршај одговорно лице метеоролошког и техничког обезбеђења ваздушног саобраћаја:

1) ако не достави податке од значаја за безбедно и ефикасно обављање ваздушног саобраћаја ради објављивања у службеним ваздухопловним публикацијама (члан 5. став 2);

2) ако лице које спада у ваздухопловно стручно особље обавља послове без потврде о обучености (члан 110. став 3);

3) ако ваздухопловно стручно особље није на прописан начин стручно обучено (члан 111. став 1);

4) ако не води евиденцију ваздухопловног стручног особља (члан 119. став 2);

5) ако метеоролошко обезбеђење ваздушног саобраћаја не врши на прописан начин (члан 188. став 2);

6) ако планирање, пројекат, набавку и постављање техничких система, опреме, уређаја и објеката не врши на прописан начин (члан 191. став 1);

7) ако техничке системе, опрему, уређаје и објекте из члана 190. овог закона користи пре провере способности за коришћење, или технички системи, опрема, уређаји и објекти немају техничку документацију или упутство за коришћење, или програм техничког одржавања нема утврђене рокове провере и калибраже, или нема резервно енергетско напајање или климатизацију (члан 192. ст. 1. и 2);

8) ако техничке системе, опрему и уређаје за обезбеђење ваздушног саобраћаја не одржава према програму техничког

одржавања из члана 192. став 2. овог закона или ако их не заштити од оштећења или уништења (члан 193. ст. 1. и 2);

9) ако податке о техничким системима, опреми и уређајима или њиховом престанку рада или квару не објави у службеној ваздухопловној публикацији (члан 194. став 1);

10) ако технички системи, опрема и уређаји нису типизирани, израђени или атестирани у складу с југословенским стандардима или међународним стандардима које признаје СРЈ (члан 195).

Члан 282.

Новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара казниће се за прекршај појединац:

1) ако лансира ракете и друге летеће објекте тако да угрожава безбедност ваздушног саобраћаја, или их лансира без одобрења савезне управе надлежне за послове контроле летења, или најаву лансирања изврши у року мањем од 48 часова пре лансирања, или у најави не да податке о времену и месту лансирања, дometу ракета и летећих објеката, трајању тих активности и друге податке од значаја за добијање одобрења (члан 14);

2) ако уноси хладно и ватрено оружје, муницију или друга експлозивна и запаљива средства у пилотску и путничку кабину ваздухоплова јавном авио-транспорту (члан 19. став 1);

3) ако се креће по маневарским површинама ваздухопловног пристаништа а не одржава непрекидну радио-везу са савезном управом надлежном за послове контроле летења или не поступи по његовим упутствима, или се креће по тим површинама без одобрења информатора за ваздухоплове у лету, односно руководиоца летења из члана 225. овог закона (члан 100. ст. 4. и 5);

4) ако се у току боравка на аеродрому не придржава прописа о безбедности и реду који доноси Савезна влада (члан 101);

5) ако без дозволе обавља послове ваздухопловног овлашћеног особља (члан 110. став 2);

6) ако без потврде о обучености обавља послове ваздухопловног стручног особља (члан 110. став 3);

7) ако се обучава за прво стицање дозволе, а истекао је рок важења лекарског уверења (члан 123. став 3);

8) ако нема одговарајућу дозволу и овлашћење летачког особља, а лети сопственим или изјамљеним ваздухопловом или падобраном (члан 226. став 3);

9) ако организује летење, а није одређен за руководиоца летења или његовог заменика или не поседује одговарајућу летачку дозволу (члан 227. став 2);

10) ако одбије да учествује у трагању за ваздухопловом и спасавању (члан 229. став 3).

Члан 283.

Новчаном казном од 450 до 4.500 нових динара казниће се за прекршај радник метеоролошког и техничког обезбеђења ваздушног саобраћаја:

1) ако обавља послове ваздухопловног стручног особља без потврде о обучености (члан 110. став 3);

2) ако метеоролошко обезбеђење ваздушног саобраћаја не врши на прописан начин (члан 188. став 2);

3) ако технички систем, опрему и уређаје за обезбеђење ваздушног саобраћаја не одржава према програму техничког одржавања из члана 192. став 2. овог закона или ако их не заштити од оштећења или уништења (члан 193. ст. 1 и 2).

Члан 284.

На казну за прекршај из чл. 276, 277, 279, 280, 282. и 283. овог закона може се изрећи заштитна мера забране вршења дужности капетана ваздухоплова и вође ваздухоплова, вршење одређених стручних послова контролора летења, вршење одређених стручних послова чланова посаде ваздухоплова, као и одређених стручних послова ваздухопловног овлашћеног и ваздухопловног стручног особља.

Забрана из става 1. овог члана изриче се у трајању од два месеца до 12 месеци.

Уз казну за прекршај из члана 261. овог закона, капетану ваздухоплова, односно вођи ваздухоплова може се изрећи заштитна мера забране летења у југословенском ваздушном простору.

Забрана из става 3. овог члана изриче се у трајању од три месеца до три године.

Члан 285.

Савезни министар надлежан за послове саобраћаја, у прописима које доноси на основу овлашћења из овог закона, може прописати прекршаје у ваздушном саобраћају за повреду тих прописа.

ДЕВЕТИ ДЕО

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 286.

Уверење о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта и медицинског превоза и пружање услуга из ваздуха, уверење о оспособљености за стручно обучавање ваздухопловног особља, уверење за обављање здравствених прегледа и уверење о испуњавању услова за производњу и одржавање ваздухоплова и ваздухопловних производа, издата до дана ступања на снагу овог закона, важе до рока наведеног у тим уверењима, а најдуже шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 287.

До 31. децембра 1998. године послове пријема хладног и ватреног оружја, муниције и других експлозивних и запаљивих средстава, послове одржавања опреме за контрадиверзиони преглед ваздухоплова, путника и ручног пртљага, као и набавку опреме за потребе контрадиверзионог прегледа вршиће орган надлежан за унутрашње послове у републикама чланицама у складу са овим законом.

Савезно министарство надлежно за унутрашње послове врши надзор над радом органа из става 1. овог члана у обављању послова из тог става.

У вршењу надзора из става 2. овог члана савезно министарство надлежно за унутрашње послове издаје обавезне инструкције и упутства за рад органа из става 1. овог члана, који су дужни да му достављају извештаје, податке и обавештења о извршењу послова из става 1. овог члана.

Члан 288.

Корисник ваздухоплова за превоз за сопствене потребе и организатор спортског или аматерског летења даном ступања на снагу овог закона настављају да раде на начин и под условима који су важили до доношења овог закона.

Лица из става 1. овог члана дужна су да донесу и савезном министарству надлежном за послове саобраћаја доставе, ради добијања одобрења, приручник о оперативним поступцима за обављање тог превоза, односно приручник о организацији обављања летачких активности из чл. 222. и 226. овог закона, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Кориснику ваздухоплова за превоз за сопствене потребе и организатору спортског или аматерског летења који не добије одобрење из става 2. овог члана савезно министарство надлежно за послове саобраћаја решењем ће забранити превоз за сопствене потребе, односно спортско или аматерско летење.

Решење из става 3. овог члана коначно је у управном поступку.

Члан 289.

Ако је поступак за утврђивање услова за обављање делатности у ваздушном саобраћају био у току на дан ступања на снагу овог закона, окончаће се по одредбама овог закона.

Члан 290.

Лица која спадају у ваздухопловно стручно особље настављају да раде на начин и под условима под којима су стекли дозволу.

Лица из става 1. овог члана дужна су да се у року од годину дана оспособе за обављање из тог става.

Члан 291.

Ваздухоплови посебне категорије, и то ултралаки ваздухоплови као што су змај без мотора, параглајдер и ваздухоплов чија је маса у полетању без посаде до 70 kg, односно падобран, даном ступања на снагу овог закона могу се користити на начин и под условима који су важили до доношења овог закона.

Власник, односно корисник ваздухоплова из става 1. овог члана дужан је да дозволу за употребу прибави у року од годину дана од дана супања на снагу овог закона.

Власнику, односно кориснику ваздухоплова из става 1. овог члана који не прибави дозволу за употребу у року из става 2. овог члана савезно министарство надлежно за послове саобраћаја решењем ће забранити коришћење тих ваздухоплова.

Решење из става 3. овог члана коначно је у управном поступку.

Члан 292.

Одредбе чл. 78. и 194. овог закона примењиваће се од 31. децембра 1998. године.

Члан 293.

Прописе за извршење овог закона Савезна влада донеће у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Функционери који руководе савезним органима који су овим законом овлашћени за доношење прописа за извршење овог закона, техничких прописа и техничких правила донеће те прописе у року од осамнаест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења техничких правила из става 2. овог члана, примењиваће се техничка правила Европске конференције цивилног ваздухопловства (ЕСАС) из области јавног авио-транспорта, јачине буке и емисије гасова ваздухоплова, пловидбености ваздухоплова, опреме ваздухоплова и производње и одржавање ваздухоплова.

Члан 294.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о ваздушној пловидби („Службени лист СФРЈ”, бр. 45/86, 24/88, 80/89, 29/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 31/92) осим одредаба члана 137. став 3, које се односе на стицање стручне спреме у Центру за образовање и усавршавање савезне управе надлежне за послове контроле летења, као и одредбе члана 169, чл. 173. до 178. које се односе на радно-правне односе у том органу а које престају да важе 31. децембра 1998. године, и члан 31. Закона о изменама савезних закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје („Службени лист СРЈ”, број 28/96).

Члан 295.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

178.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

У К А З

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПРЕТВАРАЊУ
КРАТКОРОЧНИХ ПОТРАЖИВАЊА ИЗ ПРИМАРНЕ
ЕМИСИЈЕ У ДУГОРОЧНЕ КРЕДИТЕ

Проглашава се Закон о претварању краткорочних потраживања из примарне емисије у дугорочне кредите, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 4. марта 1998. године.

ПР бр. 126
4. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с.р.

ЗАКОН

О ПРЕТВАРАЊУ КРАТКОРОЧНИХ ПОТРАЖИВАЊА ИЗ
ПРИМАРНЕ ЕМИСИЈЕ У ДУГОРОЧНЕ КРЕДИТЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин претварања потраживања Народне банке Југославије по основу краткорочних хартија од вредности банака у дугорочне кредите, којима

су, у складу са Одлуком о замени потраживања Народне банке Југославије од банака по основу кредита и других пласмана из примарне емисије краткорочним хартијама од вредности („Службени лист СРЈ”, бр. 4/97, 8/97, 33/97 и 6/98), замењени краткорочни кредити и други пласмани из примарне емисије дати банкама за намене у пољопривреди, за припрему туристичких услуга и за текуће одржавање у електропривреди, производњи угља и железничком саобраћају.

Банке ће потраживања по основу краткорочних хартија од вредности издатих од крајњих корисника за намене из става 1. овог члана, претворити у дугорочне кредите, под условима и на начин прописаним овим законом.

Члан 2.

Основицу за претварање краткорочних потраживања у дугорочне кредите, у смислу члана 1. став 1. овог закона, представља књиговодствено стање тих потраживања Народне банке Југославије са стањем на дан 31. децембра 1997. године.

Члан 3.

Претварање краткорочних потраживања у дугорочне кредите банкама извршиће се на основу из члана 2. овог закона, и то:

- 1) за ратарску производњу;
- 2) за сточарску производњу;
- 3) за залихе основних пољопривредних и прехрамбених производа;
- 4) за припрему туристичких услуга;
- 5) за текуће одржавање у електропривреди, производњи угља и железничком саобраћају.

Члан 4.

Народна банка Југославије претвориће банкама своја потраживања у дугорочне кредите, са роком враћања од 15 година, који обухвата и одложни период од 5 година.

Дугорочни кредити из става 1. овог члана отплатиће се у двадесет једнаких полугодишњих рата које доспевају 30. јуна и 31. децембра сваке године.

Прва рата доспева за плаћање 30. јуна 2003. године.

Члан 5.

На дугорочне кредите из члана 2. овог закона банке плаћају камату Народној банци Југославије по каматној стопи од 0,5% годишње.

Камата из става 1. овог члана тече од 1. јануара 1998. године до коначне отплате, а обрачунава се годишње уназад и плаћа до 31. јануара текуће године за претходну годину.

Члан 6.

Народна банка Југославије ће на основу поднетих захтева банака закључити са сваком банком уговор о претварању краткорочних потраживања у дугорочни кредит, под условима утврђеним овим законом.

Члан 7.

Банке ће претворити краткорочна потраживања у дугорочне кредите крајњим корисницима кредита за намене из члана 3. овог закона, према књиговодственом стању тих потраживања на дан 31. децембра 1997. године.

Банке могу претварати краткорочна потраживања у дугорочне кредите и у већем износу од износа из става 1. овог члана на терет свог потенцијала.

Члан 8.

Краткорочна потраживања претворена у дугорочне кредите, у смислу члана 6. овог закона, крајњи корисници могу користити само за намене из тог члана.

Банке су дужне да од крајњих корисника кредита одмах наплате износ дела дугорочних кредита који се не користи за намене из члана 3. овог закона и да те износе употребе за отплату дугорочних кредита Народној банци Југославије.

Члан 9.

Краткорочна потраживања за намене из члана 3. овог закона банке ће претворити у дугорочне кредите на основу захтева крајњих корисника тих кредита. Банка споразумно утврђује са сваким корисником кредита износ краткорочног потраживања по наменама, који се, у смислу овог закона, претвара у дугорочни кредит.

Крајњи корисници кредита подносе банкама захтев из става 1. овог члана, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 10.

Дугорочне кредите из члана 7. овог закона банке ће одобрити крајњим корисницима кредита под условима из члана 4. став 1. овог закона.

Крајњи корисник кредита отплатиће дугорочни кредит из става 1. овог члана у двадесет једнаких полугодишњих рата, које доспевају 15. јуна и 15. децембра сваке године.

Прва рата доспева за плаћање 15. јуна 2003. године.

Члан 11.

Крајњи корисници кредита плаћају банкама камату на дугорочне кредите из члана 7. овог закона по каматној стопи од 1% годишње.

Камата из става 1. овог члана тече од 1. јануара 1998. године до коначне отплате, а обрачунава се полугодишње уназад и плаћа до 31. јануара текуће за претходну годину.

Члан 12.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

179.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

У К А З

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПРЕТВАРАЊУ КРЕДИТА ОДОБРЕНИХ ОД БАНАКА НОСИОЦИМА ПРИМАРНЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ТУРИСТИЧКЕ ПРИВРЕДЕ У ЈАВНИ ДУГ ФЕДЕРАЦИЈЕ

Проглашава се Закон о претварању кредита одобрених од банака носиоцима примарне пољопривредне производње и туристичке привреде у јавни дуг федерације, који је донела Савезна скупштина на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 4. марта 1998. године.

ПР бр. 127
4. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с.р.

ЗАКОН

О ПРЕТВАРАЊУ КРЕДИТА ОДОБРЕНИХ ОД БАНАКА НОСИОЦИМА ПРИМАРНЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ТУРИСТИЧКЕ ПРИВРЕДЕ У ЈАВНИ ДУГ ФЕДЕРАЦИЈЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови за претварање свих кредита одобрених из потенцијала банака носиоцима примарне пољопривредне производње, рибарства и туристичке привреде (у даљем тексту: корисници кредита), а на основу одлука пословних банака (у даљем тексту: банке) у јавни дуг федерације (у даљем тексту: јавни дуг).

Сви кредити које су корисници кредита користили код банака за основне намене утврђене у овом закону, претварају се у јавни дуг под условима и на начин прописаним овим законом.

Члан 2.

Под кредитима из члана 1. овог закона не подразумевају се кредити, односно део кредита одобрени из средстава примарне емисије.

Члан 3.

Основица за претварање кредита у јавни дуг јесте књиговодствено стање дуга код корисника кредита, односно потраживања банака, на дан 31. децембра 1997. године.

Основица за претварање кредита у јавни дуг чини стање дуга - главица и редовна камата обрачуната до 31. децембра 1997. године која није плаћена.

Банке ће крајњим корисницима кредита отписати казнену и затезну камату, накнаде и друге трошкове обрачунате по креди-

тима за намене из члана 1. овог закона, а који су обрачунати за време коришћења кредита закључно са 31. децембром 1997. године истовремено са претварањем кредита у јавни дуг федерације.

Члан 4.

Претварање кредита у јавни дуг из члана 3. овог закона, извршиће се:

- 1) за све намене у биљној производњи (ратарство, повртарство, воћарство и виноградарство);
- 2) за све намене у сточарству, живинарству и рибарству, укључујући пчеларство;
- 3) за сезонске залихе основних пољопривредних и прехранбених производа;
- 4) за све намене у туристичкој привреди за припрему туристичких услуга;
- 5) за све намене по програмима ревитализације села и самозапошљавања, у делу који се односи на област пољопривреде.

Претварање средстава из става 1. овог члана извршиће се само за средства кредита која су искоришћена за намене из става 1. овог члана.

Члан 5.

Претварање кредита у јавни дуг по основу чл. 3. и 4. овог закона, извршиће се на рок од 10 година, уз период мировања од три године.

Члан 6.

Период мировања тече од 1. јануара 1998. године до 31. децембра 2000. године.

У периоду мировања, федерација банкама плаћа камату у висини од 8% годишње.

Камата се плаћа месечно уназад, а најдаље до 5. у месецу за претходни месец.

Отплата камате почиње 5. јула 1998. године, када се плаћа камата за период од 1. јануара до 30. јуна 1998. године.

Члан 7.

Јавни дуг из члана 3. ст. 1. и 2. овог закона федерација ставља у редовну отплату 1. јануара 2001. године, и отплаћиваће га банкама у једнаким полугодишњим ратама које доспевају 30. јуна и 31. децембра текуће године.

Прва полугодишња рата доспева за плаћање 30. јуна 2001. године.

У периоду отплате јавног дуга камата се обрачунава у висини од 8% годишње.

Члан 8.

За износ јавног дуга федерација ће банкама издати обвезнице које ће гласити на име, у складу са савезним законом којим су уређене хартије од вредности.

Члан 9.

Банке су дужне да донесу одлуке о отпису потраживања од корисника кредита за намене из члана 4. овог закона, у износима који одговарају књиговодственом стању из члана 3. овог закона у року од 15 дана од пријема обвезница од стране федерације.

Члан 10.

За измирење обавеза по овом закону, средства ће се обезбеђивати сваке године у савезном буџету.

Члан 11.

Претварање кредита у јавни дуг неће се вршити корисницима кредита који се налазе у поступку стечаја и ликвидације у складу са савезним законом којим је уређено принудно поравнање, стечај и ликвидација, или су по том основу ликвидирани.

Изузетно од става 1. овог члана корисницима кредита над којима се у поступку стечаја изврши поравнање, извршиће се претварање кредита у јавни дуг.

Члан 12.

За привредни преступ казниће се банка која не донесе одлуку о отпису потраживања од корисника кредита за намене из чл. 3. и 4. овог закона у року од 15 дана од дана пријема обвезница од стране федерације, новчаном казном у висини петнаестоструког износа неизвршене обавезе предвиђене чланом 9. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у банци новчаном казном у износу од 3.000 до 30.000 нових динара.

Члан 13.

Савезни министар за финансије донеће ближе прописе за примену овог закона, у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Народна банка Југославије вршиће контролу из члана 4. става 2. овог закона и достављати извештај Савезној скупштини СРЈ.

Члан 14.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

180.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПРИЗНАВАЊУ СОРТИ ПОЉОПРИВРЕДНОГ И ШУМСКОГ БИЉА

Проглашава се Закон о признавању сорти пољопривредног и шумског биља, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 4. марта 1998. године.

ПР бр. 122
4. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ПРИЗНАВАЊУ СОРТИ ПОЉОПРИВРЕДНОГ И ШУМСКОГ БИЉА

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом се уређују признавање новостворених сорти пољопривредног и шумског биља (у даљем тексту: новостворене сорте) и одобравање увођења у производњу страних сорти пољопривредног и шумског биља (у даљем тексту: стране сорте).

Члан 2.

Новостворена сорта признаје се, односно одобрава се увођење стране сорте у производњу ако је та сорта резултат селекције, односно ако се биолошки разликује од друге признате сорте односно стране сорте чије је увођење у производњу одобрено, а која је у процесу признавања послужила као стандардна сорта (у даљем тексту: стандард).

Сортом, у смислу овог закона, сматрају се популације, клонови, линије, родови, хибриди, међуврсни хибриди, сојеви микроорганизма, модификовани организми и подлоге биљних врста, без обзира на извор, односно на полазни материјал из кога су настали.

Члан 3.

У поступку признавања новостворене сорте и одобравања увођења у производњу стране сорте, по одредбама овог закона, утврђује се њихов квалитет и друге битне особине, на основу којих се те сорте могу признати односно одобрити, а семе и садни материјал тих сорти умножавати и стављати у промет као сортни на територији Савезне Републике Југославије.

Члан 4.

Новостворена сорта се признаје, а увођење у производњу стране сорте се одобрава на основу резултата испитивања одређених битних особина сорте. Битним особинама сорте сматрају се:

- 1) већи физички обим приноса;
- 2) квалитет производа, садржај беланчевина, угљених хидрата, масти, минералних материја, витамина, арома и сл.;
- 3) отпорност на биљне болести, штеточине, корове, високе и ниске температуре и остале неповољне чиниоце у току производње;
- 4) друге особине које су од утицаја на повећање обима производње, или побољшање квалитета производа.

Члан 5.

Право ствараоца сорте и оплемењивача је да као стваралац односно оплемењивач буде назначен у пријави и свим исправама које се односе на признавање новостворене сорте.

Кад је новостворена сорта резултат стваралачког рада више оплемењивача, наводе се сви оплемењивачи по редоследу који одговара њиховом доприносу у том стваралаштву.

Материјално право ствараоца новостворене сорте састоји се у праву да сорту користи и с њом располаже као и да остварује право на накнаду за коришћење те сорте.

II. ПРИЗНАВАЊЕ НОВОСТВОРЕНЕ СОРТЕ И ОДОБРАВАЊЕ УВОЂЕЊА У ПРОИЗВОДЊУ СТРАНЕ СОРТЕ

1. Подношење захтева

Члан 6.

Поступак за признавање новостворене сорте, односно за одобравање увођења у производњу стране сорте покреће се на основу захтева поднесеног у писменом облику (у даљем тексту: захтев).

Захтев за признавање новостворене сорте подноси стваралац сорте, а за одобравање увођења у производњу стране сорте – стваралац сорте или његов овлашћени заступник.

Захтев из ст. 1. и 2. овог члана подноси се посебно за сваку сорту.

Савезни орган надлежан за послове признавања сорти пољопривредног и шумског биља (у даљем тексту: надлежни савезни орган) прописује садржину, податке и образац захтева из става 1. овог члана, као и критеријуме за одређивање назива сорте.

Члан 7.

Захтев се подноси надлежном савезном органу.

На тражење надлежног савезног органа, подносилац захтева дужан је да достави на увид документацију о раду на стварању нове сорте, а документација о раду на стварању стране сорте мора бити преведена на српски језик.

Подаци у захтеву и документацији из става 1. овог члана који се односе на порекло изворног материјала и на опис процеса стварања нове сорте су службена тајна.

2. Оцењивање захтева

Члан 8.

На основу података у захтеву и података у документацији из члана 7. став 2. овог закона проверавају се особине сорте.

Ако се провером из става 1. овог члана утврди да нема основа за испитивање сорте на огледном пољу, надлежни савезни орган ће донети решење којим се одбија захтев за признавање новостворене сорте, односно којим се одбија одобравање увођења у производњу стране сорте.

3. Испитивање сорте

Члан 9.

Испитивањем сорте у огледном пољу и лабораторији утврђује се производна вредност сорте, квалитет и друге битне особине из члана 4. овог закона по којима сорта надмашује стандард.

Испитивање сорте из става 1. овог члана врши се по методи коју прописује надлежни савезни орган.

Члан 10.

Надлежни савезни орган је дужан да обавести подносиоца захтева да ће сорта бити испитивана на огледном пољу и да од њега затражи потребну количину узорка сорте ради тог испитивања.

На основу обавештења из става 1. овог члана, подносилац захтева дужан је да благовремено достави надлежном савезном органу узорак сорте, у количини и на начин који пропише надлежни савезни орган.

Ако подносилац захтева не испуни услове прописане ставом 2. овог члана, захтев ће се одбацити.

Члан 11.

Испитивање сорте у огледном пољу и лабораторији врши се под шифрованим ознакама које представљају службену тајну. Шифре се отварају и затварају сваке године и о добијеним резултатима надлежни савезни орган обавештава подносиоца захтева.

Члан 12.

Испитивање сорте на огледном пољу, односно у лабораторији врши правно или физичко лице које има потребну опрему и стручни кадар за вршење тих испитивања (у даљем тексту: извођач огледа).

Надлежни савезни орган прописује услове из става 1. овог члана и решењем утврђује да правно или физичко лице испуњава те услове.

Надлежни савезни орган закључује уговор са извођачем огледа за испитивање сорти у огледном пољу, односно у лабораторији.

Члан 13.

Испитивање сорте у огледном пољу ради утврђивања битних особина сорте из члана 4. овог закона, траје три године, а испитивање микроорганизма – три генерације.

Испитивање шумског биља траје најмање 1/3 производног турнуса, али не мање од три године.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, сорта се може испитивати на огледном пољу и две године ако је такав предлог поднесен приликом подношења захтева, и то: за домаће и стране сорте поврћа, цвећа и хортикултурног биља, под условом да у земљи нема сорте за намену за коју је сорта пријављена.

Члан 14.

Испитивање сорте у огледном пољу и лабораторији ради утврђивања њених биолошких особина, врши се посебно за сваку культуру или групу култура по методи, коју пропише надлежни савезни орган.

Испитивање сорте на огледном пољу врши се истовремено са стандардом, који одређује надлежни савезни орган.

Као стандард може се одредити само призната или страна сорта чије је увођење у производњу одобрено, која по својим биолошким и другим особинама има највећу вредност за намену за коју се врши испитивање.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана, ако за поједину врсту биља није призната ниједна домаћа сорта, нити је одобрена страна сорта, као стандард узме се домаћа или одомаћена страна сорта која се користи у производњи, а која има највећу вредност за намену за коју се врши испитивање.

Ако се за поједину врсту биља не може за одређене намене одредити стандард из ст. 3. и 4. овог члана, сорта се испитује без стандарда, али само за одређену намену због које је поднесен захтев.

Члан 15.

На основу предлога подносиоца захтева сорта се може испитивати и у производном огледу.

Под производним огледом из става 1. овог члана подразумева се површина чија се величина за поједине врсте биља одређује методом за испитивање сорти у производном огледу.

У производном огледу сорта се може испитивати само ако је већ укључена у испитивање ради признавања или одобравања и ако је издато решење о одобравању испитивања у производном огледу.

Предлог за испитивање сорте у производном огледу подноси се надлежном савезном органу са предлогом локације и величине производног огледа.

Решење о одобравању испитивања у производном огледу доноси надлежни савезни орган у року од 30 дана од дана пријема предлога.

У решењу којим се одобрава производни оглед одређују се величина и место производног огледа.

Члан 16.

Извођач огледа који је закључио уговор о испитивању сорте у огледном пољу односно лабораторији, дужан је да према прописаној методи из члана 9. став 2. овог закона и обавезама из уговора, достави надлежном савезном органу резултате испитивања.

4. Обрада резултата

Члан 17.

Надлежни савезни орган врши обраду годишњих и завршних резултата добијених на огледном пољу, односно у лабораторији.

Обрада података из става 1. овог члана врши се по методи коју пропише надлежни савезни орган.

Коначни резултати испитивања достављају се надлежном савезном органу ради оцјене вредности испитиване сорте.

5. Оцена вредности сорте**Члан 18.**

На основу резултата испитивања надлежни савезни орган оцењује да ли су испуњени услови за признавање новостворене сорте, односно за одобравање увођења у производњу стране сорте.

Новостворена сорта ће се признати, односно страном сорти ће се одобрити увођење у производњу, ако по некој од битних особина из члана 4. овог закона надмашује стандард.

Када испитивање сорте траје три године, у смислу одредбе члана 13. став 1. овог закона, а сорта после две године испитивања покаже изузетно боље резултате, подносилац захтева, може поднети надлежном савезном органу захтев за признавање новостворене сорте.

Ако испитивање сорте, траје две године у смислу одредбе члана 13. став 3 овог закона, новостворена сорта ће се признати, односно страном сорти ће се одобрити увођење у производњу ако резултати испитивања сорте на огледном пољу, односно у лабораторији у обе године значајно надмашују стандард у погледу приноса или квалитета или других битних особина из члана 4. овог закона.

6. Доношење решења о вредности сорте и упис сорте у регистар**Члан 19.**

Решење о признавању новостворене сорте, односно о одобравању увођења у производњу стране сорте или о одбијању захтева доноси надлежни савезни орган.

Члан 20.

Сорту за коју је донето решење из члана 19. овог закона, надлежни савезни орган уписује у регистар новостворених, односно одобрених страних сорти.

За време за које је сорта уписана у регистар из става 1. овог члана репродукциони материјал сорте може се стављати у промет као сортни.

Надлежни савезни орган прописује садржај регистра.

7. Брисање сорте из регистра**Члан 21.**

Надлежни савезни орган доноси решење о брисању сорте из регистра:

- 1) ако то затражи подносилац захтева;
- 2) ако стваралац сорте или његовог овлашћени заступник не обезбеди узорак сорте из члана 23. овог закона;
- 3) ако од дана уписа у регистар протекне: 20 година – за хмељ и кромпир, 25 година – за воћарске културе, винову лозу и украсно биље, 35 година – за шумско биље и 20 година – за остало биље.

Сорта која је брисана из регистра може се стављати у промет највише три године од дана брисања из регистра.

На захтев стваралаца сорте или његовог овлашћеног заступника сорта која је брисана из регистра, може се поново пријавити за признавање, односно одобравање увођења у производњу.

8. Објављивање сорте**Члан 22.**

Списак новостворених и страних сорти које су уписане, односно брисане из регистра надлежни савезни орган објављује у „Службеном листу СРЈ” у року од 30 дана од дана доношења решења.

9. Одржавање сорте, чување узорака и узгајање матичних стабала**Члан 23.**

Стваралац сорте или његов овлашћени заступник дужан је да одржава сорту док је иста уписана у регистар из члана 20. овог закона.

На захтев надлежног савезног органа стваралац сорте или његов овлашћени заступник дужан је да, у року од 15 дана, достави узорак сорте из става 1. овог члана.

10. Трошкови поступка**Члан 24.**

Трошкове поступка признавања новостворене сорте и одобравања увођења у производњу стране сорте сноси подносилац захтева.

Трошкове поступка испитивања новостворене и стране сорте у производним огледима из члана 15. овог закона сноси подносилац захтева, а уплаћује их непосредно извођачу производног огледа.

За трошкове поступка признавања новостворене сорте и одобравања увођења стране сорте плаћа се накнада. Висину накнаде трошкова поступка утврђује Савезна влада.

III. КОНТРОЛА УВОЗА СЕМЕНА И САДНОГ МАТЕРИЈАЛА**Члан 25.**

Семе и садни материјал пољопривредног и шумског биља намењени репродукцији (у даљем тексту: репродукциони материјал) могу се увозити као сортни само ако су од страних сорти за које је одобрено увођење у производњу, признатих новостворених сорти и домаћих и одомаћених страних сорти.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, на основу сагласности надлежног савезног органа може се увозити, уносити или примати репродукциони материјал од страних сорти за које није одобрено увођење у производњу, односно непризнатих новостворених сорти, односно сорти које нису домаће и одомаћене стране сорте, ако се увози за оплемењивање биља и вођење поступка одобравања увођења у производњу страних сорти и ако се привремено увози ради умножавања за потребе извоза.

Сагласност из става 2. овог члана надлежни савезни орган даје у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Репродукциони материјал који се увози сагласно одредби става 1. овог члана мора бити снабдевен одговарајућим документом о сортности и квалитету, који издаје надлежни орган земље извознице који је вршио контролу сортности и квалитета у поступку производње репродукционог материјала.

Члан 26.

Репродукциони материјал који се увози, уноси или прима подлеже прописаној контроли сортности и квалитета из члана 25. овог закона, коју врши савезни гранични инспектор за заштиту биља на граничном прелазу.

Ако се увози, уноси или прима репродукциони материјал од страних сорти за које није одобрено увођење у производњу, односно непризнатих новостворених сорти, односно сорти које нису домаће и одомаћене стране сорте, или репродукциони материјал који не поседује сагласност из члана 25. став 2. односно одговарајући документ из члана 25. став 4. овог закона, савезни гранични инспектор за заштиту биља доноси решење о забрани увоза тог репродукционог материјала.

Решењем из става 2. овог члана савезни гранични инспектор за заштиту биља наредиће да се репродукциони материјал врати пошлагоу или уништи.

Репродукциони материјал који грађани уносе или који примају поштом, органи царинске службе предају савезном граничном инспектору за заштиту биља ради контроле сортности и квалитета.

Органи царинске службе не могу царинити репродукциони материјал, односно не могу га упућивати на царинење другим царинарницама док од савезног граничног инспектора за заштиту биља на граничном прелазу преко кога се увози не добију потврду о извршеној обавезној контроли сортности и квалитета, односно потврду да је репродукциони материјал сортан или да је надлежни савезни орган дао сагласност за увоз тог материјала.

Против решења савезног граничног инспектора за заштиту биља из става 3. овог члана може се надлежном савезном органу изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања решења.

Надлежни савезни орган прописује начин обавештавања о приспећу репродукционог материјала, начин вршења контроле сортности и квалитета и начин уништавања репродукционог материјала.

IV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 27.**

Новчаном казном од 150.000 до 450.000 нових динара казниће се за привредни преступ:

1) правно лице – подносилац захтева за признавање новостворене сорте, односно за одобравање увођења у производњу стране сорте ако врши испитивање сорте у производним огледима без решења којим је одобрен производни оглед (члан 15. став 3);

2) правно лице ако стави у промет репродукциони материјал сорте која није уписана у регистар новостворених сорти и страних сорти којима је одобрено увођење у производњу (члан 20. став 2);

3) правно лице ако стави у промет репродукциони материјал сорте након протекла рока од три године од дана брисања сорте из регистра (члан 21. став 2).

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 3.000 до 30.000 нових динара.

Члан 28.

Новчаном казном од 15.000 до 150.000 нових динара казниће се за прекршај и:

1) правно лице ако врши испитивање сорте на огледном пољу, односно лабораторији, а није испунило прописане услове нити је закључило уговор за извођење огледа са надлежним савезним органом (члан 12);

2) правно лице – извођач огледа ако после испитивања сорте на огледном пољу не достави надлежном савезном органу резултате испитивања потребне за обраду (члан 16);

3) правно лице – стваралац сорте или његов овлашћени заступник ако не одржава сорту уписану у регистар или исту не достави надлежном савезном органу (члан 23).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 900 до 9.000 нових динара.

Новчаном казном у износу од 900 до 9.000 нових динара казниће се за прекршај физичко лице ако врши испитивање сорте на огледном пољу, односно лабораторији, а није испунио услове нити је закључио уговор за извођење огледа са надлежним савезним органом (члан 12).

V. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 29.

Надлежни савезни орган ће утврдити спискове новостворених и страних сорти пољопривредног и шумског биља које су до дана ступања на снагу овог закона признате, односно којима је одобрено увођење у производњу, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 30.

Надлежни савезни орган ће утврдити списак домаћих и одомашених страних сорти пољопривредног и шумског биља које се налазе оправдано у производњи, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 31.

Прописи за извршење овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 32.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе чл. 1. до 36а, чл. 62а. и 62б, чл. 63. од тач. 1. до 7. и чл. 64. до 71, као и члан 55. Закона о признавању новостворених, одобравању увођења у производњу страних и заштити сорти пољопривредног и шумског биља („Службени лист СФРЈ”, бр. 38/80, 82/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 28/96).

Члан 33.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

181.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНИ ЗАКОНА О ОСНОВАМА ПОРЕСКОГ СИСТЕМА

Проглашава се Закон о измени Закона о основама пореског система, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 4. марта 1998. године.

ПР бр. 125
4. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О ИЗМЕНИ ЗАКОНА О ОСНОВАМА ПОРЕСКОГ СИСТЕМА

Члан 1.

У Закону о основама пореског система („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96 и 29/97) у члану 19а. став 3. речи: „обезбеђују се у савезном буџету” замењују се речима: „обезбеђују лица из става 1. овог члана.”.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

182.

На основу члана 96. тачка 2) Устава Савезне Републике Југославије, издајем

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О РЕШАВАЊУ СУКОБА ЗАКОНА И СУКОБА НАДЛЕЖНОСТИ У ИЗВРШЕЊУ САНКЦИЈА

Проглашава се Закон о решавању сукоба закона и сукоба надлежности у извршењу санкција, који је донела Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 3. марта 1998. године и на седници Већа република од 4. марта 1998. године.

ПР бр. 123
4. марта 1998. године
Београд

Председник
Савезне Републике Југославије
Слободан Милошевић, с. р.

ЗАКОН

О РЕШАВАЊУ СУКОБА ЗАКОНА И СУКОБА НАДЛЕЖНОСТИ У ИЗВРШЕЊУ САНКЦИЈА

Члан 1.

Овим законом уређује се начин решавања сукоба закона република чланица у области извршења кривичних санкција и сукоба надлежности органа република чланица у извршењу кривичних санкција.

Овим законом утврђује се и меродавно право република чланица кад је међународним уговором који је закључила Савезна Република Југославија предвиђено да је за извршење кривичних санкција изречених у иностраној држави меродавно право Савезне Републике Југославије.

Члан 2.

Ако дође до сукоба закона о извршењу кривичних санкција република чланица, меродаван је закон републике чланице у којој лице према коме је изречена кривична санкција (у даљем тексту: осуђено лице) има пребивалиште, односно боравиште, без обзира на то да ли тај закон одређује да ће се санкције извршити према закону који важи на територији републике чланице у којој се налази суд који је санкцију изрекао.

Члан 3.

Ако дође до сукоба закона република чланица у извршењу казне затвора, малолетничког затвора, условне осуде са заштитним надзором, васпитне мере или мере безбедности, осим мере безбедности одузимања предмета, због тога што је лицу које има пребивалиште у једној републици чланици санкцију изрекао суд друге републике чланице, санкција ће се извршити у републици чланици у којој се налази пребивалиште осуђеног лица у време кад је одлука којом је изречена санкција постала правноснажна.

Ако осуђено лице нема пребивалиште или се његово пребивалиште не може утврдити, санкције из става 1. овог члана извршиће се у републици чланици у којој се налази његово боравиште у време кад је одлука којом је изречена санкција постала правноснажна.

Ако осуђено лице нема пребивалиште ни боравиште у Савезној Републици Југославији, или се његово пребивалиште или боравиште не могу утврдити, санкције из става 1. овог члана извршиће се у републици чланици у којој се налази суд који је изрекао санкцију, односно меру у првом степену.

Члан 4.

Ако дође до сукоба закона република чланица у вези с извршењем казне затвора до три месеца или остатка казне који по правоснажности пресуде не прелази три месеца, а осуђено лице се у време њене правоснажности налази у притвору или је лишено слободе по потерници, а осуђено је на казну затвора до три месеца, казна, односно остатак казне извршиће се у републици чланици у којој се осуђено лице налази у притвору, односно у којој је лишено слободе.

Члан 5.

Ако дође до сукоба закона република чланица у погледу трошкова упућивања или спровођења на издржавање казне затвора, малолетничког затвора, мере безбедности или васпитне мере, меродаван је закон републике чланице у којој се казна или мера извршава.

Члан 6.

Ако дође до сукоба закона република чланица око извршења новчане казне као главне казне, меродаван је закон републике чланице чији је орган донео одлуку о новчаној казни.

Ако дође до сукоба закона република чланица око извршења новчане казне као споредне казне, меродаван је закон републике чланице у којој се извршава главна казна.

Ако дође до сукоба закона република чланица око принудног извршења новчане казне, меродаван је закон републике чланице у којој се налази имовина, односно део имовине из кога ће се извршити принудна наплата новчане казне.

Члан 7.

Ако дође до сукоба закона република чланица око извршења мере безбедности одузимања предмета кад је предмет покретна ствар меродаван је закон републике чланице чији је суд ту меру изрекао, а кад је предмет извршења непокретна ствар меродаван је закон републике чланице у којој се непокретност налази.

Члан 8.

Ако је прописима Савезне Републике Југославије или међународним уговорима које је закључила Савезна Република Југославија о извршењу кривичних санкција изречених у иностраној држави предвиђено да ће се применити право Савезне Републике Југославије, меродаван је закон републике чланице у којој се налази пребивалиште осуђеног лица.

Ако осуђено лице нема пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије, меродаван је закон републике чланице у којој се налазило његово последње пребивалиште.

Ако осуђено лице није имало пребивалиште на територији Савезне Републике Југославије, меродаван је закон републике чланице чији је то лице држављанин.

Члан 9.

Ако дође до сукоба надлежности органа република чланица који поступају у извршењу кривичних санкција, надлежан је

орган предвиђен прописом републике чланице у којој, према одредбама овог закона, та санкција треба да се изврши.

Члан 10.

Ако дође до сукоба закона или до сукоба надлежности у случајевима извршења санкција за привредне преступе или прекршаје, сходно се примењују одредбе овог закона.

Члан 11.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о решавању сукоба закона и сукоба надлежности у извршењу казних санкција („Службени лист СФРЈ”, бр. 13/83 и 3/90).

Члан 12.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

183.

На основу члана 88. ст. 1. и 2. Устава Савезне Републике Југославије, Савезна скупштина, на седници Већа република од 2. марта 1998. године, донело је

ОДЛУКУ

О ИЗБОРУ ПОТПРЕДСЕДНИКА ВЕЋА РЕПУБЛИКА
САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

За потпредседника Већа република Савезне скупштине бира се Горица Гајевић, савезни посланик у Већу република Савезне скупштине.

Савезна скупштина

АС 135
2. марта 1998. године
Београд

Председник
Већа република
мр Срђа Божовић, с. р.

184.

На основу члана 3. Закона о систему статистичких истраживања („Службени лист СРЈ”, бр. 80/94), Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 29. децембра 1997. године и на седници Већа република од 3. марта 1998. године, донела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О УТВРЂИВАЊУ
ПРОГРАМА СТАТИСТИЧКИХ ИСТРАЖИВАЊА У
ПЕРИОДУ ОД 1996. ДО 2000. ГОДИНЕ

1. У Одлуци о утврђивању Програма статистичких истраживања у периоду од 1996. до 2000. године („Службени лист СРЈ”, бр. 31/96), у Програму статистичких истраживања у периоду од 1996. до 2000. године, који је саставни део те одлуке, врше се измене и допуне које се односе на 1998. годину.

2. Измене и допуне Програма статистичких истраживања у периоду од 1996. до 2000. године саставни су део ове одлуке.

3. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

Савезна скупштина

АС бр. 78
3. марта 1998. године
Београд

Председник
Већа република
мр Срђа Божовић, с. р.

Председник
Већа грађана
Миломир Минић, с. р.

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПРОГРАМА СТАТИСТИЧКИХ
ИСТРАЖИВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 1996. ДО 2000. ГОДИНЕ

Редни број	Назив и периодика спровођења истраживања	Садржина истраживања	Ко је дужан дати податке и у ком року	Обавезе статистичких органа и овлашћених органа и организација		Подаци се утврђују за			Рок за прве резултате обраде за СРЈ
				федерације	републике	општине и округе	републике покр.	СРЈ	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

СТАТИСТИКА ДРУШТВЕНОГ УРЕЂЕЊА

1. У одељку Статистика друштвеног уређења - Истраживања која се спроводе у вишегодишњим интервалима, код истраживања под редним бројем 2, текст фусногте која се односи на колоне 4 и 10 мења се и гласи:
„1) Рокови у делу истраживања који се односи на избор посланика у скупштинe република (ИЗБ-2) су крај 1997. и почетак 1998. године.”

СТАТИСТИКА МАКРОЕКОНОМСКИХ РАЧУНА

2. У одељку Статистика макроекономских рачуна - Истраживања која се спроводе у вишегодишњим интервалима, код истраживања под редним бројем 8, колоне 2, 4, и 10. мењају се и гласе:
„Извештај о репродукционој потрошњи, залихама, набавци и продаји (ПБ-11) - петогодишње: у 1999. за 1998. годину
Предузећа из области произ-водне делатности крајем априла и почетком маја 1999. године
1999.”
3. У одељку Статистика макроекономских рачуна - Сводна аналитичка истраживања, код истраживања под редним бројем 2, у колони 5 додаје се фуснота која гласи:

„3) Методологија и упутство за обрачунае за СРЈ, републике и покрајине који се односе на 1995. годину урадиће се до половине 1998. године.”

СТАТИСТИКА ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕЋА И ДРУГИХ ОРГАНИЗАЦИЈА И ЗАЈЕДНИЦА

4. У одељку Статистика пословања предузећа и других организација и заједница - Истраживања која се спроводе сваке године, истраживања од редног броја 4. до 6. замењују се истраживањима која гласе:

- „4. Полугодишњи рачун предузећа и задруга:
- Биланс стања
- Биланс успеха
- Додатни рачуноводствени извештај - анекс
- Биланс токова готовине¹⁾
СТАЊЕ ИМОВИНЕ, КАПИТАЛА И ОБАВЕЗА; ПРИХОДИ, РАСХОДИ И РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВАЊА (ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК); ПОДАЦИ ЗА ДОДАТНО САГЛЕДАВАЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА И РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА ПРАВНОГ ЛИЦА; ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ПО ОСНОВУ ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ, ИНВЕСТИЦИОНЕ АКТИВНОСТИ И АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА
Предузећа и задруге 31.07
Изградња мето-дологије, про-грамских решења и обрада података за СРЈ
Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република
НБЈ Завод за обрачун и плаћања
15.08

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5.	Полугодишњи рачун берзи: - Биланс стања - Биланс успеха - Додатни рачуноводствени извештај - анекс - Биланс токова готовине ¹⁾	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица	Берзе 31.07	НБЈ Завод за обрачун и плаћања Израда методологије, програмских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	17.08
6.	Полугодишњи рачун других правних лица: - Биланс стања - Биланс успеха - Додатни рачуноводствени извештај - анекс - Биланс токова готовине ¹⁾	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица	Друга правна лица 31.07	НБЈ Завод за обрачун и плаћања Израда методологије, програмских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	18.08
7.	Годишњи рачун предузећа и задруга: - Биланс стања - Биланс успеха - Додатни рачуноводствени извештај - анекс - Биланс токова готовине ¹⁾ - Извештај о пословању ¹⁾	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица; токови готовине по основу пословне активности, инвестиционе активности и активности финансирања; оцена пословања и развоја финансијског положаја; процена развоја послова и финансијског положаја; информације о откупу акција	Предузећа и задруге - крај фебруара	НБЈ Завод за обрачун и плаћања Израда методологије, програмских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	15.03
8.	Годишњи рачун берзи: - Биланс стања - Биланс успеха - Додатни рачуноводствени извештај - анекс	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица	Берзе - крај фебруара	НБЈ Завод за обрачун и плаћања Израда методологије, програмских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	17.03
9.	Годишњи рачун других правних лица: - Биланс стања - Биланс успеха - Додатни рачуноводствени извештај - анекс	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица	Друга правна лица - крај фебруара	НБЈ Завод за обрачун и плаћања Израда методологије, програмских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	18.03

¹⁾ Мала предузећа и задруге нису обавезни да састављају извештај о пословању и биланс токова готовине.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Консолидовани годишњи рачун предузећа и задруга: – Биланс стања – Додатни рачуноводствени извештај – анекс – Извештај о пословању	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица; токови готовине по основу пословне активности, инвестиционе активности и активности финансирања; оцена пословања и развоја финансијског положаја; процена развоја послова и финансијског положаја; информације о откупу акција	Предузећа и задруге 30.03	НБЈ – Завод за обрачун и плаћања Израда методологије, програмских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	15.04 ¹⁾
5.	У одељку Статистика новца и кредита – Истраживања која се спроводе сваке године, истраживање под редним бројем 8. неће се спроводити у 1998. години.								
6.	У одељку Статистика новца и кредита – Истраживања која се спроводе сваке године, истраживања од редног броја 12. до 16. замењују се истраживањима која гласе:								
„12	Полугодишњи рачун банака и других финансијских организација: – Биланс стања – Додатни рачуноводствени извештај – анекс – Биланс токова готовине ¹⁾	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица; токови готовине по основу пословне активности, инвестиционе активности и активности финансирања;	Банке и друге финансијске организације 31.07	НБЈ – Завод за обрачун и плаћања Израда методологије, програмских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	20.08
13	Полугодишњи рачун организација за осигурање: – Биланс стања – Биланс успеха – Додатни рачуноводствени извештај – анекс – Биланс токова готовине	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица; токови готовине по основу пословне активности, инвестиционе активности и активности финансирања;	Банке и друге финансијске организације 31.07	НБЈ – Завод за обрачун и плаћања Израда методологије, програмских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	22.08

¹⁾ Мале банке, друге финансијске организације и организације за осигурање нису обавезне да састављају извештај о пословању и биланс токова готовине.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
14	Полугодишњи рачун Народне банке Југославије: – Биланс стања – Биланс успеха – Додатни рачуноводствени извештај – анекс	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица; токови готовине по основу пословне активности, инвестиционе активности и активности финансирања;	Народна банка Југославије 31.07	Израда методологије, про-грамских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	21.08
15	Годишњи рачун банака и других финансијских организација: – Биланс стања – Биланс успеха – Додатни рачуноводствени извештај – анекс – Биланс токова готовине ¹⁾ – Извештај о пословању ¹⁾	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица; токови готовине по основу пословне активности, инвестиционе активности и активности финансирања; оцена пословања и развоја финансијског положаја; процена развоја послова и финансијског положаја; информације о откупу акција	Банке и друге финансијске организације – крај фебруара	Израда методологије, про-грамских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	20.03
16	Годишњи рачун организација за осигурање: – Биланс стања – Биланс успеха – Додатни рачуноводствени извештај – анекс – Биланс токова готовине ¹⁾ – Извештај о пословању ¹⁾	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица; токови готовине по основу пословне активности, инвестиционе активности и активности финансирања; оцена пословања и развоја финансијског положаја; процена развоја послова и финансијског положаја; информације о откупу акција	Организације за осигурање – крај фебруара	Израда методологије, про-грамских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	22.03

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
17	Годишњи рачун Народне банке Југославије: – Биланс стања – Биланс успеха – Додатни рачуноводствени извештај – анекс	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица;	Народна банка Југославије – крај фебруара	Израда методологије, про-грамских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	21.03
18	Консолидовани годишњи рачун банака и других финансијских организација: – Биланс стања – Биланс успеха – Додатни рачуноводствени извештај – анекс – Извештај о пословању	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица; токови готовине по основу пословне активности, инвестиционе активности и активности финансирања; оцена пословања и развоја финансијског положаја; процена развоја послова и финансијског положаја; информације о откупу акција	Банке и друге финансијске организације 30.03	Израда методологије, про-грамских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	18.04
19	Консолидовани годишњи рачун организација за осигурање: – Биланс стања – Биланс успеха – Додатни рачуноводствени извештај – анекс – Извештај о пословању	Стање имовине, капитала и обавеза; приходи, расходи и резултат пословања (добитак или губитак); подаци за додатно сагледавање финансијског положаја и резултата пословања правног лица; токови готовине по основу пословне активности, инвестиционе активности и активности финансирања; оцена пословања и развоја финансијског положаја; процена развоја послова и финансијског положаја; информације о откупу акција	Организације за осигурање 30.03	Израда методологије, про-грамских решења и обрада података за СРЈ	Прикупљање, логичка и рачунска контрола, пренос и обрада података на нивоу општина и република	x	x	x	19.04"

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

СТАТИСТИКА ЦЕНА

7. У одељку Статистика цена – Истраживања која се спроводе сваке године, истраживање под редним бројем 12. неће се спроводити у 1998. години.
8. У одељку Статистика цена – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 15. колона 2. мења се и гласи:
„Годишњи извештај о ценама здравствених услуга: (Ц-15 и Ц-15а) – од 1999. године”
9. У одељку Статистика цена – Сводна аналитичка истраживања, истраживање под редним бројем 5. неће се спроводити у 1998. години.

СТАТИСТИКА ИНДУСТРИЈЕ И РУДАРСТВА

10. У одељку Статистика индустрије и рударства – Истраживања која се спроводе сваке године, истраживање под редним бројем 3. неће се спроводити у 1998. години.
11. У одељку Статистика индустрије и рударства – Истраживања која се спроводе у вишегодишњим интервалима, истраживање под редним бројем 5. неће се спроводити у 1998. години.
12. У одељку Статистика индустрије и рударства – Истраживања која се спроводе у вишегодишњим интервалима, код истраживања под редним бројем 6. колона 2. мења се и гласи:
„Извештај о економско-технолошкој сарадњи с иностранством (ПК-2) – петогодишње од 1999. године”
13. У одељку Статистика унутрашње трговине – Истраживања која се спроводе сваке године, истраживање под редним бројем 7. неће се спроводити у 1998. години.

СТАТИСТИКА УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

14. У одељку Статистика унутрашње трговине – Истраживања која се спроводе у вишегодишњим интервалима, истраживање под редним бројем 8. неће се спроводити у 1998. години.

СТАТИСТИКА УГОСТИТЕЉСТВА И ТУРИЗМА

15. У одељку Статистика угоститељства и туризма – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 6. колона 2. мења се и гласи:

„Годишњи извештај о туристичким агенцијама и бироима (ТУ-14) – од 1999. године”

16. У одељку Статистика угоститељства и туризма – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 7, колона 2. мења се и гласи:

„Годишњи извештај о промету страних пловних објеката за разоноду и спорт (ТУ-17) – од 1999. године”

17. У одељку Статистика угоститељства и туризма – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 8. колона 2. мења се и гласи:

„Годишњи извештај о капацитету и промету marina (ТУ-18) – од 1999. године”

СТАТИСТИКА СТАНОВНИШТВА

18. У одељку Статистика становништва – Истраживања која се спроводе у вишегодишњим интервалима, код истраживања под редним бројем 8. колона 2. мења се и гласи:

„Пробни попис становништва, домаћинства, пољопривредних газдинстава и станова у 1999. години”

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

СТАТИСТИКА РАДА

19. У одељку Статистика рада – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 1. у колони 3. после речи: „на крају извештајног месеца” додају се речи: „према подацима из кадровске евиденције”.
20. У одељку Статистика рада – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 11. у колони 3. после речи: „и прекаленикованих незапослених лица” додају речи: „број запослених лица посредством организација за запошљавање, по полу и стручној спреми”.

СТАТИСТИКА ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

21. У одељку Статистика здравственог осигурања – Истраживања која се спроводе сваке године, истраживања под ред. бр. 1, 8. и 9. неће се спроводити у 1998. години.
22. У одељку Статистика здравственог осигурања – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 7. колоне 2. мења се и гласи:
 „Збирни полугодишњи и годишњи извештај о приходима и расходима завода, односно фондова здравственог осигурања (образак ЗС-5)”

СТАТИСТИКА ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА

23. У одељку Статистика пензијског и инвалидског осигурања – Истраживања која се спроводе сваке године, истраживања под ред. бр. 2. и 3. неће се спроводити у 1998. години.
24. У одељку Статистика пензијског и инвалидског осигурања – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 4. колоне 2. мења се и гласи:
 „Полугодишњи и годишњи извештај о осигурањима пензијског и инвалидског осигурања (образак ОС-1) – месечно за раднике у приватном сектору (образак ОС-1а)”
25. У одељку Статистика пензијског и инвалидског осигурања – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 12. колоне 2, 4. и 10. мењају се и гласе:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

„Збирни полугодишњи и годишњи биланс стања фондова пензијског и инвалидског осигурања (образац ОС–11)

Фондови пензијског и инвалидског осигурања
28.02
31.07

31.03
31.08”

СТАТИСТИЧКИ РЕГИСТРИ

26. У одељку Статистички регистри – Истраживања која се спроводе сваке године, код истраживања под редним бројем 1. колоне 2, 3. и 4. мењају се и гласе:

„Разврставање предузећа и других облика организовања по делатностима и вођење регистра јединица разврставања (образац ППП и ППП–1а – текуће)

Идентификациони подаци:
фирма предузећа, односно назив другог облика организовања, назив дела предузећа, пословне, организационе и друге јединице у саставу, адреса, матични број, територијална припадност (република, општина), насеље, поштански број, делатност, облик организовања, територијални оквир деловања, облик својине, порекло капитала подаци за везу са другим регионима

Предузећа, задруге, банке и друге финансијске организације, установе, државни органи, јединице локалне самоуправе, политичке организације и друге организације, органи који воде посебне регистре (привредни судови и др.), заводи за статистику република – текуће промене”

НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ И РАЗВОЈНИ РАДОВИ У СТАТИСТИЦИ

27. У одељку Научноистраживачки и развојни радови у статистици, после истраживања под редним бројем 8. додаје се ново истраживање које гласи:

Статистички органи:

Стратегија даљег развоја статистичког информативног система

Дефинисање питања глобалног развоја и перспективе статистичког система са аспекта промена у привредном и политичком систему, привредној структури, промена код давалаца и корисника података, у области информационе технологије, у области примене стандарда, промена у европској и светској статистици и др.

Израда пројекта

Учесће у изради пројекта

1998”

185.

На основу члана 99. став 4. Устава СРЈ, а ради извршавања Споразума између Савезне владе Савезне Републике Југославије и Владе Руске Федерације о одобрењу Савезној Републици Југославији државног кредита за финансирање испорука руске опреме, роба и услуга, Савезна влада доноси

ОДЛУКУ

**О НАЧИНУ ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВА ЗА КОРИШЋЕЊЕ И
ОТПЛАТУ КРЕДИТА ПО СПОРАЗУМУ ИЗМЕЂУ
САВЕЗНЕ ВЛАДЕ САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
И ВЛАДЕ РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ О ОДОБРЕЊУ САВЕЗНОЈ
РЕПУБЛИЦИ ЈУГОСЛАВИЈИ ДРЖАВНОГ КРЕДИТА ЗА
ФИНАНСИРАЊЕ ИСПОРУКА РУСКЕ ОПРЕМЕ, РОБА И
УСЛУГА**

1. Предузеће и друго правно лице подноси Савезном министарству за привреду пријаву за коришћење кредита за финансирање испорука руске опреме, робе и услуга.

Савезно министарство за привреду предлаже одобравање кредита ради реализације појединачних уговора које закључују југословенска предузећа – крајњи корисници кредита са одговарајућим организацијама из Руске Федерације у складу са одредбама члана 2. Споразума и расположивим средствима за финансирање испорука опреме, робе и услуга. Савезно министарство за привреду цени уговоре са аспекта њиховог доприноса проширивању привредне сарадње две земље, бржег повлачења кредита и усклађености са документима текуће економске политике и привредног развоја.

У припреми и доношењу одлука о коришћењу кредита из става 1. тачке 1. ове одлуке Савезно министарство за привреду и Савезно министарство за финансије остварују сарадњу са републичким министарствима за привреду односно републичким министарствима за финансије.

2. Савезно министарство за привреду доставља предлог из тачке 1. ове одлуке „Југобанци“ А.Д. Београд, која, на основу документације добијене од пословне банке крајњег корисника, утврђује кредитну способност крајњег корисника, економску оправданост предложеног улагања и квалитет гаранција за уредну отплату кредита и о томе обавештава Савезно министарство за финансије.

Крајњи крисник је дужан да обезбеди сопствене инструменте обезбеђења плаћања, као и инструменте обезбеђења плаћања своје пословне банке (акцептне налоге, менице, гаранције и др.).

3. Савезно министарство за финансије, по добијању обавештења из става 1. тачке 2. ове одлуке утврђује да ли су обезбеђени услови за уредну отплату кредита, као и гаранције из те тачке.

Кад утврди да су испуњени сви услови из става 1. ове тачке Савезно министарство за финансије доставља Министарству за финансије Руске Федерације писмену пријаву за прихватање финансирања уговора у складу са одредбама члана 10. Споразума.

4. Крајњи корисник кредита дужан је да пре рока доспећа обавезе обезбеди средства за уредну отплату главнице и камате под условима предвиђеним у чл. 1. и 3. Споразума, а на основу уговора закљученог са банком.

Ако крајњи корисник кредита не обезбеди средства из става 1. ове тачке, „Југобанка“ А.Д. Београд, активираће сва средства обезбеђења плаћања из става 2. тачке 2. ове одлуке.

5. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ“.

Савезна влада

Е. п. бр. 73
5. марта 1998. године
Београд

Председник
др **Радоје Контић**, с. р.

186.

На основу члана 64. тач. 1. до 3. и тачка 5. Закона о рачуноводству („Службени лист СРЈ”, бр. 46/96), Савезни завод за статистику утврђује

КОЕФИЦИЈЕНТЕ**РАСТА ЦЕНА У СВЕЗНОЈ РЕПУБЛИЦИ ЈУГОСЛАВИЈИ**

1. Месечни коефицијент раста цена на мало у фебруару 1998. године у односу на јануар 1998. године је 0,033.

2. Коефицијент раста цена на мало од почетка године до краја фебруара је 0,055.

3. Коефицијент просечног месечног раста цена на мало од почетка године до краја фебруара је 0,027.

4. Коефицијент раста цена на мало у фебруару 1998. године у односу на исти месец претходне године је 0,133.

Бр. 130-2/3
5. марта 1998. године
Београд

Директор
Савезног завода за статистику
мр **Милован Живковић**, с. р.

187.

На основу члана 29. став 2. Закона о девизном пословању („Службени лист СРЈ”, бр. 12/95 и 29/97), гувернер Народне банке Југославије доноси

ОДЛУКУ

**О ИЗМЕНАМА ОДЛУКЕ О ИЗНОСУ ДО КОГ СЕ ВРШИ
ПЛАЋАЊЕ УНАПРЕД УВОЗА ОПРЕМЕ И РЕЗЕРВНИХ
ДЕЛОВА ЗА ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ**

1. У Одлуци о износу до ког се врши плаћање унапред увоза опреме и резервних делова за инвестиционо одржавање („Службени лист СРЈ”, бр. 35/97), тачка 2. брише се.

Досадашње тач. 3. до 5. постају тач. 2. до 4.

2. У досадашњој тачки 3. која постаје тачка 2, после речи „плаћања унапред” резе се замењује тачком, а преостали текст брише се.

3. Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу СРЈ”.

О. бр. 22
6. марта 1998. године
Београд

Гувернер
Народне банке Југославије
Душан Влатковић, с. р.

САДРЖАЈ:

	Страна
159. Закон о Савезном буџету за 1998. годину	1
160. Закон о изменама и допунама Закона о савезним административним таксама	17
161. Закон о изменама Закона о савезним судским таксама	20
162. Закон о измени и допуни Закона о задругама	21
163. Закон о изменама Закона о путним исправама југословенских држављана	21
164. Закон о измени Закона о заштити становништва од заразних болести које угрожавају целу земљу	21
165. Закон о изменама Закона о класификацији делатности и о регистру јединица разврставања	21
166. Закон о престанку важења Закона о примењивању прописа и о решавању сукоба републичких, односно покрајинских закона у области пореза, доприноса и такса	22
167. Закон о престанку важења Закона о коришћењу средстава од накнаде за привредни риболов у обалном мору Југославије	22
168. Закон о заштити топографија интегрисаних кола	22
169. Закон о евиденцијама у области здравства	25
170. Закон о изменама и допунама Закона о парничном поступку	27

	Страна		Страна
171. Закон о утврђивању и разврставању резерви минералних сировина и приказивању података геолошких истраживања	32	181. Закон о измени Закона о основама пореском система	167
172. Закон о евиденцији о научној, техничкој, технолошкој, културној и просветној сарадњи са иностранством	33	182. Закон о решавању сукоба закона и сукоба надлежности у извршењу санкција	167
173. Закон о изменама и допунама Закона о мерним јединицама и мерилима	34	183. Одлука о избору потпредседника Већа република Савезне скупштине	168
174. Закон о архивској грађи СР Југославије	36	184. Одлука о изменама и допунама Одлуке о утврђивању Програма статистичких истраживања у периоду од 1996. до 2000. године	168
175. Закон о облигационим односима и основама својинско-правних односа у ваздушном саобраћају	38	185. Одлука о начину подношења пријава за коришћење и отплату кредита по Споразуму између Савезне владе Савезне Републике Југославије и Владе Руске Федерације о одобрењу Савезној Републици Југославији државног кредита за финансирање испорука руске опреме, роба и услуга	178
176. Закон о поморској и унутрашњој пловидби	52	186. Коефицијенти раста цена у Савезној Републици Југославији	178
177. Закон о ваздушном саобраћају	131	187. Одлука о изменама Одлуке о износу до ког се врши плаћање унапред увоза опреме и резервних делова за инвестиционо одржавање	178
178. Закон о претварању краткорочних потраживања из примарне емисије у дугорочне кредите	162		
179. Закон о претварању кредита одобрених од банака носиоцима примарне пољопривредне производње и туристичке привреде у јавни дуг федерације	163		
180. Закон о признавању сорти пољопривредног и шумског биља	164		

ПРЕПОРУЧУЈЕМО НАША АКТУЕЛНА ИЗДАЊА

САВЕЗНИ ПРОПИСИ

Устав Савезне Републике Југославије	15,96 д.
Закон о предузећима и Закон о основама промене власништва друштвеног капитала	62,14 д.
Закон о основама пензијског и инвалидског осигурања с објашњењима	30,26 д.
Закон о југословенском држављанству с објашњењима	29,00 д.
Збирка кривичних дела, привредних преступа и прекршаја у савезним и републичким прописима	184,79 д.
Коментар Закона о општем управном поступку	123,19 д.
Коментар Закона о управним споровима	97,53 д.
Коментар Кривичног закон СРЈ	82,13 д.
Збирка прописа о класификацији делатности и упису у судски регистар	70,61 д.
Збирка прописа о мерним јединицама и драгоценим металима	42,57 д.
Збирка прописа о банкарском и девизном пословању	106,43 д.
Закон о хартијама од вредности с регистром појмова	21,29 д.
Закон о уговорима о превозу у железничком саобраћају и Закон о уговорима у друмском саобраћају	21,29 д.
Коментар Закона о привредним преступима са судском праксом и регистром појмова	112,93 д.
Закон о облигационим односима с регистром појмова	121,80 д.
Закон о основама безбедности саобраћаја на путевима са коментаром и прописима за његово спровођење	74,50 д.
Закон о судовима и државним тужиоцима	15,96 д.
Збирка прописа из електротехнике, I и II књига	425,72 д.
Коментар Закона о извршном поступку	74,50 д.

РЕПУБЛИЧКИ ПРОПИСИ

Устав Републике Србије и Устав Републике Црне Горе	26,61 д.
Закон о радним односима с коментаром и регистром појмова	70,61 д.
Коментар Кривичног закона Републике Србије и Кривични закон Републике Црне Горе с објашњењима	159,62 д.
Коментар Закона о наслеђивању Републике Србије и Закон о наслеђивању Републике Црне Горе с објашњењима	127,72 д.
Збирка прописа о непокретностима у Републици Србији	121,05 д.
Збирка прописа о задругама	29,00 д.
Коментар Закона о становању и Закон о одржавању стамбених зграда	53,22 д.

ПРИРУЧНИЦИ

Тестови за припрему, проверу знања и полагање испита кандидата за возаче моторних возила категорије А, Б, Ц, Д и возаче трактора	63,80 д.
Приручник за припрему и оспособљавање за возаче моторних возила свих категорија	92,39 д.

Поруџбине слати на адресу: ЈП СЛУЖБЕНИ ЛИСТ СРЈ, Београд, Јована Ристића 1, поштански факс 33-45, телефакс 30-60-310 или 30-60-391, централа 30-60-500/310, жиро-рачун бр. 40802-603-8-4021943

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

11000 Београд, Ј. Ристића 1

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво поручујемо:

.....

Књиге шаљемо по пријему уплате. Доказ о уплати са наруџбеницом послати **телефаксом 30-60-310 или 30-60-500/310**. Физичка лица поузећем. У случају спора надлежан је одговарајући суд у Београду.

Адреса поручиоца:

--	--	--	--	--

.....
(број жиро-рачуна)

.....
Телефон-факс

У, 1998.

Ул. бр.

/М.П./

.....
Потпис поручиоца